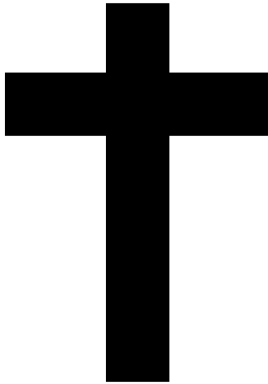

PIŃKOP GEN

The New Testament and Psalms in the Yopno Language of Papua
New Guinea

PIŊKOP GEN
The New Testament and Psalms in the Yopno Language
of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Buk Song long tokples Yopno long
Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yopno

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b683ce50-d820-5bfc-8471-d8ee080be106

Contents

Matyu	1
Mak	83
Luk	132
Jon	216
Yabekbi	277
Rom	359
1 Korin	398
2 Korin	434
Galesia	458
Epesas	472
Pilipai	486
Kolosi	496
1 Tesalonaika	506
2 Tesalonaika	514
1 Timoti	519
2 Timoti	530
Taitus	538
Pilimon	544
Ibru	547
Jems	577
1 Pita	588
2 Pita	600
1 Jon	607
2 Jon	617
3 Jon	619
Jut	621
Pañalon Abi	625

Gen Bin Tagisi Matyu da Mandagit

But piso gen

Matyu unun Juda amin kinda, mani Rom gapman dakon pi amini egek takis timit timit pi agit. Unun pi anjakwan Yesu da yan iban panjetni dagagit.

Gen Bin Tagisi Matyu da mandagit unungwan Yesu miktimon egipgut bisapmon yo morap noman tan imgwit dakon geni ton. Unun papiagwan mibiltok yo ni da Maria kon noman tanakwa Yesu anjalagit unun do yosok. Anjek pi morap agiron da wigi gen yan iminjek anjakba kimakgit. Ae kimoron da ae pidagit anjek amin kabi egipgwit unun yopman Kwen Kokup wigigit unun do yosok.

Yo madep kinda Matyu da nolisak unun yan, kalip Pinjkop da yo ak do yan teban tok agit, ae Sanbek Sanbek Papi Kalipmikon mandabi, unun Yesu da aripmi aban bami ton agit. Pinjkop da Israel amin yokwikon ban timit do amin kinda yabet do yan teban tok agit. Do on papi da Yesu do unun amin mani yan si nolisak. Unun papi Matyu da mandagit gwan gen morapmi unun kalip kombi amin da yawit unun bami ton awit do yosok.

Ae yo madep kinda Matyu da yosok. Kwen Kokupmon ae miktimon Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun do yosok. Yesu da pi agit do anjek Pinjkop minjat amin morap dakon kila amin madep egisak. Egek minjat aminyo morap iyi dakon galaktok yol kimagek egipni do nandisak.

Matyu kon Yesu da Pinjkop gen dubagisi 5 kabi yagit. Mibiltok unun kilapmi 5 mon da 7 non tosok. Unungwan Yesu da ilejon Pinjkop gen yagit. Pinjkop dakon minjat amin kabi da anjak ani unun do nolisak. Gen dubagisi 2 unun kilapmi 10 non tosok. Unun Yesu da panjet kabini kinjek iyi dakon geni aminon yan tentenanjek yo ni ban ani unun do yoyigit.

Gen dubagisi 3 yagit unun kilapmi 13 non tosok. Unudon Yesu da Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon anjak do minjat aminyo tilak genon da yoyigit. Gen dubagisi 4 yagit unun kilapmi 18 non tosok. Unudon Yesu da minjat aminyo iyi dakon panjet egek ni anjak ban ani unun do yagit. Ae gen dubagisi 5 yagit unun kilapmi 24 kon da 25 mon tosok. Unudon Yesu da mibi gildaron yo noman tokdan unun do yagit.

*Yesu miktimon altagit
(Kilapmi 1.1-4.16)*

*Yesu dakon babikni dakon
man silip
(Lk 3.23-38)*

- 1 On man silip unun Yesu Kristo dakon babikni dakon man silip. Yesu unun Dewit da kabikon nani. Anjakwan Dewit unun Abraham da kabikon nani.
- 2 Abraham unun Aisak dakon datni.
Aisak unun Jekop dakon datni
Jekop unun Juda gat ae peni padik padikni gat dakon datni.
- 3 Juda unun Peres gat Sera gat dakon datni. (Menji unun Tamar.)
Peres unun Esron dakon datni.
Esron unun Ram dakon datni.
- 4 Ram unun Aminadap dakon datni.
Aminadap unun Nason dakon datni.
Nason unun Salmon dakon datni.
- 5 Salmon unun Boas dakon datni. (Menji unun Reap.)
Boas unun Obet dakon datni. (Menji unun Rut.)
Obet unun Jesi dakon datni.
- 6 Jesi unun kila amin madep Dewit dakon datni.
Anjakwan Dewit unun Solomon dakon datni. (Solomon dakon menji kalip Uria dakon minjatni egipgut.)
- 7 Solomon unun Reoboam dakon datni.
Reoboam unun Abiya dakon datni.
Abiya unun Asa dakon datni.
- 8 Asa unun Jeosapat dakon datni.
Jeosapat unun Jeoram dakon datni.
Jeoram unun Usia dakon datni.
- 9 Usia unun Jotam dakon datni.
Jotam unun As dakon datni.
As unun Esekia dakon datni.
- 10 Esekia unun Manase dakon datni.
Manase unun Emon dakon datni.
Emon unun Josaia dakon datni.
- 11 Josaia unun Joiakin gat ae notni kabi gat dakon datni.
(Unun amin kabi da bisapmon Israel amin uwalni da timik Babilon miktimon panji yopba egipgwit.)
- 12 Babilon panji egipgwit bisapmon, Joiakin unun Sealtiel dakon datni.
Sealtiel unun Serubabel dakon datni.
- 13 Serubabel unun Abiut dakon datni.
Abiut unun Eliakim dakon datni.
Eliakim unun Aso dakon datni.
- 14 Aso unun Sadok dakon datni.
Sadok unun Akim dakon datni.
Akim unun Eliut dakon datni.
- 15 Eliut unun Eleasa dakon datni.

Eleasa unun Matan
dakon datni.

Matan unun Jekop dakon
datni.

16 Jekop unun Josep dakon
datni.

Josep unun Maria dakon
eni.

Anjakwan Maria da Yesu
anjalagit. Yesu unun Kristo yan
iyan.

17 Abrahamon da win Dew-
iron dagagit unun babikni 14
kabi.

Anjakwan Dewiron da win
uwalni da timik Babilon
miktimon panjiwit bisap
unun babikni 14 kabi.

Anjakwan Babilon egipgwiron
da win Kristo altagit unun kisi
babikni 14 kabi.

Yesu altagit

(Lk 2.1-7)

18 Yesu Kristo altagit unun
dakon gen yan. Meni Maria
unun Josep da pasak do
kili manjiwit. Mani dima
panjakwan Maria unun monji
kwap kili awilgit. Monji kwap
awilgit unun Telagi Wup da
tapmimon da awilgit.

19 Anjakwan Josep unun
Maria monji kwapni kinda
awilak yan nandanek yipman
det do nandagit. Mani eni
amin kilegi do amin morap
da inamon Maria mayagi im
do dima nandagit. Yan do
anjek pasilikon da kirinik im
do nandagit.

20 Josep yan nandanek
egakwan Amin Tagi dakon
anjelo kinda da dipminon
altan iminek yan iyigit, "Josep,
Dewit da kabikon nani, Maria

da monji kwap unun Telagi
Wup da tapmimon awilak, do
Maria pak do dima pasolgi.

21 Unun monji wili
analanban minat amin kabini
diwarini wiririgek iyi do
timitdisak, do mani Yesu yan
iyiki."

22 Unun yo morap altanakwa
Amin Tagi da kombi amin
an>tagap aban gen yagit unun
bami noman tagit. Gen unun
yan tosok.

23 "Nandaki. Minat kinda
amin gat dima pakbi
kinda da monji kwap
awilek monji wili
kinda anjalasak.

Analanban mani Emanuel
yan yoni."

(Emanuel dakon mibili unun
yan: "Pinjok nin gat egisak.")

24 Josep dipminon da
pidanjek Amin Tagi dakon
anjelo da gen iyigit unun
guramigek minatni Maria
pagit.

25 Mani kalonji dima pagek
egi wigi Maria da monji wili
kinda anjalagit. Analanban
Josep da mani Yesu yan iyigit.

2

*Gik dakon mibili nandak
nandak amin Yesu kok do apg-
wit*

1 Judia miktimon kokup
kinda mani Betlehem unudon
Maria da Yesu anjalagit.
Unun bisapmon Erot da kila
amin madep yikgit. Yesu
altanakwan nandak nandak
amin gildat wisak tetgin da

Jerusalem kokup papmon apgwit.

² Abiŋ Jerusalem amin yaŋ yoyiwit, “Juda amin dakon kila amin madep altagit unun dukwan yikdak? Nin gikni gildat wisak tetgin da kaŋek gawak im do abamaŋ.”

³ Kila amin madep Erot gen yawit unun nandanek wiripdakgit. Ae amin morap Jerusalem egipgwit ununyo kisi yaŋ gin nandanek wiripdakgit.

⁴ Erot da gen unun nandanek Israel amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen teban yoyiŋdet amin gat yaŋ yoban abiŋ muwukgwit. Muwukba yaŋ yoyigit, “Kristo ni kokupmon altosak do yaŋbi?”

⁵ Yaŋban kobogi yaŋ iyiwit, “Judia miktimon Betlehem kokupmon altosak. Kombi amin kinda da kalipsigwan yaŋ mandagit,

⁶ ‘Betlehem, Judia miktimon toso, gagon kila amin madep kinda altokdisak, do gak Judia miktim dakon kokup morap yapmanjal.

Unun amin da amin kabino Israel unun dakon kila amin madep egipdisak.’”

⁷ Yaŋ yaŋba nandanek yoyiŋban kiwit. Kiŋakwa pasilikon da gik dakon mibili nandak nandak amin Erot da yoyiŋban apgwit. Apba

yaŋ yoyigit, “Gik unun ni bisapmonsialtagit?”

⁸ Yoyiŋban gik noman tagit dakon bisap iyinba nandanek Betlehem kokupmon yabegek yaŋ yoyigit, “Ji kiŋ monji unun kilegisi wusiŋ koni. Kaŋek abiŋ nayiŋba nakyo kisi kiŋ gawak ibeŋ.”

⁹ Yaŋ yaŋban nandanek kiŋakwa gik gildat wisak tetgin da kalip kawit aeni altaŋ yomgut. Gik unun kiŋakwan yol anki Monji si pakgit yut da tilagon yikban kawit.

¹⁰ Gik unun kaŋek but galak madepsi

¹¹ nandanek yutnon wigek Monji gat meni Maria gat pindakgwit. Pindagek ŋwakbeŋ anek Monji gawak iŋgwit. Yaŋ anek yikni witdalek gol ae yo diwari kibani tagisi yumaŋ nogi wukwi but galak do iŋgwit.

¹² Piŋkop da dipminon Erot do dima tobiŋ kini do yoyiŋban nandanek kosit ŋwakŋwari naŋ miktimnikon si kiwit.

Josep gat miŋatni Monjiyo gat Isip miktimon kiwit

¹³ Nandak nandak amin unun kiŋ mudanakwa, Amin Tagi dakon anelo da Josep dipminon altaŋ imiŋek yaŋ iyigit, “Erot da Monji anakban kimotjak do wisikdisak, do gak pidaŋ monji ŋakŋak gat meni gat timikbi Isip miktimon pasal kini. Isip sigin egakwa nak da aesi apni do don gayiken.”

¹⁴ Yaŋban unudon gin Josep unun kalbi monji ŋakŋak gat

menji gat timikban Isip kik do kosit wasawit.

¹⁵ Yan anjakwa kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Amin Tagi da antagap aban yan yagit:

“Monjino Isip egisak unun opjak do yan imisat.”

Josep gat minjatni Monjiyo gat Isip miktimon panji egakwa Erot don kimakgit.

Erot da yanban monji wili morapmi dapgwit

¹⁶ Erot da nandak nandak amin nak anjewan yan nandanjek butjap madepsi nandagit. Yan nandanjek Betlehem kokupmon ae kokup monij monij Betlehem da kapmatjok tawit unudon monji wili morap bilakni bamori dima yapbi unun emat amini da kisisi dapman mudoni do gen teban yipgut. Nandak nandak amin da gik ni bisapmon noman tagit unun kili iyiwit, do monji morap unun bisapmon altawit unun kisi kimotni do gen teban yipgut.

¹⁷ Yan aban kombi amin Jeremaia da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ “Rama kokupmon kunam ae bupmi kapyo madepsi altosok.

Resel unun monji kimakgwit unun do nandanjek kunam madepsi takdak.

Monjini kisi kimakgwit, do amin da buri anteban ak do antidok an.

Kunamni kirinjik imni do dima nandagit.”

Josep gat minjatni Monjiyo gat aeni tobil opgwit

¹⁹ Erot kimagakwan Amin Tagi dakon anelo da Isip miktimon Josep dipminon altan ingut.

²⁰ Altan iminjek yan iyigit, “Monji anjat do yawit amin unun kili kimakgwit. Do gak pidan Monji gat menji gat timikbi aesi tobil Israel miktimon kini.”

²¹ Yanban Monji gat menji gat timikban Israel kiwit.

²² Mani Erot kimagakwan monji Akelas da kila amin madep tamoni abidanek Judia miktim kila agit, do Judia miktimon kik do pasalgit. Josep dipminon gen kinda yan nandagit, “Ji Judia miktimon dima kini. Galili tetgin do kini.”

²³ Unun nandanjek kokup kinda mani Nasaret, Galili miktimon tosok, unudon panji egipgwit. Yan aba kombi amin dakon gen bami noman tagit. Gen unun yan: “Nasaret amin yan iyini.”

3

Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da gen yagit

(Mk 1.2-8 ae Lk 3.1-18 ae Jn 1.19-28)

¹ Unun bisapmon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon unun

abiŋ altagit. Abiŋ altanek Judia miŋtimon amin da aripmi dima egipmi timon miŋjat aminyo unjudon kwa Piŋkop gen yoyigit.

² Yoyinek yaŋ yagit, “Piŋkop da Amin Kila Asak unjun dakon bisap kwanj tosok, do ji but tobil ani.”

³ Kalipsigwan kombi amin Aisaia da Jon do gen yaŋ mandagit:

“Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yaŋ tidanek yosok,

‘Amin Tagi dakon kosit anjdimdim ani, kositni pasiŋ anmilip ani.’”

⁴ Jon da ilikba pigik paŋ egipgut unjun bit madep kinda mani kamel unjun dakon dangwani baŋ wasanbi. Anek bit gip kinda naŋ boban napmi do wamgut. Japni unjun pilak pilak ae kaban kok.

⁵ Amin morapmi Jerusalem kokup papmon egipgwit, ae Judia miŋtimon egipgwit, ae Jodan Pakbi teri teri egipgwit unjun kisi Jonon kiwit.

⁶ Kiŋ yokwini yaŋkwok anakwa Jodan Pakbikon telagi pakbi soŋ yomgut.

⁷ Anakwan Parisi amin morapmi gat Sadyusi amin morapmi gat telagi pakbi soŋ yomjak do Jonon apgwit. Apba pindagek yaŋ yoyigit, “Ji tunjon amin emari toŋ dakon gwakni kabi, Piŋkop da butjap nandanek yokwi

pakpak do yo yokwisi an yomdisak. Piŋkop dakon butjap apdisak namn da unjun dakon but piso dayik da unjun yap do pasal kwanj?

⁸ Ji but tobil bamisi anek anpakjikon but tobil dakon bami analon ani.

⁹ Ji disi do ‘Nin Abraham dakon babikni’ yaŋ dima yoni. Yaŋsi dayisat, Piŋkop da yaŋban on tip kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji unjun Abrahamon da altawit unjun da yo madep dima asak.

¹⁰ Parenka unjun kindap mibilon yipbi da tosok. Kindap morap bami tagi dima toni unjun mandan kindapmon maba pigi sokdan.

¹¹ “Nak amin pakbisi baŋ telagi pakbi soŋ yomisat unjun amin but tobil bami an dakon tilak asak. Mani nak da manjikon abisak amin unjun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwilni tagi dima abidan awili. Unjun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat soŋ damdisak.

¹² Unjun wit dakon sibat sibat wiririt kindap kirinri kisitnikon tanakwan apdisak. Abinek bami kokwinik tamonikon yopmanek sibat sibat wiririk maban kindap kimot kimori mini unjudon sokdan.”

*Yesu telagi pakbi sogit
(Mk 1.9-11 ae Lk 3.21-22)*

13 Unun bisapmon Yesu Galili Provins yipmanek Jodan Pakbikon, Jon da telagi pakbi son imjak do opgut.

14 Mani Jon da kirinik iminek yan iyigit, "Nak da telagi pakbi son gaben do abil, unun tagi dima. Gak da telagi pakbi son nabi kan, unun da tagi asak."

15 Yan yanban Yesu da iyigit, "Dima, gak telagi pakbi son nabi. Yan anjaki Pin kop da yo morap anen do nandisak unun kindasok dima yapmanek kisisi an mudonen." Yanban Jon da geni guramikgit.

16 Pakbi sonjek Yesu pakbikon da wigit. Winjek unudon gin kundu witdal kinjakwan Yesu yan kagit, Pin kop dakon Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak pin kwenikon yikgit.

17 Anjakwan Kwen Kokupgan da gen kinda yan altagit: "Unun Monjino. Butno unun do tagisi anjakwan but dasi galak tan imisat."

4

*Sunduk da Yesu anjekwalgit
(Mk 1.12-13 ae Lk 4.1-13)*

1 Unun bisapmon Telagi Wup da Yesu Sunduk da anjekwaljak do miktimon amin da aripmi dima egipmi timon anjigit.

2 Anki yipban Pin kop do nandanek jap kelek egakwan gildat 40 ae pilin 40 mudagit, do jap do agit.

3 Anjakwan Panjekwal Amin da abin alatan iminek yan iyigit, "Gak asi Pin kop dakon Monji egisalon yoyinbi tip on da bret dagabit."

4 Mani Yesu da kobogi yan iyigit, "Pin kop da papiakon gen yan tosok:

'Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.

Pin kop dakon gen kisi morap panek egip egip pan.'

5 Yan yanban Sunduk da Yesu anan Pin kop dakon telagi kokup papmon Jerusalem anan kigit. Anki Telagi Yut Madep da kwenon kwensi yipgut.

6 Yipmanek yan iyigit, "Pin kop papiakon gen yan tosok:

'Unun da aneloni yoyinban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yan do anjelo da gak kisit da kendak abin gepni.'

Gen yan tosok, do gak asi Pin kop dakon Monji kan, gak amon mibilikon pan ma."

7 Mani Yesu da yan iyigit, "Pin kop dakon papia da gen kinda gat yan yosok,

'Amin Tagi Pin kopji dakon tapmim kok do anek dimasi anjekwaldo.'

8 Sunduk da aeni Yesu iyin anan ilan dubagisi kindakon awigigit. Awigi on miktimon miktimon madep madep morap kisi ae unudon yo tilimni ton gat kisi yoligit.

9 Yolinjek yan iyigit,
 “Nwakberj anjek gawak nabi
 kan, on yo morap kisi gabenj.”

10 Yanban Yesu da yan iyigit,
 “Sunduk gak nepmanjet!
 Pinjkop dakon papia da yan
 yosok:

‘Amin Tagi Pinjkopji unjun
 nan gin gawak iminjek
 oman anjinni.’ ”

11 Yan iyinban Sunduk Yesu
 yipmanj dek kinjakwan anjelo
 da abinj Yesu anpulugawit.

*Yesu Galili miktimon pi
 wasagit*

(Mk 1.14-15 ae Lk 4.14-15)

12 Yesu Jon dam tebanon
 yipgwit yan nandanjek tobil
 Galili miktimon kigit.

13 Nasaret kokup yipmanjek

Kapaneam kokupmon
 kin unjudon egipgut. Ka-
 paneam unjun Galili Pakbi
 idap ilenikon, Sebulan ae
 Naptali miktimon unjudon
 toso.

14 Kapaneam kokupmon
 ekwan kombi amin Aisaia da
 gen kinda yagit unjun bami
 noman tagit. Gen unjun yan:

15 “Sebulan miktim, ae
 Naptali miktim, Jodan
 Pakbi usugap tet do
 Galili miktimon tomal.

Unjun miktim bamot
 kosit tapmon pikwan
 miktimon tomal.

Galili miktimon Amin
 Nwaknjwari Kabikon
 nani morapmi ekwanj.

16 Unjun amin pilin tukgwan
 egek kimot do pasol-
 gonj,

mani unjun da tentenji
 madep altanj yoban kili
 kanj.”

**Yesu da Pinjkop da
 Amin Kila Asak
 unjun dakon Gen Bin
 Tagisi yan
 tentenjanjek sot amin
 panmilip agit**

(Kilapmi 4.17-9.34)

*Yesu da pini wasanjek
 panjetni diwari timikgit*

(Mk 1.16-20 ae Lk 5.1-11)

17 Unjun bisapmon Yesu
 wasanjek Pinjkop dakon gen
 yan tentenjanjek yan yagit,
 “Pinjkop da Amin Kila Asak
 unjun dakon bisap kwanj
 toso, do ji but tobil ani.”

18 Yesu da Galili Pakbi
 idap kidipminj agek tap kilap
 do pi agak amin bamori
 pindakgit. Kinda unjun mani
 Saimon (ae mani kinda Pita),
 unjun gat ae padige Andru
 gat pindakgit. Unjun amin
 bamot tap kilap simil simil
 yikni pakbi idapgwan mabal
 pigakwan egipgumal.

19 Unjun amin bamot
 pindagek Yesu da yan yoyigit,
 “Abinj nak nolgil, anjakwal
 amin timit timit dakon kosit
 doliko.”

20 Yanban unjudon gin tap
 kilap simil simil yikni yop-
 manjek yolgimal.

21 Yesu timisok di kinjek ae
 amin bamori gat pindakgit,
 kinda unjun Jems, Sebedi
 dakon monji, ae padige Jon.
 Unjun bamot gat datni gat

boron yigek tap kilap simil
simil yikni bisawik panmilip
anjo anjakwal pindakgit.
Pindagek yan yoban

²² nandahek unudon gin
botni gat datni Sebedi gat
yopmanjek yolgimal.

*Yesu Pinjkop gen yanjek sot
amin panmilip agit*

(Lk 6.17-19)

²³ Yesu Galili miktim morap
kisi agek muwut muwut
yutnikon amin yoyin dekgit.
Anek Pinjkop da amin kila
akdisak dakon Gen Bin
Tagisi yoyin tenjenagit. Yan
anek sotni tonj ae giptimni
yokwisi awit amin kisi morap
panmilip agit.

²⁴ Yan anjakwan gen bini
da kin irentan Siria miktim
kisi aripmi agit. Do amin da
sot amin mibili mibili gat,
ae amin giptimikon tepmi
madepsi pawit amin gat, ae
konni tonj gat, ae sot kinda
unjun amin miktimon manj
pagek giptimni nimnimikganj
unjun gat, ae kidari alek tanji
unjun kisi panjapba Yesu da
panmilip agit.

²⁵ Anjakwan Galili minjat
amin morapmi gat, ae
Dekapolis amin gat, ae
Jerusalem, ae Judia, ae Jodan
Pakbi usugap tet amin gat kisi
da Yesu yolgwit.

5

*Yesu ilenon Pinjkop dakon
gen yagit*

¹ Yesu minjat amin kabi
madep pindagek ilenon

pawigi yigakwan panjet
kabini iyi yikgiron apgwit.

² Apba yoyin degek yan
yoyigit,

*Kisik kisik bamisi dakon
mibili yagit*

(Lk 6.20-23)

³ "Amin morap iyi do nak
butnokon yo tagi
minisi yan nandanj
amin, unjun amin da
Pinjkop da Amin Kila
Asak da kagagwan
ekwan,
do unjun kisik kisik ek-
wanj.

⁴ Amin morap burikon
da bupmi kunamyo
madep an, unjun Pinjkop
da butni panjeban
akdisak,
do unjun kisik kisik ek-
wanj.

⁵ Amin morap iyi do nandaba
panj, unjun Pinjkop da
yo morap yom do yagit
unjun yoban timitdanj,
do unjun kisik kisik ek-
wanj.

⁶ Amin morap anjak kilegi do
amin da jap pakbiyo
do nandanj unjudensi
nandanj amin, unjun
Pinjkop da aripnikon
yoban tugokdanj,
do unjun kisik kisik ek-
wanj.

⁷ Amin morap notni do
bupmi nandanj, unjun
amin Pinjkop da bupmi
nandanj yomdisak,
do unjun kisik kisik ek-
wanj.

8 Amin morap buri kilegisi ton, unun amin da Pinjok kokdan,
do unun kisik kisik ekwan.

9 Amin morap emat pidokyo anakwa nawa gen yon amin do, amin da Pinjok dakon monjini yan yoyikdan,
do unun kisik kisik ekwan.

10 Amin morap anpak kilegi anakwa anpakni kilegi do anek amin da yokwi anyoman, unuden amin da Pinjok da Amin Kila Asak da kagagwan egipdan,
do unun kisik kisik ekwan.

11 "Amin da ji do Yesu dakon amin kabi yan yanek yanba yokwi tok, ae top gen mibili mibili yan damni, ae yokwiyo kisi andamni kan, ji kisik kisik ani.

12 Kalip kombi amin yan gin dapman yolyo awit. Do jiyo kisi anpakji kilegi dakon tomni wukwisi Kwen Kokupmon timitdan, do but galak nandanek kisik kisik ani."

Ji amin dakon tap ae tenjenji ekwan

(Mk 9.50 ae Lk 14.34-35)

13 Yesu da sanbenek yan yagit, "Ji amin dakon tap ekwan. Mani tap galagini pasilni kan, niansi anek galagini ankaluk anen? Galagini yipman detjak kan,

pini mini. Isal maba kwa amin da bamon.

14 "Ji amin dakon tenjenji yombem da ekwan. Kokup madep kinda ilenon tanban yo kinda da aripmi dima anyongam asak.

15 Amin da lam kolen kwoba ban dima witjinba ton. Kwen tamonikon yopba yut kagagwan amin ekwan unun kisi tenjenjan yoman.

16 Yanjin, tenjenji da amin da dabilon tenjenjosak. Yan anakwa amin da anpakji tagisi kanek Kwen Kokup Datji ankisini."

Pinjok dakon gen teban do yagit

17 Yesu da sanbenek yan yagit, "Nak gen teban ae kombi amin dakon gen abo kin isali asak do dima pigim. Gen teban ae kombi amin dakon gen bami ton anmudoni do pigim.

18 Nak asisi dayisat, kundu gat miktin gat tonjil da aripmon gen teban dakon gen jimjimjok kinda dima pasildisak. Gen kisi morap tan bami ton akdan.

19 Amin kinda da gen teban moninisok kinda yapmanek amin diwari yan gin ani do yoyindetjak kan, unun amin Kwen Kokup Pinjok da Kila Asak kokupmon mani pinbisi. Mani amin kinda da gen teban guramigek amin diwari yan gin ani do yoyindetjak kan, unun

amin Kwen Kokup Pinjop da Kila Asak kokupmon mani wukwisi.

²⁰ Asisi dayisat, ji dakon anpak kilegi unun da gen teban yoyindet ae Parisi amin dakon anpak dima yapni kan, ji Pinjop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan.”

Amin dapba kimokgon dakon gen

(Lk 12.57-59)

²¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Gen kinda babik da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Amin dima dapba kimotni.

Amin kinda da amin kinda anakban kimotjak kan, unun amin gen pikon kisak.’

²² Mani nak yan dayisat, amin kinda notni do butjap nandisak kan, unun amin gen pikon kisak. Ae amin kinda notni do yanba yokwi tok asak kan, unun amin gen kokwin amin kabi madepmon kisak. Ae amin kinda da amin kinda ‘Gak nandan kokwingo tagi mini!’ yan iyisak kan, unun amin Tipdom dakon kindap tebanon pigisak.

²³ “Do paretgo altakon panjobinek notgo kinda da nandaba yokwi tok angamisak yan nandisak kan,

²⁴ paretgo alta da kapmatjok yopbi toni. Yopbi tanakwa mibiltok gak kwi notgo unun gat but kalon anjil. But kalon anek don kin Pinjop do paret aki.

²⁵ “Amin kinda da gen pikon gep do gen yan gaban kan, jil gen pi tamokon kik do anek kosiron kinjek gen unun tepmisi anmilip ak do pi anjil. Yan dima anjil kan, unun amin da gen kokwin kila agak amin da kisiron gepban unun da obip amin da kisiron gepban dam teban yutnon gepdisak.

²⁶ Asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wigi monen nian yopbi do gayini unun kisisi yopmanek don wanja kikkisal.”

Minjat yumabi ae wili yumabi dakon gen

²⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae gen kinda babik da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Minjat eyo kili abi amin ji yumabi anpak dima ani.’

²⁸ Mani abisok nak da yan dayisat, amin kinda minjat kinda kanek unun do galak tan imjak kan, unun amin butnikon da yumabi kili ak.

²⁹ Dabilgo amin tet da yokwikon gepban kan, pilik mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kan, unun da yo madep dima asak. Mani giptingo kisi kalon maba Tipdomon pigisak kan, unun da jigisi.

³⁰ Ae kisitgo amin tet da yokwikon gepban kan, mandan dagan mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kan, unun da yo madep dima asak.

Mani giptimgo kisi kalon maba Tipdomon pigisak kan, unun da jigisi.”

Minat paŋ kwinit dakon gen (Mt 19.9 ae Mk 10.11-12 ae Lk 16.18)

³¹ Yesu da saŋbenek yaŋ yaŋgit, “Kalip gen yaŋ yawit: ‘Amin kinda minatni kwinit do kan, minat paŋkwinit dakon but piso papia kinda minatni do mandan imjak.’

³² Mani abisok nak da yaŋ dayisat, minatgo kwinit yipbi kwan wili kaluk pasak kan, eni gak da gulusun al, do minatgo da yumabi asak. Anakwan wili unun kaluk pasak unun kisi yumabi asak. Do minatgo yumabi dima anakwan isal dogin dima kwinitki.”

Gen paŋteban ak dima akdo

³³ Yesu da saŋbenek yaŋ yaŋgit, “Ae gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yaŋ: ‘Amin Tagi da dabilon gen yaŋ paŋteban asal unun dima yapmanek kisi guramigek abi.’

³⁴ Mani nak abisok yaŋ dayisat, gen yaŋ paŋteban ak dimasi ani. Kwen Kokup unun Pin kop dakon kila amin madep yityit tamoni, do Kwen Kokup manon da genji dima paŋteban ani.

³⁵ Ae miŋtim unun Pin kop dakon kandap yipyip tamoni,

do miŋtim da manon genji dima yaŋ paŋteban ani. Ae Jerusalem unun Amin Tagi Madep Wikwisi dakon kokup papni, do Jerusalem da manon genji dima yaŋ paŋteban ani.

³⁶ Ae ji da busun dangwanji kindi kulabik aba kwakwagi bo pili unun aripmi dima asak, do busunji da manon genji dima yaŋ paŋteban ani.

³⁷ Ji ‘asi’ bo ‘dima’ yaŋ gin yoni kan, unun da tagi. Gen unun da kwenon saŋbenek yoŋ unun Yokwi Ami da paŋalon asak.”

Yokwi an daba kobogi dima anyomni (Lk 6.29-30)

³⁸ Yesu da saŋbenek yaŋ yaŋgit, “Ae gen kindi babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yaŋ:

‘Amin kindi da amin kindi dakon dabil anupbal asak kan, unun amin dakon dabilniyo kisi anupbal ani.

Ae amin kindi da amin kindi dakon geni anak biripmitjak kan, unun amin dakon geni kisi anak biripmitni.’

³⁹ Mani nak da abisok yaŋ dayisat, amin da yokwi an daba kobogi do yokwi dima anyomni. Amin kindi da mogim kulbak gikban kan, mogimgo teri kindi kisi antobil ibi.

40 Amin kinda da gen pikon gepmanek kobogi do paba pigikgo abidok do yosak kan, mirim imalگو gat kisi ibi.

41 Ae amin kinda da yikni imegek kosit 1 kilomita kiki do tebaisi gayisak kan, yik unun imegek 2 kilomita kiki.

42 Ae amin kinda da yo kinda ibi do gayisak kan, ibi. Ae amin kinda da gagon goman ak do gayinban kan, manji dima ibi."

Uwalnin but dasi galak tan yomner

(Lk 6.27-28 ae 6.32-36)

43 Yesu da sanbenek yan yagit, "Ae gen kinda babik da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

'Notgo do but dasi galak tan yominek uwalgo do nandabi yokwi toni.'

44 Mani nak da yan dayisat, ji uwalji do but dasi galak tan yomni. Anek yokwi andaman amin do bisit ani.

45 Yan anek Pinokop Datji Kwen Kokup egisak unun dakon monjinisi egipni. Unun da gildatni yipban amin yokwi ae kilegi kisikon mosok. Ae sikak yipban amin anpak kilegi an ae yokwi an kisikon mosok.

46 Amin yokwi takis timit timit amin da notni bangin but dasi galak tan yoman. Jiyo yan gin ani kan, Pinokop da kobogi do yo tagi kinda dima damdisak.

47 Ji notji bangin gildat tagi yan yoyini kan, unun da tagi

dima asak. Pinokop dima nandan iman amin kabi kisi yan gin an.

48 Kwen Kokup Datji gwaljigi mini kilegisi egisak, do jiyo yan gin gwaljigi mini kilegisi egipni."

6

Amin panpulugok dakon gen

1 Yesu da sanbenek yan yagit, "Ji kan kimotni. Amin da dandani yan do unun da dabilon anpak tagi ani kan, Datji Kwen Kokup egisak unun da unun dakon kobogi do yo tagi kinda dima daban abidokdan.

2 "Wadak wadak amin do yo yom do aki bisapmon jamba but amin diwari da muwut muwut yutnon ae kosit madepmon an, unuden amin kinda yabekbi mibiltan gaminek kwen dima pisosak. Yan an amin unun amin da nandaba wukwan yomni yan do an. Nak asisi dayisat, unun kobogi kisisi wagilni timikgan.

3 Mani yo do wadak wadak an amin do yo yobi bisapmon noman amin da gandani do dima yobi.

4 Yan anaki Datgo yo pasili pindakdak unun da kobogi do yo tagi gamdisak."

Bisit dakon gen

(Lk 11.2-4)

5 Yesu da sanbenek yan yagit, "Ji bisit ani bisapmon jamba but amin da an unuden dima ani. Jamba but

amin unun muwut muwut yut madepmon ae kokup papmon kosit amal amalon unudon agek bisit ak do galagisi nandan. Unun amin amin da pindatni do yan an. Nak asisi dayisat, kobogini kisi wagilni timikgan.

6 Mani gak bisit ak do nandisal kan, yutgokon wigi yoma sopmanek Datgo pasili egisak unun bisit iyiki. Yan anaki Datgo yo pasili pindakdak unun da kobogi tagisi gamdisak.

7 Amin Nwakjwari Kabi gen isali morapmi yanapno pinjopnin da genin nandisak yan nandan. Mani ji bisit ani bisapmon yan dima ani.

8 Ji unun amin da an unuden dima ani, nido Datji dima iyinakwa yo morap do wadak wadak an unun nandan mudosok.

9 Ji bisit yan ani:
'Datnin Kwen Kokup egisal,
gak dakon man telagi
tosak.

10 Amin Kila Agakgo yipbi nion apjak.

Gak dakon gen guramit
Kwen Kokup tosok,
miktimon ninon yan gin
tosak.

11 Abisok gildat dakon jap aripninon nibi.

12 Nin amin notnin dakon yokwini yopmangamma.
Unuden gin yokwinin wiririk nibi.

13 Panjkewalon dimasi nipbi.
Yokwi Ami da kisiron
nan pulugan nipbi.'

14 "Ji notji dakon yokwini yopman yomni kan, Datji Kwen Kokup egisak unun da yokwisi yopman damjak.

15 Mani amin dakon yokwini dima yopman yomni kan, Datji da yokwisi dima yopman damjak."

Pinjop do nandanek jap kelkel dakon gen

16 Yesu da sanbenjek yan yagit, "Ji Pinjop do nandanek jap kelek egip do nandan kan, jamba but amin da an unuden tomno dabilyosi dima inan toni. Yan ani kan, amin da ji Pinjop do nandanek jap dima non yan dandani. Nak asisi dayisat, unun amin kobogini kisi wagilni timik mudon.

17 Mani ji Pinjop do nandanek jap kelek egip do nandan kan, busun dangwanji wayigek tomno dabilyosi pakbi ban sugoni.

18 Yan anakwa amin da ji jap kelek ekwan yan dima nandan damni. Mani Datji pasili egek yo pasili pindakdak unun da dandanek kobogi tagisi damdisak."

Yo tagisi panmuwut dakon gen

(Lk 12.33-34)

19 Yesu da sanbenjek yan yagit, "Ji on miktimon yo tagisi panmuwut do nandak nandak dima ani. Unun yo monin da nokdan, ae manut manut akdan, ae kabo noknok da yutji tuwilek panjisibikdan.

20 Yo tagisi Kwen Kokup-mon panmuwut do nandak nandak ani. Unudon yo moniŋ da dima nokdaŋ, ae maŋut maŋut dima akdaŋ, ae kabo noknok da yutji tuwilek aripmi dima timitdaŋ.

21 Yo kabigo tagisi dukwan toŋ, but nandak nandakyosi kisi unudon giŋ tokdisak.”

Dabil unun giptim dakon tenjenji

(Lk 11.34-36)

22 Yesu da sanbenek yaŋ yaŋ, “Dabil unun giptim dakon tenjenji. Dabilgo tagisi kaŋ, giptimgo kalon tenjenjini toŋ.

23 Mani dabilgo yokwi kaŋ, giptimgo kisi pilin tuksi asak. Do tenjenji butgokon tosoŋ unun pilin tuksi asak kaŋ, unun da pilin tuk madepsi asak.”

Amin bamori dakon oman dima agagi

(Lk 16.13)

24 Yesu da sanbenek yaŋ yaŋ, “Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yaŋ kaŋ, kinda nanŋin galak taŋ imiŋek kinda do nandaban yokwi taŋ imdisak. Ae kinda dakon gen guramiŋek kinda manji imdisak. Ji Piŋkop gat ae monenŋ gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi.”

Nandaba kik anek but morap dima ani

(Lk 12.22-31)

25 Yesu da sanbenek yaŋ yaŋ, “Unun do anek yaŋ dayisat, ji egip egipji do nandaba kik anek jap pakbiyo ni ban nonenŋ yaŋ dima nandani. Ae giptimji do nandanek imal dukon ban panenŋ, yaŋ nandanek nandaba kik dima ani. Egip egipji da jap yapmanŋak, ae giptimji da imal yapmanŋak.

26 Ji minam pindakgan unun do nandani. Jap yet dima kwaokgan, ae jap panmuwut yutnon jap dima panek panmuwuk yopmanŋan. Mani Datji Kwen Kokup egisak unun da jap upmokedok. Ji piŋbi anakwa minam da yo madep yaŋ nandan, ma?

27 Ji nandaba kik anek egip egipji timisok di gat tagi sanbenba wigisak yaŋ nandan, ma? Unun aripmi dimasi.

28 “Ji nido imal do nandaba kik an? Jarenŋ oni taŋ anan kwan unun do nandani. Pi madep anek imal dima bupmanŋan.

29 Mani yaŋ dayisat, jarenŋ pindakgan unun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit unun yapmanŋak.

30 On jon taŋ anan kwan unun anwa amin da baljan kindapmon sokdaŋ. Mani Piŋkop da si panŋilim asak, do nandanŋ gadatji pisipmisok amin ji yaŋsi nandani, Piŋkop da ji do nandaban yo

madepsi anjakwan imal tilimi tonji ban panj damdisak.

31 “Nandaba kik anjek jap pakbiyo dukon ban nonen, bo imal dukon ban panen yan dima nandani.

32 Pinjok dima nandan iman amin kabi da yo morap unjuden wusik do nandaba kik an. Mani Datji Kwen Kokup egisak unjun da ji unjun yo morap do wadan unjun nandan mudosok.

33 Do mibiltok Pinjok dakon Amin Kila Agakni unjun wisin kok do pini ani, ae anpakni kilegi wusik do pini ani. Yan anjakwa yo diwari do wadak wadak an unjun kisi damdisak.

34 Do anjwa gildat do nandaba kik dima ani. Gildat kalon kalon dakon jiggi unjun iyi da aripmon tan tan an.”

7

Amin dakon anpak kokwin dima ani

(Lk 6.37-38 ae 6.41-42)

1 Yesu da sanbenek yagit, “Ji amin dakon anpak dima kokwinitni. Yan ani kan, Pinjok da jiyo kisi kokwin akdisak.

2 Amin dakon anpak kokwin niansi ani, Pinjok da jiyo kisi unjuden gin kokwin akdisak.

3 Gaga da dabilon kindap kwik tosok unjun do dima nandanek notgo da dabilon jimjim nido kosol?

4 Gaga da dabilon kindap kwik tanjakwan nianon da

notgo ‘Dabilgokon jimjim tosok unjun panj gamdisat’ yan tagi iyiki?

5 Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok unjun abi kinjakwan notgo da dabilon jimjimjok tosok unjun kanbi pisanjakwan tagi paki.

6 “Yo telagi pinan do dima yomni. Yoba tobilek injin dabam. Ae kindirinji tagisi bit do dima yomni. Yoba kandap da di baman misinjkbam.”

Bisit dakon mibili

(Lk 11.9-13)

7 Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjok bisit ijinba yo damjak. Pinisi anjek wusin pindatni. Yoma domon tidanba Pinjok da witaldamjak.

8 Amin morap Pinjok bisit iyan unjun yo timikgan, ae yo wisan amin unjun bami kon, ae yoma domon tidon amin unjun witaldomisak.

9 Monjisi kinda da datni bret do ijinban tip kinda tagi imjak?

10 Bo tap kilap do ijinban tunon amin emari ton kinda tagi imjak? Unjun aripmi dimasi.

11 Ji yokwi morapmi an, mani yo tagisi monjisi do yom do nandan. Do yansi nandani. Bisit ijinba Datji Kwen Kokup egisak unjun da but galagon da yo tagisi damdisak.

12 “Amin da anpak tagisi nianjsi anjamni do nandan, unun anpak amin do anyomni. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat da yanjsi ani do yosok.”

Wigat gitni dakon gen

(Lk 13.24)

13 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji wigat gitni nan pigini. Amin wagil tasik tokdan dakon kokupmon pigik dakon wigat gat ae kositni gat unun ilalogisi, do unun nan yolek pigik unun tagapmisi. Amin morapmisi da wigat unun nan pikwan.”

14 Mani egip egip dagok dagogi minikon kigik dakon wigat gat ae kositni unun gitnisi, unudon kigik dakon pini jigisi. Amin kalon kalon dagin wigat unun kan kwon.”

Kombi amin toptopmi dakon gen

(Lk 6.43-44 ae 13.25-27)

15 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji kombi amin toptopmi unun do pindak kimotni. Giptimni yaworisi sipsip yombem, mani burigwan jon pinan butni tan yoman.”

16 Ji anpakni pindak nandanjo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni. Nap keli ton da wain sop aripmi dima potni. Ae jal da kimip aripmi dima wigiljak.

17 Kindap tagi da bami tagi pokgon, ae kindap yokwi da bami yokwi pokgon.

18 Kindap tagi da bami yokwi aripmi dima potni, ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni.

19 Kindap morap bami dima pokgon unun amin da mandan kindapmon soson.

20 Yanjo, ji anpakni pindak nandanjo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni.

21 ‘Amin Tagino’ yan yan naman amin unun kisisi Pinokop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan. Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikgan amin unun dagin wigikdan.

22 Amin morapmi da bisap madepmon yanjsi nayikdan, ‘Amin Taginin, nin gak da manon kombi gen yagiman, ae kon yolgiman, ae pi madep agiman.’

23 Yan yanba yanjsi yoyikdisat, ‘Yokwi pakpak amin, ji dima nandan damisat. Nepman dek kin mudabit!’ ”

Amin nandan kokwini tagisi ae nandan kokwini tagi dima

(Lk 6.47-49)

24 “Nak dakon gen guramikgan amin unun amin kind a yombem. Unun amin nandan kokwini tagisi, yutni miktim tebaikon witjigit.

25 Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan antidok aba miktim tebaikon witjinbi, do tebai tagit.

26 Mani geno dima gu-ramikgan amin unun amin kind a yombem. Unun nandan kokwini tagi dima, do yutni miktim yaworikon witjigit.

27 Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan tuwilba man tasik tagit."

28 Yesu gen unun yan mudanban minjat amin kabi madep da kanek tamtam yan imgwit.

29 Nido yoyindet pi agit unun gen teban yoyindet amin yapman mudanek nwanjwarisi agit. Amin kind a da pi unun asak do yan mudan ibi da tilak agit.

8

Yesu da wuda tebani ton amin kind a anmilip agit

(Mk 1.40-44 ae Lk 5.12-14)

1 Yesu ilenon da pin kinakwan minjat amin kabiyo morapmi da yolgwit.

2 Yolek amin wuda tebani ton kind a da Yesukon kin nwanben an iminek yan iyigit, "Amin Tagi, Pin kop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token."

3 Yanban Yesu da kisitni amin unun da kwenon witjinek yan iyigit, "Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!" Yan yanakwan unudon gin wudani kibidanakwa giptimni kilek tagit.

4 Kilek tanban Yesu da yan iyigit, "Nandaki, gak unun do amin dima yoyinek mukwa sogogon kinjek giptingo

yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani."

Emat amin dakon oman monjini anmilip agit

(Lk 7.1-10)

5 Yesu Kapaneam kokupmon pigakwan Rom dakon emat amin 100 dakon kila amin kind a da abin anpulugosak do anek yan iyigit,

6 "Amin Tagi, oman monjino yutnon pokdok. Kidari alek tan, ae tepmi madepsi nandisak."

7 Yanban Yesu da yan iyigit, "Nak da kin anmilip aben."

8-9 Yanban mibiltok amin unun da yan iyigit, "Amin Tagi, nak madepno da yongamgan egisat, do nak da yutnon wiki unun da tagi dima asak. Isal yum gen gin yanaki oman monjino kilek tosak. Nak naga mibiltok amino egakwan pinbini egisat. Ae emat amino unun nak dakon pinbino ekwan. Emat amino kind a 'Ki!' yan iyiko kisak. Ae kind a 'Ap!' yan iyiko abisak. Ae oman amino kind a 'Pi on aki!' yan iyiko pi asak. Do isal yum gen gin yanaki oman monjino kilek tosak."

10 Yesu da gen unun yagit do nandaban yo madepsi aban bunon yol awilgwit amin yan yoyigit, "Asisi dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kind a dima kagin.

11 Yan dayisat, amin morapmisi da gildat wisak, ae si pigisak tetgin da apba Kwen Kokup Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan Abraham, Aisak, ae Jekop gat jap noknok tamo madepmon yitdan.

12 Mani Juda amin kalip Pinjkop da iyi Amin Kila Asak da kagagwan pigini do manjikbi unun maban pilin tukgwan pigikdan. Unjungwan kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdan.”

13 Yan yanek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, “Gak kin yo altoni do nandan teban tal unun yan gin noman tan imen kokdisal.” Gen unun iyigit unun bisapmonsioni oman monjini kilek tagit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mk 1.29-31 ae Lk 4.38-39)

14 Yesu unudon da kin Pita da yutnon wigi kanban Pita dakon yopmi giptimi kindapmi sonakwan sot anek pakgit.

15 Yan kanek kisitni kisirikon wutjiban sotni yipman dekgit. Yan aban pidanek Yesu do jap panjnoman agit.

Yesu da sot amin morapmi panmilip agit

(Mk 1.32-34 ae Lk 4.40-41)

16 Gildat pigakwan pilindo konni ton amin morapmi panpan apba gen yanek kon yol yomgut. Anek sot amin kisisi panmilip agit.

17 Yan anjakwan kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen mandagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

“Iyi sotnin mibili mibili iyi do timigakwan kilek tagiman.”

Yesu yolyol dakon mibili

(Lk 9.57-60)

18 Yesu da amin morapmi angwasinjak akba pindagek panjetni yan yoyigit, “Nin pakbi idap teri kinda do kino.”

19 Anjakwan gen teban yoyindet amin kinda da obin Yesu yan iyigit, “Yoyindet, gak dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgen gin.”

20 Yanban Yesu da yan iyigit, “Jon pinan unun miktimgwan yutni ton. Ae minam kwen akwan unun yutni ton. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini.”

21 Yanban panjetni kinda da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, nandan naminjaki kin datno wayik yipmanjak don abin golgen.”

22 Mani Yesu da yan iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Anakwa gak nak nol.”

Yesu da yanban mirim madep yawokgit

(Mk 4.36-41 ae Lk 8.22-25)

23 Yan yanek boron wigakwan panjetni kisi yolek wigiwit.

24 Wigi pakbi idapmon kinakwa tepmisi mirim madepsi da abin pakbi

tamaligakwan boron pigiwit. Yan anjakwan Yesu dipmin pagakwan

²⁵ panjetni da kin anyolek iyiwit, "Amin Tagi, nin panpuluga! Pakbi oni nan kimotdaman!"

²⁶ Yan yanba Yesu da yoyigit, "Ji nido pasolgon? Nandan gadatji pisipmi." Yan yanek pidan agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinban mirim yawogakwan pakbi wayin dimasi agit.

²⁷ Aban panjetni tamtam yanek yawit, "On nianjen amin kinda da mirim pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?"

*Yesu da kon yolgit
(Mk 5.1-17 ae Lk 8.26-37)*

²⁸ Yesu pakbi idap teri kinda Gadara miktimon kin altanban amin bamori konni ton unun da amin kimakba panji tip kinamngwan yopmanjan miktimon da abin Yesu altan imgumal. Unun amin bamot amin dapdapni yokwisi. Do amin unun do pasalek unun kosit nan dima agipgwit.

²⁹ Unun amin bamot da yan tidanek Yesu yan iyigimal, "Pinjkop dakon Monji, nianji anjim do abisal? Tepmi yomyom bisap dima noman tanjakwan tepmi pi nimdisal?"

³⁰ Dubagi yangok bit kabi madep di jap nanek egipgwit.

³¹ Kon unun da Yesu bisit tebaisi yan iyigimal, "Nol nipbi abiginen kan, unun bit

kabi da butgwan piginen do nandaman."

³² Yanba yoyigit, "Ji abigit!" Yan yanban kon da aminon da win kin ek bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun timtim yanek gilokon da pakbi idapngwan manek pakbi nan kimakgwit.

³³ Kimagakwa bit kila amin da timtim yanek kin kokupmon bit gat ae konni ton amin gat dakon geni amin yoyiwit.

³⁴ Yoyinba amin kisisi Yesu kok do abin mudawit. Abin kanek miktimon unun yipmanek kisak do bisit tebai iyiwit.

9

Yesu da amin kisit kandapmiyo kimakbi kindanjanmilip agit

(Mk 2.1-12 ae Lk 5.17-26)

¹ Yesu bot kinda abidanek pakbi idap teri kinda iyi da kokupmon kigit.

² Anjakwan amin kabi kinda da amin kisit kandapmiyo kimakbi kinda waman unudon anapgwit. Anapba Yesu da nandan gadatni pindagek amin unun yan iyigit, "Monji, dima pasolgi, diwarigo wiririk gamisat."

³ Yan yanban gen teban yoyinjet amin diwari da notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Ma! On amin Pinjkop kulabisak!"

⁴ Yan yanakwa Yesu da pindak mudanek yan yoyigit, "Nidosi butjikon da nandak nandak yokwi unun nandan?"

5-6 Diwari wiririt ae amin kisit kandapmiyo kimakbi panmilip agak unun kisi amin da aripmi dima agagi. Mani nak Amin Dakon Monji. Amin giptim panmilip agak dakon pi aben do yan mudan nabi, do nandani, on miktimon diwari wiririt dakon pi aben do yan mudan nabi yansi nandaba pisosak." Yan yanek amin kisit kandapmiyo kimakbi yan iyigit, "Gak pidan yalin potgo timigek yutgokon ki."

7 Yan yanban nandanek amin unun pidan yutnikon kigit.

8 Minjat amin kabi madep unun yo njakwarisi kanek pasalgwit. Anek Pinjkop anjkinjek yan yawit, "Mao, Pinjkop da tapmim madepsi amin do yomisak!"

*Yesu da Matyu yan imgut
(Mk 2.13-17 ae Lk 5.27-32)*

9 Yesu unudon da kin amin kinda kagit mani Matyu, unun takis timit timit yut kabenon yikgit. Kanek yan iyigit, "Abin nak nol." Yanban Matyu pidan Yesu yolgit.

10 Yesu Matyu da yutnon yigek jap nanek takis timit timit amin morapmi ae yokwi pakpak amin morapmi da apba Yesu gat panjetni gat kisi yigek jap nawit.

11 Jap nanakwa pindagek Parisi amin diwari da panjetni yan yoyiwit, "Yoyinjetji unun nido takis timit timit amin* gat yokwi

pakpak amin gat kisi yigek jap non?"

12 Yesu da gen unun nandanek yan yoyigit, "Sotni mini amin wuda wamagon dima kwan. Sotni ton amin dagin wuda wamagon kwan.

13 Ji kin Pinjkop da papiakon gen kinda tosok unun dakon mibili nandan kimotni. Gen unun yan:

'Ji da paret an unun do dima galak tosot.

Ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosot.'

Gen yan tosok, do nandani, amin kilegi yan ilit do dima pigim. Yokwi pakpak amin yan ilit do pigim."

*Pinjkop do nandanek jap kelek egip egip dakon gen
(Mk 2.18-22 ae Lk 5.33-39)*

14 Yan yanban Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon panjetni da abin yan iyiwit, "Nin gat ae Parisi amin gat Pinjkop do nandanek jap kelek egapno gak dakon panjet kabigo nido yan dima an?"

15 Iyinja Yesu da yoyigit, "Monjisok kinda minjat pak do asak bisapmon monjisok notni gat kisi ekwan, do bupmi dima nandan. Mani don monji unun gwayen anan kinakwa notni unun bisapmon Pinjkop do nandanek jap kelek ekwan."

16 "Nin ilikba pigik garan pudankwi kon imal diwat kalugi pakbikon dima

9:11: Lk 15.2 * 9:11: Juda amin da takis timit timit amin do yokwi pakpak amin yansi pindagwit. Nido takis timigek ae monen kabokon da di gat kisi timikgwit.

9:13: Os 6.6; Mt 12.7 9:14: Lk 18.12

suganbi kinda nanj dima bupmanjaman. Yanj kanj, pakbikon sugono imal diwat unjun da garanj ilikban pudan ki madepsi akdisak.

17 Ae wain kalugi meme gip kalipmikon dima koleno pigisak. Yanj kanj, wain da paptanban meme gip sulukwan wain gat meme gip gat kisi yokwi tokdamal. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolenba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal."

Yesu da minjatjok kinda aban pidagit, ae minjat kinda sot agit unjun anmilip agit

(Mk 5.22-43 ae Lk 8.41-56)

18 Gen unjun yoyinjakwan kila amin kinda da abin Yesu burikon gawak iminek yan iyigit, "Gwano ongwanjok kimokdok, mani gak da kin kisitgo da kwenikon wutjinbi pidosak."

19 Iyiban nandanek Yesu panjetni gat kisi kiwit.

20 Kinakwa minjat kinda da abin manjigwan da Yesu dakon ilikba pigikni ilenikon igayigit. Minjat unjun daganj mok anek yawini manakwa egakwan bilak 12 agit.

21 Minjat unjun ilikba pigiknikon igayinek noman token yan nandagit.

22 Aban Yesu da tobil kanek yan iyigit, "Gwano, dima pasolgi. Nandan gadanj namisal, do kilek tosol." Yan yanban unjudon gin giptimni kilek tagit.

23 Yesu kila amin da yutnon wigek kasisin pisok amin gat ae minjat amin kabi madep kunam upbalapyo anakwa pindagek

24 yan yoyigit, "Abigit. Minjatjok unjun dima kunjwak, unjun yum dipmin pokdok." Yesu da yan yanban nandanek jikgo yanjan imgwit.

25 Yan aba yoyinban yomakon pigi mudanakwa wigi minjatjok kisirikon abidanban pidagit.

26 Yan aban wasok tapmimi ton unjun agit dakon gen bini yoyinba unjun miktim dakon minjat aminyo kisi da nandawit.

Yesu da amin dabili mini ae amin kadimyo kisi panmilip agit

27 Yesu unjun miktim yipman kinakwan dabili mini amin bamori da abin yol-gumal. Yolek yan tidanek yan yagimal, "Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!"

28 Yesu yutnon wigakwan amin dabili mini bamot unjudon winbal yan yoyigit, "Nak da dabiljil panmilip aben do nandan gadanj namamal bo dima?"

Yanban iyigimal, "Amin Tagi, nandan gadanj gama-mak."

29 Yan yanbal Yesu da kisitni dabilnikon witjinjek yan yoyigit, "Nandan gadanj namamal unjun da aripmon gin noman tanj damdisak."

30 Yanban dabili sintanjakwal Yesu da yansop tebai

anyominek yoyigit, “Yo madep asat do amin dimasi yoyinjil.”

³¹ Mani Yesu dakon gen yanbal unun miktimon madepsi irentan anan kigit.

³² Amin bamot unun Yesu yipman dek kinakwal amin kadim konni ton kinda Yesukon anan opgwit.

³³ Anopba Yesu da konni yol iminjakwan amin kadim unun gen yagit. Yan aban amin da kanek nandaba yo njwaknwarisi aban yan yawit, “Yo unuden kinda Israel miktimon dima altagit.”

³⁴ Mani Parisi amin da yan yawit, “Kon dakon kila amin madep da tapmimon kon yoldak.”

Yesu panjetni do pi yomgut

(Kilapmi 9.35-10.42)

Yesu da amin do bupmi nandagit

³⁵ Yesu kokup monin ae kokup pap kisi agek Juda amin da muwut muwut yutni tan tan awiron wigek amin yoyin degek Pin kop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi do yoyin tenjenagit. Anek giptimnikon sot wudaniyo mibili mibili tawit unun panmilip agit.

³⁶ Minjat amin kabiyo madepsi pindakban panpulugog⁴ ae Saimon (unun kalip Selot* mini yokwi egipgwit. Sipsip kila amini mini yombensi ekwa pindagek bupmisi nandan yomgut.

³⁷ Yesu buri da bupmisi nandanek panjet kabini yan yoyigit, “Pigaga jap bami madepsi tan pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima.

³⁸ Do ji bami pakpak dakon Amin Tagini bisit iynba pi amin panalon an yopban pinikon kin jap pan panmuwutni.”

10

Yabekbi 12 kabi dakon man

(Mk 3.13-19 ae Lk 6.12-16)

¹ Yesu da panjetni 12 kabi yoyinban apba kon yolyol ae sot mibili mibili kisisi panmilip agak dakon pi ani do yan mudan yomgut.

² Yabekbi 12 kabi dakon man unun yan:

mibiltok Saimon (mani kinda Pita),
ae padige Andru,
Sebedi dakon monji
Jems,
ae padige Jon.

³ ae Pilip,
Batolomiu,
Tomas,
ae takis timit timit amin
Matyu,
ae Alpius dakon monji,
Jems,
ae Tadius,

ae Saimon (unun kalip Selot* da kabikon egipgut),
ae Judas Iskariot. (Judas unun da don Yesu uwal da kiron yipgut.)

9:33: Mk 2.12   **9:34:** Mt 12.24; Mk 3.22; Lk 11.15   **9:35:** Mt 4.23; Mk 1.39

9:36: IDT 27.17; 1KA 22.17; Sek 10.2; Mt 14.14; Mk 6.34   **9:37:** Lk 10.2   **10:1:**

Mk 6.7; Lk 9.1   * **10:4:** Selot unun amin kabi kinda, Rom amin yolno kinakwa nin miktimnin kila anen yan nandawit.

Yesu da yabekbi 12 kabi pi yomgut

(Mk 6.7-13 ae Lk 9.1-5)

5 Yesu da amin 12 kabi unun yabegak yan yoyigit, "Ji Amin Nwakwari Kabikon bo ae Samaria amin da kokupmon dima kini.

6 Ji Israel amin kabi sip-sip da yan kili pasilgwit unun amin kabikon kini.

7 Kijek Pinjokop da Amin Kila Asak dakon bisap unun kwan tosok unun dakon gen yan tenjenoni.

8 Anek sotni ton amin panmilip ani, ae amin kimakbi paba pidoni, ae wuda tebani ton panmilip ani, ae konni ton amin konni yol yomni. Ji yo yuman nogi mini yumsi timikgan, do amin do yumsi yomni. Tomni do dima nandani.

9 "Ji yik moninjikon gol bo silwa monej bo kopa monej dima similek agipni.

10 Kosit agipni bisapmon yik dima imetni, paba pigik bamori dima timitni, ae kandap gwil gat kosit dakon win kirinyo kisi dima timitni. Pi anakwa wadak wadakji amin da damdan.

11 Kokup pap kindakon bo ae kokup moninj kindakon kin altoni kan, unun kokupmon amin kilegi kinda wusin kan unun gat gin egek yipman kini.

12 Yut kindakon wigini bisapmon, unun yutnon amin

'Amin Tagi dakon but yawot jikon tosak' yan yoyini.

13 Ae unun yutnon amin da ji but dasi timitni kan, ji dakon but yawot unun aminon tosak. Mani but dasi dima timitni kan, but yawotji unun disikon gin tosak.

14 Amin kinda da ji but dasi dima timitjak bo ae genji nandak do kurak tosak kan, yut kokupyoni yipman degek kandap jikon kimbaban tegoni unun tidanba kini.

15 Asisi dayisat, kokwin agak bisap madepmon, unuden amin da Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat da jigi pakdan unun si yapmanek jigi madepsi pakdan."

Jigi mibili mibili altokdan
(Mk 13.9-13 ae Lk 21.12-17)

16 Yesu da sanbenek yan yagit, "Nandani, nak da ji sip-sip yombem ban jon pinan da bikbigon yabekdat. Do tunon amin da nandan kokwin tagisi anek akwan unun da tilagon agipni. Ae kinarim dakon anpak yolek yaworisi agipni.

17 Amin do pindak kimotni. Gen kokwin amin kabnikon depmanek muwut muwut yutnikon baljokdan.

18 Nak dakon man abinj yip do anek ji timik panpan gapmanon ae kila amin madepmon panjikdan. Pankwa kila amin madepmon ae Amin Nwakwari Kabikon nak

dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjtoni.

¹⁹ Gen pikon panji depmanakwa gen ni ban yonej ae gen kobogi nian yoyinen yan nandanek pasol pasol dima ani. Unun bisapmon gin ni gen ban yoyini unun Pinjkop da dolikdisak.

²⁰ Ji da dima yokdan. Datji dakon Wup da ji da dulumon da yokdisak, do pasol pasol dima ani.

²¹ “Peni da padige si anakba kimotjak do gen pikon yipdisak. Ae dat da monji gwayoni yan gin akdisak. Anakwa monji gwayoni da meji datniyo do uwal anek si dapba kimotni do amin yoyikdan.

²² Nak nandan naman do anek amin morapmi da ji do nandaba yokwi tok andamdan. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin Pinjkop da yokwikon ban timitdisak.

²³ Kokup kindakon amin da uwal andaba kan, kokup unun yipmanek pasal kokup kindakon kini. Nak asi dayisat, ji Israel amin dakon kokup morapmon pi wasip dima anakwa Amin Dakon Monji apdisak.

²⁴ “Papia yut minjat monjiyo da yoyindetni dima yapmanjan. Ae oman amin da madepni dima yapmanjan.

²⁵ Minjat monjiyo da yoyindetni da tilagon egipni

kan, unun tagi. Ae oman amin da madepni da tilagon egipni kan, unun kisi tagi. Yut dakon ami nak do Belsebul yan nayini kan, gwakni ji do nandaba pinjisi anakwa man wagil yokwisi damdan.”

Pinjkop dogin pasoldo
(Lk 12.2-7)

²⁶ Yesu da gen sanbenek yan yagit, “Ji amin da yo yokwi an damni do dima pasolni. Yo witjinbi da ton unun don noman tokdan. Ae gen pasili ton unun don amin kisi da nandakdan.

²⁷ Gen pilin kaga dayisat, unun gildat kalba yan tenjtoni. Gen pisik mirakjikon dayisat unun yut kwenon da agek yan tenjtan yomni.

²⁸ Amin da gip dapba kimokgon unun do dima pasolni, wupji aripmi dima dapba kimotdan. Ji Pinjkop dosi pasolni. Unun da gip gat wup gat kisi Tipdomon maban pigi tasik tokdan.

²⁹ Minam monin unun yo moninisok, bamori dakon yuman nogi unun monej giman tabili kalonji gin. Mani Datji da kinda miktimon dima mosak do nandisak kan, aripmi dima mokdisak.

³⁰ Pinjkop da busundanjanji nian da ton unun kisisi nandan mudosok,

³¹ do dima pasolni. Minam monin monin morapmi dakon yuman nogi unun

madep dima, mani ji dakon yumanj nogi unjun wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabi yanj yok do dima pasolneŋ

(Lk 12.8-9)

³² Yesu da gen sanbenek yanj yagit, “Amin kinda minjat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin’ yanj yosak kan, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Unjun amin nak dakon amin’ yanj iyikdisat.

³³ Mani amin kinda minjat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yanj yosak kan, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Unjun amin nak dakon amin dima’ yanj iyikdisat.”

Yesu but dasi galak tanj iminj kimotdo

(Lk 12.51-53 ae 14.26-27)

³⁴ Yesu da sanbenek yanj yagit, “Nak da miktimon emat anjawot ak do pigim yanj dima nandani. Nak emat agak sibananj ananj pigim.

³⁵ Nak uwal pidok pidokyo noman tosak do pigim.

‘Amin kinda da datni uwal anj imdisak.

Ae gwa kinda da menji uwal anj imdisak.

Anjakwan minjat kinda da namdi uwal anj imdisak.

³⁶ Anjakwan amin kinda iyi dakon gwakni da uwalni dagokdanj.’

³⁷ “Amin kinda menji datniyo do but dasi galak tanj yomisak unjun yapmanek nak do wukwisi yanj dima nandisak kan, unjun amin nak

dakon notno dima. Ae amin kinda monji bo ae gwi do but dasi galak tanj yomisak unjun yapmanek nak do wukwisi yanj dima nandisak kan, unjun amin nak dakon notno dima.

³⁸ Ae amin kinda tilak kindapni guramigek nak dima noljak kan, unjun amin nak dakon notno dima.

³⁹ Amin kinda miktimon tagisi egip do nandanek pi madepsi asak kan, unjun amin egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni yipjak kan, unjun amin egip egip dagok dagogi mini abidokdisak.”

Yesu dakon amin panpulugonj amin da tomni tagisi timitdanj

(Mk 9.41)

⁴⁰ Yesu da sanbenek yanj yagit, “Amin kinda ji but dasi timikdak, unjun nak nanj abidosok. Amin kinda nak abidosok, Pinjok nak yabekban pigim unjun nanj abidosok.

⁴¹ Amin kinda da nak kombi amin kinda anpulugosot yanj nandanek kombi amin kinda abidanj anki yutnikon kilani asak kan, Pinjok da yo tagisi kombi amin do yomisak yanj gin unjun amin do imdisak. Ae amin kinda da nak amin kilegisi kinda anpulugosot yanj nandanek amin kilegi kinda abidanj anki yutnikon kilani asak kan, unjun amin da yo tagisi amin kilegi da timikganj yanj gin timitdisak.

⁴² Ae amin kinda da nak Yesu dakon panjetni

kinda anpulugosot yan nandanek nak dakon panjetno mani mini kinda do pakbi mirinjok kinda kolej injak kan, asisi dayisat, kobogi do yo tagisi timitdisak.”

Yesu unun namın?

(Kilapmi 11.1-16.20)

11

Jon da panjet kabini yabekban Yesukon kiwit
(Lk 7.18-35)

¹ Yesu panjetni 12 kabi yoyin dek mudanek unun kokup yipmanek Galili miktım dakon kokup pap tawit unudon agek Pinjkop dakon gen yoyin dekgit.

² Anakwan Jon dam tebanon yigek Kristo da pi agit dakon gen bin nandanek panjet kabini yan yoyigit,

³ “Ji Yesukon kin yan iyini, ‘Pinjkop da amin yabet do yagit unun gak, bo nin amin kinda don apdisak unun do jomjom anen?’”

⁴ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Ji kin yo morap kan nandanjo an unun Jon iyini.

⁵ Dabili mini amin sinjon, kandapmi alek tanbi kosit akwan, wuda tebani ton amin kilek ton, miragi mini gen nandan, kimakbi kimoron da pidon, ae yoni mini amin da Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi nandan.

⁶ Amin kinda nak nandanek nandan gadatni dima witdal kisak unun amin kisik kisigi ton egisak.”

⁷ Yoyinban Jon dakon panjet kabini kinakwa Yesu da minat amin kabi madep Jon do yan yoyigit, “Ji miktım amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal panwayin aban pındat do kiwit?

⁸ Unun dima kan, ninan kok do kiwit? Amin kinda da ilikba pigikni mani tonji pagit unun kok do kiwit? Dima, kila amin madep da yutnon unuden amin da ekwan.

⁹ Dima kan, ae ninan kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do kiwit? Asi ji kombi amin kok do kiwit. Mani Jon da kombi amin diwari yapman mudosok.

¹⁰ Unun amin dogin Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

‘Nandani, geno yan tenjenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak. Anek kositgo anroman asak.’

¹¹ Nak asisi dayisat, amin morap miktım alton unun Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yapman mudosok. Mani amin morap Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan pinbisi ekwan unun da Jon yapmanjan.

¹²⁻¹³ “Kombi amin morap gat ae gen teban papia kisi da Pinjkop da Amin Kila Akdisak unun do yan tenjenanakwa win Jon Telagi Pakbi Sogok pini wasagit bisapmon wigit. Jon da Pinjkop dakon gen wasanek yagiron da win abisok ekwamanjon Pinjkop da Amin Kilani Ak do pi madepsi

asak. Anjakwan amin da unjun kirinjit do pi madep an. Yan anjek emat jigiyu morapmisi panalon an.

14-15 Unjun papia da Elaija don apjak do yagit. Ji but bamot an yan nandisat. Gen on nandak do galak ton amin ji pakyansi nandanek mibili nandan pisoni. Jon unjun Elaija.

16 “Amin abisok ekwan unjun nandan kokwini tagi dima. Unjun dakon mibili timisok di dayiko nandabit. Unjun minjat monjiyo da yan, yuman gwayek tamokon yigek notni yoyin yoyin anek yan yon,

17 ‘Nin kasisin kili pisoman, mani ji kap ak do dima nandayin. Nin bupmi kap yaman, mani ji bupmi nandanek kuanam tat do dima nandayin.’”

18 Yesu da sanbenek yan yagit, “Jon abinek jap morapmi dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anjakwan, ‘Konni ton’ yan yawit.

19 Ae Amin Dakon Monji da abin jap pakbiyo agit. Yan anjakwan kanek yan yawit, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ Yan yan imgwit, mani Pinjop da pi morap agit unjun pindagek nandano nandan kokwini tagisi gin asak.”

But tobil dima an amin

*unjun bupmisi
(Lk 10.13-15)*

20 Kokup pap diwarikon Yesu wasok tapmimi ton morapmi agit, mani but tobil dima awit. Do Yesu da tebaisi yan yagit,

21 “Korasin ae Betsaida amin, awa! Nak wasok tapmimi ton abo pindagek ji but tobil dima awit. Tair kokupmon amin gat Saidon kokupmon amin gat da pindakgwit tam, but tobil bamisi abam. Anek bupmi dakon yik imalyo panek abilagon yikbam.

22 Mani nak yan dayisat, gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jigi tagapmi panakwa ji da kobogi do jigi madepsi pakdan.

23 Anakwa Kapaneam kokupmon amin, ji ason Kwen Kokupmon wigini yan nandan, ma? Unjun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdan. Nak wasok tapmimi ton abo pindagek ji but tobil dima awit. Unjun morap Sodom kokupmon amin da pindakgwit tam, abisok Sodom tosok gin.

24 Do yansi dayisat, Pinjop da amin kokwin ak do bisap yipguron Sodom amin da jigi pakdan unjun si yapmanek ji da jigi madepsi pakdan.”

*Ji nagon obinek yik yawotni
(Lk 10.21-22)*

25 Unun bisapmon Yesu da yan yagit, “Dat, kundu ae miƙtim dakon Amin Tagi, amin diwari miƙtim dakon nandak nandakni unun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unuden amin do gen bami morap si panƙisibisal. Anek amin moniji da tilagon ekwan amin, unun do yolisal.

26 O Dat, gak gaga dakon galaktok yolek yan asal.

27 “Datno da yo morap kili namgut. Dat unun daƙin Monji nandan imisak. Anek Monji gat ae amin Monji da Dat dakon mibili yoyisak unun amin daƙin Datno nandan iman.

28 “Jigi mibili mibili panek warari nandan amin, ji nagon opba bikbik dabo yik yawotni.

29-30 Bulmakau da tegon amin da yik pawil kindap kirin panƙteban aba yo jigi ilikan, unun da tilak ji nak dakon kindap kirin pani. Nak dakon kindap kirin unun yawori ae yik imetni unun tagapmi. Nak amin yawori ae butno pinbi, do nak gat egek Pinƙop do dayin dekho butji yawori tosak.”

12

Sabat dakon gen

(Mk 2.23-28 ae Lk 6.1-5)

1 Sabat kindakon Yesu gat panƙetni unun wit pi kinda da bikbik nan kiwit. Kinƙ

panƙetni jap do awit, do wit bami diwari jimik dagan nawit.

2 Anakwa pindagek Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Pindat, panƙet kabigo Sabat bisapmon nido gen teban yapmanek pi an?”

3 Yanba Yesu da yoyigit, “Dewit gat amin kabini gat da jap do anek yo awit unun ji manjin nandanjo awit bo dima?”

4 Dewit unun telagi yutnon wigi bret Pinƙop do parekbi unun abidan nanek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun telagi, amin isali da dima noknogi, mukwa sogok amin daƙin tagi nawit.

5 Bo ae Pinƙop da papiakon gen kinda mukwa sogok amin do yosok unun kisi dima manjin nandanjo awit? Mukwa sogok amin Sabat bisap morapmon gen teban yapmanek pi an, mani diwarini mini ekwan.

6 Nak asi dayisat, amin kinda oni egisak unun da Telagi Yut Madep yapmandak.

7-8 Pinƙop da papiakon gen kinda tosoƙ unun yan:

‘Nak ji da paret an unun do dima galak tosoƙ.

Nak ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosoƙ.’

Ji unun dakon mibili nandabam tam, gulusunni mini amin gen dima yan yobam. Amin Dakon Monji unun

11:27: Mt 28.18; Jn 1.18; 3.35; 10.15; 17.2

11:28: Jer 31.25

11:29-30: 1Jn 5.3

12:1: GT 23.25

12:2: TP 20.10

12:3: 1Sa 21.1-6

12:4: MS 24.5-9

12:5:

IDT 28.9-10

12:6: Mt 12.41-42

12:7-8: Os 6.6; Mt 9.13

Sabat bisap dakon Amin Tagi egisak.”

Yesu da Sabat bisapmon amin kisiri girenjiki kında anmilip agit

(Mk 3.1-6 ae Lk 6.6-11)

9 Yesu unjon da muwut muwut yutni kindakon wigek

10 amin kisiri girenjiki kında ekwan kagit. Amin yikgwit unjon da Yesu gen teban kında yapmanakwan gen pikon yipnen yan nandanek iyiwit, “Sabat bisapmon amin kında da notni kında anmilip asak kan, unjon gen teban yapmandak?”

11 Yanba yan yoyigit, “Nian nandan? Jikon da kında dakon sipsipni kında Sabat bisapmon gapmagwan mosak kan, yum kanakwa unjungwan di egipjak? Dimasi, anpuluganek abidan ilikba wikdisak.

12 Sipsip unjon yo isali, mani amin da yo madepsi. Yando, Sabat bisapmon amin kında anpulugonej kan, gen teban yapmanjan yan dima nandani.”

13 Yan yanek amin kisiri girenjiki yan iyigit, “Kisitgo anjijijij a.” Yanban amin unjon kisiri anjijijij aban kilek tan kisiri teri kında yombem gin agit.

14 Anakwan Parisi amin da kin “Nian anek Yesu anjatner?” yanjon da gen panjosit awit.

Yesu unjon Pinjok dakon pi amin bamisi

15 Yesu unjon Parisi amin da yo an imdo yawit unjon kili pindak mudagit, do kokup unjon yipmanek kigit. Kinakwan amin morapmi da yolgwit. Anakwa sot amin kisisi panmilip anek

16 Yesu iyi nianen amin kında unjon amin dima yoyini do yansop anyomgut.

17 Yan anakwan Pinjok da kalipsigwan kombi amin Aisaia antagap aban gen yagit unjon bami noman tagit. Gen unjon yan:

18 “On unjon oman monjino, nak da naga manjigim. Nak unjon do but dasi galak tan imisat.

Nak da Wupno yipman ibo amin miktimi miktimi egi anjan kwan unjon gen kokwin kilegisi dakon mibili yoyinj tentenokdisak.

19 Unjon pidok pidok dima asak, ae dima yan tidosak.

Do kokup pap da kosiron amin kında da tekni dima nandakdisak.

20 Nagal si gawut do asak unjon aripmi dima jok-galjak.

Ae lam kimot do asak unjon aripmi dima aban kimotjak.

Pi tebai anakwan wigi anpak kilegi da anpak yokwi wutjiban tapmimi mini akdisak.

21 Anakwan amin miktimi miktimi egi anjan kwan unjon da mani

do nandan gadan
iminjek panpulugosak do
nandan teban tanjek
jomjom akdan.”

*Yesu Belsebul gat pi amal
yan yawit*

*(Mk 3.20-30 ae Lk 11.14-23
ae 12.10)*

²² Unun bisapmon amin da
konni ton amin kinda anan
Yesukon anopgwit. Unun amin
dabili mini ae kadim. Yesu da
anmilip aban gen yanjek dabili
pisagit.

²³ Yan aban minjat
amin kabi madep da kan
wuripdagek yawit, “On amin
Dewit dakon monji bo?”

²⁴ Mani Parisi amin da gen
unun nandanek yawit, “On
amin kon dakon mibiltok
amin madepni Belsebul unun
da tapmimon kon yoldak.”

²⁵ Yanba Yesu da nandak
nandakni pindak nandanjo
anjek yan yoyigit, “Miktin
kinda da pudan kabi bamori
anjek emat wamjil kan, unun
miktin yokwi tokdisak. Ae
kokup pap kinda bo ae yut
kinda dakon amin da pudan
kabi bamori anjek emat
wamni kan, ununyo kisi tagi
dima egipdan.

²⁶ Yangin Sunduk da Sun-
duk yoljak kan, Sunduk da
iyi wasen ki kabi bamori anjek
yo morap kila agak dakon
tapmim pasil imdisak.

²⁷ Nak Belsebul da
anpuluganban kon yoldat kan,
disi dakon notji kon yolgan
unun amin kabi ni tapmimon
da kon yolgan? Unun amin

kabi da genji kokwinigek
gulusun yon yan tagi dayini.

²⁸ Mani Pinjkop dakon Wup
da nak anpuluganban kon yol-
dat kan, Pinjkop dakon Amin
Kila Agakni jikon kili abik.

²⁹ “Amin kinda da nian
anjek amin tebai kinda da
yutnon wigi yo kabini tagi
timitjak? Mibiltok amin
tebai unun nap teban nan
waman yipmanjek yo kabini
tagi timitjak.

³⁰ “Amin nak dakon notno
dima, unun da nak uwal
anmanan. Ae amin nak
dima anpuluganban amin
panmuwukgaman, unun amin
da amin panwasenban wasen
kwan.

³¹ “Do yan dayisat, Pinjkop
da yokwi morap gat ae
Pinjkop do yanba yokwi tok
agak morap tagi wiriritjak.
Mani amin kinda Telagi Wup
do yanba yokwi tok asak
kan, Pinjkop da unun amin
dakon diwarini dima wiririk
imdisak.

³² Amin kinda Amin Dakon
Monji do yanba yokwi tok
asak kan, Pinjkop da diwarini
tagi wiririk imjak. Mani amin
kinda Telagi Wup do yanba
yokwi tok asak kan, Pinjkop
da abisok on miktimon ae
don bisap madepmon kisi
diwarini unun dima wiririk
imdisak.”

*Kindap yokwi unun bami
yokwi potdan*

(Lk 6.43-45)

³³ Yesu da sanbenjek yan
yagit, “Kindap kinda tagisi

kanj, bami kisi tagi. Ae kindap yokwi kanj, bami kisi yokwi. Amin da kindap bami pindagek kindap yokwi bo ae tagi yanj pindakganj.

³⁴ Ji tunjon amin emari tonj yombem. Gen tagisi nianjsi anjek yoni? Yo ni da butjigwan tonj unjon gen yogokjikon panjalon anj.

³⁵ Amin kilegi unjon burikon yo tagisi morapmi tonj, do anjak kilegisi anj. Ae amin yokwi unjon burikon yo yokwi morapmi tonj, do anjak yokwi anj.

³⁶ “Mani yanj dayisat, gen kokwin bisap madepmon isal dogin gen yum yawit amin morap Pinjkop da mibili nido yawit unjon do yoyinban kobogi iyin iyin akdanj.

³⁷ Gaga gen yosol unjon da tilagon gak amin kilegi bo amin yokwi yanj gayikdisak.”

Amin da Yesu wasok tapmimi tonj asak do iyiwit

(Mk 8.11-12 ae Lk 11.29-32)

³⁸ Gen teban yoyinjet amin di gat ae Parisi amin di gat da Yesu yanj iyiwit, “Yoyinjet, gak da wasok tapmimi tonj kinda abi kanjek asi gak Pinjkop dakon pi nanj asal yanj gandanenj.”

³⁹ Yanba yanj yoyigit, “Amin on bisapmon ekwanj unjon amin yokwisi gin. Pinjkop dakon pi nanj asat yanj nandak do wasok tapmimi tonj kinda kok do yonj. Mani kinda dima kokdanj. Kombi

amin Jona dakon tilak nanjin kokdanj.

⁴⁰ Jona gildat kapbi ae pilin kapbi yanj tap kilap da but kagagwan egipgut, yangin Amin Dakon Monji miktim kagagwan gildat kapbi ae pilin kapbi yanj potdisak.

⁴¹ Niniwe amin Jona da Pinjkop dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak unjon da Jona yapmanj mudosok, mani ji but tobil dima anj. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidanj agek abisok ekwanj amin kabi dakon anjak yokwi unjon do yanj tenjtenjokdanj.

⁴² Miktim saut tetgin dakon kila amin minjat madep unjon Solomon dakon nandanj kokwini tagisi iyinjakwan nandak do miktim dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, unjon da Solomon yapmandak, mani geni dima nandanj. Do gen kokwin bisap madepmon unjon kila amin minjat madep da pidanj agek abisok ekwanj amin kabi dakon anjak yokwi unjon do yanj tenjtenjokdisak.”

Konj aeni tobil abisak

(Lk 11.24-26)

⁴³ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Konj kinda da amin kinda yipmanj degek kinj miktim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok do

44 Yan yosok, 'Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kikenj.' Kin kanban yut unun isal tosok ae sibit sibit ikdigan anjilim abi kosok.

45 Yan kosok, do kin kon 7 kabi iyi yapmanek wagil yokwisi gat timikban kwa unun yutnon egek anpak yokwisi an. Mibiltok unun amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmanek wagil yokwisi egisak. Yanjin abisok yokwi pakpak amin ekwanon yan gin altosok."

Yesu dakon menji padik padikyo

(Mk 3.31-35 ae Lk 8.19-21)

46 Yesu minjat amin kabi madep gen yoyinjakwan menji padik padikni panabin yomakon agek Yesu gat yan nandat ak do yawit.

47 Yanba yutgwan amin kinda da Yesu iyigit, "Menjo padik padikgo yomakon aben da gak gat yan nandat ak do yonj."

48 Yanban iyigit, "Menjo padik padikno unun namin?"

49 Yanek panjetni kabikon kisit suganek yagit, "Menjo padik padikno oni.

50 Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guranikgan amin unun menjo padik padikno ae saminojo."

13

Jap yet tintinjakwan dakon gen

(Mk 4.1-9 ae Lk 8.4-8)

1 Unun gildaron gin Yesu yut unun yipmanek pakbi idap da ilenon pabigi yikgit.

2 Yigakwan amin morapmisi da opba pindakgit, do bot kindakon wigigit. Boron pawigi yigakwan amin pakbi idap da ilenon akgwit.

3 Agakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, "Amin kinda unun jap yet tintinjakwan do pigaga kigit.

4 Jap yet tintinjakwan diwari kosiron manba minam da abinj nawit.

5-6 Ae yeri diwari da miktin tipmi tonj timon mawit. Unun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktin morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da win pindakban alek tawit.

7 Anakwa jap yet diwari jonj keli tonj timgwan mawit. Unun jonj keli tonj gat kisi kwanek wutjinba kibidawit.

8 Ae jap yet diwari da miktin tagisikon man kwawit. Man kwanakwa diwari da bami 100, ae diwari da 60, ae diwari da 30 yan tawit.

9 Gen yosot unun pakyanji nandani."

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit

(Mk 4.10-12 ae Lk 8.9-10)

10 Tilak gen unun yoyinjudanban panjet kabini da abinj iyiwit, "Minjat amin kabiyo madep gen yoyinjakwan tilak gen ban nido yoyisal?"

11 Yanba yan yoyigit, "Pinjok da Amin Kila Asak unun dakon mibili pasili tosok unun ji da tagi nandani do

Piŋkop da nandisak, mani unjun amin do dima yolisak.

¹² Amin nak dakon gen nandanek burikon yipmandak unjun amin Piŋkop da sanbenek nandak nandak tagi madepsi imdisak. Mani amin nak dakon gen nandanek burikon dima yipmandak unjun amin nak dakon gen diwari nandagit unjun pasil imdisak.

¹³ Mibili yan do tilak gen gin yosot. Amin unjun dabil sinjanek kon, mani yo kinda dima kon. Mirak panek nandan, mani dima nandaba pisosok.

¹⁴ Amin da yan anakwa kombi amin Aisaia da kombi gen kinda yagit unjun bami ton asak. Gen unjun yan yagit: 'Ji bisap morapmisi gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Bisap morapmi dabil sinjanek kokdan, mani dima kanba pisokdisak.

¹⁵ Unjun do anek on amin but teban kili awit.

Gen kalugi di gat nandak do kurak tanek mirakni pan sogwit, ae dabilni waman sogwit.

Yan dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kan nandanjo aba pisanban nagon tobilba tagi panmilip abom.'

¹⁶ Mani ji dabilji da tagi pindakgan, ae mirakji da

tagi nandan, do ji kisik kisik ekwan.

¹⁷ Asisi dayisat, kalip kombi amin morapmi gat ae amin kilegi morapmi gat da yo ji da abisok pindak nandanjo an unjun pindat do but kindap pawit, mani dima pindakgwit. Ae abisok ji da gen nandan unjun nandak do but kindap pawit, mani dima nandawit."

Jap yet tintinok dakon mibili yoyigit

(Mk 4.13-20 ae Lk 8.11-15)

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, "Kili jap yet tintinok dakon tilak gen dakon mibili dayiko nandani.

¹⁹ Amin Piŋkop da Amin Kila Asak dakon gen nandanek butni dima pison unjun jap yet kosiron mawit unjuden. Yokwi Ami da abin gen tagi butnikon ton unjun gwayen pankisak.

²⁰ Jap yet tipmi ton timon mawit unjun amin kinda yombem. Unjun amin Piŋkop dakon gen nandanek unjun bisapmon gin kisik kisigon da abidosok.

²¹ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit, do bisap pisipmisok akdak. Jigi mibili mibili altan imni ae Piŋkop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandan gadatni yipban wital kisak.

²² Ae jap yet jon keli ton timon mawit unjun amin kinda yombem. Unjun amin Piŋkop dakon gen nandisak,

mani miktim dakon yo do nandaba kik asak, ae moner da ankilikban unun do galagisi nandanakwan unun da Pinjkop gen witjinban bami dima tosok.

²³ Mani jap yet miktim tagisikon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pinjkop dakon gen nandanek mibili nandan kimokdok. Unun amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30 yan tanjan anj.”

Jon pigaga kwon unun dakon tilak gen

²⁴ Yesu da tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun yan. Amin kinda da jap yet pigagani kon tinjanagit.

²⁵ Mani amin dipmin pak mudanakwa uwalni da abin jap yet tagi yopgut unun bikbikgwan jon yokwi dakon yeri tinjanjek kigit.

²⁶ Jap yet kwanjek bami tok do anakwa jon yokwi kisi kwan wiwit.

²⁷ “Kwanakwa pindagek pi monji da kin pi ami analon anek yan iyiwit, ‘Amin tagi, gak pigokon jap yet tagi banjin yopgul kagagwan jon yokwi unun nianjon da kwawit?’

²⁸ “Iyinja yan yagit, ‘Uwal kinda da tinjanagit.’

“Yanban iyiwit, ‘Nian nandisal? Kin jon yokwi pilitner do nandisal bo nian?’

²⁹ “Yanba yan yoyigit, ‘Dima. Jon yokwi pilitni kan, jap bami di kisi pilitdan.’

³⁰ Yum pindagakwa jap gat jon gat kisi kwanakwa

bami pakpak bisapmon jap bami pakpak pi monjino yan yoyiker: Mibiltok ji jon yokwi kindapmon sok do baljan gwilik yopni. Anek jap bami pan iligek jap yutnokon pawigi yopni.’”

Mastat kindap dakon yeri dakon tilak gen

(Mk 4.30-32 ae Lk 13.18-19)

³¹ Tilak gen kinda gat yan yoyigit: “Pinjkop da Amin Kila Asak unun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet pinikon kwaokgit.

³² Mastat yet unun jap yet kisi morap dakon pinbi. Yeri monjisisok. Mani kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapman mudanek kindap da yan kwosok. Ae kilinji madep yopban kinakwa minam morapmi da panabin unjungwan yikganj.”

Yis dakon tilak gen

(Lk 13.20-21)

³³ Yesu da aeni tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun yis yombem. Minjat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yan anakwan plaua unun kisisi paptan madep tawit.”

Yesu tilak genon dagin Pinjkop dakon gen yagit

(Mk 4.33-34)

³⁴ Gen morap unun Yesu da minjat amin kabi yoyigit unun tilak genon dagin yagit. Gen noman dima yoyin tenjenagit. Tilak genin yoyigit.

35 Yan anjakwan kombi gen kinda kalip yanbi unun bami ton agit. Gen unun yan:

“Nak da ji tilak gen dayiken.
Yo kalipsi Pinjkop da miktim wasagit bisapmon pasili tawit da ae abisok ton unun do dayiken.”

Jon yokwi pigaga kwon dakon mibili yoyigit

36 Yesu da minjat amin kabi madepsi yopmanek yutnon wigakwan pandetni da Yesukon kinjek yan iyiwit, “Jon pigaga kwon dakon tilak gen unun dakon mibili yanbi nandano.”

37 Iyinja yan yoyigit, “Jap yet tagi yopmandak amin unun Amin Dakon Monji.

38 Pi unun on miktim. Anek jap yet tagi unun Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwan minjat amin kabiyo. Ae jon yokwi unun Yokwi Ami dakon minjat amin kabiyo.

39 Anek uwal jon tintinagit unun Sunduk, ae jap pakpak bisap unun miktim da mudosak bisap madep. Ae jap bami pakpak pi monji unun Pinjkop dakon anelo kabini.

40 “Amin da jon pilik kindapmon soson unuden gin bisap mudok mudogikon yan gin altokdisak.

41-42 Amin Dakon Monji unun anelo kabini yabekban unun da yo morap yokwi agak dakon yo panalon an gat ae yokwi pakpak amin gat

kisi Iyi Kila Asak da kagagwan ban pilik maba kindap tepmisi sosok unungwan pigikdan. Pigi unungwan kunam tagek iyon iyon yanek egipdan.

43 Unun bisapmon amin kilegi kabi Datni da Amin Kila Asak da kagagwan gildat da tentenjosok unuden tentenanek egipdan. Nak da gen yosot pakyanji nandani.”

Monej witjinbi dakon tilak gen

44 Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun monej kinam kinda witjinbi yombem. Amin kinda da monej kinam kinda miktim kagagwan yipbi nan kanjwan aeni anki sibigit. Anek but galak nandanek yo kabini tan ingwit unun kisisi aminon yuman nanek unun dakon moneji ban unun miktim tim yuman nagit.”

Kindirin mani tonji dakon tilak gen

45 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae Pinjkop da Amin Kila Asak unun monej ilit amin kinda yombem. Unun amin yo tomni wikwisi wisin pindat do pi asak.

46 Anek kindirin kinda wagil mani tonji tomni wukwisi kinda kosok bisapmon kin yo kabini tan ingwit unun kisisi aminon yuman nanek unun dakon moneji ban unun kindirin tagisi yumgut.”

Tap kilap simil simil yik dakon tilak gen

47 Yesu da sanjenek yan yagit, "Aeno tilak gen kinda dayiko nandani. Pinjkop da Amin Kila Asak unun tap kilap simil simil yik yombem. Amin da unun yik pakbi idapgwaw yipba pikwan tap kilap mibili mibili yikgwaw pikwan.

48 Pigi tujanba ilikba ilenikon wikwan yigek tap kilap kokwinikgan. Tagi amin idap madepmon yopmanjek yokwi amin maba kwan.

49 Miktim dakon bisap mudosak bisapmon yan gin altokdisak. Anelo kabi da abin amin yokwi amin kilegi da bikbigon ekwan unun timitdan.

50 Timigek maba kindap tebanon pigeke unungwan kunam tagek iyon iyon yanjek egipdan."

51 Yan yanjek Yesu da panjetni yan yoyigit, "Gen morap dayisat unun dakon mibili nandan mudon bo dima?"

Yoyinban iyiwit, "O, nandan mudoman."

52 Yanba Yesu da yoyigit, "Gen teban dakon yoyindet amin Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili kaluk nandanek nandan gadasak unun yut kinda dakon ami yombem. Unun amin yo kabi yopyop tamonikon kin yo kalugi ae kalipmi kisi panjabin amin yolisak."

Nasaret amin da Yesu do kurak tanimgwit

(Mk 6.1-6 ae Lk 4.16-30)

53 Yesu unun tilak gen morap yoyin mudanek unun kokup yipmanjek

54 iyi da kokupmon kigit. Unudon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi amin yoyin degakwan tamtam yanek yan yawit, "Nandan kokwin tagisi ae wasok tapmimi ton agak dakon tapmim dukwan ban pagit?"

55 Unun kisit kilda dakon monji. Meni unun Maria, ma? Ae padik padik kabini Jems, Josep, Saimon ae Judas, ma?

56 Anek samini kabi bikbik ninon ekwan. Yo morap unun dukon timikgit?"

57 Yan yanjek kurak tan iminjek nandaba pinban imgwit.

Yan nandanek egakwa Yesu da yan yoyigit, "Kombi amin kinda iyi dakon kokupni ae diwatniyo da nandaba pinban iminjakwa miktim diwarikon amin da nandaba wikwan iman."

58 Amin unun dima nandan gadan imgwit, do Yesu unudon wasok tapmimi ton morapmi dima agit.

14

Erot da yanban Jon anakgwit
(Mk 6.14-29 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

1 Kila amin madep Erot unun Yesu dakon gen bin nandanek

² oman amin kabini yan yoyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidak, do wasok tapmimi ton agak unun dakon tapmim tan imisak.”

³⁻⁴ Kalip Erot da padige Pilip dakon minatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, “Gak gen teban yapmanek padigigo dakon minatni tuwil pal. Unun tagi dima.” Gen unun nandanek Erot da obip amini yabekban kin Jon abidanek nap teban nan waman dam tebanon yipgwit.

⁵ Erot unun Jon anjakban kimotjak do nandagit, mani amin da Jon unun kombi amin kinda yan nandawit. Do amin do pasalek Jon dima anjakgit.

⁶ Don Erot dakon altok altok bisap do nandanek jap noknok awit bisapmon Erodias dakon gwi da kap aban Erot da kanek nandaban yo madepsi agit.

⁷ Anek yan teban tok kinda anek yan iyigit, “Yo nido nayiki, tagi gaben.”

⁸ Iyiban menji da gwi nandak iban Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busunji idapmon yipman nabi.”

⁹ Gen yan yanban Erot burikon jigi nandagit, mani amin jap nawit unun da inamon yan teban tok agit unun do pasalek gen yagit dima kirinikgit. Obip amini

yoyiban minatjok da gen iyigit unuden anek

¹⁰ dam tebanon kin Jon dakon busunji mandan dagawit.

¹¹ Mandan dagan idapmon yipman anabin minatjok unun do iba anki menji do imgut.

¹² Anjakwan Jon dakon panjetni da kin bumjotni abidan anki wayikgwit. Wayigek kin Yesu unun dakon geni iyiwit.

Yesu da amin 5 tausen do japyomgut

(Mk 6.31-44 ae Lk 9.10-17 ae Jon 6.1-13)

¹³ Yesu unun Jon anjakba kimakgit dakon gen bin nandanek iyi gin bot kinda abidanek miktim amini minikon kigit. Kinjakwan minat amin kabi madep Yesu unudon kisak yan nandanek kokupni yopman yopman anek pakbi idap ilenji nan yol ankiwit.

¹⁴ Anakwa bot unun panji ilenikon agakwan Yesu pin ilenikon winjek amin kabi madepsi pindak bupmi nandanek sot amin panmilip agit.

¹⁵ Anjakwan pilindo panjetni da abin Yesu yan iyiwit, “Miktim amini minikon ekwaman, ae gildat kili pigikdisak, do yoyibi amin kabi madep kokup monin monin kinjek iyi do jap yuman noni.”

¹⁶ Yanba yan yoyigit, “Nido kini? Disi jap yomgut.”

¹⁷ Yoyiban yan yawit, “Ninon jap morapmi dima.

Bret kisit kinda ae tap kilap bamori dagin tan nimanj.”

18 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Unjun nagon panopni.”

19 Yan yanek amin morap jon timon yitni do yoyigit. Anek bret kisit kinda ae tap kilap bamot pabidanek Kwen Kokup sintanjek gisamikgit. Yan anek bret jokgalek panjetni do yoban unjun da amin do yomgwit.

20 Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nawit. Nanba bret diwat tawit unjun panjetni da similba yik madepsi 12 kabi yan tugawit.

21 Wili 5 tausen da jap nawit. Ae minjat monjiyo jap nawit unjun dima manjikbi.

Yesu pakbi idapmon baman baman kigit

(Mk 6.45-52 ae Jon 6.16-21)

22 Yesu panjet kabini boron wigek pakbi idap teri kinda unjun da kalip wigini do yoyigit. Kinakwa Yesu minjat amin kabi madep yoyinban kiwit.

23 Yoyinban kinakwa iyi gin ilen kindakon bisit ak do wigigit. Wigi gildat pigakwan iyi gin ilenon egipgut.

24 Yesu ilenon egakwan panjet kabini boron da kin dubak tanakwa mirim da abin bot tomnikon tidanjakwan pakbi da madepsi tamaligakwan bot tobil tobil agit.

25 Kili wisawisa do Yesu da pakbi idapmon baman baman kin panjetni kabikon noman tan yomgut.

26 Pakbi idapmon baman baman apban kanek panjetni si pasalgwit. Anek “Kon kinda abisak!” yan yanek yan tidawit.

27 Yan tidanjakwa unjudon gin Yesu da yan yoyigit, “Ji si teban tanek egipni. Nak naga abisat. Dima pasolni.”

28 Yoyinban Pita da iyigit, “Amin Tagi, gaga abisal kan, yanbi pakbi kwenon da baman baman gagon opbo.”

29 Iyinban Yesu da yagit, “Kili op.” Yan yanban Pita da bot yipmanek pin pakbi kwenon bamanek Yesukon kigit.

30 Kinakwan mirim unjun tebai aban kan pasalek pakbi kagagwan timisok di pigek yan tidanjek yagit, “Amin Tagi nak anpuluga!”

31 Yan tidanban unjudon gin Yesu da Pita abidanek yan iyigit, “Gak nandan gadatgo pisipmi, nido but bamot asal?”

32 Yan iyinban boron wigakwal mirim dagagit.

33 Daganakwan boron yikgwit amin unjun Yesu gawak iminek yawit, “Asisi, gak Pinjkop dakon Monji.”

Genesaret miktimon Yesu da sot amin morapmi panmilip agit

(Mk 6.53-56)

34 Pakbi idap teri kinda Genesaret miktimon kin ilenikon wigakwan

35 unun miktim amin da Yesu kan nandanjo awit. Kan nandanjo anek Yesu abik dakon gen bin sanbenba miktim teri teri kigit. Kwan nandanek sot amin kisisi panabin yopmanakwa

36 sot amin da Yesu dakon paba pigik diwatni igayik do bisit tebai iyiwit. Igayiwit amin unun kilek tan mudawit.

15

Pin kop dakon gen teban da babak dakon gen yapmanjak
(Mk 7.1-13)

1 Parisi amin diwari gat ae gen teban yoyindet amin diwari gat Jerusalem kokup papmon da obinek Yesu yan iyiwit,

2 “Nido pandet kabigo babak dakon gen teban yapmanek kisiri dima suganek jap non?”

3 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pin kop dakon gen teban yipmanek babakji dakon gen pan teban anek unun ban pan ekwan. Unun tagi dima.

4 Pin kop da yan yagit, ‘Ji menj datyo dakon pinbi egek geni guramitni’ ae kinda gat yan yosok, ‘Amin kinda da menj datyo do gen yokwi kinda yosak kan, unun amin si anakba kimotjak.’

5 Mani ji da amin gulusun yoyin degek yan yoyan, ‘Menj datyo do nandaba wikwanek

yo kabi unun do panpulugogi unun Pin kop do paretni kan unun tagi’ ji da sun yan yoyan.

6 Ji yan anek babakji dakon gen teban guramigek Pin kop dakon gen teban maba kisak.

7 Ji jamba but amin, Pin kop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandak antagap aban ji do gen yansi mandagit:

8 ‘Unun amin kabi gen kaga dagin nak man madep naman, mani but dasi nak dima nandan naman.’

9 Iyi dakon gen teban do, “On unun Pin kop dakon gen” yan yanek amin yoyin dekan.

Nak gawak naman unun koko yo isali asak.’”

Yo noknogi da amin dakon but dima anupbal asak
(Mk 7.14-23)

10 Yesu da minjat amin kabi madep yan ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko mirak yopmanek nandaba pisosak.

11 Yo si nono pikwan unun do Pin kop da nandaban yokwi dima asak. Mani gen yoman unun do Pin kop da nandaban yokwi tosok.”

12 Yan yanban pandetni da obin yan iyiwit, “Gen on yanaki Parisi amin dakon but yokwi ton gak unun di nandisal, bo dima?”

13 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Kwen Kokup Datno yo iyi dima kwaokgit unun gelimbil pilik mudokdisak.

14 Ji on amin do nandaba kik dima ani. On amin

kosit yolik amin dabili mini yombem. Dabili mini kinda da notni kinda kosit yolisak kan, kisi bamot gapmakon mokdamal.”

¹⁵ Yanban Pita da Yesu yan iyigit, “Gak amin tilak gen yoyil unun dakon mibili tagi niyinjbi nandanen?”

¹⁶ Yanban Yesu da yan yagit, “Jiyo kisi dima nandan pison?”

¹⁷ Jap morap noman unun kwasopninon pigek kosirin nan abigisak.

¹⁸ Mani gen yokwi yoman unun nandak nandakninon da win butnin panjupbal asak.

¹⁹ Yo unun yan do yosot: nandak nandak yokwi, amin dapba kimot, yumabi anpak mibili mibili, kabo, topmon da gen pikon yopyop, ae yanba yokwi tok.

²⁰ Amin da unun anpak morap anakwa Pinjkop da pindakban yokwi an. Mani jikisitji dima suganek jap non unun da yokwi dima asak.”

Kenan minjat kinda Yesu nandan gadan imgut (Mk 7.24-30)

²¹ Yesu kokup unun yipmanek Tair ae Saidon kokup bamot tomal unudon kigit.

²² Kin altanakwan Kenan minjat kinda unudon egipgut unun da abin yan tidanek yan yagit, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam! Gwano kon da madepsi anjupbal asak.”

²³ Yanban Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit.

Anakwan panjet kabini da obinek Yesu yan iyiwit, “Minjat on yan tidanek jigi nimek noldak. Unun tagi dima. Iyinjbi kwan.”

²⁴ Yanba Yesu da yan yagit, “Pinjkop da nak Israel amin sipsip kabini pasilbi unun banjin panpulugoken do yabekgit.”

²⁵ Yanban nandanek minjat da abin gawak iminek yan iyigit, “Amin Tagi, anpulugoki dosi nandisat!”

²⁶ Yan yanban Yesu da iyigit, “Minjat monjiyo dakon jap pinan do yomyomi mini.”

²⁷ Yanban minjat da yan iyigit, “Amin Tagi, bami yosol, mani pinan tewigi da tamokon da jap jimjim mon unun tagi non.”

²⁸ Yanban Yesu da nandanek yan iyigit, “O minjat, nandan gadatgo unun wukwisi. Yo nido yal unun yan gin altan gamdisak.” Yan iyinakwan unudon gin gwi kilek tagit.

Yesu sot amin morapmi panmilip agit

²⁹ Yesu unun kokup yipmanek Galili Pakbi idap da ilenikon kigit. Kinjek unudon da ilen kindakon pawigi yikgit.

³⁰ Pawigi yigakwan minjat amin kabi madepsi da sot amin morapmi panapgwit. Kandapmi yokwi ae girenkibi, dabili mini, amin kadim, ae sot mibili mibili ton unun Yesu da buron panabin yopmanakwa panmilip agit.

31 Anjakwan kadim da gen yawit, ae kandapmi yokwi ae girenkibi da kosit agipgwit, ae dabili mini da sijtawit. Amin da unun pindagek Israel dakon Pinjkop do tamtam yanjek anjisiwit.

Yesu da amin 4 tausen do japyomgut
(Mk 8.1-10)

32 Yesu da pañdet kabini yan yoban apba yan yoyigit, “On miñat amin kabiyo nin gat gildat kapbi egipmaman. Kili japni kisi nan mudan, do nak bupmi nandan yomisat. Jap dima yomiñek yabetno kini kan, kosiron inam kimot anjek man potdan.”

33 Yanban pañdetni da yan iyiwit, “On miktim amini minikon bret morapmi dukon ban on miñat amin morapyo yomno noni?”

34 Yanba yoyigit, “Jikon bret nian da ton?”

Yanban yawit, “Ninon bret 7 ae tap kilap moningok bamorisok dagan tan niman.”

35 Yan yanakwa Yesu da miñat amin kabiyo madep miktimon pabin yitni do yoyigit.

36 Yoyinban yigakwa Yesu da bret 7 kabi gat ae tap kilap gat timik Pinjkop ya yan iyinjek pudan pañdetni do yoban unun da amin do yoba nawit.

37 Kisi aripmisi nanba jap diwat tawit unun pañdetni da timigek yik madepsi 7 kabi similgwit.

38 Wili 4 tausen da jap nawit. Ae miñat monjiyo jap nawit unun dima manjikbi.

39 Yesu unun miñat amin kabi madepsi yoyinban kinakwa iyi boron wigek Magadan tet do kigit.

16

Yesu da wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mk 8.11-13 ae Lk 12.54-56)

1 Parisi amin ae Sadyusi amin diwari da Yesu anjewan do anjek opgwit. Asi Pinjkop dakon pi nan asak bo dima yan do wasok tapmimi ton kinda aban koni do iyiwit.

2 Iyinja yoyigit, “Gildat pigik do anjakwan ji yan yon, ‘Kwen gami asak, do anwa bisap tagisi.’

3 Ae wisa dagokdosi ji yan yon, ‘Gikwem pili ae kwen gami asak, do sikak mirimyo akdisak.’ Ji gildat wisayo pindagek kokwin tagisi an, mani abisok bisap ekwaman unun kanjek kokwin tagi dima an.

4 Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pinjkop dakon pi nan asat yan nandak do wasok tapmimi ton kinda kok do yon. Mani kinda dima kokdan. Kombi amin Jona dakon tilak nanjin kokdan.”

Yan yoyinjek yopman kigit.

Parisi ae Sadyusi amin dakon yis dakon tilak gen

(Mk 8.14-21)

5 Yesu gat pañdetni gat pakbi idap teri kinda kiwit

bisapmon panjetni bret do injanjek kiwit.

6 Yanj aba Yesu da yanj yoyigit, "Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat unun dakon yis do pakyanjsi kanj kimotni."

7 Yanjban notni yoyinj yoyinj anjek yanj yawit, "Ninon bret mini unun do bo yosok?"

8 Gen unun yanjba Yesu burikon da pindak nandanjo anjek yanj yoyigit, "Ji nido ninon bret mini yanj yonj? Ji nandanj gadatji pisipmi!"

9 Ji butji sigin pakyanjsi dima nandanj pisonj, ma? Nak bret 5 kabi banj amin 5 tausen do yobo nanakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji unun do si inntonj?

10 Ae bret 7 kabi banj amin 4 tausen do yobo nanakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji unun do si inntonj?

11 Nak bret do yat yanj nandanj, ma? Dima. Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yisni do pakyanjsi kanj kimotni, nak unun do dayit."

12 Yanj yanjban nandanjek buri pisawit. Bret dakon yis do dima yosok, Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yoyinjdetni toptopmi do kanj kimotnej do yosok yanj nandawit.

Pita da Yesu dakon mibili yanj tenjenagit

(Mk 8.27-30 ae Lk 9.18-21)

13 Yesu Sisaria Pilipai kokup pap ankapmat anjek panjetni yanj yoyigit, "Amin

da Amin Dakon Monji do namın amin kinda yanj yonj?"

14 Yanjban iyiwit, "Diwari da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yanj yonj, ae diwari da Elaija yanj yonj, ae diwari da kombi amin Jeremaia, bo kombi amin njwaknjwari kinda yanj yonj."

15 Yanjba Yesu da yanj yoyigit, "Ae disi nak do namın yanj yonj?"

16 Yanj yoyinjban Saimon Pita da yanj iyigit, "Gak Kristo, Pinjkop egip egipmi tonj unun dakon Monji egisal."

17 Yanjban Yesu da yanj iyigit, "Saimon, Jon dakon monji, gak kisik kisik tagi abi. Gen yal unun miktım amin kinda da dima goligit. Kwen Kokup Dat da iyi goligit.

18 Nak yanj gayisat, mango unun Pita. Anjakwan tip unun da kwenon panmuwukbi kabino pan- muwuk yopbo Tipdom dakon tapmim da arıpmi dima pabinj yopmanjakwan toktogisi tanj anj anj kikkisak.

19 Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon yoma witdal gabenj. Gen miktım yanj anteban abi, Kwen Kokupmon Pinjkop da yanj gin yanj anteban asak. Ae gen miktım yanj witdalbi, Kwen Kokup-mon Pinjkop da yanj gin yanj witdaljak."

20 Yanj yanjek Yesu da panjetni dima yoni do kirinjik yominjek yanj yoyigit, "Nak

Kristo egisat unjun amin kinda dimasi iyini.”

**Yesu kimot bisapni
kwan tanakwan
panjetni da iyi
dakon anpak ani do
yoyin dekgit**

(Kilapmi 16.21-20.34)

*Kimagek pidosak unjun
dakon but piso yagit*

(Mk 8.31-9.1 ae Lk 9.22-27)

21 Unjun bisapmon Yesu da wasanek yo noman tan imdan unjun do panjetni yoyinek yan yagit, “Nak Jerusalem kokup papmon kinjek kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin unjun da yo yokwisi an naminek nikba kimotdisat. Anek gildat kapbi anakwan Pinjop da aban pidokdisat.”

22 Yanban Pita da unjun gen nandanek Yesu ilenikon anki tebai yan iyigit, “Amin Tagi! Unjun yo morap dimasi altan gamni!”

23 Yanban Yesu da Pita yan iyigit, “Sunduk gak nepman det! Kosit sopsop dima annam. Gak Pinjop dakon nandak nandak nan dima yoldal, gak amin dakon nandak nandak nan yoldal.”

24 Yan yanek Yesu da panjetni yan yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kan, unjun amin iyi dakon

galaktok morapni kisi yopman mudanek tilak kindapni guramigek nak noljak.

25 Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kan, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unjun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak.

26 Amin kinda da miktim dakon yo morap pan egakwan egip egipni pasiljak kan, unjun yo morap da nian anek anpulugoni? Bo egip egipni aeni abidok do tomni ninan yumjak?

27 Amin Dakon Monji unjun Datni dakon tilimni gat ae anelo kabini gat apdisak. Unjun bisapmon minat amin morapyo anpakni awit unjun da aripmon tomni yomdisak.

28 Nak asisi dayisat, on akgan kabikon da di dima kimagek egakwa gin Amin Dakon Monji unjun kila amin madep mani panek apban kokdan.”

17

*Yesu dakon giptimi kulabik
agit*

(Mk 9.2-13 ae Lk 9.28-36)

1 Gildat 6 kabi mudanakwa Yesu da Pita, Jems ae padige Jon yoyinban bunon yolba ilen dubagi kindakon pawigi iyi gin egipgwit.

2 Hennon egek kanakwa Yesu dakon giptim njwakjwarisi

agit. Anjakwan tomno dabilniyo gildat da yan tenjenagit. Ae imalniyo kisi kwakwagisi ae tenjenini tonji agit.

³ Yan aban kanakwa Moses gat Elaija gat altanbal Yesu gat gen yan nandatyo aba pindakgwit.

⁴ Yan anakwa Pita da Yesu iyigit, “Yoyindet, nin idon egip do tagisi nandaman. Gak da tagi yan nandabi kan, nak da yut kaben kapbi aben. Kinda gak do, kinda Moses do ae kinda Elaija do aben.”

⁵ Pita da gen yanakwan gin gikwem tenjenini madep da pin ilimik yominakwan gen kinda unjungwan da yan noman tagit, “Unun Monjino, but dasi galak tan imisat, ae unun do nandabo wagil tagisisi asak. Ji geni nandani.”

⁶ Panjetni gen unun nandanek miktimon man pagek madepsi pasal nimmikgwit.

⁷ Yan aba Yesu da abin giptimikon witjinek yan yoyigit, “Ji dima pasalek pidabit.”

⁸ Yan yanban pidan kwen sinjanek amin bamot dima pindakgwit, Yesu nanjin kawit.

⁹ Henon da tobil pinjek Yesu da yan yoyigit, “Yo unun pindan unun dakon gen amin kinda dima iyini. Anakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak unun bisapmon tagi yoyini.”

¹⁰ Panjetni da Yesu yan iyiwit, “Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon, ‘Elaija mibiltok abinjakwan Kristo unun bunon apjak.’ Gen unun nido yon?”

¹¹ Iyinja Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Gen unun bami yon. Elaija da abin yo morap panjaluk akdisak.

¹² Mani Elaija kili apgut, aban amin da dima kanba pisagit, do galaktokni yolek yo yokwi mibili mibili an imgwit. Ae Amin Dakon Monji ununyo kisi yo yokwi mibili mibili yan gin anjindan.”

¹³ Yan yanban panjetni da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin do yosok yan nandaba pisagit.

Yesu da monji kinda konji yolimgut

(Mk 9.14-29 ae Lk 9.37-42)

¹⁴ Yesu gat panjetni kapbi gat ilenon da pin minat amin morapmi muwukgwit kabikon kinakwa amin kinda da abin Yesu da buron gawagek yan iyigit,

¹⁵ “Amin Tagi, gak monjino do bupmi nandan ibi! Unun bisap morapmi tebaisi nimmimegek jigi tepmiyo madepsi pasak. Anek bisap morapmi kindapmon mosok bo ae pakbi kagagwan man pigisak.

¹⁶ Nak panjet kabigokon anjiko anmilip ak do antidok ayin.”

17 Yanban Yesu da yan yagit, “Ji nandan gadatji mini amin, ji anpakji yokwisi. Nak bisap nian da ji gat egek jigisi guramik daben? Monji unun nagon anjogut!”

18 Yan yoyinban anopba Yesu da kon unun gen tebaisi iyinban win abiginakwan unun bisapmon gin monji unun kilek tagit.

19 Anakwan don pandetni iyi gin obin Yesu yan iyiwit, “Nin nido kon unun yol do antidok aman?”

20-21 Yanba yan yoyigit, “Ji dakon nandan gadatji unun pisipmisi, yan do anek antidok ayin. Nak asisi dayisat, ji dakon nandan gadatji unun moninisisok, mastat yet yombem tan damisak kan, ji kabap on iyinba tuwil ki timi kindakon tagi kisak. Ae pi morap kisi tagi ani.”

22 Yesu pandetni gat Galili miktimon muwugek yan yoyigit, “Amin Dakon Monji amin da uwal da kisiron yipba

23 unun da anakba kimotdisak. Anakwa gildat kapbi anakwan Pin kop da kimoron nan aban pidokdisak.” Gen unun yanban nandanek bupmisi nandawit.

Yesu Telagi Yut Madep do takis yomgut

24 Yesu gat pandetni gat Kapaneam kokupmon kin altanakwa Telagi Yut Madep

dakon takis timit timit amin da Pitakon kin yan iyiwit, “Yoyin detgo Telagi Yut Madep do takis yopmandak bo dima?”

25 Yanba Pita da yagit, “O, yopmandak.”

Pita da yan yoyinek yutnon wigi gen kinda dima yanakwan Yesu da kalip yan iyigit, “Saimon gak nian nandisal? On miktimon kila amin madep madep takis timikgan, unun takis namin da yopmanjan? Iyi dakon monjini da bo amin njwaknjwari da yopmanjan?”

26 Yanban Pita da yagit, “Amin njwaknjwari da yopmanjan.”

Yanban iyigit, “Yando, iyi dakon monjini da takis dima yopmanjan.”

27 Mani nin takis dima yopnen kan, uwal anjimidan. Do gak pakbi idapmon kin nap yipbi pikwan tap kilap mibiltok ananjak unun da gen kagakon monej kindan yanban kokdisal. Unun monej nan nit do Telagi Yut Madep do takis yopbi.”

18

Mibiltok amin egip egip dakon gen

(Mk 9.33-37 ae Lk 9.46-48)

1 Unun bisapmon pandetni da Yesukon kinjan yan iyiwit, “Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan namin da amin diwari yapmanjek man madepni ton?”

2 Yanba Yesu da amin moniɲ kinda iyinban opban paɲdetni da bikbigon yipban agakwan

3 yaɲ yoyigit, “Nak asisi dayisat, ji kulabik anek amin moniɲ da tilagon dima egipni kaɲ, ji Pinƙop da Amin Kila Asak da kagagwan dima egipdaɲ.

4 Amin kinda iyi do nandaban piɲakwan amin moniɲ da tilagon egipjak kaɲ, unun amin Pinƙop da Amin Kila Asak da kagagwan man madepni toɲ.

5 Ae amin kinda da amin moniɲ oden kinda nak nandaɲ gadaɲ namineɲek egakwan anɲpulusok kaɲ, unun amin nak naɲ anɲpulusok.”

6 Yesu da sanɲenjeɲ yaɲ yaɲit, “Amin kinda da amin moniɲ kinda nak nandaɲ gadaɲ namineɲek egakwan yokwi asak do yabetjak kaɲ, unun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima anɲakwan amin da wit misinɲit tip madep tegikon wamaɲ maba tap ilariɲwan pigeɲ kimotjak kaɲ unun tagi.

7 “Miktimon amin ekwan, awa! Amin diwari da yokwikon depdaɲ. Mani yokwi ani do yabetdaɲ amin, awa!

8 “Kisitgo bo kandapgo da yokwi aki do gayinban kaɲ, mandaɲ dagaɲ mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yaɲ do kisitgo bo kandapgo mandaɲ dagaɲek tagapmi egip egip

dagok dagogi mini do amin aki.

9 Ae dabilgo da yokwi aki do gayisak kaɲ, pilik mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yaɲ do dabilgo kinda pigikeɲ tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki.

10-11 Ji kaɲ kimotni. Amin moniɲ dakon anɲeloni Kwen Kokupmon Pinƙop da inɲamon toktogisi ekwan. Do amin moniɲ do nandaba yo isali dima ani.”

Sipsip pasilbi dakon tilak gen

(Lk 15.3-7)

12 Yesu da sanɲenjeɲ yaɲ yaɲit, “Ji niaɲ nandaɲ? Amin kinda sipsipni 100 kabikon da kinda pasiljak kaɲ, niaɲ asak? Kaɲ 99 kabi ileɲ obakon yopban jap naɲek egakwa kaloni pasiljak unun wusik do kisak.

13 “Nak asisi dayisat, sipsipni kaɲ kwosak bisapmon but galak madepsi nandakdisak. 99 kabi dima pasilgwit unun do tagi nandisak. Mani kaloni pasiljak naɲ kaɲ kwokdisak unun do kisik kisik madepsi nandakdisak.

14 Yanɲin Kwen Kokup Datji da amin moniɲ kinda pasiljak do dima galak tosok.”

Not yokwi aban anɲmilip ak dakon gen

15 Yesu da sanɲenjeɲ yaɲ yaɲit, “Notgo kinda yokwi anɲaban kaɲ, kiɲ kaɲbi

disilgin gen unun yan anmilip ak do pi anjil. Gengo nandan yan yawokban kan notgo abidanbi gagakon apjak.

16 Mani gengo dima nandan yan yawokban kan, amin kalonji bo bamori yan timikbi kini.

‘Yan anek ji amin bamori bo kapbi da gen unun tagi anteban ani.’

17 Unun amin kapbi dakon gen dima nandisak kan, kin panmuwukbi kabikon mibilni yoyini. Anek panmuwukbi kabi dakon gen dima nandisak kan, unun amin yokwisi asak. Unun amin do Pinjkop dima nandan iman amin ae takis timit timit amin yan nandan imni.

18 “Nak asisi dayisat, gen miktimon yan anteban asal, Kwen Kokupmon Pinjkop da yan gin yan anteban akdisak. Ae gen miktimon yan witaldaldal, Kwen Kokupmon Pinjkop da yan gin yan witaldisak.

19-20 “Nak sanbenek yan dayisat, on miktimon amin bamori bo kapbi nak da manon da muwutni kan, nak bikbiknikon egipben, do but kalon anek yo kinda do bisit yoni kan, Datno Kwen Kokup egisak unun da tagi damjak.”

Pi monji bupmini mini dakon tilak gen

21 Unun bisapmon Pita da abin Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, notno kinda da yokwi

anaban kosiri nian da yokwini yopman iben? Kosiri 7 kabi bo nian?”

22 Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak yan gayisat, yokwini kosiri 7 kabi dima, yokwini yopman ibi kosiri 77 kabi yan asak.

23 “Nandani, Pinjkop da Amin Kila Asak unun yan. Kila amin madep kinda pi monjini da goman an imgwit, unun gomani panjilek ak do nandagit.

24 Wasanek gomani panjilek anjakwan amin kinda anan opgwit. Unun amin goman monej 50 milion danari.

25 Mani goman unun sop-sop dakon monej unun da aripmon dima tan imgut. Do kila amin madep da unun amin gat gwakni gat oman amin egakwa tomni do amin da monej iba gomani sopjak do yagit. Ae yo morapni yuman nan mudanek unun dakon monej ban gomani sopjak do amin tagini da gen tebai yagit.

26 “Oman monji gen unun nandanek amin tagi njwakben an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanjakwan egaki don gomango kisisi sopben.’

27 Yan yanban amin tagini da bupmi nandan iminek gomani madepni yipman iminjakan isal kigit.

28 “Anjakwan oman monji unun wanga pigi pi isalni kinda unun gomani monej 10

danari tan imgut unun kagit. Kanjek tegikon tebai abidanek gen tebai yan iyigit, 'Gomano agil unun panjop!'

29 "Pi isalni unun geni nandanek njwakben an iminek bisit tebai yan iyigit, 'Butgo yawori tanjakwan egaki don gomango gaben.'

30 "Mani geni dima nandanek pi isalni abidan anki dam tebanon yipmanek gomani iminek don wanja pisak do yagit.

31 Anjakwan pi isalni diwari da kanjek buri yokwi tanba kin amin taginikon yo unun agit do iyiwit.

32 "Yanba nandanek amin tagi unun da oman monji unun iyinban opban yan iyigit, 'Gak pi monji yokwi. Gak bisit tebai nayinbi goman kisisi yipman gamit.

33 Nak da bupmi nandan gamit, gak nido pi isalgo do bupmi yan gin dima nandan imil?'

34 Yan yanek japmi nandanek obip amini yan yoyigit, 'Ji anakba tepmi nandanek gomano kisisi sopban don yipbo kisak.'"

35 Tilak gen on dakon wasipmi do Yesu da sanbenek yan yagit, "Yan gin notji da yokwi andaba yokwi yopyop but dasi nandanek dima ani kan, Kwen Kokup Datno da yo jigi yan gin an damdisak."

19

Yesu da minjat panjkwinit

dakon gen yagit

(Mk 10.1-12 ae Lk 16.18)

1 Yesu gen unun yan mudanek Galili miktin yipmanek Jodan Pakbi teri kinda Judia miktimon kigit.

2 Kinjakwan minjat amin kabi madepsi da yol anan kinjakwa Yesu da sot amin morapmi panmilib agit.

3 Anjakwan Parisi amin diwari da Yesukon abin anjkwalek yan iyiwit, "Nin da gen tebanon nian tosok? Amin kinda da minjatni galak toknikon tagi kwinitjak, bo dima?"

4 Yanba Yesu da yan yagit, "Ji Pinjop da papiakon gen kinda tosok unun dima manjin kawit? Unun yan tosok,

'Wasok wasogikon Pinjop da amin wasanek minjat ae wiliyo kisi wasagit.'

5 Wasanek yan yagit,

'Wili da menji datniyo yopmanek minjatni gat muwukbal giptim kalonj anjil.'

6 Gen yan tosok, do amin wam da bamori dima, giptim kalonj amal. Unun do Pinjop da minjat wili kili panmuwukgit, do amin da dima panwasekdo."

7 Yan yanban Parisi amin da iyiwit, "Yan kan ae mibili nido Moses da gen teban kinda yan mandagit? Gen unun yan: 'Amin kinda minjatni kwinit do kan, minjat panjkwinit

papia kinda mandan iminek kwinitjak.”

8 Yanba Yesu da yagit, “Moses unun but tebanji do anek gen teban unun mandagit. Mani wasok wasogikon minat pankwinit dakon kosit unuden kinda dima tagit.

9 Yan dayisat, amin kinda minatni yumabi dima anakwan kwinegek minat kaluk pasak kan, unun wili iyi yumabi asak.”

10 Panjetni da gen unun nandaneq yan iyiwit, “Yan kan minat eyo dima anek egipdo.”

11 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Amin diwari Pin kop da panpuluganakwan minat dima panek tagi egipni.

12 Ae amin diwari unun giptimni yokwi da alton, ae diwari amin da yabi pabi, ae diwari Pin kop da Amin Kila Asak dakon pi do nandaneq egip egipni parekgan, yan do anek minat dima pan. Gen on abidok do nandan amin unun tagi abidoni.”

Yesu da amin moni yopba iyikon opni do yagit

(Mk 10.13-16 ae Lk 18.15-17)

13 Unun bisapmon amin da minat monjiyoni Yesu da kisitni kwenikon wutjinek bisit anyomjak do panopgwit. Panopba panjetni da dima panopni do tebai yoyiwit.

14 Yan aba Yesu da panjetni yan yoyigit, “Minat monjiyo yopba nagon apgut. Dima

kirinek yomni. Pin kop da Amin Kila Asak unun amin minat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon.”

15 Yan yanek kisitni minat monjiyo da kwenon wutjinek don unun kokup yipman kigit.

Monji gimonj kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit
(Mk 10.17-31 ae Lk 18.18-30)

16 Bisap kindakon amin kinda da Yesukon obinek yan iyigit, “Yoyinet, nak ni anpak tagi kinda nan anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

17 Yanban yan iyigit, “Gak anpak tagi do nido nayisal? Amin Kaloni gin unun tagisi. Gak Pin kop dakon gen teban guramigek egip egip dagok dagogi minikon tagi kiki.”

18 Yanban iyigit, “Gak ni gen teban do yosol?”

Yanban Yesu da iyigit,
“Amin dima dapba kimotni,
minat eyo kili abi ji yum-
abi dima ani,
yo kabo dima noni,
top gen yanek amin notji
yum dogin gen pikon
dima yopni,

19 men dat do nandaba wukwanek geni guramitni, ae gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

20 Yan yanban monji gimonji da yan iyigit, “Nak unun gen

teban morap guramik mudosot. Mani yo kinda gat ninañsi anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

21 Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak kilegisi egip do nandisal kan, kin yo morapgo yuman nanek unun dakon moneñ ban yoni mini amin do yobi. Yan anaki yo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

22 Amin unun yoni morapmi tan imgwit, do gen unun nandan buri jik tanban si kigit.

23 Kinakwan Yesu da panjetni yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok akdan.

24 Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

25 Yanban panjetni nandan wiripdagek yan yawit, “Yan kan namin amin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

26 Yanba Yesu da panjet kabini pindagek yan yoyigit, “Amin iyi aripmi dima ani, mani Pinjkop da yo morap ak do tagi asak.”

27 Yanban Pita da Yesu gen kinda yan iyigit, “Nin yo morap yopmanek gak nan gin

gol awilgaman. Do nin yo ni ban timitneñ?”

28 Yanban Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, yo aeni kalugi mudoni unun bisap madepmon Amin Dakon Monji man madep panek kila amin madep yityit tamoni tilimi ton unudon yitdisak. Anakwan ji nak nolgan amin unun bisapmon kila amin madep tamo 12 kabi unudon yigek Israel amin kabi 12 dakon gen kokwin kila agak pi akdan.

29 Amin morap nak do nandanek yutni, notni, sami, menji, datni, minjat monjiyoni, ae jap pini yopman detni, unun yo morapni kosiri 100 yan timik timik akdan. Yan anek egip egip dagok dagogi mini abidokdan.

30 Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwan unun da bunon amin akdan. Anakwa amin morapmi abisok bunon ekwan unun da mibiltok amin akdan.”

20

Wain pi dakon tilak gen

1 Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun yan. Amin kinda miktinni morapmi. Unun amin wisa dagokdosi kin pi monji wain pinikon pi ani do timikgit.

2 Gildat kalonji do moneñ 1 danari timitni do yoyinban but kalon aba wain pinikon yabekban kiwit.

3 “Kinakwa timi di egi 9 kilok anjakwan pi ami kin makeron amin diwari isal ekwa pindagek

4 yan yoyigit, ‘Jiyo kisi wain pinokon kin pi anakwa pi ani da aripmon monen daben.’ Yanban nandanek wain pinikon kiwit.

5 “Kinakwa don gildat binap aeni makeron kin di gat timikgit. Aeni 3 kilok kin yan gin pi monji di gat timikgit.

6 Anek egi pilindosi kin amin diwari isal agakwa pindagek yan yoyigit, ‘Ji nido gildat daman pini mini isal ekwan?’

7 “Yanban gen kobogi yan iyiwit, ‘Amin kanda da nin pi dima nimik.’

“Yan yanba pi dakon ami da yan yoyigit, ‘Ji kisi kin wain pinokon pi ani.’

8 “Yan yoyinek egi pilin pilindo pi ami da kin pi monji dakon kila amin yan iyigit, ‘Pi monji yan panmuwugek monen ni yobi. Bunonsi aben unudon da wasanek yominjaki wigi mibiltok aben unudon dagosak.’

9 “Yan pan muwugek pi monji pilindosi aben unun do monen 1 danari yomin yomin agit.

10 Yan aban kanek pi monji mibiltok apgwit unun nin da monen madep timidaman yan nandawit. Mani dima, kisi morap monen 1 danari gin timik timik awit.

11 Mibiltok aben amin unun monen 1 danari timigek pi

unun dakon ami do nandaba yokwi tanban

12 yan iyiwit, ‘Nin wisa dagokdosi abin pi anapno gildat da madepsi nindanakwan pilin tosok. Bunonsi aben unun bisap pisipmisok pi ayin, do nido monen tilak kalonji kongin nimisal?’

13 “Yan yanba nandanek amin tagi da pi monji kanda yan iyigit, ‘Not, nak da gak yokwi kanda dima angamit. Nak monen 1 danari gaben do gayiko gaga but kalon al.

14 Do gak monen go abidanek ki. Naga da galaktogon amin bunon aben unun gat monen tilak kalonikon damisat.

15 Unun nak dakon yo. Naga dakon galaktok yolek monen no tagi kokwinik daben. Nak amin do yo tagisi anapbo gak nido nandaba yokwi tok asal?’ ”

16 Yan yanek Yesu da wasip do yan yagit, “Yan gin bunon amin da mibiltok dan, anakwa mibiltok amin da bunon amin ak dan.”

Yesu kimotjak do yanban kosiri kapbi agit

(Mk 10.32-34 ae Lk 18.31-33)

17 Yesu Jerusalem kokup papmon kinjek pandetni 12 kabi timikban iyi gin kosiron kinjek yan yoyigit,

18 “Nin abisok Jerusalem kinapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin

uḡun da kisiron yipdaḡ. Yan aḡek gen pikon yipmaḡek kimotjak do yan dagok akdaḡ.

¹⁹ Yan dagok aḡek Amin Nwakḡwari Kabi da kisiron yipdaḡ. Yipba uḡun da toptopmon da man madep imiḡek, baljaḡek tilak kindapmon aḡakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi aḡakwan Pinḡop da kimoron naḡ aban pidokdisak.”

Jems gat Jon gat man madep pak do yagimal
(Mk 10.35-45)

²⁰ Yan yaḡakwan Sebedi dakon monji bamot gat meni gat Yesukon kiḡ altaḡek meni da ḡwakbeḡ aḡek Yesu da yo kinda aḡ yomjak do iyigiti.

²¹ Iyiḡban Yesu da yan iyigiti, “Nak da ninan abeḡ do nandisal?”

Iyiḡban yan yagiti, “Gak kila amin madep egipbi bisapmon on monji bamotno man madep paḡek kinda da gak da amin tet do ae kinda da gwandenḡ tet do yitjil do yan dagok aḡyobi do nandisat.”

²² Yanban Yesu da monji bamot yan yoyigiti, “Jil gen uḡun yomal dima nandaḡ pisaḡek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat uḡun tagi panjil?”

Yanban iyigimal, “Tagi pandeḡ.”

²³ Yan yaḡbal Yesu da yoyigiti, “Uḡun asi, tepmi

pakdisat uḡun pakdamal. Mani namin da nak da amin tet do ae gwandenḡ tet do yitjak, uḡun nak da aripmi dima yan dagokeḡ. Tamo uḡun Datno da amin kili manjiḡ yopgut uḡun dakon.”

²⁴ Paḡdetni 10 kabi gen uḡun nandaḡek amin bamot uḡun do butjap nandawit.

²⁵ Yan nandaḡakwa Yesu da yoyiḡban opba yan yoyigiti, “Ji Amin Nwakḡwari Kabi dakon kila amini dakon mibili disi nandaḡ. Uḡun iyi do nandaba wukwanek miḡat amin kabiyoni da geni guramik kimotni do nandaḡ.

²⁶ Mani uḡun dakon aḡpak uḡun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kaḡ, uḡun amin oman aminji egek amin tagi man pasak.

²⁷ Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kaḡ, uḡun amin miḡat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin asak.

²⁸ Amin Dakon Monji uḡun yan gin kili agiti. Amin da oman aḡ tyuimni do dima pigiti. Iyi miḡat amin morap paḡpulugokdo, ae iyi dakon giptimnanḡ paregek yuman naḡ yop do pigiti.”

Yesu da amin dabili mini bamori paḡmilip agiti

(Mk 10.46-52 ae Lk 18.35-43)

²⁹ Yesu gat paḡdetni gat Jeriko kokup pap yipmaḡ degakwa miḡat amin kabiyoni madepsi da yolgwit.

30 Kinakwa kosit ilejon dabili mini amin bamori yikgimal. Yigakwal amin da “Yesu abisak” yan yanba nandanek madepsi yan tidanek yan yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

31 Yan tidanbal amin kabi madepsi da dima yan tidonjil do yansop anyomgwit. Mani madepsi sigin yan tidanek yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

32 Yan tidanbal Yesu da nandan kosiron agek yan yoyigit, “Nak ninan an daben do nandamal?”

33 Yoyinban yan iyigimal, “Amin Tagi, nit sintok do nandamak.”

34 Yanbal Yesu bupmi nandanek kisit da dabili witinban unjon gin sintanek Yesu yolgimal.

Yesu Jerusalem kinjek amin yoyin degit

(Kilapmi 21-25)

21

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jn 12.12-19)

1 Yesu gat panjetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage kokupmon kin altawit. (Kokup unun flej Olipmon tosok.) Altanek Yesu da panjetni bamori yabegek

2 yan yoyigit, “Jil ason kokup koman unjon kin altanek unjon gin donki meni kinda napmon agakwan monji isal akban pindatdamal. Unun witdal ilik idon panopjil.

3 Amin kinda da ‘Nido yan amal’ yan dayinban kan, ‘Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok’ yan iyinbal unun da tepmi daban panopjil.”

4 Yan yanakwan kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

5 “Saion kokup pap amin do gen yan yoyiki, ‘Kabit, kila amin madepgo abisak.

Buri manbi da donki da kwenon yigek abisak.

Donki gimoni da kwenon yigek abisak.”

6 Yesu da panjet bamot yoyinban geni guramigek kigimal.

7 Kin donki meni gat monji gat panabin imalni donki bamot da kwenikon yopmanakwal Yesu pawigi unjon yikgit.

8 Yan anakwan amin morapmi da kosiron imalni kukwan yaliwit. Anakwa amin diwari da kin kindap kilin mandan panobin kosiron yaliwit.

9 Minat amin kabi madepsi mibiltok kiwit ae bunon yolgwit kisi da gen pap yanek yan yawit:

“Osana! Dewit Dakon Monji ankisino!

Amin on Amin Tagi
da manon abisak,
uñun Pinjkop da
gisamigakwan abisak.

Pinjkop Wikwisi anjksino!”

10 Yesu uñun Jerusalem
kokup papmon pigakwan
kokup amin kisi da buri
pidanba yan yawit, “On
namin aminsi kinda?”

11 Yanba Yesu gat agipgwit
minjat amin kabi madep da
yan yawit, “On Yesu, uñun
kombi amin kinda, Nasaret
kokup Galili miktimon da
abisak.”

*Yesu da amin telagi yutnon
moneñ ilit pi awit uñun yolgit*

*(Mk 11.15-19 ae Lk 19.45-48
ae Jn 2.13-22)*

12 Yesu kinj Telagi Yut
Madep da nagalgwan pigi
moneñ ilit pi awit amin uñun
yolban wanja abigiwit. Yan
anjek moneñ kulabik awit
amin* gat minam yuman
nawit amin dakon tamo uñun
kisi panjobilban tagal kiwit.

13 Yan anjek gen yan yoyigit,
“Pinjkop da papiakon gen yan
tosok:

‘Nak dakon yut uñun minjat
aminyo da abin bisit
anjamni do tosok.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili
tamo’ yombem asak.”

14 Yesu Telagi Yut Madep-
mon egakwan amin dabili
mini ae kandapmi yokwi
uñudon opba panmilip agit.

15 Anjakwan mukwa sogok
amin dakon amin madep
kabi ae gen teban yoyinjet
amin da wasok tapmimi ton
agit uñun do japmi nandawit.
Ae minjat monjiyo da Telagi
Yut Madepmon yan tidanjek
yan yawit, “Osana! Dewit
Dakon Monji anjksino!” Yan
yanba uñunyo kisi do japmi
nandawit.

16 Yan nandanjek Yesu yan
iyiwit, “Gak on gen yon
nandisat?”

Yan yanba Yesu da gen
kobogi yan yoyigit, “Gen
yon uñun nandisat, mani ji
gen kinda tosok uñun dima
manjan? Gen uñun yan:

‘Gak minjat monjiyo gat
ae monji njakjak gat
panntagap anjaki mango
yan anjenokgon.’”

17 Yan yoyinjek kokup pap
uñun yipman wanja pigek
uñun pilin kaga Betani kokup-
mon panji pakgit.

*Yesu da yanban pik kindap
kinda wagil kibidagit*

(Mk 11.12-14 ae 11.20-24)

18 Wisa daganjakwan Yesu
aeni kokup papmon tobil
kinjek kosiron jap do agit.

19 Anjek kosit ilenon pik
kindap kinda akban kagit.
Kanjek kapmatjok da kinj bami
di dima pindakgit. Tami gin
pindagek yan iyigit, “Gak
bunon ae bami dimasi toki
dosi nandisat!” Yan iyinjakwan
uñudon gin wagilsu kibidagit.
Tami kisi alek tan mudawit.

* **21:12:** Moneñ kulabik yan awit: Miktimi miktimi amin da Jerusalem abin iyi
dakon moneñni moneñ kulabik awit amin do yominjakwa Telagi Yut Madep dakon
moneñ ban yoba paret awit. **21:13:** Ais 56.7; Jer 7.11 **21:16:** Kap 8.2

20 Anakwa panđetni da pindagek tamtam yanek iyiwit, “Pik kindap nianon da tepmi kibidak?”

21 Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, ji but bamot dima anek nandan gadat bamisi anek egipni kan, pik kindapmon wasok at jiyo kisi yan gin tagi akdan. Ae unun gin dima, on ileŋ pidan tap kaga pigisak do iyini kan, yan gin akdisak.

22 Unun do ji yo morap timit do nandan unun Pinƙop nandan gadan imin kimagek bisit iyini kan, unun yo morap damdisak.”

Yesu man madep pagit ae tapmim tan imgut unun do iyiwit

(Mk 11.27-33 ae Lk 20.1-8)

23 Yesu unudon da kin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi amin yoyin dekgit. Yoyin degakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin diwari Yesukon obinek yan iyiwit, “Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?”

24 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan, nakyu kisi kobogi tagi dayiken.

25 Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Pinƙop da yabekban pi agit bo amin da yabekba agit?”

Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Pinƙop da yabekgit’ yan iyinen kan, gen kobogi yan niyikdisak, ‘Yan kan ji nido dima nandan gadan imgwit?’

26 Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan, do ‘Amin da yabekgwit’ yan iyinen kan, unun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano minat amin kabi madep da nindapdan.”

27 Yan nandanek Yesu do gen kobogi yan iyiwit, “Nin dima nandan.”

Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nakyo kisi namin da pi unun aben do yan mudan namgut unun dima dayiken.”

Monji bamori dakon tilak gen

28 Yesu da mukwa sogok amin tagi gat ae kila amin gat sanbenek yan yoyigit, “Amin kinda monji bamori gat egipgwit. Egek monji mibiltogi yan iyigit, ‘Monjino abisok kin wain pinokon pi aki.’

29 “Iyinban yagit, ‘Pi dima aken.’ Mani don nandak nandakni kulabik anek kin pi agit.

30 “Anakwan datni da kin monji bunon nani yan gin iyinban monji da yan iyigit, ‘Dat, pi tagi aben’, mani pikon dima kigit.

31 “Nian nandan? Monji bamoron da jit amin da datni dakon gen guramikgit?”

Yanban yan iyiwit, “Mibiltok amin.”

Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi yosot, takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minjat gat da ji gwapmanek Pinjop da Amin Kila Asak da kagagwan mibiltan daminek kwan.

³² Jon da jikon obinek kosit kilegi dayin dolinban geni nandaba bami dima agit. Mani takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minjat gat da geni nandaba bami agit. Ji unun kawit mani nandak nandakji kulabik anek geni nandaba bami dima agit.”

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mk 12.1-12 ae Lk 20.9-19)

³³ Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Nak tilak gen kinda gat yoko nandabit. Amin kinda da wain pini anek nagal an unun nagalon wain sop baman til do gapma kinda wayikgit. Wayik mudanek kabo noknok pindat do yut dubak kinda aban wigigit. Yut an mudanek amin da monej pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandanek pi unun da kisiron yipmanek miktim dubagikon kigit.

³⁴ Kin egi don wain sop pakpak bisap kwan tanakwan pi monjini yabekban wain bami timik panopni do kiwit.

³⁵ “Kin altanba wain pi dakon kila amin da unun pi monji timigek, kinda anek ukwayityo awit, anek kinda

anakba kimagakwan, kinda tip ban anakgwit.

³⁶ Yan aba pi ami da aeni pi monjini mibiltok yabekgit unun dakon tilak yapmanek morapmi yabekgit. Yabekban kwa pi kila amin da mibiltok awit unuden gin yokwi anyomgwit.

³⁷ Bujonsi iyi dakon monji nan yabekge yan yagit, ‘Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwan imdan.’

³⁸ “Mani kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do anjatno kimagakwan wain pini nin do anawatne.’

³⁹ Yan yanek monji unun abidan ilik pigaga da wanga anan abigi anakba kimagakgit.

⁴⁰ “Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin nian anyomjak?”

⁴¹ Yanban yan iyiwit, “Pi ami da abin unun amin yokwi kobogi yo yokwisi anyomdisak. Anek wain pi unun amin njaknjawari da kisiron yipban unun da wain sop pakpak bisapmon bami tagi pan imni.”

⁴² Yanba Yesu da yoyigit, “Ji Pinjop da papiakon gen tosok unun dima manjin nandawit? Gen unun yan:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit.

Mani Amin Tagi da unun gwak yut kodigikon tip kinda nan tidagit da gwak teban akdak.

Yo unun Amin Tagi da iyi aban nin da kono yo masi masimisi asak.'

⁴³ Unun do nak yan dayisat, Pinjkop da iyi Amin Kila Asak jikon tosok unun ji da kisiron nan gwayen amin kabi kinda bami tagi panalon agagi unun da kisiron yipdisak.

⁴⁴ Amin morap gwak kwenon da man dapba bisal kikan, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdan."

⁴⁵ Yesu da tilak gen bamot unun yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat da nin do yosok yan nandawit.

⁴⁶ Yan nandanek Yesu abidokdosi nandawit, mani minjat amin kabi madepsi unun da Yesu do kombi amin kinda yan nandawit, do abidok do si pasalgwit.

22

Minjat panjek jap noknok abi dakon tilak gen

(Lk 14.16-24)

¹ Yesu da tilak gen kinda gat yanek amin yan yoyigit,

² "Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun dakon tilak kinda unun yan. Kila amin madep kinda monji do minjat panjek sonok madepsi agit.

³ Kili jap noknok bisap kwan tanakwan kalip yan yomgut amin yoyinba opni do pi monjini yabekban kiwit.

Mani kin yoyinba op do dima galak tawit.

⁴ "Yan aba pi monji di gat aeni yabekgit. Yabegek yan yoyigit, 'Ji kin mibiltok but piso yoyinbi amin unun yan yoyini: Nandani, nak bapalo gat ae bulmakau binap amin nelagi tonsi kili dapman mandan son yopmat. Jap morap kili son panoman an yopmat. Do ji opba monjino do minjat pagim unun dakon sonok anen.'

⁵ "Pi monjini unun gen anan unun amin kabikon ankiwit, mani geni nandak do kuragi nandanek iyi da galak togon kin kin awit. Kinda unun pigagani kigit, ae kinda monen ilit pinikon kigit.

⁶ Yan anakwa amin diwari da pi monji timigek yo yokwi an yominjek dapba kimakgwit.

⁷ Yan aba kila amin madep unun japmisi nandanek emat amini yabekban kin pi monjini dapgwit amin unun kisisi dapba mini awit. Anek kokupni sowit.

⁸ "Anakwa kila amin madep da pi monjini yan yoyigit, 'Minjat pakpak dakon jap kili pan noman abi, mani si yan yomgum amin unun amin yokwi, do nak dakon jap dima noni.

⁹ Yan do, ji kin kosit papmon agek amin pindak yoyinba apba jap pakbiyo anen.'

¹⁰ Yan yoyinban pi monjini kosit papmon kin amin anpakni tagi ae anpakni yokwi kisi pindak yoyinba opba

jap noknok yut madep unjun yikba tugagit.

11 “Yigakwa kila amin madep da amin oben unjun pindat do yutnon wigigit. Wigigi kanban amin kindamijat panek jap noknok an bisapmon imal tagisi pan unjuden kindadima pagit kagit.

12 Kanek yan iyigit, ‘Not, gakanidosi mijat pakpak bisap madep dakon imal tagisi dimapanek idon wil?’ Yan iyiban amin unjun geni miniyigit.

13 Geni mini yigakwan amin madep da pi monjini yan yoyigit, ‘Ji on amin abidanek kisit kandapmiyowaman wangga abigi mabapilin tukgwan pigisak. Unjudon kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdisak.’”

14 Yesu unjun tilak gen yoyin mudanek yan yagit, “Amin yan yobi unjun da morapmisi asak, mani yutnon amin tagi gat yitni do kokwinikbi unjun da tagapmi.”

Rom dakon kila amin madep Sisa do takis im do bo dima?

(Mk 12.13-17 ae Lk 20.20-26)

15 Parisi amin diwari da kin Yesu sun kindayanban nandanek gen pikon yipnen yan do gen panjosit awit.

16 Anek iyi dakon pandetni gat ae Erot da kabikon amin diwari gat yabekba kin Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gak gen bami yogok amin kindayan

nandaman. Gak amin do dimapasoldol. Amin manitoron ae mani mini unjun kisi Pinjop dakon anpak yoyin dek mudosol.

17 Gak nian nandisal? Sisa do takis imno tagi asak?”

18 Yan yanba Yesu da nianon da nak abin nep do nandan kokwin an unjun pindak mudanek yan yoyigit, “Jamba but amin ji nak nido ankewalgan?”

19 Monen tabili kindatakis do yipmangan kindanjobin naba koko.” Yan yanban monen tabili kindanjobin iba

20 yan yoyigit, “On wup gat ae man mandabi gat unjun namin dakon?”

21 Yanban yan iyiwit, “Sisa dakon.”

Yan yanba Yesu da yan yoyigit, “Yo Sisa dakon unjun Sisa iyi do imdo, ae yo Pinjop dakon unjun Pinjop iyi do imdo.”

22 Yesu da gen unjun yanban nandaba njwakjwarisi aban yipman kiwit.

Amin kimoron da pidoni do Yesu iyiwit

(Mk 12.18-27 ae Lk 20.27-40)

23 Unjun gildaron gin Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Sadyusi amin kabi amin kimakbi dima pidon yan nandan.) Abinnek yan iyiwit,

24 “Yoyindet, Moses da gen kindayan mandagit, ‘Amin kindamonji mini da kimagakwan mijatni isal egipjak kan, padige da panakwan yawi diwatni

dima pasilni yan do monji panjalasak.'

²⁵ Nin da bikbigon peni padigeoyo 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minjat panjek monji mini egek kimakban padige da kwa-batni pagit.

²⁶ Panjek ununyo kisi monji mini egek kimakgit. Ae unun da bunon nani kisi yan gin agit. Yan anakwa amin 7 kabi unun kisi kimak mudawit.

²⁷ Kimak mudanakwa minjat unun don kimakgit.

²⁸ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minjatni asak?"

²⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Ji Pinjkop da papi-akon gen tosoq unun dima nandan. Ae Pinjkop dakon tapmimni unun kisi dima kan nandan yo anek ji gen gulusun yon.

³⁰ Pidot pidot bisap madepmon minjat wiliyo agak dima tokdisak. Anelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan.

³¹ Ji kimoron da pidot pidot dakon mibili pakyanji dima nandaba pisosok. Pinjkop da unun do kili dayigit. Ji dima manjin nandan, ma? Yan yagit:

³² 'Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjkopni.' Pinjkop unun amin kimakbi dakon Pinjkop dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pinjkop."

³³ Yesu da gen unun yanban nandanjek minjat amin kabi madepsi da yoyindet unun agit do tamtam yawit.

Ni gen teban da gen teban diwari yapmanjak?

(Mk 12.28-31 ae Lk 10.25-28)

³⁴ Sadyusi amin da Yesu anjkewal do iyinba gen tagisi yanakwan kobogi iyik do dima nandawit. Parisi amin da unun nandanjek Yesukon opg-wit.

³⁵ Obin gen teban dakon mibili nandak nandak amini kinda da Yesu anjkewalek yan iyigit,

³⁶ "Yoyindet, ni gen teban da gen teban morap kisi yapman mudosok?"

³⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, "Ji Amin Tagi Pinjkopji unun but gat ae nandak nandak gat kisisi paregek but dasi galak tan iminek egipni.

³⁸ Gen teban on da gen teban diwari yapman mudosok.

³⁹ Ae unun da bunon nani mibiltok yosok unun yombem gin. Unun yan yosok: Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.

⁴⁰ On gen teban bamot da gen teban diwari gat ae kombi amin dakon gen morap kisi timikgamaI."

Yesu da iyi dakon mibili do panjkewalgit

(Mk 12.35-37 ae Lk 20.41-44)

⁴¹ Parisi amin sigin egakwa Yesu da yan yoyigit,

42 “Ji Kristo do namin dakon monji yan nandan?”

Yanban yan iyiwit, “Dewit dakon monji.”

43 Yan yanba Yesu da yoyigit, “Yan kan nido Telagi Wup da Dewit anpuluganawan Kristo do ‘Amin Tagi’ yan iyigit? Dewit unun yan yagit:

44 ‘Pin kop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibanogwan yopbo gengo guramitni.”’

45 Dewit da Kristo Amin Tagino yan iyigit. Unun do nianon da Kristo unun Dewit dakon Amin Tagini ae monji kisi egisak?”

46 Yan yanakwan amin kind a da gen kobogi kind a dima iyiwit. Ae unun bisapmon gin wasanek Yesu gen iyik do pasalgwit.

23

Parisi amin ae gen teban yoyindet amin da anpak yokwisi an

(Mk 12.38-39 ae Lk 11.43 ae 11.46 ae 20.45-46)

1 Yesu da minat amin kabi madepsi gat iyi dakon pandet kabini gat yan yoyigit,

2 “Gen teban yoyindet amin gat ae Parisi amin gat da kalip Moses da man madepni gat yigek gen teban yoyin dekgit unuden gin dayin dekgan.

3 Yan do, gen morap dayin dekgan unun kisi guramik mudoni. Mani gen dayan unun iyi dima guramikan, do anpak an unun dima yolni.

4 Unun da gen teban mibili mibili jigisi guramitni do dayan, mani iyi panpuluganba guramitni do kisitjok kind a dimasi yipmangan.

5 “Yo morap an unun amin da pindatni yan do an. Pin kop dakon gen sop simi simi kinam madepsi inamikon wamangan, ae imalnikon nap tilimi ton dubagisi unun ban pan.

6 Jap noknok tamokon ae muwut muwut yutnikon amin mani ton da yikgan tamokon yit do galak ton.

7 Anek amin da maket tamokon ‘Yoyindet, gildat tagi’ yan yoyini yan do galak ton.

8 “Ji dakon Yoyindetji kaloni kind a dagin egisak, do amin da ji gawak damin ek ‘Yoyindet’ yan dima dayini. Ji kisi morap not dagin ekwan.

9 Datji kaloni unun Kwen Kokup egisak, do miktin amin kind a do dat yan dima iyini.

10 Ae ji dakon Madepji kaloni unun Kristo, do amin kind a do gawak imin ek madepno yan dima iyini.

11 Ji da binapmon mibiltok aminji ekwan unun oman aminji egi damni.

12 Amin kind a iyi do nandaban wigisak amin unun mani mini da egipdisak, anakwan

amin kinds iyí do nandaban pisak amin unun mani tonj da egiptisak.”

Yesu da gen teban yoyindet amin gat Parisi amin gat nawa gen yoyigit

(Mk 12.40 ae Lk 11.39-52 ae 20.47)

13-14 Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin, ji jamba but aminsi. Awa! Pinƙop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do an amin ji da kosit sopman yoman. Yan anek disiyo kisi unjungwan dima pikwan.

15 “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kalonji kinds da pandetji dagosak do pi teban anek tap kwenon da miktimi miktimi akwan. Ji Tipdom do amin an, do amin kinds abidoni kan, iyin dekba unun amin yan gin Tipdom do amin akdisak. Ae unun gin dima, ji da anpak yokwi an unun si yapmanek unun amin anpak yokwisi asak.

16 “Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwan. Awa! Ji yan yon: ‘Amin kinds da Pinƙop dakon Telagi Yut Madep do yanek geni yan anteban anek ae don tagi kirinjajak. Mani amin kinds da telagi yut dakon gol do yanek geni yan anteban asak kan, tagi dima kirinjajak.’

17 Ji nandan kokwinji mini, dabilji mini. Yo ni da Pinƙop da dabilon yo madep asak?

Gol yutgwan ton unun bo ae Telagi Yut Madep? Nandani, gol telagi yutgwan ton do telagi yut da aban telagi asak.

18 “Ae kinds yon unun yan: ‘Amin kinds da alta do yanek geni yan anteban asak kan, tagi kirinjajak. Mani amin kinds da altakon paret ton do geni yan anteban asak kan, tagi dima kirinjajak.’

19 Ji dabilji mini. Yo ni da Pinƙop da dabilon yo madep asak? Paret altakon ton unun bo ae alta? Nandani, paret altakon ton do alta da aban telagi asak.

20 Yan do, amin kinds alta do yanek geni yan anteban asak kan, alta gat ae yo morap altakon ton unun kisi do yanek geni yan anteban asak.

21 Ae amin kinds Pinƙop dakon telagi yut do yanek geni yan anteban asak kan, telagi yut gat ae Pinƙop yut-nikon egisak unun gat kisi do yanek geni yan anteban asak.

22 Ae amin kinds Kwen Kokup do yanek geni yan anteban asak kan, Pinƙop dakon kila amin madep yityit tamo gat ae Pinƙop iyí tamonikon yikdak unun gat kisi do geni yan anteban asak.

23 “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi ton unun pan kabi 10 kabi kokwinigek unudon ban kabi kindanan Pinƙop do paret tagi an. Mani gen tebanon gen madep madep ton unun yapman

mudonj. Aminon gen kokwin kilegi ani do yosok, ae amin bupmi nandanj yomni do yosok, ae nandanj gadat dakon bami anpak jikon noman tosak do yosok. Ji unun dima anj. Gen tebanon gen madep madep tonj unun guramik mudanjek paret do yosok unun kisi guramitni kanj unun tagisi.

²⁴ Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwanj. Ji dakon tilak unun yanj. Amin da pakbi nok do anek yo moninj pakbikon tonj unun pindak maba kinakwa pakbi nonj, mani kamel madep dima noknogi unun dima kanjek kalonj galaukba pigisak.

²⁵ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kap idapyo dakon manji sugonj, mani burigwan da kabo ae sukwap nandak nandakyo tugawit da tonj.

²⁶ Parisi dabili mini amin, ji mibiltok kap dakon buri ikdigoni kanj, manji iyi tagi kilek tosak.

²⁷ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kimakba yopmanjanj tip kinam yombem. Kwen da kwak sonji do kwakwagi tagisi asak. Mani mikgwan amin kidat gat ae yo garagi tigi morapmi tonj.

²⁸ Jiyo kisi yanj gin ekwanj. Amin da dandaba ji amin kilegisi ekwanj yanj nandanj, mani butjikon ji jamba but

aminsia ae gen teban yapyap aminsia ekwanj.

²⁹ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kombi amin ae amin kilegi kalipsi egi kimakba yopgwit tamo panjtilim anj.

³⁰ Anek yanj yonj, ‘Nin kalipsi babiknin da bisapmon egipgumanj tam, nin panpuluganjek kombi amin dima dapnom.’

³¹ Gen yanj yanjakwa ji kombi amin dapdap dakon babikni yanji nandanj damamanj.

³² Do ji kinj babikji da wasanjek anpak yokwi awit unun anj mudoni.

³³ Ji tunon amin emari tonj dakon gwakni kabi. Pinjkop da ji yanj daganj depban Tipdom do amin anjakwa namin da puluganj depjak?

³⁴ “Do yanj dayisat, nak da kombi amin ae nandak nandak amin ae yoyindet amin yabekgo jikon apdanj. Apba ji da unun amin diwari yolba pasal kokupmi kokupmi kikanj. Anjakwa diwari timigek dapba kimotdanj, ae diwari tilak kindapmon dapdanj, ae diwari muwut muwut yutjikon nap kirinban baljokdanj.

³⁵ Yanj do anek on miktimon amin kilegi morap dapba kimakgwit unun dakon kobogi ji da timitdanj. Wasok wasok do amin kilegi Abel anjagek ae amin kilegi morapmi kisi dapgwit. Egi

wigi wasip do ji da Berekia dakon monji Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon anjakba kimakgit. Unjun dakon kobogi yo jigisi ji da timitdan.

³⁶ Nak asisi dayisat, abisok amin ekwan ji da unjun dakon kobogi yo jigisi timitdan.

Yesu Jerusalem do bupmisi nandagit

(Lk 13.34-35 ae 19.41-44)

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgon. Amin Pin kop da yabekban jikon aban unjun ji da tipban dapba kimokgon. Pup meni da monjini panmuwuk pirigwan yopmandak, unjun da tilak nak da bisap morapmi ji panmuwut do nandagim, mani ji da kurak tan namg-wit.

³⁸ Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tanek yumsi tokdisak.

³⁹ Ji nak dima nandanek egi wigi ni bisapmon nak do ‘Amin on Amin Tagi da manon abisak, unjun Pin kop da gisamigakwan abisak’ yan nak do yoni unjun bisapmon nandakdan.”

24

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mk 13.1-2 ae Lk 21.5-6)

¹ Yesu Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanga kinakwan pan detni da Yesukon kinjek Telagi Yut

Madep dakon yut madep madep pindatjak do yolowit.

² Yolomba Yesu da yan yoyigit, “On yut madep madep pindakgan unjun dakon tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan.”

Yesu da yo jigis morapmi altoni do yagit

(Mk 13.3-13 ae Lk 21.7-19)

³ Yesu Hen Olipmon yigakwan pan detni da yigin kin yan iyiwit, “Gen unjun niyil unjun ni bisapmon altokdan? Ninan kanek gak aego tobil abinjaki on miktim dakon bisap mudokdisak yan nandanen?”

⁴ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Amin da pan kewalni do kan kimotni.

⁵ Amin morapmi da abin nak dakon man yanek yan yokdan, ‘Nak naga Kristo.’ Yan yanek amin morapmi pan kewaldan.

⁶ Unjun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unjun dakon gen bin apba nandanek butji dima pasolni. Unjun yo morap altokdan, mani miktim da mudosak bisap madep kili unjun noman tosok yan dima nandani.

⁷ Miktim kinda dakon amin da pida nba miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pida nba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anjakwa miktim

diwarikon wudip akdañ. Ae amin da jap do madepsi anek diwari da kimotdañ.

8 Miñat monji kwapmi tonj da monji altok do anakwa wasanek tepmi pañ, yañ gin unun yo morap altanakwa bisap madep kwanj tosok yañ nandani.

9 “Unun bisapmon amin da ji timigek tepmi daminek dikba kimotdañ. Ae ji nak nolgañ do anek amin kisi morap da ji do butjap nandañ damdañ.

10 Unun bisapmon amin morapmi nak nandañ gadañ namañ unun nandañ gadatni yopba witdal kinakwa notni do nandaba yokwi tok anek uwal da kisiron yopmañ yopmañ akdañ.

11 Anakwa kombi amin toptopmi morapmi da altanek amin morapmi pañkewalba nandañ yominek yoldañ.

12 Anakwa anpak yokwi da madepsi ireñ tañ añ añ kikdisak. Yañ anakwa amin morapmi da not do but dasi galak tañ yomyom anpak yipba witdal kikdisak.

13 Mani amin morap tebaisi sigin agakwa wigi mibi bisapmon wigisak unun Pinjok da pulugañ yopdisak.

14 Amin da miktimi miktimi miñat aminyo ekwanj unun Pinjok da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi yoyiñ mudanakwa bisap madep unun apdisak.”

Yo yokwisi kinda da altokdisak

(Mk 13.14-23 ae Lk 21.20-24)

15 Yesu da sanbejek yañ yağit, “Yo wağil yokwisi kinda don Telagi Yut Madepmon akban kokdañ. Kombi amin Daniel da unun do kili yağit.” (On gen manjisak amin unun da pakyañsi nandisak.)

16 “Unun bisapmon amin Judia miktimon egiñni unun pasal kabapgwan tepmisi wigini.

17 Amin kinda yut kwenon egiñjak kañ, yo kabini timit do yutgwan pigik do nandak nandak dimasi asak.

18 Ae amin kinda pigaga egiñjak kañ, yutnon ilikba pigikni kin abidok do nandak nandak dimasi asak.

19 Unun bisapmon miñat monji kwapni tonj, ae miñat monji mum noñ unun bupmisi.

20 Ji da Pinjok bisit iyinba nandañakwan yo unun ais bisapmon bo Sabat bisapmon dima noman toni.

21 Unun bisapmon yo jigisi altokdañ. Pinjok da mibilikon yo morap wasagiron da egi abisok ekwamañon yo jigisi unuden kinda dima altagi, ae bunon dima altokdisak.

22 Amin Tagi da unun bisap dima anpisip asak tam miñat amin morap kisi kimak mudonom. Mani miñat amin kabi iyi do kili manjigit unun do bupmi nandañek bisap anpisip asak.

24:9: Mt 10.22   24:11: Mt 24.5,24; 1Jn 4.1   24:13: Mt 10.22   24:14: Mt 28.19

24:15: Dan 9.27; 11.31; 12.11   24:17: Lk 17.31   24:21: Dan 12.1   24:23: Mt

23 “Uñun bisapmon amin kindā da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yañ yañban kañ, top yosok yañ nandani.

24 Amin diwari da abin ‘Nak Kristo’ yañ top yokdañ. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kindā’ yañ top yokdañ. Yañ yañek wasok tapmimi toñ mibili mibili akdañ. Añek miñat amin kabi Pinjop da iyi do kili manjikbi uñun pañkewal do pini madep akdañ. Mani aripmi dima pañkewaldañ.

25 “Nandani, yo jigisi morap uñun dima altañakwa mibiltok dayisat.

26-27 Mal da gildat wisak tetgin da tenjenan kin gildat pigisak tetgin noman tanban koman, uñun da tilak Amin Dakon Monji uñun apban amin kisi da kokdañ. Do amin kindā da ‘Kristo uñun miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egisak!’ yañ dayinban kañ, uñudon dima kini. Bo amin kindā da ‘Kristo yut uñudon pasilek egisak!’ yañ dayinban kañ, top yosok yañ nandani.

28 Yo kimakbi da toñ singin uñudon abin muwukan.”

Don Amin Dakon Monji apdisak

(Mk 13.24-27 ae Lk 21.25-28)

29 Yesu da sanbenek yañ yagit, “Yo jigi dakon bisap mudanjan, yañ yañban kañ, top yosok yañ nandani.

‘Gildat dabil pilin tuk akdisak, ae kanek dima tenjenokdisak,

Ae gik kundu yipmanjek mokdañ.

Añakwa kwen kundukon yo tebai toñ uñun da kwakwalitdañ.’

30 Uñun bisapmon Amin Dakon Monji dakon tilak kundukon altañban kañek miktimi miktimi amin kisi morap da kunam tatdañ. Kañakwa Amin Dakon Monji tapmimni gat ae tilim madepni gat gikwemon da apban kokdañ.

31 Kwen madepsi da yañakwan anelo kabini yabekban kin amin iyi do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwan uñun pañmuwutdañ.”

Pik kindap kañek butji pisosak

(Mk 13.28-31 ae Lk 21.29-33)

32 Yesu da sanbenek yañ yagit, “Ji pik kindap kañek butji pisosak. Kilingi pakbini toñ ae tami kaluk yopmandak, uñun bisapmon gildat bisap kwan tosok yañ nandañ.

33 Uñuden gin yo morap dayit uñun da altañakwa miktim da mudosak bisap madep kili uñunjak kwan tosok yañ nandani.

34 “Nak asisi dayisat, uñun bisapmon egipni amin dima kimagakwa yo morap uñun kisi altañ mudokdañ.

35 Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon kwen uñun dimasi pasildisak.”

24:24: GT 13.1-3; 2Tes 2.8-9; PA 13.13-14

24:26-27: Mt 24.37-39; Lk 17.23-24

24:28: Lk 17.37

24:29: Ais 13.10; 34.4; Esi 32.7; Jol 2.10,31; 2Pi 3.10; PA 6.12-13

24:30: Dan 7.13; Sek 12.10; PA 1.7

24:31: 1Ko 15.52; 1Tes 4.16

24:34: Mt 16.28

24:35: Mt 5.18

Yo morap altokdisak unjun dakon bisap Pinjkop Dat dagin nandisak

(Mk 13.32-37 ae Lk 17.26-30 ae 17.34-36)

³⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo morap altosak unjun dakon bisap unjun amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup aneloyo dima nandan, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi gin nandisak.

³⁷ Noa da bisapmon amin egipgwit unjudej gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin egipdan.

³⁸ Kulup madep dima al-tanakwan jap pakbiyo anek minjat pakpak awit. Yan anek egakwa Noa tap wakangon wigigit.

³⁹ Wigakwan yo jigi altan nimdan unjun dima nandawit. Butni dima pisanakwa kulup madep da altanek wutjinban pasilgwit. Amin yan gin egakwa Amin Dakon Monji apdisak.

⁴⁰ Amin bamori pigaga egakwal Pinjkop da kinda yapmanek kinda abidokdisak.

⁴¹ Minjat bamori da plaua wasanek yigakwal kinda yapmanek kinda abidokdisak.

⁴² “Yando, kan kimotni. Amin Tagisi ni gildaron apdisak unjun ji dima nandan.

⁴³ Nandan pisoni. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apdisak yan nandagit tam, kila anjakwan yutni aripmi dima tuwilban.

⁴⁴ Dima apdisak yan nandanek egakwa Amin Dakon Monji unjudon apdisak. Yando, ji tagap tanjek egipni.”

Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen

(Lk 12.42-46)

⁴⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Oman monji kinda nandan kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unjuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yan aban jap yomyom bisapmon japni yomij yomij asak.

⁴⁶ Oman monji unjun amin tagini da tobil abinj kanban pini tagisi asak kan tagisi.

⁴⁷ Nak asisi dayisat, amin tagini da unjun oman monji ijinban yo morapni kila akdisak.

⁴⁸ Mani oman monji kinda pi yokwi asak unjun burikon da yan nandisak, ‘Amin tagino unjun tepmi dima apdisak.’

⁴⁹ Yan nandanek oman monji notni dapmanek pakbi teban nanek but upbal an amin gat muwugek jap pakbiyo an.

⁵⁰ Yan anek dima apdisak yan nandanakwan amin tagini da but pisogi mini apdisak.

⁵¹ Abinek unjun oman monji tepmi pi iminek yipban jamba but amin gat kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdan.”

25

Minjatjok 10 kabi dakon tilak gen

1 Yesu da sanɓenɓek yaɗ yagit, “Uɗun bisap madepmon Pinƙop dakon Amin Kila Agakni dakon tilak kinda uɗun yaɗ. Amin kinda miɗat pak do agit. Anɗakwan miɗat uɗun pakdisak dakon notni miɗatjok 10 kabi da lamni timigek kosiron kiɗ wili uɗun kaɗ abidan anɗop do kiwit.

2 Miɗatjok 5 kabi uɗun nandan kokwini tagi dima, ae 5 kabi uɗun nandan kokwini tagisi.

3 Miɗatjok nandan kokwini tagi dima uɗun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat dima paɗkiwit.

4 Mani miɗatjok nandan kokwini tagisi uɗun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat kisi timigek kiwit.

5 Kiɗ jomjom an egakwa amin uɗun tepmi dima abinɗakwan dipmini wiɗɓa dipmin pak mudawit.

6 “Pak mudanɗakwa kalbi binap aban amin kinda yaɗ tidanɗek yaɗ yagit, ‘Amin miɗat pak do asak kili uɗun abisak! Opba kiɗ abidonon!’

7 “Yaɗ yaɗɓan miɗatjok kisi piɗan lamni paɗkosit

8 anɗakwa miɗatjok nandan kokwini tagi dima uɗun da miɗatjok nandan kokwini tagisi yaɗ yoyiwit, ‘Nin do pakbi diwatji nimgut, lamnin kimotdan.’

9 “Yaɗɓa nandan kokwini tagisi da yaɗ yoyiwit, ‘Pakbi on nin kisi da aripmon dima ton. Ji kiɗ yuman nok yutnon pakbi yumni.’

10 “Kiɗakwa amin miɗat pak do agit uɗun apgut. Apban miɗat tagap tanɗek egipgwit uɗun gat soɗnok ak do yutnon wigakwa yoma soggwit.

11 “Buɗon don miɗat kabi pakbi do kiwit uɗun abin yawit, ‘Amin tagi, amin tagi, abin yoma wiɗdal nim!’

12 “Mani amin tagi da gen kobogi yaɗ yoyigit, ‘Nak asisi dayisat, nak dimasi nandan damisat.’”

13 Yesu da tilak gen uɗun yaɗ mudanɗek yaɗ yoyigit, “Amin Tagisi altan damjak uɗun dakon bisap ji dima nandan, do tagap tanɗek egipni.”

Pi monji moneɗ timikgwit dakon tilak gen (Lk 19.11-27)

14 Yesu da sanɓenɓek yaɗ yagit, “Pinƙop da Amin Kila Asak uɗun do tilak kinda ako mibili nandani. Amin kinda kokup dubagi kindakon kik do anɗek pi monjini yaɗ yoban opba yo kabini kila ani do yoyigit.

15 Pi monji kalon kalon dakon pi agakni da aripmon moneɗni kila ani do yomgut. Kinda do moneɗ 25 tausen danari, ae kinda do 10 tausen danari, ae kinda do 5 tausen danari yaɗ yomin mudanɗek kigit.

16 Kinjakwan unjudon gin 25 tausen danari timikgit amin unjun yomin gwayek anjakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit.

17 Ae 10 tausen danari timikgit amin unjunyo yan gin anjakwan 10 tausen danari kinda gat noman tagit.

18 Mani 5 tausen danari timikgit amin unjun kin gapma wayigek amin tagini dakon monenji gapmakon yopban isal tawit.

19 “Amin tagini bisap dubagi egek aeni tobil apgut. Abin monenji yomgut unjun dakon pini nian awit unjun dakon mibili nandak do yoyigit.

20 Yoyinban 25 tausen danari timikgit amin unjun da yomin gwayek anjakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit unjun yolinek yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 25 tausen danari kila aken do namgul unjun pini ako 25 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

21 “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anjek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monjisok gabo kila tagisi agil do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

22 “Ae 10 tausen danari timikgit amin unjun da abin yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 10 tausen danari kila aken do namgul unjun pini ako 10 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

23 “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anjek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monjisok gabo kila tagisi agil, do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

24 “Ae 5 tausen danari timikgit amin unjun da abin yan iyigit, ‘Amin tagi, gak dakon mibilgo nandisat, gak bupmigo mini. Amin njwaknjwari da pi anakwa jap bami gak da pasal, ae miktimon jap yet tintinon dakon bami gaga do pasal.

25 Yan asal, do pasalek monengo 5 tausen danari namgul unjun anki miktim kagagwan yipbo tagit. Monengo unjun oni.’

26 “Yanban amin tagini da gen kobogi yan iyigit, ‘Gak oman monji yokwi, pi ak do kurak tosol. Nak dakon mibilno kili nandagil. Nak amin da pigaga jap bami pasat, ae amin da jap yet tintinon dakon bami naga do pasat.

27 Yan nandagil, do monenjo benon yopgul tam unjun tagi. Yan agil tam abin nak da monenjo gat ae ben da diwari sanbesak unjun gat tagi timikgom.’

28-29 “Amin yoni tan iman amin unjun nak da sanbenek yo ibo morapmisi tan imdan. Ae amin yoni kalonjisok tan iman amin unjun nak da unjunjok gwayen mudoken. Yando, on amin monenji unjun gwayen monen 50

tausen danari tan iman unun amin do imni.

³⁰ Anjek on oman monji kurak tok amin wanga abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unudon kunam tagek iyon iyon yan tidanjek egipdisak.”

Amin Dakon Monji da nin kokwinitdisak

³¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin Dakon Monji apjak bisapmon Kwen Kokup dakon tilimni gat ae anjelo kabini gat abinek kila amin madep yiyit tamokon unudon yitdisak.

³² Yigakwan amin miktimi miktimi ekwan unun abin burikon muwuk mudoni. Abin muwukba kila amin da sipsip ae meme kokwinikgan unun da tilagon amin kokwinitdisak.

³³ Kokwinigek sipsip aminsi tet do yopmanek meme gwanden tet do yopdisak.

³⁴ “Kila Amin Madep unun da aminsi tet do amin yan yoyisak, ‘Datno da gisam dabi amin, abinek Datno dakon Amin Kila Agakni ji do anjoman abi unun abinek abidoni. Unun miktim wasok wasogikon ji do kili anjoman agit da tosok.

³⁵ Nak kalip jap do abo jap naba nagim, ae pakbi do abo pakbi naba nagim, ae kokup njwaknjwarikon da apbo but dasi abidanba yutjikon panji egipgum.

³⁶ Imalno mini egapbo imal namgwit. Sot abo anpulgawit. Dam teban yutnon yigapbo abin nandawit.’

³⁷ “Yan yanban kilegi kabi da gen kobogi yan iyini, ‘Amin Tagi, ni bisapmon jap do abi gandanek jap gamguman, ae ni bisapmon pakbi do asal yan gandanek pakbi gamguman?’

³⁸ Ae ni bisapmon kokup njwaknjwarikon da abisal yan gandanek anki yutninon gegguman, ae ni bisapmon imalgo mini yan gandanek imal gamguman?’

³⁹ Ae ni bisapmon sot asal yan gandanek kilago agiman, ae ni bisapmon dam teban yutnon yikdal yan gandanek abin gandagiman?’

⁴⁰ “Yanba Amin Madep da yan yoyisak, ‘Asisi dayisat, yo morap notno kinda mani mini do awit unun yo morap nak do awit.’

⁴¹ “Yan yoyinek Amin Madep unun da tobil gwanden tet do amin yan yoyisak, ‘Jobit pabi kabi ji angwikon kinjek kindapmon pigit. Unun kindap unun Sunduk gat anjelo kabini gat unun do anjoman abi, unun kimot kimori mini.

⁴² Kalip jap do abo jap dima namgwit, ae pakbi do abo pakbi dima namgwit.

⁴³ Kokup njwaknjwarikon da apbo yutjikon dima anki nepgwit, ae imalno mini egapbo imal dima namgwit,

ae sot agim ae dam teban yutnon yikgim bisapmon kilano dima awit.'

44 "Yañ yañban gen kobogi yañ iyini, 'Amin Tagi ni bisapmon gandano jap do agil, bo pakbi do agil, bo kokup njwakñwarikon da apgul, bo imalgo mini, bo sot agil, bo dam teban yutnon yikgil, abi dima anpulugagiman?'"

45 "Yañba yañ yoyisak, 'Nak asisi dayisat, yo morap amin mani mini do dima awit unun nak do awit.'

46 "Yañ yoyinban unun amin kabi kobogi yokwisi dagok dagogi mini pakdan. Mani kilegi amin kabi unun da egip egip dagok dagogi mini unudon kikdan."

Yesu da tepmi pañek kimot anjek kimoron da pidagit

(Kilapmi 26-28)

26

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do gen yañ anteban awit

(Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

1 Yesu unun gen morap yañ mudanek pañdetni yañ yoyigit,

2 "Disi nandan, gildat bamori gin egek Yapyap Bilak egipmi. Unun bisapmon Amin Dakon Monji amin da abidan uwal da kisiron yipba tilak kindapmon anatan."

3 Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Israel dakon kila amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas unun da yutnon muwukgwit.

4 Muwugek Yesu ni kosiron da pasilek abidan anatan kimotjak unun dakon gen yawit.

5 Yañ yañek yawit, "Telagi bisap madepmon dima abidoneñ. Yañ aneñ kan, miñat aminyokon pidok pidok noman tokdisak."

Minat kinda da pakbi kibani ton tagisinañ Yesu son imgut (Mk 14.3-9 ae Jn 12.1-8)

6 Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgit. (Saimon unun kalip wuda tebani ton egipgut.)

7 Yesu jap noknok tamokon yigakwan minat kinda pakbi kibani tagisi abidan awin Yesu da buson tagalgit. (Unun pakbi yuman nogi wukwisi ae tibri unun tipnan wasanbi.)

8 Yañ aban pañdet kabini da kanek buri yokwi tanba yañ yawit, "Nidosi anjek pakbi kibani tagisi unun yumsi tagaldak?"

9 Amin da yubam tam, moneñ madepsi timik yoni mini amin do yomnom."

10 Yañ yañba nandanek Yesu da yoyigit, "Minat on nido jigi iman? Minat on nak do yo tagisi asak.

11 Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdan, mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdaman.

12 On minjat da mibiltok giptimnokon pakbi kibani tagisi nan son naminek kimakbi tamokon nepni do antagap asak.

13 Asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyinek minjat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinakwa nandakdan. Anakwa unun minjat dakon man bini dima pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit

(Mk 14.10-11 ae Lk 22.3-6)

14 Unun bisapmon panjetni 12 kabikon da kinda mani Judas Iskariot unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kigit.

15 Kin yan yoyigit, “Yesu kisitjikon yipbo ninan namni?” Yanban silwa monej tabili 30 yan manjin imgwit.

16 Iba wasanek Yesu kisitnikon yipjak do kosit wisigit.

Yesu panjetni gat jap nawit

(Mk 14.12-21 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

17 Bret Yisni Mini Bilak wasok wasogikon panjetni da Yesukon kin yan iyiwit, “Nin kin dukwan Yapyap Bilak dakon jap panjosit anej do nandisal?”

18 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Kokup papmon kin amin kinda kokdan. Kanek

yan iyini: Yoyinjet da yan yosok, Nak dakon bisap kili unun kwan tosok. Nak gat panjet kabino gat gak da yutnon apno Yapyap Bilak dakon jap nonen.”

19 Yanban panjetni da Yesu dakon gen guramigek kin Yapyap Bilak dakon jap panjosit awit.

20 Yan anek pilin tanakwan Yesu gat panjetni 12 kabi gat yigek jap nawit.

21 Jap nan yigek Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, jikon da kinda da uwal da kisiron nepdisak.”

22 Yan yanban panjetni buri yokwi tanba kalon kalon yan yawit, “Amin Tagi, nak do dima yosol, ma?”

23 Yan yanba Yesu da yoyigit, “Kinda nak gat jap idapmon kisitnit kaloni yipmanjamak, unun amin da nak uwalno da kisiron nepdisak.

24 Asi Pinjop da papiakon gen mandabi unun da tilagon Amin Dakon Monji kimoron kikedisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unun amin menji da dima anjalagit tam tagi.”

25 Yan yanban uwal da kisiron yipyip amin Judas da Yesu yan iyigit, “Yoyinjet, nak do dima yosol, ma?”

Yanban iyigit, “Unun gak mani.”

Yesu da bret gat ae wain gat panjetni do yomgut

(Mk 14.22-26 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

26 Jap nan yigakwa Yesu da bret kindā abīdan, Piŋkop ya yaŋ iyīnek, pudan panđetni do yomgut. Yomiŋek yaŋ yoyigit, “Pabīdanek noni, on nak dakon giptim timno.”

27 Yaŋ yaŋek wain kinam abīdanek Piŋkop ya yaŋ iyīnek yomiŋek yaŋ yagit, “Ji kisi da noni.

28 On yawino. Piŋkop gat amin gat sanbek sanbek abi unun anteban asak. Amin morapmi dakon diwarini yopman yom do parekdat.

29 Nak asisi dayisat, nak wain ae dima naŋek egi wigi Datno da Amin Kila Asak da kagagwan don ji gat wain kalugi nonen.”

30 Yaŋ yaŋban kap kindā yaŋek yomakon pigeŋ Hen Olipmon wigiwit.

Pita da manji imjak do Yesu da yagit

(Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

31 Hen Olipmon wigek Yesu da panđetni yaŋ yoyigit, “Piŋkop da papiakon gen yaŋ tosok:

‘Sipsip dakon kila amin anakgo kimagakwan sipsip birapmigi iyi iyi kikan.’

Gen unun da aripmon abisok kalbi yo morap nagon noman tanakwa pindagek ji manji namdan.

32 Mani kimoron da pidanek nak da kalip Galili miktimon mibiltan daminkek kiken.”

33 Yaŋban Pita da yaŋ iyigit, “Amin diwari da manji gaminakwa nak yaŋ dimasi aben.”

34 Yaŋ yaŋban Yesu da iyigit, “Asisi gayisat, abisok kalbi pup gen dima yaŋakwan gak da nak do ‘Unun amin dima nandan imisat’ yaŋ kosit kapbi yokdisal.”

35 Yaŋban Pita da yaŋ iyigit, “Uwal da gikba kimagaki nakyo kisi nikba kimokgen do ani kan, gak do wasip dima yoken.” Yaŋ yaŋban panđet kabī diwari kisi yaŋ gin yawit.

Yesu Getsemani bisit agit

(Mk 14.32-42 ae Lk 22.39-46)

36 Yesu gat panđetni gat miktim tim kindā mani Getsemani unudon kiwit. Kin altanek Yesu da yaŋ yoyigit, “Ji idon yigakwa nak asidon kin bisit aken.”

37 Yaŋ yaŋek Pita gat ae Sebedi dakon monji yat timikban kiwit. Kin burikon jigi madepsi nandanek

38 yaŋ yoyigit, “Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji nak gat kisi idon Piŋkop do nandanek egi pnen.”

39 Yaŋ yaŋek timisok di kinkek miktimon man pagek bisit yaŋ agit, “O Dat, yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon nandak nandak dima yolgi. Gak dakon galak tok niansi tosok unun dagan noman toni.”

26:28: TP 24.8; Jer 31.31-34; Sek 9.11; 1Ko 10.16   26:30: Lk 22.39; Jn 18.1

26:31: Sek 13.7; Jn 16.32   26:32: Mt 28.7,16   26:34: Mt 26.69-75   26:38: Jn

40 Yan yanek tobil pan̄detni kapbi egipgwiron kin pindakban dipmin pakgwit pindagek Pita yan iyigit, “Ji nak gat awa kalon̄i da aripmon gin Pin̄kop do nandanek dima egipnen̄j?

41 Ji teban tanek bisit anek egipni. Yan anek egipni kan, pan̄kewalon aripmi dima mokdan̄. But da nak nol do galak tosok mani gip dakon tapmimni mini.”

42 Yan yanek aeni tobil kin bisit yan agit, “Datno, jigi paken̄dosi nandisal kan, tagi paken̄.”

43 Bisit aban dagan̄ban abin̄ pindakban pan̄detni dipmin do yokwisi anek aeni dipmin sigin pakgwit.

44 Yan pindagek aeni tobil kin bisit mibiltok agit un̄uden̄ gin agit.

45 Yan anek tobil abin̄ pan̄detni yan yoyigit, “Ji dipmin sigin pagek tapmim pan̄, ma? Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili un̄un yipman̄gan̄.

46 Pidan̄ba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik.”

*Uwal da Yesu abidawit
(Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53
ae Jn 18.3-12)*

47 Yesu gen yanakwan un̄udon gin pan̄detni 12 kabikon da kinda mani Judas altan̄ yomgut. Amin kabik madep emat agak sibani ae kindap kirin̄ni timigek bun̄on yolgwit. Mukwa sogok amin

dakon amin madep kabik gat ae Juda amin dakon kila amin gat da yabekba opgwit.

48 Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yan yoyigit, “Amin kinda nak da mandan̄ noko kan, un̄un amin nan̄ tebai abidoni.”

49 Judas tepmi Yesukon kin altanek yan iyigit, “Yoyin̄det, kalbi tagisi!” Yan iyin̄ek mandan̄ nagit.

50 Yan aban Yesu da yan iyigit, “Not, yo ak do nandanek abil un̄un abi.”

Yan iyin̄ban emat amin da Yesu tebai abidawit.

51 Aba Yesu da kabikon nani kinda da emat agak sibani ilikban win̄ban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monjini miragi mandan̄ dagagit.

52 Aban Yesu da yan yagit, “Gak emat agak sibago yigikon simil. Emat agak siba pawilgan̄ amin un̄un emat agak siba da mandan̄ yoba kimokgon̄.

53 Nak Datno aripmi tagi iyiko un̄un da an̄elo 72 tausen yabekban abin̄ nak tagi an̄pulugoni. Gak un̄un dima nandisal, ma?

54 Mani yan aben̄ kan, Pin̄kop da papiakon gen tosok un̄un nian̄on da bami ton̄ asak? Uwalno da yo yan̄si an̄namni do yosok.”

55 Yan yanek un̄udon gin Yesu da amin kabik madep yan yoyigit, “Ji nak do kabo noknok kinda yan nandanek emat agak siba ae kindap

kirinyo timigek nak abidok do aben, ma? Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekgim. Unun bisapmon nak abidok do dima nandawit.

⁵⁶ Mani Pinjkop da papiakon kombi amin da gen mandawit yan gin bami noman tosok.” Yan yanban panjet morapni Yesu yipmanjek pasal kin mudawit.

*Yesu gen pikon anan kiwit
(Mk 14.53-65 ae Lk 22.54-55
ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae
18.19-24)*

⁵⁷ Yesu abidawit amin unun Yesu abidan anan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas da yutnon ankiwit. Unudon gen teban dakon yoyinjet amin gat ae kila amin gat kisi muwukgwit.

⁵⁸ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankinjek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon yoma nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat yigek Yesu yo nianji aniba koken yan do pindak egipgut.

⁵⁹ Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abin Yesu top gen yan iminek gulusun agit yan yanakwa anjatno kimotjak yan nandawit.

⁶⁰ Mani amin morapmi yan yoba abinjek top gen morapmi yawit, mani asi gulusun kind aagit yan dima kawit.

Don amin bamori da abin yan yagimal,

⁶¹ “Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, ‘Nak da Pinjkop dakon Telagi Yut Madep unun tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjiken.’”

⁶² Yan yanakwal mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da pidan agek Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi kind a dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nian nandan yomisal?”

⁶³ Mani Yesu da gen kind a dima yagit.

Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, “Gak Pinjkop egip egipmi ton unun da manon yan teban tok anjek gen bamisi yoki. Gak asi Kristo, Pinjkop dakon Monji bo dima? Kili bami ya!”

⁶⁴ Yanban Yesu da yan yagit, “Gen yosol unun bami. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anjek kanakwa kundukon gikwemon da apban kokdan.”

⁶⁵ Yan yanban nandanjek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin buri wagil yokwi tanban iyi dakon paba pigikni pudanek yagit, “Mibilni nandak do amin nido sanbenek yoyino apni? Iyi Pinjkop kulabinjek ‘nak Pinjkop dakon Monji’ yan yosok,

66 do ji da nian an imnen do nandan?"

Yanban kisi morap da yawit, "Gulusun asak, do si kimotjak."

67 Yan yanek diwari da ilip sul iminek kisit da anakgwit. Ae diwari da mogim kulbak anagek

68 yan iyiwit, "Kristo gak namin da gikdak? Kombi gen ya!"

Pita da Yesu do wasip yagit
(Mk 14.66-72 ae Lk 22.56-62
ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

69 Anakwa Pita unun yut da nagalgwan yigakwan mukwa sogok mibiltok amin dakon oman minatjok kinda da abin yan iyigit, "Gak Yesu Galili amin gat kisi egipgwit."

70 Yanban Pita da wasip yanek yagit, "Gak da gen unun yosol nak dima nandisat."

71 Yan yanek wigaron pigakwan oman minat kinda Pita kanek amin unudon akgwit yan yoyigit, "On amin unun Yesu Nasaret amin gat kisi egipgwit."

72 Yan yanban Pita aeni geni anteban anek yan iyigit, "Asisi, nak unun amin dimasi nandan imisat!"

73 Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da kin Pita yan iyiwit, "Gak dakon tek nandano asi gak unun amin kabi dakon kokup isalni kinda yan asak, do gak unun da kabikon nani yan nandaman."

74 Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, "Asisi dayisat,

amin unun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, Pinokop da nak tagi anupbal asak!"

Yan yanakwan unudon gin pup gen yagit.

75 Yanban nandanek Pita Yesu da gen yagit unun do buri pisagit. Gen unun yan yagit: "Pup da gen dima yanakwan gak da nak do wasip yanbi kosit kapbi akdisak." Pita da gen unun do buri pisanban wanga pigi kunam madepsi takgit.

27

Yesu Pailaron anan kiwit
(Mk 15.1 ae Lk 23.1-2 ae
Jn 18.28-32)

1 Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da muwugek Yesu anakba kimotjak do yan dagok awit.

2 Anek Yesu kisiri waman anki gapman dakon mibiltok amin. Pailat da kision yipgwit.

Judas kimakgit
(Ya 1.18-19)

3 Judas Yesu uwal da kision yipgut amin kanban Yesu kimotjak do yan dagok anakwa mabisi at yan nandagit. Anek nandak nandakni kulabik anek silwa monen 30 yan timikgit unun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat do aeni panjobil yomgut.

4 Yominek yan yoyigit, "Nak sunsi anek amin kilegi kinda

uwal da kisiron yipmat. Unjun ji da anakba kimotdisak.”

Yoyinban yan iyiwit, “Unjun nin dakon yo dima. Unjun gak dakon yo gin.”

⁵ Yan yanba Judas silwa monej unjun telagi yut da nagalgwan dapban pigakwa kinj iyi tipgut.

⁶ Aban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da silwa monej unjun timigek yan yawit, “Monej on yawi dakon tomni. Do telagi yut dakon monej gat kisi yopner kan, gen tebanin yadpaman.”

⁷ Yan yanek unjun monej ban miktim kwoba wasawit miktim tim kinda yuman nawit. Yuman nanek amin dubagikon da abin kimokgon unjun dakon amin kimakba popyop tamo kinda wasawit.

⁸ Yan awit do unjun miktim tim unjun do Yawi Miktim yan yawit da yon.

⁹ Yan anakwa kombi amin Jeremaia da gen mandagit unjun bami noman tagit. Gen unjun yan,

“Israel amin da unjun amin yuman noni do silwa monej 30 ban tomni yomgwit.

¹⁰ Yan anek Amin Tagi da nayigit, unjun da tilagon unjun monej ban miktim kwoba wasawit miktim tim kinda yuman nawit.”

Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?

(Mk 15.2-5 ae Lk 23.3-5 ae Jn 18.33-38)

¹¹ Yesu gapman dakon mibiltok amin Pailat da injamon agakwan Pailat da yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unjun mani.”

¹² Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin diwari gat da gen yan iminba gen kobogi kinda dima yoyigit.

¹³ Yan aban Pailat da aeni iyigit, “Amin on da gak wasok yokwi agil do gen morapmi yan gaman. Unjun dima nandisal, ma?”

¹⁴ Yan yanban Yesu da gen kobogisok kinda dimasi yanakwan Pailat da Yesu do nandaban njwakjwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon kimotjak do yan dagok agit

(Mk 15.6-15 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon gapman dakon mibiltok amin da wasok kinda yan agit. Minjat aminyo da amin kinda dam tebanon yikdak unjun mani yanakwa, Pailat da pulugan yopban kinj awit.

¹⁶ Unjun bisapmon amin yokwisi kinda dam tebanon yikgit, mani Barabas.

¹⁷⁻¹⁸ Amin abin muwugakwa Pailat da amin da Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit yan nandagit. Yan nandanek Yesu ankutnanek yan yoyigit, “Ji dakon galaktok namin nan

pulugan yipbo jikon opjak, Barabas do nandan bo Yesu mani kinda Kristo yan yon unun nan?"

19 Yan yanjek Pailat gen kokwin tamokon yigakwan minjatni da gen kinda yan yipban apgut, "Nak unun amin kalbi dipminon kat, do jigisi nandisat. Unun amin kilegisi, do gak yo kinda dimasi an ibi."

20 Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da minjat amin kabi madep buri suganjek yan yoyiwit, "Ji Pailat da Barabas nan puluganjek Yesu nan anjakban kimotjak do iyini."

21 Yanba Pailat da aeni yan yoyigit, "Ji dakon galaktok on amin bamoron ban namun nan pulugan yipbo kisak do nandan?"

Yoyinban "Barabas nan" yan yawit.

22 Yanba yan yoyigit, "Yesu, mani kinda Kristo yan yon, unun do ninan an iben?"

Yan yanban amin kisi da yan yawit, "Tilak kindapmon anjakba kimotjak!"

23 Yanba Pailat da yoyigit, "Mibili nido? Ni gulusun nan agit?"

Yanban mibiltok yawit si yapmanjek madepsi yan tidanjek yawit, "Tilak kindapmon anjakba kimotjak!"

24 Yanba Pailat da iyi yan nandagit, "Gen yoko dima nandanjek emat madepsi akdan." Yan nandanjek minjat

amin kabi madep da dabilon kisitni pakbikon suganjek yan yoyigit, "On amin kimakban nak da diwari dima paken, ji da pani."

25 Yanban amin kisi da geni yan antobil imgwit, "Nin gat ae minjat monjionin gat da kimotjak dakon kobogi tagi panen."

26 Yan yanba Pailat da Barabas pulugan yipban minjat amin kabiyokon kigit. Kinakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anjakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu jigilagon da abin yipgwit

(Mk 15.16-20 ae Jn 19.2-3)

27 Gapman dakon emat amin da Yesu abidan anan gapman dakon yut madepmon wigakwa emat amin diwari kisi abin Yesu angwasiyek akgwit.

28 Anjek Yesu iyi dakon imalni iligek kila amin madep da imal gami dubak pan unuden kinda pan imgwit.

29 Yan anjek nap keli ton nan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasan busunikon aba pigigit. Aba pigakwan kindap kirin kinda kisiri aminsi tet do yipman imgwit. Yipman iminjek gawak iminjek topmon da man madep iminjek gen yan iyiwit, "Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!"

30 Anjek ilip sul iminjek kindap kirin kisirikon yipgwit

unjun gwayen busunikon kosiri morapmi baljawit.

³¹ Anek topmon da man madep iminj mudanek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik pan imgwit. Pan iminek tilak kindapmon anakba kimotjak do ilik anaj kiwit.

Yesu tilak kindapmon anajkwit

(Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

³² Kosiron kinjek emat amin da Sairini kokupmon amin kinda kawit, mani Saimon. Unjun tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit.

³³ Kin miktim tim kinda mani Golgata unjudon altawit. (Golgata dakon mibili unjun Busun Kidat Henj.)

³⁴ Kin altanek wain gat ae pakbi isipmi kinda gat iktagilek iminba nan nandat anek nok do kurak tagit.

³⁵ Anjakwan tilak kindapmon anagek emat amin da satu wasok anek imalni kokwinik timikgwit.

³⁶ Satu wasok aba mudanban miktimon pabin yigek kila anek kan egipgwit.

³⁷ Kwen busunikon mibili nido anajkwit unjun dakon but piso yan mandawit, ON YESU, JUDA AMIN DAKON KHLA AMIN MADEPNI

³⁸ Kabo noknok bamori Yesu gat kisi dapgwit. Kinda aminsi tetdo, ae kinda gwan- den tet do tilak kindapmon dapman dapman awit.

³⁹ Amin kin ap awit unjun da yanba yokwi tok an iminek wunda kwalkwal anek yan iyiwit,

⁴⁰ "Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da but- gwan ae witjik do yagil, do giptingo anjuktunoki! Gak asi Pinjkop dakon Monji egisalon tilak kindapmon da pi!"

⁴¹ Yan yanba mukwa so- gok amin dakon amin madep kabi gat gen teban yoyinjet amin gat ae kila amin gat unjun kisi yan gin jigilak iyinjek yawit,

⁴² "Amin diwari panpulugagit da nido iyi anpulugok do antidok asak? On Israel amin dakon kila amin madepni ma! Kan tilak kindapmon da pinban kanek nandan gadan imnenj.

⁴³ Pinjkop nandan gadan iminek yan yosok, 'Nak Pinjkop dakon Monji egisat.' Pinjkop da Monji anpulugok do nandisak kan, tagi anpulugosak."

⁴⁴ Unjuden gin kabo noknok bamot teri teri dapbi unjunyo kisi yanba yokwi tok yan gin agimal.

Yesu kimakgit

(Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

⁴⁵ Gildat binap 12 kilok miktim kisi pilin tuk anjakwan kin pilindo 3 kilok agit.

⁴⁶ kilok anjakwan Yesu da yan tidanek yan yagit, "Eli, Eli, lama sabaktani?" Gen unjun dakon mibili yan:

“Pinjkopno, Pinjkopno, nido nepmanj dekdal?”

47 Yanj yanban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanjek yawit, “Nandan, unun Elaija do yanj imisak.”

48 Yanba unudon gin amin kinda timtim yanjek kinj yo kinda gugidan yombem jol diwaron wamanj wain gat ae pakbi isipmi gat unjungwan sibinjek Yesu da nosak do anjenak imgut.

49 Anjakwan diwari da yawit, “Yum kanba konen. Elaija da abinj anpuluganban konen bo dima?”

50 Yanj yanjakwa Yesu aeni yanj tidanjek wupni yipban kinjakwan kimakgit.

51 Kimagakwan unun bisapmon gin Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pinj mibilikon daganjek timi bamori agit. Yanj anjakwan miktim wudip anjakwan tip madep morapmi da sulugiwit.

52 Unun yo morap altanjakwa amin kimakba yopmanjanj tamo witdal kinjakwa Pinjkop dakon amin morapmi kalip kimakba yopbi unun pidawit.

53 Pidanj don Yesu da kimoron da pidanjakwan telagi kokup papmon pukwa amin morapmi da pindakgwit.

54 Anjakwa emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amin Yesu do kanj egipgwit amin unun wudip ae yo morap altawit unun pindagek

si pasalgwit. Pasalek yanji yawit, “On amin asisi Pinjkop dakon Monji egipgut.”

55 Anjakwa minjat diwari dubagisogon da agek yo unun pindakgwit. Yesu Galili miktim yipmanj abinjakwan unun minjat kabi da yol awilek oman anj iminjek agipgwit.

56 Unun kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala. Ae Maria njwaknjwari kinda Jems gat Josep gat dakon menji. Ae Sebedi dakon monji bamot unun dakon menji kisi akgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamngwan yipgwit

(Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

57 Pilindo yoni morapmi amin kinda Arimatea kokupmon da apgut. Unun mani Josep. Unun Yesu dakon panjetni kinda.

58 Josep unun Pailaron kinj Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. Iyinjban emat amini yoyinjban bumjotni Josep do imgwit.

59 Iminjba abidanj anki imal garagi mini kinda nanj wamanjek

60 anki iyi dakon tip kinam amin kimakbi do kaluk pasinjbi unjungwan anki yipgut. Yipmanjek tip madepsi kinda antobilban abinj yoma sopmanjakwan yipmanj kigit.

61 Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam da kapmatjok

yigek yo agit unun nomansi kagimal.

Emat amin da tip kinam do kila awit

⁶² Sabat bisap do tagap tok an mudanek wisa dagokdo mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat Pailaron kiwit.

⁶³ Kin yan iyiwit, "Top amin si egipgut bisapmon gen kinda yan yagit, 'Gildat kapbi mudanakwa kimoron da pidoken' yan yagit.

⁶⁴ Yan yagit, do gak obip amingo tebaisi yoyinbi tip kinam dakon kila tebaisi anakwa wigi gildat kapbi mudoni. Yan dima ani kan, panjetni da abin bumjotni kabo ankisibin ankinjek Yesu kili pidak yan amin yoyikdan. Yan ani kan, mibiltok iyi do top gen yagit unun yapmanek top gen yokdan unun da yo yokwisi kinda akdisak."

⁶⁵ Yanba Pailat da yan yoyigit, "Ji obip amin timikba kin tip kinam unun niansi anek kilani ak do nandan unun da tilagon yoyinba ani."

⁶⁶ Yan yoyinban tip kinamon kin tip madep yoma kaga sopguron tilak kinda dima abidoni do yipgwit. Yipmanek obip amin da kilani tebaisi ani do yopba akgwit.

28

Yesu kimoron da pidagit

(Mk 16.1-10 ae Lk 24.1-10 ae

Jn 20.1-18)

¹ Sabat bisap mudanakwan pakgwit da Sonda wisa dagokdo Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam kok do kigimal.

² Kinakwal unudon gin wudip madep agit. Anakwan Amin Tagi dakon anelo kinda Kwen Kokupmon da pin tip madep unun antobilban kinakwan kwenikon yigit.

³ Anelo unun mal da yan tenjenakwan imalni unun gik sitnan yombem kwakwagisi agit.

⁴ Obip amin unun kan pasal nimnimik man pagek kimakbi yombem awit.

⁵ Yan anakwa anelo da minjat bamot yan yoyigit, "Jil dima pasoljil. Yesu tilak kindapmon anakbi nan wusik do abamal yan nandisat.

⁶ Yesu yagit da aripmon Pin kop da kili aban pidak. Idon dima egisak. Abin tamoni do konjil.

⁷ Jil tepmisi kin panjetni yan yoyinwil, 'Unun Pin kop da kimoron nan kili aban pidak. Mibiltan daminjak Galili miktimon kik, do unudon kin koni.' Nak gen on dayik do pit."

⁸ Yan yoyinban minjat bamot unun pasalgimal, mani kisik kisik nandanek timtim yanek panjet kabini gen unun yoyik do kigimal.

⁹ Kinakwal Yesu gat domdom anek yan yoyigit, "Wisa dagokdo tagisi." Yan yoyinban

kandapmi abidanjek gawakimgumal.

¹⁰ Anjakwal Yesu da sanbenjek yan yoyigit, “Dima pasoljil. Jil kin notnoni kabi yoyinbal Galili kin unudon nandani.”

Obip amin dakon gen

¹¹ Minjat bamot kinjakwal obip amin diwari tip kinam dakon kila awit unun da kokup papmon kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi yo morap altawit unun dakon gen morap yoyin mudawit.

¹² Yoyinba mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin gat muwugek nian ano kilek tosak yan do gen panjosit awit. Anek obip amin do monej madepsi yominek

¹³ yan yoyiwit, “Ji yanji yoni, ‘Nin kalbi pak injanapno panjetni da abin bumjotni kabo ankisiben.’

¹⁴ Gapman dakon mibiltok amin da unun dakon geni nandisak kan, nin da iyino buri manakwan jikon jigi kinda dima tosak.”

¹⁵ Yan yoyinba obip amin monej timigek geni guramigwit. Gen unun Juda amin da yan an iren aba abisokyo kisi yan gin yon.

Yesu da panjet kabini Pinjop dakon pi ani do yoyigit

(Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁶ Panjetni 11 kabi Galili miktimon kin, Yesu da kabap

kinda unudon wigini do kili yoyigit unudon wigiwit.

¹⁷ Wigi Yesu kanjek gawakimgwit, mani diwari da but bamot awit.

¹⁸ Anakwa Yesu da panjet kabinikon kinjek yan yoyigit, “Pinjop da yo morap Kwen Kokupmon ae miktimon kila aben dakon pi nak do yan mudan namgut.

¹⁹ Unun do ji miktimi miktimi kin minjat amin morapyo panpuluganba nak dakon panjet kabino dagoni. Anek Dat ae Monji ae Telagi Wup unun da manon telagi pakbi son yomni.

²⁰ Nak da gen dayin doligim unun kisisi guramitni do yoyinjetni. Nandani, nak ji gat gildari gildari egapno miktim dakon bisap mudosak.”

Gen Bin Tagisi Mak da Mandagit

But piso gen

Mak unun Jerusalem kokup papmon egek tagagit, ae Yesu da gen yagit ae pi agit unun pindak nandanjo agit, mani Yesu dakon panjetni kinda dima. Don Pita gat kalonji agek Pinjok dakon pi agimal. Ae don Pol Banabas gat agek pi awit.

On papiagwan gen wasok wasogi da yan yosok, "On unun Pinjok dakon Monji, Yesu Kristo dakon Gen Bini Tagisi idon da wasosok." Ae on papia da Yesu tapmimni tonj ae pi mibili mibili asak dakon yan dagok an ibi yan nolinban komanj. Tapmimni gat ae yan dagok an ibi dakon tilakni unun minjat aminyo yoyinj dekgit, ae konj yolgite, ae minjat aminyo dakon yokwini wiririk yomgut unudon komanj. Yesu da iyi do "Nak Amin Dakon Monji" yan yosok. Ae minjat aminyo morapmi yumanj nanj yop do anek naga dakon egip egipno parekdat yan yosok. (10.45)

Mak da Yesu da pi agit do morapmi yosok, mani Yesu da gen yagit unun do morapmi dima yosok. Mibiltok Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da pi agit gat, ae Yesu da telagi pakbi sogite, ae Sunduk da Yesu anjkewalgit do Mak unun do yosok. Don

Yesu da jigi mibili mibili pawit amin do bupmi nandan yominjek yoyinj dekgit unun nolisak. Mibiltok panjet kabi Yesu da pi agit unun dima nandaba pisagit, mani don yawori kanja pisagit.

Ae don minjat aminyo da Yesu dakon uwalni daganjek jigi morapmi imgwit. Ae Gen Bin Tagisi dakon mibi do Mak da Yesu da kimagek pidagit unun do yosok.

Yesu minjat aminyo Pinjok da Amin Kila Asak unun yoyik do apgut

(Kilapmi 1.1-3.6)

Jon gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Lk 3.1-9 ae 3.15-17 ae Jn 1.19-28)

¹ Yesu Kristo, Pinjok dakon Monji, unun dakon Gen Bin Tagisi idon da wasosok.

² Kombi amin Aisaia da gen yan mandagit:

"Nandani, geno yan tenjenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltanjamjak.

Anek kositgo anjnoman asak.

³ Miktin amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanjek yosok,

'Amin Tagi dakon kosite andimdim ani, kositni pasinj anjnilip ani.'

⁴ Gen unun da tilagon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da miktin amin da aripmi dima

egipmi timon kinj altagit. Altanjek but tobil anjek telagi pakbi sonjakwa Pinjkop da diwarini yopmanj yomjak do yoyigit.

⁵ Anjakwan Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon egipgwit amin Jonon kiwit. Yokwini yanjkwok anjakwa Jodan Pakbikon telagi pakbi sonj yomgut.

⁶ Jon da ilikba pigik panj egipgut unun bit madep kinda mani kamel unun dakon dangwani banj wasanbi. Anjek bit gip kinda boban napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kabanj kok.

⁷ Gen yanj yagit: "Amin kinda nak da manjikon apdisak. Unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak oman monjini dakon pinbinisi egisat, do kandap gwilni dakon nap pabinj yigek tagi dima witdalgenj.

⁸ Nak pakbisi banj telagi pakbi sonj damisat, mani unun da Telagi Wup sonj damdisak."

Jon da Yesu telagi pakbi sonj imgut

(Mt 3.13-17 ae Lk 3.21-22)

⁹ Unun bisapmon Yesu Nasaret kokup Galili Provins yipmanjek apgut. Apban Jon da Jodan Pakbikon telagi pakbi sonj imgut.

¹⁰ Aban pakbikon da wijek wijek Yesu yanj kagit: Kundu witdal kinjakwan Telagi Wup kinarim da miktimon panj unun da tilak iyikon pigit.

¹¹ Anjakwan Kwen Kokupgan da gen kinda yanj altagit: "Gak Monjino. Butdasi galak tanj gamisat. Butno gak do tagisi asak."

Sunduk da Yesu anjekwalgit

(Mt 4.1-11 ae Lk 4.1-13)

¹² Unudon gin Wup da Yesu yabekban miktim amin da aripmi dima egipmi timon kigit.

¹³ Kinj unudon gildat 40 egakwan Sunduk da anjekwalgit. Bit kilapyo da bikbigon egakwan anjelo da anpulugawit.

Yesu da pini wasanjek panjetni timikgit

(Mt 4.12-17 ae Lk 4.14-15)

¹⁴ Jon dam teban yutnon yipba yigakwan Yesu Galili Provinskon kigit. Kinj Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yanj tentenanjek yanj yagit,

¹⁵ "Pinjkop da Amin Kila Akdisak unun dakon bisap kwanj tosok. Unun do ji but tobil anjek Gen Bin Tagisi unun do nandanj gadani."

¹⁶ Yesu da Galili Pakbi idap kidipminj kinjek Saimon gat padige Andru gat pindakgit. Unun amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapmon mabal pigakwan egipgumal. Pini unun tap kilap simil simil do pi agak amin bamot.

¹⁷ Unun amin bamot pindagek Yesu da yanj yoyigit, "Abinj nak nolgil, anjakwal amin timit timit dakon kosit doliko."

18 Yanban unudon gin tap kilap simil simil yikni yopmanjek Yesu yolgimal.

19 Yesu da timisok di kinjek Jems, Sebedi dakon monji gat padige Jon gat pindakgit. Unun bamot boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panmilip anjo anjakwal pindakgit.

20 Pindagek unudon gin yan yoban nandanek datni Sebedi gat pi amini gat boron si yigakwa Yesu yolgimal.

Yesu da Kapaneam kokupmon pi agit

(Lk 4.31-37)

21 Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kiwit. Kinj altahek Sabat bisapmon Yesu da Juda amin da muwut muwut yutnon wigek Pinjkop gen yoyigit.

22 Gen teban yoyindet amin da tilagon dima yagit, amin mani tonj da tilagon yagit, do amin da Pinjkop gen yogokni do nandaba njwakjwarisi agit.

23 Anjakwan unudon gin konni tonj amin kinda da yan tidanek yan yagit,

24 "Yesu, Nasaret amin, gak niban anjnim do nandisal? Nin panjupbal ak do abil? Nak nandan gamisat, gak Pinjkop Dakon Telagi Amini."

25 Yan yanban Yesu da gen tebaisi yan iyigit, "Gak gen dima yanek amin on yipman det!"

26 Yanban konj da amin unun ukwayigek madepsi yan tidanek yipmanj degek winj kigit.

27 Winj kinjakwan amin da unun kanjek wuripdagek notni yoyinj yoyinj anjek yan yawit, "Mao, unun ni yo kinda da altosok? On amin gen njwakjwarisi yosok. Amin mani tonj da tilagon yosok. Konj gen yoyinban geni guramikgan."

28 Yan yanjakwa man bini da tepmisi irenj tanjek Galili Provins aripmisi agit.

Yesu da Pita dakon yopmi anjmilip agit

(Mt 8.14-15 ae Lk 4.38-39)

29 Juda amin da muwut muwut yutnon da pinjek unudon gin Jems gat Jon gat timikban, Saimon gat Andru gat unun da yutnon wigiwit.

30 Unun yutnon Saimon yopmi giptimi kindapmi sonjakwan sot anjek pakgit. Unun dakon mibili

31 iyinba Yesu kinj kisitnikon abidanek ilikban pidagit. Yan aban sotni yipmanjakwan jap noni do oman agit.

Yesu da sot amin morapmi panjmilip agit

(Mt 8.16-17 ae Lk 4.40-41)

32 Gildat pigakwan pilindo sot amin gat konni tonj amin gat kisisi Yesukon panpan apgwit.

33 Anjek kokup amin kisi morap yut unun da yomakon muwukgwit.

34 Muwugakwa Yesu da amin morapmisi sot mibili mibili awit unun panjmilip agit. Anjek konni tonj amin morapmi konni yol yomgut.

Anek konj unun nandan ingwit, do yansop anyomgut.

Yesu Galili miktimon agipgut

(Lk 4.42-44)

³⁵ Wisa dima daganakwan Yesu pilisisok pidan yut yipmanek miktim amin da aripmi dima egipmi timon panji egek bisit pi agit.

³⁶ Anjakwan Saimon gat notni kabi gat Yesu wisinjek apgwit.

³⁷ Abin analon anek iyiwit, "Amin morapmisi da gak wisan."

³⁸ Yanba yan yoyigit, "Nak unun amin kabi dogin dima pigim. Do nin kokup tan anan kwan unudon kinjek Pinjkop gen yoyikenj. Nak pi unun ak do pigim."

³⁹ Yan yanek Galili Provin-skon dukwan dukwan kisi agek Juda amin dakon muwut muwut yut morap-mon Pinjkop dakon gen yoyinjek konj yol yominjek agipgut.

Yesu da amin kinda wuda tebani tonj anmilip agit

(Mt 8.1-4 ae Lk 5.12-16)

⁴⁰ Amin wuda tebani tonj kinda da unudon kinjek njwakben an iminjek bisit tebai yan iyigit, "Pinjkop da dabilon kilek tokenj do nandisal kanj, tagi anmilip abi kilek tokenj."

⁴¹ Yanban Yesu da unun do bupmi nandanek kisitni amin unun da kwenon witjinjek yan iyigit, "Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!"

⁴² Yan iyinban unudon gin wudani kibidanakwa giptimni kilek tagit.

⁴³ Kilek tanban unudon gin Yesu da amin unun yabegek gen tebai yan iyigit,

⁴⁴ "Gak unun dakon mibili amin dima yoyiki. Anek mukwa sogok aminon kinjek giptingo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anjaki amin da asi kilek tal yan gandani."

⁴⁵ Yan yanban yum kanek kin gen bin yan anirenj agit. Unun do anek Yesu kokup papmon noman kisak do nandaban tidok tagit. Kokup ilenji ilenjikon gin agakwan amin morap dukwan dukwan egipgwit Yesukon apgwit.

2

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda anmilip agit

(Mt 9.1-8 ae Lk 5.17-26)

¹ Yesu gildat di egi aeni Kapaneam kokupmon kinjek yutnikon wigakwan kokup amin da abapni dakon gen nandawit.

² Nandanek morapmisi da yutnon muwuk tunganek diwari yomakon yik tunganba Pinjkop dakon gen yoyigit.

³ Yoyinjakwan amin kabi kinda apgwiron da amin ⁴ kabi da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda waman unudon anjapgwit.

⁴ Anek yutnon awigi Yesu da buron yipdo anek aminon

kwa tidanba yut kwenon awigiwit. Awigek Yesu da si yikgit da kwenon yut tuwilba kosit pisanjakwan unjudon da amin unjun wayigon pagakwan nap anjyawot anjakwa pigigit.

⁵ Yan anjakwa Yesu da nandan gadatni kanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit, “Monji, diwarigo yopman gamisat.”

⁶ Yan yanban gen teban yoyindet amin diwari unjudon yikgwit unjun da buri da yan nandawit,

⁷ “Ma, amin on ni gen nan yosok? On Pinjkop kulabisak on! Namin amin da diwari wiririt pi asak? Unjun pi Pinjkop dagin agagi!”

⁸ Yan nandanjakwa Yesu unjun burikon da pindak nandan yomin mudanek yoyigit, “Ji nido butjikon da nandak nandak unjun nandan naman?”

⁹ Jit da tagapmi, amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyikdo, ‘Diwarigo wiririk gamisat’, bo unjuden iyikdo, ‘Pidan yalin potgo timigek pilik bamok aki?’

¹⁰ Amin Dakon Monji unjun miktimon diwari wiririt dakon pi asak do yan mudan ibi yan nandaba pisosak do on amin anmilip aben.” Yan yanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit,

¹¹ “Nak gayisat, pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.”

¹² Yanban unjudon gin amin morapmi da dabilon yalin potni timigek abigigit. Yan

anjakwan amin kawit unjun da tamtam yanek Pinjkop anjksinjek yawit, “Yo kalugisi altanban koman!”

Yesu da Liwai (Matyu) yanimgut

(Mt 9.9-13 ae Lk 5.27-32)

¹³ Yesu yan anek aeni pakbi idap ilenikon pigigit. Pigakwan amin morapmi yol anan unjudon kwa Pinjkop gen yoyigit.

¹⁴ Anek unjudon da kinjek Liwai, Alpius dakon monji, takis timit timit yutnikon yigakwan kagit. Kanek yan iyigit, “Abin nak nol.” Yanban Liwai pidanek Yesu yolgit.

¹⁵ Anjakwan Yesu Liwai da yutnon kwan yigek jap nawit. Monej timit timit amin ae yokwi pakpak amin morapmi Yesu gat pandetni gat jap nawit. (Unjuden amin morapmisi da Yesu yolgwit.)

¹⁶ Unjudon Parisi amin diwari yikgwit unjun gen teban yoyindet amin. Unjun da Yesu monej timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap nanba kanek pandetni yan yoyiwit, “Ma, unjun nido takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non? Unjun tagi dima.”

¹⁷ Yanba Yesu da nandanek yoyigit, “Amin sotni mini unjun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unjun dagin wuda wamagon kwan. Nak amin kilegi yan ilit do dima opgum, yokwi pakpak yan ilit do opgum.”

Jap kelkel dakon gen
(Mt 9.14-17 ae Lk 5.33-39)

18 Jon dakon pañdetni gat ae Parisi amin gat unun bisapmon Pinjokop do nandanjek jap kelek egipgwit. Anakwa amin diwari unun Yesukon kinjek yan iyiwit: "Jon dakon pañdetni gat ae Parisi amin dakon pañdetni gat unun Pinjokop do nandanjek jap kelek egakwa gak dakon pañdetgoni nido jap nanjek ekwan?"

19 Iyinja Yesu da yoyigit, "Monjisok minjat pak do an unun bisapmon notni gat jap kelek tagi egipni? Dima. Monjisok egakwan jap kelek aripmi dima egipmi.

20 Mani don monji unun abidan anan kinakwa notni unun bisapmon jap kelek ekwan.

21 "Nin ilikba pigik garanj pudanjkwikon imal diwat kalugi pakbikon dima suganbi kinda nan bupnom kan, pakbikon sugono imal diwat unun da garanj ilikban pudan ki madepsi akdisak.

22 Ae amin kinda da wain kalugi tibiri meme gip ban wasanbi tibiri kalipmikon kolesak kan unun tagi dima. Yan asak kan, wain da pukwa paptan meme gip kiringgakwa wain man mudokdan. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolenba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal."

Sabat bisap dakon gen
(Mt 12.1-8 ae Lk 6.1-5)

23 Sabat kindakon Yesu gat pañdetni gat unun wit pi kaga kindakon kiwit. Kinjek pañdetni da wit bami diwari jimik dagawit.

24 Anakwa Parisi amin da Yesu yan iyiwit, "Pindat, amin Sabat bisapmon nido gen teban yapmanjek pi an?"

25 Yanba Yesu da yoyigit, "Dewit ae amin kabini jap do anjek yo awit unun ji manjin nandanjo awit bo dima?"

26 Unun Abiata da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut bisapmon yan awit. Pinjokop da yutnon wigek bret Pinjokop do parekbi unun timik nanjek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun amin isali da dima nok nogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit."

27 Yan yanjek yagit, "Sabat bisap unun do nandaba yo madep anakwan amin kiringik yoman unun da tagi dima asak. Sabat bisap unun amin panpulugok do anjek yipbi.

28 Yanjo, Amin Dakon Monji unun Sabat bisap unun dakon Amin Tagini egisak."

3

Yesu da Sabat bisapmon amin kinda anmilip agit

(Mt 12.9-14 ae Lk 6.6-11)

1 Yesu aeni bisap kinda gat Juda amin da muwut muwut yutnon wigek amin kinda kisiri girenjikbi kinda yikban kagit.

2 Unun da Sabat bisapmon amin panmilip aban kanjek

gen pikon yipnen yanon da amin diwari Yesu tebai kanek yikgwit.

³ Anakwa Yesu da amin kisiri girenjikbi yan iyigit, "Amin da inamon pidan at."

⁴ Pidan agakwan minjat aminyo yan yoyigit, "Sabat bisap dakon gen teban da yokwi anen do yosok? Bo tagi anen do yosok? Amin panmilip anen do yosok, bo dapba kimotni do yosok?" Yanban gen tamoni dima iyiwit.

⁵ Yan anakwa but tebani do butjap nandagit. Anek butni yokwi tanban kobok tobil tobil anek pindagek amin kisiri girenjikbi yan iyigit, "Kisitgo aninjin a." Yanban amin unun kisiri aninjin aban kilek tagit.

⁶ Anakwan unudon gin Parisi amin kinjek Erot dakon amin kabi unun gat muwugek "Nian anek anjatnen?" yan do gen pankosit awit.

**Yesu da tapmimni
yolinban kokup
isalni da dima
nandan gadan
imgwit**

(Kilapmi 3.7-6.6)

Minjat amin kabi madep da Yesu yolgwit

(Lk 6.17-19)

⁷ Yan anakwa Yesu da panjetni timikban pakbi idapmon kiwit. Kinakwa Galili amin morapmisi da

yolgwit. Ae unun gin dima, Judia miktimon da,

⁸ ae Jerusalem kokup papmon da, ae Idumea miktimon da, ae Jordan Pakbi usugap tet amin, ae Tair ae Saidon kokup tetgin do amin morapmi da Yesu dakon wasok agakni dakon gen bin nandanek apgwit.

⁹ Amin madepsi apgwit do Yesu da panjetni yan yoyigit, "Amin morapmisi do gitni gitni aba kan bot kinda anroman aba nak unudon milkan wigiken."

¹⁰ Yesu da sot wudani ton morapmi panmilip agit, unun do anek sot wudani ton amin Yesu igayik do anek ukwayit ukwayit anek Yesu da buron kiwit.

¹¹ Kinakwa kon unun Yesu kanek miktimon gawagek madepsi yan tidanek yawit, "Gak Pinjop dakon Monji."

¹² Mani Yesu da mibilni dima yan tenjenoni do yansop tebaisi anjomgut.

*Yesu da panjetni 12 timikgit
(Mt 10.1-4 ae Lk 6.12-16)*

¹³ Kili Yesu pakbi idap yipmanek ilej kindakon wigigit. Wigek yabekbini dagoni do nandagit amin yoyinban iyikon abin muwukgwit.

¹⁴⁻¹⁵ Amin 12 unun gat egipni do yabekbi kabini timikgit. Anek yan yoyigit, "Ji yabekgo kin Pinjop gen amin yoyini, ae kon yolni do yan mudan dabo kon yolni."

16 Yabekbini 12 unun dakon mani yan:

Saimon (mani kalugi Pita yan iyigit),

17 ae Jems, Sebedi dakon monji,

ae Jems dakon padige Jon (unun bamot mani Boanages yan yoyigit, unun dakon mibili Kiririn Amin),

18 ae Andru,

Pilip,

Batolomiu,

Matyu,

Tomas,

Jems Alpius dakon monji,

Tadius,

Saimon Selot,

19 ae Judas Iskariot (unun egi don Yesu uwalni da kisiron yipgut).

Yesu Sunduk gat pi amal yan yawit

(Mt 12.24-32 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)

20 Anek Yesu yutnon wigakwan amin kabi madepsi aeni unudon muwukgwit. Muwugakwa Yesu gat pangetni gat jap noni dakon bikbik dima pisan yomgut.

21 Anek dabini unun bini nandanek "Buri upbal tak" yan yanek yutnikon iyin anan kik do apgwit.

22 Anakwa gen teban yoyinet amin Jerusalem kokup papmon da apgwit unun da Yesu do yan yawit, "Kon dakon amin tagini Belsebul unun da burigwan egakwan unun

dakon tapmimon da kon yoldak."

23 Yanba Yesu da panmuwugek tilak gen kinda yan yoyigit: "Sunduk da Sunduk notni aripmi dima yolyoli.

24 Miktim kinda dakon amin da pudan kabi bamori anek emat wamjil kan, unun miktim tebai dima tokdisak.

25 Ae amin yuri kinda dakon amin da pudan ki kabi bamot anek emat wamjil kan, unun amin yut tebai dima egipdan.

26 Unuden gin Sunduk da pudan ki kabi bamot anek iyi emat wamjil kan, amin kabini tebai dima egipdan. Yan ani kan pasil mudokdan.

27 "Bo namin dasi amin tebai kinda yigakwan yut-nikon wigi yo kabini gwayen timitjak? Unun aripmi dima. Mibitok tebai kendagek kisit kandapmiyo wamanek yo kabini tagi gwayeni.

28 "Nak asisi dayisat, Pin kop da yokwi mibili mibili gat ae Pin kop abin yip do manji gen yogok gat dakon diwar tagi wiriritjak.

29 Mani amin kinda da Telagi Wup abin yip do manji gen kinda yosak kan, Pin kop da diwarini dima wiriritjak. Unun dimasisi, unun diwarini mudok mudogi mini tan wigikdisak."

30 Amin da Yesu burikon kon kinda egisak yan yawit unun do anek gen unun yagit.

Yesu dakon menji padik padikyo

(Mt 12.46-50 ae Lk 8.19-21)

31 Gen yan yoyinjakwan meni padik padikni da abin yomakon agek Yesu yomakon pisak do gen yipba wigigit.

32 Wikwan amin Yesu gat yikgwit unun da yan iyiwit, "Menjo padik padikgo yomakon da gak do yon."

33 Yanba yan yoyigit, "Menjo padik padikno unun namin?"

34 Yan yanek amin anjwasinek yikgwit kabikon dabil sintanek yagit, "Nak dakon menjo ae padik padikno oni."

35 Pinjop dakon gen guramikgan amin unun nak dakon menjo ae padik padikno ae samino kabi."

4

Jap yet tintinok dakon tilak gen

(Mt 13.1-9 ae Lk 8.4-8)

1 Bisap kindakon pakbi idap ilenikon minjat aminyo aeni yoyin dekgit. Amin madepsi da abin unudon muwugakwa Yesu boron wigigit. Boron yigakwan amin morap ilenikon yikgwit.

2 Yigakwa Yesu da tilak gen morapmi yoyinek kinda yan yagit,

3 "Nandani! Amin kinda da jap yet tintinok do pigaga kigit.

4 Jap yet tintinanjakwan diwari da kosiron manba minam da abin nawit.

5-6 Yeri diwari da miktim tipmi tonj timon mawit. Unun

kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da winj pindakban alek tawit.

7 Ae jap yet diwari da jon keli tonj tingwan mawit. Unun jon keli tonj gat kisi kwanek wutinba kimak mudawit.

8 Ae jap yet diwari miktim nelagi tonj unudon manj kwawit. Diwari bami 100, ae diwari bami 60, ae diwari bami 30 tawit."

9 Gen unun yanek aeni sanbenek yan yagit, "Gen on nandak do galak tonj amin ji pakyanji nandanek mibili nandan pisoni."

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit

(Mt 13.10-17 ae Lk 8.9-10)

10 Amin kabi madep kinakwa iyi dakon panjetni 12 kabi gat ae amin diwari gat da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit.

11 Iyinja yagit, "Pinjop dakon Amin Kila Agakni dakon gen pasili unun dakon mibili ji ban dayin tentenosot. Mani Pinjop dima nandan iminek wanga ekwan amin tilak gen gin nandan.

12 'Unun dabil da yo asat unun pindakgan mani mibili dima nandan,
ae geno nandan, mani mibili dima nandan pisonj.

Do Pinjop da diwarini wiririk yomjak do

but tobil ak do dima nandanj.”

Jap yet tɪntɪnosok dakon mibili yoyigit

(Mt 13.18-23 ae Lk 8.11-15)

13 Yan yanek yagit, “Tilak gen yat dakon mibili dima nandanj kan, tilak gen diwari yoko nianj anek nandanj pisoni?”

14 Amin jap yet tɪntɪnosok unun Pinjkop gen tɪntɪnosok.

15 Amin Pinjkop gen nandanjek butni dima pisonj unun jap yet kosiron mawit unuden. Sunduk da abinj gen tagi butnikon toj unun gwayenjanjak.

16 Amin diwari miktım tipmi toj tim yombem, unun amin Pinjkop gen nandanjek but galagon da abidonj.

17 Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit do bisap pisipmisok akjanj. Jigi mibili mibili ae Pinjkop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandanj gadatni yopba wıtdal kıkdanj.

18 Ae amin diwari miktım nap keli toj tim yombem. Unun Pinjkop gen nandanj,

19 mani nandak nandakni miktım dakon yo morap do nandanj, ae monenjanmuwut dakon galaktok da Pinjkop gen witjɪnba bami dima tosok.

20 Ae amin diwari miktım nelagi toj tim yombem, unun amin Pinjkop gen nandanjek abidonj. Unun amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30, yan tan tan anj.”

Telagi egip egip dakon gen (Lk 8.16-18)

21 Gen kinda sanbenjek yan yoyigit, “Namin da lam kolenek kwoba nanj gap asak, bo pigat kagagwan yipjak? Dimasi, tamonikon yipno tenjenosok.

22 Yo pasili toj ae yo witjɪnbi da toj unun kisi tenjenikon tokdanj.

23 Gen on nandak do galak toj amin ji pakyanji nandanjek mibili nandanj pisoni.”

24 Yan yanek yagit, “Ji gen unun nandanj unun pakyanji nandani. Ji Pinjkop dakon gen nandanjek guramitni kan, Pinjkop da sanbenjek damdisak. Mani geni dima nandani kan, sanbenjek dima damdisak.

25 Nak dakon gen nandanjek burikon yipmandak unun amin Pinjkop da sanbenjek nandak nandak imdisak. Mani geno nandanjek burikon dima yipmandak unun amin geno diwari nandagit unun pasil imdanj.”

Jap yet kwoj unun dakon tilak gen

26 Yesu da sanbenjek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili nandani do tilak gen kinda gat dayiko nandani. Amin kinda jap yet pigaga tɪntɪnosok.

27 Kalbi dipmin pokdok ae gildat kalba wanga wanga agakwan jap yet kwoj. Mani nianji anek kwoj unun dakon mibili dima nandisak.

28 Miktım da iyi upmagakwan gigi wiñ tami yopmanjek bami tonj.

29 Bami tanjakwa pi ami da bami pasak.”

*Mastat yet dakon tilak gen
(Mt 13.31-32 ae Lk 13.18-19)*

30 Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili yo nikon tilak ako nandani?”

31 Unun mastat yet yombem. Mastat dakon yeri unun jap yet kisi morap dakon pinji, monijisikok.

32 Mani miktımon kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapman mudosok. Kiliñi madep yopban kinjakwa minam morapmi da panjabin unun da yonngamwan yikgan.”

Yesu tilak genon da gin gen yagit

(Mt 13.34-35)

33 Yesu da nandak nandakni da aripmon Pinjkop dakon gen yoyinjek tilak gen unuden morapmi yoyigit.

34 Amin madep kabikon Pinjkop gen tilak genon dagin yoyigit. Mani panjetni gat egek tilak gen dakon mibili yoyin tenjenagit.

Yesu da yanban mirim madep yawokgit

(Mt 8.23-27 ae Lk 8.22-25)

35 Unun gildat da pilin pilindo Yesu boron yigek panjetni yan yoyigit, “Pakbi idap teri kindo do kino.”

36 Yan yanban panjetni amin kabi madep yopman degek boron wikwa panjetni

gat kisi kiwit. Ae bot diwari gat kisi kiwit.

37 Kinjakwa mirim madep anjek pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Pigi tujanban bot pakbigwan pigik do agit.

38 Anjakwan Yesu bot bunjikon busun kidin kindakon witjinjek dipmin pagakwan panjetni da anyolek iyiwit, “Yoyinjet, nin pakbi nan kimotnej do nandabi yo isali asak?”

39 Yan iyinba Yesu da pidan agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinjek yagit, “Yawokgil!” Yanban mirim yawogakwan pakbi wayin dimasi agit.

40 Anjek panjetni yan yoyigit, “Ji nido pasolgon? Sigin dima nandan gadan naman, ma?”

41 Yanban panjetni si pasalek iyi gin yawit, “On nianjen amin kindo da mirim ae pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?”

5

Yesu da kon morapmi yolgit

(Mt 8.28-34 ae Lk 8.26-39)

1 Yesu gat panjetni gat pakbi idap teri kindo Gerasa amin da miktımon kiwit.

2 Boron da pinjakwan, amin kindo konni tonj unun da amin kimakba panji tip kinamgwan yopmanjan miktımon da abin altan imgut.

3 Amin unun amin da kisitni ae kandapmiyo nap teban

nan wamwami dakon arip dima agit.

4 Amin da bisapmi bisapmi kisit kandapyoni wangwit, mani unun amin tebai do nap teban si pandagagit. Amin da aripmi dima abidogi.

5 Unun pilin kaga ae gildat kalba amin kimakba yopmangan miktimon ae kabapmon egek madepsi yan tidanek giptimi tipban mandagit.

6 Yesu dubagikon akban kanek timtim yanek Yesu da buron kin gawak imgut.

7 Anek yan tidanek yan iyigit, "Yesu, Pin kop Wikwisi dakon Monji, gak niansi annam do abisal? Pin kop da manon tepmi pi dima nabi do yan teban ta."

8 Unun da yan yagit, nido Yesu da yan iyigit, "Kon gak on amin yipman degek win ki!"

9 Yanban Yesu da antobilek iyigit, "Mango namin?"

Yan iyinban yagit, "Nak mano Amin Kabi Madep. Nin morapmi da ekwaman."

10 Yan yanek bisit tebai sanbek sanbek iyiwit, "Nin nolbi on miktim tim dima yipman detnen."

11 Miktim unun da ilejon bit kabi madep jap nanek egipgwit.

12 Kon unun Yesu da nandan yoban bit da butgwan pigini do bisit tebai iyiwit.

13 Yanba Yesu da nandan yoban kon da aminon da win ek bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun pasal

abigin ek pakbi idap tagit unjungwan pig ek kimakgwit. Bit kalon isok dima, 2 tausen da kimakgwit.

14 Kimagakwa bit dakon kila amin da kokup kapmat tagit ae miktim diwarikon kin yo unun noman tawit dakon gen bin yoyiwit. Yoyinba amin da yo noman tagit unun kok do anek abin mudawit.

15 Yesukon abin ek amin konni morapmi gat egipgut unun buri pisagit ae ilikba pigikni ton da yikban kawit. Yan yikban kan pasalgwit.

16 Yo dabil da kan nandan yo awit amin unun da kon gat egipgut amin gat ae bit kabi dakon gen bin gat kisi amin yoyin mudawit.

17 Gen unun nandan mudanek Yesu miktim unun yipman kisak do tebai iyiwit.

18 Iyinba nandanek Yesu unun boron wigakwan amin kon gat egipgut unun da Yesu yol do bisit tebai iyigit.

19 Tebaisi iyinban kirin ek imin ek yan iyigit, "Gak yutgokon kin Amin Tagi da gak do bupmi nandanek wasok madep ak unun dakon gen bin yawi diwat kabigo yoyin mudoki."

20 Yanban amin unun kin Yesu da yo agit unun dakon gen bin Dekapolis miktim unudon amin yoyinban nandaba njwaknwarisi agit.

Yesu da minjatjok kind a aban pidagit

(Mt 9.18-26 ae Lk 8.40-56)

21 Yesu unun boron wigek pakbi idap teri kinda do wigakwan amin morapmisi abin muwukgwit.

22 Muwugakwa Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda mani Jairus, unun da abin Yesu kanek burikon kinjek gawak imgut.

23 Anek si anpulgusak do madepsi yan iyigit, "Gwano kimotdisak, do abinek kisitgo da witjinbi kilek tanek egipjak."

24 Iyiban nandanek Yesu gat kigimal.

Kinawal amin morapmi da yolek gadat gadat tebaisi awit.

25 Anakwa binapnikon minat kinda akgit, unun dagan mok anek yawini manakwa egakwan bilak 12 agit.

26 Anakwan wuda wamak morapmi da anpulgok do pi antidok anakwa tepmi madepsi nandanek egipgut. Wuda wamak yuman nok do anek monen ni kisi yomin mudagit. Aban sotni dima tagap tagit, si madep tagit.

27 Aban minat unun da Yesu dakon bin nandanek, minat amin diwari unun da bikbigon egek manjikon kinjek ilikba pigiknikon igayigit.

28 Igayinek yan nandagit, "Hikba pigiknikon igayiken kan, kilek token."

29 Yan nandanek igayiban unudon gin yawini jiptanban giptimi kilek tanban nandagit.

30 Aban Yesu unun tapminni abikwa nandanek tobilek yan yagit, "Hikba pigikno namin da igayisak?"

31 Yanban panjetni da yan iyiwit, "Amin da gadat gadat tebaisi anakwa namin da igayin namisak yan nido yosol?"

32 Mani Yesu unun amin igayin imgut unun kok do sigin wisigit.

33 Minat unun giptimikon wasok noman tagit unun nandanek buri suganban nimmimegek Yesu da buron gawak iminek mibilni yan tenjetagit.

34 Mibilni yan tenjetanban Yesu da yan iyigit, "Gwano, nandan gadatgo da gak ankilek ak. Unun do butgo yawori tanakwan kiki. Sotgo kili pasilak."

35 Yesu gen yan iyinakan, muwut muwut yutni dakon kila amin Jairus da yutnon da amin diwari da abin Jairus yan iyiwit, "Gwago kili kunwak, unun do nido yoyinet isal dogin jigi imisal?"

36 Yanba Yesu da gen unun nandagit, mani dima nandabi wup agit. Anek kila amin yan iyigit, "Dima pasolgi. Isal nandan gadat aki."

37 Yan yanek minat aminyo diwari yopmanek, Pita, Jems ae padige Jon unun banjin timikban kiwit.

38 Kin kila amin da yomakon altanek amin da upbalap madep ae gen

kunamyō anjakwa pindak nandanjo agit.

³⁹ Anek yutnon wigek amin yan yoyigit, “Ji nido kunam kugiyō madepsi an? Minjatjok unun dima kunjwak, unun isal dipmin pokdok.”

⁴⁰ Yesu da yan yanban nandanek jikgo yanjan imgwit.

Yan aba yoyinban yomakon pigi mudanakwa, minjatjok dakon menji datniyo ae panjetni timikban minjatjok pakgiron wigiwit.

⁴¹ Wigi minjatjok kisirikon abidanek iyigit, “Talita kum!” (Unun dakon mibili, “Minjatjok pidoki do gayisat!”)

⁴² Yanban unudon gin minjatjok pidanek kin ap aban kanek yan kimakgwit. (Minjatjok bilakni 12 kabi.)

⁴³ Anjakwa Yesu da amin dima yoyini do yansop tebaisi anyomgut. Anek minjatjok jap iminba nosak do yoyigit.

6

Nasaret amin da Yesu do karaktan imgwit

(Mt 13.53-58 ae Lk 4.16-30)

¹ Anjakwa Yesu unun kokup yipmanek, kokupnikon kinjakwan panjetni yolgwit.

² Panji egek Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi Pinjok gen yoyigit. Anjakwan amin morapmi Pinjok dakon gen nandanek yikgwit amin unun tamtam yanek yan yawit, “Yo unun dukon timikgit? Nandan kokwin tagisi gat ae wasok tapmimi

tonj agak unun naminon timikgit?

³ Unun kisit kilda kinda, Maria dakon monji. Padik padikni unun Jems, Josep, Judas ae Saimon. Ae samini binapninon ekwanj.” Yan yanek injan iminek nandaba pinban imgwit.

⁴ Yan nandanek egakwa Yesu da yan yoyigit, “Kombi amin kinda man bini miktim diwarikon tonj, mani iyi da kokupmon yawi diwatni gat ae yutnikon amin gat da mani dima anenokgonj.”

⁵ Unudon wasok tapmimi tonj ak do antidok agit. Unun yum amin sotni tonj kalonisok di ban kisitni kwenikon witjinek panmilip agit.

⁶ Anek nandan gadatni mini do, unun do nandaban njwaknjwarisi agit. Yan nandanek kokup tan anan kiwit unudon kin Pinjok dakon gen yoyin dekgit.

Yesu tapmimni yolinban panjet kabini da dima kanba pisagit

(Kilapmi 6.7-8.21)

Panjetni 12 kabi yabekgit

(Mt 10.5-15 ae Lk 9.1-6)

⁷ Yesu panjetni 12 kabi yan yoban opba, bamot bamot Pinjok dakon gen yoni do yabekgit. Yabekgek kon yolni do yan mudan yominek yan yoyigit,

⁸ “Ji yo diwari di dima panek kini, win kirin banjin

pabidañek kini. Jap bo yik bo monenyo dima panjek kini.

⁹Kandap gwil panjek agipni, anjek paba pigik kalonji gin ilikba pigisak.

¹⁰Kokup kindakon kin yut kindakon gin yigek pinj kini.

¹¹Kokup kindakon kin altanba not dima anjamñek genji dima nandanek manji damni kan, kandapjikon kimbaban ton unun kokup yip do anek tidanba kini. Yan anakwa unun kokup amin da 'Geni dima nandaman, unun do an' yan nandani."

¹²Yan yanban pandetni da kinjek amin but tobil ani do yoyiwit.

¹³Yan yoyinek kon morapmi yol yominek sot amin morapmi bit nelak son yoba kilek tawit.

Erot da yanban Jon anakgwit
(Mt 14.1-12 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

¹⁴Yesu dakon man bin iren tanban kila amin madep Erot unun kisi da nandagit. Amin diwari da Yesu do yan yawit, "Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidagit, anjek wasok tapmimi ton agak dakon tapmim tan imisak" yan yawit.

¹⁵Yan yanakwa amin diwari da yawit, "Unun Elaija." Ae diwari da yawit, "Unun kombi amin kinda, kombi amin kalip egipgwit unuden amin kinda."

¹⁶Mani Erot unun nandanek yagit, "Kalip nak da Jon dakon tegi mandan dagagim,

unun amin dasi kimoron da pidagit."

¹⁷⁻¹⁸Kalip Erot da padige Pilip dakon minatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, "Gak gen teban yapmanek padigigo dakon minatni tuwil pal. Unun tagi dima." Gen unun nandanek Erot da obip amini yabekban kin Jon abidanek nap teban nan waman dam tebanon yipgwit.

¹⁹Jon da gen yan yanban Erodias da Jon do nandaban yokwi tanban anakba kimotjak do si nandagit. Mani aripmi dima,

²⁰nido Erot da Jon do pasalek yan nandagit, "Jon unun amin kilegi ae telagisi." Yan nandanek si anknutnagit. Erot da Jon dakon gen nandanek but morap agit, mani geni nandak do galak tagit.

²¹Bunon Erodias da Jon anakba kimotjak unun dakon kosit kagit. Altok altok bisapnikon Erot da jap noknok ak do amin madep panmuwukgit. Gapman dakon pi amin madep ae emat amin dakon mibiltok amini ae Galili miktin dakon kila amin kisi panmuwukgit.

²²Jap nan yigakwa Erodias dakon gwi da panabin inamnikon kap agit. Aban Erot ae amin jap nawit unun kisi da kan galak tawit. Kan galak tan Erot da minat gimon yan iyigit, "Ni yo do galak tosol unun nayinbi tagi gabenj."

23 Yan yanek yan teban tok gen kinda yan yagit, “Yo nido nayiki, tagi gabenj. Miktimno teri kinda pidanj gak do tagi gabenj.”

24 Yanban minjat gimon unun da wanga kinj menji yan iyigit, “Ni yo nanj namjak do iyikenj?”

Yanban iyigit, “Kinj Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busunji unun do iyiki.”

25 Menji yan yanban minjat gimon unun tepmi wigek Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon busunji abisok gin idapmon yipman nabi.”

26 Gen yan yanban Erot buri wagil yokwi tagit. Mani amin jap nawit unun da inamon yan teban tok gen yagit unun kirijit do mayak tanek gen yagit unun dima kirijikgit.

27 Unudon gin emat amin kinda Jon dakon busunji anopjak do yabekgit. Yabekban unun da kinj dam teban yutnon wigi Jon dakon tegi mandan dagagit.

28 Mandan dagan idapmon yipman anabin minjatjok unun do iban anki menji do imgut.

29 Anakwan Jon dakon pandetni gen bini nandanek kinj bumjotni abidan anki tip kinamon yipgwit.

Yesu da amin 5 tausen do japyomgut

(Mt 14.13-21 ae Lk 9.10-17 ae Jn 6.1-13)

30 Don yabekbi kabi da abinj Yesu anawasinek yo awit ae

Pinkop gen yawit unun dakon geni iyiwit.

31 Iyinj mudanja amin morapmisi kinj abinj abinj anakwa Yesu gat yabekbi kabini gat jap noknok dakon bikbik dima pisanj yomgut. Aban Yesu da yabekbi kabini yan yoyigit, “Opba miktim amin dima ekwanj timon kino. Unudon egek tapmim pani.”

32 Yan yanek boron wigek miktim amin da dima ekwanj timon kiwit.

33 Mani amin morapmi da unudon kwanj yan pindak nandanjo awit. Yan nandanek kokup morapni yopman yopman anek amin morapmi miktim kosit timtim yanek unun da kalip kinj altawit.

34 Kinj altanakwa Yesu boron da ilenikon obinek amin morapmisi pindagek sipsip kila amini mini yombem da egipgwit, do bupmisi nandanj yomgut. Yan nandanek unudon gin wasanek Pinkop gen morapmi yoyigit.

35 Pinkop dakon gen yoyinjakwan pilin pilindo pandetni da abinj Yesu yan iyiwit, “Miktim amin dima ekwanon ekwamanj, ae gildat kili pigikdisak,

36 do yoyinbi amin kabi madep kokup moninj moninj ae kokup teri dingwan kinjek jap yumanj noni.”

37 Iyinja yagit, “Disi jap yoba noni.”

Yanban pandetni da yan

iyiwit, “Amin morapmisi ekwan, do monen 200 danari ban jap yumnen kan aripmi asak. Yan anen do yosol, ma?”

38 Yanba yoyigit, “Disikon bret nian da ton. Kin pindakgit.”

Kin pindak abin yan yiwit, “Bret kisit kind, ae tap kilap bamori yan gin tan niman.”

39 Yan yanba Yesu da yoyinban panetni da amin kisisi kosiri kosiri jon timon yitni do yoyiwit.

40 Kosiri kind 50 ae kosiri kind 100 yan yik anan kiwit.

41 Yik mudanba bret kisit kind ae tap kilap bamot unun gat timigek Kwen Kokup sintanek gisamikgit. Gisamikgek bret jokgal panetni do yoban unun da amin do kokwinik yomgwit. Ae tap kilap yan gin kokwinik panetni do yoban unun da amin do yomgwit.

42 Yoba timigek amin kisisi jap aripmisi nawit.

43 Nanba aripmi anakwan bret diwat ae tap kilap diwat tawit unun panetni da yik madepsi 12 kabi similba tugawit.

44 Amin jap nawit unun 5 tausen yan da nawit.

Yesu da pakbi kwenon baman baman kigit

(Mt 14.22-33 ae Jn 6.16-21)

45 Unudon gin Yesu da panetni yoyinban boron wigek Betsaida kokupmon mibil tan kinakwa Yesu da

amin kabi madep unun yoyinban wasen kiwit.

46 Yoyinban kinakwa iyi bisit pi ak do kabapmon wigigit.

47 Pilin pilindo bot pakbi idap binapmon tanakwan Yesu iyi gin tap kidipminon egipgut.

48 Egakwan mirim madep anakwan panetni pakbi wayit do antidok anakwa pindakgit. Yan pindagek wisa wisa do pakbi idapmon baman baman kinak kinak panetni yap do agit.

49 Pakbi idap kwenon kinakwan kanek panetni kisi da yan nandawit, “Kon kind da abisak!”

50 Yan nandanek madepsi pasalek yan tidawit.

Mani unudon gin Yesu da yan yoyigit, “Ji teban tanek atni. Nak naga obisat. Dima pasolni.”

51 Yan yanek boron wigakwan mirim yawokgit. Yawogakwan panetni da tamtamsi yawit.

52 Nido Yesu da minat aminyo do bret kokwinik yomgut unun dakon mibili dima nandawit. But nandak nandakni dima pisanakwan egipgwit.

53 Pakbi idap teri kind Genesaret miktimon wigek bot ilejikon anteban awit.

54 Anteban anek bot yipmanek pigakwa unudon gin minat aminyo da Yesu kan nandanjo awit.

55 Yan kan nandanjo anek timtim yanek kokupmi

kokupmi kin yoyinba sotni
toŋ amin wayik wamanek
Yesu dukwan dukwan
egipgut unjudon panŋiwit.

⁵⁶ Anek kokup pap bo
kokup monin ae dukwan
dukwan kigit amin da
sot amin muwut muwut
tamokon unjudon panabin
yopgwit. Anek paba pigik
diwatnikon igayini do bisit
tebai iyiwit. Yan igayiwit
amin unun kilek tan mu-
dawit.

7

*Pinŋkop dakon gen teban da
babik dakon gen yapmandak
(Mt 15.1-9)*

¹ Parisi amin gat gen teban
yoyindet amin gat Jerusalem
kokup papmon da obin Yesu
anŋwasinjek muwukgwit.

² Muwugek panŋdet
kabinikon da diwari kisitni
dima suganek jap isal timik
nanjo aba pindakgwit.

³ Parisi amin ae Juda amin
kisisi babakni dakon gen
teban yolek kisiri suganek gin
jap nan nan an.

⁴ Ae maket tamokon da
tobilek obin yan gin kisiri
suganek jap non. Unun gin
dima, gen teban morapmi
yolek kap, kwoba, idapyo kisi
sugon.

⁵ Yanŋdo, Parisi amin ae
gen teban yoyindet amin
da Yesu yan iyiwit, “Nido
panŋdetgoni unun babak dakon
gen teban yapmanek kisiri
dima suganek jap non?”

⁶ Yanba anŋtobilek yoyigit,
“Pinŋkop da kombi amin Ai-
saia dakon nandak nandakni
anŋtagap aban jamba but amin
ji do gen yan mandagit:

‘Unun amin kabi gen kaga
dagin nak man madep
naman,
mani but dasi nak dima
nandan naman.’

⁷ Iyi dakon gen teban do,
“On unun Pinŋkop dakon
gen” yan yanek amin
yoyin dekan.

Nak gawak naman unun
koko yo isali asak.’

⁸ Ji Pinŋkop dakon gen teban
yipmanek babakji dakon gen
panŋteban anek pan ekwan.’

⁹ Yesu da sanbenek yan
yagit, “Ji Pinŋkop dakon gen
teban yum pindagek disi
dakon yan teban tok gen
guramikgan.

¹⁰ Moses da kalip yan
mandagit:

‘Ji men datyo dakon pinbi
egek geni guramitni’,
ae ‘Amin kinda da men
datyo do gen yokwi
kinda yosak kan,
unun amin si anakba
kimotjak.’

¹¹ Mani disi Moses dakon gen
maba kwanek yan yon, ‘Amin
kinda da meni bo datni yan
iyisak, “Nak yo on kili Pinŋkop
do manjigim. Dima tam tagi
panpulugokom.”’

¹² Yan yanek meni ae datni
dima panpulugosok. Anek ji da
unun amin do yan yon, ‘Unun
amin tagi asak nido yo unun
Pinŋkop do kili manjigit.’

13 Ji yan anjek babakji dakon yan teban tok gen guramigekek Pinjkop dakon gen maba kisak. Ae unun gin dima, yo morap diwari kisi yan gin an.”

Yo noknogi da amin dakon but dima panjupbal asak

(Mt 15.10-20)

14 Yesu da aeni amin yan ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko ji morap kisi da mirak yopmanjek nandaba pisosak.

15-16 Yo kinda amin kwasopgwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anjupbal asak. Yo kinda amin butgwan da winj wanja kisak unun da amin dakon but anjupbal asak.”

17 Yan yanjek amin kabi madep yopmanjek yutnon wigakwan panjetni da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit.

18 Iyinja Yesu yan yagit, “Jiyo kisi nandak nandakji mini anjakwan unun dakon mibili dima nandan, ma? Yo kinda amin kwasopgwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anjupbal asak.

19 Nido but nandak nandak nikon dima pigisak, isal kwasopnikon pigakwan unun da anjosit anjakwan kosiri nan abigisak.” (Yesu yan yagit, do jap kisisi Pinjkop da dabilon kilegi gin.)

20 Yesu da sanbenjek yan yagit, “Yo amin but nandak nandagon da winj wanja kwan unun da amin dakon but panjupbal an.

21 Yo amin but nandak nandagon da wisak unun yan: nandak nandak yokwi, yumabi anpak mibili mibili, yo kabo, amin dapdap,

22 amin wam kili abi da yumabi anpak, pindak galak-tok, anpak yokwi mibili mibili, top gen yogok, kwen wigik, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae not do yokwi yogok, gen kirijit, ae nugigi anpak.

23 Unun yokwi morap amin buron da winj wanja kwan unun da amin panjupbal an.”

Ponisia miktin minjat kinda Yesu nandan gadan imgut

(Mt 15.21-28)

24 Yesu da unun kokup yipmanjek Tair kokupmon kigit. Kin yut kindakon wigekek pasili egek yik yawot aken yan nandagit, mani pasili egip do antidok agit.

25 Unun bisapmon minjat kinda gwi konni ton unun da Yesu dakon gen bini nandanek abin Yesu da kandap mibilon gawak imgut.

26 Unun minjat Israel minjat kinda dima, unun Grik minjat kinda Ponisia tetgin Siria miktimon altagit. Yesu da gwi dakon kon yol imjak do bisit tebai iyigit.

27 Iyinkan Yesu da yan iyigit, “Mibiltok Juda amin panpuluganek ae don miktin diwarikon amin panpulugoken. Yosol unuden aben kan, minjat monjiyo dakon jap pinjan do yomdisat. Unun tagi dima.”

28 Yanban miñat da kobogì yañ iyigit, “Amin Tagi, asi yosol, mani miñat monjiyo da jap nanakwa jimjimi mibilikon mon unun pinan da si nonj.”

29 Yanban Yesu da yañ iyigit, “Gak gen kobogì tagisi yosol, do konj gwago kili yipman dek, do tobilek yutgokon kinjek koki.”

30 Yañ iyinban miñat unun yutnikon kinj kanban gwi konni mini da tamokon pakban kagit.

Yesu da wasok aban amin kadim kinda kilek tagit

31 Kili Yesu Tair kokup yipmanek Saidon kokup kinj yapmanek Dekapolis miktim unun kisi yapmanek Galili Pakbi Idap unudon kigit.

32 Kinj altanajakwan amin kabi kinda da amin kadim miragi mini kinda ananj opgwit. Anobin Yesu da kisitni giptimikon witjisak do bisit tebai iyiwit.

33 Iyinba nandanek Yesu da amin kadim unun abidanban amin kabi madep yopmanek ilenikon kigimal. Kinj Yesu da kisitni amin unun da miragon yipban pigigit. Anek kisitnikon ilip sulek melikon witjigit.

34 Yañ anek Kwen Kokup sinjanek yanba kik anek iyigit, “Epata!” (Unun dakon mibili “Pisoki!”)

35 Yañ iyinban unudon gin miragi pisagit, ae meli tagap tanek gen kilegisi yagit.

36 Aban Yesu da wasok agit unun dakon gen bin amin dima yoyini do yansop anyomgut. Mani amin da geni dima nandanek yanba madepsi iren tagit.

37 Miñat aminyo da tamtam yanek yañ yawit, “Yo morap asak unun wagil tagisi asak. Wasok aban miragi mini unun da gen nandan, ae amin kadim da gen yonj.”

8

Yesu da amin 4 tausen do japyomgut

(Mt 15.32-39)

1 Unun bisapmon miñat amin kabi madep aeni abin muwukgwit. Jap mini do Yesu da panjetni yoyinban apba yañ yoyigit,

2 “On miñat amin kabiyo nin gat gildat kapbi ekwanan. Kili japni kisi nan mudan, do bupmi nandan yomisat.

3 Diwari da kokup dubagikon da apgwit, do yabekgo kini kan, kosiron jap do anek dabili upbal tanba man potdan.”

4 Yañ yanban panjetni da yañ iyiwit, “On ekwanan amin dima ekwan, do jap dukon ban panabin on miñat amin madep yomnen?”

5 Yanba Yesu da yañ yoyigit, “Jikon bret nian da tonj?”

Yanban iyiwit, “7 kabi.”

6 Yanba Yesu da miñat amin kabi madep yoyinban miktimon yikgwit. Yigakwa bret 7 kabi timigek Pinjokop

ya yan iyinek pan̄detni da kokwinik yomni do yomgut. Yoban miñat aminyo do yomgwit.

7 Tap kilap moniñ moniñ kalon kalon kisi tañ yomgwit. Unun kisi gisamigek pan̄detni da kokwinik yomni do yomgut.

8 Miñat amin jap nan̄ba aripmi an̄akwa jap diwat tawit unun pan̄detni da yik madepsi 7 yan similba tugawit.

9 (Amin jap nawit unun 4 tausen yan da nawit.) Yan an̄ek Yesu da miñat amin kabi madep yabekban kinakwa,

10 pan̄detni gat boron wigek miktim Dalmanuta tetgin do kiwit.

Parisi amin da Yesu wasok tapmimi toñ asak do iyiwit
(Mt 16.1-4)

11 Unun bisapmon Parisi amin da abin̄ Yesu an̄kewal do an̄ek yan iyiwit, “Gak da wasok tapmimi toñ kind a bi kan̄ek nin da gandano Pin̄kop da gak yabekban pil da pini asal yan gandanerj.”

12 Yan yan̄ba buri yokwi tan̄ban yan̄ba kik an̄ek yan yoyigit, “Apmiap amin ekwan̄ nido wasok tapmimi toñ kind a kok do yon̄? Nak asisi dayisat, wasok tapmimi toñ kind a dima koni, dimasi.”

13 Yan yoyinek boron wigek pakbi idap teri kind a kiwit.

Parisi amin gat ae Erot gat dakon yis dakon tilak gen
(Mt 16.5-12)

14 Kin̄ek pan̄det kabini in̄tan̄ek bret diwar̄i dima pan̄kiwit, bret kalon̄i kind a da gin boron tagit.

15 Yan aba Yesu da nawa gen yan yoyigit, “Ji Parisi amin gat ae Erot gat unun dakon yis do pasalek kan̄ kimotni.”

16 Yan̄ban notni yoyin̄ yoyin̄ an̄ek yan yawit, “Ninon bret mini unun do bo yosok?”

17 Gen unun yan̄ba nandan̄ek Yesu da yan yoyigit, “Ji nido ‘ninon bret mini’ yan yon̄? Gen dayisat unun dima nandaba pisosok, ma? Nandak nandak kositji soggwit?”

18 Dabil̄ji toñ mani yo dima kan̄ba pisosok? Mirakji toñ mani dima nandan̄? Kili in̄tan̄ mudan̄, ma?

19 Nak amin 5 tausen do bret 5 kabi pidan̄ yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian̄ da similba tugawit?”

Yan̄ban yan̄ iyiwit, “Yik madepsi 12 kabi.”

20 Yan̄ba yagit, “Nak amin 4 tausen do bret 7 kabi pidan̄ yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian̄ da similba tugawit?”

Yan̄ban yan̄ iyiwit, “Yik madepsi 7 kabi.”

21 Yan yan̄ba yoyigit, “Ji sigin̄ dima nandaba pisosok, ma?”

**Yesu da pan̄detni
yoyin̄ dekgit**
(Kilapmi 8.22-10.52)

Yesu da Betsaida Kokupmon dabili mini kinda anmilip agit

²² Betsaida kokupmon kin altanba amin di da amin dabili mini kinda ananj opgwit. Anobinek Yesu da kisitni da witjisak do bisit tebai iyiwit.

²³ Amin unun kisirikon da abidanek yanban kokup yipmanek wanga pigigimal. Pigi dabilikon ilip sulek kisit da witjin yipmanek iyigit, “Yo di pindakdal, bo dima?”

²⁴ Amin unun sintanek yan iyigit, “Nak amin pindakdat. Mani pindakgo kindap yombem da obigi abigiyo yan an.”

²⁵ Yan yanban Yesu da aeni dabilikon kisiri witjigit. Yan aban dabili wagil kilek tanban yo morap tagi pindakgit.

²⁶ Dabili kilek tanban Yesu da yabegek yan iyigit, “Gak kokupmon dima kiki, yut-gokon kiki.”

Pita da Yesu dakon mibili yan tenjanagit

(Mt 16.13-20 ae Lk 9.18-21)

²⁷ Yesu gat panjetni gat Sis-aria Pilipai kokup pap unun dakon kokup monin monin tawit unudon kiwit. Kinjek panjetni kosiron yan yoyigit, “Minjat amin da nak do namin yan yon?”

²⁸ Yanban yan iyiwit, “Diwari da gak do Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yon, ae di da Elaija yan yon, ae di da kombi amin kinda kalip

egipgut unun da pidak da egisak yan yon.”

²⁹ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ae disi nak do namin yan yon?”

Yanban Pita da gen kobogi yan iyigit, “Gak Kristo.”

³⁰ Yanban Yesu da mibilni amin dimasi yoyini do yoyigit.

Yesu kimotjak do yoyigit

(Mt 16.21-28 ae Lk 9.22-27)

³¹ Unun bisapmon Yesu da wasanek panjetni yoyin degek yan yoyigit, “Amin Dakon Monji da tepmi madepsi pakdisak. Anakwan kila amin, ae mukwa sogok amin dakon mibiltok amin, ae gen teban yoyindet amin gat da manji iminek anakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak.”

³² Gen unun yan tenjanban Pita da Yesu abidan anki ilenikon agek tebai iyigit.

³³ Mani Yesu da tobil panjetni pindagek Pita gen tebai yan iyigit, “Sunduk, gak nepman det. Gak Pinjkop dakon nandak nandak dima yoldal, amin dakon nandak nandak yoldal.”

³⁴⁻³⁵ Yan iyinek amin kabi madep gat panjetni gat yoyinban iyi akgiron apgwit. Apba yan yoyigit, “Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kan, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandanek, ae Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi do nandanek, egip egipni do

nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini do amin asak. Amin kinda nak nol do nandisak kan, iyi dakon galaktok manji yominek tilak kindapni guramigek noljak.

³⁶⁻³⁷ Amin kinda miktim dakon yo morap kisi pan egakwan egip egipni pasil imjak kan, unun yo morap da aripmi dima anpulugoni. Egip egipni unun yo kinda nan aripmi dima yumjak, wagilsi pasil imjak.

³⁸ Abisok minat aminyo ekwan unun Pin kop manji iminek yo yokwi mibili mibili an. Unun kabikon da amin kinda nak ae geno do mayagi nandisak kan, Datni dakon tilimni panek telagi anjelo kabi gat apni bisapmon, Amin Dakon Monji da unun amin do mayagi yan gin nandakdisak.”

9

¹ Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, on akgan kabikon di dima kimagek Pin kop dakon Amin Kila Agakni tapmimi tonji apban kokdan.”

Yesu dakon giptim kulabik agit

(Mt 17.1-13 ae Lk 9.28-36)

² Gildat 6 mudanakwa Yesu da Pita, Jems, ae Jon yoyinban bunon yolba ilej dubagi kindakon wigiwit. Henon iyi gin egek kanakwa Yesu dakon giptim kulabik anek njwakjwarisi agit.

³ Anjakwan Yesu dakon imalni kwakwagisi tentenagit. Unun miktim amin kinda da aripmi dima agagi, kwakwagisi agit.

⁴ Yan aban kanakwa Elaija gat Moses gat altanbal Yesu gat gen yan nandat aba pindakgwit.

⁵ Yan aba Pita da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, nin idon egip do tagisi nandaman. Nin yut kaben kapbi anen. Kinda gak do, kinda Moses do, ae kinda Elaija do anen.”

⁶ (Pita gat notni gat madepsi pasalgwit, ae ni gen ban yonen yan kinda dima nandawit, do Pita gen unun yumsi yagit.)

⁷ Yan yanban gikwem da pin ilimik yomanakwan gen kinda unungwan da yan altagit, “Unun Monjino, nak unun do but dasi galak tan imisat. Ji geni nandani.”

⁸ Gen unun nandanek unudon gin teri teri sintanek amin bamot ae dima pindakgwit. Yesu iyi gin kawit.

⁹ Henon da tobil pinek Yesu da yan yoyigit, “Yo unun pindakgan unun dakon gen amin kinda dimasi iyini. Anakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak, unun bisapmon amin tagi yoyini.”

¹⁰ Yoyinban panjetni da gen unun iyi gin yan nandanek yan yawit, “Kimoron da pidot pidot unun yo kinda nido nandanek yosok.”

11 Anek Yesu yan iyiwit, “Gen teban yoyiñdet amin da gen kinda yan yoñ ‘Elaija mibiltok abinjakwan Kristo bunon apjak.’ Gen unun nido yoñ?”

12-13 Iyinja Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Gen unun bami yoñ. Elaija kili abin yo morap panmilib agit. Anjakwan amin da galaktokni yolek yo mibili mibili Pin kop da papiakon gen tosok unun da tilagon an imgwit. Mani Pin kop da papiakon gen kinda mandabi unun yan: ‘Amin da Amin Dakon Monji manji iminek yo yokwi madepsi an imdan.’ Unun gen mibili nido tosok?”

Yesu da monji kinda koñni yol imgut

(Mt 17.14-21 ae Lk 9.37-43)

14 Yesu pan detni kapbi gat kin notni kabikon altawit. Kin alta nek minjat amin kabi madep notni pangwasinja pindakgwit. Ae gen teban yoyiñdet amin diwari da apba notni gat gen emat aba pindakgwit.

15 Anakwa minjat amin kabi madep Yesu kanek but galak nandanek unudon gin Yesukon kinjek “Gildat tagi!” yan iyiwit.

16 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji gen emat nido an?”

17 Yanban unun minjat amin kabikon da amin kinda da gen kobogi yan iyigit, “Yoyiñdet, monjino koñ da burikon yigek gen yogok

kositni sopmandak, do gagon anobisat.

18 Koñ da bisap morapmi yan asak. Monjino tebai abidanek maban miktimon man pagak tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikdak, anjakwan geni wamtimsisak, ae giptimi kisisi kitiran kisak. Nak pan detgoni koñ yolni do yoyiko antidok an, unun da aripmi dimasi yolyoli.”

19 Gen unun nandanek Yesu da yan yoyigit, “Ji nandan gadatji mini amin nak bisap nian da ji gat egipben? Ae bisap nian da ji dakon jigü guramikgen? Monji unun nagon anogut.”

20 Yan yanban monji unun Yesukon anogwit. Anopba koñ da Yesu kanek unudon gin monji maban miktimon pagak tobil tobil anek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikgit.

21 Yan aban Yesu da datni iyigit, “Bisap nian da yan agit?”

Yanban datni da yagit, “Naknjagikon da altañ imgut da tosok.

22 Bisap morapmi koñ da anakgo kimotjak yan nandanek maban kindapmon ae pakbikon pigigit. Tapmim tan gamisak kan, nit do bupmi nandanek panpulugoki.”

23 Yanban Yesu da yan iyigit, “Tapmim tan namisak bo dima nido but bamot an namisal? Amin nandan

gadatni tonj unjon yo morap tagi an mudoni."

²⁴ Iyinjban unjudon gin monji dakon datni da madepsi yan yagit, "Nak nandan gadasat, mani nandan gadatno unjon madep dima, do nak anpuluga!"

²⁵ Yanban Yesu da minat amin kabi madep timtim yanek apba pindagek kon tebai yan iyigit, "Kon, gen kaga ae mirak sopsop amin, gak monji on yipmandet! Wagil kinjek bunon on monjigwan dimasi pigiki!"

²⁶ Yanban kon da madepsi yan tidanek monji unjon maban bumjot yombem pagakwan kon yipmanek win kigit. Kinakwan amin morapmi da monji kanek yan yawit, "Kunwakni."

²⁷ Mani Yesu da kisirikon abidanek aban pidan akgit.

²⁸ Yan anek Yesu yut kindakon wigakwan pandetni da iyi gin egek yan iyiwit, "Nido kon unjon nin da yol do antidok aman?"

²⁹ Yanba yoyigit, "Kon unjuden unjon yum yolyoli dima. Bisiron da tagi yolyoli."

Yesu unjon kimotjak do yoyinban kosiri bamori agit

(Mt 17.22-23 ae Lk 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Yesu gat pandetni gat miktim unjon yipmanek Galili miktim da binapgan kiwit. Kinakwa Yesu pandetni yoyindet ak do nandagit, do gen bini amin da dima nandani do si pasilek kiwit. Anek

yan yoyigit, "Amin Dakon Monji don amin da kisiron yipba anakba kimotdisak. Kimak gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak."

³² Yan yoyinban gen unjon dakon mibili dima nandaba pisagit ae iyik do si pasalgwit.

Mibiltok amin egip egip dakon gen

(Mt 18.1-5 ae Lk 9.46-48)

³³ Yesu gat pandetni gat Kapaneam kokupmon kin pisanek yutnon wigeke Yesu da pandetni yan yoyigit, "Kosiron ji ni gen nan yan?"

³⁴ Kosiron gen emat anek yan yawit, "Nin kabikon namn da mibiltok amin asak?" Yan yawit, do gen kobogi iyik do mayak tawit.

³⁵ Anakwa pabin yigeke pandetni 12 kabi yoyinban apba yan yoyigit, "Amin kinda mibiltok amin ak do nandisak kan, bunjonsi agek amin morap dakon oman amin egipjak."

³⁶ Yan yanek amin monin kinda abidan anobin bikbiknikon yipban agakwan kisiri da abidanek yan yoyigit,

³⁷ "Amin kinda nak do nandanek amin monin oden kinda but da abidosak kan, unjon nak nan abidosok. Ae amin kinda nak abidosak kan, unjon nak nan gin dima abidosok, Datno nak yabekban pigim unjon nan abidosok."

Amin kinda uwal dima anjnimjak unjon notnin

(Lk 9.49-50)

38 Yanban Jon da yan iyigit, “Yoyindet, nin kanapno amin kind a da gak da manon kon yolban kamañ. Mani nin da kabikon nani kind a dima, do yanşop an imimañ.”

39 Yanban Yesu da yan yagit, “Dima kirinik imni. Amin kind a nak dakon man yanek wasok tapmimi ton asak unun amin nikon da nak do yanba yokwi tok asak? Unun aripmi dima.

40 Amin kind a uwal dima an nimjak amin unun notnin.

41 Nak asisi dayisat, amin kind a nak do nandanek ji do Kristo dakon amin kabi yan nandanek pakbi koleñ damjak kan, unun amin dakon yumañ nogi dima pasil imjak.”

Anpak yokwi da nandan gada anupbal asak

(Mt 18.6-9 ae Lk 17.1-2)

42 Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kind a da amin moniñ kind a nak nandan gadañ naminjakwan yokwi asak do yabekban yokwi asak kan, yabet asak amin wit misinjit tip madep kind a tegikon amin da wamañ maba tap ilarisigwan pigeñ tagi kimotjak.

43-44 “Kisitgo da yokwi aki do gayinban kan, kisitgo mandan dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do kisitgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki.

45-46 Ae kandapgo da yokwi aki do gayinban kan,

kandapgo mandan dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do kandapgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki.

47 Ae dabilgo da yokwi aki do gayinban kan, dabilgo piliki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do dabilgo kind a piligek tagapmi Pinkop da Amin Kila Asagon tagi wigiki.

48 “Tipdomon namat dima kimokgon, ae kindap dima kimokdok.”

49 Tap gat kindap gat amin kisikon altosak.

50 Tap unun yo galagisi. Mani tap dakon galagi pasiljak kan, nianñi anek galagini ankaluk aneñ? Ji tap yombem egek notji gat but kalonñi egipni.”

10

Miñat pankwinit dakon gen
(Mt 19.1-12 ae Lk 16.18)

1 Yesu unun kokup yipmanek Judia miktimon ae Jordan Pakbi teri kind a unudon kigit. Unudon egakwan miñat amin madepsi apgwit. Apba Yesu iyi an an agit unuden ae Pinkop gen yoyigit.

2 Yoyinjakwan Parisi amin diwari da abin Yesu gen yokwi kind a yanban kanek gen pikon yipneñ yan nandanek yan iyiwit, “Gen tebanin da amin kind a miñatni tagi kwinitjak do yosok bo dima?”

³ Yanba yoyigit, “Moses da ni gen teban nan damgut?”

⁴ Yanban iyiwit, “Moses da yan mandagit: Amin kinda miñatni kwinit do kan, miñat pañkwinit papia kinda mandan imiñek kwinitjak.”

⁵ Yan yanba Yesu da yagit, “Moses unun but tebanji do anek gen teban unun mandagit.

⁶ Mani wasok wasogikon Piñkop da amin wasanek ‘miñat ae wiliyo kisi wasagit.’

⁷ ‘Unun do anek wili da menji datniyo yopmanek miñatni gat muwukbal

⁸ giptim kalonji anjil.’
Gen yan tosok, do amin wam da bamori dima, giptim kalonji amal.

⁹ Unun do Piñkop da miñat wili kili pañmuwukgit, do amin da dima pañwasekdo.”

¹⁰ Yan yanban yutnon wigek pañdetni da unun gen dakon mibili nandak do iyiwit.

¹¹ Iyiyinba yan yoyigit, “Amin kinda da miñatni yipmanek kin miñat kalugi pasak kan, unun amin yum-abi asak.

¹² Ae miñat kinda da eni yipmanek kin wili kalugi pasak kan, unun miñat yum-abi asak.”

Yesu da miñat monjiyo gisam yomgut

(Mt 19.13-15 ae Lk 18.15-17)

¹³ Amin da miñat monjiyoni Yesukon timik pañopgwit. Pañobiñ Yesu da kisiri kwenikon witjisak do iyiwit.

Mani pañdetni da yan yoyiwit, “Dima pañopni. Pañkit!”

¹⁴ Yanba Yesu da buri yokwi tanban yan yoyigit, “Miñat monji yopba nagon apgut. Dima kirinik yomni. Piñkop da Amin Kila Asak unun amin miñat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon.

¹⁵ Nak asisi dayisat, amin kinda da miñat monjiyo da Piñkop da Amin Kila Asak abidon unun da tilak dima abidoni kan, unungwan aripmi dima pigikdan.”

¹⁶ Yan yanek Yesu da miñat monjiyo timigek kisiri kwenikon witjinjek gisam yomgut.

Monji gimon kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit
(Mt 19.16-30 ae Lk 18.18-30)

¹⁷ Yesu pidan kik do anakwan amin kinda timtim yanek abin gawak imiñek yan iyigit, “Yoyin det gimani, niansi anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

¹⁸ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Piñkop kalonji gin unun amin tagisi.

¹⁹ Gak gen teban nandan mudosol, unun yan:

‘Amin dima dapba kimotni;
miñat eyo kili abi ji yum-abi dima ani;
yo kabo dima noni;
top dima yoni;
top gen yanek amin notji yum dogin gen pikon dima yopni;

amin dakon yo kabi
pankiligek dima
timitni;
menj dat do nandaba
wukwanek geni gu-
ramitni.”

20 Yanban amin unun
yan yagit, “Yoyinjet, nak
moninjisogon da gen teban
morap guramik an an opgum
da obisat.”

21 Yanban Yesu da kan galak
tanjek yan iyigit, “Yo kalonji
tosok unun dima asal. Gak
kinj yo morapgo yuman nanjek
unun dakon monej ban yoni
mini amin do yobi. Yan anjaki
yo tagisi Kwen Kokupmon
tan gamdisak. Yan anjek abin
nak nol.”

22 Amin unun yoni
morapmi tanj imgwit, do
gen unun nandan but yokwi
nandanjek si kigit.

23 Kinjakwan Yesu da
panjetni pindagek yan
yoyigit, “Yoni morapmi amin
unun Pinjkop da Amin Kila
Asak da kagagwan pigik do
antidok anj.”

24 Gen unun nandanjek
nandaba njwaknjwarisi agit.
Mani Yesu da sanbenek yan
yoyigit, “Monjinoni, amin
Pinjkop da Amin Kila Asak da
kagagwan pigik do antidok
anj.”

25 Asisi, bit madepsi kamel
unun da imal bupbup da kosit
gwagagon aripmi dima pigigi
asak. Mani unun yapmanjek
yoni morapmi amin unun
Pinjkop da Amin Kila Asak
unun da kagagwan aripmi
dimasi pigigi asak.”

26 Yanban panjetni nand-
aba njwaknjwarisi aban notni
yoyin yoyin anjek yan yawit,
“Yan kan namin da egip
egip dagok dagogi mini
abidosak?”

27 Yanba Yesu da panjet
kabini pindagek yan yoyigit,
“Amin iyi aripmi dima ani,
mani Pinjkop da aripmi tagi
asak. Pinjkop da yo morap ak
do tagi asak.”

28 Yanban Pita da Yesu gen
kinda yan iyigit, “Nin yo
morap yopmanjek gak nan gin
gol awilgamanj.”

29 Yanban Yesu da yan
yagit, “Nak asisi dayisat, amin
kinda da nak do ae Gen Bin
Tagisi do nandanjek yutni,
peni padik padikyo, sami,
menji, datni, minjat monjiyoni,
ae miktimni yopmanj detjak
kanj,

30 tamoni do Pinjkop
da yo madepsi imdisak.
Miktimon egipjak bisapmon
yo morap kalip yopmanj
dekgit unun dakon tilak yap-
manjek yo morapmi imdisak.
Unun amin da yutni, peni
padik padikyo, sami, menji,
minjat monjiyo ae miktim
morapmisi timitdisak. Mani
unun gin dima, amin da yo
yokwi anyomdanj. Yan anjaka
bisap madep apjak bisapmon
egip egip dagok dagogi mini
abidokdisak.

31 Mani amin morapmi
abisok mibiltok ekwanj
unun da bujon amin ak-
danj. Anjaka amin morapmi
abisok bujon ekwanj unun da
mibiltok amin akdanj.”

*Yesu unun kimotjak do gen
bin yoyinban kosit kapbi agit
(Mt 20.17-19 ae Lk 18.31-34)*

32 Yesu gat panjetni gat Jerusalem kokup papmon wigik do anek Yesu iy mibiltok anyoban kiwit. Kijakwa panjetni da nandak nandak morapmi anakwa amin bujon yolgwit unun da but pasol awit. Yan anakwa Yesu da panjetni 12 kabi aeni timik panmuwugek yo altañ imni unun dakon but piso yoyinek

33 yan yagit, "Nin abisok Jerusalem kijapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyinet amin unun da kisiron yipdan. Yan anek gen pikon yipmanek kimotjak do yan dagok akdan. Yan dagok anek Amin Nwakwari Kabi da kisiron yipdan.

34 Unun amin kabi da ansolat anek, ilip sul iminek, baljanek anakba kimotjak. Gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak."

*Jems gat Jon gat amin
madep egip do yagimal
(Mt 20.20-28)*

35 Jems gat Jon gat, Sebedi dakon monji bamot, unun da Yesukon altañ iminek yan iyigimal, "Yoyinet, nit yo kinda do gayikdamak, unun gak da abi do nandamak."

36 Yanbal yan yoyigit, "Nian aben do nandamal?"

37 Yanban yan iyigimal, "Gak don tilingo gat yikgi bisapmon nit kinda da gak da amin tetdo, ae kinda da gwander tet do yitden do nandamak."

38 Yanbal Yesu da yan yoyigit, "Jil gen unun yomal unun dima nandan pisanek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?"

39 Yanban iyigimal, "Tagi panden."

Yan yanbal Yesu da yoyigit, "Unun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal.

40 Mani, namin da nak da amin tet do yitjak, ae namin da gwander tet do yitjak unun aripmi dima yan dagoken. Tamo unun Pin kop da amin kili manjin yopgut unun dakon gin."

41 Panjetni 10 kabi gen unun nandanek Jems gat Jon gat do butjap nandawit.

42 Mani Yesu da yoyinban opba yan yoyigit, "Ji nandan, Amin Nwakwari Kabi dakon amin tagi da iyi do nandaba wukwanek pi madepsi amin do yoba an. Ae geni guramik kimotni do nandan.

43 Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak.

44 Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kan, unun amin minjat amin morap dakon

oman amini egek mibiltok amin tagi egipjak.

⁴⁵ Amin Dakon Monji unjun yan gin kili agit. Amin da oman anjinni do dima pigit. Iyi minjat amin morap panpulugokdo, ae iyi dakon giptimnan paregek yuman nan yop do pigit."

Yesu da amin dabili mini kind a anmilip agit

(Mt 20.29-34 ae Lk 18.35-43)

⁴⁶ Yesu gat pandetni gat Jeriko kokup papmon kin altawit. Yesu unjun kokup yipman degakwan pandet kabini gat ae minjat amin kabi madep gat kisi kiwit. Kinakwa kosit ilenon amin dabili mini kind a yikgit, mani Batimeus, unjun Timeus dakon monji. Unjun amin dabili mini do amin da monej imni do bisit yoyinek yikgit.

⁴⁷ Yigakwan amin da "Yesu Nasaret amin obisak" yan yanba nandanek gen madepsi yan tidanek yagit, "Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!"

⁴⁸ Yan tidanban amin morapmi da gen tebai iyinek dima yan tidosak do iyiwit. Mani madepsi sigin yan tidanek yagit, "Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!"

⁴⁹ Yan tidanban Yesu da nandanek kosiron agek yan yagit, "Iyiba apban."

Yanban amin da dabili mini amin yan iyiwit, "But galak nandanek pida. Ophi do yosok."

⁵⁰ Gen unjun yanba nandanek imalni kukwan yipmanek Yesukon opgut.

⁵¹ Opban Yesu da yan iyigit, "Nak ninan angaben do nandisal?"

Yanban dabili mini amin da yan iyigit, "Yoyinet, nak sintok do nandisat."

⁵² Yanban Yesu da yan iyigit, "Gak nandan gadan namisal, do kilek tanek kiki." Yan iyinban unjudon gin dabili sintanek Yesu yolgit.

Yesu tepmi panek kimakgit da aeni pidagit

(Kilapmi 11.1-16.20)

11

Yesu Jerusalem Kokupmon pigigit

(Mt 21.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jon 12.12-19)

¹ Yesu gat pandetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage ae Betani kokupmon kin altawit. (Kokup bamot unjun flej Olipmon tomal.) Altanek Yesu da pandetni bamori yabegek,

² yan yoyigit, "Jil ason kokup koman unjudon kin altanek unjudon gin donki bilagi kind a napmon akban konjil. Unjun donki amin da kwenikon dima yikbi. Napmi witdalek anopjil.

³ Amin kind a da 'Nido yan amal' yan dayinban kan yan iynjil, 'Amin Tagi da pi kind a ak do anek yosok. Donjok yipban opdisak.'"

4 Unjun amin bamot kin donki bilagi unjun kosiron kagimal. Unjun amin kinda da yoma kagakon gwilikba akgit. Napmi witdalbal,

5 amin akgwit en da pindagek yawit, “Niban ak do anek on donki bilagi witdalgamal?”

6 Yanba Yesu da gen yoyigit unjudeŋ gin yoyigimal. Abal nandan yominakwa donki ankgimal.

7 Yesukon altanek imalni ilik donki bilagi da kwenon yopmanakwal Yesu pawigi unjodon yikgit.

8 Yan anakwan amin morapmi da kosiron imalni yaliwit. Anakwa amin diwari da kin kindap kilin mandan panjobin kosiron yaliwit

9 Amin mibiltok kiwit ae bujon yolgwit kisi da yan tidanek yan yawit, “Osana! Pinjkop ankisino!

‘Pinjkop dakon gisami ton amin unjun Amin Tagi da manon abisak.’

10 Osana! Babiknin Dewit da amin kila agit unjudeŋ gin on amin kila amin madepnin egip do abisak, unjun do Pinjkop Wikwisi Kwen Kokup Amin ankisino!”

11 Yesu Jerusalem kin altanek Telagi Yut Madep unjun da nagalgwan pigigit. Pigi yo morap pindak an an kigit, mani gildat pigik do anakwan panjetni 12 kabi gat tobilek Betani kokupmon kiwit.

Yesu da yanban pik kindap

kinda kibidagit
(Mt 21.18-19)

12 Wisa daganakwan Betani kokup yipman dek obin kosiron Yesu jap do agit.

13 Yan anek pik kindap kinda dubagikon da tam dirim kagit. Yan kanek bami di ton bo dima yan do kapmatjok da kin wisigit. Mani bami di dima pindakgit. Tami gin pindakgit, nido pik kindap dakon bami toktok bisap dima.

14 Yesu da kindap unjun yan kanek yagit, “Bujon bami dimasi toki, anaki amin da dimasi pan noni dosi nandisat.” Gen yagit unjun panjetni da nandawit.

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monen ilit pi awit unjun yolgit

(Mt 21.12-17 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

15 Yesu gat panjetni gat Jerusalem kin altawit. Kin altanek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigipindakban amin monen ilit pi awit. Unjun wasanek amin yolban wanga abigiwit. Yan anek monen kulabik awit amin dakon tamo, ae minam ban monen ilit awit amin dakon tamo unjun kisi pantobilban tagal kiwit.

16 Yan anek amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoni timigek kin ap dima ani do yansop anyomgut.

17 Yansop anyominjek yan yoyin dekgit, “Pinjkop da papiakon gen yan mandabi:

'Nak dakon yut unun amin
miktimi miktimi ek-
wan unun da abin bisit
anjamni do tosak.'

Mani ji da kulabik aba

'kabo noknok dakon pasili
tamo asak.'"

18 Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin gen unun nandanek Yesu anakba kimotjak do kosit wisiwit. Unun Yesu do si pasalgwit, nido minjat aminyo da Yesu dakon gen yogokni do tamtam yawit.

19 Yan yanakwa pilin pilindo Yesu gat panjetni gat Jerusalem yipmanek kiwit.

*Nandan gadaron da bisit
ani*

(Mt 21.20-22)

20 Wisa dagokdo Yesu gat panjetni gat kosiron kiwit. Kinjek pik kindap unun kili wagilsi kibidagit kawit.

21 Yan kanek Pita da Yesu da gen yagit unun nandanek yan iyigit, "Yoyindet, ka! Apma pik kindap yokwi tosak do yagil abisok oni kibidak!"

22 Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, "Ji Pinjok nandan gadan imni.

23 Nak asisi dayisat, amin kinda da ilej kinda yan iyisak, 'Gak pidan tap kaga pigi' yan iyinek but bamot dima asak kan, unun iyisak unuden gin altokdisak.

24 Unun do nak yan dayisat, ni yo kinda do Pinjok bisit

iyinek yo unun timitni do nandan gadan kimotni kan, yan gin timitdan.

25-26 Ji bisit ani bisapmon amin kinda da yokwi an damgut kan, yokwini yopman ibi. Yan ani kan, Kwen Kokup Datji da yokwisi yan gin yopdisak."

*Yesu tapmim tan imgut
unun do iyiwit*

(Mt 21.23-27 ae Lk 20.1-8)

27 Yesu gat panjetni gat aeni Jerusalem kin altawit. Anjek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi agipgut. Agakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban dakon yoyindet amin, ae kila amin Yesukon opgwit. Obinek yan iyiwit,

28 "Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?"

29 Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak jiban gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan, nakyu kisi kobogi tagi dayiken.

30 Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Pinjok da yabekban pi agit, bo amin da yabekba agit? Unun do nayini."

31 Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Kobogi ni gen kinda nan iyinen? 'Pinjok da yabekgit' yan iyinen kan, gen tebai yan niyisak, 'Ji nido dima nandan gadan imgwit?'

³² Mani 'Amin da yabekgit' yan iyiner kan, unun kisi tagi dima asak, nido amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan. Do Jon dakon man bin anupbal anej kan nindapdan." Yan do si pasalek

³³ Yesu do gen kobogi yan iyiwit, "Nin dima nandaman."

Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nakyo kisi namin da pi unun aben do yan mudan namgut da pi asat unun dima dayiken."

12

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mt 21.33-46 ae Lk 20.9-19)

¹ Ae Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, "Amin kinda da wain pini anek nagal agit. Anek unun nagalon wain sop baman til do gapma kinda wayikgit. Anek kila amin da kabo noknok pindat do yut dubak kinda witjiban wigigit. Yut witjinek kila amin da pini anek bami pakpak bisapmon bami di namni yan nandanek wain pi unun da kisiron yipmanek miktim dubagikon kigit.

² "Wain sop pakpak bisap kwan tanakwan oman monji kinda yabekban wain bami timik paropjak do kigit.

³ Kin altanban wain pi dakon kila amin da unun pi monji abidan anagek bami kinda dima iminek yipba kigit.

⁴ Yan aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekdak. Unun pi monji busunikon anagek yo yokwisi aningwit.

⁵ Yan aba kinda gat yabekban kwan anakba kimakgit. Yan aba pi monji morapmi yabekgit. Diwari si baljanek diwari dapba kimakgwit.

⁶ "Dapmanakwa kalonji kinda egipgut unun iyi dakon monji. Monji unun do galagisi nandagit. Bunon iyi dakon monji yabek yan nandagit, 'Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwanek geni nandanek bami di imni.'

⁷ "Mani kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, 'Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do nin amin on anagek wain pini nin do anawatnen.'

⁸ Yan yanek monji unun anakba kimakgit. Kimakban bumjotni pigaga nan maba wanga kigit.

⁹ "Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin nian anyomjak? Pi ami da abin unun kila amin dapban kimotdan. Dapban kimagakwa wain pi unun amin nwanjwari da kisiron yipdisak.

¹⁰ Ji Pinjop da papiakon gen tosok unun dima manjin nandawit? Gen unun yan:

'Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak amin da yut kodigikon tip

kinda nanj tidawit da akdak.

11 Yo unjun Amin Tagi da agit, anjakwan nin da kono yo masi masimisi asak.”

12 Yanj yoyinban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyin det amin ae kila amin da “Tilak gen unjun nin do yosok” yanj nandanek Yesu abidok do nandawit. Mani minjat amin do pasalek yipba si kigit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do monen imimi bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Lk 20.20-26)

13 Parisi amin diwari gat ae Erot da kabikon amin diwari gat da Yesu dakon gen nandanek sunj kinda yanban abidoni do kila amin da yabekgwit.

14 Yesukon kinj altanek yanj iyiwit, “Yoyin det, gak gen bami yogok amin yanj nandamanj. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani tonj ae amin mani mini unjun kisi Pinj kop dakon anjak yoyin dek mudosol. Gak nianj nandisal? Sisa do monen imno tagi asak bo dima? Imnenj bo dima?”

15 Mani Yesu da unjun jamba but amin yanj nandan yominjek yanj yoyigit, “Ji nido nak anjekwalgan? Monenj tabili kinda anjabinj naba koko.”

16 Monenj tabili kinda anjabinj iba abidanek yanj yoyigit, “On wup gat ae man

mandabi gat unjun namin dakon?”

Yanban yanj yawit, “Sisa dakon.”

17 Yanba yanj yoyigit, “Sisa dakon yo unjun Sisa iyi do imni, ae Pinj kop dakon yo unjun Pinj kop iyi do imni.” Gen unjun yanban nandanek Yesu do nandaba njawakjwarisi agit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Lk 20.27-40)

18 Yanj anjakwa Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Unjun amin kabi amin kimakbi aripmi dima pidoni yanj nandanj.) Abinjek yanj iyiwit,

19 “Yoyin det, Moses da gen kinda yanj mandagit, ‘Amin kinda monji mini da kimagakwan minjatni isal egipjak kan, padige da panjakwan monji panjalasak.’

20 Bisap kindakon peni padige 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unjun minjat panjek monji mini egek kimakgit.

21 Kimakban unjun da bunjon nani da sakwabat panjek yanj gin monji mini egi kimakgit. Ae unjun da bunjon nani yanj gin agit.

22 Unjuden gin notni diwari kisi minjat unjun panjek monji mini da kimakgwit. Kimagakwa minjat unjun don kimakgit.

23 Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minjatni asak?”

24 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pinƙop da papi-akon gen tosoƙ unun dima ƙan nandanjo an. Ae Pinƙop dakon teban tok tosoƙ unun kisi dima ƙan nandanjo an. Unun do anek ji gen gulusun yon.

25 Kimakbi da pidoni bisapmon minat eyo agak dima tokdisak. Anjelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan.

26 Nak amin da kimoron da pidot pidot unun dakon mibili dayiken. Moses da gen kinda mandagit ji manjin nandan bo dima? Moses da kindap kinda sonban ƙanƙwan Pinƙop da gen yan iyigit:

‘Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinƙop.’

27 Unun do nak yan dayisat, Pinƙop unun amin kimakbi dakon Pinƙop dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pinƙop.”

Ni gen teban da mibiltok asak?

(Mt 22.34-40 ae Lk 10.25-28)

28 Anƙwan gen teban yoyindet amin kinda da abin pindakban Yesu gat Sadyusi amin gat gen emat awit. Yesu da gen kobogi tagisi yoyinban nandanek Yesu yan iyigit, “Ni gen teban da gen teban morap yapman mudanek mibiltok asak?”

29 Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Gen teban mibiltok asak unun yan:

‘Israel amin kabi, gen unun nandani. Amin Tagi kalon gin unun Pinƙopnin.

30 Ji Amin Tagi Pinƙopji unun but gat, ae wup gat, ae tapmingo gat, ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi.’

31 Ae unun da bunon yan tosoƙ:

‘Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.’

Unun gen teban bamot da gen teban morap yapman mudomal.”

32 Yanban unun gen teban yoyindet amin da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, tagisi yosol. Unun asisi, Pinƙop unun kalon dagan egisak, ae Pinƙop kinda dima egisak.

33 Notgo do galagi nian nandisal unun si yapmanek Pinƙop do galagi madepsi nandan imni. Bisapmi bisapmi unun do nandanek ae oman an iminek egipni. Yan anek gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi. Unun gen bamot da mukwa sogok mibili mibili yapman mudomal.”

34 Yanban Yesu da amin nandan kokwini ton kinda da yosok yan nandanek iyigit, “Pinƙop da Amin Kila Asak unun gak kili anƙwan asal.”

Yan yanban amin morap Yesu gen sanbenek iyik do pasalgwit.

*Kristo unjun Dewit dakon
Pinjkop*

(Mt 22.41-46 ae Lk 20.41-44)

35 Yesu telagi yut nagal-gwan egek amin yoyin degek yan yoyigit, "Gen teban yoyindet amin da gen kind a yan yon, 'Kristo unjun Dewit dakon yawi diwatni.' Mibili nido yan yon?"

36 Dewit Telagi Wup da anpuluganban iyi yan yagit:

'Pinjkop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, "Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibanogwan yopbo gengo guramitni."

37 Dewit da unjun amin do Amin Tagi yan iyigit, do Kristo unjun Dewit dakon yawi diwatni dima, unjun Amin Tagini." Yesu da gen unjun yanakwan minjat amin kabi madep da nandan galak tawit.

*Gen teban yoyindet amin
dakon anpak yokwi*

(Mt 23.1-36 ae Lk 11.37-54 ae 20.45-47)

38 Anakwa Yesu da yoyin degek yan yoyigit, "Ji gen teban yoyindet amin da dayindet an unjun do pindak kimotni. Unjun amin ilikba pigikni dubagi panek minjat aminyo da makeron 'gildat tagi' yan yoyini yan do galak tonj.

39 Muwut muwut yutnikon ae jap noknok bisap madepmon amin mani tonj da yiyit tamokon yit do galak tonj.

40 Unjun amin sakwabat panjkwalek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unjuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan."

*Yoni mini minjat kind a da
Pinjkop do paret agit*

(Lk 21.1-4)

41 Yesu Telagi Yut Madepmon wigek paret yopyop tamo da kapmatjok yikgit. Yigek pindagakwan amin morapmi da paret yopgwit. Monej morapmi tanj yomgwit amin unjun da monej madep yopgwit.

42 Anakwa sakwabat yoni mini kind a da abin monej gimani tabili bamori monijisisok paret yopyop tamokon yopgut.

43 Yan yopban kanek Yesu da pandetni yan panmuwugek yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, on sakwabat unjun da paret yopmandak unjun da amin morap da yopmanj si yapmandak.

44 Amin morap unjun monejni morapmi tanj yomanakwa diwari gin paret idapmon yopmanj. Mani on minjat wadak wadaksi anek monejni kisi yopmandak. Kili jap yumanj nosak monejni di dima tanj imanj."

13

*Yesu da Telagi Yut Madep
tuwilni do yagit*

(Mt 24.1-2 ae Lk 21.5-6)

1 Yesu gat panjetni gat telagi yut madep dakon nagal yipman wanga pinjakwa monji kinda da yan iyigit, “Yoyinet, tip madepsi ban yut tagisisi di awit do digo pindat!”

2 Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “On yut madep pindakdal, unun dakon tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan.”

Yesu da jigi morapmi altoni do yagit

(Mt 24.3-14 ae Lk 21.7-19)

3 Yesu Hlej Olipmon yigakwan Telagi Yut Madep ason tet tagit. Anjakwan Pita, Jems, Jon ae Andru da iyi gin Yesu yan iyiwit,

4 “Gak da gen unun yal, unun ni bisapmon altokdan? Ni yo da mibiltok altanban kanek unun yo morap altosak dakon bisap kwan tosok yan nandanen?”

5 Yan yanba Yesu da yoyigit, “Amin da panjekwalni do kan kimotni.

6 Amin morapmi da abin nak dakon man yanek yan yokdan, ‘Nak naga Kristo.’ Yan yanek amin morapmi panjekwaldan.

7 Unun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unun dakon gen bin apba nandanek butji dima pasolni. Unun yo morap altokdan, mani miktim da mudosak bisap madep kili unun yan dima nandani.

8 Miktim kinda dakon amin da pidanba miktim

kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anjakwa miktim diwarikon wudip akdisak, ae miktim diwarikon amin da jap do madepsi anek diwari da kimotdan. Minat monji kwapmi ton da monji altok do anek suganba tepmi nandan, unuden gin unun yo morap altoni bisapmon, bisap madep kwan tosok yan nandani.

9 “Unun bisapmon ji disi do kila ani. Amin da gen pikon depdan ae Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi nap kirinban baljokdan. Ji nak nandan naman do amin da ji panji miktim dakon kila amin madep da inamon depba atdan. Unun bisapmon nak dakon gen yoyini.

10 Miktim da mudosak bisap madep tepmi dima apdisak. Mibiltok amin miktimi miktimi ekwan unun da Gen Bin Tagisi nandani.

11 Amin da ji timik panpan gen pikon depni bisapmon dima pasolni. Ni gen ban yoyinen yan dima nandani. Unun bisapmon Pin kop da ni gen dayisak unun ban yoyini. Yan anjakwa ji dakon gen dima asak, unun Telagi Wup dakon gen asak.

12 “Unun bisapmon amin da yan akdan; peni kinda da padige uwal da kisiron

yipban anjakba kimotdisak, ae amin kinda da minjat monjiyoni uwal da kisiron yopban dapba kimotdan, ae minjat monjiyo da menji datniyo do yan gin akdan.

13 Yan aba ji nak nolgan do anek amin kisi morap da ji do butjap nandakdan. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin unun Pinjkop da yokwikon ban timitdisak.”

Yo yokwisi kinda da al-tokdisak

(Mt 24.15-28 ae Lk 21.20-24)

14 Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo yokwisi amin panjupbal ak kinda don dima toktogi tamokon akban kokdan.” (On gen manjisak amin da pakyanji nandisak.) “Unun bisapmon amin Judia miktimon egipni unun pasal kabagwan tepmisi wigini.

15 Amin kinda yut kwenon egipjak kan, yo kabini timit do yutgwan dima pigisak.

16 “Ae amin kinda pigaga egipjak kan, yutnon ilikba pigikni kin abidok do dimasi kisak.

17 Unun bisapmon minjat monji kwapni ton, ae minjat monji mum non unun bupmisi.

18 Ji da Pinjkop bisit iyinba nandanakwan yo unun ais bisapmon dima altoni.

19 Unun bisapmon yo jigisi altokdan. Pinjkop da yo morap wasagiron da egi

abisok ekwamanjon yo jigisi unuden kinda dima altagit. Ae bujon yo jigi unuden aeni dima altokdan.

20 Amin Tagi da unun bisap dima anjisip asak tam minjat amin morap kisi pasilnom. Mani minjat amin kabi iyi do kili manjigit unun do bupmi nandanek bisap anjisip akdisak.

21 “Unun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yan yanban kan, geni dima nandan gadani.

22 Amin diwari da abin ‘Nak Kristo’ yan yokdan. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yan yokdan. Yan yanek wasok tapmimi ton mibili mibili akdan. Anek minjat amin kabi Pinjkop da iyi do kili manjikbi unun panjilikba kosit kilegi yipman detni do pini madep akdan. Mani aripmi dima akdan.

23 Yo jigisi morap unun dima altanakwa wagil dayisat, do disi kan kimotni.”

Don Amin Dakon Monji apdisak

(Mt 24.29-31 ae Lk 21.25-28)

24 Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo jigi dakon bisap mudanakwan

‘gildat dabil pilin tuk akdisak, ae kanek dima tenjenokdisak.

25 Ae gik kundu yipmanek mokdan, anjakwa kwen kundukon yo tebai

tonj unjun da kwak-walitdanj.

26 “Unjun bisapmon amin da Amin Dakon Monji kanba tapmimni ae tilimni gat gikwemon da apban kokdanj.

27 Unjun da anjelo kabini yabekban kinj amin iyi do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwanj unjun panmuwutdanj.”

Pik kindap kanjek butji pisosak

(Mt 24.32-35 ae Lk 21.29-33)

28 Yesu da sanjenek yan jagit, “Ji pik kindap kanjek butji pisosak. Kijinj pakbini tonj ae tami kaluk yopmandak, unjun bisapmon gildat bisap kwanj tosok yan nandanj.

29 Unjuden gin yo morap dayit unjun da altanjakwa miktim da mudosak bisap madep kili unjunjok kwanj tosok yan nandani.

30 Nak asisi dayisat, amin unjun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap unjun kisi altanj mudokdanj.

31 Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen unjun dimasi pasildisak.”

Yo morap altosak unjun dakon bisap Pinjkop Dat dagin nandisak

(Mt 24.36-44)

32 Yesu da sanjenek yan jagit, “Yo morap altokdisak unjun dakon bisap amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup anjelo yo dima nandanj, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi gin nandisak.

33 Yo morap altokdan dakon bisap ji dima nandanj, do kanj kimagek egipni.”

34 Yan yanjek tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda kokup kindakon kik do anjek oman amini do pi kokwinik yominek yut dakon kila ani do yoyisak. Anjek yoma sopsop dakon kila amin yoma kilani tebai asak do iyisak.

35 “Unjun do anjek ji kanj kimotni. Ji yut dakon ami ni bisapmon apjak unjun dima nandanj. Apjak bisap unjun pilindo bo kalbi binap bo pup da gen yosok bisapmon bo wisa dagokdo unjun ji dima nandanj.

36 Tepmi abinj dandaban dipmin potni kanj, unjun tagi dima.

37 Gen dayisat unjun amin morap kisi do yosot. Kanj kimotni.”

14

Kila amin da Yesu anjakba kimotjak do yawit

(Mt 26.1-5 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

1 Gildat bamori egek don Yapyap Bilak ae Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altok do anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin da muwugek yan yawit, “Nianj anjek Yesu anjekwalek abidan anjatno kimotjak?”

2 Yan yanjek yawit, “Telagi bisap madepmon dima abidonej. Yan anen kanj,

miñat aminyokon pidok pidok noman tokdisak.”

Miñat kinda da pakbi kibanji tonj tagisinarj Yesu sonj imgut (Mt 26.6-13 ae Jn 12.1-8)

³ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgit. (Saimon unun kalip wuda tebani tonj egipgut.) Yesu jap noknok tamokon yigakwan miñat kinda pakbi kibanji tonj tagisi kinami kinda abidanek wigigit. Awinj gapmi jokgalek Yesu da busunon tagalgit. (Unun pakbi dakon yuman nogi madepsi ae tibiri unun tipnanj wasanji.)

⁴ Yanj aban amin diwari da kanek buri yokwi tanba notni yoyinj yoyinj anek yanj yawit, “Nidosi pakbi kibanji tonj tagisi unun yumsi tagaldak?”

⁵ Amin da yubam tam, monej madepsi timik yoni mini amin do yomnom.” Yanj yanek miñat unun gen tebai iyiwit.

⁶ Iyinjba Yesu da nandanek yanj yoyigit, “Ji miñat on yum koni. Nido jigi imanj? Miñat on nak do yo tagisi asak.

⁷ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdanj, do tagi panpulugoni. Mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdamanj.

⁸ Yo miñat da agagi kili aban dagak. Nak kimokgo gapmakon nepni do unun miñat da pakbi kibanji tonj nanj kili sonj namik.

⁹ Nak asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyinjek miñat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinjakwa nandakdanj. Anek unun miñat dakon man bini dima pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yanj teban tagit (Mt 26.14-16 ae Lk 22.3-6)

¹⁰ Unun bisapmon panjetni ¹² kabikon kinda egipgut mani Judas Iskariot. Unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kinjek Yesu kisitnikon yipjak do yoyigit.

¹¹ Yoyinban but galak nandanek monej imni do yanj teban tawit. Judas unun nandanek Yesu kisitnikon yipjak dakon kosit wisigit.

Yesu gat panjetni gat jap nawit

(Mt 26.17-25 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

¹² Anjakwan Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altagit. Unun bisapmon Israel amin da Yapyap Bilak do nandanek sipsip moninj dapmanj sonj nonj. Unun bisapmon panjetni da Yesu yanj iyiwit, “Nin kinj dukwan Yapyap Bilak dakon jap panjosit anenj do nandisal?”

¹³ Yanj yanjba Yesu da panjetni bamori yabegek yanj yoyigit, “Kokupmon kinj kanbal amin kinda pakbi kwoba kinda guramik apban jil gat domdom akdanj. Jil unun amin nanj yol anjkinjil.

14 Kanbal yut kindakon wikwan kan, unun yut dakon ami yan iyinjil, 'Yoyinetnit da yosok, "Nak gat panjetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap nonej dakon yut buri dukwan tosok?"'

15 Yan iyinbal unun amin da yut madep kinda kwen nani do dolisak. Unun yutnon jap noknok tamo ae amin yiyit tamo kili panroman abi da tonj. Unudon japnin panjosit anjil."

16 Yoyinban kokupmon kin Yesu da yo morap do yoyigit unudenji pindakgimal. Yan pindagek Yapyap Bilak dakon jap panjosit agimal.

17 Pilin pilindo Yesu gat panjetni 12 kabi gat unun yutnon opgwit.

18 Obin jap noknok tamokon jap nan yigek Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, jikon da kinda da nak uwalno da kisiron nepdisak. Unun amin nin gat yigek jap noman."

19 Yan yanban panjetni buri yokwi tanba kalon kalon yan yawit, "Nak dima, ma?"

20 Yan yanba Yesu da yoyigit, "12 kabi jikon kinda nak gat bret idapmon sibinek nomak unun.

21 Asi, Pinjokop da papiakon gen mandabi unun da aripmon Amin Dakon Monji kimot akdisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unun amin menji da dima anjalagit tam tagi."

Yesu da panjetni jap yomgut

(Mt 26.26-30 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

22 Jap nan yigakwa Yesu da bret kinda abidan, Pinjokop ya yan iyinek, pudan panjetni do yomgut. Yominek yan yoyigit, "Timigek noni, on nak dakon giptim timno."

23 Yan yanek aeni wain kinam abidanek, Pinjokop ya yan iyinek, yoban kisi da nawit.

24 Nanakwa Yesu da sanberjek yan yoyigit, "On yawino. Amin morapmi gat sanbek sanbek ak do parekdat.

25 Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Pinjokop da Amin Kila Agak kokupmon don wain kalugi noker."

26 Yan yanban kap kinda yanek yomakon pigek Henj Olipmon wigiwit.

Pita da manji imjak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

27 Henj Olipmon wigakwa Yesu da panjetni yan yoyigit, "Pinjokop da papiakon gen kinda tosok unun da aripmon ji manji namdan. Gen unun yan:

"Sipsip dakon kila amin anjakgo kimagakwan sipsip wasen ki iyi iyi kikanj."

28 Mani kimoron da pidanek nak da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kikenj."

29 Yanban Pita da yan iyigit, “Amin diwari dakon nandan gadat witald kisak kan, nak yan aripmi dima aben.”

30 Yan yanban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, abisok kalbi pup kosit bamot dima yanakwan gak da nak do wasip kosit kapbi yokdisal.”

31 Yanban Pita da yan iyigit, “Uwal da gigek nakyo kisi nit do ani kan, gak do wasip dima yoken.” Yan yanban notni kabi kisi yan gin yawit.

Yesu Getsemani Pigaga bisit agit

(Mt 26.36-46 ae Lk 22.39-46)

32 Yesu gat pandetni gat miktim kinda mani Getsemani unudon kiwit. Kin altanek Yesu da yan yoyigit, “Ji idon yigakwa nak bisit aken.”

33 Yan yanek Pita, Jems, ae Jon kisi timikban kiwit. Kin burikon jigi madepsi nandanek

34 yan yoyigit, “Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji idon Pin kop do nandanek egipni.”

35 Yan yanek angwikon kin miktimon man pagak bisit agit. Kosit kinda tosagon unun bisap yokwi yapjak yan nandanek bisit yan yagit,

36 “Aba, Dat, gak da yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon galaktok dima yolgi, gaga dakon galaktok unun gin yolgi.”

37 Yan yanek tobil pandetni kapbi egipgwiron kin pindakban dipmin pakgwit. Pindagek Pita yan iyigit, “Saimon, gak dipmin pokdol, ma? Bisap awa kalonji da aripmon gin nak gat Pin kop do nandanek dima egipnen?”

38 Ji teban tanek bisit anek egipni. Yan anek egipni kan, pankewalon aripmi dima moni. But da nak nol do galak tosok mani gip dakon teban tokni mini.”

39 Yan yanek aeni tobilek kin bisit mibiltok agit unuden gin agit.

40 Bisit anek abin pindakban pandetni dipmin do yokwisi anek aeni dipmin sigin pakgwit. Panjolban pidan ni gen nan iyinen yan do intanek isal yikgwit.

41 Aeni kin bisit an tobil abin pandetni yan yoyigit, “Ji dipmin sigin pagak tapmin pan, ma? Dipmin aripmi kwayin. Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmanjan.

42 Pidanba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik.”

Uwal da Yesu abidawit

(Mt 26.47-56 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)

43 Yesu gen yanakwan unudon gin pandetni 12 kabikon da kinda mani Judas altan yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirin ni timigek bunon yolgwit. Mukwa sogok amin

dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin ae kila amin unjun da yabekba apgwit.

⁴⁴ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yan yoyigit, "Amin kinda nak da mandan noko kan, unjun amin nan abidoni. Abidanek kilani tebai anek anan kini."

⁴⁵ Judas unjudon gin Yesukon kin altanek yan iyigit, "Yoyindet!" Yan iyinek mogimikon mandan nagit.

⁴⁶ Yan aban kanek Yesu tebai abidawit.

⁴⁷ Aba unjun akgwit kabikon da kinda da emat agak sibani iligit. Hlgek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji miragi mandan dagagit.

⁴⁸ Mandan daganban Yesu da obip amin yan yoyigit, "Ji nak do kabo noknok kinda yan nandanek emat agak siba ae kindap kirin timigek nak abidok do aben, ma?"

⁴⁹ Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekgim. Unjun bisapmon nak abidok do dima nandawit? Mani Pin kop da papiakon nak do gen mandabi unjun da aripmon noman tosak."

⁵⁰ Yan yanban pandet morapni yipmanek pasal kin mudawit.

⁵¹ Kin mudanakwa monjisok kinda imalni kwakwagi kindanan gin imegek Yesu yolgit. Emat amin da unjun monjisok kisi abidok do awit,

⁵² mani imalni nan kukwanek pasal molan molan kigit.

Yesu gen pikon anan kiwit
(Mt 26.57-68 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵³ Yesu abidawit amin unjun da Yesu abidan anan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yutnon wigiwit. Unjun yutnon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ae gen teban yoyindet ae kila amin kisi muwuk egipgwit.

⁵⁴ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankinek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat kindapmon yigek kindapni aliwit.

⁵⁵ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abin Yesu top gen yan iminek gulusun agit yan yanakwa anatan kimotjak yan nandawit, mani Yesu sun kinda dima agit yan kawit.

⁵⁶ Anakwa amin morapmi da Yesu do top sitnok genyo yanba geni dakon kosiri dima pisagit.

⁵⁷ Aba amin diwari da pidan Yesu do top sitnok gen yan yawit,

⁵⁸ "Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, 'Nak da Telagi Yut Madep amin da awit unjun tuwilek gildat kapbi da butgwan yut

ɲwakɲwari kinda abeɲ. Yut unɲun amin kisit da agagi dakon tilak dima abeɲ.”

⁵⁹ Mani gen unɲun yawit unɲun kisi upbal taɲek gen dakon kosiri dima pisagit.

⁶⁰ Kili mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kila amin da inamon agek Yesu yaɲ iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yaɲ gaba nian nandan yomisal?”

⁶¹ Mani Yesu gen kagani sopmanek gen kobogi kinda dima iyigit. Yaɲ aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, “Gak Kristo? Gak Pinƙop gawak imaman unɲun dakon Monji bo dima?”

⁶² Yanban Yesu da yaɲ yagit, “Unɲun nak mani. Ji don kaɲakwa Amin Dakon Monji Tapmin Ami da aminsi tet do yikban kokdaɲ. Aɲek kaɲakwa Kwen Kokup dakon gikwemon da apban kokdaɲ.”

⁶³ Yaɲ yanban nandanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin iyi dakon paba pigikni pudagit. Yaɲ aɲek yagit, “Mibilni nandak do amin nido sanbenek yoyino apni?”

⁶⁴ Iyi do ‘nak Pinƙop dakon Monji’ yaɲ yosok, do ji da nian aɲ imneɲ do nandan?”

Yanban kisi morap da yawit, “Gulusuɲ asak, do si kimotjak.”

⁶⁵ Yaɲ yaɲek diwari da ilip sul ingwit. Yaɲ aɲek dabili imal naɲ waman sopmanek kisit da anakgwit. Kisit da

anagek yaɲ iyiwit, “Namin da gikdak? Kombi gen ya!” Yaɲ iyinakwa obip amin da abidanek anakgwit.

*Pita da Yesu do wasip yagit
(Mt 26.69-75 ae Lk 22.56-62 ae
Jn 18.15-18 ae 18.25-27)*

⁶⁶ Anakwa Pita unɲun yut da nagalgwan egakwan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman minatjok kinda da opgut.

⁶⁷ Obin Pita kindap alinɲek ekwan kagit. Minat unɲun da pakyaɲsi yipban kwan kaɲek yaɲ iyigit, “Gak Yesu Nasaret kokupmon nani gat kisi egipgumal.”

⁶⁸ Yanban Pita da wasip yaɲek yagit, “Gak da gen unɲun yosol nak dima nandisat.” Yaɲ yaɲek nagalon da wigat mibilon pigigit.

⁶⁹ Anakwan oman minatjok unɲun da Pita aeni kaɲek amin unudon akgwit yaɲ yoyigit, “On amin unɲun Yesu da kabikon nani kinda.”

⁷⁰ Mani aeni wasip yaɲek yagit, “Dima.”

Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unɲun da yaɲ iyiwit, “Gak asi Yesu da kabikon nani kinda. Gak Galili amin kinda.”

⁷¹ Yaɲ yanba Pita da tebaisi yaɲek yagit, “Asisi dayisat, amin unɲun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kaɲ, jobit tagi timikgen.”

⁷² Yaɲ yaɲakwan unudon gin pup gen yanban kosit bamot agit. Yanban nandanek Pita Yesu da gen yagit unɲun do nandagit. Gen unɲun yaɲ

yagit, “Nak dakon man kosit kapbi wasip yanaki pup da kosit bamot gen yosak.” Gen unun do nandanek buri yokwi tanban kunam madepsi takgit.

15

Yesu Pailaron anaj kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Lk 23.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin ae gen teban yoyindet amin ae gen kokwin amin kabi morap gat da muwugek gen kinda anteban awit. Anek Yesu nap teban nan waman ilik anaj Pailat da kisiron anki yipgwit.

² Yipba Pailat da Yesu yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unun mani.”

³ Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da gen morapmi yan imgwit.

⁴ Yanba Pailat da aeni Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? Amin on da yokwi agil do gen morapmi yan gaman.”

⁵ Yan yanban Yesu da gen kobogi kinda dima yagit. Yan aban kanek Pailat nandaban nwanjwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anajni do yagit

(Mt 27.15-26 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

⁶ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon wasok kinda yan

awit: Juda minjat aminyo da dam tebanon yikdak amin kinda dakon man yanakwa, Pailat da yopban kin kin awit.

⁷ Yesu gen pikon yipgwit bisapmon amin kinda mani Barabas unun gat notni gat dam tebanon yikgwit. Unun amin kabi Rom gapman do japmi nandanek emat wamanek amin kinda anakba kimakgit. Unun do dam tebanon yopgwit.

⁸ Kili amin morapmi da Pailaron kin altanek yan iyiwit, “Bilagi bilagi asal, unuden gin dam tebanon yikdak kinda pulugan yipbi kisak.”

⁹ Yanba Pailat da yan yoyigit, “Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak do nandan?”

¹⁰ Pailat yan yagit nido iyi nandagit: mukwa sogok amin dakon amin madep kabi Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit.

¹¹ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da minjat amin kabi madep buri suganek yan yoyiwit, “Ji Pailat da Barabas nan yipban kisak do iyini.” Yan yoyinba amin da yan gin iyiwit.

¹² Yanba Pailat da aeni yoyigit, “On amin ji da ‘Juda amin dakon kila amin madep’ yan iyan, nian an iben do nandan?”

¹³ Yanban yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anakbi kimotjak!”

14 Yanba yoyigit, “Mibili nido? Ni gulusuŋ naŋ agit?”

Yanban mibiltok yawit si yapmaŋek madepsi yaŋ tidaŋek yawit, “Tilak kindapmon aŋakbi kimotjak!”

15 Yanba Pailat da amin dakon buri moni do Barabas pulugaŋ yipban miŋat amin kabiyokon kigit. Kiŋakwan emat amin yoyiŋban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon aŋakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu toptopmon da man madep imgwit

(Mt 27.27-31 ae Jn 19.2-3)

16 Emat amin da Yesu abidaŋ aŋaŋ gapman yut madep da nagalgwan pigiwit. Pigeŋ emat amin notni diwari kisisi yaŋ yoba abiŋ mudawit.

17 Muwugek Yesu do paba pigik gami kinda paŋ imgwit. Yaŋ aŋek nap keli ton kinda naŋ kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasaŋek busuŋikon wamaŋ imgwit.

18 Wamaŋ imiŋek top iyineŋ yaŋ yawit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!”

19 Yaŋ yaŋek kindap kirin naŋ busuŋikon aŋagek ilip sul imgwit. Yaŋ aŋek gawak imiŋek toptopmon da man madep imgwit.

20 Aŋek topmon da man madep imiŋ mudaneŋ imal gami iligeŋ iyi dakon pabi pigik paŋ imgwit. Paŋ imiŋek tilak kindapmon aŋakba kimotjak do ilik aŋaŋ kiwit.

Yesu tilak kindapmon aŋakgwit

(Mt 27.32-44 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

21 Kosiron kiŋ amin kinda kokup pap kik do apban kawit, mani Saimon. Uŋun Sairini kokupmon nani kinda, Aleksanda gat Rupas gat dakon datni. Emat amin da Saimon gen tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit.

22 Kiŋ miktim tim kinda mani Golgata uŋudon altawit. (Golgata uŋun dakon mibili uŋun Busuŋ Kidat Heŋ.)

23 Kiŋ altaŋek wain gat pakbi isipmi kinda mani mea gat iktagilek imiŋba nok do kurak tagit.

24 Aŋek tilak kindapmon aŋakgwit. Aŋagek imalni timit do satu wasok awit.

25 Wisa dagokdo 9 kilok aŋakwan aŋakgwit.

26 Aŋagek mibili yaŋ do aŋakgamaŋ uŋun dakon but piŋo gen yaŋ mandawit, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEP.

27 Yesu da ileŋ bamoron kabo noknok bamori kisi dapgwit.

28 Dapba Piŋkop da papiakon gen tosok uŋun bami noman tagit. Gen uŋun yaŋ: “Yokwi pakpak amin uŋun kabikon aŋakbi.”

29 Amin kiŋ ap awit uŋun da yanba yokwi tok aŋ imiŋek wunda kwalkwal aŋek yaŋ iyiwit, “Ae! Gak Telagi Yut

Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan kaluk ak do yagil,
 30 do giptingo anjutanjek tilak kindapmon da pi!"

31 Yan yanba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin kisi yan gin notni yoyin yoyin anek ansolat anek yan yawit, "Amin diwari panpulugagit da nido iyi dakon giptim anpulugok do antidok asak?"

32 On amin Kristo, asi Juda amin dakon Kila Amin Madepni kan, tilak kindapmon da pinban kanek nandan gadan imneñ." Unuden gin kabo noknok bamot teri teri dapbi ununyo kisi yanba yokwi tok an imgumal.

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

33 Gildat binap 12 kilok anjakwan miktim kisi pilin tuk anjakwan kin pilindo 3 kilok agit.

34 Kin 3 kilok anjakwan Yesu da yan tidanek yan yagit, "Eloi, eloi lama sabaktani?" Gen unun dakon mibili yan: "Pinjopno, Pinjopno, nido nepman dekdal?"

35 Yan yanban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanek yawit, "Nandan, unun Elaija do yan imisak."

36 Yanba amin kinda timtim yanek kin yo kinda gugidan yombem jol diwaron waman wain gat ae pakbi isipmi gat unjungwan sibinej

Yesu da nosak do anjenakgit. Anjenagek yan yagit, "Ji yipba koneñ. Elaija da asi abin tilak kindapmon nan abidan abinban koneñ, bo dima."

37 Yan yanban Yesu madepsi yan tidanek kimakgit.

38 Kimagakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon dagan ki timi bamori agit.

39 Anjakwan emat amin 100 dakon kila amin da Yesu injamikon kimakban kanek yagit, "On amin asisi Pinjop dakon Monji egipgut."

40 Anjakwan minjat diwari dubagisogon da agek pindak nandanjo awit. Unun minjat kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala, ae Maria njwaknjwari kinda unun Jems bujon nani gat Josep gat dakon menji, ae Salome gat kisi akgwit.

41 Yesu Galili miktimon egipgut bisapmon unun minjat kabi da yol awilek oman an iminej egipgwit. Unun dagin dima, ae minjat diwari kisi Yesu gat Jerusalem kokup papmon kiwit unun kisi kanakwa Yesu kimakgit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamngwan yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

42 Sabat dakon tagaptok bisap Nengo pilindo

43 Josep Arimatea kokupmon nani da apgut. Unun gen kokwin amin kabi dakon kila amin egipgut. Amin morapmi

da nandaba wukwan imgwit. Ae unun Pinjkop da Amin Kila Akdisak unun do jomjom anjek egipgut. Josep unun pasol pasoli mini Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit.

⁴⁴ Iyinjban Pailat da emat amin 100 dakon kila amin yan iban opban iyigit, "Asi Yesu kunjwak, bo dima?"

⁴⁵ Iyinjban emat amin 100 dakon kila amin da yan yagit, "Asi kunjwak." Yan yanban nandanek Josep da bumjot anjksak do yan mudan imgut.

⁴⁶ Aban Josep da kin imal kwakwagi kinda yuman anjabin Yesu dakon bumjot tilak kindapmon nan abin unun imal nan wangut. Waman anki tip kinam kindakon yipmanek tip madepsi kinda antobilban abin yoma sogut.

⁴⁷ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria Josep dakon menji gat da kanjakwal Yesu dakon bumjotni yipgut.

16

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-8 ae Lk 24.1-12 ae Jn 20.1-10)

¹ Sabat bisap mudanakwan pilin pilindo Maria Makdala kokupmon nani, ae Maria Jems dakon menji, ae Salome, unun minjat kapbi da bit nelak, ae yo mibili mibili kibani tagisi, Yesu dakon bumjotni son im do yuman panjosit awit.

² Yan anjek pakgwit da Sonda wisa dagokdo tip

kinamon kik do kinakwa gildat wigit.

³ Kinjek kosiron yan nandat anjek yan yawit, "Namin da tip kinam dakon tip madep antobilban pisosak?"

⁴ Yan yanek kin kanba tip madep kili antobilbi kawit.

⁵ Yan kanek tip kinamgwan pigi wili gimoni kinda kawit. Unun ilikba pigik kwakwagi dubagi kinda pabi da aminsi tet do yikban kawit. Kanek wuripdagek pasalgwit.

⁶ Yan nandanakwa yoyigit, "Ji wuripdagek dima pasolni. Yesu Nasaret kokupmon nani tilak kindapmon anjakbi unun kok do aben. Unun kili pidan kik, idon mini. Tamoni oni kabit.

⁷ Kin pandetni gat Pita gat yan yoyini, 'Unun da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kik do kili dayigit, do unudon kin koni.'

⁸ Yan yoyinban minjat kapbi unun pasal nimnimigek tip kinamon da winj tintim yanek kiwit. Kin pasol pasol anjek amin di dima yoyiwit.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Jn 20.11-18)

⁹ Yesu Sonda wisa dagokdo kimoron da pidanek mibiltok Maria Makdala kokupmon nani altan imgut. (Unun minjat Yesu da kalip kon 7 kabi burigwan egipgwit ban yol imgut.)

¹⁰ Altan iban kin Yesu dakon pandet kabini kunam takba pindagek yan yoyigit,

11 “Yesu kalugi egakwan kat.” Yan yanban gen unun do nandaba bami dima agit.

Pañdetni bamori da Yesu kosiron kagimal

(Lk 24.13-35)

12 Bunon pañdetni bamori da kokup kindakon kik do kinjakwal Yesu da giptimi kulabik anek altañ yoban amin ñwakanwari kinda yan kagimal.

13 Altañ yoban tobil kin notni diwari yoyinbal nandaba bami dima agit.

Yesu da pañdetni pi ani do yoyigit

(Mt 28.16-20 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

14 Aeni don pañdetni 11 kabi muwuk yigek jap nanakwa altañ yomgut. Altañ yominek gen tebaisi yanek yan yoyigit, “Ji amin da ‘pidak da egisak’ yan dayinba nido nandaba bami dima ak? Nandan gadatji mini?”

15 Aeni sanbenek yan yoyigit, “Ji miktimi miktimi kin Gen Bin Tagisi amin kisisi yoyin mudoni.

16 Amin kinda nak nandan gadan naminek telagi pakbi sosak kan, unun amin Kwen Kokup do amin asak. Ae amin kinda nak dima nandan gadan namjak kan, unun amin Tipdom do amin asak.

17 Nak nandan gadan namni amin tapmim yobo wasok tapmimi ton yan ban akdan; nak dakon man yanek kon yoldan, ae gen ñwakanwari yokdan.

18 Ae unun amin da tunon amin emari ton abidokdan, ae pakbi emari ton nanba unun da dima pañupbal akdan. Unun amin da sot amin kisiri kwenikon witjinba sotni mudokdan.”

Yesu Kwen Kokup wigigit

(Lk 24.50-53 ae Ya 1.9-11)

19 Amin Tagi Yesu gen unun yoyin mudanakwan Pinkop da anenakban Kwen Kokup wigigit da Pinkop da aminsi tet do yikdak.

20 Anakwan pañdetni miktimi miktimi kin Pinkop dakon geni yoyin anan kiwit. Kinakwa Amin Tagi unun gat egek pañpuluganakwan wasok tapmimi ton anek geni jonik panteban agit.

Gen Bin Tagisi Luk da Mandagit

But piso gen

Luk unun Juda amin kinda dima. Unun Grik amin kinda. Ae nandak nandak amin madep kinda, ae wuda wamakyo kisi egipgut.

Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun da Yesu unun Israel amin gat ae Amin Nwakanwari Kabi kisi yokwikon ban timit timit amin yan nolinban koman. Yesu pini wasanek ak do agit bisapmon minat aminyo yan yoyigit, "Telagi Wup da antagap aban Pinjkop dakon geni tagisi bupmi amin do yoyin tentenagit." (4.18 do koki) Asi, minat aminyo jigi mibili mibili pawit unun Yesu da yo tagisi anyomgut dakon geni morapmi Luk da mandagit.

Yesu dakon egip egipni morapmi do Luk kalon dagin yosok. Unun dakon geni papia diwarikon dima mandabi. Luk kalon dagin Yesu miktimon altagit bisapmon yo noman tawit unun do morapmi yosok. Ae Luk da Yesu da tilak gen kinda yagit unun Samaria amin kinda da kosiron kin uwal da kision jigi pagit unun do mandagit. Ae Yesu da tilak gen kinda yagit unun monji kinda da datni yipman dek kigit unun do mandagit. Ae Luk dagin

Sakius takis timit timit amin dakon geni mandagit.

Luk da yo diwari do morapmi yosok unun bisit pi tebaisi agak gat, ae Telagi Wup dakon pi gat, ae Pinjkop da minat amin dakon yokwini wiririk yomisak unun do yosok. Ae Luk da minat da yo awit unun do morapmi yosok.

Luk papia on kalon nan gin dima mandagit. Yabekbi Papia yo kisi mandagit. Unun papiagwan Yesu Kwen Kokup wigakwan unun da kwenon yabekbi da pi awit unun dakon geni mandagit.

Gen on Luk da Tiopilas do mandagit

¹⁻³ Kila amin madep Tiopilas, amin morapmi da Pinjkop da yo morap nin da binapmon agit unun dakon geni papiakon mandak do awit. Yo morap wasanek alantakwa dabil da si pindagek yan tentenok awit amin dakon gen yolek mandawit. Unun amin Pinjkop gen do pi awit. Ae nak unun yo morap si wasanek noman tan anan opgwit unun dakon mibili pakyanji nandak do pini madepsi agim. Do gen morap on papiakon kilegisi mandan yipbo gagon opjak kan nandabo tagisi asak.

⁴ Papia on manjinek amin da gen morap gayiwit unun nandabi bamisi asak.

**Elisabet da Jon
anjalagit, ae Maria da**

Yesu anjalagit gat dakon gen

(Kilapmi 1.5-2.52)

Jon dakon altok altok dakon but piso gen

⁵ Erot da Judia miktim dakon kila amin madep yikgit bisapmon mukwa sogok amin kinda egipgut mani Sekaraia. Sekaraia unun mukwa sogok amin Abiya da kabikon nani kinda. Minjatni Elisabet unun Aron da kabikon nani.

⁶ Pinjop da dabilon kilegisi egek Amin Tagi dakon gen teban madep ae moniji kisi guramikgimal.

⁷ Mani Elisabet monji sun egipgut, do isal egek minjat amin pelanyo agimal.

⁸ Bisap kindakon Sekaraia gat mukwa sogok amin notni gat Pinjop da dabilon mukwa sogok pi awit.

⁹ Anjek namin dasi Amin Tagi da telagi tamogwan wigi yo kibani tagisi sosak yan do anpakni yolek satu wasok awit. Yan aba Sekaraia dakon man da noman tanban mukwa sok do wigigit.

¹⁰ Wigi mukwa sonakwan yomakon minjat amin morap muwuk egek bisit pi awit.

¹¹ Anakwa Amin Tagi dakon anjelo kinda Sekaraia alta ingut. Unun alta mukwa kibani tagisi soson da tosok unun da aminsi tet do akgit.

¹² Akban kanjek Sekaraia wuripdagek pasalgit.

¹³ Mani anjelo da yan iyigit, "Sekaraia, Pinjop da bisitgo kili nandagit, do dima pasolgi. Minjatgo Elisabet da monji wili kinda anjalakdisak. Mani Jon yan iyiki.

¹⁴⁻¹⁵ Amin Tagi da inamon mani wukwisi tokdisak, do gak butgo tagisi anakwan kisik kisik akdisal. Ae amin morapmi da monji unun altosak bisapmon kisik kisik akdan. Menj da butgwan yitjagon da Telagi Wup da tujan iban egi ananj kikdisak. Wain ae pakbi tebanyo dimasi nosak.

¹⁶ Unun da Israel amin morapmi pantobilban aeni Amin Tagini Pinjopmon kikan.

¹⁷ Elaija dakon anpak tapminyo panjek Amin Tagi mibiltan iminek kikdisak. Unun da minjat monjiyo gat datni gat dakon but panjilek aban but kalon akdan. Ae gen kirijit amin dakon nandak nandak panmilip aban amin kilegi dakon nandan kokwin tagisi yombem akdan. Anjek amin pantagap aban tagap tanakwa Amin Tagi apdisak."

¹⁸ Yan yanban Sekaraia da anjelo iyigit, "Nit minjat amin pelanyo kili agimak. Do gen yanaki but bamot asat. Gen unun nianon da bami yosol yan nandaken?"

¹⁹ Yanban anjelo da yagit, "Nak Gebriel, nak Pinjop da inamon akdat da yabekban gak do gen tagisi on gayik do abisat.

20 Gen gayisat unun asi Pinjkop da bisap yipgut unun bisapmon noman tokdisak, mani nandabi bami dima asak, do gen yogok kositgo sopmanjakwan gen dimasi yanek egi wigaki gen gayisat unun bami noman tokdisak.”

21 Yan nandat anek egakwal amin jomjom anegek Sekaraia nido bisap dubak Telagi Yut Madepmon egisak yan nandanek but morap awit.

22 Yan nandanek egakwa Sekaraia yomakon pinj gen yok do antidok anek kisit dagin tilak anyomgut. Yan anjakwan kanek Telagi Yut Madepmon dipmin yombem kinda bo kak yan nandawit.

23 Sekaraia Telagi Yut Madepmon pi agak bisapni mudanakwan tobil kokupnikon kigit.

24 Panji egakwan don minjatni Elisabet monji kwap awilek yutnon pasili egakwan kanek 5 mudawit.

25 Anjakwan yan yagit, “Amin Tagi da nak anpuluganban monji kwap awildat. Kalip monji mini egek amin da dabilon mayagisi nandagim, mani abisok kili unun mayagino mudosok.”

Anjelo da Maria altan imgut

26-27 Elisabet monji kwap awilgit unun dakon kanek 6 mudanakwan Pinjkop da aneloni Gebriel yabekban minjatjok kinda mani Maria unun do kigit. Galili miktimon, kokup kinda mani

Nasaret unudon egipgut. Maria unun amin kinda mani Josep, Dewit da kabikon nani unun pasak do manjikbi.

28 Gebriel Mariakon altan iminek yan iyigit, “Gildat tagi. Amin Tagi gak gat egisak. Pinjkop da minjat diwari yapmanek gak do yo madep yan nandisak.”

29 Maria gen unun nandanek burigwan da jigisi nandanek yan nandagit, “Ni gen kinda nan nayisak?”

30 Yan nandanekwan iyigit, “Maria, dima pasolgi. Pinjkop da gak do nandaban tagisi asak.

31 Nandaki, gak monji kwap awilek monji kinda anjalakdisal. Monji unun mani Yesu yansi iyiki.

32 Unun da amin man madepni tonj kinda egakwan amin da Pinjkop Wikwisi Dakon Monji yan iyikdan. Kalip babi Dewit da kila amin madep egipgut, unun da tilagon Amin Tagi Pinjkop da yipban kila amin madep kinda egipdisak.

33 Unun da Jekop dakon diwatni dakon kila amin madepni bisap dagok dagogi mini egi ananj kinjek kilani akdisak.”

34 Yan yanban Maria da anjelo yan iyigit, “Yo yosol unun nian anek altosak? Nak amin kinda pagim.”

35 Yanban anjelo da gen kobogi yan iyigit, “Telagi Wup da gagon obinjakwan Pinjkop Wikwisi unun dakon tapmin

da gak kubitdisak. Unun do anjek monji anjalaki unun telagi egakwan amin da Pinjkop dakon Monji yan iyikdan.

³⁶ Nandaki, mamago Elisabet minjat pelanj kili agit, mani monji kwapni ton, do monji wili kinda anjalakdisak. Kalip amin da 'Monji aripmi dima panjalasak' yan yawit, mani abisok monji kwap kinda awilakwan kanek 6 mudosok.

³⁷ Pinjkop da yo kinda ak do nandisak kan, aripmi dimasi antidok asak."

³⁸ Yanban Maria da yan iyigit, "Nak Amin Tagi dakon oman minjat egisat, do unun yosol nagon yan gin noman tosak dosi nandisat." Yan yanakwan anjelo da yipman kigit.

Maria da Elisabet kinj kagit

³⁹ Unun bisapmon Maria tepmi kinjek miktim ilenji ton timon Judia miktim dakon kokup pap kindakon kigit.

⁴⁰ Kinj Sekaraia da yutnon wigi Elisabet gildat tagi yan iyigit.

⁴¹ Iyinjakwan unudon gin Elisabet monji burigwan yikgit unun wigi mok agit. Anjakwan Elisabet Telagi Wup da burikon pigi tujanban

⁴² madepsi yan tidanjek yagit, "Pinjkop da yo tagisi minjat diwari do yomisak unun si yapman mudanjek gisamni madepsi gamisak. Ae monji unun gak da buron

yikdak ununyo kisi Pinjkop da gisamikdak!

⁴³ Amin Tagino dakon menj nagon nido obisak? Nak minjat tagi dima.

⁴⁴ Gak da gildat tagi yan nayinjaki unudon gin monji butnogwan yikdak kisik kisik anjek wigi mok ak.

⁴⁵ Amin Tagi da gen gayigit unun nandabi bami asisi noman tokdisak yan nandagil, do kisik kisik tagi abi."

Maria da kisik kisik kap kinda yagit

⁴⁶⁻⁴⁹ Yan yanban Maria da yagit, "Nak oman minjatni gin, ae mano minisi, mani nak do yo tagisi asak, do but dasi Amin Tagi anjkisiat. Anjakwan butno da Pinjkop Panpulugok Amin do kisik kisik asak. Pinjkop Tapmim Ami da nak do yo madepsi kinda asak, do abisok ae don kisi amin da Pinjkop da gisamni madepsi namisak unun do yokdan. Mani unun telagisi tosok.

⁵⁰ Amin Pinjkop do pasolgon unun amin bupmi nandan yomisak. Abisok ae don minjat amin morapyo yan ginsi bupmi nandan yomin ananj kikdisak.

⁵¹ Iyi dakon kisit dasi pi tapmimi ton agit. Amin iyi do nandaba wigiwit amin unun yolban wasen kiwit.

⁵² Kila amin madep yiyit tamo madepmon yikgan unun pabin yopmanek mani mini amin panenokdok.

53 Amin jap do an unun yo tagisi morapmi yomijakwan buri tugon. Anek amin yoni morapmi unun yolban yoni mini da kwan.

54-55 Iyi dakon oman monjini Israel panpuluganek yan teban tok gen Abraham gat ae babikni gat do yoyigit unun dima intagit. Yan teban tok geni anteban anek unun yawi diwatni dagok dagogi mini bupmi nandan yomij anan kisak."

56 Maria kanek kapbi Elisabet gat egek don kokupnikon tobil kigit.

Jon altagit

57 Elisabet da monji anjalasak dakon bisap abinjakwan monji wili anjalagit.

58 Anjalanek kisik kisik anjakwan Amin Tagi da bupmi nandan imgut dakon gen nandanek kokup isalni gat ae yawi diwatni gat kisi da but galaksi nandawit.

59 Altan gildatni 8 mudanakwan giptimni mandak do apgwit. Abinjak datni Sekaraia dakon man nan iyik do nandawit,

60 mani menji da yan yagit, "Dima, mani Jon yanji iyinen."

61 Yanban iyiwit, "Yawi diwatjikon Jon man kinda dima toso."

62 Yan yanek datni ni man nan yok do nandisak yan do kisit tilak an imgwit.

63 Aba Sekaraia da yo kinda kan iba kilda mandisak

do tilak an yoban iba yan mandagit, "Mani unun Jon." Yan mandaban nandaba yo njwakjwarisi agit.

64 Unudon gin gen yogokni pisanjakwan gen wasanek yanek Pinjkop anjisigit.

65 Anjakwan kokup isalni da kan pasalek unun dakon geni yanba Judia miktim ilenji ton timon kokup morap tawit amin kisisi da nandawit.

66 Anek unun do nandan kokwin anek egipgwit. Amin Tagi dakon tapmim tan imgut, do yan yawit, "Unun monji taganek nian amin kinda egipdisak?"

Sekaraia da kombi gen yagit

67 Jon dakon datni Sekaraia Telagi Wup da burikon pigi tujanban kombi gen yanek yan yagit:

68 "Israel dakon Pinjkop da abin amini yokwikon ban yuman nan nipgut, do Amin Tagi anjisino.

69 Oman monjini Dewit da kabikon da nin panpulugosak do amin tebaisi kinda anroman agit.

70 Kalip kombi amin telagi da yan yawit,

71 'Pinjkop da uwalnin gat ae amin morap nin do nandaba yokwi tok an niman amin da kision ban pulugan nipdisak.'

72 Sanbek sanbek telagisi agit unun sigin nandanek babiknin bupmi nandan yom do yagit.

73-74 Babiknin Abraham yan iyigit, 'Nak asisi uwalji da kisiron ban pulugan depbo pasol pasoli mini egek oman amino egipdan.

75 Gildari gildari nak da inamon telagisi ae kilegisi egi anan kikan.

76 "Jon, monjino, gak don Pinjop Wikwisi dakon kombi amin kinda yan gayikdan. Gak Amin Tagi mibiltan iminnek kositni yuldisal.

77-78 Anek minat amin kabiyoni yoyin dekki mibilni nandaba pisosak. Pinjopnin unun bupmini madepsi, do diwarini wiririk yominnek pulugan timitdisak yan nandani. Unun da Kwen Kokup dakon tenjenji madep yipban

79 pilin tukgwan ekwan amin da tenjenji kokdan. Unun da kosit noliban kanek but yawot dakon kositnan kinen."

80 Unun monji, wup gipyo kisi tapmimi tonji tagagit. Anakwan miktim amin dima ekwan timon egakwan don noman tanban Israel amin da kawit.

2

Yesu altagit (Mt 1.18-25)

1 Unun bisapmon Rom dakon kila amin madep Sisa Ogastus da gen teban kinda yipgut. Pi monjini kin amin miktimi miktimi ekwan unun mani mandani do gen teban yipgut.

2 Man mandawit unun pi kaluksi awit. Unun bisapmon Kwirinius da Siria provins dakon kila amin madep egipgut.

3 Sisa Ogastus da gen teban yan yipgut, do amin kisisi mani mandani do kokupni kokupni kin mudawit.

4 Josep unun Galili provin-skon, Nasaret kokupmon egipgut. Mani Dewit da yawi diwaron da altagit, do Judia provinskon, Dewit dakon kokup Betlehem unudon kigit.

5 Minatni pasak do manjikbi Maria unun gat kisi mani mandani do kigimal. Unun bisapmon Maria monji kwapni ton da kigit.

6 Kin Betlehem kokupmon altan egakwal Maria monji altosak dakon bisapni apgut.

7 Amin da yuman nanek dipmin pokgon yut unun amin da yikba tugagit, do bulmakau yut kindakon pawigi yikgimal. Yigakwal monji mibiltogi altanban Maria da imalna waman bulmakau idapmon yipban pakgit.

Sipsip kila amin da gen bin Nandawit

8 Bulmakau yutnon yigakwa Betlehem kokup da kapmatjok sipsip kila amin diwari da pilin kaga sipsip kila anek jon timon egipgwit.

9 Egakwa Amin Tagi dakon anelo kinda da altan yomgut. Aban Amin Tagi dakon tenjenji da tenjenan yoban madepsi pasalgwit.

10 Anakwa anjelo da yan yoyigit, “Ji dima pasolni. Nandani, nak gen tagisi kinda anabisat. Unun amin kisi da nandanek kisik kisik madepsi akdan.

11 Abisok Amin Tagi Kristo unun Dewit da kokupmon ji do altak. Unun ji yokwikon ban timit do altak.

12 Ji kin monji nakanak imalnaŋ wabi bulmakau idapmon potdisak do wisin koni. Unun kanek bami dayisat yan nandani.”

13 Gen yan yanakwan unudon gin Kwen Kokup anjelo morapmisi da pin notnikon muwugek Pinƙop anƙisinek yan yawit:

14 “Ason Kwen Kokup Pinƙop anƙisino. Miktimon amin galak taŋ yomisak unun kabikon but yawot tosak.”

Sipsip kila amin da Yesu anjalon awit

15 Anjelo da Kwen Kokup tobil wigakwa sipsip kila amin da notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Nin Betlehem kokupmon wigi Amin Tagi da gen niyisak unun dakon bami kono.”

16 Yan yanek tepmisi wigi Maria gat Josep gat panjalon anek, monji nakanak unun bulmakau idapmon pakban kawit.

17 Kanek monji dakon gen bin nandawit unun yan tenƙenjanba

18 nandanek amin kisisi nandaba yo nwanƙwarisi agit.

19 Anakwa Maria da gen unun nandaban yo madep aban nandanek egipgut.

20 Anakwan sipsip kila amin da tobil kinjek anjelo da gen yoyigit unun da aripmon pindakgwit, do Pinƙop anƙisiwit.

Yesu do man imgwit

21 Gildatni 8 anakwan, giptim mandak bisapmon, mani Yesu yan iyiwit. Dima altanakwan anjelo da unun man kili yagit.

Simeon gat Ana gat da Yesu Telagi Yut Madepmon kagimal

22 Josep gat Maria gat Pinƙop da inamon kilek tok dakon bisap kili noman tagit. Unun dakon gen Moses dakon gen tebanon tosoƙ. Do Maria gat Josep gat da Yesu Monji Amin Tagi do paret do Jerusalem anƙigimal.

23 Amin Tagi dakon gen teban kinda mandabi nan yolek kigimal. Gen unun yan: “Minat kinda monji mibiltogi unun wili kan, unun Amin Tagi do paret do.”

24 Ae Amin Tagi dakon gen teban yolek paret ak do kigimal. Gen teban unun yan tosoƙ:

“Kinarim bamori bo ae yigi yigi bulagi bamori ban mukwa soni.”

25 Unun bisapmon amin kinda Jerusalem egipgut unun mani Simeon. Unun amin anpakni kilegisi ae

Piŋkop gawak imiŋ anŋkisiŋyo anek egipgut. Piŋkop da Israel amin kabi but yokwikon egipgwit unun butni panŋteban asak do manjikbi amin unun do jomjom anek egipgut. Simeon unun Telagi Wup da burikon tugaŋbi amin kinda.

²⁶ Telagi Wup da burikon gen yaŋ kili iyigit, “Gak tepmi dima kimotdisal. Amin Tagi dakon Kristo kaŋek don kimotdisal.”

²⁷ Simeon Telagi Wup da anŋtagap aban Telagi Yut Madepmon kigit. Anakwan Yesu meni datniyo da gen teban yolek Yesu anan opgumal.

²⁸ Anopbal Simeon da Yesu bedanek Piŋkop anŋkisiŋek yaŋ yaŋit:

²⁹ “Amin Tagi Tapmim Ami, kalip yaŋil unun da tilagon oman amingo nak but ya-woron da tagi kimokgen.

³⁰ Nin yokwikon ban timit do anek yo asal unun dabilno da kili unun kosot.

³¹ Amin morap da dabilon yo anoman asal oni koman.

³² Unun da Amin Nwakŋwari Kabi miktimi miktimi ekwan unun dakon but panŋteŋteŋ aban Piŋkop dakon mibili nandakdan. Anek gak dakon amin kabigo Israel dakon tilimni egipdisak.”

³³ Yesu dakon meni datniyo Simeon da gen yaŋit unun nandanek nandabal ŋwakŋwarisi agit.

³⁴ Anakwal Simeon da gisam yomiŋek Monji dakon

meni Maria yaŋ iyigit, “Nandaki, Israel amin morapmi da on Monji do anek man potdan, ae morapmi da pidokdan. But tobil ani do Piŋkop da yabekgit, mani yaŋba yokwi tok an imdan.

³⁵ Yaŋ anek amin morapmi dakon nandak nandak pasili ton unun panŋteŋteŋ akdisak. Anek but yokwi da emat agak siba da yaŋ wamgo sugokdisak.”

³⁶ Unun bisapmon kombi amin miŋat pelansi kinda egipgut, mani Ana. Unun Panuel, Ase da kabikon nani dakon gwi. Unun kalip amin paban egakwal bilak 7 kabi mudanekwan eni kimakgit.

³⁷ Eni kimagakwan sakwabat egakwan bilakni 84 agit. Ana unun telagi yut dima yipman dekgit. Jap kelek egek bisit pi anek kalbi ae gildat kalba Piŋkop gawak imiŋek egipgut.

³⁸ Unun bisapmon unun kisi obiŋ Monji kaŋek Piŋkop ya yaŋ iyigit. Yaŋ anek Piŋkop da Jerusalem amin panpulugosak do jomjom awit amin, unun ban Monji dakon gen yoyigit.

Aeni Nasaret Kokupmon kiwit

³⁹ Yo morap Amin Tagi da gen tebanon tosok unun an mudanek tobil Galili provin-skon iyi da kokup Nasaret unudon kiwit.

⁴⁰ Monji tagan teban tanek nandan kokwini tagisi tan

imgut. Ae Pinƙop dakon gisamni madepsi tanj imgut.

Yesu monjisok da Telagi Yut Madepmon wigigit

41 Bilagi bilagi Yesu dakon menji datniyo Yapyap Bilak kok do Jerusalem kin kin awit.

42 Yesu bilakni 12 anƙawan Yapyap Bilak dakon anƙapak yolek Jerusalem kiwit.

43 Unjun bilak dakon bisap madep mudanƙawan menji datniyo tobil kokupnikon kik do kigimal. Mani Yesu Jerusalem sigin egipgut. Egakwan menji datniyo Yesu sigin egisak yanj dima nandagimal.

44 Amin agipgwit gat akwan bo yanj nandanƙeƙ agakwal gildat kinda mudagit. Don diwatni ae notni agipgwit da bikbiknikon wusigimal.

45 Wusinj dima anƙalon an aeni tobil Yesu wusinjek Jerusalem kigimal.

46 Kinj gildat kapbi wusinj mudanƙeƙ don Telagi Yut Madepmon anƙalon agimal. Unjudon kanbal yoyinjet amin da binapmon yigek gen yanƙawa nandanƙeƙ mibili nandak do yoyinj yoyinj agit.

47 Amin morap mirak panek yikgwit unjun nandak nandakni ae kobogi bamisi yagit unjun do nandaba njwakinjwarisi agit.

48 Menji datniyo kanj wiripdagek menji da yanj iyigit, "Monji, gak nido yanj anjaki wusamak? Datgo gat

nit gak do nandaba kik anjok wusamak."

49 Mani kobogi yanj yoyigit, "Jil nido nak wusik do pi amal? Nak Datno da yutnon egipmisi egisat jil unjun dima nandamal?"

50 Mani gen yoyigit dakon mibili nandabal dima pisagit.

51 Yesu menji datni yolban tobil Nasaret si kinjek bisapmi bisapmi menji datni dakon geni guramikgit. Anƙawan menji da unjun yo morap agit do nandaban yo madep aban nandanƙeƙ egipgut.

52 Yesu taganek nandan kokwini tagisi tanj imgut, ae Pinƙop da galak tanj iminƙawan aminyo kisi da galak tanj imgwit.

Yesu da pini ak do anƙawan kositni yul do yo morap noman tawit dakon gen

3

(Kilapmi 3.1-4.13)

Jon da Pinƙop gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Mk 1.2-8 ae Jn 1.19-28)

1 Sisa Taiberius da Rom dakon kila amin madep egakwan bilak 15 anƙawan Pontias Pailat da Juda gapman dakon mibiltok amin egipgut. Ae unjun bisapmon gin Erot da Galili miktim kila agit. Anƙawan padige Pilip da Ituria miktim ae Takonitis miktim kila agit. Anƙawan Lisania da Abilene miktim kila agit.

² Anjakwan Anas gat Ka-
iapas gat da mukwa sogok
amin dakon mibiltok amin
egipgumal. Unun bisapmon
Sekaraia dakon monji Jon
miktim amin da aripmi
dima egipmi timon egakwan
Piŋkop da geni imgut.

³ Iban Jon unun Jodan
Pakbi oba tosogon miktim
morap ton unudon agek
Piŋkop dakon gen yagit. Amin
but tobil anek telagi pakbi
sonakwa Piŋkop da diwarini
yopman yomjak do yoyigit.

⁴ Yan anjakwan kombi
amin Aisaia da papiakon gen
mandabi unun bami tagit.
Gen unun yan:

“Miktim amin da aripmi dima
egipmi timon amin
kinda da yan tidanek
yosok,

‘Amin Tagi dakon kosit
andimdim ani, kositni
pasin anmilip ani.

⁵ Anek dangap madep pekba
tugoni ae ileŋ morap
pasinba kositni kilegisi
asak.

Ae kosit girenji panmilip
aba kilegisi asak.

Ae kosit yokwi panmilip aba
wagil gwaljigi minisi
asak.

⁶ Yan anakwa minjat amin
morapyo da Piŋkop
da nin yokwikon ban
timit do anek pi asak
unun koni.”

⁷ Amin morapmi Jon da
telagi pakbi son yomjak
do abinakwa yan yoyigit,
“Ji tunon amin emari ton

dakon gwakni kabi. Piŋkop
da butjap nandanek yokwi
papak do yo yokwisi an
yomdisak. Piŋkop dakon
butjap apdisak yan namin da
unun dakon but piso dayik da
unun yap do pasal kwan?

⁸ Ji but tobil bamisi anek
anpakjikon but tobil dakon
bami analon ani. Ji disi do ‘Nin
Abraham dakon babikni’
yan dima yoni. Nak yanji
dayisat, Piŋkop da yanban on
tip kabi da Abraham dakon
babikni tagi dagoni. Ji unun
Abrahamon da altawit unun
da yo madep dima asak.

⁹ Parenka kindap mibilon
yipbi da tosok. Kindap morap
bami tagi dima toni unun
mandan kindapmon maba
pigi sokdan.”

¹⁰ Amin da Jon dakon gen
unun nandanek yan iyiwit,
“Nin nianji anen?”

¹¹ Yanba Jon da kobogi yan
yoyigit, “Amin kinds paba
pigikni bamori kan, minini
amin do kinds imjak. Ae
japni tan iman aminyo kisi
yan gin asak.”

¹² Yan yanban takis timit
timit amin diwari telagi pakbi
sok do apgwit unun da yan
iyiwit, “Yoyindet, nin nianji
anen?”

¹³ Iyinba yoyigit, “Ji takis
gapman da dayisak unun
da aripmon gin timitni. Ae
sanbenek di gat dima timitni.”

¹⁴ Ae emat amin diwari da
yan iyiwit, “Ae nin nianji
anen?”

Iyinja yoyigit, “Ji amin yo yokwi an yominek top yoyinek monejni dima timitni. Topmon da gen pikon dima yopni. Pi an dakon yuman nogi timikgan unun aripninon timikgaman yan nandaba mudosak.”

15 Amin da butni pidanban but morap anek yan nandawit, “Jon unun Kristo bo?”

16 Yan nandanakwa Jon da yan yoyigit, “Nak pakbisi ban telagi pakbi son damisat. Mani nak da manjikon abisak amin unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagi dima witdalgen. Unun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat son damdisak.

17 Unun wit dakon sibat sibat wiririt kindap kirinji kisitnikon tanakwan apdisak. Abinek bami kokwinik tamonikon yopmanek sibat sibat wiririk maban kindap kimot kimori mini unudon sokdan.”

18 Jon nawa gen morapmi gat kisi amin dakon but pisoni do yoyigit. Yan anek Gen Bin Tagisi yan tenjenan yomgut.

Erot da Jon dam tebanon yipgut

19 Jon da gapman dakon kila amin madep Erot tebai kan yagit, nido Erot da padige dakon minatni Erodias tuwil pagit, ae anpak yokwi di kisi agit.

20 Erot yokwi kinda gat sigin sanben anek Jon dam tebanon yipgut.

Jon da Yesu telagi pakbi son imgut

(Mt 3.13-17 ae Mk 1.9-11)

21 Amin morap telagi pakbi sonakwa Yesu yo kisi sogit. Sonak bisit anakwan kundu witdal kigit.

22 Witdal kinakwan Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak Yesukon pigit. Anakwan Kwen Kokupgan da gen kinda yan altagit: “Gak Monjino. Butdasi galak tan gamisat. Butno gak do tagisi asak.”

Yesu dakon babini dakon man silip

(Mt 1.1-17)

23 Yesu bilakni 30 da tilak anakwan pini wasagit.

Yesu unun Josep dakon monji amin da yan nandawit.

Josep unun Eli dakon monji.

24 Eli unun Matat dakon monji.

Matat unun Liwai dakon monji.

Liwai unun Melki dakon monji.

Melki unun Janai dakon monji.

Janai unun Josep dakon monji.

25 Josep unun Matatias dakon monji.

Matatias unun Amos dakon monji.

Amos unun Naum dakon monji.

- Naum unjun Esli dakon monji.
 Esli unjun Nagai dakon monji.
- 26 Nagai unjun Mat dakon monji.
 Mat unjun Matatias dakon monji.
 Matatias unjun Semen dakon monji.
 Semen unjun Josek dakon monji.
 Josek unjun Joda dakon monji.
- 27 Joda unjun Joanan dakon monji.
 Joanan unjun Resa dakon monji.
 Resa unjun Serubabel dakon monji.
 Serubabel unjun Sealtiel dakon monji.
 Sealtiel unjun Neri dakon monji.
- 28 Neri unjun Melki dakon monji.
 Melki unjun Adi dakon monji.
 Adi unjun Kosam dakon monji.
 Kosam unjun Elmadam dakon monji.
 Elmadam unjun Er dakon monji.
- 29 Er unjun Josua dakon monji.
 Josua unjun Eliesa dakon monji.
 Eliesa unjun Jorim dakon monji.
 Jorim unjun Matat dakon monji.
 Matat unjun Liwai dakon monji.
- 30 Liwai unjun Simeon dakon monji.
 Simeon unjun Juda dakon monji.
 Juda unjun Josep dakon monji.
 Josep unjun Jonam dakon monji.
 Jonam unjun Eliakim dakon monji.
- 31 Eliakim unjun Melea dakon monji.
 Melea unjun Mena dakon monji.
 Mena unjun Matata dakon monji.
 Matata unjun Natan dakon monji.
 Natan unjun Dewit dakon monji.
- 32 Dewit unjun Jesi dakon monji.
 Jesi unjun Obet dakon monji.
 Obet unjun Boas dakon monji.
 Boas unjun Salmon dakon monji.
 Salmon unjun Nason dakon monji.
- 33 Nason unjun Aminadap dakon monji.
 Aminadap unjun Atmin dakon monji.
 Atmin unjun Ani dakon monji.
 Ani unjun Esron dakon monji.
 Esron unjun Peres dakon monji.
 Peres unjun Juda dakon monji.
- 34 Juda unjun Jekop dakon monji.

Jekop unjun Aisak dakon monji.
 Aisak unjun Abraham dakon monji.
 Abraham unjun Tera dakon monji.
 Tera unjun Nao dakon monji.
 35 Nao unjun Seruk dakon monji.
 Seruk unjun Reu dakon monji.
 Reu unjun Pelek dakon monji.
 Pelek unjun Ebe dakon monji.
 Ebe unjun Sela dakon monji.
 36 Sela unjun Kainan dakon monji.
 Kainan unjun Apaksat dakon monji.
 Apaksat unjun Siem dakon monji.
 Siem unjun Noa dakon monji.
 Noa unjun Lamek dakon monji.
 37 Lamek unjun Metusela dakon monji.
 Metusela unjun Enok dakon monji.
 Enok unjun Jaret dakon monji.
 Jaret unjun Malalel dakon monji.
 Malalel unjun Kenan dakon monji.
 38 Kenan unjun Enos dakon monji.
 Enos unjun Set dakon monji.
 Set unjun Adam dakon monji.

Adam unjun Pinjkop dakon monji.

4

*Sunduk da Yesu anjkewalgit
 (Mt 4.1-11 ae Mk 1.12-13)*

1 Yesu Telagi Wup da burikon tujanban Jodan Pakbikon da tobil apgut. Abinjakwan Telagi Wup da iyin anjan miktim amin da aripmi dima egipmi timon anjigit.

2 Kin unjudon gildat 40 japmi mini egek jap do madepsi agit. Anjakwan Sunduk da anjkewalgit.

3 Anjkewalek yan iyigit, "Gak asi Pinjkop dakon Monji egisalon yanbi tip on da bret daganban."

4 Yanban Yesu da yan iyigit, "Pinjkop da papiakon gen yan tosok: 'Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.'"

5 Yan yanban Sunduk da Yesu iyin anjan ilen dubagisi kindakon wigeke unjudon gin on miktimon miktim madep madep morap kisi yoliban pindakgit.

6 Anjek yan iyigit, "On miktim madep kisi kilani aki do yan mudan gabo man madep paki. On miktim madep kisi nak dakon, do amin kindo do im do nandaken kan tagi ibenj.

7 Gawak nabi kan, on yo morap gak do gamin mudokenj."

8 Yan yanban Yesu da iyigit, "Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

'Amin Tagi Pinjkopji unjun nan gin gawak iminek oman anjimni.'

9-11 Yan yanban Sunduk da Yesu iyin anan Jerusalem kokup papmon kigit. Kin Telagi Yut Madep da kwenon awigi yipmanek yan iyigit, "Pinjkop da papiakon gen kinda yan tosok:

'Unjun da aneloni yoyinban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yan do anjelo da gak kisit da kendak abin gepni.'

Gen yan tosok, do gak asi Pinjkop dakon Monji kan, gak amon mibilikon pan ma."

12 Yanban Yesu da iyigit, "Pinjkop da papiakon gen kinda yan yosok:

'Amin Tagi Pinjkopji dakon tapmim kok do anek dimasi anjewardo.'

13 Sunduk da panjkewal morap unjun an mudanek ae bisap kindakon don anjewardan yan nandanek Yesu yipman kigit.

Yesu unjun Galili Provinskon kinjek Wup da teban togon pini wasagit

(Kilapmi 4.14-9.50)

Yesu unjun Galili Provinskon pini wasagit

(Mt 4.12-17 ae Mk 1.14-15)

14 Yesu unjun Wup da teban togon aeni tobil Galili miktimon kigit. Kinakwan minjat amin morapyo kokup

teri teri egipgwit unjun da gen bini nandawit.

15 Bisapmi bisapmi Juda amin da muwut muwut yutnon wigek amin yoyin dekgit. Yan anjakwan amin kisi da anjisiwit.

Nasaret amin da Yesu do nandaba yokwi tok awit

(Mt 13.53-58 ae Mk 6.1-6)

16 Yesu unjun Nasaret kokupmon kigit. Kalip unjun kokupmon egek tagan teban tanek amin tagi agit. Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi wigi agit unjudej gin Sabat kindakon wigigit. Anek Pinjkop dakon gen manjik do pidan akgit.

17 Pidan agakwan kombi amin Aisaia dakon papia iba abidan witdalek gen yan nan manjigit:

18 "Amin Tagi dakon Wupni nagon tosok, nido amin yoni minikon kinjek Gen Bin Tagisi yoyiken do nak manjinek but nelak tagil namgut.

Ae dam tebanon ekwan amin pulugan ki abigini yan yoyiken do yabekgit.

Ae dabili mini amin tagi sinjtoni, ae amin da pabin yopmanjan amin unjun pulugan yopben do yabekgit.

19 Amin Tagi da minjat amin kabini yo tagisi anyomdisak dakon bisap kili abisak unjun

dakon yanj tenjenok aken do yabekgit.”

20 Yesu unjun gen manjin mudanek papia gironjgek kila amin do iminjek yikgit. Yigakwan unjun muwut muwut yutnon amin kisi dabilni Yesukon gin tanjakwan yikgwit.

21 Anjakwa Yesu da yanj yoyigit, “Pinjkop dakon gen manjiko nandayin unjun abisok dabiljikon bami ton asak.”

22 Yanban amin gen yagit do nandaba tagisi anjakwan yawit, “Mao! On Josep dakon monji da nianjoni da gen galagisi on yosok?”

23 Yanba Yesu yoyigit, “Amin da gen kinda yon unjun yanj: ‘Wuda wamak gaga dakon giptim anmilip a.’ Unjun gen nak nayikdan, ma? Ae ‘Kapaneam kokupmon wasok agil do amin da yanba nandagiman unjun yomaninon yan gin abi do nandaman’ yan nayikdan, ma?”

24 Nak asisi dayisat, kombi amin morap kokup kalonni da geni dima nandan yoman.

25 Asisi, kombi amin Elaija da bisapmon sikak dima manjakwan bilak kapbi ae kanek 6 yan egek jap do madepsi awit. Unjun bisapmon Israel miktimon sakwabat morapmi egipgwit.

26 Mani Pinjkop da Elaija Israel sakwabat kinda do dima yabekgit. Sakwabat kinda Sarepat kokupmon

egipgut unjun do yabekban kigit. Sarepat unjun Saidon kokup da tetgin do tosok.

27 Ae kombi amin Elisa da bisapmon Israel miktimon wuda tebani ton amin morapmi egipgwit, mani kinda dima kilek tagit. Siria miktimon nani amin kinda mani Neman unjun dagin kilek tagit.”

28 Yan yanban amin muwut muwut yutnon egipgwit kisi da japmisi nandanek

29 pidan Yesu yolba kokup da wanja pigigit. Kokup unjun ilenon tagit, do tipdomon maba pigisak do ankiwit.

30 Mani amin da bikbigon da si kigit.

Yesu da amin kinda konni yolimgut

(Mk 1.21-28)

31 Yesu Nasaret kokup yipmanek Galili miktimon kokup kinda mani Kapaneam unjudon pigigit. Pabigi egek Sabat bisap morapmon amin yoyin dekgit.

32 Yoyin degakwan amin kinda man madepni ton da gen njwaknjwarisi niyisak yan nandawit.

33 Konni ton amin kinda Juda amin da muwut muwut yutnon yikgit. Unjun da madepsi yan tidanek yan yagit,

34 “Yesu, Nasaret amin, gak niban anjim do nandisal? Nin panjupbal ak do abil? Nak nandan gamisat, gak Pinjkop Dakon Telagi Amini.”

35 Mani Yesu da koŋ tebai yaŋ iyigit, “Gak gen dima yaŋek amin on yipman det!” Yaŋ iyinjakwan koŋ unun da amin ukwayikban maŋ amin da binapmon pakgit. Pagakwan amin unun dima anupbal anek yipman kigit.

36 Amin da unun kaŋ wuripdagek notni yoyin yoyin anek yawit, “Mao, nian gen kinda yosok? Amin man madepni toŋ ae tapmimni toŋ da tilagon koŋ gen tebai yoyinban geni nandanek pasal kwan.”

37 Yaŋ yaŋakwa Yesu da pi agit dakon gen unun provins dakon amin kisi da nandawit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mt 8.14-15 ae Mk 1.29-31)

38 Yesu Juda amin dakon muwut muwut yut yipmanek Saimon da yutnon kigit. Saimon dakon yopmi sot anek giptimni kindapmi sogit. Yaŋ anjakwan Yesu da anpulugosak do iyiwit.

39 Aba Yesu unun minjat da kapmatjok panji agek giptimni kindapmi sogit unun pasil imjak do tebai yagit. Yaŋban sotni pasil iminjakwan unudon gin pidanek japni panjosit agit.

Yesu da amin panmilip agit
(Mt 8.16-17 ae Mk 1.32-34)

40 Gildat si pigik do anjakwan amin da notni sot mibili mibili awit unun Yesukon panopgwit. Panopba Yesu da

kisitni kwenikon kalon kalon wutjinek panmilip agit.

41 Ae amin morapmi koŋni toŋ unun yol yomgut. Yolakwan koŋ da yaŋ tidanek yawit, “Gak Pin kop dakon Monji.” Yesu unun Kristo yaŋ nandan imgwit, do Yesu da koŋ gen dimasi yoni do kirinik yomgut.

Yesu kokup pap diwarikon agipgut

(Mk 1.35-39)

42 Wisa dagokdosi Yesu amin dima egipgwit tim kindakon kigit. Anjakwan amin da wusin analon anek dima yopman kisak do nandanek abidok do awit.

43 Mani yaŋ yoyigit, “Nak Pin kop da Amin Kila Akdisak unun dakon Gen Bin Tagisi kokup pap diwarikon kisi agek yoyin tentenoken. Nak Pin kop da unun pi aben dosi yabekgit.”

44 Yaŋ yaŋek Judia miktimon muwut muwut yut taŋ anan kiwit unudon agek Pin kop gen yoyigit.

5

Yesu da wasanek pandetni timikgit

(Mt 4.18-22 ae Mk 1.16-20)

1 Bisap kindakon Yesu Genesaret* Pakbi Idap ilenikon agek Pin kop dakon gen yaŋakwan amin morapmi da abin unun da kapmatsisok anawasinek nandawit.

2 Yesu bot bamori ilenikon tanbal pindakgit. Unun tap

kilap simil simil amin da yopba tanjakwal tap kilap simil simil yikni pakbikon sugawit.

³ Yesu unun bot kindakon milkan wigigit. Bot unun Saimon dakon. Unun boron wigek Saimon yan iyigit, "Bot imindilbi timisok di pakbikon kwan." Yan iyinek Yesu boron yigek amin yoyin dekgit.

⁴ Yoyin dek mudanej Saimon yan iyigit, "Timisok di gat kinjek pakbi ilarikon kinjek tap kilap simil do yik yopba pigini."

⁵ Yanban Saimon da iyigit, "Amin tagi, nin kalbi tap kilap simil do pi madep anek tap kilap kinda dima iligapdo wisa dagak. Mani gak dakon gen guramigek yik yum yopno pigini."

⁶ Yoyigit unuden anakwa tap kilap morapmisi yigon pigitu-ganej yik dagok do awit.

⁷ Anakwa notni bot kindakon agipgwit amin da abin panpulugoni do kisit da tilak an yomgwit. Tilak an yoba apba tap kilap bot bamot kisikon yopba tujan jik tanek pakbi kagagwan pigik do agimal.

⁸⁻¹⁰ Saimon gat notni kabi gat tap kilap ilikgwit unun pindagek tamtam yawit. Ae Saimon dakon pi isal bamotni Jems gat Jon gat Sebedi dakon monji yat unun kisi tamtam yagimal. Anek Saimon Pita da Yesu njwakben an iminek yan iyigit, "Amin Tagi, nepman dek ki. Nak yokwi pakpak!"

Yanban Yesu da Saimon yan iyigit, "Gak dima pasolbi. Abisok onda wasanej gak amin timitdisal."

¹¹ Yan yanban bot bamotni ilikba ilenikon wigakwal yo morapni kisi yopmanek Yesu yolgwit.

Yesu da amin kinda wuda tebani ton anmilip agit

(Mt 8.1-4 ae Mk 1.40-45)

¹² Bisap kindakon Yesu kokup pap kindakon egakwan amin wuda tebani ton kinda egipgut. Unun da Yesu kanek njwakben an iminek miktimon gawagek Yesu bisit tebai iyigit, "Amin Tagi, Pinjkop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token."

¹³ Yanban Yesu da kisitni amin unun kwenikon witjinjek yan iyigit, "Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!" Yan yanban unudon gin wuda tebani pasil iminakwa kilek tagit.

¹⁴ Aban Yesu da yan iyigit, "Gak amin dimasi yoyinek kin mukwa sogok aminon giptingo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani."

¹⁵ Mani Yesu da yo agit dakon geni sigin kin iren tagit. Anakwan amin morapmi da geni nandak do opgwit. Ae sotni panmilip anyomjak do opgwit.

¹⁶ Mani Yesu bisap morapmi miktin amin dima

ekwan timon panji egek bisit pi agit.

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kindan amilip agit

(Mt 9.1-8 ae Mk 2.1-12)

17 Bisap kindakon Yesu amin yoyin degakwan Parisi amin ae gen teban yoyindet aminyo kisi panobin yikgwit. Unun amin Jerusalem, ae Galili dakon kokup morap ton, ae Judia miktimon da opgwit. Yesu Amin Tagi dakon tapmim tan imgut, do sot amin panmilip agit.

18 Anjakwan amin kabi kinda da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda waman anan opgwit. Unun wayigon yipba pagakwan anan Yesu da akgiron awigik do awit.

19 Mani amin morapmi, do yutnon awigik do antidok awit. Do yut kwenon wigi yut tuwilek amin unun wayigon pagakwan napmon da abidanakwa amin morap da binapmon pikek Yesu da buronsi pigigit.

20 Yesu da nandan gadatni pindagek yagit, "Not, diwarigo yopman gamisat."

21 Yanban Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da iyi yan nandawit, "On namin amin kinda da Pinjok kulabinek gen unun yosok? Diwaro yopyop unun amin kinda da aripmi dimasi agagi. Unun Pinjok kalon dagin asak."

22 Yesu da nandak nandakni unun pindak nandanjo

aneke yan yoyigit, "Ji nido butjikon da nandak nandak unun nandan naman?"

23 Diwaro yopyop ae amin kisit kandapmiyo kimakbi panmilip agak unun kisi amin da aripmi dima agagi.

24 Mani Amin Dakon Monji on miktimon diwaro wiririt dakon pi asak do yan mudan ibi yan nandaba pisosak do on amin anmilip aben." Yesu yan yanek kisiri kandapmiyo kimakbi amin kanek yan iyigit, "Nak gayisat, gak pidan yalin potgo timigek yutgokon ki."

25 Yanban unudon gin amin unun pidanek yalin potni timigek Pinjok anjisek yutnikon kigit.

26 Anjakwan minjat amin morapyo unun kan wuripdagek Pinjok anjisek yawit, "Abisok yo njwakjwarisi al-tanban koman."

Yesu da Liwai (Matyu) yan imgut

(Mt 9.9-13 ae Mk 2.13-17)

27 Unun da kwenon Yesu yomakon pikek kin kanban takis timit timit yut kabenon takis timit timit amin kinda yikban kagit. Unun mani Liwai. Yesu da Liwai yan iyigit, "Abin nak nol."

28 Yan iyinban Liwai pidan yo morapni kisi yopmanek Yesu yolgit.

29 Anek Liwai da yutnikon Yesu do jap madepsi panjosit agit. Yan aban takis timit timit amin morapmi gat ae

amin diwari gat kisi yigek jap nawit.

³⁰ Anakwa Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin Parisi da kabikon nani unun da Yesu dakon pandetni do yanba yokwi tok anek yan yoyiwit, "Ji jap pakbiyo takis timit timit amin ae yokwi pakpak amin gat nido an?"

³¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Amin sotni mini unun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unun dagin wuda wamagon kwan.

³² Nak amin kilegi yan ilit do dima pigim. Yokwi pakpak yan ilikgo but tobil ani do pigim."

Pinjkop dogin nandanek jap kelek egip egip do yagit

(Mt 9.14-17 ae Mk 2.18-22)

³³ Parisi amin da Yesu yan iyiwit, "Jon dakon pandetni bisap morapmi Pinjkop do nandanek jap kelek egek bisit pi an. Ae Parisi amin nin dakon pandetnin kisi yan gin an. Mani gak dakon pandetgoni jap pakbiyo anek ekwan."

³⁴ Yanba Yesu da yoyigit, "Monji kinda minat pasak bisapmon unun jap noknok bisap madep kinda, ae monji notni gat ekwan, do jap kelek tagi dima egipni.

³⁵ Mani don monji unun abidan anan kinakwa notni unun bisapmon jap kelek ekwan."

³⁶ Yesu da tilak gen kinda gat yoyinek yagit, "Amin kinda da imal kalugi kinda

pudan imal garan dagan kwi kindakon bupjak kan unun tagi dima. Yan asak kan, imal kalugi anupbal asak. Ae imal kalugi unun kalipmi gat arip dima.

³⁷ Ae amin kinda da wain kalugi tibiri meme gip ban wasanbi kalipmi kindakon kolesak kan unun tagi dima. Yan asak kan, wain da pukwa paptan meme gip kirinjgakwa wain man mudokdan. Ae meme gipyo kisi yokwi tokdisak.

³⁸ Do wain kalugi meme gip kalugikon kolan.

³⁹ Ae wain kalipmi nosok amin wain kalugi nok do kuragi nandanek yan yosok, "Wain kalipmi unun tagisi."

6

Sabat bisap dakon gen

(Mt 12.1-8 ae Mk 2.23-28)

¹ Sabat bisap kindakon Yesu wit pi binap kindan kigit. Kinakwan pandetni da wit bami di jimik kisit da misinjikba gipmi manakwa bami si nawit.

² Anakwa Parisi amin di da pindagek yawit, "Ji Sabat bisap dakon gen teban yapmanek nido yan an?"

³ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, "Ji Dewit gat amin kabini gat da jap do awit bisapmon yo awit unun di manjin nandan bo dima?"

⁴ Dewit unun Pinjkop da yutnon wigi bret Pinjkop do parekbi unun timikgit. Bret unun mukwa sogok amin

dagin tagi noknogi. Mani Dewit da nanek amin kabini kisi do yomgut.”

⁵ Yesu da sigin yan yoyigit, “Amin Dakon Monji unun Sabat bisap dakon Amin Tagi.”

Yesu da Sabat bisapmon amin kinda anmilib agit

(Mt 12.9-14 ae Mk 3.1-6)

⁶ Sabat bisap kindakon Yesu Juda amin da muwut muwut yutnon wigek yoyindet agit. Unudon amin kisiri aminsi tetni girenjki kinda egipgut.

⁷ Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da Yesu Sabat bisapmon amin panmilib aban kanek gen yan imnen yan do kan egipgwit.

⁸ Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandanjo anek amin kisiri girenjki yan iyigit, “Gak pidan amin da inamon at.” Iyiban amin unun pidan akgit.

⁹ Pidan agakwan Yesu da yoyigit, “Ji nian nandan? Sabat bisap dakon gen teban unun anpak tagi bo yokwi ane do yosok? Amin kutnok do yosok, bo ae amin si panupbal ano kimotni do yosok?”

¹⁰ Yesu da amin morap kisi pindak anan ki mudanek yan iyigit, “Kisitgo aninjin a.” Iyiban yan gin anakwan kisiri kilek tagit.

¹¹ Mani Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da japmisi nandan iminek iyigin yan nandat anek Yesu nianji an imno yan yawit.

Yesu da yabekbini 12 kabi timikgit

(Mt 10.1-4 ae Mk 3.13-19)

¹² Unun bisapmon Yesu kalbi bisit pi ak do kabap kindakon wigi Pin kop bisit iyigit. Bisit pi an egakwan wisa daganban

¹³ pan detni yan yoban apba 12 kabi manjigit. Manjinek yabekbi man yomgut.

¹⁴ Kinda unun mani Saimon (unun Yesu da Pita yan iyigit).

Ae Saimon dakon padige Andru,

ae Jems,

Jon,

Pilip,

Batolomiu,

¹⁵ Matyu,

Tomas,

Alpius dakon monji Jems,

ae Saimon (unun Selot da kabikon nani),

¹⁶ ae Jems dakon monji Judas, ae Judas Iskariot (unun da don Yesu uwal da kisiron yipgut).

Yesu da amin morapmi panmilib agit

(Mt 4.24-25 ae Mk 3.7-12)

¹⁷ Yesu unun amin kabi timikban ilenon da miktim kuldukgiban kindakon pukwa pan detni morapmi gat kisi akgwit. Anakwa Judia miktim dakon amin morapmi gat, ae Jerusalem kokup papmon amin gat, ae tap amin Tair ae Saidon kokup da kapmatjok egipgwit amin unun gat kisi egipgwit.

¹⁸ Unun geni nandakdo, ae sotni panmilib asak do nandanek apgwit. Kon da

panjupbal abi amin unjun Yesu da panjmilip agit.

¹⁹ Sot amin panjmilip agak dakon tapmim Yesukon da apgut, do amin morap kisitni kwenikon igayik do awit. Yan anjek kilek tawit.

Yesu da yoni mini amin kisik kisik ani do yagit

(Mt 5.1-12)

²⁰ Yesu da panjetni pindagek yagit,

“Yoni mini amin ji kisik kisik ekwan, nido ji Pinjkop da Amin Kila Asak unjun da kagagwan ekwan.

²¹ Abisok jap do an amin ji kisik kisik ekwan. Don jap nan tugokdan.

Abisok kunam takgan amin ji kisik kisik ekwan. Don jikgo yanjakdan.

²² Amin da dandaba ji Amin Dakon Monji yolyol amin yan dandanek nandaba yokwi tok an damdan. Ji unjun gat gadanek dima egipni do dayinjek yanba yokwi tok an daminjek man yokwisi damdan. Yo morap unjun altan damdan, mani ji kisik kisik ani.

²³ Unjun bisapmon ji butji tagisi tanakwan kisik kisik anjek wigi mok ani.

Nandani. Kobogi do tomni wukwisi Kwen Kokupmon tan damisak. Kalip babini da kombi amin do yo yokwi yan gin anyomgwit.

²⁴ “Mani yoni morapmi amin, awa! Ji yo tagisi wagil timikgan. Don butji panjeban ak do yo di dima timitdan.

²⁵ “Abisok jap nanek butji paptan amin, awa! Don jap do akdan.

“Abisok jikgo yanjan amin, awa! Don kunam tagakwa dabil pakbisi mokdan.

²⁶ “Amin da man madep daman amin, awa! Kalip babakji da kombi amin top-topmi do yan gin an yomgwit.”

Uwalnin but dasi galak tan yomner

(Mt 5.38-48)

²⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Geno nandan amin yan dayisat, ji uwalji do but dasi galak tan yomni. Ae nandaba yokwi tok an daman amin do anpak tagi anyomni.

²⁸ Ae jobit timitni do dayan amin, unjun Pinjkop da panpulugosak do bisit iyini. Ae yokwi an daman amin do bisit ani.

²⁹ Amin kinda da mogim kulbak gikban kan, teri kinda kisi antobil ibi. Ae amin kinda da mirim imalgo gwayenban kan, yum kanaki paba pigikgo kisi abidosak.

³⁰ Ae amin morap da yo kabigo yobi do gayinba kan yobi. Ae amin kinda da yogo kinda abidan ankisak kan, antobil gamjak do tebai dima iyiki.

31 Amin da anpak nianji andamni do nandan, unun anpak amin do anyomni.

32 "Amin butdasi galak tan daman banjin butdasi galak tan yomni kan, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin unun kisi amin butdasi galak tan yoman ban butdasi galak tan yoman.

33 Ae anpak tagi andaman amin banjin anpak tagi anyomni kan, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak da anpak unun kisi an.

34 Ae unun amin goman tagi sopjak yan nandan teban tanek amin kinda do yo imni kan, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin notni da goman unun kisisi sopdan yan nandane notni do yo yoman.

35 Mani ji uwalji do but dasi galak tan yominek anpak tagisi an yomni. Anek amin do yo yominek sopni do dima yoyini. Pin kop da yokwi pakpak ya yan dima iyan amin unun do yo tagi yumsi yomisak, do ji anpak tagisi ani kan, Pin kop Wikwisi da kobogi do yo tagisi daminakwan monjinisi egipdan.

36 Datgo da amin do bupmi nandisak, do jiyo yan gin amin do bupmi nandani."

Amin dakon anpak dima kokwinitni
(Mt 7.1-5)

37 Yesu da sanbenek yan yagit, "Ji amin dakon anpak dima kokwinitni kan, Pin kop da jiyo kisi dima kokwinitjak.

Ji amin yokwi aba unun do kobogi timitni do dima yoyini kan, Pin kop da jiyo kisi yokwisi do tebai dima dayikdisak. Ji amin dakon diwarini yopman yomni kan, Pin kop da ji dakon diwarisi yan gin yopman damdisak.

38 Ji amin do yo yomni kan, Pin kop da ji do yo damdisak. Unun da yo morapmisi daminakwan tugok tugogisi egipdan. Tilak nianji yomni unun da tilak yan gin timitdan."

39 Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, "Dabili mini kinda dabilni mini notni kinda kosit tagi yolisak? Kan kisi bamot gapmagwan mokdamal.

40 Papia yut minjat monjiyo yoyinetni dima yapmanjan. Mani papia yut tagisi wigi mudane don yoyinetni yombem an.

41 Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun do dima nandane notgo da dabilon jimjim nido kosol?

42 Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun dima kanek nianan da notgo 'Dabilgokon jimjim tosok unun pan gamdisat' yan iyiki? Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok unun abi kinakwan notgo da dabilon jimjimjok tosok unun kanbi pisanakwan tagi paki."

Kindap yokwi da bami yokwi potdan
(Mt 7.16-20 ae 12.33-35)

43 Yesu da sanbenek yagit, "Kindap tagi da bami yokwi aripmi dima potni. Ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni.

44 Amin da kindap sop bami ban pindagek kindap yokwi bo tagi yan pindak nandanjo anj. Amin da pik kindap dakon bami pak do nap keli tonjon kinj dima dekanj. Ae wain sop kindap yokwi keli tonjon kinj dima panj.

45 Amin kilegi unjun nandak nandakni kilegi morapmi butnikon tonj, do anpak kilegisi asak. Anjakwan amin yokwi unjun nandak nandak yokwi butnikon tonj, do anpak yokwi asak. Nandak nandak nianj amin butgwan tonj, unjun gen kagakon da yonj."

Yut bamori dakon tilak gen
(Mt 7.24-27)

46 Yesu da sanbenek yan yagit, "Ji nido nak Amin Tagi yan nayinek geno dima guramikganj?

47 Nagon obinek geno nandanek guramikganj amin unjun dakon tilak kinda dolikenj.

48 Amin kinda yutni ak do anek gapma wayikban mibilisigwan pigakwan miktingwan tip madep da kwenon gwak magit. Anek don yut unjun da kwenon agit. Aban pakbi madepsi igek yutni tidanj tuwil do agit mani yutni tebaisi agit, do tebaisi akgit.

49 Mani amin kinda nak dakon gen nandanek dima

guramikdak amin unjun amin kinda yombem. Unjun yutni teban tokni mini isal miktin kwenon gin agit. Don pakbi igek yut unjun tidanban unjudon gin tuwil ki madepsi tasik tagit."

7

Yesu da emat amin dakon mibiltok amin kinda dakon pi monji anjmilip agit

(Mt 8.5-13)

1 Yesu gen unjun amin yoyinj mudanek Kapaneam kokupmon pigigit.

2 Unjun kokupmon Rom dakon emat amin 100 dakon mibiltok amin kinda egipgut. Unjun dakon oman amini si galak tanj imgut unjun sot madep anek kimotdosi agit.

3 Anjakwan unjun mibiltok amin da Yesu dakon gen bini nandagit, do Juda amin dakon kila amin di yabekban Yesukon kiwit. Kinj Yesu da abinj oman amini anjmilip asak do iyiwit.

4 Anek Yesu da anpulugosak do madepsi yan iyiwit, "Unjun amin tagisi, do geni nandanek kinj oman monjini anpulugoki.

5 Unjun amin da Juda amin nin do galak tanj nimisak, ae muwut muwut yutnin witjin nimgut."

6 Yan iyinba Yesu gat kisi kiwit. Kinj yutni ankapmat anakwa mibiltok amin da notni di yabekban obinj Yesu yan iyiwit, "Mibiltok amin da gak do yan yosok, 'Amin Tagi, pi madep dima gabenj. Nak amin pinjisi, do nak da

yutnon wiki unjun da tagi dima asak.

⁷ Yanjo, naga gagon dima abit. Mani gak da kilek tosak do yanjaki tagi kilek tosak.

⁸ Nido nak madepno da yongamgwan egisat, do nak da unjun dakon pinjini egisat. Ae emat amino nak da yongamgwan ekwan, do kinda "Ki!" yan iyiko kisak. Ae kinda "Ap!" yan iyiko abisak. Ae oman amino kinda "Pi on aki!" yan iyiko pi asak."

⁹ Yesu gen unjun nandanek nandaban yo madepsi aban tobilek amin madepsi bujon yolgwit yan yoyigit, "Nak yan dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kinda dima kagim."

¹⁰ Yan yanban amin yabekgit unjun tobil yutnon wigi oman monji unjun kili kilek tagit kawit.

Yesu da Nain kokupmon monji gimoni kinda kimoron nan aban pidagit

¹¹ Yesu bisap pisipmisok egek kokup kinda mani Nain unjudon kinjakwan pandetni gat ae amin morapmisi gat kisi kiwit.

¹² Kin unjun kokup dakon tip dam dakon wigat ankapmat agit. Anek amin da amin kimakbi kinda waman anan wanga pinba pindakgit. Amin kimakgit unjun dakon menji unjun sakwabat egakwan monji kalonisi da kimakgit. Unjun kokup madep dakon amin morapmisi unjun

sakwabat gat kisi pinba pindakgit.

¹³ Amin Tagi da sakwabat unjun kanjek bupmisi nandan iminek yan iyigit, "Gak kuanam dima takgi."

¹⁴ Yan yanek kin bumjot abiwit tamo witjinakwan bumjot guramikgwit amin unjun akgwit. Agakwa Yesu da yan yagit, "Monji gimoni pidoki do gayisat!"

¹⁵ Yan iyinban amin kimakbi unjun pidan yigek wasanek gen yagit. Yanban Yesu da menji do imgut.

¹⁶ Aban amin morap kisi pasalek Pinjop anjkinjek yan yawit, "Kombi amin madepsi kinda nin da bikbigon altanban koman. Pinjop da minjat amin kabiyoni Israel panpulugok do abik."

¹⁷ Ae Yesu da yo agit unjun dakon gen bin da madepsi iren tanek Judia miktim kisi aripmi agit, ae miktim diwarikon kisi kigit.

Jon da pandetni bamori Yesu do yabekgit

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Jon dakon pandetni da Yesu da yo morap agit dakon geni Jon iyiwit.

¹⁹ Iyinba pandetni bamori yan yoban opbal Amin Tagi yan iyinjil do yabekgit, "Gak Pinjop da amin yabet do yagit unjun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom anen?"

²⁰ Amin bamot unjun kin Yesu altan iminek yan iyigimal, "Jon Telagi Pakbi

Sogok Amin da yan gayik do anek nit yabekban abamak, 'Gak Pin kop da amin yabet do yagit unun, bo nin amin kind a don apdisak do jomjom ane?' ”

21 Unun bisapmon gin Yesu amin sotni mibili mibili tan yomgwit unun panmilip anek konni tan yomgwit unun yol yomgut. Ae dabilni mini morapmi paban pisawit.

22 Do gen kobogi yan yoyigit, “Jil kin abisok yo pindak nandanjo amal unun do Jon iyinjil. Dabilni mini amin sinon, ae kandapmi alek tanbi amin kosit akwan, ae wuda tebani ton amin unun kilek ton, ae miragi mini amin da gen nandan, ae amin kimakbi pidon, ae yoni mini amin da Gen Bin Tagisi nandan.

23 Amin kind a nak nandanek nandan gadatni dima wital kisak unun amin kisik kisigi ton egisak.”

24 Amin bamot Jon da yabekgit unun tobil kinakwal, Yesu da minjat amin kabi madep Jon do yan yoyigit, “Ji miktin amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal kind a anwayin aban kok do kiwit?

25 Dima kan, ninan kok do kiwit? Amin kind a yik imalyo tagisi banjin pagit unun kok do kiwit? Dima, yik imalyo tagisi panek giptim dakon yoni tagi tagi dabin tan yoman amin unun kila amin madep da yutnon gin ekwan.

26 Mani ji ninan kok do kiwit? Kombi amin kind a kok do kiwit? Unun bami, nak asisi dayisat, Jon da kombi amin diwari yapman mudosok.

27 Unun amin do Pin kop da papiakon gen yan mandabi: 'Nandani, geno yan tenjenosak do amin kind a yabekgo unun da mibiltan gamjak. Anek kositgo anoman asak.'

28 Nak yansi dayisat, amin morap miktimon alton unun Jon da yapman mudosok. Mani amin morap Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pinbisi ekwan unun da Jon yapmanjan.”

29 (Jon da amin gat ae takis timit timit amin gat telagi pakbi kili son yomgut, do gen unun nandanek yan yawit, “Pin kop dakon anpak unun kilegisi.”

30 Mani Parisi amin gat ae gen teban mibili nandak nandak amin gat unun Jonon telagi pakbi dima sowit. Yan anek Pin kop da kosit kilegi yolik do agit unun manji ingwit.)

31 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ni tilak gen kind a nan dayiko amin abisok ekwan unun dakon anpak do nandaba pisosak? Unun nianen amin di da ekwan?

32 Unun minjat monjiyo da yan, yuman gwayek tamokon yigek notni yoyin yoyin anek yan yon: 'Nin kasisin kili pisoman, mani ji kap ak do

dima nandayin. Nin bupmi kap yaman, mani ji bupmi nandanek kunam tat do dima nandayin.’”

33 Yesu da sigin yan yagit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin abinek bret dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anjakwan, ‘Konni kinda tan imisak’ ji da gen unun yawit.

34 Ae Amin Dakon Monji da abin jap pakbiyo agit. Yan anjakwan kanek ji da yan yon, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’

35 Ji da gen unun yon, mani Pin kop da pi morap agit unun pindagek nandano nandan kokwini tagisi gin asak.”

Minjat kinda da pakbi kibani tagisi nan Yesu son imgut

36 Parisi amin kinda da Yesu yutnikon obin jap nosak do yan iban yutnikon obin jap tamokon yikgit.

37 Unun kokupmon yokwi pakpak minjat kinda egipgut. Unun minjat Yesu Parisi da yutnon yigek jap nosok yan amin da yanba nandanek pakbi kibani tagisi kinami kinda abidanek yutnon wigigit. Tibiri unun tipnan wasanbi.

38 Wigi Yesu da manjikon kandapnikon panji agek kunam tagakwan dabil pakbini da kandapnikon man guktanba busun dangwani ban ikdigagit. Yan anek kandapnikon mandan nanek

pakbi kibani tagisi nan son imgut.

39 Yan anjakwan Parisi amin unun Yesu yan imgut iyi burikon da yan nandagit, “On amin asi kombi amin kinda tam, on minjat kisiri kwenikon witjisak unun yokwi pakpak minjat kinda yan nandaban.”

40 Yan nandanjakwan Yesu da iyigit, “Saimon, nak gen kinda gayiko.”

Yanban iyigit, “Yoyindet, kili nayi.”

41 Yanban Yesu da iyigit, “Amin bamori unun amin kindakon gomani ton. Kinda dakon gomani unun monej 500 danari, ae kinda dakon gomani unun monej 50 danari.

42 Unun amin bamot gomani sopjil dakon monejni aripmi dima, do gomani dima sopjil do yoyigit. Gak nian nandisal? Yan aban jit amin da unun amin do madepsi galak tan imgut?”

43 Yanban Saimon da iyigit, “Goman madepni dima sopjak do iyigit amin unun da, yan nandisat.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak kokwin kilegisi anek yosol.”

44 Yan yanek Yesu da tobil minjat unun kanek Saimon yan iyigit, “On minjat do koki? Nak yutgokon wiko kandapno sugoken do pakbi dima namil. Mani on minjat da dabil pakbini nan kandapno suganek busun dangwani ban ikdigak.

45 Nak dima mandan nal, mani yutgokon si wiron da wasanejek minjat on da kandapno mandan nak da sigin mandan nosok.

46 Gak busunokon bit nelak dima tagal namil. Mani minjat on da pakbi kibani tagisi kandapnokon son namik.

47 Do yan gayisat, on minjat dakon diwarini morapmi Pinjkop da yopman iban nak do but dasi galagi madepsi nandan namisak. Mani diwarini tagapmisok tan iman amin Pinjkop da diwarini yopman imjak kan, unun amin da nak do galagi madep dima nandan namjak.”

48 Yan yanek Yesu da minjat unun yan iyigit, “Nak da diwarigo yopman gamisat.”

49 Yan iyinban amin kabi Yesu gat jap nanek yikgwit unun iyi gin yan yawit, “On nianjen amin kind a da diwari popyop asak?”

50 Yan yanakwa Yesu da minjat unun yan iyigit, “Nandan gadatgo do anek Pinjkop da gak yokwikon nan abidosok. Butgo yawori tanjakwan kiki.”

8

Minjat diwari Yesu yolba kisi agipgwit

1 Unun da kwenon Yesu kokup pap ae kokup monin monin tawit unudon agek Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon Gen Bin Tagisi

yoyin tenjenagit. Yabekbi 12 kabi kisi agipgwit.

2 Ae minjat diwari Yesu da konni yol yongut ae sotni panmilip agit unun kisi Yesu gat agipgwit. Kinda unun Maria. Maria unun Makdala kokupmon nani yan iyiwit. Kalip Yesu da konni 7 kabi yol ingut.

3 Ae Joana, Susana ae minjat morapmi gat kisi Yesu gat agipgwit. Joana unun Kusa dakon minjatni. Kusa unun Erot dakon yutni dakon kila amin kind a. Unun minjat kabi yo kabini iyi dakon ban Yesu gat pandetni gat panpulugawit.

Jap yet tinjinok dakon tilak gen

(Mt 13.1-9 ae Mk 4.1-9)

4 Amin morapmisi kokup morap tawiron da abin muwukgwit. Abin muwugakwa Yesu da tilak gen kind a yan yoyigit,

5 “Amin kind a unun jap yetni pigaga panji tinjinagit. Tinjinanjakwan jap yet diwari kosiron manba amin da bamanakwa minam da abin si nawit.

6 Anakwa jap yet diwari tipmi ton timon mawit. Man kwawit, mani miktim pakbini mini, do kibidan pasilgwit.

7 Anakwa jap yet diwari jon keli ton timgan mawit. Unun jon keli ton gat kisi kwanek wutjinba kimak mudawit.

8 Ae jap yet diwari miktim tagisikon man kwawit. Unun

bami 100 tanj tanj awit.”
Yesu da tilak gen unun yan mudanej yan yagit, “Gen on nandak do galak tonj amin ji pakyanji nandanej mibili nandanj pisoni.”

*Yesu nido tilak genon dagin
Pinjkop gen yagit*

(Mt 13.10-17 ae Mk 4.10-12)

⁹ Panjetni da tilak gen unun yagit dakon mibili do iyiwit.

¹⁰ Iyinjba yagit, “Pinjkop da ji banjin iyi dakon Amin Kila Agakni unun dakon mibili pasili tonj unun damisak. Mani amin diwari tilak gen gin nandanj.

‘Do dabil sintanej kokdan,
mani dima kanj nandanjo akdanj.

Ae gen nandakdanj, mani mibili dima nandaba pisokdanj.’”

*Jap yet tintinjok dakon tilak
gen dakon mibili*

(Mt 13.18-23 ae Mk 4.13-20)

¹¹ Yesu da sanjenek panjetni banjin yan yoyigit, “Tilak gen dayit dakon mibili unun yan. Jap yet unun Pinjkop dakon gen.

¹² Jap yet kosiron mawit, unun amin Pinjkop gen nandanj dakon tilak. Amin nandanj gadat aba Pinjkop da yokwikon banj timitjak yan do Sunduk da abinj butnikon Pinjkop dakon gen gwayesak.

¹³ Ae jap yet tipmi tonj timon mawit, unun amin da Pinjkop gen nandanj abidanej kisik kisik anj dakon tilak. Mani geli tagi dima yipban

kigit. Do nandanj gadat bisap pisipmisok anek panjekwal altan yoba tepmisi Pinjkop manji iminj mudonj.

¹⁴ Ae jap yet jonj keli tonj bikbikgwan mawit, unun amin Pinjkop dakon gen nandanej kinj miktimon egip egipni do nandaba kik anj unun dakon tilak asak. Unun monej gat ae on miktim dakon yo morap gat do galagi nandanej unun da wutjinj yominejakwa bami dima tonj.

¹⁵ Mani jap yet miktim tagisikon mawit, unun amin Pinjkop dakon gen nandanej tebaisi abidonj unun dakon tilak. Unun buri kilegisi tanjakwan tebai agek bami tagisi panjalon anj.”

Lam dakon tilak gen

(Mk 4.21-25)

¹⁶ Yesu da sanjenek yan yagit, “Amin da lam kolej kwoba nanj dima wutjinjba tonj, bo ae dipmin potpot tamo da mibilgwan dima yopmanganj. Noman tamokon yopmanjakwa amin da yutnon winjek tentenji unun konj.

¹⁷ Yo morap pasili tonj unun don nomansi altanj mudokdanj. Ae yo morap wutjinjbi da tonj unun noman tanj mudanejakwa amin da pindak nandanjo akdanj.

¹⁸ “Ji kanj kimagek gen pakyanji nandani. Tanj yomanj amin unun Pinjkop da di gat sanjen daban timitdanj. Mani minini amin unun tanj

namaŋ yaŋ nandisak unun Pinƙop da gwayekdisak.”

Yesu dakon meŋi padik padikyo unun namin?

(Mt 12.46-50 ae Mk 3.31-35)

19 Unun bisapmon meŋi padik padikyo Yesu kok do opgwit. Mani amin morapmi, do Yesu da kapmatjok kik do antidok awit.

20 Anakwa amin di da Yesu yaŋ iyiwit, “Meŋgo padik padikgoyo yomakon agek gak gandak do yoŋ.”

21 Yanba yoyigit, “Amin Pinƙop dakon gen nandanek guramikgaŋ unun meŋno ae padik padiknoni.”

Yesu da yanban mirim gat ae tap madep gat yawokgimal
(Mt 8.23-27 ae Mk 4.35-41)

22 Bisap kindakon Yesu paŋdetni gat bot kindakon wigek yaŋ yoyigit, “Pakbi idap teri kinda do kino.” Yaŋ yanban kiwit.

23 Boron yigek kinakwa Yesu dipmin pakgit. Anakwan mirim madepsi kinda pakbi idapmon obinakwan boron pakbi piŋi tugaŋakwa pasil do awit.

24 Anakwa paŋdetni da kin Yesu anyolek iyiwit, “Amin Tagi, nin pasildaman!”

Iyiba pidaŋ pakbi gat mirim gat tebai yoyinban mirim dima anakwan pakbi yaworisi tagit.

25 Anakwan Yesu da paŋdetni yaŋ yoyigit, “Nandan gadatji dukon yipman?”

Yanban paŋdetni si pasalgwit. Anek wuripdagek notni yoyin yoyin anek yawit, “On

nianen amin kinda da pakbi mirimyo gen tebai yoyinban geni guramikgamal?”

Yesu da amin kinda dakon koŋni yol imgut

(Mt 8.28-34 ae Mk 5.1-20)

26 Yesu gat paŋdetni gat Gerasa miktim tetgin kin altawit. (Gerasa miktim unun teri kinda tanakwan Galili miktim unun pakbi idap teri kinda tosok.)

27 Yesu bot yipmanek ileŋon wiŋakwan unun kokup papmon amin kinda da abin altaŋ imgut. Unun amin koŋni taŋ imgwit. Bisap dubagisi molaŋ egipgut, ae yut kindakon dima egipgut. Amin kimakba paŋki tip kinamgwan yopmanŋan miktimon gin egipgut.

28 Unun amin da Yesu kaŋek madepsi yaŋ tidanek Yesu da kandapmon maŋ pagek gen papmon da yaŋ yagit, “Yesu, gak Pinƙop Wikwisi dakon Monji, gak ninan annamdisal? Bupmi nandan nabi. Yo yokwi dimasi an nabi!”

29 Koŋ da amin unun yipman detjak do Yesu da kili iyigit, unun do madepsi yaŋ tidanek gen unun yagit. Unun amin koŋ da bisap morapmi anupbal awit, do amin da bisapmi bisapmi kilani tebaisi anek nap teban tebaisi ban kisit kandapyoni paŋteban awit. Mani nap teban unun paŋdaganek koŋ da imin suganakwan miktim amin dima ekwan timon kin kin agit.

30 Yesu da yan iyigit, “Mango namın?” Iyınban koñni morapmi tañ ingwit, do “Amin Kabi Madep” yan iyigit.

31 Yesu da bupmi nandan yomjak do koñ da bisit tebai yan iyiwit, “Nin gapma kidagi mini unjungwan pigineñ do dima niyiki.”

32 Bit kabi madep kinda kapmatjok ileñon egek jap nanek egipgwit. Koñ unun bit da butgwan pigik do Yesu bisit tebai iyınba nandan yomgut.

33 Anakwan koñ amin unun yipman degek wiñ abigi bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun timtim yanek obandom nan pigi pakbi idapgwan pigekek pakbi nan kimakgwit.

34 Anakwa bit kila amin yo unun pindagek timtim yanek kiñ kokup papmon amin gat ae kokup teri teri egi anañ kiwit unun amin gat kisi yoyiwit.

35 Anakwa amin da yo nianñensi kinda da altagit, unun kok do apgwit. Abiñ Yesu altañ iminek amin unun koñni kili yipman dekgwit kawit. Kanba amin unun Yesu da buron buri kili pisagit ae ilikba pigikni toñ da yikgit. Yan yikban kan pasalgwit.

36 Anakwa yo dabil da kan nandanjo awit amin unun da koñ da anupbal abi amin nianñon da kilek tagit unun dakon mibili yoyiwit.

37 Yoyınba Gerasa miktım dakon miñat amin morap kisi pasol pasol madepsi nandanek Yesu unun yopman

dek kisak do iyiwit. Iyınba boron wigek yopman kigit.

38 Mani amin unun koñ da yipman dek kiwit amin da Yesu yol do bisit tebai iyigit.

Iyınban Yesu da tobil kisak do yabegek yan iyigit,

39 “Gak tobil yutgokon kinjek Pinokop da gak anpuluganek yo madepsi ak unun do amin yoyiki.” Yan iyınban amin unun tobil kiñ kokupni dakon amin morap Yesu da anpuluganek yo morap agit unun do yoyigit.

Yesu da miñatjok kinda kimakgit nan aban pidagit, ae miñat sotni toñ kinda anjkilek agit

(Mt 9.18-26 ae Mk 5.21-43)

40 Yesu pakbi idap teri kinda do kiñ altanakwan amin morapmi da but dasi abidawit, nido unun do jomjom anek egipgwit.

41 Unun bisapmon amin kinda apgut, mani Jairus. Unun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda egipgut. Unun da Yesu da kandap mibilon man pagek yutnikon kisakdosi madepsi iyigit.

42 Unun monji mini, gwi kalonji kinda gin bilakni unun 12 da tilak, unun da si kimot do agit.

Yesu yutnikon kik do kosiron kinakwan amin madepsi, do gitni gitni anakwa kigit.

43 Kinakwan miñat kinda unjungwan agipgit. Unun dagan mok anek yawini manakwa bilak 12 yan agit,

mani amin kinda da aripmi dima ankilek agagi.

⁴⁴ Uñun miñat Yesu da manjikon kapmatjok abinej Yesu dakon imal dubakni da ilenikon igayigit. Anakwan unjudon gin yawini pasil imgwit.

⁴⁵ Anakwan Yesu da yagit, "Namin da igayin namik?"

Yanban amin morap nin dima dima yanakwa Pita da iyigit, "Amin tagi, amin morapmisi da gak gat gadat gadatsi akwan."

⁴⁶ Mani Yesu da yagit, "Amin kinda da igayin naminakwan tapminno diwari kwan nandat."

⁴⁷ Yanban miñat unun aripmi dima pasilgen yan nandanej ninnimik abin Yesu da kandap mibilon man pagit. Man pagek amin morap da dabilon mibili nido Yesu igayigit unun dakon yankwok anek yan yagit, "Igayiko sotno unjudon gin pasilak."

⁴⁸ Yanban Yesu da iyigit, "Gwano, nandan gadatgo da gak ankilek ak. Butgo yawori tanakwan kiki."

⁴⁹ Yesu gen unun yanakwan muwut muwut yut dakon kila amin Jairus da yutnon da amin kinda apgut. Abinej Jairus yan iyigit, "Gwago kili kunwak, do yoyinjet isal dogin dima iyinbi kisak."

⁵⁰ Yesu unun nandanej Jairus yan iyigit, "Dima pasolgi. Isal nandan gadat gin anaki gwago kilek tosak."

⁵¹ Yan yanek yutnikon kin altanej amin diwari dima wigini do yoyinej Pita, Jon, ae Jems gat, ae miñatjok dakon meni datniyo gat timikban yutnon wigiwit.

⁵² Uñun yutnon amin morapmi da miñatjok do bupmi nandanej kunam tagek iyon iyon yanek egipgwit. Anakwa Yesu da yoyigit, "Ji kunam yopgut. Dima kunwak, isal dipmin pokdok."

⁵³ Yanban miñatjok wagil kunwak yan nandanej jikgo yanjan imgwit.

⁵⁴ Mani Yesu da miñatjok kisirikon abidanej gen papmon da yagit, "Gwano, pida!"

⁵⁵ Yan yanban miñatjok unun dakon wupmi aeni tobil abin pigakwan unjudon gin pidagit. Pidanakwan Yesu da jap di iba nosak do yoyigit.

⁵⁶ Aban meni datni da unun kanek tamtam yagimal. Mani Yesu da tebai yoyigit, "Jil on yo noman tanban komal unun do amin dimasi yoyinjl."

9

Yesu da yabekbini 12 kabi pikon yabekgit

(Mt 10.5-15 ae Mk 6.7-13)

¹ Yesu da yabekbini 12 kabi yan yoban obin muwukba sot amin panmilip agak, ae kon kisisi yolni dakon pi ani do yan mudan yomgut.

² Yominej Pinkop da Aminon Kila Asak dakon gen yan tenjenoni, ae sot aminyo panmilip ani yan do yabekgit.

³ Anej yan yoyigit, “Ji kosit agip do yo di dima timitni. Win kirin, ae yik, ae bret, ae monen, ae paba pigik bamori dima timitni.

⁴ Yut kindakon wugini kan, unudon gin egek kokup unun yipman kini.

⁵ Kwa amin da ji dima timikba kan, kokup pap unun yipman det do kandapjikon kimbaban tegon unun tidanba kini. Yan aba amin da yokwi anapno unun do anek kwan yan nandani.”

⁶ Yan yoyinban kokupmi kokupmi agek Gen Bin Tagisi yoyin tenjenek amin dakon sotni panmilip awit.

Erot da Yesu namin amin kinda yansi nandak do agit

(Mt 14.1-2 ae Mk 6.14-16)

⁷ Gapman dakon kila amin madep mibiltogi Erot da Yesu dakon gen bini nandagit. Di da Yesu kanek Jon kimoron da aeni pidagit yan yawit, do Erot but morap agit.

⁸ Ae di da yawit, “Elaija da noman tak.” Ae di da “Kombi amin kalipsi egipgwit unun kinda da kimoron da pidak” yan yawit.

⁹ Mani Erot da yan yagit, “Jon dakon tegi kili mandan dagagim. Mani abisok namin amin kinda dasi yo madepsi anakwan gen bini nayinba nandisat?” Yan yanek Yesu kok do pini agit.

Yesu da amin 5 tausen do japyomgut

(Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Jn 6.1-13)

¹⁰ Yabekbi kabi aeni tobil Yesukon abinek yo morap awit dakon geni iyiwit. Iyinba Yesu da timikban iyi gin kokup kinda mani Betsaida unudon kiwit.

¹¹ Anakwa minjat amin kabi madepsi unun Yesu unudon kisak yan kan nandanjo anek bunon yolgwit. Anakwa Yesu da tagisi nandan yominek Pin kop da Aminon Kila Asak unun do yoyinek sot amin panmilip agit.

¹² Pilin pilindo yabekbini 12 kabi da obin Yesu yan iyiwit, “Kokup amini minikon ekwan, do yoyinbi minjat amin morapyo kinjek kokup monin monin ae timi digwan kin jap pakbiyo gat ae dipmin potpot tamoyo gat wisini.”

¹³ Mani Yesu da yabekbini yoyigit, “Disi jap yomgut.”

Yoyinban yawit, “Nin japnin morapmi dima. Bret 5 kabi gat ae tap kilap bamori gat gin. Nin kin on minjat amin morap do jap monen ban si yumnen do nandisat?”

¹⁴ (Wili 5 tausen da tilak egipgwit.)

Yanba Yesu da pandetni yan yoyigit, “Amin 50 50 yan panmuwuk yopba yik yik ani.”

¹⁵ Yan yanban pandetni da yan gin aba amin kisi yik mudawit.

¹⁶ Yigakwa Yesu da bret 5 kabi gat ae tap kilap bamot gat kisi timik Kwen Kokup sintanek gisamikgit. Anek bret gat ae tap kilap gat pandaganek pandetni

do yomɨŋakwan amin do kokwinik yomgwit.

¹⁷ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nanakwa jap nawit dakon diwari tawit unun panɨetni da similba yigi 12 yanɨsi tugawit.

Pita da Yesu dakon mibili yan tenɨtenagit

(Mt 16.13-19 ae Mk 8.27-29)

¹⁸ Bisap kindakon Yesu iyi gin bisit pi agit. Unun bisapmon panɨetni kisi unudon egipgwit. Egi yan yoyigit, “Amin kabi madep da nak do namin yan yon?”

¹⁹ Yoyinban yan iyiwit, “Dida Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yon, ae di da Elaija yan yon, ae di da kombi amin kalipmi kinda da kimoron da pidagit yan yon.”

²⁰ Yanba yan yoyigit, “Mani ji disis nak do namin yan yon?”

Yanban Pita da antobilek iyigit, “Gak Kristo, Pinɨkop da yabekban apgul.”

Yesu kimagek pidosak do yagit

(Mt 16.20-28 ae Mk 8.30-9.1)

²¹ Yan yanban Yesu da iyi Kristo egisak unun dakon geni amin kindakon dimasi yoni do yanɨsop anjyomgut.

²² Anek yan yagit, “Amin Dakon Monji da egi yo yokwi morapmi noman tan iba tepmi pakdisak. Ae Juda amin dakon kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyinɨdet amin unun da manji iminɨek anakba

kimotdisak. Anakwa gildat kapbi anakwan pidokdisak.”

²³ Yan yanɨk amin kisi yan yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kan, iyi dakon galaktok manji yomɨnek tilak kindapni gildari gildari guramigeek nak noljak.

²⁴ Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanɨk pi madep asak kan, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandanɨk egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak.

²⁵ Amin kinda miktim dakon yo morap panɨk egi kimotjak bisapmon iyi pasiljak kan, unun yo morap da aripmi dima anɨpulugokdan.

²⁶ Amin kinda nak do ae nak dakon gen do mayagi nandisak kan, Amin Dakon Monji iyi dakon tilimni gat ae Datni dakon tilimni gat ae Pinɨkop dakon telagi anelo kabi dakon tilimni gat apjak bisapmon unun amin do mayagi yan gin nandan imdisak.

²⁷ Nak asisi dayisat, ji on akgan kabikon da di dima kimagek Pinɨkop dakon Amin Kila Agakni kokdan.”

Yesu dakon giptim kulabik agit

(Mt 17.1-13 ae Mk 9.2-13)

²⁸ Yesu unun gen yanɨk egi gildat 8 yan da tilak mudanakwa Pita, Jon ae Jems

gat timikban ileŋ kindakon bisit pi ak do wiŋiwit.

²⁹ Wiŋek Yesu bisit pi anjakwan tomno dabilni kulabik anek imalni mal dakon tenŋenŋi yombem agit.

³⁰⁻³¹ Yan aban kanjakwa Moses gat Elaija gat tilimni gat noman tagimal. Noman tanbal Yesu gat gen yan nandat aba pindakgwit. Yesu Pinŋkop dakon galaktok yolek Jerusalem kokup papmon on miktim yipman detjak unun dakon gen yawit.

³² Pita gat notni bamot gat dipmin do yokwisi awit. Mani dipminon da pidan Yesu tilimni gat ae amin bamot gat kisi akba pindakgwit.

³³ Amin bamot Yesu yipman det do anjakwal Pita da Yesu yan iyigit, "Amin Tagi, nin idon tagisi ekwaman. Nin yut kaben kapbi aneŋ. Kinda gak do, ae kinda Moses do, ae kinda Elaija do aneŋ." (Pita gen unun nan yosot yan unun dima nandanek yum yagit.)

³⁴ Pita gen sigin yanakwan gikwem da pin ilimik yomanakwan pasalgwit.

³⁵ Gikwem kagagwan da gen kinda yan altagit, "On Monjino, pino asak do manjigim, do ji geni nandani."

³⁶ Yan mudanakwan Yesu nanŋin kawit. Yo ileŋon altanba pindakgwit unun iy dogin nandaba tawit. Unun bisapmon amin di dima yoyiwit.

Yesu da monji kinda konji yolimgut

(Mt 17.14-21 ae Mk 9.14-29)

³⁷ Wisa dagok do Yesu gat panŋetni gat ileŋ yipman pigakwa amin kabi madepsi kosiron domdom awit.

³⁸ Amin madep kabigwan da amin kinda da yan tidanek anpulugosak do yan iyigit, "Yoyinŋdet, monjino kalonŋi kindagin. Do kin koki do nandisat.

³⁹ Bisap morapmi kon kinda da burigwan pigakwan unudon gin madepsi yan tidosok. Anek tebai anupbal anjakwan nimnimigakwan tarak da gen kaganikon wun tugon. Giptimi obisi anupbal anek bisap kalon kalon gin yipman dekdak.

⁴⁰ Panŋetgoni da yol imni do bisit tebai yoyigim, mani anŋidok awit."

⁴¹ Yan yanban Yesu da yagit, "Nandan gadatji mini amin, ji anpakji yokwisi. Nak bisap nian da ji gat egek jigisi guramik daben? Monjigo idon anop."

⁴² Monji unun Yesu da akgiron obinakwan kon da monji unun ukwayikban miktimon man pagek nimnimikgit. Mani Yesu da kon tebaisi iyinŋek monji unun anmilip aban kilek tanban datni do anŋobilimgut.

⁴³ Yan aban amin da Pinŋkop dakon tapmin madepsi kanek tamtam yawit.

Yesu kimagek ae pidokdisak

do yanban kosit bamot agit
(Mt 17.22-23 ae Mk 9.30-32)

Amin Yesu da yo morap agit do nandaba njwaknjwarisi anjakwa, Yesu da pañdetni yan yoyigit,

44 “Gen dayikdisat unun pakyanjsi nandani. Amin Dakon Monji amin da kisiron yipdan.”

45 Mani pañdetni gen unun dakon mibili pasili tan yomgut, do dima nandaba pisagit. Ae gen unun dakon mibili nandak do anek iyik do si pasalgwit.

Namin da mibiltok amin egisak?

(Mt 18.1-5 ae Mk 9.33-37)

46 Bisap kindakon Yesu dakon pañdetni namin da mibiltok aminin egisak yan do gen emat kinda awit.

47 Anjakwa Yesu da pañdetni dakon but pindak nandanjo anek amin monij kinda iyi akgiron anobin yipban akgit.

48 Yipban agakwan pañdetni yan yoyigit, “Amin kinda nak do nandanek on amin monij but dasi abidosok, unun nak nan but dasi abidosok. Ae amin kinda nak but dasi abidosok, unun Dat nak yabekban pigim unun nan but dasi abidosok. Ji kabikon kinda da pinbisi egi damjak kan, unun da mibiltok aminji asak.”

Uwal dima andamjak amin unun notji

(Mk 9.38-40)

49 Jon Yesu da gen yagit nandanek yan yagit, “Amin Tagi, nin kanjapno amin kinda da gak da manon kon yolban kaman. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yan sop anjimimanj.”

50 Mani Yesu da iyigit, “Yan sop dima anjimni. Amin kinda uwal dima andamjak kan unun notji.”

Yesu gat pañdetni gat Jerusalem kiwit
(Kilapmi 9.51-19.28)

Samaria amin da Yesu not dima an imgwit

51 Pin kop da Yesu abidan anan Kwen Kokup wigisak dakon bisap kwan tagit. Anjakwan Yesu unun Jerusalem kiken yanjsi nandaban teban tagit.

52 Anek amin di yabekban unun da kalip mibiltan Samaria dakon kokup kindakon yut tamoyo panoman ani do kiwit.

53 Mani Yesu Jerusalem kikdisak yan nandawit, do unun kokupmon amin da Yesu abidok do dima galak tawit.

54 Jems gat Jon gat da unun pindagek Yesu yan iyigimal, “Amin Tagi, nit da yondo Kwen Kokup kindap da pin sonba mini ani do tagi nandisal?”

55 Yanbal Yesu da tobil tebaisi yan yoyigit, “Dima yogogisi yomal!”

56 Yan yoyinban ae kokup njwaknjwari kindakon kiwit.

Yesu yolyol dakon gen

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Kosiron kinakwa amin kinda da iyigit, “Dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgen gin.”

⁵⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Jon pinan unun miktingwan yutni ton. Ae minam kwen akwan unun yutni ton. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini.”

⁵⁹ Yan iyinek ae amin kinda yan iyigit, “Abin nak nol.”

Mani amin unun da yan iyigit, “Amin Tagi, nandan naminaki kin datno wayik yipmanek don abin golben.”

⁶⁰ Yan yanban Yesu da iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Mani gak kin Pin kop da Aminon Kila Asak unun dakon gen yan tenjenoki.”

⁶¹ Yan yanban ae amin kinda da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gol do nandisat, mani nandan naminaki kin gwakno galok gen yoyinek don abin golgen.”

⁶² Yanban iyigit, “Sapa nan miktin pudanek dambi da manjigwan wusisak unuden amin da Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima egipmi.”

10

Pañdetni morapmi Pin kop dakon gen yoni do yabekgit

¹ Egi Amin Tagi da pañdet 72 gat manjigit. Anek iyi kokup dukwan dukwan kik

do agit, unudon mibiltok unun da kalip kini do bamot bamot yabekgit.

² Anek yan yoyigit, “Pigaga jap bami madepsi tan pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima. Unun do ji bami pakpak dakon Amin Tagi bisit iyinba pi amin pañalon an yopban pinikon kini.

³ “Ji kinnek yan nandani: Ji sipsip monin ban yan jon pinan da bikbigon yabekdat.

⁴ Moneñ simil kinam, ae yik, ae kandap gwil dima timigek kini. Anek kosiron amin pindak ‘Gildat tagi!’ yan dima yoyini.

⁵ Yut kindakon wigek mibiltok yan yoyini, ‘On yut amin butji yawori tosak.’

⁶ Yut unudon but yawot amin kinda ekwan kan, but yawot genji dakon bami unudon tosak. Minini da egipjak kan, but yawotji dakon bami jikon aeni tobiljak.

⁷ Yut wigini unudon gin yik egiyo anakwa jap daba noni. Pi agak amin unun tomni tagi timikgan. Ji yuri yuri dima agipni.

⁸ “Kokup kindakon kinakwa not an daminek jap daba kan unun si noni.

⁹ Anek amin sotni ton pañmilip anek yan yoyini, ‘Pin kop da Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.’

¹⁰ Kokup kindakon kinakwa not dima an daba kan, unun

kokup dakon kosit madepmon agek yan yoyini,

¹¹ 'Kokupji dakon kimbaban kandapninon tegon, unun tidono kinakwa diwarisi tan daman yansi nandani. Anek yansi nandani, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.'

¹² Yansi dayisat, gen kokwin bisap madepmon Sodom kokup amin da kobogi do jigi tagapmi pakdan. Mani kokup unuden amin kobogi do jigi madepsi pakdan."

But tobil dima an amin unun bupmisi

(Mt 11.20-24)

¹³ Yesu da sanbenek yan yagit, "Korasin ae Betsaida kokupmon amin, awa! Nak wasok tapmimi ton abo pindagek ji but tobil dima awit. Tair ae Saidon kokupmon amin da pindakgwit tam, but tobil bamisi abam. Anek bupmi dakon yik imalyo panek abilagon yikbam.

¹⁴ Mani gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jigi tagapmi panakwa ji da kobogi do jigi madepsi pakdan.

¹⁵ Anakwa Kapaneam kokupmon amin, ason Kwen Kokup nin da wigikdaman yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdan."

¹⁶ Yesu da panjetni sanbenek yan yoyigit, "Ji

dakon gen nandisak amin, unun da nak dakon gen nandisak. Ae manji damisak amin, unun nak nan manji namisak. Ae nak manji namisak amin, unun da nak yabekgit amin manji imisak."

Panjet 72 aeni tobil apgwit

¹⁷ Panjet 72 unun kisik kisigon da tobil abinek Yesu yan iyiwit, "Amin Tagi, gak dakon man yanapno kon da genin guramikgan!"

¹⁸ Yan yanba yoyigit, "Sunduk unun Kwen Kokup da mal da yan manban kagim.

¹⁹ Nandani. Nak ji da tunon amin emari ton gat ae skopion gat bamoni, ae uwal dakon tapmim kisisi pabin yopni do yan mudan damisat. Yo kinda da ji aripmi dima panupbal asak.

²⁰ Mani kon da genji guramikgan, unun do kisik kisik dima ani. Ji dakon man Kwen Kokupmon mandabi da ton, unun do nandanek kisik kisik ani."

Yesu da kisik kisik nandanek Pinjkop anjisigit

(Mt 11.25-27 ae 13.16-17)

²¹ Unun bisapmon Yesu Telagi Wup da kisik kisik iban yan yagit, "Dat, kundu ae miktim dakon Amin Tagi, amin diwari miktim dakon nandak nandakni unun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unuden amin do gen bami morap si panjisibisal. Anek amin moninji da tilagon ekwan

amin, unun do yolisal. Yan asal do gak ankisat. O Dat, gaga dakon galaktok yolek yan asal.

22 “Datno da yo morap kili namgut. Dat unun dagin Monji nandan imisak. Anek Monji gat ae amin morap Monji da Dat dakon mibili yolisak, unun amin dagin Datno nandan iman.”

23 Yan yanek Yesu tobil pangetni banjin yan yoyigit, “Ji da yo pindak nandan yo an, unun pindakgan amin unun kisik kisik ekwan.”

24 Nak yansi dayisat, kalipsigwan kombi amin morapmi gat ae kila amin madep morapmi gat da yo ji da pindakgan unun pindatdosi nandawit, mani dima pindakgwit. Ae gen nandan unun nandakdosi nandawit, mani dima nandawit.”

Samaria amin kinda da Juda amin kinda anpulugagit

25 Bisap kindakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin kinda da pidan agek Yesu ankwel do anek yan iyigit, “Yoyinet, yo ninan anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

26 Iyiban Yesu da iyigit, “Gen teban papiakon gen tosok unun manjiek nian kokwinikdal?”

27 Iyiban yagit, “Ji Amin Tagi Pinjopji unun but gat ae wup gat ae

tapmingo gat ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi.

Ae gaga do but dasi nian galak tosok, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

28 Yanban Yesu da iyigit, “Kobogi bamisi yosol. Yansi anek egip egip abidokdisal.”

29 Mani unun amin iyi do Yesu da amin kilegi kinda yan kosak do nandanek yan iyigit, “Nak namin amin ban but dasi galak tan yoben do yosol?”

30 Yan yanban Yesu da iyigit, “Amin kinda Jerusalem yipmanek Jeriko kokup papmon kik do anek kosiron pigigit. Pigakwan kabo noknok da abidan yik imalni gwayenek anakba pali kinakban yipman kiwit.

31 “Kinakwa mukwa sogok amin kinda unun kosit nanjin pigigit. Pigi amin unun kanek anpekwolek kosit ilen nan yapman kigit.

32 Yapman kinakwan Liwai amin kinda obin kanek yan gin anpekwolek yapman kigit.

33 “Mani Samaria amin kinda da unun kositnan obin amin unun kanek bupmi nandan imgut.

34 Bupmi nandan iminek giptimi anak anjupal awit unun wain gat ae bit nelak gat ban son iminek waman imgut. Yan anek amin unun kendak anek iyi da donkikon yipgut. Yipmanek anki amin da

yuman nanek pokgon yut kindakon yipmanek kilani agit.

³⁵ Anek wisa dagok do silwa monen tabili bamori unun yut pakgimal dakon kila amin do iminek yan iyigit, 'Kilani anjaki on monen da aripmi dima anjakwan nan mudok di abi kan, tobil abinek don gaben.'

³⁶ Yan yanek Yesu da gen teban dakon nandak nandak amin yan iyigit, "Nian nandisal, unun amin kapbi da kabikon namin da kabo noknok da anjakgwit amin unun do but dasi galak tan ingut?"

³⁷ Yanban iyigit, "Bupmi nandan iminek anpulgagit amin unun da."

Yanban Yesu da iyigit, "Gak kin anpak yan gin abi."

Yesu unun Mata gat Maria gat da yutnon egipgwit

³⁸ Yesu gat panjetni gat kinjek kokup kindakon altawit. Unun kokupmon minjat kinda egipgut mani Mata. Unun da yanban Yesu unun yutnikon wigigit.

³⁹ Wikwan Mata dakon padige mani Maria unun Amin Tagi da kandap mibilon yigek geni nandagit.

⁴⁰ Mani Mata unun jap dakon oman do nandaba kik morapmi anek obin Yesu iyigit, "Amin Tagi, padigino nepmak da naga gin pi madep asat. Gak unun do dima nandisal? Iyinjbi obin nak anpulanban."

⁴¹ Yanban Amin Tagi da Mata yan iyigit, "Mata, gak

yo morapmi do nandaba kik anek butgo yokwi toso.

⁴² Mani gak yo kalonj kinda dogin nandaki kan tagi. Maria unun dogin nandisak, do tagi dima kirinjik ibenj."

11

Bisit agak dakon gen

(Mt 6.9-15 ae 7.7-11)

¹ Bisap kindakon Yesu unun bisit pi anek egipgut. Bisit aban mudanakwan panjetni kinda da yan iyigit, "Amin Tagi, Jon da panjetni bisit agak do yoyinj dekgit, yan gin niyinj dekgi."

² Yanban Yesu da yoyigit, "Bisit ani bisapmon yan yoni: 'Dat, gak dakon man telagi toso.

Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.

³ Gildari gildari jap aripninon nibi.

⁴ Nin yokwi anjiman amin dakon diwarini yopman yomaman, do gak yan gin nin dakon diwarinin yopman nibi.

Panjewalon dima nipbi."

⁵ Yan yanek yoyigit, "Jikon da kinda da kalbi binap notni da yutnon kin yan iyisak, 'Not, bret timi kapbi nabi tamoni don gaben.

⁶ Notno kinda kosit dubagikon da abik da yutnokon isal yikdak. Japno mini.'

⁷ "Yanban notni yutgwan da gen kobogi yan iyisak, 'Jigi dima nabi. Pidanek aripmi dima gaben. Yoma benjan kili

at, ae gwakno gat kili pak mudaman.'

⁸ Nak yan dayisat, amin unun notni da bisit iyik unun do dima imisak. Mani sanbek sanbek yanakwan unun do kurak tajak yo nido wadajak yosok unun kisi imisak.

⁹ "Yando, nak yan dayisat: Ji Pin kop bisit iyinba tagi damdisak, ae wisinjek bami kokdan, ae yoma domon tidanba wital damdisak.

¹⁰ Amin morap Pin kop bisit iyan unun yo timikgan, ae yo wisan amin unun bami kon, ae yoma domon tidon amin unun wital yomisak.

¹¹ "Dat kabi, ji kabikon da monjisi kinda da tap kilap do dayinban tunon amin emari ton kinda tagi imni?

¹² Bo pup kwap do dayinban skopion kinda tagi imni?

¹³ Ji yokwi pakpak amin, mani monjisi do yo tagi yoman. Do yansi nandani. Ji bisit iyinba Datji Kwen Kokup egisak unun da Telagi Wup tagi damjak."

Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit

(Mt 12.22-30 ae Mk 3.20-27)

¹⁴ Yesu da amin kinda kon kinda da anakadim aban gen dima yagit, unun konni yol imgut. Yol iban amin kadim unun gen yanakwan amin da karba yo njwakjwarisi agit.

¹⁵ Mani amin di da yan yawit, "Kon dakon mibiltok amin Belsebul da tapmimon kon yoldak."

¹⁶ Yanakwa amin diwari da Yesu anakewal do anek iyinba wasok tapmimi ton kinda anakwan, asi Pin kop da yabekban pigit da pini asak yan kok do nandawit.

¹⁷ Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandanjo anek yoyigit, "Miktim kinda dakon amin da pudan ki kabi bamori anek emat wamjil kan, miktim unun yokwi tokdisak. Ae amin yuri kinda da pudan kinjek emat wamni kan, unun amin yut tagi dima egipdan.

¹⁸ Sunduk dakon amin kabini da pudan ki kabi bamori anek emat wamjil kan, nianon da Sunduk gat amin kabini gat tebai atni? Nak da kon Belsebul da tapmimon yoldat yan yon.

¹⁹ Mani nak Belsebul da anpuluganban kon yoldat kan, disi dakon notji kon yolgan unun amin kabi ni tapmimon da kon yolgan? Unun amin kabi da genji kokwinigek gulusun yon yan tagi dayini.

²⁰ Mani Pin kop da iyi tapmim naminakwan kon yoldat kan, Pin kop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

²¹ "Amin tebaisi kinda emat agak yo kabini timigek iyi dakon yut kilani tebai anakwan, yo kabini tagisi ton.

²² Mani amin kinda unun yut ami dakon tapmim yapmandak amin kinda da abisak. Abin anagek emat agak yo kabini timigek tapmim pagit unun

gwayesak. Yan anek yo morapni kabo nanek kokwinik notni do yomisak.

²³ “Amin nak dakon notno dima, unun da nak uwal anjnama. Ae amin nak dima anpulanganban amin panmuwukgama, unun amin da amin panwasenban wasen kwan.”

Konj kinda aeni tobil abisak
(Mt 12.43-45)

²⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Konj kinda da amin kinda yipman degek kin miktim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok, do yan yosok, ‘Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kiken.’

²⁵ Yan yanek kin kanban sibat sibat wiririgek yo morap pankosit abi pindakdak.

²⁶ Yan kosok, do kin konj 7 kabi iyi yapmanek wagil yokwisi gat timikban kwa unun yutnon egek anpak yokwisi an. Mibiltok unun amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmanek wagil yokwisi egisak.”

Nianjen amin da kisik kisik ekwan?

²⁷ Yesu gen unun yanakwan minjat amin kabi madep kabigwan da minjat kinda da pidan yan iyigit, “Mengo si analanek mum gaban nagil unun dasi kisik kisik tagi asak!”

²⁸ Yanban Yesu da yagit, “Mani unun yapmanek amin Pinjkop dakon gen nandanek

guramikgan amin unun da kisik kisik ekwan.”

Yesu wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mt 12.38-42 ae Mk 8.12)

²⁹ Amin morapmisi da Yesukon sigin obin muwugakwa Yesu da yoyigit, “Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pinjkop dakon pi nan asat yan nandak do wasok tapmimi ton kinda kok do yon. Mani kinda dima kokdan. Jona dakon tilak nanjin kokdan.

³⁰ Kalipsigwan Pinjkop da kombi amin Jonakon tilak aban Niniwe kokup pap amin da asi Pinjkopmon da abik da asak yan kawit. Ujudej gin yo Amin Dakon Monjikon noman tan iba apmiap amin da kanek asi Pinjkop da yabekban abik yan kokdan.

³¹ “Miktim saut tetgin dakon kila amin minjat madep unun Solomon dakon nandan kokwini tagisi iyinakwan nandak do miktim dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, unun da Solomon yapmandak, mani geni dima nandan. Do gen kokwin bisap madepmon unun kila amin minjat madep da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tenjenjokdisak.

³² Niniwe amin Jona da Pinjkop dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kinda

egisak unun da Jona yapman mudosok, mani ji but tobil dima an. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tenjenokdan.”

Giptim dakon tenjeni
(Mt 5.15 ae 6.22-23)

33 Yesu da sigin yagit, “Amin da lam kolej pasiligwan yopba dima ton. Bo ae kwoba ban wutjiba dima ton. Noman tamokon yopba tan tenjenanakwan amin da win tenjeni kon.

34 Dabilgo unun giptimgo dakon tenjeni. Dabilgo tagisi kan, giptimgo kalon tenjenini ton. Mani dabilgo yokwi kan, giptimgo pilin tuksi tosok.

35 Yan do, giptimgo dakon tenjeni unun pilin tuk asak yan do kan kimokgi.

36 Giptimgo kalon tenjenini ton ae pilin tuk kinda dima tosok kan, giptimgo lam dakon tenjeni dakon panop pindakdal unuden tenjenokdisak.”

Parisi amin gat gen teban mibili nandak nandak amin gat dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 20.45-47)

37 Yesu gen yan mudanakwan Parisi amin kinda da yutnikon kwan yigek jap nonjil do iyigit. Iyiban Yesu kin yutnikon wigi jap noknok tamokon yigit.

38 Yigek mibiltok kisiri dima suganek jap nanban

Parisi amin unun da kanek dima agagi asak yan nandagit.

39 Aban Amin Tagi da yan iyigit, “Parisi amin ji kap idapyo dakon manji ban gin sugon. Mani kabo gat ae anpak yokwi mibili mibili gat unun butjigwan tugawit da ton.

40 Ji nandan kokwinji tagi mini! Pin kop da manji ban gin dima, buri gat kisi wasagit.

41 Ji bupmi amin do but dasi galak tanek panpulugoni kan, ji amin kilegisi.

42 “Mani Parisi amin, awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi ton unun pan kabi 10 kabi yopmanek unun kabikon ban kabi kindan Pin kop do paret an. Mani gen kokwin kilegi agak gat, ae Pin kop do but dasi galak tan imim unun ji dima an. Anpak kilegi unun gat ae paretyo kisi ani kan tagisi.

43 “Parisi amin, awa! Ji muwut muwut yut madepmon tamo mibiltogi unudon yit do galagi nandan. Ae amin da maket tamokon nandaba wukwan daminek gildat tagi yan dayini do galagi nandan.

44 “Parisi amin, awa! Ji amin kimakbi yopyop tamo miktingwan tanakwa amin da dima pindagek kwenikon baman akwan ji unun yombem.”

45 Gen teban mibili nandak nandak amin kinda da gen unun yanban nandanek Yesu yan iyigit, “Yoyindet, Parisi

amin do gen unun yanek, ninyo kisi pabin nipmandal.”

46 Yanban Yesu da yagit, “Gen teban mibili nandak nandak amin jiyo kisi, awa! Ji amin gen teban mibili mibili jigisi guramitni do yoyan, mani kisitjok kinda yominjek panpuluganjek guramit do dimasi nandan.

47 “Awa! Ji kombi amin dakon bumjot tamo wason. Mani babakji da dapba kimakgwit.

48 Babikji da kombi amin dapba kimakgwit unun dakon bumjot tamoni ji da pantilim an. Yan an unun babaknin da tagisi dapba kimakgwit yan nandan dakon tilak asak.

49 Unun do anek Pinjop da nandan kokwini tagisikon da yan yagit, ‘Nak da kombi amino gat ae yabekbi kabino gat unun amin kabikon yabetdisat. Yabekgo diwari dapba kimotdan, ae diwari yo yokwisi anyomdan.’

50 Yan do anek Pinjop da miktin wasagiron da kombi amin morap dapba kimakgwit unun dakon kobogi amin abisok ekwan unun da timitdan.

51 Wasok wasok do amin kilegi Abel anagek ae amin diwari dapmanakwa wigi wasip do Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon anakba kimakgit unun dakon kobogi yo jigisi amin abisok ekwan unun da timitdan.

52 “Gen teban mibili nandak nandak amin, awa! Nandak nandak pakpak tamo dakon yoma witald disi kili gwayewit. Disi unjungwan dima wigiwit. Anek unjungwan wigik do awit amin ji da kosit sopsop anyomgwit.”

53 Yesu unun yut egipgut yipman degakwan gen teban yoyindet amin gat ae Parisi amin gat da Yesu do uwal an iminek gen mibili mibili iyiwit.

54 Ankewalno sun kinda yanakwan gen pikon yipnen yanon da iyiwit.

12

Parisi amin dakon anpak yokwi do kan kimotni

(Mt 10.26-27)

1 Amin tausen morapmi da abin muwugek gitni gitnisi anek notni baman baman anakwa Yesu da mibiltok pandetni ban kalip yan yoyigit, “Parisi amin dakon yisni do kan kimotni. Unun jamba but aminsi ekwan.

2 Yo morap gwiligwan ton unun altan tenjotan mudokdan. Ae yo morap pasili ton unun amin da nandaba pisokdan.

3 Do gen morap ji da pilin tukgwan yawit unun amin da tenjenikon nandakdan. Ae gen morap yut kagagwan gen pisigon da yawit unun yut kwenon wigi gen papmon da yoyin tenjenokdan.”

Pinjop dogin pasoldo

(Mt 10.28-31)

4 Yesu da sanɓenɓek yaŋ yaɓiɓ, “Not kabi, yaŋsi dayisat. Amin da giɓtim dapɓa kimagakwa uŋun da kwenon yo di ariɓmi dima akɗaŋ, do uŋun do dima pasolni.

5 Mani namɓin amin dosi pasolni uŋun do dayikdisat. Ji Piŋkop do pasolni. Piŋkop da giɓtim dapɓan kimagakwa Tipdomon maban piɓini uŋun dakon tapmim taŋ imisak. Asisi dayisat, ji Piŋkop dosi pasolni.

6 Minam moniŋ uŋun yo moniŋisok, 5 kabi dakon yumaŋ nogi uŋun moneŋ giɓman tabili bamori gin. Mani Piŋkop da minam moniŋgok uŋun dakon kindasok dimasi iŋtaŋ imɓut.

7 Piŋkop da busuŋ ɗaŋɗwanji niaŋ da toŋ uŋun kisisi nandaŋ mudosok, do ji dima pasolni. Minam moniŋ moniŋ morapmi dakon yumaŋ nogi uŋun madep dima, mani ji dakon yumaŋ nogi uŋun wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabi yaŋ yok do dima mayak toneŋ (Mt 10.32-33 ae 12.32 ae 10.19-20)

8 Yesu da sanɓenɓek yaŋ yaɓiɓ, “Nak da yaŋsi dayisat, amin kinda da ‘Nak Yesu dakon amin kinda’ yaŋ amin yoyisak kaŋ, Amin Dakon Monji da Piŋkop dakon aŋelo kabinikon uŋun amin nak dakon amin kinda yaŋ yoyisak.

9 Mani amin kinda ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yaŋ amin yoyisak kaŋ,

nakyo kisi Piŋkop dakon aŋelo kabinikon uŋun amin nak dakon amin dima yaŋ yoyiken.

10 Amin morap Amin Dakon Monji do yaŋɓa yokwi tok ani amin uŋun Piŋkop da diwarini yopmaŋ yomdisak, mani amin morap Telagi Wup do yaŋɓa yokwi tok ani amin uŋun Piŋkop da diwarini dima yopmaŋ yomdisak.

11 “Amin da ji Juda amin dakon muwut muwut yut madepmon, bo gapmanon, bo ae amin mani wukwi da iŋamon paŋki depni bisapmon, disi kutnok do aŋek ni gen baŋ yoyinenŋ yaŋ nandaŋek nandaba kik dima ani.

12 Uŋun bisapmonsini ni gen baŋ yoyini uŋun Telagi Wup da dayiŋ detdisak.”

Yoni morapmi amin kinda gulusuŋ aɓiɓ dakon tilak gen

13 Uŋun amin kabi madepɗwan da amin kinda da Yesu yaŋ iyigiti, “Yoyiɗdet, peno iyinɓi ɗatniɓ da yo morap yopɓut uŋun kokwinik diwari nak do namɓak.”

14 Yaŋɓan Yesu da iyigiti, “Not, namɓin da jilon gen kokwin pi aŋek yo kabisi kokwinik dabeŋ do manjin nepɓut?”

15 Yaŋ yaŋek miŋat aminyo yaŋ yoyigiti, “Ji kaŋ kimotni. Yo mibili mibili timit timit dakon galagi di pabam. Yo kabisi uŋun morapmi si kaŋ, uŋun da egip egip bamisi ariɓmi dima ɗamɗaŋ.”

16 Yan yanek tilak gen kinda yan yoyigit, “Yoni morapmi amin kinda dakon pigagani jap bami tagisi morapmi tawit.

17 Anakwa amin unun iyi yan nandagit, ‘Jap bami yopben dakon tamo kili tujan, do ae di gat yopben dakon tamo aripmi dima, do niansi aben?’

18 Yan nandanek yagit, ‘Nak yan si aben: Jap yopyop yutno kisi tuwilek madepsi wutjinek wit gat ae yo kabino gat kisi unun yutnon yopben.

19 Yan anek naga do yan si yoken, “Nak bilak morapmi tagisi egi anan kiken dakon yo morapno aripmisi. Do yaworisi egek jap pakbiyo madepsi anek bisap morapmi kisik kisik anek egipben.”

20 “Mani Pinjok da iyigit, ‘Gak nandan kokwingo tagi mini. Gak abisok kalbi kimotdisal. Yo morapgo gaga do panjosit agil unun amin da timitdan.’”

21 Yesu da gen unun yanek yan yagit, “Amin yoni morapmi panmuwut do pi anegek Pinjok do dima nandanek ekwan amin, unun aminon yo yan si altokdisak.”

Yo morap do nandaba kik dima ani

(Mt 6.25-34)

22 Yan yanek Yesu da panjetni yan yoyigit, “Yan si dayisat, egip egipji do nandaba kik anek ‘Jap dukon ban nonen’ bo ae giptimji do nandaba kik anek ‘Imal dukon ban panen’ yan dima nandani.

23 Egip egip da jap yapmandak, ae giptim da imal yapmandak.

24 Ji minam do nandani. Jap yet dima kwaokgan, ae jap dima pan, ae jap panmuwut yutni mini. Mani Pinjok da jap upmokdok. Minam dakon yuman nogi pinbisi anakwa amin ji dakon yuman nogi unun madepsi.

25 Ji nandaba kik anek egip egipji timisok di gat tagi sanbenba wigisak yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi.

26 Yo monjisok unuden ji da aripmi dimasi agagi, do nido yo diwar morap do nandaba kik an?

27 “Jaren oni tan anan kwan unun do nandani. Pi madep anek imal dima bupmanjan. Mani yan dayisat, jaren pindakgan unun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit unun yapmandak.

28 On jon tan anan kwan unun anwa amin da baljan kindapmon sokdan. Mani Pinjok da si pan tilim asak, do nandan gadatji pisipmisok amin ji yan si nandani, Pinjok da ji do nandaban yo madepsi anakwan imal tilimi ton si ban pan damdisak.

29-30 Pinjok dima nandan iman amin kabi da yo morap unuden wusin pindat do pini an. Mani Datji da yo unun do wadak wadak an unun nandisak, do ji jap pakbiyo

dukon ban nonej yan nandanej nandaba kik dima ani.

³¹ Nandaba kikji yipmanjek Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun wisin kok do pi ani. Yan anjakwa yo diwari do wadak wadak an unun kisi damdisak.”

Yo tagisi Kwen Kokup do panjmuwutni

(Mt 6.19-21)

³² Yesu da sanbenek yan yagit, “Sipsip kabisok, ji dima pasolni. Datji da iyi Amin Kila Asak da kagagwan egipni do tagisi nandisak.

³³ Ji yo morapji tan daman unun yopba amin da yuman noni. Yan aba monej timigek yoni mini amin do yomni. Anek yo kabisi tagisi Kwen Kokupmon panjmuwuk yopba unudon tagisi tokdan. Unun tamokon toni kan, yo kabisi dima pasildan, ae kabo noknok da dima timitdan, ae yo monij da dima nokdan.

³⁴ Yo kabisi tagisi dukwan ton, but nandak nandakyosi kisi unudon gin tokdisak.”

Oman monji tagisi da tagap tanjek ekwan

(Mt 24.42-44)

³⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji imalji panjek lamji kolejek tagap tanjek egipni.

³⁶ Oman monji da tagap tanjek amin tagini da minjat pakpak dakon sonnogon da tobil apjak do jomjom anek ekwan ji yan gin tagap toni. Do ni bisapmon abin yoma

domon tidosak ji yoma tepmi witdal imni.

³⁷ Oman monji amin tagini da pindakban tagap tanjek ekwan kan tagisi. Nak asisi dayisat, amin tagini da iyi oman dakon imal panjek oman monji yoyinban jap tamokon pabin yigakwa iyi jap yomdisak.

³⁸ Amin tagi unun kalbi binap bo wisa dagokdosi abin pindakban tagap tanjek egipni kan tagisi.

³⁹ Ji yan nandani. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apjak yan nandagit tam, kila anjakwan aripmi dima tuwilban.

⁴⁰ Ji kisi tagap tanjek egipni. Dima apjak yan nandanakwa Amin Dakon Monji unudon apdisak.”

Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, tilak gen yal unun nin dogin yal, bo ae amin kisi do yal?”

⁴² Yanban Amin Tagi da yagit, “Oman monji kinda nandan kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yan aban jap yomyom bisapmon japni yomin yomin asak.

⁴³ Oman monji unun amin tagini da tobil abin kanban pini tagisi asak kan tagisi.

44 Nak asisi dayisat, amin tagini da unun oman monji iyinban yo morapni kila akdisak.

45 Mani unun oman monji burikon da amin tagini tepmi dima apdisak yan nandanek oman monji gat ae oman minjat gat dapmanek jap pakbiyo madep anek pakbi tebanyo kisi nan but upbal asak kan,

46 dima apdisak yan nandanakwan amin tagini da but pisogi mini abin unun oman monji tepmi pi iminek gen kirinjit amin kabi gat yopban egipdan.

47 Oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni nandanek tagap tanek galaktokni dima yoljak kan, amin tagi da kosiri morapmi baljokdisak.

48 Mani oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni dima nandanek anpak yokwi si baljoni da aripmon asak kan, amin tagini da kosiri morapmi dima baljokdisak. Yo morapmi timikgan amin unun yo morapmi panjobil yomyomi. Yo morapmi kila ani do dabi amin unun yo morapmi panjobil yomyomi."

Yesu unun pidok pidok nan abigit

(Mt 10.34-36)

49 Yesu da sanjenek yan yagit, "Nak miktimon kindap soken do pigim. Kilisi kwan sok tam tagi.

50 Nak tepmi madepsi pakdisat. Butno jik tosok, do pako dagosak dosi nandisat.

51 Nak amin da miktimon but yawot pani yan do pigim yan nandan, ma? Unun dima. Yan dayisat, nak miktimon aminon pidok pidok panalon ak do pigim.

52 Abisok da wasanek amin yuri kindakon amin 5 kabi da pidan kinjek bamori da kapbi gat uwal uwal akdan. Ae kapbi da bamori gat uwal uwal akdan.

53 Wasen kinjek dat da monji gat pidok pidok akdamal, ae menj da gwi gat pidok pidok akdamal, ae minjat kinda gat namdi gat pidok pidok akdamal."

Yo altawit dakon mibili dima nandawit

(Mt 16.2-3)

54 Amin kabi madepsi yan yoyigit, "Ji gildat da si pigisak tetgin do meni wamanjak yan pindagek 'Sikak mokdisak' yan yanakwa asi sikak mosok.

55 Ae saut tetgin dakon mirim madep abinjakwan ji da yan yon, 'Gildat tepmisi wusikdisak.' Yan yanakwa asi gildat tepmisi wusisak.

56 Jamba but amin, ji da miktimon ae kwen yo morap ton pindagek kokwin tagisi an. Mani abisok yo morap alton unun pindagek kokwin nido tagi dima an?"

Notgo gat genjil anjilek anjil

(Mt 5.25-26)

57 Yesu da sanjenek yan yagit, "Ji disi anpak yokwi tagiyo nido dima kokwinikgan?"

⁵⁸ Amin kinds da gen yan gam do aban gen kokwin tamokon kik do kosiron kinjil bisapmon genjil unun yan anjilip ak do pi anjil. Yan dima anek kwal gen kokwin kila agak amin da obip amin da kisiron gepban unun da dam teban yutnon gepdisak.

⁵⁹ Nak asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wig; monen nian yopbi do gayini unun kisisi yopmanek don wanja kikedisal.”

13

But tobil dima ani amin wagil pasildan

¹ Yesu da gen unun yan mudanakwan amin diwari da Pailat da yo agit unun do iyiwit. Pailat da obip amini yoyinban kin Galili amin diwari Pinjop do mukwa sonakwa unun dapba kimakgwit. Do unun amin dakon yawini gat ae paret do yo mukwa sowit dakon yawini kisi mawit.

² Unun do iyinba Yesu da yoyigit, “Nian nandan? Galili amin kimakgwit unun dakon yokwini da Galili amin diwari dakon yokwini yapgut, unun do anek jigi unun pawit yan nandan?”

³ Unun dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobil dima ani kan, unun amin kabi da kimakgwit jiyo kisi yan gin kimotdan.

⁴ Bo Silom yut dubak tuwil ki man amin 18 kabi witinban kimakgwit do nandani. Unun

amin kabi dakon yokwini da Jerusalem amin diwari dakon yokwini yapgut unun do anek pasilgwit yan nandan?

⁵ Ununyo kisi dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobil dima ani kan, jiyo kisi yan gin kimotdan.”

Kindap bami mini unun dakon tilak gen

⁶ Yesu da tilak gen kinds yan yoyigit, “Amin kinds da wain pinikon pik kindap kinds kwaokgit. Bisap kinds bami wisik do kigit, mani bami mini pindakgit.

⁷ Bami mini pindagek pi kila amini yan iyigit, ‘Nandaki. Nak bilak kapbi abin pik kindap dakon sopmi wisin wisin anek mini pindakdat. Yan do kindap on si pasiki. Miktim dakon tapmim nido isal dogin ilik mudosok?’

⁸ “Yanban pi kila amin da yan iyigit, ‘Amin tagi, yum kanbi bilak kinds gat atjak. Anakwan mibilikon miktim wayigek yalik yopben.

⁹ Bilak kwenikon bami tosak kan tagisi. Mani bami dima tosak kan, tagi pasiki.’”

Sabat bisapmon Yesu da minjat kinds anjilip agit

¹⁰ Sabat bisap kindakon Yesu da Juda amin dakon muwut muwut yut kindakon amin yoyin dekgit.

¹¹ Unudon minjat kinds egipgut. Unun kon kinds da yigek abidanakwan sot anakwan bilak 18 agit. Manji

gironjigit, do kwen kilegi aripmi dima akgit.

¹² Yesu da kanjek iyinban opban yan iyigit, “Minjat, sotgo kili gepman dek kik.”

¹³ Yan iyinek kisiri kwenikon wutjinban unudon gin manji kilek tanakwa Pinjkop anjksigit.

¹⁴ Mani muwut muwut yut dakon kila amin da Sabat bisapmon Yesu da amin anmilip agit unun do butjap nandagit. Butjap nandanek minjat aminyo yan yoyigit, “Pi agak dakon gildat 6 kabi ton. Unun bisapmon sot amin apba tagi panmilip ani. Mani Sabat bisapmon dimasi ani.”

¹⁵ Yanban Amin Tagi da kobogi yan iyigit, “Ji jamba but amin! Ji Sabat bisapmon bulmakausi gat ae donkisi gat yutnikon ban witdal ilik panji yopba pakbi non, ma?”

¹⁶ Minjat on Abraham dakon gwi, Sunduk da tebai abidanakwan bilakni 18 agit. Sabat bisapmon dima pulugan kisak do nandan, ma?”

¹⁷ Yan yanban uwalni mayagi nandawit. Mani minjat aminyo Yesu da yo morap wagil tagisisi agit unun do kisik kisik awit.

Mastat dakon yeri dakon tilak gen

(Mt 13.31-32 ae Mk 4.30-32)

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun nianji? Yo ni gat tilak abo?”

¹⁹ Unun mastat yet yombem. Amin kinda da

mastat yet kinda pigagani kwaokgit. Anjakwan mastat unun kwan madep tan kindap kinda da yan agakwan minam da abin kilinikon yutni unudon awit.”

Yis dakon tilak gen

(Mt 13.33)

²⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni yo ni gat tilak abo?”

²¹ Unun yis yombem. Minjat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yan anjakwan plaua unun kisisi paptan madep tawit.”

Yoma kosit gwagak monijisok nan wigikdo

(Mt 7.13-14 ae 7.21-23)

²² Yesu unun Jerusalem kokup papmon kik do anek kokup pap ae kokup monij monij tawit unudon agek amin yoyin dekgit.

²³ Anjakwan amin kinda da yan iyigit, “Amin Tagi, Pinjkop da amin kalonjok di banjin yokwikon ban timitjak bo nian?”

Yanban Yesu da yoyigit,

²⁴ “Nak yanji dayisat, amin morapmi da egip egipmon wigik do pini akdan, mani aripmi dima wigikdan. Do ji yoma kosit gwagak moniji nan wigik do pi tebai ani.

²⁵ Yut dakon ami da pidan yoma sopban ji da kin yomakon agek yoma tidanek yan yokdan, ‘Amin Tagi, nin do yoma witdal nim.’

“Mani gen kobogi yan dayikdisak, ‘Nak dima nandan dan damisat. Ji dukon nani amin?’

²⁶ “Yan yanban ji da kobogi yan iyikdan, ‘Nin gak gat kisi egek jap pakbiyo agiman. Ae kokup papnin dakon kosit madepmon agek niyin degil.’

²⁷ “Mani unun da yan dayikdisak, ‘Nak asisi dayisat, nak dima nandan dan damisat. Ji dukon nani unun dima nandisat. Yokwi pakpak ji kisisi nepman dek kit!’

²⁸ “Ji Abraham, Aisak, Jekop, ae kombi amin kisisi Pinjkop da Amin Kila Asak kokupmon ekwa pindatdan. Mani ji maba wanja kin mudokdan. Unun bisapmon ji kunam tagek iyon iyon yan tidanjek egipdan.

²⁹ Amin da gildat wisak ae si pigisak tet, ae not tet ae saut tet da Pinjkop da Amin Kila Asak kokupmon abinjak jap noknok tamo madepmon yitdan.

³⁰ Nandani, amin diwari abisok bujon ekwan, unun don mibiltok amin akdan. Ae amin diwari abisok mibiltok ekwan, unun don bujon amin akdan.”

Yesu da Jerusalem Kokup do bupmi nandagit

(Mt 23.37-39)

³¹ Unun bisapmon gin Parisi amin diwari da abin Yesu yan iyiwit, “Gak idon dima egipbi, kokup digwan

kiki. Erot da gak gikban kimokgi do nandisak.”

³² Yanba Yesu da yoyigit, “Ji kin unun top amin yan iyini, ‘Nandaki. Nak abisok ae anwa kon yolgen, ae sot amin panmilib aben. Ae pidanji do pi aben do nandagin unun anwasip aben.’

³³ Kombi amin Jerusalem kokup papmon gin dapba kimokgon. Kokup njwakjwarikon dima dapba kimokgon, do nak abisok ae anwa ae pidanji do sigin kiken.

³⁴ “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgon. Amin Pinjkop da yabekban jikon aban unun ji da tipban dapba kimokgon. Pup meni da monjini panmuwuk pirigwan yopmandak, unun da tilak nak da bisap morapmi ji panmuwut do nandagin, mani ji da kurak tan namgwit.

³⁵ Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tanjak yumsi tokdisak. Ji nak dima nandanjak egi wigi ni bisapmon nak do ‘Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinjkop da gisamigakwan abisak’ yan nak do yoni unun bisapmon nandakdan.”

14

Yesu da giptimi paptanji amin kindan anmilib agit

¹ Sabat kindakon Yesu jap nok do Parisi amin dakon kila amin kindan da yutnon kigit.

Anjakwan yipba kik anjek kan yikgwit,

² nido Yesu da buron giptimi paptanbi amin kind a yikgit.

³ Yesu da unun amin kanjek gen teban mibili nandak nandak amin gat ae Parisi amin gat yan yoyigit, "Sabat bisapmon sot amin tagi panmilib anej bo dima? Gen teban da nian yosok?"

⁴ Mani gen kobogi kind a dima iyiwit. Yan anakwa Yesu da amin unun abidanek anmilib anjek digo ki yan iyinban si kigit.

⁵ Kinjakwan yan yoyigit, "Jikon da kind a dakon monji bo bulmakauni Sabat bisapmon pakbi gapmakon manban tepmi tagi ilikba wisak bo dima?"

⁶ Yanban gen kobogi aripmi dima iyigi yan kawit.

Yesu da amin iyi do nandaba pini do yagit

⁷ Yesu da amin jap nok do apgwit unun pindakban tamo mibiltogi nanikon gin yit do awit. Do tilak gen kind a yan yoyigit,

⁸ "Amin kind a da minjat pakpak dakon sonnogon yan gaban kiki kan, tamo mibiltogi nanikon dima yikgi. Tamo unun amin madep kind a gak gwapmandak unun do manjikbi nan di yikbim.

⁹ Yan kan amin yan daban kiki unun da abin yan gayisak, 'On tamo on amin do imin.' Yan gayinban gak gaga

do mayagisi nandanek tamo amin pinbisi do yopbi unudon panji yitdisal.

¹⁰ Amin kind a da yan gaban kan, gak tamo amin pinbisi do yopbi unudon panji yikgi. Yigaki amin yan gamjak unun da 'Not, on tamo tagikon pawin yit' yan gayinban pawin yigaki amin diwari da amin mani ton kind a yan gandani.

¹¹ Amin kind a iyi do nandaban wugisak kan, Pin kop da unun amin abin yipdisak. Mani amin kind a iyi do nandaban pisak kan, Pin kop da mani awigikdisak."

Kobogi tagi dima damni amin ban panpulugoni

¹² Yesu da amin unun yan iban kigit unun yan iyigit, "Gak jap noknok kind a asal kan, notgo, bo ae pego padik padikgo bo ae yawi diwatgo bo ae yoni morapmi amin diban dima yan yobi. Unun da kobogi do don yan gamdan.

¹³ Gak jap noknok kind a abi kan, yoni mini amin, ae giptimi yokwi tanbi, ae kandap yokwi ae dabili mini amin bangin yan yobi.

¹⁴ Yan abi kan, gak kisik kisigi tonji egipbi. Unuden amin kobogi tagi dima gamni, mani Pin kop da amin kilegi kimoron ban paban pidoni bisapmon don kobogi gamdisak."

Jap noknok dakon tilak gen (Mt 22.1-10)

15 Amin kinda jap nawitgwan da gen unun nandanek Yesu yan iyigit, "Pinj kop da Amin Kila Asak kokupmon yigek jap nokdan amin unun kisik kisik ekwan."

16 Mani Yesu da yan iyigit, "Amin kinda da jap madepsi kinda panjosit anek amin morapmi yan yomgut."

17 Jap noknok bisapmon oman monjini kinda yabekban amin yan yomgut unun yoyik do kigit. Kin yan yoyigit, 'Yo morap kili panjosit abi, do ji tagi opni.'

18 "Mani amin kisisi dima op do yawit. Kinda da yan yagit, 'Nak pi kinda kaluk yumit unun kin kokej. Do nandan naminjaki dima opben.'

19 "Ae kinda da yagit, 'Nak pi agak bulmakau 10 kabi yumit, unun kin panjikilik pindatgen. Do nandan naminjaki dima opben.'

20 "Ae kinda da yagit, 'Nak minjat kaluk pat, do aripmi dima opben.'

21 "Oman monjini tobil obin amin tagini amin yoyinban gen yawit dakon mibili iyigit. Iyiban yut unun dakon ami unun da butjap nandanek oman monjini tebai yan iyigit, 'Gak tepmisi kokup madep da kosit madep ae kosit monjon kin, amin yoni mini, ae giptimi yokwi tanbi, ae dabili mini, ae kandap yokwi unun timik panopbi.'

22 "Yan iyiban oman monji da yan gin anek yan iyigit,

'Amin tagi, yo aben dosi nayil unun kili anmudat, mani tamo ton.'

23 "Iyiban amin tagi da oman monji yan iyigit, 'Gak kokup madep yipmanek kin kosit madepmon bo ae pigaga da dam kidipmin agek amin pindak tebai yoyinbi abin yikba yutno tugosak.'

24 Nak yanji dayisat, amin unun kalip yan yomgum unun da nak dakon jap jimjimjok kinda dimasi nokdan.'

Nandan kimagek Yesu yoldo

(Mt 10.37-38)

25 Minjat amin kabi madepsi yolakwa Yesu da tobilek yan yoyigit,

26 "Amin kinda nak nol do nandisak kan, menji datni, ae minjatni gwakniyo gat, ae peni samini padigeyo gat, ae iyi dakon egip egipni gat kisi do uwal dima anyomjak kan, unuden amin nak dakon panjetno aripmi dima egipjak.

27 Tilak kindapni guramigek dima noljak amin panjetno aripmi dima egipjak.

28 Amin kinda yut madep kinda ak do kan, mibiltok yigek monejni manjisak. Anek yut tagi an mudogi bo dima unun dakon nandak nandak asak.

29 Yan dima anek yut gwak manek yo diwari do wadanek yut dima an mudosok kan, amin morap koni unun kisi jigilak yanek yanjan imdan.

³⁰ Anek yan yokdan, 'On amin yutni an diwarikgit, mani wasip ak do antidok asak.'

³¹ Bo kila amin madep kinda da uwalni gat emat wam do nandisak kan, mibiltok nandan kokwin asak. Iyi dakon emat amin 10 tausen da uwalni dakon 20 tausen tagi yolni bo dima, yan do nandak nandak asak.

³² Tagi dima yolni yan nandisak kan, uwalni kapmat dima abinakwa amin kabi kinda yabekban kin emat dima wamni do gen yoyin panjawot an.

³³ Jiyo yan gin yo morapji dima yopman mudoni kan, panjetnoni tagi dima egipni."

Yesu da tap dakon galagini yokwi tosak do yagit

(Mt 5.13 ae Mk 9.50)

³⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, "Tap unun yo tagisi kinda. Mani galagini pasilni kan, niansi anek galagini ankaluk anen?"

³⁵ Tap unuden miktim aripmi dima panpulugogi. Bo bulmakau dakon kok gat iktagili aripmi dima. Tap unuden isal mamno kwan. Mirakni ton amin da gen on pakyanansi nandanek mibili nandan pisoni."

15

Sipsip kinda pasilgit dakon tilak gen

(Mt 18.12-14)

¹ Takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat da

geni nandak do Yesu da kapmatjok opgwit.

² Anakwa Parisi amin gat gen teban yoyindet amin gat da yanba yokwi tok anek yan yawit, "On amin yokwi pakpak amin not anyoban yigek jap non."

³ Yan yanakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit,

⁴ "Jikon da amin kinda sipsipni 100 ban kaloni da pasiljak kan nian asak? Unun da sipsip 99 jon timon yoban egakwa kaloni pasildak unun wisinek don analon asak.

⁵ Wisin kan abidosok bisapmon but galak nandanek kwapmikun guramik anan

⁶ yomanikon ankisak. Ankinjek notni gat ae kokup isalni gat yan yoban obin muwukba yan yoyisak, 'Sipsipno pasilak unun kili wisin kat, do kisik kisik ano.'

⁷ Yesu da sanbenek yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kan, Kwen Kokupmon kisik kisik madepsi yan gin akdan. Amin 99 unun kilegi do but tobil agagi mini do unun dakon kisik kisik madep dima ani. Mani yokwi pakpak kinda but tobil asak unun dakon kisik kisik unun madepsi noman tosok."

Monej kinda pasilgit dakon tilak gen

⁸ Ae Yesu da sanbenek yan yagit, "Minjat kinda da silwa monej tabili 10 kabi ban kaloni da yutnon man

pasiljak kanj unun nian asak? Unun da lamni kolejek yutni ikdiganejek tebaisi wisinejek don kosak.

⁹ Kanj abidosok bisapmon but galak nandanejek notni gat ae kokup isalni gat yoyinban obin muwukba yan yoyisak, 'Monejno pasilak unun kili wisin kat, do kisik kisik ano.'

¹⁰ Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kanj, Pinjkop dakon anelo da kisik kisik yan gin akdan."

Dat kinda gat monji bamotni gat dakon tilak gen

¹¹ Yesu da sanbenek yan yagit, "Amin kinda egipgut unun monji bamori.

¹² Monji bujon nani da datni yan iyigit, 'Dat, gak peno gat nit do yo morap nim do nandisal unun nak dakon diwarino abisok kokwinik nabi.' Yan yanban datni da yo kabini kokwinik monji bamotni do yomgut.

¹³ "Yoban bisap pisipmisok egek monji bujon nani da yo kabini kisisi timik dubagisi kin miktim kindakon panji egipgut. Panji egek anpak yokwi mibili mibili anek monejni nan mudagit.

¹⁴ Monejni nan mudanakwan unun miktim amin da jap do madepsi anek diwari da kimakgwit. Anakwa monji unun wadak wadak madepsi agit.

¹⁵ Do kin unun miktim dakon amin kindakon pi kinda abidagit. Aban amin

tagini da yabekban bit damnikon kin bit jap yomgut.

¹⁶ Anek bit da birap gip nawit unun pindak galak tanejek unun ban nanejek butno kadim tosak yan nandagit. Mani amin kinda da jap kinda dima imgut.

¹⁷ "Nandak nandakni kulabik anek yan yagit, 'Datno dakon oman monji morapni unun japni aripmisi tan yomanakwa ekwan, mani nak idon egek jap do kimotdisat.

¹⁸ Do yansi aben, nak tobil kin datno yan iyiken: "Dat, nak Pinjkop da inamon ae gak yo kisikon yo yokwisi agim,

¹⁹ do bujon monjino yan dima nayiki. Yum oman monjigo yuman nanaki ekwan unuden kinda da tilak egipben."

²⁰ Yan nandanejek pidan datnikon kigit. Kinakwan datni dubagikon da monji kanj bupmi nandan timent yanek kin monji bedanejek mandan nagit.

²¹ Yan aban monji da datni yan iyigit, 'Dat, nak Pinjkop da inamon ae gagon yo yokwisi agim, do bujon monjino yan dima nayiki.'

²²⁻²⁴ Mani datni da oman monjini yan yoyigit, 'Monjino kimoron da yan abisak. Pasilbikon nan analon aman. Do ji tepmi kin paba pigik dubagi tagisi kinda anabin pan imni. Ae kisirikon sip tagisi kinda yipman iminek kandap gwil kisi pan imni. Ae bulmakau monji nelagi ton

kinda nanj anjapba anjak sonj nanjek kisik kisik ano.' Datni da yanj yanjakwan jap noknok anjek kisik kisik awit.

25 Yanj anjek egakwa monji mibiltogĩ pigaga egĩpgut da yutnon obiñ anjkapmat anjek nandaban amin da kap kisik kisikyo awit.

26 Yanj anjakwa nandanjek oman monji kinda yanj iban apban iyigit, 'Unjun niban anj?'

27 Yanj yanban iyigit, 'Padigigo tagisi egisak da abik do datgo da kanjek bulmakau monji nelagi tonj anjwak.'

28 Yanj iyinban monji mibiltogĩ butjap nandanjek yutnon wigik do kurak tagit. Yanj anjakwan datni da yomakon pinjek butni manjakwan yutnon wigisak do iyigit.

29 Mani datni yanj iyigit, 'Dat, gak yanj nido asal? Nak oman monji isali kinda da yanj bilak morapmi egek omango anj egisat. Anjek gengo bisap kindakon dima kirinikgim. Notnoni gat kisik kisik anej do memesok kinda dimasi namgul.

30 Mani monjigo on yo morapgo kosit minjat gat egek yominj mudagit, unjun da apban kanjek bulmakau monji nelagi tonj unjun anjwal.'

31 Yanban datni da yanj iyigit, 'Monjino, bisapmi bisapmi gak nak gat ekwamak. Ae yo morapno unjun gak dakon gin.

32 Mani padigigo kimoron da yanj abik, ae pasilbikon nanj anjalon amanj, do nin but

kwaktok nandanjek kisik kisik tagisi amanj.'

16

Kila amin kinda da goman panjkilek asak dakon tilak gen

1 Yesu da panjdetni yanj yoyigit, "Yoni morapmi amin kinda gat ae yo morapni dakon kila amini gat egĩpgumal. Amin da abin yoni morapmi amin yanj iyiwit, 'Yo morapgo dakon kila amin isal dogin yo morapgo nanj mudok anjgamisak.'

2 "Iyinba nandanjek yo kila amini unjun yanj iban opban yanj iyigit, 'Gak nianj anjaki gengo nandat? Gak kinj yo morapno kili nianj asal unjun dakon but piso kinda mandan nabi. Gak pi unjun sanjenjek dima akdisal.'

3 "Iyinban yo kila agak pi amini unjun iyi yanj nandagit, 'Amin tagino da pikon noldak, do nianj abenj? Amin kinda dakon oman monjini egek miktimni pudan ibenj dakon tapminno mini. Ae amin monej do bisit yoyik do mayagi nandisat.

4 Do pi yopbenj bisapmon amin da but galagon da yanj naba yutnikon kinj kinj akenj do nianj abenj unjun kili unjun nandisat.'

5 Yanj nandanjek amin kalon kalon amin taginikon goman awit unjun yanj yoban apgwit. Mibiltok abinj altagit amin yanj iyigit, 'Gak amin taginokon goman nianj da agil?'

⁶ “Iyınban yagit, ‘Olip pakbi tibiri madep 100 da arıp.’

“Yanban yan iyigit, ‘Gak tepmisi yigek on papia tam gomango mandabikon olip pakbi tibiri 50 yan manda.’

⁷ “Ae kind a abın altanban yan iyigit, ‘Gak gomango nıan da?’

“Iyınban yagit, ‘Wıt yıgı 100 da arıp.’

Yan iyınban yagit, ‘On gomango mandabi papia tamon wıt yıgı 80 yan manda.’

⁸ “Yan anakwan amın tagını da yo agıt unun kanban amın nandan kokwını tagısı da arıpmon agıt, do yo kila agak pi amını yokwi unun do nandaban wukwan imgut. On mıktım dakon amın kabı da nandan kokwın tagısı anek notni gat yuman gwayek pi an. Unun tenıenı dakon amın kabı yapmanıan.

⁹ Nak da yan dayısar, on mıktım dakon monen ban amın not anıyomni. Yan anı kan, monenıgo mudonı bısapmon jı egıp egıp dagok dagogı mıni da yutıgan tagısı wıgını.

¹⁰ “Amin kind a yo monıııısok kılani tagı asak kan, unun amın da yo madep kılani tagı asak. Ae amın kind a yo monıııısok kılani yokwi asak kan, unun amın yo madepyo kısı kılani yokwi asak.

¹¹ Yanıdo, jı on mıktım dakon monen kılani tagı dıma anı kan, namın da nandan gadan damınnek yo

tagısı bamısı daban kılani anı?

¹² Ae jı amın dakon yo kabı kılani tagı dıma anı kan, namın da yo kabı dısı do damıak?

¹³ “Amin kind a da amın tagı bamorı dakon oman arıpmı dıma asak. Yan kan, kind a nanın galak tan imınnek kind a do nandaban yokwi tan imdısak. Ae kind a dakon gen guramıgek kind a manıııı imdısak. Jı Pınkop gat ae monen gat kısı dakon oman monıııı arıpmı dıma egıpmı.”

Yesu da gen teban gat ae Pınkop da Amin Kıla Asak gat unun do yagıt

¹⁴ Parısı amın monen do galagısı nandan, do Yesu da gen yagit unun nandanek yanba yokwi tok an imıgwıt.

¹⁵ Manı Yesu da yan yoyıgıt, “Jı amın da amın kilegısı yan dandani yan do pi madep an. Manı Pınkop da butıgıwan yo pasılı ton unun pındak mudosok. Amin da yo tagısı yan yon unun Pınkop da dabilon yo wagıl ınanıııı.

¹⁶ “Gen teban gat ae kombı amın dakon gen gat yan tenıenıanba Jon da bısapmon wugıt. Manı Jon da bısapmon da wasanek Pınkop dakon Amin Kıla Agaknı dakon Gen Bın Tagısı yan tenıenon. Anakwa amın unıngwan pigık do pi tebaisı an.

¹⁷ Mıktım gat kundu gat tagı pasıljıl. Manı gen teban

dakon gen jimjimjok kinda aripmi dimasi pasildisak. Kisisi bami tan mudokdan.”

Yesu da minjat panjkwinit dakon gen yagit

(Mt 5.31-32 ae 19.9 ae Mk 10.11-12)

18 Yesu da sanjenek yan yagit, “Amin kinda minjatni kwini yipban kinakwan minjat kaluk pasak kan, unun amin yumabi asak. Ae amin kinda minjat kinda kalip eni da kwiniyagit unun pasak kan, unun amin kisi yumabi asak.”

Yoni morapmi amin kinda gat Lasarus gat dakon gen

19 Yesu da sanjenek yan yagit, “Yoni morapmi amin kinda egipgut, unun bisapmi bisapmi ilikba pigikni kildani ton tagisi ae imalni gami ban panek yoni aripmisi tan iminjakwa yaworisi egipgut.

20-21 Yan egakwan unun da yut yoma kagakon yoni mini amin kinda mani Lasarus unudon pak egipgut. Lasarus yan nandagit, yoni morapmi amin dakon jap tamokon da jap jimjim mon unun ban noken kan tagisi yan nandagit. Ae pinan da abin wudani asiwukgwit.

22 “Yoni mini amin egek kimakban anelo da abidan anki yipba Abraham gat egipgumal. Egakwal yoni morapmi amin unun yo kisi kimakban wayikgwit.

23 Aba Tipdomon tepmi madepsi nandanek egipgut. Egek sinjanban wikwanek Abraham dubagisikon

Lasarus gat kapmat kapmat yigakwal pindakgit.

24 Pindagek yan tidaek yan iyigit, ‘Abraham dat, bupmi nandan nam. Lasarus iyinbi unun da pakbi jimjimjok di kisirikon yopman panabin melnokon yopban timisok di yawotjak. Nak on kindapmon egek tepmi madepsi nandisat!’

25 “Mani Abraham da yan yagit, ‘Monjino, gak kalip egipgul do nandaki. Gak kalip yo kabigo tagisi banjin panek egaki Lasarus unun yo kabini yokwi banjin panek egipgut. Mani abisok Lasarus on kokupmon butni yaworisi tanakwan gak da tepmi madepsi nandisat.’

26 Ae unun gin dima. Nin da binapmon dangap dubagisi kinda tosok. Yan tosok do idon ekwan amin jikon aripmi dima kikigi, ae unudon ekwan amin idon aripmi dima obopmi.’

27 “Yan yanban yoni morapmi amin da gen tebaisi yan iyigit, ‘Yan kan, dat, nandan naminek Lasarus iyinbi datno da yutnon kin

28 padik padikno 5 kabi ekwan unun nawa gen tebai yoyinban nandanek on tepmi kokupmon dima apni.’

29 “Mani Abraham da yan yagit, ‘Moses gat ae kombi amin gat dakon gen do padik padikgo mirak yopmanek tagi nandani.’

30 “Yanban yoni morapmi amin da yagit, ‘Abraham dat, unun aripmi dima. Mani amin kimakbi kinda da kin

altan yomjak kan, padik padikno da but tobil tagi ani.'

31 "Yanban Abraham da yan iyigit, 'Moses gat ae kombi amin gat dakon gen dima nandani kan, amin kinda kimoron da pidanban kanek nandan gadat aripmi dima akdan.'

17

Anpak yokwi da nandan gadat anupbal asak

(Mt 18.6-7 ae 18.21-22 ae Mk 9.42)

1 Yesu da panetni yan yoyigit, "Yokwi mibili mibili da abin amin pankewalba yokwi anek man mudokdan. Mani unun yokwi ani do dayikdan amin, awa!

2 Amin kinda da amin monin kinda yokwi asak do yabetjak kan, unun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima anakwan amin da wit misinjit tip madep tegikon waman maba tap ilarigwan pikek kimotjak kan unun da tagapmi.

3 Yan do, ji disi do kila tagisi ani.

"Notgo kinda yokwi aban kan, tebai iyinbi egip egipni anmilip asak. Ae but tobil aban kan, yokwini yipman ibi.

4 Unun gildaron gin kosiri 7 kabi yokwi an gaminek abin 'But tobil at' yan gayisak kan, yokwini yipman imin imin abi."

Nandan gadat dakon gen

17:3: Mt 18.15 17:6: Mt 17.20; 21.21 Mt 8.3-4

5 Yabekbi kabi da Amin Tagi yan iyiwit, "Nandan gadatnin anpap a."

6 Yanba Amin Tagi da yoyigit, "Ji dakon nandan gadatji unun mastat yet yombem moninisisok tan damjak kan, on kindap piligi tap kagagwan pigisak do iyinba genji tagi guramitjak."

Oman monji dakon gen

7 Ae Yesu da sanbenek yan yagit, "Oman monjisi kinda pigaga da bo sipsip kila asagon da apban 'Gak panabin yigek jap sot unun na' yan tagi iyini? Unun dimasi.

8 Amin tagi da oman monjini yansi iyisak, 'Gak tagap tanek jap son pilik nabi nan mudanapbo gak jap don noki.'

9 Oman monji pini gin asak, do amin tagini da ya yan aripmi dima iyigi.

10 Jiyo yan gin, Pin kop da oman morap ani do dayigit unun an mudanek yan gin yoni, 'Nin oman monji do, isal pinin gin aman.'

Yesu da amin wuda tebani ton 10 kabi panmilip agit

11 Yesu unun Jerusalem kik do anek provins bamot Samaria ae Galili yo da kilapmikon da kigit.

12 Kinjek kokup kindakon wigik do anakwan amin wuda tebani ton 10 kabi da dubagikon agek

13 gen papmon da yan tidanek yan iyiwit, "Yesu,

17:13: MS 13.45-46 17:14: MS 14.2-3;

Amin Tagi, bupmi nandan nibi!”

¹⁴ Yanba pindagek Yesu da yoyigit, “Ji kin mukwa sogok amin giptimji yolini.” Yan yoyinban kinakwa giptimni kilek tawit.

¹⁵ Kilek tanakwa kinda da giptimno kilek tak yan kan tobil obinek Pin kop gen papmon da an ksigit.

¹⁶ Anek Yesu da kandap mibilon gawak iminek ya yan iyigit. Amin unun Samaria amin kinda.

¹⁷ Yesu da unun amin kanek yan yagit, “Amin 10 kabi kisi giptimni kilek tan, ma? Mani 9 kabi unun dukwan ekwan?”

¹⁸ Unun kisi tagi dima abinek Pin kop an kisini? On amin miktim njwaknwarikon nani dagin abik.”

¹⁹ Yan yoyinek amin unun yan iyigit, “Gak pidanek ki. Nandan gadatgo do anek giptimgo kilek tak.”

*Pin kop amin kila akdisak
(Mt 24.23-28 ae 24.37-41)*

²⁰ Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Ni bisapmon Pin kop Amin Kila Agakni yipban apdisak?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Pin kop da Amin Kila Agakni yipban apban amin da dabilni da kanba pisosak dakon tilak altanba dima pindatdan.

²¹ Bo amin da ‘Oni obik’, bo ae ‘Asoni obik’ yan dima yokdan. Nandani, Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun jikon kili abik.”

²² Yan yanek pan detni yan yoyigit, “Ji don Amin Dakon Monji dakon bisap kinda kok do galagisi nandakdan. Mani dima kokdan.

²³⁻²⁴ Mal kwen binap teri teri kisi ten tenon, yan gin Amin Dakon Monji apdisak. Do amin da ‘Asoni egisak’ bo ‘Oni egisak’ yan dayinba dima yolni.

²⁵ Mani Amin Dakon Monji mibiltok tepmi madepsi panakwan abisok ekwan amin da manji imdan.

²⁶ “Noa da bisapmon amin egipgwit unuden gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin an egipdan.

²⁷ Jap pakbiyo madep anek minat pakpakyo kisi awit. Yan anek egakwa Noa tap wakgakon wigigit. Wugakwan pakbi madepsi paptan winjek amin kisisi witinban pasilgwit.

²⁸ “Lot da bisapmon yan gin awit. Jap pakbiyo awit, ae yuman gwayek awit, ae jap pi awit, ae yut kisi awit.

²⁹ Mani Lot da Sodom kokup yipman degakwan unudon gin kindap gat ae salfa tip gat kundukon da sikak da yan manek amin morap kisi panupbal aban pasilgwit.

³⁰ “Amin Dakon Monji abin noman tosak bisap madepmon amin anpak yan gin an egakwa apdisak.

³¹ Unun bisapmon amin kinda yut kwenon egakwan yo kabini yutgwan toni kan, yo kabini timit do yutnon

dimasi pigisak. Ae pigaga egipjak aminyo kisi yan gin yutnon yo kabini timit do dimasi tobil kisak.

³² Lot dakon minjatnikon yo noman tan imgwit unun do nandani!

³³ Amin kinda iyi dakon egip egip anjuktuk do nandisak kan, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda egip egipni paretjak kan, egip egipni kutnanban tan imdisak.

³⁴ "Nak yanşi dayisat, unun kalbi amin bamori dipmin pagakwal Pinjok da kinda abidanek kinda yipdisak.

³⁵⁻³⁶ Minjat bamori bret sok do plaua wasanjakwal, kinda abidanek kinda yipdisak."

³⁷ Panjetni da gen unun nandanek iyiwit, "Amin Tagi, unun yo morap dukon noman toni?"

Iyinba yan yoyigit, "Amin kimakbi dakon bumjotni dukwan ton, sinjin unudon gin muwukan."

18

Bisit dima yipnen do sakwabat kindakon abidanek tilak gen yagit

¹ Yesu da bisapmi bisapmi bisit anek dima kurak toni do tilak gen kinda yan yoyigit.

² "Kokup madep kindakon gen kokwin kila agak amin madep kinda egipgut. Unun Pinjok do dima pasalgit. Ae amin do nandaban yo isali anjakwa egipgut.

³ Unun kokupmon sakwabat kinda egipgut. Unun minjat bisapmi bisapmi gen kokwin kila agak amin madepmon abin abin anek yan iyigit, 'Uwalno gen pikon yipmanek nak anjuktukna.'

⁴ "Bisap morapmi apban gen kokwin amin madep da anjuktuk do kurak tagit. Mani don yan nandagit, 'Nak Pinjok do dima pasoldot ae amin do nandako yo isali an.'

⁵ Mani minjat unun bisapmi bisapmi jigi namisak, do yumsi anjuktuk. Bisapmi bisapmi yan gin apjak kan, tagisi dima nandakdisat.'

⁶ Amin Tagi da sanjenek yan yagit, "Gen kokwin kila agak amin yokwi unun da gen yagit unun do nandani.

⁷ Ji nian nandan? Pinjok da iyi do manjigit amin kabi gildari gildari ae pilini pilini iyi do yan tidon, unun aripmi dima bo panjuktuk? Bo jomjom anjek tepmi dima panjuktuk? Unun dimasi!

⁸ Yanşi dayisat, bisit yan ani kan, tepmisi panjuktukdisak. Mani, Amin Dakon Monji miktimon apjak bisapmon amin nandan gadatni ton pindatjak, bo dima?"

Amin kilegi kinda gat amin yokwi kinda gat dakon tilak gen

⁹ Amin diwari iyi do amin kilegi yan nandanek amin diwari do nandaba piwit. Yesu da unun amin do tilak gen kinda yan yoyigit.

10 “Amin bamori bisit ak do Telagi Yut Madepmon wigigimal. Kinda unun Parisi amin, ae kinda unun takis timit timit amin.

11 “Parisi amin unun agek iyi burikon da bisit yan agit, ‘Pinjkop, amin yokwi diwari ekwan nak unuden amin dima, unun do nak ya yan gayisat. Kabo noknok, bo yokwi pakpak, bo yumabi agak amin, bo ae takis timit timit amin amon akdak, nak unuden dima.

12 Nak Sonda kinda da butgwan bisap bamot gak do nandanek jap kelek egi egi asat. Ae yo morap timikdat unun kokwinikgo 10 kabi anjakwa kabi kinda paret do yipman yipman asat.’

13 “Mani takis timit timit amin dubagikon agek but yokwi nandanek Kwen Kokup sintok do mayak tanek yan yagit, ‘Pinjkop, nak yokwi pakpak, do bupmi nandan nabi!’”

14 Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak yan si dayisat, amin kinda iyi do nandaban wugisak kan, Pinjkop da unun amin abin yipdisak. Anek iyi do nandaba pan amin unun Pinjkop da pawigikdisak. Do takis timit timit amin unun yutnikon tobil kinjek Pinjkop da dabilon diwarini mini egipgut. Mani Parisi amin unun dima.”

Minjat monjiyo Yesukon yopba opni

(Mt 19.13-15 ae Mk 10.13-16)

15 Amin da monji njaknjak Yesu da kisitni kwenikon wutjisak do panjopgwit. Unun pindagek panjetni da kirinjik yomgwit.

16 Mani Yesu da minjat monjiyo iyikon apni do yoyinjek panjetni yan yoyigit, “Ji minjat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kirinjik yomni. Pinjkop da Amin Kila Asak unun amin minjat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon.

17 Nak asisi dayisat, amin kinda amin monin da Pinjkop da Amin Kila Asak unun abidon unun da tilak dima abidoni kan, unjungwan aripmi dima pigikdan.”

Kila amin kinda yoni morapmi Yesu gat gen yagimal

(Mt 19.16-30 ae Mk 10.17-31)

18 Kila amin kinda da Yesu yan iyigit, “Yoyinjet tagisi, nak niansi anek egip egip dagok dagogi mini abidoker?”

19 Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Pinjkop kalonjin unun amin tagisi.

20 Gen teban unun gaga nandisal. ‘Minjat eyo kili abi ji yumabi dima ani. Amin dima dapba kimotni. Yo kabu dima noni. Top gen yanek amin isal dogin gen pikon dima yopni. Men dat do nandaba wukwanek geni guramitni.’”

21 Iyiban kila amin da yagit, “Nak moninisogon da

gen teban morap unun kisi guramik anan opgum.”

²² Gen unun yanban nandanek Yesu da yan iyigit, “Gak yo kalonjisi kinda gin dima asal. Yo morapgo kisi yuman nan mudanek, unun dakon monenji yoni mini amin do yobi. Yan anaki yogo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

²³ Yan iyanban kila amin unun yoni morapmisi do but yokwi madepsi nandagit.

²⁴ Yesu da amin unun kanek yagit, “Yoni morapmi amin Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan pigik do antidok an.”

²⁵ Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

²⁶ Amin da gen unun nandanek yawit, “Yan kan, namun da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

²⁷ Yanba Yesu da yagit, “Yo amin da aripmi dima agagi, unun Pinjkop da aripmi tagi asak.”

²⁸ Yanban Pita da yagit, “Nin yo morapnin yopmanek gak nan gol awilgaman.”

²⁹ Yanban Yesu da yoyigit, “Nak asisi dayisat, amin morap Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon pi do nandanek yutni, bo minatni, bo peni padik padikyo, bo

meni datni, bo ae monji gwayoni yopman detjak kan,

³⁰ on miktimon egipni bisapmon, Pinjkop da yo morapni yopman dekgwit unun si yapmanek morapmisi yoban timitdan. Ae bujon bisap madep noman tanban egip egip dagok dagogi mini abidokdan.”

Yesu da kimagek pidosak do yanban kosiri kapbi agit

(Mt 20.17-19 ae Mk 10.32-34)

³¹ Yesu da yabekbini 12 kabi timik iyi bangin yan yoyigit, “Nandani. Nin Jerusalem kikedaman. Kinapno gen morap kalip kombi amin da Amin Dakon Monji do mandawit unun kisisi bami ton akdan.”

³² Amin da Amin Nwaktwari Kabi da kisiron yipba jigilagon da abin yipdan, ae yokwi animinek ilip sul imdan.

³³ Yan anek nap nan baljanek anakba kimotdisak. Mani gildat kapbi mudanakwa aeni kimoron da pidokdisak.”

³⁴ Panjetni gen unun dakon mibili dima nandaba pisawit. Mibili pasili tagit, do gen unun mibili nido yosok unun dima nandaba pisagit.

Yesu da dabili mini amin kinda anmilip agit

(Mt 20.29-34 ae Mk 10.46-52)

³⁵ Yesu Jeriko kokup pap kin ankapmat anakwan dabili mini amin kinda da kosit ilejon yigek amin da monen imni do bisit yoyigit.

36 Unjun amin nandaban amin morapmi obin yapman kinakwa nandanek yan yoyigit, "Ji niban an?"

37 Yanban iyiwit, "Yesu Nasaret amin da obigisak."

38 Iyinja yan tidanek yan yagit, "Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!"

39 Amin mibiltok opgwit unjun da kirinik iminek tayanok yitjak do tebai iyiwit. Mani tebai sigin yan tidanek yagit, "Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!"

40 Yanban Yesu agek amin unjun abidan anopni do yoyigit. Yoyinban kapmat anapba Yesu da yan iyigit,

41 "Niansi angaben do nandisal?"

Iyinban yagit, "Amin Tagi, nak sintok do nandisat."

42 Yanban Yesu da iyigit, "Dabilgo kilek tosak. Nandan gadatgo da anmilip asak."

43 Iyinban unjudon gin dabili kilek tanban Yesu yolek Pinjkop ankisigit. Yan aban minat amin morap kisi da kanek Pinjkop ankisiwit.

19

Yesu Sadius da yutnon wigigit

1 Yesu unjun Jeriko kokup pap wigi yapmanek kik do agit.

2 Unjun kokupmon amin kind a egipgut mani Sadius. Sadius unjun takis timit timit amin dakon amin madep kind a egipgut. Unjun yoni morapmi amin kind a egipgut.

3 Yesu unjun nianen amin kind a yan kok do pi tebai agit. Mani Sadius unjun amin pisipmi, ae amin morapmi da muwugek kosit sogwit, do Yesu kok do antidok agit.

4 Antidok agit do Sadius unjun tintim yanek mibiltan kin pik kindap kindakon wigigit. Yesu unjun onan abisak do tagi koken yanon da nandanek wigigit.

5 Wigakwan Yesu unjun pik kindap akgiron abin kwen sintanek Sadius kanek yan iyigit, "Sadius, gak tepmi pi. Nak abisok gak da yutnon panji yitden dosi nandisat."

6 Yan yanban Sadius da tepmi pin but galak nandanek Yesu abidanban yutnicon wigigimal.

7 Wigakwal pindagek amin da yanba yokwi tok an iminek yan yawit, "Unjun yokwi pakpak amin kind a da yutnon wigik."

8 Yan yanakwa Sadius pidan agek Amin Tagi yan iyigit, "Amin Tagi, nandaki. Nak abisok yo kabi morapno kokwinik kabi bamori anakwa kabi kind a yoni mini amin do yoben. Ae amin kind a ankwalek yo kabini di timikgim kan, unjun dakon kobogi do yo timikgim unjun do yo 4 kabi gat sanbenek yomin yomin aben."

9 Yanban Yesu da iyigit, "On amin kisi unjun Abraham dakon monji kind a. Abisok Pinjkop da on yut amin kisi

yokwikon ban timik mudosok.

¹⁰ Nido Amin Dakon Monji unun amin pasilbi yokwikon ban wisinek timit do pigit.”

Oman monji 10 kabi monej timikgan dakon tilak gen

(Mt 25.14-30)

¹¹ Gen unun yanban nandan egakwa Yesu tilak gen kinda yoyigit. Yesu unun Jerusalem kili kin ankapmat agit, ae amin da Pinjkop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili unun kwan tokdisak yan nandawit do

¹² yan yoyigit, “Amin tagi kinda kila amin madep man panek tobil abin don amin kabini kila asak do kokup dubagi kindakon kik do agit.

¹³ Amin unun kokup yip do anek oman monjini 10 kabi yan yoban apba gol monej tabili kinda kalon kalon do yomin yomin agit. Yan anek yoyigit, ‘Ji monej unun ban monej ilit pi anakwa tobil apber bisapmon unudon wigisak.’

¹⁴ “Mani kokup isalni da nandaba yokwi tok an imgwit. Yan nandawit do amin tagi unun kinakwan kokup amin di yabekba kin yawit, ‘Nin unun amin da kila amin madepnin egipjak do dima galak toman.’

¹⁵ “Mani kila amin madep man iba don tobil kokupnikon apgut. Kokupnikon abinek yan yagit, ‘Monej kokwinik yomgum oman monji unun yan yoba apba monej

ilit pi aba nian da noman tawit unun do pindakgen.’

¹⁶ “Yanban kinda da mibiltok abinek yan yagit, ‘Amin tagi, nak gol monej tabilgo unun nan monej ilit pi abo tabili 10 kabi noman tawit.’

¹⁷ “Yanban amin madep unun da iyigit, ‘Gak oman monji tagisi! Pi tagisi agil! Yo moninisok mani kilani tagisi agil, do kokup pap 10 kabi kilani abi do man madep gamisat.’

¹⁸ “Ae oman monji unun da bujon nani da abin yan yagit, ‘Amin tagi, nak gol monej tabilgo unun nan monej ilit pi abo tabil 5 kabi noman tawit.’

¹⁹ “Yanban amin tagini da yagit, ‘Kokup pap 5 kabi kila aki do man madep gamisat.’

²⁰⁻²¹ “Ae kinda da abin yan yagit, ‘Amin tagi, gol monej tabilgo oni. Gak teban teban amin kinda yan gandisat. Yo amin da yopmanjan unun gak da sigo timikdal. Ae jap amin da kwaokgan unun yo kisi sigo pasal. Yan asal do pasalek imal diwatjok kindakon waman yipbo tagit.’

²² “Yanban amin tagi da oman monji unun yan iyigit, ‘Gak oman monji wagil yokwisi! Gaga gen yosol unun dogin gen pikon gepber. Nak teban teban amin kindae amin da yo yopmanjan timikdat, ae jap amin da kwaokgan unun pilikdat yan nandan namisal.

²³ Gak mibili nido monejno bejon dima yopgul? Bejon

yopgul tam beŋ da diwari sanben namiŋakwan abin unun kisi timikgom?’

24 Yan iyinjek amin kapmatjok akgwit unun yan yoyigit, ‘Gol moneŋ tabil unun gwayeŋ amin moneŋ tabilni 10 kabi taŋ iman unun do imni.’

25 “Yan yanban iyiwit, ‘Amin tagi, unun amin moneŋ tabilni 10 kabi kili timak!’

26 “Yanba yan yagit, ‘Nandani. Amin morap yoni taŋ yomaŋ unun sanbenek morapmi yomdisat. Mani amin kind a yoni mini kaŋ, yo kalongok di taŋ iman unun gwayekdisat.

27 Mani uwalno nak da kila amin madepni dima egi yobeŋ do nandawit, unun timik idon panabin dabilnokon dapba kimotni.’”

28 Yesu tilak gen unun yan mudaneŋ aeni Jerusalem wigik do kosit wasagit.

Yesu Jerusalem kin altaneŋ Telagi Yut Madepmon amin yoyin dekgit

(Kilapmi 19.29-21.38)

Yesu Jerusalem kokup papmon pigigit

(Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Jn 12.12-19)

29 Yesu kin Betpage ae Betani pankapmat agit. Unun kokup bamot fleŋ Olipmon tomal. Unudon da pangetni bamori yabegek yan yoyigit,

30 “Jil ason kokup tosok unudon kinjil. Unudon kin

kanbal donki bilagi kind a amin da kwenikon dima yikbi unun napmon anteban abi da akban konjil. Napmi witdalek anopjil.

31 Amin kind a da ‘Donki nido witalgama?’ yan dayinban kaŋ, yan iyinjil, ‘Amin Tagi da pisok kind a ak do anek yosok.’”

32 Amin bamot yabekban kin pindakbal gen yoyigit da aripmon yan gin noman tawit.

33 Aba donki bilagi unun witalakwal donki unun dakon ami da yan yoyiwit, “Donki bilagi unun nido witalgama?”

34 Yanba yoyigimal, “Amin Tagi da pisok kind a ak do anek yosok.”

35 Amin bamot donki bilagi unun anobinjek ilikba pigik dubakni donki kwenon yopmanek Yesu yipba unun kwenon yikgit.

36 Donkikon yigek kinakwan amin da ilikba pigik dubakni kosiron yalin anan kiwit.

37 Anakwa Yesu abin fleŋ Olip dakon kosit obandom nan pukwan unun ankapmat anakwan panget kabini madepsi da wasok tapmimi ton morap aban pindakgwit unun do nandaneŋ kisik kisik madepsi awit. Yan anek madepsi yan tidaneŋ Pinjok anjisiwit.

38 Yan tidaneŋ yan yawit: “Kila Amin Madep on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinjok da gisamigakwan abisak.

Kwen Kokupmon but yawot tosak. Pinjkop Wikwisi anjksino!”

39 Yanakwa amin madep unun da bikbigon Parisi amin di akgwit unun da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, panjetgoni kirinjik yom.”

40 Iyinjba yan yoyigit, “Nandani. Gen kagani sopni kanj, tip da iyi yan tidokdanj.”

Yesu Jerusalem do kunam tagit

41 Yesu Jerusalem anjkapmat anek kokup pap unun kanek kunam tagek

42 yan yagit, “Gak abisok but yawot dakon kosit kosol tam tagisi, mani unun pasili tanakwan dabilgo da aripmi dima kokdisal.

43 Nandaki. Don bisap kinda noman tokdisak. Unun bisapmon uwalgo da gak anjgwasinej miktim panabinj dam madepgokon yopba tujan wigikdanj. Anakwa teri teri da abinj panjagat akdanj.

44 Anek gak gat ae minjat amin gak da dam madepgwan ekwan unun kisi wagilsu tuwil panjasik akdanj. Tuwilba tip notni da kwenon dima tanj tanj akdanj. Nido Pinjkop gagon kili abik, mani butgo dima pisak.”

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monen ilit pi awit unun yolgit

(Mt 21.12-17 ae Mk 11.15-19 ae Jn 2.13-22)

45 Yesu Telagi Yut Madep da nagalon pigi amin monen ilit

pi awit unun wasanej yolakwan abigiwit.

46 Anek yan yoyigit, “Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

‘Nak dakon yut unun amin da abinj bisit anjnamni do tosok.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili tamo yombem asak.’”

47 Gildari gildari Telagi Yut Madepmon amin yoyinj dekgit. Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep gat, ae gen teban yoyindet amin gat, ae amin dakon kila amin gat da Yesu nianj anek anjatno kimotjak yan do kosit wisiwit.

48 Mani minjat amin morapyo da geni nandak do galagi madepsi nandawit, do anakba kimotjak dakon kosit kinda dima kawit.

20

Yesu namin da man madep imgut

(Mt 21.23-27 ae Mk 11.27-33)

1 Bisap kindakon Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyindet anek Gen Bin Tagisi yoyinj tenjenagit. Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat, ae kila amin gat kisi da Yesukon abinj

2 yan iyiwit, “Namin da pi unun abi do yan mudanj ganggut da yo unun asal? Ae namin da man madep ganggut?”

³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nakyo kisi gen kinda dayiko kobogi nayini.

⁴ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, pi agit unun Kwen Kokup dakon pi, bo amin dakon pi nan agit?”

⁵ Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yawit, “‘Kwen Kokup dakon pi’ yan iyinej kan, gen kobogi yan niyikdisak, ‘Yan kan ji nido dima nandan gadan ingwit?’

⁶ Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan, do ‘Amin dakon pi’ yan iyinej kan, unun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano minat amin kabi madep da tip ban nindapan.”

⁷ Yan nandanek Yesu do gen kobogi yan iyiwit, “Nin dima nandan.”

⁸ Yanba Yesu da yoyigit, “Nakyo kisi namin da yan mudan namgut da pi asat unun dima dayiken.”

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mt 21.33-46 ae Mk 12.1-12)

⁹ Yesu da sanbenek tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda da wain pini anek amin da monej pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandanek pi unun da kisiron yipmanek miktim timi digwan bisap dubagi egip do kigit.

¹⁰ Kin egid don wain sop pakpak bisap kwan tanakwan oman monji kinda yabekban

wain bami timik panopjak do kigit. Mani pi kila awit amin da oman monji obisi anagek bami di dima iminek yolba kigit.

¹¹ Yan aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekgit. Mani unun pi monji kisi obisi anagek yo yokwisi an iminek bami di dima iminek yipba kigit.

¹² Yan aba kinda gat yabekban kwan madepsi anagek maba wain pi da wanga pigigit.

¹³ “Yan aba wain pi dakon ami da yan yagit, ‘Nak niansi aben? Nak monjino but dasi galak tan imisat unun nan yabekgo kwan nandaba wukwan imni bo.’

¹⁴ “Mani pi kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, ‘Amin on da egid don datni dakon yo morap timiddisak, do amin on anagek wain pini nin do anawatnen.’

¹⁵ Yan yanek monji unun abidan maba wanga pigakwan anakba kimakgit.

“Ji nian nandan? Don pi dakon ami da abin pi kila amin niansi anyomdisak?”

¹⁶ Pi ami da abin unun pi kila amin dapban kimotdan. Dapban kimagakwa wain pi unun amin nwaknwari da kisiron yipdisak.”

Yanban nandanek amin da yan yawit, “Unun dimasi agagi!”

¹⁷ Yanba Yesu da amin pindagek yoyigit, “Yan kan Pin kop da papiakon gen

kinda tosok unun dakon mibili nian? Gen unun yan: 'Yut agak amin da gwak yokwi yan yanjek maba kigit, unun gwak yut kodigikon tip kinda nan tidawit da akdak.'

18 Amin morap gwak kwenon da man dapba bisal kikan, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdan.'

19 Yesu da tilak gen unun yanban gen teban yoyindet amin gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat da nin pabin nip do anjek yosok yan nandawit. Yan nandanek Yesu unudon gin abidokdosi nandawit, mani minat amin kabi madep unun do si pasalgwit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do monej im do bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Mk 12.13-17)

20 Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da Yesu anman ak do pi madep awit. Yan anjek amin di yabekba abin Yesu anman awit. Unun amin topmon da Yesu dakon gen nandan galak tawit. Sun kinda yanban abidan gapman dakon mibiltok amin madepmon yipno gen pikon yipjak yan do anjewal do awit.

21 Anek Yesu yan iyiwit, "Yoyindet, gen yosol ae yoyindet asal unun kilegisi asal yan nandan gadaman. Amin mani ton ae mani mini

unun kisi gen bamisikon da Pinkep dakon anpak yoyin dekdal.

22 Do, nian nandisal, Sisa do takis imno tagi asak, bo dima?"

23 Yanba Yesu da nianon da anjewal do awit unun pindak mudanek yan yoyigit,

24 "Monej tabili kinda noliba koko. On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?"

Yanban iyiwit, "Sisa dakon."

25 Yanba Yesu da yoyigit, "Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pinkep dakon unun Pinkep iyi do imdo."

26 Yanban minat amin morapyo da dabilon Yesu anjewalno sun kinda yanban abidonej yan dakon kosit kinda dima kawit. Geni kobogi yoyigit do nandaba njwaknjwarisi aban tayanjek akgwit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Mk 12.18-27)

27 Sadyusi amin kabi di Yesukon apgwit. (Sadyusi amin unun amin kimakbi aripmi dima pidoni yan nandan.)

28 Unun da Yesu yan iyiwit, "Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit: Amin kinda monji mini da kimotjak kan, sakwabatni padige da paban monji panalanjil. Yan aban peni diwatni ton da egipni.

29 "Kalip peni padigeoyo 7 kabi egipgwit. Peni mibiltok

amin minjat panjek monji mini da kimakgit.

³⁰ Yan aban unjun da bunjon nani da kwabatni unjun panjek monji mini da kimakgit.

³¹ Kimagakwan ae kinda da pagit. Peni padigeyo 7 kabi kisi da panjek monji mini egek kimakgwit.

³² Ae don minjat unjun kisi kimakgit.

³³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do pidot pidot bisap madepmon namin dakon minjatni asak?"

³⁴ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, "Amin miktimon ekwan unjun minjat eyo anjek ekwan.

³⁵ Mani amin kimoron da pidanek egip egipmon tagi egipni do kokwinikbi kabi unjun bisapmon minjat eyo dima akdan.

³⁶ Unjun anelo da yan egipdan, do ae kinda gat aripmi dima kimotni. Unjun kimoron da pidokdan, do Pinjkop dakon minjat monjiyo egipdan.

³⁷ "Moses da kindap wal moningok sogit unjun do gen mandagit unjun manjinek asisi nandan, amin kimoron da pidokdan. Moses da Amin Tagi do yan yagit,

'Unjun Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjkop.'

³⁸ Pinjkop da amin kisi morap pindakban egip egipmi ton ekwan, do Pinjkop unjun amin kimakbi dakon Pinjkop dima, unjun amin egip egipmi ton dakon Pinjkop."

³⁹ Yanban gen teban yoyindet amin diwari da nandanek iyiwit, "Yoyindet, gen tagisi yosol."

⁴⁰ Amin da Yesu gen kinda gat sanjenek iyik do pasalgwit.

Yesu da iyi dakon mibili do panjekwalgit

(Mt 22.41-46 ae Mk 12.35-37)

⁴¹ Mani Yesu da yan yoyigit, "Amin mibili nido Kristo unjun Dewit dakon monji yan yon?"

⁴² Dewit da iyi Kap Papiakon gen yan mandagit:

'Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yan iyigit, "Gak abin nak da aminsi tet do yikbi

⁴³ don uwalgo kandap mibilgogwan yopbo gengo guramitdan."'

⁴⁴ Dewit da Kristo unjun Amin Tagino yan iyigit. Do nianjon da Kristo unjun Dewit dakon monji egisak?"

Gen teban yoyindet amin unjun anjakni yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 11.37-54)

⁴⁵ Amin kisisi mirak panjekwa Yesu da panjetni yan yoyigit,

⁴⁶ "Ji gen teban yoyindet amin do pindak kimotni. Unjun imal dubagi ban panjek agip do galak ton. Ae yumanj gwayek tamokon amin da gildat tagi yan yoyini do galagi nandan. Ae muwut muwut yutnon tamo tagisikon yit do galak ton. Ae jap noknok bisap madepmon

tamo amin mani tonj do tilak
abi unjodon yit do galak tonj.

⁴⁷ Unjun amin sakwabat
pankewalek yutni timikganj.
Ae amin da pindatni yanj do
bisit dubagisi anj. Unjoden
amin gen kokwin bisap
madepmon kobogi do yo jigisi
pakdanj.”

21

*Yoni mini minjat kinda da
Pinjkop do paret agit*
(Mk 12.41-44)

¹ Yesu pindak egakwan
yoni morapmi amin Telagi
Yut Madep dakon paret
idapmon paretni yopgwit.

² Ae kanjakwan sakwabat
kinda unjun yoni mini, unjun
da monej gimanjok bamori
paret idapmon yopgut.

³ Aban Yesu da yagit, “Asisi
dayisat, sakwabat yoni mini
on da amin morap da paret
yopmanj unjun yapmanjek
monej madepsi yopmanjak.

⁴ Amin morap unjun
monejni morapmi tanj
yomanjakwa diwari gin paret
idapmon yopmanj. Mani on
minjat wadak wadaksi anjek
monejni kisi yopmanjak. Kili
jap yumanj nosak monejni di
dima tanj imanj.”

*Yesu da Telagi Yut Madep
tuwilni do yagit*

(Mt 24.1-2 ae Mk 13.1-2)

⁵ Panjetni diwari da Telagi
Yut Madep kanjek yawit,
“Amin da tip kildani tonj tagisi
gat, ae yo diwari yo kildani
tagisi Pinjkop do paret awit
unjun ban antilim awit.”

Yanba Yesu da yagit,

⁶ “Yo on pindakganj unjun
bisap kinda apdisak unjun
bisapmon unjun dakon tip
notni kwenon dima tanj tanj
akdanj. Tuwilba kisisi manj
mudokdanj.”

*Yesu da jigis morapmi altok-
danj do yagit*

(Mt 24.3-14 ae Mk 13.3-13)

⁷ Yanban yanj iyiwit,
“Yoyinjet, yo unjun ni
bisapmonsia altokdanj? Ni
tilak da mibiltok altanakwan
kanjek yo kili unjun altokdanj
yanj nandananj?”

⁸ Yanba yanj yoyigiti, “Amin
da pankewalni do kanj
kimotni. Amin morapmi da
nak da manon abinjek ‘Nak
unjun amin’, ae ‘Bisap madep
kili kwanj tosok’ yanj yokdanj.
Mani unjun amin dima yolni.

⁹ Amin morapmi emat anj,
bo gapman gat emat anj, unjun
dakon geni apba nandanj kanj
dima pasolni. Yo unjun da
mibiltok altokdanj. Mani mibi
bisap madep unjodon gin dima
altokdisak.”

¹⁰ Sigin sanbenjek yanj
yoyigiti, “Miktim kinda dakon
amin da pidanba miktim
kinda dakon amin gat emat
wamdanj. Ae kila amin
madep kinda dakon amin
da pidanba kila amin madep
kinda dakon amin gat emat
wamdanj.

¹¹ Wudip madepsi akdanj,
ae miktim dikon amin da
jap do madepsi anjek amin
diwari da kimotdanj, ae

amin morapmisi sot akdañ. Ae kundukon tilak masi masimi mibili mibili altañakwa pindagek pasal nimnimikyoo akdañ.

12 “Mani unun yo morap dima noman tañakwa amin da ji timik yo yokwisi andamdañ. Yan anek Juda amin da muwut muwut yutnon gen yan daminek dam tebanon depdañ. Ae nak dakon man abin yip do anek ji timik paniki depba kila amin madep gat ae gapman dakon mibiltok amin gat da inamon atdañ.

13 Unun bisapmon Gen Bin Tagisi yoyin ten-toni dakon bibik pisan damdisak.

14-15 Nak da naga gen dulumji pan-tagap anek nandak tagisi damdisat. Dabo amin gen yan damni unun da gen yoni unun aripmi dima pabin depni. Do ji disi kutnok do anek ni gen ban pan-tobil yomnen yan do nandaba kik dima ani.

16 Menji datji, ae padik padikji, ae yawi di-watji, ae notji ununyo kisi da ji uwal da kisiron depba ji kabikon di si dikba kimotdañ.

17 Nak dakon man jikon tosok do anek amin kisi da nandaba yokwi tok madepsi andamdañ.

18 Mani busun dangwanji kindo aripmi dima tasik tokdisak.

19 Ji tebai agek egip egip bamisi abidoni.”

Yesu da Jerusalem yokwi

tosak do yagit

(Mt 24.15-21 ae Mk 13.14-19)

20 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji pindakba emat amin da abin Jerusalem an-gwasinek akba kan, yan nandani, kokup pap wagil tasik tosak dakon bisap kili unun abisak.

21 Unun bisapmon amin Judia miktimon egipni unun pasal kabap-gwan tepmisi wugini. Amin Jerusalem egipni unun win wan-ga kini. Ae amin kokup pap da wan-ga egipni ae tobil kokup pap-gwan dima pigini.

22 Unun bisap unun Pin-kop da amin do kobogi yokwisi yomdisak dakon bisap. Yan aban gen mandabi unun kisi bami ton akdañ.

23 Unun bisapmon jigi madepsi Juda miktimon noman tañakwan Pin-kop dakon but-jap amin da kwenon mokdisak. Do min-jat monji kwapni ton, ae min-jat monji mum non unun bupmisi.

24 Uwal da abin amin di-wari emat agak sibaban dapba kimotdañ. Ae di-wari miktimi miktimi paniki yopba oman amini do egipdañ. Anakwa Amin Nwaki-wari Kabi da Jerusalem baman iktagildañ. Unun amin da Jerusalem kilani anakwa Pin-kop da bisap yipgut unun mudosak.”

Amin Dakon Monji apdisak

(Mt 24.29-31 ae Mk 13.24-27)

25 Yesu da sanbenek yan yagit, “Unun bisapmon tilak

mibili mibili gildat dabilon, ae kanegon, ae gigon noman tokdan. Anjakwa miktimon miñat amin kabi morapmi nandanakwa tap da madepsi tamaligakwan pasol pasol madepsi anjek butni tagi dima tokdisak.

²⁶ Kwen kundukon yo tebai toñ unun da kwakwalitdan, do amin morapmi da jigi morap miktimon noman tokdisak do nandaba kik anjek pasol pasol madepsi anjek injam kimot akdan.

²⁷ Unun bisapmon kanakwa Amin Dakon Monji gikwemon da tapmimni gat tilim madepni gat apdisak.

²⁸ Yo morap unun wasanek altoni bisapmon Pinjop da ji timitjak dakon bisap kili unun kwan tosok, do ji pidan agek busunji kwen gwan pidan mudoni.”

Pik kindap kanjek butji pisosak

(Mt 24.32-35 ae Mk 13.28-31)

²⁹ Yesu da tilak gen kinda yoyinjek yan yagit, “Ji pik kindap ae kindap morap kisi do pindatni.

³⁰ Tami kaluk apmenon yopmanakwa pindagek gildat bisap kili unun abisak yan nandan.

³¹ Unuden gin yo morap dayit unun da altanakwa Pinjop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili kwan tosok yanñi nandani.

³² “Nak asisi dayisat, amin unun bisapmon nani dima

kimagakwa yo morap unun kisi altan mudokdan.

³³ Kundu gat miktimon gat pasildamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasildisak.”

Pañdetni kan kimotni do yoyigit

³⁴ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Ji kan kimotni. Bisap morapmi pakbi teban nanek but upbal di abam. Ae on miktimon dakon yo do nandaba kik di abam. Unuden da ji pabin depjak kan, unun bisap madep da but piso mini paron yan depban yokwal-dan.

³⁵ Miñat amin morapyo miktimoni miktimoni ekwan unun bisap madep altanban kok-dan.

³⁶ Bisapmi bisapmi kalugisi egek Pinjop da tapmim daban yo morap unun altok-dan unun tagi yapni, ae Amin Dakon Monji da injamon tagi atni yan do bisit pi ani.”

³⁷ Gildari gildari Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyin dekgit. Anjek kalbi Henj Olipmon yut kindakon panji pak pak agit.

³⁸ Anjakwan amin kisi da wisa dagokdosi pidan Telagi Yut Madepmon geni nandak do kinj kinj awit.

**Yesu tepmi panjek
kimakgit da aeni
pidagit**

(Kilapmi 22-24)

22

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit

(Mt 26.1-5 ae 26.14-16 ae Mk 14.12 ae 14.10-11 ae Jn 11.45-53)

1 Bret Yisni Mini dakon bisap madep unun kwan tagit. Unun bisap do Yapyap Bilak yan yon.

2 Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat da minat amin kabi madep unun do pasalgwit, do Yesu nianon da abidanek anatan kimotjak unun do nandak nandak awit.

3 Anakwa Sunduk Judas da buron pigigit. (Mani kind a Iskariot yan iyiwit. Unun panjetni 12 kabikon nani kind a.)

4 Judas kwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin unun dakon mibiltok amin gat gen yawit. Nianon da Yesu kisitnikon yipjak yan do yan nandat awit.

5 Anjek but galak nandanek monen di tagi gamnen yan iyiwit.

6 Judas gen iyiwit unun nandaban tagi anakwan Yesu abidan kisitnikon yip do kosit wusik agit. Bisap kindakon Yesu amin morapmi gat dima egakwa unudon uwal da kisiron yipben yan do jomjom agit.

Panjetni bamori jap panjosit agimal

(Mt 26.17-25 ae Mk 14.12-21 ae Jn 13.21-30)

7 Unun bisapmon Bret Yisni Mini dakon bilak bisap madep noman tagit. Unun bisapmon Yapyap Bilak do sipsip bulagi ban dapmanjan.

8 Do Yesu da Pita gat Jon gat yabegek yan yoyigit, "Jil kin Yapyap Bilak unun dakon jap panjosit abal nonen."

9 Yanban iyigimal, "Kin dukwan panjosit anden do nandisal?"

10 Yanbal yan yoyigit, "Jil kin kokup papmon pigakwal amin kind a pakbi kwoba kind a guramik apban jil gat domdom akdan. Unun amin da yut wigisagon jil unudon yol anan wiginjil.

11 Wig i yut unun dakon ami yan iynjil, "Yoyindet da yan yosok, "Nak gat panjetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap nonen dakon yut buri dukwan tosok?"

12 Yan iynbal yut buri madep kwen nani do dolikdisak. Unudon jap noknok tamo gat ae amin yityit tamo gat kisi ton. Unudon jap panjosit anjil."

13 Yesu da gen yoyigit da aripmon yan gin pindakgimal. Yan pindagek Yapyap Bilak dakon jap panjosit agimal.

Yesu gat yabekbi kabini gat da mibi jap nawit

(Mt 26.26-30 ae Mk 14.22-26 ae

1Ko 11.23-25)

14 Jap noknok bisap anjakwan Yesu jap noknok tamokon yabekbi kabini gat kisi yikgwit.

15 Yigek yan yoyigit, "Nak tepmi dima panjek ji gat on Yapyap Bilak dakon jap nonej unun do tagisi kili nandagim da sigin nandan egisat.

16 Nak yan dayisat, jap on ae dima nokej. Yan anapbo wigi on jap dakon mibilisi Pinjkop da Amin Kila Asak kagagwan bami don noman tokdisak."

17-18 Yan yanek wain kinam abidanek Pinjkop ya yan iyinek yagit, "Nak yan dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Pinjkop da Amin Kila Asagon don nokej. Do abidanek disi kokwin anek noni."

19 Ae bret abidanek Pinjkop ya yan iyinek bret unun pandagan yominek yan yagit, "On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On nanek nak do nandanek egipni."

20 Nanakwa ae wain kinam abidanek yan yagit, "Wain kinam on nak da ji gat sanbek sanbek kalugi asat unun dakon tilak. Nak yawino nan ji do tagaldat.

21 Mani uwal da kisiron nepjak amin nak gat kisi tamokon oni yikgamak.

22 Amin Dakon Monji nianon da kimotdisak do yanbi unun da tilak kimotdisak. Mani uwal da kisiron yipjak amin, awa!"

23 Panjetni gen unun nandanek notni yoyin yoyin anek yawit, "Nin kabikon da namin dasi akdisak?"

Mibiltok amin dakon gen

24 Panjetni da namin dasi mibiltok aminin egisak yan do gen emat awit.

25 Aba Yesu da yan yoyigit, "Amin Nwaknwari Kabi dakon kila amin madepni unun man madepni ton, do iyi do nandaba wukwanek gen tebai yanek amin kabini kila an. Anek 'Nin amin dakon panpulugokni ekwaman' yan topmon da yon.

26 Mani ji yan dima egipni. Amin kinda jikon man madepni ton, unun amin monji kinda bunjonsi altagit unun da tilagon egipjak. Ae kila aminji da oman monji da tilak egipjak.

27 Nandani. Jap nosok amin da mibiltok amin bo jap pilikdak amin da mibiltok amin? Jap nanek yikdak amin unun da mibiltok amin asak. Mani nak ji da binapmon oman monjisi egisat.

28 Panjekwal altan namgwit bisapmon ji nak dima nepman dekgwit. Nak gat kisi egipgumanj.

29 Datno da nak kila amin madep egipben do yan mudan namgut, yan gin nak da ji kila amin madep pi ani do yan mudan damisat.

30 Do nak kila amin madep egipben bisapmon ji jap noknok tamonokon yigek jap

pakbiyo akdaŋ. Yanj anek kila amin madep yiyit tamokon yigek Israel amin 12 kabi gen kokwin pi anj yomdaŋ.”

Yesu Pita da manji imjak do yagit

(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Jn 13.36-38)

³¹ Yesu da yanj yagit, “Saimon, nandaki. Wit dakon sibiŋ sibiŋni tarapmiŋkaŋ unjudeŋ Sunduk da nandaŋ gadatgo anjekwalban moki do yagit.

³² Mani nandaŋ gadatgo dima mosak yanj do bisit kili agim. Gak tobil apbi bisapmon notgoni paŋteban abi.”

³³ Mani Pita da iyigit, “Amin Tagi, nak gak gat dam tebanon kiŋek ae gak gat kisi kimotdeŋ do tagap tosot.”

³⁴ Yanjban Yesu da iyigit, “Pita, nak yanj gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanjakwan gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.”

Yesu paŋdetni yo ni ban timigek kini unjun do yoyigit

³⁵ Yanj yanek paŋdet kabini yanj yoyigit, “Ji nak da pino ani do yabekgim bisapmon, moneŋ simiŋ yik moniŋ, ae yik madep, ae kandap gwilyo dima timikgwit. Unjun bisapmon ji yo kabi do wadak wadak awit bo dima?”

Yanj yoyinban iyiwit, “Dima.”

³⁶ Yanjba yoyigit, “Mani abisok moneŋ simiŋ simiŋ yik moniŋji taŋ damaŋ kaŋ, unjun si timitni. Ae yik madepji kisi

timitni. Ae emat agak sibani mini amin unjun imal dubakni yumaŋ naŋek unjun dakon moneŋ ban emat agak sibani yumni.

³⁷ Pinƙop gen papiakon gen kinda nak do mandabi unjun bami noman tokdisak. Gen unjun yanj:

‘Amin da kaŋba amin yokwisi kinda agit.’

Yanjsi dayisat, gen morap nak do mandabi unjun kisi bami noman tokdaŋ.”

³⁸ Yanj yanban iyiwit, “Amin Tagi, pindaŋ! Nin emat agak sibaniŋ bamori oni.”

Yanjba yoyigit, “Unjun aripmi.”

Yesu Fleŋ Olipmon bisit pi agit

(Mt 26.36-46 ae Mk 14.32-42)

³⁹ Yesu bisap morapmi agit unjudeŋ gin kokup pap yipmaŋek Fleŋ Olipmon wigigit. Wigakwan paŋdetni kisi yolba wigiwit.

⁴⁰ Fleŋon wigiŋ altaŋek paŋdetni yanj yoyigit, “Paŋkewalon dima moni yanj do bisit ani.”

⁴¹ Yanj yoyiŋek dubagisok amin da tip maba kwan unjun da aripmon kigit. Kiŋ ŋwakbeŋ anek bisit anek yanj yagit,

⁴² “Dat, gak tagi nandisal kaŋ, tepmi dima pakeŋ. Mani nak dakon galaktok dima yolgi. Gaga dakon galaktok yolgi.”

⁴³ Yanjakwan Kwen Kokup anelo kinda da piŋ Yesu anteban agit.

44 Yesu nandaban jigi madepsi anjakwan bisit tebai sigin agit. Yan anjakwan kinjkinni yawi da yan miktimon mawit.

45 Bisit an mudanek pidan panjetnikon tobil kin pindakban bupmi but yok-wiyo madepsi nandawit do dipmin pakgwit.

46 Yan pindagek yoyigit, "Nido dipmin pokgon? Panjekwalon dima moni yan do pidan bisit abit."

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut

(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Jn 18.3-11)

47 Yesu gen sigin yanjakwan amin kabi madep kinda apgwit. Panjet 12 kabikon da kinda mani Judas unun da mibiltok aban apgwit. Unun da Yesu mandan nok do kapmatjok apgut.

48 Mani Yesu da iyigit, "Judas, gak Amin Dakon Monji mandan nanek unun kosiron da uwal da kisiron yipdisal, ma?"

49 Panjet kabi yo unun noman tok do aban kanek yan yawit, "Amin Tagi, emat agak sibandin ban tagi dapnen?"

50 Yan iyinek kinda da emat agak sibanan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji anjagek mirakni amin tet nani mandaban dagan kigit.

51 Mani Yesu da yagit, "Yan dima a!" Yan iyinek kisitni unun amin da miragon witjiban aeni kilek tagit.

52 Anjek Yesu da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin, ae kila amin gat Yesu abidok do apgwit unun yan yoyigit, "Ji emat agak siba gat ae kindap kirin gat timigek kabo noknok amin kinda nan yan abidok do aban, ma?"

53 Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalon ji gat kisi egi egi agiman, mani nak dima abidawit. Mani abisok on ji dakon bisap. Abisok pilin tuk dakon tapmin da madepsi asak."

Pita da Yesu do wasip yagit
(Mt 26.57-58 ae 26.69-75 ae Mk 14.53-54 ae 14.66-72 ae Jn 18.12-18 ae 18.25-27)

54 Yesu gen unun yan mudanjan abidan anjan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun da yutnon awigiwit. Anjaka Pita kagisok da yolgit.

55 Amin diwari unun yut da nagalon kindap sonjek yigakwa Pita yo kisi unun gat yikgwit.

56 Yigakwa oman minjat kinda da Pita unun kindap da tentenikon yikban kagit. Pakyanji kanek yan yagit, "On amin Yesu gat kisi egipgumal."

57 Mani Pita da wasip yanek yagit, "Minjat, unun amin dima nandan imisat."

58 Timisok di egek amin kinda da kanek yan iyigit, "Gakyo kisi unun da kabikon nani kinda."

Iyɨnban Pita da yagit, “Nak dima!”

⁵⁹ Awa kalonɨ da tilagon egek amin kinda da tebaisi yagit, “On Galili amin kinda! Do asisi, on amin unun gat kisi egipgumal!”

⁶⁰ Mani Pita da yagit, “Gen yosol unun dimasi nandisat.” Gen unun yanakwan pup unudon gin yagit.

⁶¹ Yanban Amin Tagi da tobil Pita nomansi sɨntanban kwanek kagit. Kanakwan Pita Amin Tagi da gen iyigit unun do nandagit: “Abisok kalbi pup gen dima yanakwa gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.”

⁶² Pita unun do nandanek nagalon da wanɨga pigi kunam madepsi takgit.

Yesu jikgo yanjan iminek anakgwit

(Mt 26.67-68 ae Mk 14.65)

⁶³ Yesu abidawit amin da Yesu abin yip do jigilak yan iminek baljawit.

⁶⁴ Anek imal nan dabili waman sopmanek yan iyiwit, “Unun namɨn da gikdak yan do kombi gen yan ka!”

⁶⁵ Ae abin yip do anek gen yokwi morapmi di gat kisi iyiwit.

Yesu gen kokwin amin kabi da inamon gen yan imgwit

(Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Jn 18.19-24)

⁶⁶ Wisa daganakwan Juda amin dakon kila amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat gen

kokwin ak do muwukgwit. Muwugek Yesu gen kokwin tamokon anki yan iyiwit,

⁶⁷ “Gak asi Kristo kan, niyɨnbi nandano.”

Yanba yoyigit, “Dayiken kan, ji aripmi dima nandan gadan namni.

⁶⁸ Ae nak da dayiken kan, kobogi aripmi dima nayikdan.

⁶⁹ Mani Amin Dakon Monji Pinkep Tapmim Ami da amin tet do kili unun yitdisak.”

⁷⁰ Yanban amin morap kisi da iyiwit, “Do asi gak Pinkep dakon Monji, ma?”

Iyɨnba yoyigit, “Ji bamisi yon. Nak unun mani.”

⁷¹ Yanban yawit, “On amin gulusunni dakon mibili nandak do amin di gat yan yomno nido apni? Iyi dakon gen kaga da kili unun yanban nandaman.”

23

Yesu Pailaron anan kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Yan yanek unun amin kabi muwukgwit kisi da pidan Yesu iyin ilik anan Pailaron kiwit.

² Anki wasanek gen yan iminek yawit, “On amin da Israel amin kabi nin panupbal anek nin da Sisa do takis dima imneɨn do yosok. Ae iyi do nak kila amin madep kinda, nak Kristo yan yosok.”

³ Yan yanba Pailat da Yesu yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unun mani.”

⁴ Yan iyinban Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae minat amin morap egipgwit yan yoyigit, “Nak on amin dakon yokwini kinda dima kosot.”

⁵ Yanban gen tebaisi yan yawit, “On amin Juda miktim kisisi agek amin yoyin degakwan kwen wigik an. Galili miktimon da pi wasanek anakwan obin idon obik.”

Yesu Erot ron anan kiwit

⁶ Yanba nandanek Pailat da yoyigit, “On amin Galili amin kinda bo dima?”

⁷ Erot da Galili miktim kila agit, do Yesu unun Galili amin kinda yan yanba nandanek Pailat da Yesu yipban Erot ron kigit. Unun bisapmon Erot yo kisi Jerusalem egipgwit.

⁸ Erot da Yesu kanek tagisi nandagit. Bisap dubagisok amin da gen bini yanba nandagit, do Yesu da wasok tapmimi ton kinda aban koken kan tagisi yan nandagit.

⁹ Erot da Yesu dakon mibili nandak do gen morapmi iyigit, mani gen kobogi kinda dima yagit.

¹⁰ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat da kapmatjok agek gen yan im do pi tebaisi awit.

¹¹ Anakwa Erot gat emat amin kabini gat da jigilak gen

yanek abin yipgwit. Anek paba pigik dubak kildani tagisi kinda nan pan iminek yipba aeni tobil Pailat ron kigit.

¹² Kalip Erot gat Pailat gat uwal anek egipgumal, mani unun bisapmon gin not agimal.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anadni do yagit

(Mt 27.15-26 ae Mk 15.6-15 ae Jn 18.38-19.16)

¹³ Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila amin gat, ae amin kisi yan yoban opba

¹⁴ yan yoyigit, “Ji da on amin nagon anabin unun da amin kwen wigik ani do yoyisak yan nayan. Mani kisin egek unun yo morap dakon mibili nandak do iyit. Ji da gen morap yan iman unun nak da koko bami dima asak.

¹⁵ Ae Erot yo kisi yan gin nandanek aeni yipban ninon tobil abisak. Anatan kimotjak da tilak yokwi kinda dima agit kosot.

¹⁶⁻¹⁷ Yando, nak yum baljanek yipbo kisak.”

¹⁸ Mani amin kisi da yan tidanek yawit, “On amin anakbi kimagakwan Barabas nan yipbi ninon apjak!”

¹⁹ (Barabas unun kalip amin kinda anakban kimakgit, ae Jerusalem kokup papmon Rom gapman gat emat wangwit, unun do dam tebanon yipgwit.)

²⁰ Pailat da Yesu pulugan yipban kisak dosi nandagit,

do miñat amin kabi madep dakon buri moni do aeni gen yoyigit.

21 Mani aeni sigin yan tidanej yawit, “Tilak kindapmon anjakgit! Tilak kindapmon anjakgit!”

22 Yan yanba aeni yoyinjakwan kosiri kapbi anjakwan yan yagit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit? Anjatno kimotjak da aripmon yokwi kinda dima agit kosot. Do yum baljanek yipbo kisak.”

23 Yanban amin da Yesu tilak kindapmon anjatni do tebaisi sigin yawit. Yan yanakwa Pailat dakon gen tapmimni manjakwan

24 amin dakon geni nandan yominej Yesu kimotjak do yan dagok agit.

25 Anek amin dakon galaktok yolek amin unun kalip gapman gat emat wamgut, ae amin kinda anjakban kimakban dam tebanon yipgwit, unun yipban kigit. Ae galaktokni yolek Yesu anakba kimotjak do emat amin da kisiron yipgut.

Yesu tilak kindapmon anjakgwit

(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Jn 19.17-27)

26 Emat amin da Yesu abidan ananj kosiron kinakwa amin kinda kokup papmon kik do apban kawit, mani Saimon, unun Sairini kokupmon nani kinda. Saimon gen tebai iyinej tilak kindapni

kwapmikon yipba guramigej Yesu yolban kiwit.

27 Kinakwa amin morapmisi yolba kiwit. Anakwa miñat diwari da yolek Yesu do bupmi kap kinda yanek kunam tagek yolgwit.

28 Mani Yesu unun miñat kabi tobil pindagek yan yoyigit, “Jerusalem dakon gwani, ji nak do kunam dima tatni. Disi gat ae miñat monjiyosi gat do tatni.

29 Bisap kinda apdisak unun bisapmon amin da yan yokdan, ‘Miñat monji sun ekwan ae miñat monji mini ae miñat monji da mumi dima nanbi, unun kisik kisik ekwan.’

30 Unun bisapmon amin da kabap yan yoyikdan, ‘Ji tuwil ki man nin witjinba pasilnen!’

31 Wasok yokwi on kindap kalugi pakbini tonon an kan, ae si kibidosagon nian ani?”

32 Emat amin da unun bisapmon yokwi pakpak bamori gat kisi Yesu gat dapba kimotni do timik panpan kiwit.

33 Kinej miktim tim kinda mani Busun Kidat unudon Yesu tilak kindapmon anagek yokwi pakpak kinda amin tet do, ae kinda gwanden tet do yan daggwit.

34 Anakwa Yesu da yagit, “Dat, diwarini wiririk yobi. Yo an unun dima nandan pisanek an.” Yan yanakwan emat amin da imalni namn da timitjak yan do wasok kinda awit.

35 Anjakwa amin kan agakwa kila amin da yanba yokwi tok an iminek yan yawit, "Amin diwari panpulugagit, do unun asi Kristo, Pin kop da pini asak do manjigit amin kan, iyi tagi anpulugosak."

36 Yan yanakwa emat amin unun kisi da abinek jigilak gen yan iminek wain isipmi iba nosak do

37 anek yan yawit, "Gak asi Juda amin dakon kila amin madep kan gaga anpuluga!"

38 Tilak kindapmon but piso gen kinda busuni da kwen yan mandawit: ON AMIN UNUN JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI

39 Yokwi pakpak kinda Yesu gat dapbi unun da yanba yokwi tok anek Yesu yan iyigit, "Gak Kristo, ma? Gak gaga anpuluganek nityo kisi panpuluga!"

40 Yan yanban yokwi pakpak teri kinda anakbi unun da gen tebai yan iyigit, "Gak Pin kop do dima pasoldol, ma? On amin da tepmi pasak nityo kisi yan gin pamak.

41 Nit asi yokwi agimak, do kobogi yokwi pamak, mani on amin yokwi kinda dima agit."

42 Yan yanek yagit, "Yesu, gak kila amin madep man paki bisapmon nandan nabi."

43 Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, "Asisi gayisat, gak abisok nak gat Paradais kon egipdamak."

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Jn 19.28-30)

44-45 Unun bisapmon gildat dabil pilin tuksi agit, do 12 kilok anjakwan miktim kisi pilin tuk anjakwan kin pilindo 3 kilok agit. Anjakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon dagan ki timi bamori agit.

46 Anjakwan Yesu unun gen papmon da yan yagit, "Dat, wupno gak da kisiron yipmandat!" Yan yanek kimakgit.

47 Yan aban kanek emat amin dakon kila amin da Pin kop ankinjek yan yagit, "Asisi, on amin kilegisi egipgut."

48 Amin kabi madepsi yo noman tawit unun pindat do apgwit unun pindagek bupmisi nandanek tobil yutnikon kiwit.

49 Mani minjat amin morap nandan imgwit gat, ae minjat Galili da Yesu yolek apgwit unun gat dubagikon da agek yo noman tawit unun pindakgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Jn 19.38-42)

50-51 Amin kinda egipgut mani Josep. Unun Juda dakon kokup pap kinda mani Arimatea unudon nani. Unun amin tagisi ae anpakni kilegisi. Ae unun Pin kop da amin kila akdisak unun do jomjom

anjek egipgut. Unjun Juda amin dakon gen kokwin amin kabikon nani kinda, mani gen kokwin amin kabi notni Yesu do nandak nandak awit ae yo awit unjun do but kalon dima agit.

⁵² Josep unjun Pailat ron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyinban nandan imgut.

⁵³ Aban Yesu dakon bumjotni tilak kindapmon nan abidan abin imal kwakwagi kinda nan wamgut. Wamanek anki kimakbi tamo kinda kalip tipnan pasiwit, ae bumjot kinda unjon dima yipbi, unjon yipgut.

⁵⁴ Sabat dakon yo panthagap ak bisap, Nengokon yipgut. Sabat bisap unjun kili wasok do agit.

⁵⁵ Minjat Galili da Yesu gat apgwit unjun Josep yol anjinek tip kinam unjun kawit. Ae Josep da Yesu dakon bumjotni nianon da yipgut unjun kisi kawit.

⁵⁶ Kanek yutnikon tobil kin bumjotnikon yop do marasin gat ae pakbi kibani tagisi gat panjosit awit. Mani Sabat dakon gen teban yolek yik yawot awit.

24

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-10 ae Mk 16.1-8 ae Jn 20.1-10)

¹ Sonda wisa dagokdosi minjat kabi unjun yo kibani tagisi kili panjosit awit unjun timigek tip kinamon kiwit.

² Kin kanba tip madep tip kinam sogut unjun kili antobilba kigit kawit.

³ Mani pigi Amin Tagi Yesu dakon bumjotni dima kawit.

⁴ Bumjotni dukwan tosok yan nandane but morap anek egakwa unjon gin amin bamori kapmatjok altanek akbal pindakgwit. Unjun dakon imalni da mal dakon tenjenj yombem madepsi tenjenjawit.

⁵ Anjakwan minjat da pasol pasol madepsi nandane mukgwan gawagakwa amin bamot da yan yoyigimal, "Ji nido kimakbi tamokon amin egip egipmi ton unjun wisar?"

⁶ Unjun idon dima egisak. Kili pidak. Galili miktimon egek gen kinda dayigit do nandani.

⁷ Yan dayigit, 'Amin da Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron yipba tilak kindapmon anakba kimotdisak. Ae gildat kapbi egi mudanek aeni pidokdisak.'"

⁸ Yan yanbal nandane Yesu da gen kili yoyigit unjun do buri pisawit.

⁹ Buri pisanba tip kinamon da tobil kinek yo pindak nandanjo awit unjun yabekbi 11 kabi gat, ae amin diwari gat kisi yoyiwit.

¹⁰ Minjat gen yoyiwit dakon mani unjun yan: Maria Makdala kokupmon nani, Joana, Maria Jems dakon menji, ae minjat notni diwari unjun kisi da yoyiwit.

11 Gen unun yoyinba yabekbi kabi da nandaba njugigi gen aban dima nandan yomgwit.

12 Mani Pita pidan timtim yanek tip kinamon kin pagadane pindakban imal dagin tawit. Yan pindagek yutnon tobil kinjek unun yo morap nianon da altawit yan do nandak nandak agit.

Amin bamori da Yesu Emeas kosiron kagimal (Mk 16.12-13)

13 Unun gildaron gin pandetni bamori Emeas kokupmon kik do kigimal. Emeas unun Jerusalem da dubagisi, 11 kilomita da arip toso.

14 Unun amin bamot kinjek yo morap altawit dakon geni yan nandat agimal.

15 Yo morap unun do yan nandat anek kinjakwal Yesu iyi opban kisi kiwit.

16 Dabil da kagimal, mani unun Yesu yan dima kan nandan yo agimal.

17 Yesu da yan yoyigit, "Jil ni gen ban yan nandat anek kwamal?"

Yan yoyinban bupmi tomno dabilyo anek akgimal.

18 Kinda, unun mani Kliopas, unun da kobogi yan iyigit, "Dubagikon amin Jerusalem apgwit da ekwan unun da bikbigon gak kalon dagin yo on bisapmon noman tan unun dima nandal?"

19 Yanban Yesu da yoyigit, "Ni yo?"

Yanban yagimal, "Yesu Nasaret aminon yo altawit unun do yomak. Unun kombi amin kinda. Gen yagit, ae pi agit, unun Pin kop da dabilon, ae amin kisi da dabilon, tapmimi tonji aban kawit.

20 Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila aminin gat da Yesu gapman da kisiron yipgwit. Yan aba gapman da si anakba kimotjak do gen yan anteban anek tilak kindapmon anakba kimakgit.

21 Mani nin unun amin Israel amin yokwikon ban pulugan nipdisak amin yanon da nandan inguman. Unun yo morap altajakwa Yesu anakba kimakgit dakon gildatni abisok kapbi asak.

22 Ae nin da kabikon nani minjat di da gen njwakjwarisi niyinba nandan. Unun wisa dagokdosi tip kinamon kin

23 Yesu dakon bumjotni dima tanban kanek tobil abin yan niyimal, 'Nin kin dipmin yombem kinda kanapno anelo da yan niyen "Unun kalugi egisak."'

24 Yan niyinba notnin di da tip kinamon kin yo minjat da niyen yan gin tanba pindan. Mani Yesu iyi dima kan."

25 Yan yanbal Yesu da amin bamot yan yoyigit, "Jil nandan kokwinjil tagi mini. Kombi amin da gen morap yawit unun butjilon da tepmi dima nandan gadamal.

26 Kristo mibiltok tepmi

madep panjek don Pinjop da man madep imjak, jil unjon dima nandamal, ma?"

²⁷ Yan yanjek Moses gat ae kombi amin morap dakon gen gat ban wasanjek Pinjop da papia morapmon gen iyi do mandabi unjon dakon mibili yoyinj tentenagit.

²⁸ Kokup unjon kik do agimal unjon ankapmat anakwa Yesu da sanjenek kik do yan agit.

²⁹ Mani amin bamot da kirinjik iminek yan iyigimal, "Pilin tokdisak do gak nit gat egipnenj." Yan iyinbal amin bamot gat kisi yutnon wigiwit.

³⁰ Wigi jap noknok tamokon yigek bret abidan Pinjop ya yan iyinek bret pudanjek yomgut.

³¹ Yan aban amin bamot dabilni pisanban kan nandanyo agimal. Yan anakwal unjon gin pasilakwan ae sanjenek dima kagimal.

³² Anakwan amin bamot yan yagimal, "Kosiron Pinjop da papiakon gen ton dakon mibili niyinjakwan butnit madepsi pidanj."

³³ Amin bamot yan yanjek unjon gin tobil Jerusalem kigimal. Kin panjet 11 kabi gat ae notni diwari gat muwuk egipgwit unjon pindagakwal

³⁴ yan yawit, "Amin Tagi kili pidak da Saimon altanj imik!"

³⁵ Yan yanba amin bamot da yo kosiron altawit unjon

do yoyinek yagimal, "Bret pudanjekwan unjon kan nandanyo amak."

Yesu panjetni kabikon altanj yomgut

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Jn 20.19-23)

³⁶ Unjon dakon gen yan nandanjek egakwa Yesu bikbik nikon altanj yoyinek akgit. Agek yan yoyigit, "But yawot jikon tosak."

³⁷ Yan yanban amin wup kinda da agek yosok yan nandanjek wuripdagek pasalgwit.

³⁸ Pasalakwa yan yoyigit, "Ji nido pasalek but bamot anj?"

³⁹ Kisit kandapyono do pindakgit. Nak naga akdat. Giptimno abidanjek nandabit. Nak kidat sabamyono ton do nandani. Amin wup unjon kidat sabamyoni mini."

⁴⁰ Yan yoyinek kisit kandapyoni yoligit.

⁴¹ Yolinban pindagek kisik kisik madep awit, mani but morap nandanjek nandaba bami dima agit. Yan nandanjekwa yoyigit, "Jikon jap di tonj?"

⁴² Yanban tap kilap kili panjibit abi timisok kinda iminba

⁴³ abidanjek nanban kawit.

⁴⁴ Kanakwa yan yoyigit, "Nak ji gat egipguman bisapmon yan kili dayigim: Moses da gen tebanon, ae kombi amin da genon, ae Kap Papiakon nak do gen

mandabi da toŋ uŋun kisisi bamɪ altan mudokdan.”

⁴⁵ Yan yanek Piŋkop da papiakon gen toŋ uŋun dakon mibili nandaba pisoni do paŋpulugagit.

⁴⁶ Anek yan yoyigit, “Piŋkop da papiakon gen yan mandabi: Kristo uŋun tepmi paŋek gildat kapbi egek kimoron da pidokdisak.

⁴⁷ Aban paŋdet kabini da uŋun da manon but tobil dakon gen gat, ae diwari wiririt dakon gen gat yoyiŋ tenŋenjanba amin miktimi miktimi ekwan uŋun da nandakdan. Pi uŋun Jerusalem kokup papmon da wasanek akdan.

⁴⁸ Ji uŋun yo morap altawit uŋun pindakgwit, do uŋun dakon gen bin miŋat amin morapyo yoyiŋ tenŋenokni.

⁴⁹ Nandani! Dat da yo dam do yan teban tok agit uŋun nak da jikon yabetdisat. Ji tepmi dima kiŋek kokup papmon egakwa Piŋkop dakon tapmim Kwen Kokup da jikon pikdisak.”

*Yesu Kwen Kokup wigigit
(Mk 16.19-20 ae Ya 1.9-12)*

⁵⁰ Yan yoyiŋek paŋdetni mibiltan yomiŋek Betani kokupmon kiwit. Kiŋ uŋudon kisiri paŋenagek gisam yomgut.

⁵¹ Gisam yomiŋakwan gin paŋdetni yopman degek Piŋkop da anan Kwen Kokup wigigit.

⁵² Wigikwan gawak imiŋek tobil kisik kisik madepsi nandaneŋ Jerusalem kiwit.

⁵³ Kiŋ Telagi Yut Madepmon sanbek sanbek egek Piŋkop ankiwiwit.

Gen Bin Tagisi Jon da Mandagit

But piso gen

Jon unun panjet 12 kabikon nani kinda. Amin da Jon do Yesu da butdasi galak tan imgut amin unun yan nandan. Unun Jon dagin 1 Jon, 2 Jon ae 3 Jon gat ae Panalon Abi gat kisi mandagit.

Jon da Yesu pi masi masimi morapmi agit unun kisi dima mandagit do yosok. Mani Yesu unun asi Mesaia, Pinjop da minjat aminyo yokwikon ban timitdo manjigit amin, yan nandanen do pi madep diwari agit unun banjin mandagit.

Gen Bin Tagisi on mandagitgwan Jon da Yesu do yan yosok, "Pinjop dakon Gen da amin daganek amin nin da binapmon egipgut." Jon da minjat aminyo da Yesu Pinjop dakon Monji yansi nandan gadan imni do nandanek mandagit. Jon da Yesu nandan gadan iman amin unun egip egip teban abidokdan yansi nandanek mandagit (20.31 do koki).

Jon papiakon yo diwari pindakgaman unun yan: Minjat aminyokon yo morap ton unun ban timigek Yesu da tilak gen yagit unun ban mandagit. Do mirim, ae pakbi, ae bret, ae tentenji, ae wain obi, ae sipsip

kila amin unun dakon gen pindakgaman.

Gen da amin daganek amin bikbigon egipgut

(Kilapmi 1)

Gen egip egipmi ton da amin dagagit

1 Yo morap dima altanakwa wasok wasogikon Gen unun egipgut. Gen unun Pinjop gat egipgumal, ae Gen iyi Pinjop unun.

2 Unun kalipsigwan yo morap dima altanakwa Pinjop gat egipgumal.

3 Pinjop da unun Gen nan gin yo morap kisisi wasan mudagit. Kosit njwakjwari kindakon da yo kinda dima noman tagit.

4 Iyi unun egip egip dakon malunsi egipgut. Unun egip egip da amin tentenan yomgut.

5 Anakwan unun tentenji da pilin tukgwan tentenanban pilin tuk da dima aban kimakgit.

6 Pinjop da amin kinda yabekban apgut, unun mani Jon.

7 Unun da abin amin kisisi geni nandan iminek tentenji nandan gadan imni do tentenji dakon but piso gen yagit.

8 Jon iyi tentenji dima. Unun da tentenji dakon but piso gen gin yagit.

9 Tenjenj bamisi unjun miktimon pinjek minjat amin morapyo tenjenan yomisak.

10 Gen unjun miktimon pin egipgut. Miktim gat ae yo morap miktimon ton unjun iyi wasagit, mani miktimon ekwan miktim amin da nianjen amin kinda yan dima kanba pisagit.

11 Iyi da kokupmon apban dabini da dima abidawit.

12 Mani amin morap not an iminek mani nandan gadan imgwit amin, unjun amin Pinjokp dakon monji gwayonisi ani do yagit.

13 Unjun men datyo da yawikon da dima altawit. Ae amin da galak togon da dima. Pinjokpmon da altawit.

14 Gen unjun amin daganban nin gat egipgumanj. Egakwan Dat da monji kalonji yabekban pigit unjun dakon tilimni kagimanj. Nandan yawot ae anpak bamisi unjun aminon tugagit.

15 Unjun dakon mibili Jon da madepsi yan tidanek amin yan yoyigit, "Nak unjun amin dakon mibilni do yan kili dayigim, 'Unjun amin nak da bunon abisak, mani nak dima altanapbo kilisi egipgut, do nak nwapmanjak.'" "

16 Nandan yawot unjun aminon tugagit da tosok, do nin kisisi gildari gildari panpuluganjakwan gisami ton ekwamanj.

17 Nido Pinjokp da Moses iyinban gen teban ningut,

mani nandan yawot gat ae anpak bamisi unjun Yesu Kristokon da apgut.

18 Pinjokp unjun amin kinda da dimasi kagit. Mani Monjisi kalonji, Datni da kapmatjok egisak, unjun da Pinjokp dakon mibili kili noligit.

Jon telagi pakbi sogok da gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Mk 1.7-8 ae Lk 3.15-17)

19 Juda amin Jerusalem egipgwit unjun da mukwa sogok amin ae Liwai amin yabekba Jonon kin yan iyiwit, "Gak nianjen amin kinda?"

20 Yanba Jon da iyi dakon mibilni dima ankisibigit. Yan tenjenanek yan yoyigit, "Nak Kristo dima."

21 Yanban iyiwit, "Yan kan gak namin? Gak Elaija bo?"

Yanba yoyigit, "Dima."

Aeni iyiwit, "Gak kombi amin unjun apjak do jomjom aman, unjun bo?"

Yanba yoyigit, "Dima."

22 Yanban iyiwit, "Gak namin? Gak da gen kobogi niyinjbi kin amin yabekba abiman yoyino. Gak gaga do namin yan yosol?"

23 Iyinja Jon da kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen kinda yagit unjun da aripmon yan yoyigit,

"Nak amin kinda miktim amin da aripmi dima egipmi timon da yan tidanek yan yosot, 'Amin Tagi dakon kosit yulba kilegisi asak.'"

24 Parisi amin da unun amin yabekba apgwit.

25 Unun amin da Jon sanbenek yan iyiwit, "Gak Kristo dima, ae Elaija dima, ae unun kombi amin dima kan, nido amin telagi pakbi son yomisal?"

26 Yan yanba Jon da yan yoyigit, "Nak amin pakbisi ban telagi pakbi son yomisat, mani amin kinda ji da bikbigon akdak, unun amin ji dima nandan iman."

27 Unun nak da manjikon noldak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagi dima witalgej."

28 Jon gat gen yan nandat awit unun Betani kokupmon Jodan Pakbi usugap tet unudon awit. Jon unudon egek amin telagi pakbi son yomgut.

Yesu unun Pinjok dakon Sipsip Moninji

29 Gildat kinda do Jon da Yesu iyikon opban kanek yan yagit, "Kabit, on Pinjok dakon Sipsip Moninji. Unun miktin amin dakon diwarini wiririkdak.

30 On amin do nak kili dayigim, 'Amin kinda nak da bunon abisak unun da nak si nwapmandak, nido nak dima altaapbo kilisi egipgut.'

31 Nak naga dima nandan imgum, mani Israel amin kabi da unun amin kan nandanjo ani do anek telagi pakbi son yominek apgum."

32 Jon yan tentenajek aeni yagit, "Nak kanapbo Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak Kwen Kokup da Yesukon pigit.

33 Nak naga unun amin dima nandan imgum. Mani Pinjok da nak telagi pakbi son yoben do yabegek yan nayigit, 'Gak kanbi Telagi Wup amin kinda da kwenon pin yikban kan yan nandaki, unun amin da amin Telagi Wup nan telagi pakbi son yomdisak.'

34 Unun amin nak naga kagim, do yansi dayisat, unun amin unun Pinjok dakon Monji."

Yesu wasanjek pandetni timikgit

35 Gildat kinda do Jon gat pandetni bamori gat unudon gin akgwit.

36 Agek Yesu obinjakwan kanek yan yoyigit, "Kabit, on Pinjok dakon Sipsip Moninji!"

37 Jon da gen unun yanban nandanek pandetni bamot Yesu yolgimal.

38 Yolakwal Yesu da tobil pindagek yan yoyigit, "Yo ninan wisamal?"

Yanban yan iyigimal, "Rabai, gak dukon egisal?" ("Rabai" unun gen dakon mibili unun "Yoyidet.")

39 Yan yanbal Yesu da yoyigit, "Jil abin konjil."

Yan yanban kin yutni kagimal. Kanek pilindo

4 kilok agit do Yesu gat egiḡḡwit.

40 Amin bamot Jon dakon gen nandaḡek Yesu yolḡimal, kindā mani Andru unḡun Saimon Pita dakon padige.

41 Andru Yesu yipmaḡek unḡudon ḡin Saimon wisinḡ kanḡ yanḡ iyigit, “Nin Mesaia kili kamaḡ.” (“Mesaia” dakon mibili unḡun “Kristo”).

42 Yanḡ iyinḡek abidaḡan ananḡ Yesukon kinḡ altaḡbal Yesu da Saimon kanḡek yanḡ iyigit, “Gak Saimon, Jon dakon monji. Buḡon amin da Sipas yanḡ gayini.” (“Sipas” unḡun dakon mibili unḡun “Pita*”).

Yesu da Pilip gat Nataniel gat yanḡ yomḡut

43 Wisa dagokdo Yesu Galili Provinskon kik do anḡek Pilip kanḡ kwanḡ yanḡ iyigit, “Abinḡ nak nol.”

44 Pilip unḡun Betsaida kokupmon nani, Andru gat Pita gat dakon kokup isalni.

45 Pilip unḡun kinḡ Nataniel kanḡ kwanḡ yanḡ iyigit, “Moses da gen teban papiakon amin kindā do gen mandagit, ae kombi amin da gen mandawit, unḡun amin kili kanḡ kwamaḡ. Unḡun Yesu, Nasaret kokupmon amin, Josep dakon monji.”

46 Yanḡban Nataniel da iyigit, “Yo tagi kindā Nasaret kokupmon tagi dima altogi nandisat.”

Yanḡban Pilip da yanḡ iyigit, “Abinḡek ka.”

47 Yesu da Nataniel apban kanḡek Nataniel do yanḡ yagit, “Kabit, Israel amin bamisi kindā abisak. Unḡun amin topni minisi.”

48 Yanḡban Nataniel da Yesu yanḡ iyigit, “Nianḡ anḡek nak dakon mibilno nandisat?”

Yanḡ yanḡban Yesu da gen kobogi yanḡ iyigit, “Pilip dima yanḡ gaminḡakwan gak pik kindap mibilon yigaki kili gandat.”

49 Nataniel unḡun gen nandaḡek yanḡkwok yanḡ agit, “Yoyinḡdet, gak Pinḡkop dakon Monji. Gak Israel amin dakon Kila Amin Madep.”

50 Yanḡban Yesu da yanḡ iyigit, “Nak da gak pik kindap mibilon yikbi gandat yanḡ gayiko unḡun do anḡek nandaḡan gadaḡan namisal. Don unḡun si yapmaḡek wasok nḡwakinḡwarisi pindaḡdisal.

51 Nak asisi gayisat, don Kwen Kokup widaḡal kinḡakwan kokdisal. Kanḡaki Pinḡkop dakon anḡelo kabi da Amin Dakon Monjikon wikwanḡ panḡin akdaḡ.”

Yesu man madepni pidanḡbisi yanḡ koni do wasok tapmimi tonḡ agit

2

(Kilapmi 2-4)

Yesu da yanḡban pakbisi da wain dagawit

1 Pi agak bamori muḡdaḡakwal Kana kokup, Galili

miktimon miñat pampak kindakon soñnok madep kindakon awit. Aba Yesu dakon meni da kiñ pindakgit.

² Yesu gat pañdet kabini gat kisi yañ yoba opba unun miñat pawiron kisi egipgwit.

³ Egek wain nañ mudanba Yesu meni da yañ iyigit, “Wain kili mudan.”

⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Menj, gak da nak diwat dima nayiki. Abisok unun nak dakon bisap dima.”

⁵ Yanban meni da oman amin yañ yoyigit, “Yo kindakon dayinban kan unun ani.”

⁶ Pakbi tibit madep daman 100 lita da tilak tip ban wasanji 6 kabi yañ tawit. Juda amin da anpakni yolek Pinjop da dabilon kilek tok do unun pakbi tibit ban koleñ soñ soñ ani do tawit.

⁷ Yesu da oman amin yañ yoyigit, “Ji pakbi koleñ tibirikon tagalba pikwan.” Yoyinban yañ aba genikon wiñ tugawit.

⁸ Yan aba yoyigit, “Ji diwari koleñ panpan jap noknok kila aminon panjit.” Yoyinban panji ingwit.

⁹ Pakbisi da wain dagagit do jap noknok kila amin da ankilik kok do nañ nandaban galagisi agit. Oman amin pakbi kolewit unun da Yesu da yo agit unun kawit, mani kila amin dima kagit, do wili miñat pagit unun yañ iban

¹⁰ opban yañ iyigit, “Mibiltok wain galagisi yomno morapmi nanakwa,

don wain isaliban yomno noñ. Kositnin yañ tosok, mani gak wain tagisi panjutnarñbi tan ban buñon don yomisal.”

¹¹ Unun wasok tapmimi ton Yesu da Kana kokup Galili miktim unudon mibiltoksi wasanek agit. Yan anek tilimni yoliban pañdetni da unun kanek nandan gadan ingwit.

¹² Yesu Kana kokup yipmanek meni gat padige kabi gat ae pañdet kabini gat Kapaneam kokupmon kiñ unudon gildat kabi kindakon egipgwit.

Yesu da Telagi Yut Madepmon moneñ ilit pi awit amin yolgit

(Mt 21.12-13 ae Mk 11.15-17 ae Lk 19.45-46)

¹³ Juda amin dakon Yapyap Bilak kapmat tanakwan Yesu Jerusalem kigit.

¹⁴ Kiñ Telagi Yut Madep unun da nagalgwan pigi pindakban amin moneñ ilit pi awit. Amin diwari unun bulmakau, sipsip ae minam ban moneñ ilit pi awit. Anakwa amin diwari da tamonikon yigek moneñ kulabik aba pindakgit.

¹⁵ Yan pindagek nap diwat diwat timigek unun ban amin ae bulmakau ae sipsip kisi baljan yolban telagi yut yipmanek wanja abigiwit. Yan anek Rom dakon moneñ ban Telagi Yut Madep dakon moneñ kulabik an an awit amin

dakon moneņni wiririkban
kijakwa tamoni paņtobilgit.

16 Aņek minam baņ moneņ
ilit pi awit yaņ yoyigit,
“Minamji timik waņga
paņabigit! Ji da kulabik aba
Datno dakon yut moneņ ilit
tamo yombem dima asak!”

17 Yaņban paņdetni da gen
kinda Piņkop da papiakon
tosok uņun do nandawit. Gen
uņun yaņ tosok:

“Gak dakon yut do galagisi
nandisat, uņun do aņek
uņun yut da tagisi
tosak do pini asat.”

18 Juda amin da yo agit
uņun kaņek yaņ iyiwit, “Ni
wasok tapmimi toņ kinda naņ
nolinbi kaņek gak yaņ mudan
gaminbi da uņun yo asal yaņ
gandanen?”

19 Yaņba Yesu da gen
kobogi yaņ yoyigit, “On telagi
yut tuwilba gildat kapbi
da butgwan nak da kaluk
witjikdisat.”

20 Yaņban Juda amin da
yawit, “Nin bilak 46 kabi
da butgwan telagi yut on
agiman. Gak da gildat kapbi
dogin witjik do yosol, ma?”

21 Mani telagi yut uņun iyi
dakon giptim do yagit.

22 Don Piņkop da Yesu
kimoron naņ aban pidagit
uņun bisapmon paņdetni
da gen uņun yagit uņun
do nandawit. Aņek Piņkop
dakon gen gat ae Yesu da gen
yagit kisi do nandaba bamisi
agit.

*Yesu da amin morap
kisi dakon mibilni nandan
mudosok*

23 Yesu Yapyap Bilagon
Jerusalem kokup pap-
mon egipgut bisapmon
amin morapmi da wasokni
tapmimi toņ madepsi aban
pindagek nandan gadan
imgwit.

24-25 Mani Yesu da mibilni
nandan mudagit, do but
uņun do dima yopgut. Amin
kinda da amin dakon mibilni
iyinđetjak do dima nandagit,
nido iyi amin dakon butni kili
pindak mudagit.

3

*Yesu Nikodemus gat gen
yagimal*

1 Parisi amin kinda egipgut
mani Nikodemus. Uņun Juda
amin dakon kila amin kinda.

2 Uņun amin kalbi kinda
Yesukon kiņ altan imiņek
yaņ iyigit, “Yoyinđet, amin
kinda Piņkop gat gadat gadat
dima asak tam, gak da wasok
tapmimi toņ asal uņun aripmi
dima aban. Do gak yoyinđet
kinda Piņkopmon da apgul
yaņ nandan gamaman.”

3 Yaņban Yesu da gen kobogi
yaņ iyigit, “Nak asisi gayisat,
amin kinda aeni dima altosak
kaņ, Piņkop dakon Amin Kila
Agakni aripmi dima kosak.”

4 Iyiban Nikodemus da
iyigit, “Amin pelan kili abi
kinda da nian aņek aeni
altosak? Meni da butgwan
pigeke aeni tagi altosak?”

5 Yanban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kinda pakbi ae Telagi Wupmon dima altosakkan, Pinjkop da Amin Kila Asagon aripmi dima pigisak.

6 Aminon da altanbi unun amin, ae Wupmon da altanbi unun wup.

7 Gak aego altoki dosi gayit unun do dima wiripdakgi.

8 Mirim unun galaktokni yolek dukwan dukwan tagini kisak. Wuwigi nandaman mani dukwan da abisak ae dukwan kisak unun dima kan pisoman. Amin morap Wupmon da alton unun yan gin.”

9 Yanban Nikodemus da iyigit, “Unun nianjon da noman toni?”

10 Yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Gak Israel amin dakon yoyindet kinda da yo morap on dima nandabi pisosok, ma?

11 Nak asisi gayisat, nin yo si nandaman unun do yoman, ae yo si pindakgiman unun do yan tenjenok aman. Mani dayino ji gen unun timit do dima galak ton.

12 Nak miktimon yo ton unun do dayiko nandaba bami dima asak. Yan an do Kwen Kokupmon yo ton unun do dayiko niansi anek nandaba bami asak?

13 Amin kinda da Kwen Kokup dimasi wigigit. Amin Dakon Monji Kwen Kokup da pigit unun dagin wigigit.

14 Kalip Moses da miktim kibiri timon tunjon amin anjenakgit, yan gin amin da Amin Dakon Monji anjenotdan.

15 Anjenakba nandan gadan imni amin unun kisisi egip egip dagok dagogi mini abidokdan.

16 “Pinjkop amin miktimi miktimi ekwan unun do but dasi galak tan yominjek Monji kalonji yomgut. Unun do nandan gadan imni amin Tipdom do amin dima ani. Egip egip dagok dagogi mini do amin ani.

17 Pinjkop da Monji minat aminyo anpakni kokwin anek gen pikon yopjak do miktimon dima yabekgit. Yokwikon ban timitjak do yabekban pigit.

18 Monji nandan gadan iman amin unun kobogi yokwi dima timitni. Mani nandan gadagi mini amin unun Pinjkop dakon Monji kalonji dakon mani dima nandan gadan iman, do kobogi yokwi timitni dakon yan dagok kili anyobi.

19-20 Kobogi yokwi timitdan dakon mibili unun yan; Tenjeni da miktimon tenjenanban amin da anpakni yokwi noman toni do pasalek tenjeni manji iminjek pilin tuk do galak tawit.

21 Mani gen bami panek egisak amin unun tenjenikon abisak. Abinjek tenjenikon egakwan amin da kanba

Piŋkop da anpulanganban anpak tagisi asak.”

Jon da Yesu dakon mibili yanj tenjenagit

²² Uŋun da kwenon Yesu gat paŋdetni gat Judia miktimon kiwit. Paŋki paŋdetni gat egek amin telagi pakbi soŋ yomgut.

²³ Anjakwan Jonyo kisi amin telagi pakbi soŋ yomgut. Ainon kokupmon pakbi morapmi tawit do amin uŋudon apba telagi pakbi soŋ yomgut. Ainon uŋun Salim kokup da kapmatjok toso.

²⁴ (Uŋun bisapmon Jon dam tebanon dima yipbi.)

²⁵ Uŋun bisapmon Jon dakon paŋdetni gat ae Juda amin kinda gat gen emat awit. Ni kosiron da pakbi soŋek Piŋkop da dabilon tagi kilek togi yanj do gen emat awit.

²⁶ Aŋek Jon dakon paŋdetni da kiŋ Jon yanj iyiwit, “Yoyiŋdet, amin uŋun Jodan Pakbi teri kinda gak gat egek mibilni yanbi nandagiman, abisok amin kisisi da uŋun aminon kwa telagi pakbi soŋ yomisak.”

²⁷ Yanba Jon da yanj yoyigit, “Piŋkop Kwen Kokup egisak uŋun da amin kinda do pi kinda dima imisak kan tagi dima asak.

²⁸ Nak kalip gen yagim uŋun disi nandan, uŋun yan: ‘Nak Kristo dima. Piŋkop da nak yabekban mibiltan imiŋek abisat.’

²⁹ Wili kinda da miŋat kinda pasak kan, miŋat uŋun iyi do pasak. Paŋjakwan wili dakon notni da agek mirak yopmanek geni nandanek kisik kisik asak. Abisok kisik kisik da nak da buron tugosok.

³⁰ Uŋun dakon man da wukwisi tosak, anjakwan nak dakon man da piŋbi tosak.

³¹ “Amin kwen da pigit uŋun da amin morap kisi yapman mudosok. Miktimon amin uŋun on miktimon dakon, ae nandak nandakni uŋun on miktimon dakon. Amin Kwen Kokup da pigit uŋun da amin morap kisi yapman mudosok.

³² Uŋun da yo morap pindak nandanyo agit uŋun do yanj tenjenok asak, mani amin da nandaba bami dima asak.

³³ Geni do nandaba bami asak amin uŋun Piŋkop da gen bami yosok yanj nandan gadan.

³⁴ Amin uŋun Piŋkop da yabekban apgut uŋun Telagi Wupni tagapmisok dima, tugok tugogisi tanj imisak, do Piŋkop dakon gen yanj tenjenosok.

³⁵ Dat da Monji but dasi galak tanj imiŋek yo morap kilani asak do uŋun da kisiron yopgut.

³⁶ Amin morap Monji nandan gadan iman uŋun amin egip egip dagok dagogi mini abidon. Mani amin morap Monji dakon gen dima guramikgan uŋun amin egip

egip dima abidoni. Pinjok dakon butjapni unun aminon toktogisi tosook.”

4

Yesu da Samaria minjat kindagat gen yagimall

1-2 Yesu da amin telagi pakbi soj yoban panjetni morapmisi awit, yanj Parisi amin da gen bini nandawit. Jon da panjet timikgit dakon tilakni unun yapgut yanj amin da yanja nandawit. (Yesu iyi telagi pakbi dima soj yomgut, panjetni da soj yomgwit.)

3 Yesu da Parisi amin da gen bino kili nandanj namerj yanj nandanek Judia Provins yipmanek tobil aeni Galili Provinskon kigit.

4 Galili kik do Samaria Provins binap nanj kigit.

5 Kij Samaria dakon kokup pap kinda mani Sika unudon kij altagit. Sika unun da kapmatjok miktim tim kinda tosook, unun miktim tim kalipsigwan Jekop da monji Josep do imgut.

6 Pakbi gapma kinda Jekop da kalip wayikgit unun miktimon tagit. Gildat binap anjakwan Yesu kosit agipgut do warari nandanek unun pakbi gapma da ilenikon yik yawokgit.

7 Yik yawogakwan Samaria minjat kinda pakbini kolek do apgut. Apban Yesu da yanj iyigit, “Pakbi tagi kolenj nabi nokenj?”

8 (Panjetni jap yum do kokup papmon kili kiwit.)

9 Yanjan Samaria minjat da Yesu yanj iyigit, “Gak Juda amin kinda, ae nak Samaria minjat kinda, do nido pakbi nabi noko yanj nayisal?” (Minjat unun mibili yanj do yagit, Juda amin da Samaria amin gat not dima anek egipgwit.)

10 Yanjan Yesu da iyigit, “Gak Pinjok da but galak yo amin do isal yomisak unun nandisal tam, ae namin da pakbi nabi noko yanj gayik unun nandisal tam, iyinbi unun amin da pakbi egip egipmi tonj tagi gaban.”

11 Yanjan minjat da yanj iyigit, “Amin tagi, gak pakbi tibitgo mini, ae pakbi gapma unun dubagi. Do gak pakbi egip egipmi tonj unun dukon nanj anjapbi?”

12 Babiknin Jekop da pakbi gapma on nin do nimgut. Jekop iyi gat ae monjini gat on gapmakon pakbi kolenj nawit, ae bulmakau sipsipyoni gat kisi nawit. Gak da Jekop yapmanjal, ma?”

13 Yanjan Yesu da iyigit, “Amin morap on pakbi nanek ae pakbi do akdanj.

14 Mani nak da amin kinda do pakbi ibo nosak kanj, ae pakbi do dima akdisak. Nak da pakbi iben unun da butnikon pakbi dabil kinda mudok mudogi mini tanj imdisak. Pakbi dabil unun da egip egip dagok dagogi mini imdisak.”

15 Yan yanban minjat da Yesu yan iyigit, “Amin tagi, unun pakbi nam. Nabi nanjek pakbi do dima akenj. Anjek bunjon pakbi kolek do idon sanbenjek dima apbenj.”

16 Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak kin ego iyinbi tobil apjil.”

17-18 Yan yanban iyigit, “Nak eno mini.”

Yanban Yesu da iyigit, “Gak kalip amin pan kwinit abi kosiri 5 agit, da abisok amin yikgamal unun ego dima. Gak eno mini yan bamisi yosol.”

19 Yanban minjat da yan iyigit, “Amin tagi, gak kombi amin kinda yan gandsat.

20 Samaria amin nin dakon babiknin on ilejon Pinjkop gawak imgwit. Mani Juda amin ji da yan yonj, Jerusalem gin kinjek Pinjkop gawak imnenj kan tagisi.”

21 Yanban Yesu da iyigit, “Minjat, nak gen gayisat unun nandabi bami asak. Bisap kinda apdisak, unun bisapmon Dat gawak imim unun on ilejon dima tokdisak, ae Jerusalemyo kisikon dima tokdisak.

22 Samaria amin ji Pinjkop dakon mibili pakyanji dima nandanek gawak iman. Amin yokwikon ban timit timit dakon kosit unun Juda amin ninon tosak do yanbi, do nin Pinjkop bamisi nandanek gawak imamanj.

23 Mani bisap kinda apjak, ae kili abik, unun bisapmon amin Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak

bamisikon da Dat gawak imdan. Dat da unuden amin da gawak imni do galak toso.

24 Pinjkop iyi unun Wup, unun do anjek gawak iman amin unun Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da gawak imni kan unun kilegisi.”

25 Yan yanban minjat da Yesu yan iyigit, “Mesaija, mani Kristo yan iyan, unun don apjak yan nandisat. Unun da abin yo morap niyin panjenjen an mudokdisak.”

26 Yanban Yesu da iyigit, “Nak gak gat gen yomak nak unun amin mani.”

27 Yesu gen yan yanjakwan unudon gin pandetni da tobil abin kanba Yesu minjat kinda gat gen yanbal pindagek wiripdagwit. Mani “Gak yo nido galak tosol?” bo “Nido on minjat gat gen yomal?” yan kinda da Yesu dima iyiwit.

28 Anakwa minjat unun pakbi tibitni yipmanjek tobil kokup papmon kinjek amin yan yoyigit,

29 “Ji abin amin kinda koni. Unun amin da yo morap kalip agim unun nayin mudak. Unun Kristo bo?”

30 Yoyinban kokup pap yipmanjek Yesukon apgwit.

31 Kosiron abinakwa pandetni da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gak jap di na.”

32 Mani yan yoyigit, “Nak japno ton, unun jap dakon mibili ji dima nandanj.”

33 Yoyinban panjetni da notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Amin kinda da jap panjabin imik bo?"

34 Yanakwa Yesu da yan yoyigit, "Pin kop nak yabekban pigim unun dakon galaktokni yolek pi namgut unun an mudoken unun da japno asak.

35 Ji da yan yon, 'Kane kabi mudanakwan jap pakpaki.' Mani nak da yan dayisat, ji sintanek jap pi do pindak mudoni. Jap morap unun kili bami tan mudan.

36 Jap bami pakpak amin unun tomni timikdak. Jap bami panmuwukdak unun egip egip dagok dagogi mini do panmuwukdak. Yando, jap kwaot kwaot amin gat ae jap bami pakpak amin gat kisi da kisik kisik tagi anjil.

37 Yando, gen kinda yon unun bami, 'Amin kinda da jap kwaokdak, ae kinda da bami pasak.'

38 Ji pigaga kinda pi dima awiron jap bami pani do nak da yabekgim. Amin da pi madepsi awiron ji da pini dakon bami pan.

39 Minat da, "Unun amin da yo morap kalip agim unun nayin mudak" yan yanban nandanek Samaria amin morapmi unun kokup papmon nani da Yesu nandan gadan imgwit.

40 Yan awit do Yesukon abinek "Gak nin gat egipner" yan iyinba gildat bamori unun

kokupmon egipgwit.

41 Egek amin morapmisi Yesu iyi dakon geni nandanek nandan gadan imgwit.

42 Anek minat yan iyiwit, "Gen yanbi nandanek nandan gadan imaman. Mani unun dogin dima. Nin da nin iyi dakon gen nandanek yansi nandan, unun amin asi miktim amin morap yokwikon ban timit timit amin yan nandan."

Yesu da amin madep kinda dakon kila amin dakon monji armilip agit

43 Yesu unun gat gildat bamori egi mudanek unun kokup yipmanek Galili Provinskon kigit.

44 Yesu iyi gen kinda yan yagit, "Kombi amin kinda iyi da miktimon amin da dima nandaba wikwan iman."

45 Galili amin unun kisi Yapyap Bilak bisapmon Jerusalem kokup papmon egek Yesu da yo morap agit unun pindak nandanjo awit, do Yesu unun Galili kin altanakwan but galagon da abidawit.

46 Yesu aeni Galili miktimon Kana kokupmon kigit. Kalip unun kokupmon unun da wasok aban pakbisi unun da wain dagagit. Kana kokupmon kila amin madep dakon kila amin kinda egipgut. Monji Kapaneam kokupmon sot agit.

47 Unun kila amin da Yesu Judia yipmanek Galili abik

unjun dakon geni nandanek Yesukon kinjek monji sot anj pali kimot do agit unjun anjmilip asak do bisit tebai iyigit.

⁴⁸ Iyiban Yesu da yanj iyigit, “Ji wasok tapmimi tonj mibili mibili dima pindatni kanj, nandanj gadat dima akdanj.”

⁴⁹ Yanban kila amin da yanj iyigit, “Amin tagi, monjino dima kimagakwan tepmi piki.”

⁵⁰ Yanban Yesu da iyigit, “Gak kiki. Monjigo egipdisak.”

Yanban kila amin Yesu da gen yagit unjun do nandaban bami aban tobil kigit.

⁵¹ Tobil kinjakwan pi monjini da apba kosiron domdom anjek yanj iyiwit, “Monjigo sot yipmak da tagi egisak.”

⁵² Yanba yoyigit, “Ni bisapmon sotni yipmanj dek?”

Yanban iyiwit, “Apma gildat tobil do 1 kilok giptimi kindap sogit unjun yawokgit.”

⁵³ Yanba datni da yanj nandagit, apma unjun bisapmonsi Yesu da yanj nayigit, “Monjigo egipdisak.” Yanj nandanek iyi gat ae amin kabini yutnikon egipgwit unjun gat kisi nandanj gadat awit.

⁵⁴ Yesu Judia yipmanjek Galili kin wasok tapmimi tonj unjun aban kosit bamot agit.

Yesu da Pinj kop gawak imim bisap

madepmon amin yoyinj dekgit (Kilapmi 5-10)

5

*Yesu da Betesda Pakbi
Idapmon amin kinda anjmilip
agit*

¹ Egi don Juda amin dakon jap noknok bisap madep kinda altanjakwan Yesu Jerusalem kigit.

² Jerusalem kokup papmon pakbi idap kinda tosok, Ibru genon da Betesda yanj yon. Unjun pakbi idap tip dam madep dakon wigat kinda mani Sipsip Wigat unjun da kapmatjok tosok. Pakbi idap ilenikon yik nandat yut 5 yanj tonj.

³⁻⁴ Unjun yik nandat tamokon sot amin morapmi egipgwit: dabili mini amin, ae kandapmi yokwi amin, ae kidari alek tanji amin kisi egipgwit.

⁵ Amin kinda egipgut unjun sotni tanj iminjakwan gin egakwan bilak 38 agit.

⁶ Yesu da unjun amin pagakwan kanjek sot kilisi agit yanj nandanek iyigit, “Gak giptimgo kilek tosok do nandisal?”

⁷ Yanban sot amin da kobogi yanj iyigit, “Amin tagi, pakbi da wayinj asak bisapmon amin kinda da nak anj pulugan pakbi idapmon abigi dima nepmanjak. Nak pigik do anapbo amin diwari da njwapmanjek pigi pigi anj.”

⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Gak pidaŋ yaliŋ potgo timigek kosit agip!”

⁹ Gen yaŋ iyinjakwan unudon gin amin unun giptimi kilek tanban yaliŋ potni timigek kosit agipgut.

Yo unun Sabat bisapmon altagit,

¹⁰ do Juda amin da kilek tagit amin yaŋ iyiwit, “Abisok unun Sabat bisap. Gak gen teban yapmanek yaliŋ potgo timigek agisal.”

¹¹ Yanba yaŋ yoyigit, “Amin unun nak anmilip ak unun da yaŋ nayik, ‘Gak pidaŋ yaliŋ potgo timigek kosit agip!’”

¹² Yanban iyiwit, “‘Gak pidaŋ yaliŋ potgo timigek kosit agip!’ yaŋ unun namin da gayik?”

¹³ Yesu amin morapmi da bikbigon da kili kigit, do kilek tagit amin unun namin da iyigit unun dima nandagit.

¹⁴ Don Yesu da Telagi Yut Madep da nagalon pugek amin unun kanek yaŋ iyigit, “Nandaki, gak kilek tal. Yo yokwi sanbenek dima aki. Aki kan sot agil unun yapmanek yo jigisi da altan gamdisak.”

¹⁵ Iyiban amin unun kin Juda amin yaŋ yoyigit, “Yesu da nak anmilip agit.”

¹⁶ Yesu unun Sabat bisapmon yo yaŋ agit, do Juda amin da wasanek yo yokwi aningwit.

¹⁷ Mani Yesu da yaŋ yoyigit, “Datno yik nandari mini pi

agit da anan obisak, ae nakyoko kisi yaŋ gin asat.”

¹⁸ Yesu Sabat dakon gen teban yapgut, ae unun gin dima, Pin kop unun naga dakon Datno yaŋ yanek nak Pin kop gat arip yaŋ nandagit. Unun yagit do Juda amin da mibiltok anakba kimotjak do nandawit unun si yapmanek wagilsa anatan kimotjak yaŋ nandaba teban tagit.

Pin kop dakon Monji unun yaŋ dagok anibi

¹⁹ Juda amin da yaŋ nandanakwa Yesu da gen kobogi yaŋ yoyigit, “Nak asisi dayisat, Monji unun iyi da nandak nandagon yo kinda aripmi dima asak. Datni da yo asak unun kanek unun nan gin asak. Dat da pi asak, Monji kisi yaŋ gin asak.

²⁰ Dat da Monji but dasi galak tan iminek yo morap asak unun Monji yolisak. Wasok agit unun si yapmanek Dat da wasok masi masimi yoliban ji unun pindagek tamtam yokdan.

²¹ Dat da amin kimakbi paban pidaŋakwa egip egip yomisak, unuden gin Monji da namin amin do egip egip yom do nandisak unun iyi dakon galaktok yolek yomisak.

²²⁻²³ Dat da amin kinda dakon anpakni dima kokwinikdak. Amin da Dat do man madep iman, yaŋ gin Monji do man madep imni do anek amin kokwin agak pi kisi morap unun Monji do imin mudagit. Amin

kinda Monji man madep dima imisak kan, Dat Monji yabekban pigit ununyo kisi man madep dima imisak.

24 “Nak asisi dayisat, amin kinda nak dakon gen nandanek Dat yabekban pigim unun nandan gadan injak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. Unun amin gen pi tamokon dima atjak. Unun kimot yipmanek egip egip kili abidosok.

25 Nak asisi dayisat, bisap kinda apdisak, ae kili abik, unun bisapmon amin kimakbi Pinjok Monji dakon gen nandanek egip egip abidokdan.

26 Nido Dat unun iyikon egip egip toso, do Monji kisi iyikon egip egip tan injak do yan dagok agit.

27 Monji unun Amin Dakon Monji egisak, do Dat da yan mudan iban gen kokwin asak.

28 Nak da gen yosot unun do but morap dima ani. Bisap kinda apdisak, unun bisapmon amin morap kimakbi kokupmon pokgon unun Monji dakon gen nandanek

29 wanga kin mudokdan. Anpak kilegi awit amin unun pidanek kalugi egipdan. Ae anpak yokwi awit amin unun pidanek gen kokwin tamokon kwa gen kokwin amin da pasilni do yoyikdisak.”

Amin diwari kisi da Yesu

5:24: Jn 3.15-18   5:29: Dan 12.2; Mt 16.27; Ya 24.15   5:30: Jn 5.19; 6.38

* 5:32: Yesu da Pinjok Datni do yosok.   5:36: Jn 3.2; 14.11   5:37: Mt 3.17; Jn 5.32; 8.18

dakon mibilyawit

30 Yesu da sanbejek yan yagit, “Nak naga da nandak nandagon yo kinda aripmi dima aben. Datno dakon gen nandanek gen kokwin asat. Naga dakon galaktok yolek dima asat, Dat nak yabekgit unun dakon galaktok yoldat, do gen kokwin kilegi asat.

31 “Pi asat unun jonigek naga do yan tentenok aben kan, amin da nak dakon gen tagi dima nandan teban toni.

32 Mani amin kinda egisak ununyo kisi nak da pi asat unun jonigek yan tentenok asak. Nak nandisat, gen yan tentenok asak unun bamisi yosok.*

33 “Ji da amin yabekba Jonon kwa Jon da nak do yan kwok bamisi agit.

34 Miktim amin kinda da nak dakon gen anteban asak unun da yo madep dima asak. Mani ji yokwikon ban pulagan kini yan do Jon da yan kwok agit unun do dayisat.

35 Jon unun lam kinda da yan sojek tentenagit. Ji bisap pisipmisok unun dakon tentenji do galak tawit.

36 “Mani pi asat unun yo kinda da jonigek nak do yan tentenok asak unun da Jon da yan kwok agit unun yapmandak. Yo unun pi morap Datno da an mudoken do namgut unun. Unun anapbo asi Dat da nak yabekban pigim unun nandaba bamisi asak.

37 Datno nak yabekban pigim unun da iyi pi asat unun jonjigek yan tenjenok asak. Ji tekni bisap kinda dima nandawit, bo tomni bisap kinda dima kawit.

38 Dat dakon geni ji dima abidon, nido amin yabekban pigit unun dima nandan gadan iman.

39 Pinjkop da papiakon gen ton unun da egip egip dagok dagogi mini niman ji yan nandan. Yando, ji pini tebaisi anek manjinek nandan kokwinik mudon. Unun papia da nak do yanjkwok asak,

40 mani ji da egip egip dagok dagogi mini abidok do nagon ap do dimasi galak ton.

41 "Nak amin da man madep namni do gen unun dima yosot.

42 Mani nandan damisat, ji Pinjkop do but dasi dima galak tan iman.

43 Nak Datno da manon apbo ji da nak dima abidon. Mani amin kinda da iyi da manon apjak kan, ji tagisi abidoni.

44 Ji notji da man madep damni do nandan, mani Pinjkop kalonji da man madep damjak do dima nandan. Ji yan anek nianon da nandan gadat ani?

45 "Nak Daron kinjek ji gen pikon depdisat yan dima nandani. Moses da ji panpulgusak yan nandan teban ton, mani dima. Moses da iyi gen pikon depdisak.

46 Moses da nak do gen mandagit. Geni do nandaba

bami asak tam, nakyio kisi nandan gadan nabam.

47 Mani unun gen mandagit unun do nandaba bami dima asak, do nikon da nak dakon gen do nandaba bami asak?"

6

Yesu da amin 5 tausen do japyomgut

(Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Lk 9.10-17)

1 Don Yesu Galili Pakbi idap teri kinda do wigigit. (Unun pakbi idap mani kinda Taiberias.)

2 Yesu da wasok tapmimi ton anek sot amin panjkilek aban kawit, do amin morapmisi da bunon yolgwit.

3 Yolakwa Yesu ilenon wikwan panjet kabini gat yikgwit.

4 Unun bisapmon Juda amin dakon Yapyap Bilak Madep kwan tagit.

5 Yesu amin morapmisi apba pindagek Pilip yan iyigit, "On minjat amin kabi do bret dukan ban yuman yomno noni?"

6 (Pilip si ankwalek kok do yan iyigit. Yesu unun yan aken yan unun iyi kili nandagit.)

7 Yanban Pilip da kobogi yan iyigit, "Nin monen 200 danari ban bret yuman yomno amin kalon kalon da bret jimjimjok kinda aripmi dima timik timik agagi."

8 Yanban panjetni kinda mani Andru, unun Saimon Pita dakon padige, unun da Yesu yan iyigit,

9 “Monjisok kinda oni unun dakon bret timi 5 bali ban wasanbi unun gat ae tap kilap bamori gat tan iman. Mani on minjat amin morapyo do yomno aripmi dima asak.”

10 Yanban Yesu da yagit, “Yoyinba minjat aminyo pabin yitni.” Unun timon jon tim madep tagit. Wili 5 tausen yan da tilak pabin yikgwit.

11 Yik mudanakwa Yesu da bret timigek Pinjop ya yan iyinek amin yikgwit unun do yoban galaktokni da aripmon nawit. Ae tap kilap timigek yan gin agit.

12 Jap nanba aripmi anakwa Yesu da panjetni yan yoyigit, “Jap diwat nan diwaran unun kisi timik panmuwutni. Jimjimi kinda dima tan yokwi toni.”

13 Yan yoyinban bret timi 5 bali ban wasanbi nan diwarikgwit unun yik madep 12 kabi similba tugawit.

14 Yesu da unun wasok tapmimi ton aban kanek amin da yan yawit, “Asisi, Pinjop da kombi amin miktimon yabet do yagit oni.”

15 Amin da Yesu unun kila amin madepnin egi nimjak do anteban anej yan nandanakwa Yesu da butni pindak mudagit, do yopmanek iyi gin tobil ilenon wigigit.

Yesu pakbi idap kwenon baman baman kigit

(Mt 14.22-33 ae Mk 6.45-52)

16 Pilin pilindo panjetni pakbi idapmon pigiwit.

17 Anakwa pilin tanakwan Yesu dima opban kan iyi gin bot kindakon wigek Kapaneam kokupmon kik do pakbi idap binap nan kiwit.

18 Kinakwa mirim madepsi anakwan pakbi madepsi tamaligkit.

19 Anakwan panjetni pakbi wayigek 5 bo 6 kilomita da tilak kinjek kanakwa Yesu pakbi idap kwenon baman baman bot da kapmatjok opban kanek pasalgwit.

20 Pasalba Yesu da yan yoyigit, “Nak da naga obisat. Ji dima pasolni.”

21 Yan yanban Yesu boron wisak do but galaksi nandawit. Boron wikwan unun bisapmon gin kokup kik do nandawit bot unudon akgit.

Amin da Yesu wisiwit

22 Gildat kinda do minjat amin kabi madep pakbi idap teri kinda do egipgwit unun sigin egipgwit. Egek yan nandawit, apma bot kaloni kinda gin tagit, mani Yesu unun boron panjetni gat dima wigiwit. Panjetni dagin wigek kiwit.

23 Yan nandanek egakwa bot diwari Taiberias kokup da apgwit. Abin Amin Tagi da bret gisamigek yoban nawit, unun kokup da kapmatjok panabin akgwit.

24 Anakwa amin da Yesu gat panjetni gat dima ekwan yan pindakgwit, do bot timigek Kapaneam kokupmon Yesu wisin kok do kiwit.

Yesu unun Kwen Kokup dakon bret

²⁵ Kij pakbi idap teri kinda Yesu kan kawan yan iyiwit, “Yoyindet, gak ni bisapmon idon abil?”

²⁶ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, ji bret dabo nanek butji tugawit unun do anek nak wisin anan oben. Wasok tapmimi ton doliko pindagek unun tilak dakon mibili nandawit, unun do anek dima oben.

²⁷ Ji jap tan yokwi tog; pak do pi dima ani, egip egip dagok dagogi mini dakon jap unun pak do pi ani. Jap unun Amin Dakon Monji da damdisak. Yan asak do Pinjkop Dat da tilak agit.”

²⁸ Yanban iyiwit, “Nin nianji anek Pinjkop dakon pi anen?”

²⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Pinjkop dakon pi unun yan: Ji Pinjkop da amin yabekban apgut unun nandan gadan imni.”

³⁰⁻³¹ Gen unun yanban yan iyiwit, “Babiknin da miktin kibiri timon mana nawit. Unun dakon gen Pinjkop da papiakon yan mandabi da toso:

‘Kwen Kokup dakon bret amin do yoban nawit.’
Do gak nian abi? Tilak tapmimi ton nianjensi kindan an abi kanek nandan gadan gamnen?”

³² Yanba Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, Kwen Kokup dakon bret Moses da dima damgut. Datno

da Kwen Kokup dakon bret bamisi ji do damisak.

³³ Amin Kwen Kokup da pinj miktimon minjat amin morapyo do egip egip yomisak unun Pinjkop dakon bretni.”

³⁴ Yanban iyiwit, “Amin tagi, unun bret bisapmi bisapmi nin do nibi.”

³⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Nak naga egip egip dakon bret. Amin kinda nagon apjak kan, jap do ae sanbenek dima akdisak, ae amin kinda nak nandan gadan namjak kan, pakbi do ae sanbenek dimasi akdisak.

³⁶ “Nak yan dayit, ji nak kili nandawit mani sigin dima nandan gadan naman.

³⁷ Dat da minjat amin morapyo namisak unun da nagon apdan. Amin morap nagon aban aripmi dima yolbo kini.

³⁸ Nido nak naga dakon galaktok yolek Kwen Kokup da dima pigim. Namin da nak yabekgit nak unun dakon galaktok yol do pigim.

³⁹ Datno nak yabekban pigim unun dakon galaktok unun yan: Nak Datno da amin kili namgut unun kinda dima yipbo pasiljak. Mibi gildaron kisisi pabo pidoni.

⁴⁰ Datno dakon galaktok unun yan: amin morap Monji kanek nandan gadan imni, unun kisisi egip egip dagok dagogi mini do amin ani do nandisak. Ae mibi

gildaron kisisi pabo pidoni do nandisak.”

41 Yesu da nak naga bret Kwen Kokup da pigim yan yagit do Juda amin da nandaba yokwi tok an iminek gen morapmi yawit.

42 Yan yawit, “On Yesu, Josep dakon monji gin, ma? Menji ae datni unun nandan yomaman. ‘Nak Kwen Kokup da pigim’ yan nianon da yosok?”

43 Yanba Yesu da yoyigit, “Ji nandaba yokwi tok anek disi gen gen dima abit.

44 Dat da nak yabekban pigim. Amin kinda iyi da galak togon nagon aripmi dima apjak. Dat da nandak nandakni antagap aban nagon tagi opjak. Ae mibi gildaron nak da kimoron nan abo pidokdisak.

45 Kombi amin da papi-akon gen yan ton: ‘Pinjok da minjat amin morapyo yoyindetdisak.’ Amin morap Dat dakon gen do mirak panek nandak nandak pan unun nagon oban.

46 Miktim amin kinda da Dat dimasi kagit. Amin unun Pinjok gat egipgumal da apgut unun dagin Dat kagit.

47 Nak asisi dayisat, nandan gadat asak amin unun egip egip dagok dagogi mini do amin asak.

48 Nak naga egip egip dakon bret.

49 Babikji miktim kibiri timon mana nawit unun kimak mudawit.

50 Mani bret Kwen Kokup da pigit, amin da unun nanek aripmi dima kimotni.

51 Nak egip egip dakon bret Kwen Kokup da pigim. Amin kinda unun bret nosak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak. Bret unun yomdisat unun naga dakon sabamno, miktim amin da egip egip abidoni do yomdisat.”

52 Yan yanban Juda amin da iyi gin gen emat madepsi anek yawit, “Unun amin nianon da sabamni niban nonen do yosok?”

53 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, ji Amin Dakon Monji dakon sabam ae yawiyo dima noni kan, jikon egip egip dima tan damjak.

54-55 Sabamno unun jap bamisi ae yawino unun pakbi bamisi, do amin kinda nak dakon sabamno ae yawino nosak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak. Anjakwan mibi gildaron kimoron nan abo pidosak.

56 Nak dakon sabamno ae yawino nosak amin unun nagon egakwan nak unun aminon egipben.

57 Dat egip egipmi ton da nak yabekban pigim. Unun egisak do anek nak egisat. Unun da tilak nak egisat do anek nak nosak amin unun kisi egipjak.

58 Bret on dasi Kwen Kokup da pigit. Kalip babikji bret unun nan egek don kimakgwit. On bret unuden dima. Amin kinda bret

on nosak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini egipjak.”

⁵⁹ Yesu gen on Kapaneam kokupmon Juda amin da muwut muwut yutnon egek amin yoyin degek yagit.

Egip egip dagok dagogi mini dakon gen

⁶⁰ Yesu da gen unun yanban nandanek panjetni morapmi da yan yawit, “Gen on yosok unun jigisi. Namin da aripmi abidosak?”

⁶¹ Panjetni da gen unun do yanba yokwi tok aba buri pindagek yan yoyigit, “Gen unun do nandan gadatji wital kisak, ma?”

⁶² Ji kanakwa Amin Dakon Monji kalip egipgut kokupmon aeni tobil wigisak kan, ji nian nandani?

⁶³ Telagi Wup da iyi amin egip egip dagok dagogi mini yomisak. Amin da iyi egip egip dagok dagogi mini aripmi dima timitni. Gen dayisat unun da Wup egip egip damisak unun jikon anabisak.

⁶⁴ Mani jikon da amin diwari nandan gadat dima an.” (Nandan gadat dima awit amin unun Yesu da pini wasanek agiron da kili nandan yomin mudagit. Ae namin da uwal da kisiron yipjak unun kili nandan imgut.)

⁶⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Mibili yan do nak yan kili dayigim, ‘Amin kinda Dat

da dima antagap asak kan, nagon aripmi dima opjak.’”

⁶⁶ Yesu da gen unun yoyinban panjetni diwari tobil kinjek Yesu sanbenek dima yolgwit.

⁶⁷ Yan anakwa Yesu panjetni 12 kabi yan yoyigit, “Ae jiyo kisi nepman dek kikan?”

⁶⁸ Yoyinban Saimon Pita da kobogi yan iyigit, “Amin Tagi, nin naminon kinej? Gak dakon gen da egip egip dagok dagogi mini nimisak.

⁶⁹ Nin nandan gadat anek yansi nandaman, gak Pinjok dakon Telagi Amini.”

⁷⁰ Yanban Yesu da yoyigit, “Nak ji 12 kabi manjigim, mani ji kabikon da kinda unun Sunduk yombem.”

⁷¹ (Unun Judas, Saimon Iskariot dakon monji do yagit. Unun panjetni 12 kabikon nani kinda, mani unun bin amin do Yesu uwal da kisiron yipgut.)

7

Imal Yut Kaben Bilagon Yesu Jerusalem kigit

¹ Unun da kwenon Yesu Galili Provinskon gin agipgut. Juda amin da Yesu si anjatno kimotjak yan nandawit, do Judia Provinskon agip do dima nandagit.

² Juda amin dakon Imal Yut Kaben Bilak unun dakon bisap kwan tanjakwan

³ Yesu dakon padik padikni da yan iyiwit, “Gak on kokup yipmanek Judia Provinskon

kinjek wasok tapmimi ton anjaki panjetgoni da koni.

⁴ Amin kinda amin morapmi da nandan imni do nandisak kan, yo pasili dima asak. Gak yan asal do amin morapmi da dabilon abi koni.”

⁵ (Padik padikniyo kisi dima nandan gadan imgwit do gen unun yawit.)

⁶ Yanba Yesu da yoyigit, “Ji galak tokjikon tagi agipni, mani nak dakon bisap unun dima kwantak.

⁷ Miktim amin morap da ji nandaba yokwi tok aripmi dima an damni, mani nak anpak yokwi an unun do yan kwok asat, do unun do nandaba yokwi tok an naman.

⁸ Ji jap noknok bisap madep do Jerusalem kini. Nak dakon bisap dima ak, do naga dima kiken.”

⁹ Gen unun yan yanek Galili Provinskon sigin egipgut.

¹⁰ Mani padik padikni jap noknok bisap madepmon kin mudanjakwa noman da dima, pasilikon da bunon don kigit.

¹¹ Unun bilak bisap madepmon Juda amin dakon kila amin da Yesu wisinek yan yawit, “Unun amin dukwan egisak?”

¹² Yan yanakwa amin kabi madep Jerusalem egipgwit da gen pisigon da gen yawit. Diwari da “Unun amin tagisi” yan yawit. Ae diwari da “Dima, unun amin top panjekwaldak” yan yawit.

¹³ Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek mibilni noman dima yawit.

¹⁴ Jap noknok bisap madep binapngwan Yesu unun Telagi Yut Madep unun da nagalon pigeke amin yoyin dekgit.

¹⁵ Anjakwan Juda amin dakon kila amin da geni unun nandan wuripdagek yan yawit, “On amin papia yut dima wigeke nandak nandak madep dukon pagit?”

¹⁶ Yan yanba yoyigit, “Gen unun dayin dekdan unun naga dakon gen dima. Pinjkop yabekban pigim unun dakon gen nan dayisat.

¹⁷ Amin kinda Pinjkop dakon gen guramitjak kan, unun da geno dakon mibili tagi nandisak. Pinjkop dakon gen nan yosot, bo naga da nandak nandagon da yosot unun tagi kokwinitjak.

¹⁸ Amin kinda iyi dakon gen yosok, unun amin iyi man madep pak do yosok. Mani amin kinda yabet amini man madep pasak do nandisak unun amin topni mini, amin kilegisi.

¹⁹ Kalip Moses da gen teban damgut, mani jikon da amin kinda da unun gen teban dima guramikdak. Ji nak nido nikba kimokgen do nandan?”

²⁰ Yanban kobogi yan iyiwit, “Kon kinda gagon egisak. Namin da gikban kimokgi do nandisak?”

21 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak wasok tapmimi toŋ kalonji kinda agim unun do wiripdakgwit.

22 Kalip Moses da monjisi dakon giptim mandak dakon anpak ani do dayigit. (Asi, Moses iyi dima wasanek agit, babakji Abraham da wasanek agit.) Ji Moses dakon gen teban yolek monjisi dakon giptim Sabat bisapmon kisi mandan.

23 Ji Moses dakon gen teban dima yapni do anek monjisi dakon giptimni Sabat bisapmon kisi mandan gin. Ji yan an, do nak da Sabat bisapmon amin kinda anmilip agim unun do butjap nido nandan naman?

24 Ji dabil dagin pindagek nandan kokwin an. Yo morap kokwin agak bamisi ani kan unun tagisi.”

Yesu unun nianen amin kinda?

25 Jerusalem kokup papmon amin diwari da yawit, “On amin nan kila amin da anakba kimotjak do nandan, ma?

26 Kabit, nomansi agek gen yanakwan gen kinda dima iyan. Kila amin da asi unun Kristo yan nandan iman?

27 Unun amin kokupni unudon yan nandan imaman. Kristo apjak bisapmon amin da dukon amin kinda yan dima nandan imdan.”

28 Yan yanakwa Yesu unun Telagi Yut Madep da nagalon

amin yoyin degek gen papmon da yan yagit, “Ji nak dakon mibilno ae kokupno dukwan tosok unun nandan. Mani nak naga da galak togon dima pigim. Datno nak yabekban pigim unun topni minisi. Ji unun dima nandan iman,

29 mani nak unun gat egipgumak, ae unun da nak yabekban pigim, do unun nandan imisat.”

30 Gen unun yanban nandanek dam tebanon yip do awit, mani bisapni dima agit do amin kinda da dima abidagit.

31 Amin morapmi da nandan gadan iminjek yan yawit, “Amin kinda da don abinjek on amin da wasok tapmimi toŋ asak unun yapmanek morapmisi asak? Aripmi dima, do on Kristo bo?”

Yesu abidok do obip amin yabekgwit

32 Amin da Yesu do gen pisigon da yan nandat an iminakwa Parisi amin da nandawit. Nandanek mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da Yesu abidok do obip amin yabekgwit.

33 Anakwa Yesu da gen yan yagit, “Nak bisap pisipmisok ji gat egek yabekban pigim aminon tobil wigiken.

34 Wigapbo ji nak wisikdan, mani dima nandakdan. Ae nak da kokup egipben unudon ji aripmi dima wigikdan.”

³⁵ Yanban Juda amin dakon kila amin da notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Unun dukwan kinakwan dima konej do yosok? Juda amin notnin Grik amin kabikon ekwan unudon kinjek Grik amin yoyin detjak do yosok?”

³⁶ Unun da yan yak, ‘Wigapbo ji nak wisikdan, mani dima nandakdan.’ Ae ‘Ji nak da kokup egipben unudon aripmi dima wigikdan’ yan yak. Gen unun nianon da yak?”

Yesu da pakbi egip egipmi tonj do yagit

³⁷ Jap noknok bisap madep egipgwit unun dakon mibi gildat unun bisap madepsi. Unun bisapmon Yesu da pidan agek gen papmon da yan yagit, “Amin kinda pakbi do asak kan, nagon abinjak nosak.

³⁸ Amin kinda nak nandan gadan namjak kan, Pinjkop gen da yosok unun da aripmon burikon da pakbi morapmi egip egipmi tonj dasi pak anan kikkisak.”

³⁹ (Yesu nandan gadan imni amin da don Telagi Wup abidoni do gen unun yagit. Unun bisapmon Yesu man madep dima pagit, do Telagi Wup dima yobi.)

Amin da wasen ki kabi bamot awit

⁴⁰ Amin diwari da Yesu da gen yagit unun nandanek yan yawit, “Asisi, on Kombi

Amin Pinjkop da yabekban miktimon pisak do yagit oni.”

⁴¹ Yanakwa diwari da yawit, “On amin unun Kristo.”

Ae diwari da yawit, “Dima. Kristo unun Galili Provinskon da dima altosak.

⁴² Pinjkop da papiakon gen yan tosok: Kristo unun kila amin madep Dewit dakon yawi diwat kabikon da altosak. Unun kalip Dewit da egipgut kokup Betlehem unudon altokdisak.”

⁴³ Amin da Yesu do nandak nandak yan panek wasen ki kabi bamori awit.

⁴⁴ Diwari da dam tebanon yip do nandawit, mani amin kinda da dima abidagit.

Kila amin da Yesu dima nandan gadan imgwit

⁴⁵ Obip amin unun tobil mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin garon kwa yan yoyiwit, “Ji nido unun amin dima abidan awen?”

⁴⁶ Yanba obip amin da yoyiwit, “Amin kinda da unun amin da gen yosok unuden kinda dima yagit.”

⁴⁷ Yanba Parisi amin da yoyiwit, “Ji kisi bo panjekwalak?”

⁴⁸ Kila amin kinda bo Parisi amin kinda da unun amin dimasi nandan gadan imgut.

⁴⁹ Unun amin kabi madep gen teban dima nandaba pisosok, do Pinjkop da unun amin kabi jobit timitni do yagit.”

50 Nikodemus, unun kalip Yesukon kigit, unun kila amin gat Parisi gat da kabikon nani kinda. Unun da yan yoyigit,

51 “Gen tebanin da yan yosok, Amin kinda iyi dakon mibilni dima yanban nandanek isal dogin yokwi al yan aripmi dima iyigi.”

52 Yan yanban iyiwit, “Gak kisi Galili amin, ma? Gak Pinjop da papiakon gen ton unun pakyanji manjinjek nandaki kan, kombi amin kinda Galili Provinskon da aripmi dima altokdisak yan nandakdisal.”

Minjat kinda yokwi agit unun Yesukon anan apgwit

53 Yan iyinakwa amin kisi yutnikon kin kin awit.

8

1 Mani Yesu Hen Olipmon wigigit.

2 Wisa dagokdosi aeni Telagi Yut Madep da nalgwan pigakwan amin morapmi iyikon apgwit. Abinakwa Yesu pabin yigek amin yoyin dekgit.

3 Anakwan gen teban yoyindet gat Parisi amin gat da minjat kinda abidan anapgwit. Amin da kanakwa unun minjat da yumabi agit. Anabin amin da dabilon yipba

4 agakwan Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, on minjat da yumabi si anakwan amin da kan.

5 Gen tebanon Moses da gen kinda yagit unun yan: minjat unuden tipban anakba

kimotjak. Gak da unun do nian nandisal?”

6 Yesu da gen yokwi kinda yanban gen pikon yipnen yan nandanek ankwalgwit. Mani Yesu gawak pigek kisiri da miktimon kilda mandagit.

7 Anakwan gen sigin iyinakwa pidanek yan yoyigit, “Jikon da amin kinda yokwi kinda dima agit kan, unun amin da mibiltok minjat da kwenon tip anatjak.”

8 Yan yanek aeni gawagek miktimon kilda mandagit.

9 Gen unun yanban nandanek amin iyi kalon kalon kin kin awit. Bilakni morapmi amin da mibil tanek kinakwa bilakni kalonisok amin da bunon kiwit. Kin mudanakwa Yesu iyi gin egakwan minjat unun inamnikon akgit.

10 Agakwan Yesu pidan agek yan iyigit, “Minjat, amin morap unun dukwan ken? Amin kinda gen pikon gep do dima akdak on?”

11 Yanban minjat da yagit, “Amin tagi, amin kinda dima akdak.”

Yanban Yesu da iyigit, “Nakyo kisi gen pikon dima gepben. Gak kin aego yo yokwi dima aki.”

Yesu unun miktin dakon tenjeni

12 Yesu da minjat aminyo yan yoyigit, “Nak naga miktin dakon tenjeni. Amin kinda nak noljak kan, unun amin pilin tukgwan dima agipjak. Egip egip dakon

tenjenj da unjun aminon tosak.”

13 Yanj yanban nandanek Parisi amin da Yesu yanj iyiwit, “Gak gaga nanj jonjigek gaga do yanjkwok asal, do nandano bami dima asak.”

14 Yanba Yesu da gen kobogi yanj yoyigit, “Unjun asi, nak naga jonjigek yanjkwok asat. Nak dukwan da apgum ae dukwan kikenj unjun nandisat, do yanjkwok asat unjun bamisi yosot. Mani nak dukwan da apgum ae dukwan kikenj unjun ji dima nandanj.

15 Ji amin kokwin anj unjun miktim da anjagon kokwin anj. Nak amin kinda dima kokwinikdat.

16 Mani nak amin kokwin abom tam bamisi kokwinikgom. Nido nak naga gin amin kokwin dima asat, Datno nak yabekban pigim unjun da nak anj puluganban kokwin amak.

17 Ji da gen tebanon gen yanj toso, Amin bamori da gen kalonj nanjin yanjkwok amal kanj, unjun da gen bami asak.

18 Nak naga nanj jonjigek naga do yanjkwok asat, ae Dat nak yabekban pigim unjunyo kisi nak nanj jonjigek yanjkwok asak.”

19 Yanban Parisi amin da yanj iyiwit, “Datgo dukwan egisak?”

Yanba yoyigit, “Ji nak dima nandanj namanj, ae Datno kisi dima nandanj imanj. Nandanj namanj tam, Datnoyo kisi tagi nandanj ibam.”

20 Yesu unjun Telagi Yut Madep dakon buri kinda paret yopgwit unjudon egek amin yoyinj degek gen unjun yagit. Mani bisapni dima agit, do amin kinda da dima abidagit.

Yesu da iyi kisak kokupmon aripmi dima kini do yagit

21 Yesu da sanjenek amin yanj yoyigit, “Nak depmanj kiko ji nak wisikdanj, mani yokwisi tanj daminjakwa kimotdanj. Nak da kikenjon aripmi dima apni.”

22 Gen yanj yanban nandanek Juda amin da iyi gin yanj yawit, “‘Nak kikenjon aripmi dima apni’ yanj unjun nido yosok? Iyi nanj anjagak kimot do yosok?”

23 Yanba Yesu da yanj yoyigit, “Ji migon amin. Nak kwen amin. Ji miktim amin, mani nak miktim amin dima.

24 Yanjo, kili dayit, ji yokwisi tanj daminjakwa kimotdanj. Ji nak Unjun Amin yanj dima nandanj gadanj namni kanj, yokwisi tanj daminjakwa kimotdanj.”

25 Yanban iyiwit, “Gak namin?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Nak kili dayigim da dayinj ananj obisat.

26 Ji dakon anjak kokwinigek gen morapmisi tagi yokenj. Mani Amin nak yabekban pigim unjun top dima yosok. Gen morap unjun yanban nandagim unjun

banj miŋtim aminon yanj tenjtenjosot.”

27 Gen unjun yoyinjakwan Datni do yosok yanj dima nandawit,

28 do Yesu da yanj yoyigit, “Ji Amin Dakon Monji anenagek nak Unjun Amin yanj nandan namdan. Unjun bisapmon nak naga da nandak nandagon yo dima asat yanj nandakdan. Dat da nayin dekgit unjun banjin yosot yanj nandakdan.

29 Nak yabekban pigim amin unjun nak gat ekwamak. Bisapmi bisapmi nak Dat dakon galaktok yoldat, do dima nepman dekdak.”

30 Gen unjun yanjakwan gin amin morapmi da nandanek nandan gadan ingwit.

Gen bami da amin pulugan yopdisak

31 Yesu da Juda amin nandan gadan ingwit yanj yoyigit, “Nak dakon gen guramitni kan, nak dakon panjetnoni bamisi egipdan.

32 Yanj egek gen bami nandan pisanba unjun da pulugan depdisak.”

33 Yanban yanj iyiwit, “Nin Abraham dakon babakni kabi ekwaman. Nin bisap kindakon amin kindakon oman monjini dima egipguman. Do nianon da amin taginin da kisiron da pulugan kinen do yosol?”

34 Yanba Yesu da gen kobogi yanj yoyigit, “Nak asisi dayisat, amin morap yokwi

anj unjun yokwi dakon oman monjini ekwan.

35 Oman monji amin yuri kindakon gat toktogisi dima ekwan. Monji dagin toktogi ekwan.

36 Yanjo, Monji da pulugan depjak kan, ji wagilsi pulugan depbi.

37 “Ji Abraham dakon amin kabi yanj nandan damisat. Mani nak dakon gen abidok do dima nandan, do nikba kimokgen do nandan.

38 Datno da yo morap noligit unjun do dayisat. Ae datji da anpak ani do dayigit, ji unjun ban anj.”

39 Yanban nandanek Juda amin da yanj iyiwit, “Datnin unjun Abraham.”

Yanj yanba Yesu da yoyigit, “Ji asi Abraham dakon monjini tam, Abraham da iyin anpak agit unjun ban abam.

40 Pinjokop da gen bami morap yanban nandagim unjun ban dayisat. Anapbo ji nak nikba kimokgen do nandan. Abraham yanj dima agit.

41 Ji datji dakon anpak unjun banjan anj.”

Yanban iyiwit, “Nin gwamda dima. Datnin unjun Pinjokop kalon gin.”

42 Yanba Yesu da yanj yoyigit, “Nak Pinjokop gat egipgumak da pigim. Nak naga da galak togon dima pigim. Pinjokop da yabekban pigim, do Pinjokop unjun asi Datji tam, ji da nak do but dasi galak tan nabam.

⁴³ Gen yosot unun ji da dima nandaba pisosok. Nido geno abidok do dima nandan.

⁴⁴ Ji datji Sunduk unun dakon monjini egek galaktokni yol do tagisi nandan. Kalipsi wasok wasogikon amin dapdap kinda egipgut. Gen bami unun iyikon dima tosok, do gen bami unun dima yoldak. Unun top gen dakon datni egisak, do iyi dakon gen yanek top yosok.

⁴⁵ Mani nak gen bami yosot, ae ji geno do nandaba bami dima asak.

⁴⁶ Nak yokwi asat yan nandan, ma? Yan nandan kan yokwi asat unun ji da tagi antenten ani. Mani gen bami yosot kan, nido geno do nandaba bami dima asak?

⁴⁷ Pinjkop dakon amin ekwan unun da gen morap yosok unun nandan. Mani ji Pinjkop dakon amin dima ekwan, do geni dima nandan."

Yesu gat Abraham gat dakon gen

⁴⁸ Yesu da gen yan yanban Juda amin da yan iyiwit, "Gak Samaria amin kinda, kon kinda da gak da buron egisak. Unun gen bami yoman?"

⁴⁹ Yanba Yesu da yoyigit, "Nak da buron kon kinda dima egisak. Nak da Datno nandabo wukwan iminapbo, ji da nak do nandaba pisak.

⁵⁰ Amin da nandaba wukwan namni do pi dima asat. Amin kinda gen kokwin amin egisak, unun da mano wukwisi tosak do pini asak.

⁵¹ Nak asisi dayisat, amin kinda da nak dakon gen guramitjak kan, unun amin dimasi kimotjak."

⁵² Yanban nandanej Juda amin da Yesu yan iyiwit, "Yan yanaki gak da buron kon kinda asisi egisak yanji nandaman. Abraham gat kombi amin gat unun kisi kili kimakgwit, mani gak da yosol 'Amin kinda da nak dakon gen guramitjak kan, unun amin dimasi kimotjak.'

⁵³ Gak datnin Abraham unun yapmandat yan nandisal, ma? Abraham gat kombi amin gat kili kimakgwit. Gak nianjen amin kinda yan nandisal?"

⁵⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak amin da nandaba wukwan namni do pi aben kan, mano pinjbi asak. Mani Datno da mano madepsi tosak do pini asak. Ji da Datno do unun nin dakon Pinjkop yan yon.

⁵⁵ Ji unun dima nandan iman, mani nak nandan imisat. Nak naga dima nandan imisat yan yoken kan, ji yombem gin top amin aken. Mani nak nandan iminek geni guramikdat.

⁵⁶ Babikji Abraham unun nak dakon bisap kok do tagisi nandagit. Unun kanek but kwaktok nandagit."

⁵⁷ Juda amin da gen unun yanban nandanej yan iyiwit, "Gak dakon bilakgo 50 dima anjakwan gak da nak Abraham kagin yan yosol, ma?"

58 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, Abraham dima altanakwan nak kili egipgum da egisat.”

59 Yan yanakwan tip timigek anakba kimotjak do nandawit. Mani Yesu unun pasilek Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanga kigit.

9

Amin dabili mini kinda dakon gen

1 Yesu kosit agek amin dabili mini kinda meni da yan anagalgit kagit.

2 Kanakwan pandetni da yan iyiwit, “Yoyindet, namin da yokwi aban on amin dabili mini da altagit. Iyi agit bo meni datniyo da agimal?”

3 Yanba Yesu da yoyigit, “On amin iyi yokwi agit bo ae men datniyo da yokwi agimal unun do dima. Pin kop da wasok kinda on aminon noman aban amin da koni do dabili mini altagit.

4 Pin kop da nak yabekban apgum unun dakon pini gildat kalba anensi. Pilin tokdisak. Amin kinda da kalbi pi aripmi dima asak.

5 Nak miktimon egisaron nak naga on miktim dakon tenjeni.”

6 Yesu gen unun yanek miktimon ilip sulek miktim gat dagapmikban nenjak aban dabili mini amin da dabilon wiririkgit.

7 Yan anek iyigit, “Gak kin Silom Pakbi Idapmon

pakbi soki.” (Silom dakon mibili unun “Yabekbi.”) Dabili mini amin unun kin pakbi son dabili sinjanakwan yomanikon apgut.

8 Apban kokup isalni gat ae yo do bisit yanakwan kawit amin gat da yan yawit, “On amin unun kalip yigek amin da monej imni do bisit yoyigit unun amin bo?”

9 Diwari da yawit, “Asi, on unun amin.” Anakwa diwari da yawit, “Kagiman amin unun yombem, mani on unun amin dima.”

Yan yanakwa amin unun iyi yan yoyigit, “Nak unun mani.”

10 Yanban iyiwit, “Niansi anek dabilgo kilek tak?”

11 Yanba gen kobogi yan yoyigit, “Amin kinda mani Yesu yan iyan unun da miktim ban nenjak wasanek dabilnokon wiririgek yan nayik, ‘Gak kin Silom Pakbi Idapmon pakbi soki.’ Yan nayinban kin pakbi sonjek dabilno kilek tanban yo pindat.”

12 Yanban iyiwit, “Unun amin dukwan egisak?”

Yanba yoyigit, “Nak dima nandisat.”

Parisi amin da dabili sintagit amin unun dakon geni yawit

13 Amin dabili mini egipgut da sintagit unun iyin anan Parisi aminon kiwit.

14 Yesu da miktim ban nenjak wasanek dabilnikon wiririkban sintagit unun Sabat bisapmon agit.

15 Unjun do anjek Parisi amin da aeni iyiwit, "Dabilgo nianjsi anjek kilek tanban sintal?"

Yanba yagit, "Unjun da nejak dabilnokon wiririkban pakbikon suganek sintat da yo pindakdat."

16 Yanban Parisi amin diwari da yan yawit, "Unjun amin Sabat dakon gen teban yapmandak, do Pin kop da dima yabekban apgut, yan nandaman."

Mani diwari da yawit, "Unjun yokwi pakpak amin tam wasok tapmimi ton yan dima aban." Parisi amin gen bamori yan yanek wasen ki kabi bamori awit.

17 Aeni dabili sintagit amin yan iyiwit, "Unjun amin wasok aban dabilgo sintak amin do nianjen amin kinda yan nandisal?"

Yanba yagit, "Unjun kombi amin kinda."

18 Juda amin da unjun amin dabili mini egipgut da sintagit unjun do nandaba bami dima agit. Yan nandawit do unjun amin dakon menji datniyo apjil do gen yipgwit.

19 Gen yipba kwan apbal yan yoyiwit, "Asi on monji jil dakon? Dabili mini altagit yan yomal amin on unjun? Yan kan nian anjek dabili kilektak?"

20 Yoyinba menji datniyo da yan yoyigimal, "Asi, on monji nit dakon, dabili mini nan menji da yan anjalagit.

21 Mani nianjon da dabili sintak unjun nit dima nandamak. Ae namin da dabili

aban pisak, unjunyo kisi nit dima nandamak. Unjun amin madep kili agit, do iyanan iyinba kobogi tagi dayisak."

22 Juda amin dakon kila amin da gen teban kinda yan yipgwit, Amin kinda da Yesu unjun Kristo yan yosak kan, unjun amin Juda amin da muwut muwut yutnon dimasi wigisak. Gen teban yan yipgwit, do menji datni da Juda amin do pasalek yan yagimal,

23 "Unjun amin madep kili agit, do iyi nan iyinba kobogi dayisak."

24 Kalip dabili mini egipgut amin unjun ae kosiri kinda gat iyinba opban yan iyiwit, "Pin kop man madep iminek yan teban tok tebaisi kinda anjek gen bami gin yoki. Unjun amin unjun yokwi pakpak amin kinda yan nandaman."

25 Yanba amin unjun da gen kobogi yan yoyigit, "Unjun amin unjun yokwi pakpak amin kinda bo dima unjun dima nandisat. Mani yo kalonji nandisat, unjun nak dabilno mini egipgum da abisok sintosot."

26 Yanban iyiwit, "Unjun da nianjsi angamik? Nianjon da dabilgo sintak?"

27 Yanba yoyigit, "Nak kili dayiko dima nandayin. Ae nido sigin nandak do yon? Ji kisi panjetni egip do anjek yon, ma?"

28 Yanba yokwi tok an iminek gen yan iyiwit, "Gak unjun amin dakon panjetni,

mani nin Moses dakon pan̄detni ekwaman̄.

29 Pin̄kop da Moses gen iyigit yan̄ nandaman̄, mani un̄un amin dukwan da apgut un̄un nin dima nandaman̄.”

30 Yan̄ yan̄ba yoyigit, “Ji da gen n̄wakn̄warisi kinda yoŋ. Un̄un amin da dabilno an̄milip ak, mani ji da ‘un̄un amin dukwan da apgut un̄un nin dima nandaman̄’ yan̄ yoŋ.

31 Pin̄kop da yokwi pak-pak dakon geni dima nandan̄ yomisak yan̄ nandaman̄. Mani amin galaktokni yolek gawak iman̄ amin un̄un geni nandan̄ yomisak.

32 Amin kinda dabili mini men̄ji da yan̄ an̄lagit nan̄ amin kinda da wasok aban dabili pisagit yan̄ kinda dima nandagiman̄. Miktim wasok wasogikon da egi an̄an̄ obin̄ek abisok ekwaman̄on gen bin kinda yan̄ dima nandaman̄.

33 Un̄un amin Pin̄kop da dima yabekban apgut tam, yo kinda aripmi dima aban.”

34 Yan̄ban Parisi amin da un̄un gen nandan̄ek yan̄ iyiwit, “Men̄go da gak an̄lagiron da abisok ekwaman̄on yokwigo madepsi tan̄ gamgwit da tan̄ gaman̄, do gak nido nin niyin̄ dekdal?” Yan̄ yan̄ek yolba wan̄ga abigigit.

Nandan̄ gadatni mini amin un̄un dabili mini yombem

35 Yesu da yolba abigigit dakon gen un̄un nandan̄ek wisin̄ kan̄ yan̄ iyigit, “Gak

Amin Dakon Monji nandan̄ gadan̄ imisal bo dima?”

36 Yan̄ban yan̄ iyigit, “Amin tagi, Amin Dakon Monji un̄un namin? Nayin̄bi un̄un amin nandan̄ gadan̄ iben̄.”

37 Yan̄ yan̄ban Yesu da yan̄ iyigit, “Gak un̄un amin kili kal. Gen gayisak amin un̄un mani.”

38 Yan̄ban amin un̄un da yan̄ iyigit, “Amin Tagi, nak nandan̄ gadan̄ gamisat.” Yan̄ yan̄ek gawak imgut.

39 An̄akwan Yesu da yan̄ yagit, “Nak miktimon gen kokwin ak do pigim. Yan̄do, dabili mini amin un̄un sin̄toni, ae dabili sin̄ton̄ amin un̄un dabili mini ani.”

40 Parisi amin diwar̄i kapmatjok akgwit un̄un da gen un̄un nandan̄ek yan̄ iyiwit, “Nin kisi dabilnin̄ mini ekwaman̄ yan̄ yosol, ma?”

41 Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Ji dabilji mini ekwan̄ tam, yokwisi mini. Mani ‘dabilnin̄ ton̄’ yan̄ yoŋ, do yokwisi dakon gen un̄un sigin̄ tan̄ damin̄ an̄an̄ kisak.”

10

Yesu un̄un sipsip kila amin tagisi

1 Yesu da san̄ben̄ek yan̄ yagit, “Nak asisi dayisat, amin kinda sipsip dam dakon wigat nan̄ dima pigēk kosit n̄wakn̄warikon da dam irak pigisak kan̄, un̄uden amin un̄un kabo noknok ae amin dapman̄ek yoni gwayan̄ amin.

² Mani wigat nan pigisak amin unun sipsip dakon kila amin.

³ Wigat kila amin da unun amin do yoma witald iban pigisak. Pigi sipsipni kalon kalon dakon mani yanban tegi nandanakwa mibiltan yoban wanja kwan.

⁴ Kisisi wanja kin mudanakwa sipsip kila amin da mibiltan yoban tegi nandan iman, do bujon yol anan kwan.

⁵ Sipsip da amin nwanwari dima yolgan. Tegidima nandan iman do yan yoban sipsip si pasal kin mudon.”

⁶ Yesu da tilak gen unun yanban dima nandaba pisagit.

⁷ Dima nandaba pisagit do Yesu da aeni yoyigit, “Nak asisi dayisat, nak naga sipsip dam dakon wigat.

⁸ Amin morap mibiltok apgwit unun kabo noknok ae amin dapmanek yoni gwayan amin. Mani sipsip da geni dima nandan yomgwit.

⁹ Nak naga wigat. Amin kindanagon abijek damon pigisak kan, Pin kop da yokwikon nan abidokdisak. Anakwan unun amin damon pigid ae wanja kin gin anek jap do aripmi dima akdisak.

¹⁰ Kabo noknok unun yokinda do dima abisak. Unun sipsip kabo timit do, ae dapban kimotni do, ae panupbal ak do abisak. Mani nak yan do dima abisat. Nak wadak wadagi mini tagisi egipni do

abisat.

¹¹ “Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Sipsip dakon kila amin tagisi unun iyidakon egip egip paregek sipsipni panpulugosok.

¹² Sipsip dakon kila amin yokwi monen do nandanek pi asak unun sipsip dakon ami dima, do jon pinan abisak bisapmon si pasalek sipsip yopman kisak. Yopman kinakwan jon pinan da obin sipsip dapman nok do anakwan wasen kwan.

¹³ Unun amin tomni timit dogin nandisak do yan asak. Sipsip tagid egipni do dima nandisak.

¹⁴⁻¹⁵ “Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Datno da nak nandan naminakwan nak da Datno nandan imisat. Unuden gin sipsipno da nak nandan naminakwa nak da sipsipno nandan yomisat. Anek sipsipno do anek naga dakon egip egipno parekdat.

¹⁶ “Nak sipsipno diwari unun on damon nani dima. Unun wanja ekwan. Unun sipsip kabi nak da ilik panabin yopbo naga dakon tek nandakdan. Anek sipsip kabi kalon gin egakwa kila amin kalon da kilani akdisak.

¹⁷ Nak egip egipno paregek aeno abidokdisat, yan do Dat da nak do but dasi galak tan namisak.

¹⁸ Amin kindan da egip egipno aripmi dima gwayesak. Naga dakon galaktok yolek egip egipno parekgen. Egip

egipno parekgen ae abidoken unun dakon yan dagok unun nagon tosok. Dat da yanji aber dosi yagit.”

19 Juda amin gen unun nandanek aeni wasen ki kabi bamori awit.

20 Morapmi da yan yawit, “Kon kinda burikon egakwan but upbal asak. Ji nido geni nandan?”

21 Yan yanakwa diwari da yawit, “Gen yosok unun konni ton amin dakon gen nan dima yosok. Kon da dabili mini amin aripmi dima anmilih agagi.”

Juda amin da Yesu uwal animgwit

22 Unun bisapmon Juda amin dakon jap noknok bisap madep kinda Jerusalem ais bisapmon noman tagit. Unun kalip Telagi Yut Madepni ankaluk awit unun do nandanek egipgwit.

23 Yesu unun Telagi Yut Madep da nagalgwan tamo kinda Solomon Dakon Kin Ap Tamo yan yawit unudon agipgut.

24 Agakwan Juda amin da abin Yesu anwasin agek yan iyiwit, “Gak gaga dakon mibilgo ni bisapmon niyin tentenoki? Gak asi Kristo kan, yankwok nomansi a.”

25 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak kili dayigin, mani ji da nandaba bami dima agit. Nak namn aminsi kinda Datno da manon pi morap asat unun da tagi dolisak.

26 Mani ji unun nak dakon sipsip kabi dima, do dima nandan gadan naman.

27 Nak sipsip kabino nandan yomisat. Unun tekno nandanek nolgan.

28 Nak da egip egip dagok dagogi mini yobo aripmi dimasi pasilni. Amin kinda da nak da kisiron ban aripmi dima gwayesak.

29 Datno da sipsip kabino namgut, ae Datno yo morap yapmanek wukwisi egisak, do amin kinda da kisitnikon ban aripmi dima gwayesak.

30 Dat gat nit kalonji ekwamak.”

31 Juda amin da gen unun nandanek aeni tip timigek anakba kimotjak do awit.

32 Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Nak Datno dakon pi tagisi morapmi ji dolik do anapbo pindakgwit. Unun pi agingwan ni pi nan agim do nandanek tipban nit do an?”

33 Yanban Juda amin da yan iyiwit, “Gak da pi tagisi kinda agil do anek tipban dima gitnen. Gak amin isali kinda da nak Pin kop yan yanek Pin kop kulabisal unun do anek gitdaman.”

34 Yanba Yesu da yoyigit, “Gen teban papiajikon Pin kop dakon gen kinda yan tosok:

‘Nak yan dayisat, ji unun pin kop.’

35 Pin kop da papiaikon gen ton unun bamisi gin. Kalip Pin kop da amin do geni yoyin tentenjek ji pin kop yan yoyigit.

³⁶ Ae Dat da iyi nak tilak anek yabekban miktimon pigim. Do 'Nak Pin kop dakon Monji' yan yanapbo ji nido 'Gak Pin kop kulabisal' yan yon?

³⁷ Nak Dat dakon pi dima asat kan, geno do nandaba bami dima asak.

³⁸ Mani nak asi pini asat. Yando, ji geno do nandaba bami dima asak kan, pi asat unun kanek nandan gadat ani. Anek yansi nandani, Dat unun nagon egisak ae nak Daron egisat."

³⁹ Yan yanban aeni Yesu abidok do awit, mani dima abidanakwa kigit.

⁴⁰ Kin Jodan Pakbi pudanek aeni Jon da kalip amin telagi pakbi son imgut unun kokupmon panji egipgut.

⁴¹ Unudon egakwan amin morapmi Yesukon abin yan yawit, "Jon unun geni panjeban asak do wasok tapmimi ton dima agit, mani gen morap on amin do yagit unun gen bamisi gin yagit."

⁴² Unun kokupmon amin morapmi da Yesu nandan gadan imgwit.

**Yesu unun Judia ae
Jerusalem kinakwan
kila amin da anakba
kimotjak do
nandawit**

(Kilapmi 11-12)

11

Lasarus kimakgit

¹ Amin kinda mani Lasarus unun sot agit. Kokupni unun

Betani, unun Maria gat peni Mata gat dakon kokupni.

² Unun Maria da pakbi kibani ton tagisi Amin Tagi da kandapmon tagalek busun dangwi nan ikdiganban kibidagit. Lasarus unun Maria gat peni gat dakon olapmi.

³ Sami bamot da Yesu do gen yipbal kigit, "Amin Tagi, notgo but dasi galak tan imisal unun sot asak."

⁴ Yesu gen unun nandanek yan yagit, "Unun sot asak mani wagil dima kimotjak. Pin kop gat Monji gat da man madep panjil do sot unun asak."

⁵ Yesu da Mata gat padige gat ae Lasarus gat do but dasi galak tan yomgut.

⁶ Yesu Lasarus da sot agit unun dakon geni nandanek kokup egipguron gildat bamori gat egipgut.

⁷ Egi mudanek panjetni yoyigit, "Nin aenin tobil Judia Provinskon kinen."

⁸ Yanban panjetni da iyiwit, "Yoyindet, apmasok Juda amin da gak tipban gikba kimokgi do awit. Unun do dima nandanek aego tobil kik do yosol?"

⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Gildat kinda dakon tenjeni unun 12 awa ton. Amin kinda gildat kalba kosit agipjak kan, miktim dakon tenjeni kosok, do aripmi dima man potjak.

¹⁰ Mani kalbi kosit agipjak kan, tenjeni mini do anek kosal anjatjak."

11 Yesu yan yanek ae kında gat yan yagit, “Notnin Lasarus unun yum dipmini pokdok, do nak da kin anjyolbo pidosak.”

12 Panjetni gen unun nandanek Yesu yan iyiwit, “Amin Tagi, yum dipmin pokdok kan, sotni dagan kinakwan kilek tosak.”

13 Yesu da Lasarus kimakgit dakon gen yanban panjetni da asi dipmin pokdok yan nandawit.

14 Yan nandawit, do Yesu da nomansi yan tentenank yan yoyigit, “Lasarus unun kili kimakgit,

15 mani nak unudon dima egapbo kimakgit do tagi nandisat. Nido nak ji dakon nandan gadat panjetban ak do nandisat. Kili unudon kino.”

16 Yesu da gen yan mudanakwan Tomas, mani kında Yayat yan iyiwit, unun da panjet notni diwari yan yoyigit, “Ninyo kisi unun gat kinjek kisi kimotnen.”

Yesu unun pidot pidot ae egip egip ami

17 Yesu Betani kokupmon altanek Lasarus unun kili kimakgit da gildat 4 kabi kimakbi tamogwan tosoy yan nandagit.

18 Betani kokup unun Jerusalem da kapmatjok 3 kilomita da tilak tosoy.

19 Do Juda amin morapmi da Mata ae Maria dakon but panjetban ak do apba olapmi kimakgit dakon gwayam egipgwit.

20 Mata unun Yesu obisak yan nandanek Maria yutnon yipmanek kosiron kwan Yesu gat domdom agimal.

21 Anjek Mata da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak idon egipgul tam, olapno dima kimakgit.

22 Unun kili kimakgit, mani abisok gak da Pinkep yo nianen kında do bisit iyinbi unun da tagi gamjak yan nandisat.”

23 Yanban Yesu da iyigit, “Olapgo unun pidokdisak.”

24 Yanban Mata da iyigit, “Asi, mibi gildaron pidot pidot bisap madepmon don pidokdisak yan nandisat.”

25 Yanban Yesu da iyigit, “Nak naga pidot pidot ae egip egip ami. Amin kında nak nandan gadan naminek kimotjak kan, kalugi sigin egipdisak.

26 Ae amin morap kalugi egek nandan gadan namni unun amin wagil dima kimotdan. Gen unun yosot unun nandabi bami asak, bo dima?”

27 Yan yanban Mata da iyigit, “Amin Tagi, asi gak Kristo, Pinkep dakon Monji, miktimon apjak do yanbi amin yan nandan gamisat.”

Yesu Lasarus do bupmi nandanek kunam takgit

28 Mata gen unun yanek tobil kin padige Maria iyindage tayangok yan iyigit, “Yoyindet da abik da gak do yosok.”

29 Maria gen unun nandanek tepmisi pidaŋ Yesu kok do kigit.

30 Yesu unun kokupmon dima obineŋ Mata gat domdom agimal tamokon unudon gin sigin akgit.

31 Juda amin Maria dakon but anteban ak do yutnon egipgwit unun da kanba Maria tepmisi pidaŋ wanga pikwan kan, kimakbi tamokon kunam tat do kisak yan nandanek bunon yolgwit.

32 Maria Yesu akgiron kin kanek kandapmikon man pagek yan iyigit, "Amin Tagi, gak idon kisi egipguman tam olapno dima kimakgit."

33 Yesu da Maria gat Juda amin Maria gat apgwit unun kunam takba pindagek bupmi madepsi nandanek buri da yokwi tagit.

34 Anek yoyigit, "Ji bumjotni dukwan yipgwit?"

Yanban yan iyiwit, "Amin Tagi, abineŋ ka."

35 Yan yanba nandanek Yesu kunam takgit.

36 Yan aban kanek Juda amin da yan yawit, "Kabit. Unun da unun amin do but dasi galak tan imgut."

37 Mani amin diwari da yawit, "Unun da dabili mini amin anmilip aban sintagit. Yan agit, do ae nido unun amin dima anpuluganakwan kimakgit?"

Yesu da Lasarus aban pidagit

38 Yesu unun aeni bupmisi nandanek kimakbi tamokon

kin altagit. Kimakbi tamo unun tip kinam kinda tip madep nan sogwit.

39 Yesu yan yagit, "Ji tip madep aba kwan."

Yan yanban Mata unun amin kimakgit dakon sami da yan iyigit, "Amin Tagi, abisok tanban gildat 4 kabi asak, do yan aneŋ kan, kiban madepsi akdisak."

40 Yanban Yesu da iyigit, "Nak kili gayigim, nak nandan gadan nabi kan, gak Pin kop dakon tapmim madepni kokdisal."

41 Yan yanakwan tip madep aba kinakwan Yesu kwen sintanban wigakwan yan yagit, "Dat, gak bisitno kili nandal, do ya yan gayisat."

42 Gak bisapmi bisapmi bisitno nandisal, mani abisok on amin idon akgan unun da gak da nak yabekbi pigim yan nandani unun do anek gen unun gayisat."

43 Yesu yan yanek gen papmon da yagit, "Lasarus, wanga pi!"

44 Yan iyinban amin kimakbi imal nan kisit kandap tomni dabilyo wamgwit walimbil wanga pigit. Pinban Yesu da yan yoyigit, "Imalni witdalek yipba kisak."

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do gen yan anteban awit

(Mt 26.1-5 ae Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2)

45 Juda amin morapmi Maria gat gwayam egip do opgwit unun da Yesu da

yo agit unun kanjek nandan gadangwit.

⁴⁶ Mani diwari da Parisi aminon kinjek Yesu da yo agit unun do yoyiwit.

⁴⁷ Yan anakwa mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da gen kokwin amin kabi yoyinba abin muwukba yan yoyiwit, "Nian ano? Unun amin wasok tapmimi ton morapmi asak.

⁴⁸ Nin yum konej kan, unun da wasok morapmi yan gin anakwan amin kisi da nandan gadan imdan. Anakwa Rom gapman da abin Telagi Yut Madep gat ae Juda amin nin kisi panupbal akdan."

⁴⁹ Yan yanba amin kinda bikbiknikon yikgit, mani Kaiapas, unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut, unun da yan yoyigit, "Ji nandak nandakji mini.

⁵⁰ Juda amin nin morap kisi do anek amin kalonj da kimotjak kan, unun da tagisi asak. Ji unun dima nandan? Nin kisi pasil mudonej kan, unun da tagi dima asak."

⁵¹ Kaiapas gen yagit unun iyi da nandak nandagon da dima yagit. Unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egek kombi gen yanek Yesu da Juda amin kisi do anek kimotjak do yagit.

⁵² Ae Juda amin dogin dima, Pin kop dakon minjat monjiyo dukwan dukwan

ekwan, unun kisi panmuwuk kabi kalon yop do anek kimotdisak.

⁵³ Unun gildaron gin kila amin da wasanek Yesu anakba kimotjak do gen yan pankosit awit.

⁵⁴ Yan awit, do Yesu Juda amin da bikbigon noman dima agipgut. Anek unun kokup yipmanek miktin amin dima ekwanon unun da kapmatjok kokup kinda mani Epraim unudon kwan panjetni gat egipgwit.

⁵⁵ Yapyap Bilak kwan tanakwan amin morapmi kokup dukwan dukwan da Jerusalem apgwit. Abin anpakni yolek iyi Pin kop da dabilon kilek tanek bisap madepmon kilegisi egipni yan do pini awit.

⁵⁶ Anek Telagi Yut Madep da nagalon muwuk egek Yesu wisinjek notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Nian nandan? Jap noknok bisap madep abin kosak bo dima?"

⁵⁷ Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da amin yan kili yoyiwit, "Amin kinda da Yesu unudon egisak yan nandisak kan, niyinban abidan dam tebanon yipnen."

12

Maria da pakbi kibanj ton tagisi nan Yesu songwit

(Mt 26.6-13 ae Mk 14.3-9)

¹ Gildat 6 kabi tanakwa don Yapyap Bilak altosak unun bisapmon Yesu Betani

kokupmon kigit. Betani kokup unun Lasarus Yesu da kimoron nan aban pidagit amin dakon kokupni.

² Unudon Yesu do nandaba wukwan iminek jap pakbiyo madep awit. Aba Mata da jap pilik yomnakwan Lasarus gat amin diwari gat kisi yigek Yesu gat jap nawit.

³ Nanakwa Maria da pakbi kibani ton tagisi kinami kinda abidagit. Unun pakbi dakon tilakni unun 1 lita dakon binap, ae yuman nogi unun wukwisi. Unun pakbi kinam abidank Yesu da kandapmon tagalek iyi dakon busun dangwani ban ikdigagit. Aban unun pakbi dakon kibani da yut kisi ilimik mudagit.

⁴ Yan anakwan panjetni kinda mani Judas Iskariot, unun don Yesu uwal da kisiron yipgut, unun da yan yagit,

⁵ “Unun pakbi kibani ton tagisi aminon monen 300 danari da arip timigek yoni mini amin do yomnom tam unun tagisi.”

⁶ Judas unun yoni mini amin do nandaba kik anak dima yagit. Iyi unun kabo noknok amin kinda Yesu gat panjetni gat dakon monen kinam kila agit, do bisap morapmi monen yopgwit unun Judas da kabo timikgit.

⁷ Yesu da gen unun nandank yan yagit, “Minjat on yum koni. Nak kimokgo son naminek kimakbi tamokon

nepni unun bisap do pakbi on anroman agit.

⁸ Yoni mini amin unun bisapmi bisapmi ji gat egipdan, mani nak bisapmi bisapmi ji gat dima egipdaman.”

Lasarus anakba kimotjak do yawit

⁹ Juda amin morapmi Yesu Betani kokupmon egisak yan nandank unudon apgwit. Yesu kok do gin dima, Lasarus kimoron nan aban pidagit ununyo kisi kok do apgwit.

¹⁰⁻¹¹ Yesu da Lasarus aban pidanban kank Judas amin morapmi da kila amini yopman degek Yesukon kinek nandan gadan imgwit. Yando, mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Lasarus kisi anakba kimotjak do gen pankosit awit.

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40)

¹² Gildat kinda do amin kabi madep Yapyap Bilak kok do apgwit unun da Yesu Jerusalem kokup papmon abisak yan nandawit.

¹³ Nandank jobban dakon tami mandan timik Yesu kok do kokup pap da wanga pigiwit. Pigeek gen papmon da yan yawit:

“Osana! Pinkop ankisino!

‘Amin Tagi da manon abisak amin unun gisami ton egisak.’

Israel amin dakon kila amin madep unun gisami toj egisak.”

14 Yanj yanakwa Yesu da donki kinda kan unun da kwenon yikgit. Yanj anakwan Pinjkop da papiakon gen kinda tosoƙ unun bami toj agit.

15 Gen unun yanj:

“Saion kokup pap dakon amin, ji dima pasolni. Kabit, ji dakon kila amin madep donki bilagi da kwenon yigek abisak.”

16 Unun bisapmon panjetni gen unun dakon mibili dima nandaba pisagit. Mani bunon don man madep panjakwan gen papiakon mandabi unun Yesu dosi yosok yanj nandaba pisagit. Ae amin da yo anjimgwit unun papiakon gen toj ununyo kisi do nandaba pisagit.

17 Yesu da Lasarus kimakbi tamokon nanj yanj iban pidagit bisapmon amin morapmi da kanek kinj gen bini yanba irenj tagit.

18 Wasok tapmimi toj agit unun dakon gen bini kili yanba nandawit, do amin morapmi da kosiron kok do kiwit.

19 Yanj anakwa Parisi amin da pindagek notni yoyinj yoyinj anek yanj yawit, “Yo morap an im do nandaman unun aripmi dima anenj. Pindakgit, miktimi miktimi minjat aminyo morap kisi da yolgan.”

Grik amin di da Yesu kok do yawit

20 Yapyap Bilagon amin Pinjkop gawak im do Jerusalem egipgwit unun bikbikgwan Grik amin diwari kisi egipgwit.

21 Unun Grik amin da Pilip kinj kawit. (Pilip unun Galili provins Betsaida kokupmon nani.) Yanj iyiwit, “Amin tagi, nin Yesu kok do abamanj.”

22 Yanba Pilip da kinj Andru iyinban kisi Yesukon kinjek gen unun iyigimal.

23 Iyinjbal yagit, “Amin Dakon Monji man madep pasak dakon bisap kili unun kwanj tosoƙ.

24 Nak asisi dayisat, wit yet miktimon manek dima kimotjak kan, isal tokdisak. Mani kimotjak kan, bami morapmi tokdanj.

25 Amin kinda iyi dakon egip egipni do but dasi galak tosak kan pasil imjak. Mani amin kinda miktimon egip egipni uwal anjimgjak kan, egip egip dagok dagogi mini abidosak.

26 Nak do oman asak amin unun nak nol kimotjak. Anek nak da egisaron oman amino kisi egipdenj. Nak do oman asak amin unun Datno da man madep imdisak.”

Amin dakon Monji anjenotdanj

27 Yesu da gen sanbenjek yanj yagit, “Abisok butno jik tosoƙ. Ni gen nanj yokenj? ‘Dat yo jigij nagon apdisak gwayeki’ yanj

yoken? Dima. Yo jigi nagon apdisak unun pak do apgum.

²⁸ Dat, mango anpap abi madepsi asak.”

Yesu yan yanban Kwen Kokupmon da gen kinda yan pigit, “Nak mano anpap abo madepsi agit da aeno akdisat.”

²⁹ Amin kapmatjok akgwit da gen unun nandanek diwari da yawit, “Kiririn asak” ae diwari da “Anelo kinda da gen iyik” yan yawit.

³⁰ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Gen unun nandayin unun naga do anek dima, ji do anek altak.

³¹ Abisok Pin kop da on miktimon amin kokwin akdisak. Abisok on miktim dakon kila amin madep yolban kikdisak.

³² Nak miktimon nan anenotni bisapmon amin kisisi ilikgo nagakon apdan.”

³³ (Yesu unun kosit nianon da kimotjak unun nandani do tilak gen unun yagit.)

³⁴ Yanban amin da gen kobogi yan iyiwit, “Kristo unun altanek dagok dagogi mini egipdisak, Pin kop dakon gen teban papia da yan yosok. Do gak da Amin Dakon Monji anenotdan yan nido yosol? Amin Dakon Monji unun namin amin kinda?”

³⁵ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Bisap pisipmisok tenten ji gat egipjak. Pilin tuk tepmi apban kosit dima kokdan, do abisok tenten

tanakwan gin tentenikon agipni. Amin pilin tukgwan akwan unun dukwan kwan unun dima nandan.

³⁶ Abisok tenten ji gat egakwan gin egip egipji tentenikon tosoke yansi nandanek tenten dakon monjini dagoni.”

Juda amin morapmi Yesu dima nandan gadan imgwit

Yesu gen unun yoyin mudanek dima koni do yopman kin pasilikon egipgut.

³⁷ Wasok tapmimi ton morapmi aban kawit, mani sigin dima nandan gadan imgwit.

³⁸ Yan anakwa kombi amin Aisaia da gen yagit unun bami ton agit. Gen unun yan:

“Amin Tagi, gen yagiman unun namin da nandan aban bami agit?

Ae Amin Tagi da tapmimni namin do yoliban kagit?”

³⁹⁻⁴⁰ Ae gen kinda gat yan yagit:

“Yo kinda dima koni yan do Pin kop da dabili pan soppgut.

Ae but da nandan pisanek nagon apba dima panmilip aben yan do but yomani dakon kosit sopman yomgut.”

Mibili yan do aripmi dima nandan gadawit.

⁴¹ Aisaia da Yesu dakon tilimni kanek gen unun Yesu dosi yagit.

42 Yanj di anakwa kila amin morapmi Yesu nandan gadan imgwit. Mani Parisi amin do pasalek yanjkwok dima awit. Parisi amin da muwut muwut yutnikon ban yolba wannga egipni unundo si pasalek yanjkwok dima awit.

43 Amin da mani pawigini do galagisi nandawit. Mani Pinjkop da mani pawigisak do dima nandawit.

Yesu da gen yagit unun gen gadin amin kokwin akdisak

44 Yesu da tebaisi yanj yagit, "Amin kinda nak nandan gadan namisak, unun amin nak kalon nanjin dima nandan gadan namisak. Unun Dat yabekban pigim ununyo kisi nandan gadan imisak.

45 Nak nandisak amin da nak yabekban pigim amin unun kosok.

46 Nak miktimon tentenji da yanj apgum. Do nak nandan gadan namni amin unun pilin tukgwan dima egipdan.

47 Amin kinda geno nandanek dima guramitjak kan, unun amin dima kokwiniken. Nak on miktimon amin kokwin ak do dima pigim. Yokwikon ban timit do pigim.

48 Mani amin kinda nak manji naminek geno dima abidosak kan, unun amin gen yagin unun da mibi gildaron kokwin akdisak.

49 Nido nak naga da nandan nandagon da dima yosot. Dat yabekban pigim unun da iyi nian yoken ae nianon da

yoken do nayigit unun ban yosot.

50 Dat da gen yoken dosi nayigit unun gen da amin egip egip dagok dagogi mini panalon anjomisak yanji nandisat. Yanj do anek gen nayigit unun banjin yosot."

Yesu da panjetni yopman degek tobil Datnikon wigik do yoyigit

(Kilapmi 13-17)

13

Yesu da panjetni dakon kandap pakbi ban sugagit

1 Yapyap Bilak dakon jap noknok bisap dima altanakwan Yesu on miktimon yipmanek Daron wigikdisat dakon bisap kili kwan tosok yan nandagit. Yesu on miktimon panjetni egipgwit unun do but dasi galak tan yomgut. Sigin yan gin nandan yominakwan wigi bisapni mudagit.

2 Pilindo Yesu gat panjetni gat jap nanek yikgwit. Sunduk da Judas, Saimon Iskarlot dakon monji, unun da Yesu uwal da kisiron yipjak do nandak nandak kili imgut.

3 Yesu yanji nandagit, Dat da yo morap kila aben do tapmim namgut yan nandagit. Ae Pinjkopmon da apgum, do ae Pinjkopmon tobil kikkisat yan kisi nandagit.

4 Do Yesu jap noknok tamokon da pidan imal

dubakni kukwan yipmanek pakbi son wiririt imal kinda abidanek kogikon wamgut.

⁵ Yan anek pakbi tagalban idap madep kindakon pigakwa panjetni dakon kandap wasanek sugagit. Yan anek pakbi son wiririt imal kogikon wamgut unun nan wiririkgit.

⁶ Yan anek Yesu Saimon Pitakon opban yan iyigit, “Amin Tagi, gak nak dakon kandap sugokdisal, ma?”

⁷ Yan yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Nak da yo asat unun abisok dima nandabi pisosok, mani don nandabi pisokdan.”

⁸ Yanban Pita da yan iyigit, “Nak dakon kandap dimasi sugoki.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Dima sugan gaben kan, gak panjetno dima egipdisal.”

⁹ Yanban Saimon Pita da yan iyigit, “Amin Tagi, yan kan kandapno gin dima sugoki. Kisitno ae busunno kisi sugoki.”

¹⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Amin kinda pakbi kili sogit kan, unun amin kandapni banjin sugosak. Yan aban giptimni kisi kilegisi akdan, Ji kili kilek tawit. Mani ji kisi do dima yosot.”

¹¹ Yesu namin amin da uwal da kisiron yipjak unun amin kili kagit. Unun do anek ji kisi dima kilek tan yan yoyigit.

¹² Yesu panjetni dakon kandap sugan mudan imal dubakni panek tobil panji tamonikon yikgit. Panji yigek yan yoyigit, “Nak da yo an damisat unun dakon mibili di nandan?”

¹³ Ji da nak Yoyijet ae Amin Tagi yan nayan. Unun tagisi yon. Nak unun mani.

¹⁴ Nak Amin Tagisi ae Yoyijetji da kandapji sugat. Do jiyo kisi notji dakon kandap sugan sugan ani.

¹⁵ Nak da yo ani do dolisat, unun kanek unun nan gin ani.

¹⁶ Asisi dayisat, oman monji amin tagini dima yapmandak. Ae gen ankisak amin da yabet amin dima yapmandak.

¹⁷ Ji nak da anpak unun at dakon mibili kili unun nandan. Ji yan gin ani kan, kisik kisik akdan.

¹⁸ Nak ji kisi do dima yosot. Nak naga amin kabi naga do manjigim unun nandan yomisat. Mani Pinjop da papiakon gen tosok unun bami ton akdisak. Gen unun yan:

‘Nak gat bret nomak amin unun nak baman nam do kandapmi anjenokdok.’

¹⁹ Yo unun dima altanakwa gen unun kili dayit. Do don yo unun bami noman tanakwa yansi nandan gadani, Nak Naga Unun Amin.

²⁰ Asisi dayisat, amin kindapi monjino yabekgo kwa but dasi abidosok kan, unun amin

nak nanj but dasi abidosok. Ae nak but dasi abidosok amin Pinjkop nak yabekgit unjun nanj but dasi abidosok.”

Judas da Yesu uwal da kisiron yipdisak

(Mt 26.20-25 ae Mk 14.17-21 ae Lk 22.21-23)

21 Yesu gen unjun yanjek burigwan da jigisi nandanjek yan yagit, “Nak asisi dayisat, jikon da kinda da nak uwal da kisiron nepdisak.”

22 Gen unjun yanban panjetni notni pindak pindak awit. Namin amin do yosok unjun dima nandaba pisagit.

23 Panjetni kinda Yesu da but dasi galak tanj imgut unjun Yesu da ilejikon yikgit.

24 Saimon Pita da busunji da tilak anj iminek yan iyigit, “Namin do yosok yan do iyin ka.”

25 Iyinjban unjun panjetni da Yesu da kapmatsisok kinjek yan iyigit, “Amin Tagi, namin do yosol?”

26 Yanban Yesu da iyigit, “Amin kinda bret diwat on idapgwan sibinek ibo nokdisak unjun amin do yosot.” Yan yanjek bret idapgwan sibinek Judas do imgut. Judas unjun Saimon Iskariot dakon monji.

27 Judas bret unjun abidanakwan Sunduk da burikon pigigit. Yan anakwan Yesu da iyigit, “Yo ak do nandal unjun tepmisi abi.”

28 Amin morap jap noknok tamokon yikgwit unjun Yesu

da gen yagit unjun dakon mibili dima nandaba pisagit.

29 Judas unjun monej kila agit. Do amin diwari da Judas kinj Pinjkop gawak imim dakon bisap madep dakon yo di yumjak, bo ae bupmi amin do monej yomjak do iyisak yan nandawit.

30 Judas bret diwat unjun abidanek unjudon gin wanja pigigit. Wanja unjun pilin tuk kili agit.

Yesu unjun gen teban kalugi kinda panjetni do yomgut

31 Judas unjun yomakon pigakwan Yesu yan yagit, “Abisok Amin Dakon Monji unjun man madep pakdisak. Ae Monji do anjek Pinjkop yo kisi man madep panjek

32 Monji do man madep imdisak. Yan unjun tepmisi akdisak.

33 “Gwakno kabi, nak ji gat bisap pisipmisok gin egipne. Nak kinjapbo ji da nak wisikdan. Mani Juda amin yoyigim yan gin abisok ji banj dayisat, nak da kisaron ji aripmi dima apdan.

34 “Nak gen teban kalugi kinda damisat unjun yan: ji disikon notji do but dasi galak tanj yominj yominj ani. Nak ji do but dasi galak tanj damisat, yan gin ji disikon notji do yan gin nandani.

35 Ji disikon notji do but dasi galak tanj yomni kan, amin kisi da dandaba ji nak dakon panjet kabino akdan.”

Pita da manji imdisak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34)

³⁶ Kili Saimon Pita da Yesu yan iyigit, "Amin Tagi, gak dukon kikdisal?"

Yanban Yesu da yan iyigit, "Nak da kokup kikdisat unudon abisok gak aripmi dima noldisal. Mani don nak noldisal."

³⁷ Yanban Pita da yan iyigit, "Amin Tagi, mibili nianon da nak abisok gak tagi dima golben? Nak gak do anek tagi kimokgen."

³⁸ Yanban Yesu da yan iyigit, "Gak nak do anek tagisi kimokgen yan nandisal, ma? Asisi gayisat, pup gen dima yanakwa gak da 'nak do unun amin dima nandan imisat' yan kosiri kapbi yokdisal."

14

Yesu unun Daron kigik dakon kosit

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, "Ji butji dima jik toni. Egip egipji Pin kopmon tosoke yanansi nandani, ae egip egipji nagon tosoke yanansi nandan namni.

² Datno da yutnon yut buri morapmisi tonj. Yan dima kan, gen unun aripmi dima dayikom.

³ Nak kin ji dakon tamo panoman anek, aeno tobil abin ji timikgo panke nak gat egipnenj.

⁴ Nak da kokup kikdisat dakon kosit unun disi nandan.

⁵ Yanban Tomas da yan iyigit, "Amin Tagi, gak dukon kikdisal, nin dima nandan. Do nianon da kosit unun konen?"

⁶ Yanban Yesu da yan yoyigit, "Nak naga kosit, ae gen bami, ae egip egip. Daron kigik kosit njaknjari kinda dimasi tosoke. Nak kalongin.

⁷ Nak do pakyanansi nandan namen tam, Datnoyo kisi tagi nandan ibam. Abisok da wasanek unun nandan iminjek kili unun konj."

⁸ Yan yanban Pilip da Yesu yan iyigit, "Amin Tagi, gak da Dat nolnibi nin dakon but mudanban."

⁹ Yanban Yesu da iyigit, "Pilip, nak bisap dubagi ji gat egipguman, mani nak dima nandan namisal, ma? Amin kinda nak nandisak unun Dat nan kosok. Gak nianon da Dat nolnibi kono yan yosol?"

¹⁰ Bo Dat nagon egakwan nak Daron egisat unun nandabi bami dima ak? Nak gen dayit unun naga da nandak nandagon da dima dayit. Dat nagon egisak unun da pini asak.

¹¹ Nak Daron egapbo Dat nagon egisak yan dayisat unun nandaba bami asak. Mani geno do nandaba bami dima asak kan, wasok tapmimi tonj morap agim unun da mibilno tagi dolisak.

12 “Asisi dayisat, nak nandan gadan namjak amin da nak da pi asat unun akdisak. Nak Daron wigikdisat, do nak da pi agim si yapmanek madepsi akdisak.

13 Yo morap aben do nak da manon da nayini, unun akdisat. Yan abo Dat da Monjikon man madep pakdisak.

14 Yo morap do nak da manon bisit yoni, unun nak akdisat.”

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yagit

15 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji nak do but dasi galak tan naman kan, yo morap ani do yagim unun guramitni.

16 Nak Datno iyiko unun da Panpulugok kinda gat damdisak. Unun da ji gat bisap mudok mudogi mini egipdisak.

17 Panpulugok damdisak unun gen bami dakon Wup. Miktim amin da aripmi dima abidogi, nido dima kon, ae dima nandan iman. Mani ji da nandan iman. Ji gat egisak, ae don ji da butgwan egipdisak.

18 Nak ji depman dekho men datyoni mini da tilagon dima egipdan. Nak jikon tobil adisat.

19 Bisap pisipmisok egek miktim amin da nak dima nandakdan. Mani ji da nak nandakdan. Nak egisat, do jiyo kisi yan gin egipdan.

20 Unun bisapmon nak Daron egisat, ae ji nagon

ekwan, ae nak jikon egisat, yan si nandaba pisokdisak.

21 Amin kinda yo morap ani do yagim unun nandanek guramikdak, unun amin da nak do but dasi galak tan namisak. Amin kinda nak do but dasi galak tan namisak unun amin do Datno da but dasi galak tan imdisak. Ae nakyo kisi unun amin do but dasi galak tan iminek naganan yoliko kokdisak.”

22 Yesu da yan yanban Judas kinda, unun Judas Iskariot dima, unun da yan iyigit, “Amin Tagi, gak nianon da gaga ninban gin nolikdisal, mani miktim amin morap dima yolikdisal?”

23 Yanban Yesu da yan iyigit, “Amin kinda but dasi galak tan namjak kan, unun amin da nak dakon gen guramitjak. Datno da unun amin but dasi galak tan imjak. Anjakwan nit op do unun amin gat egipnen.

24 Amin kinda but dasi dima galak tan namisak, unun amin nak dakon gen dima guramikdak. Gen on nandan unun nak dakon gen dima, gen on Dat yabekban pigim unun dakon gen.

25 “Nak ji gat sigin egek gen on dayisat.

26 Mani Panpulugok, Telagi Wup, nak da manon Dat da yabekban pikdisak. Unun da yo morap do dayindetdisak. Ae ji panpuluganban gen morap dayigim da dayisat unun ae nandaba pisokdan.

27 “But yawot jikon yipmandat. But yawotno ji do damisat. But yawot on miktimon minjat amin da daman unjuden dima. Do butji jik tanakwa pasol pasol dima ani.

28 Gen kinda dayiko nandawit unun yan ‘Nak depmanjikdisat. Anek aeno tobil jikon opdisat.’ Ji da nak but dasi galak tan naman kan, nak Daron wigikdisat unun da kisik kisik damdisak, nido Dat da nak njwapmandak.

29 Yo morap don noman tan mudanakwa nandan gadat ani yan do mibiltok gen on dayisat.

30 “Bisap dubak gen dima yonen, nido on miktim dakon kila amin madep kili unun apdisak. Unun da nak aripmi dima abin nepjak.

31 Mani miktim amin da nak da Dat but dasi galak tan imisat yan nandani unun do anek yo morap aben do Dat da nayigit unun da aripmonsiasat. Kili pidanba kino.”

15

Yesu unun wain nap obisi

1 Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak naga wain nap obisi. Ae Datno unun wain pi dakon kila amin.

2 Kiliḡno morap bami dima ton unun Dat da mandan maban kwan. Anek kiliḡno morap bami ton unun Dat da bami madepsi toni do panmilip asak.

3 Gen dayigim unun da ji kili sugan panmilip agit.

4 Ji nagon sanbenba nak da jikon sanbeken. Wain kiliḡ obikon dima sanbesak kan, bami dima tosak. Yanḡin jiyo nagon dima sanbeni kan, bami dima tokdan.

5 “Nak naga wain obi ae ji kiliḡno morap. Amin kinda nagon sanbenban nak unun aminon sanbeken kan, bami morapmi tokdisak. Ji nak nipman degek yo kinda aripmi dima ani.

6 “Amin kinda nagon toktoḡi dima sanbesak kan, unun amin kiliḡi yokwi yombem. Kiliḡi unjuden amin da mandan yopba kibidanba pan muwuk kindapmon soson.

7 “Ji nagon toktoḡi sanbeni ae geno jikon tosak kan, yo nido galak tanek bisit ani unun dakon bami noman tan damdisak.

8 Ji bami morapmisi tanba amin da dandaba nak dakon pangetnosi akdan. Yan aba Datno da man madep pakdisak.

9 “Dat da nak do but dasi galak tan namisak, yan gin nak da ji do but dasi galak tan damisat. Nak ji do but dasi galak tan damisat, ji toktoḡisi unun kagagwan egipni.

10 Nak Datno dakon gen teban guramigek but dasi galak tan namisak unun da kagagwan egisat. Ji yan gin nak dakon gen teban guramitni kan, but dasi

galak tañ damisat unun da kagagwan egipdan.

¹¹ Nak dakon kisik kisik da jikon tanjakwan ji dakon kisik kisik da madepsi tugosak, mibili yan do anek gen on dayisat.

¹² “Gen tebano unun yan: nak da ji do but dasi galak tañ damisat, jiyo yan gin disikon notji do but dasi galak tañ yomij yomij ani.

¹³ Amin kinda da notni do but dasi galak tañ iminek unun panpulugok do anek egip egipni paretjak kan, amin do but dasi galak tañ yomyomni unun da anpak bamisi ae wukwisi asak. Amin diwari morap dakon si yapmandak.

¹⁴ Ji gen teban on dayisat unun guramitni kan, ji nak dakon notnoni kabi akdan.

¹⁵ Oman monji unun amin tagini da yo morap asak unun dima nandan. Unun do oman monjino yan aeno dima dayiken. Gen morap Datnokon nandagim unun kili dayigim. Yan agim do ji notnoni yan dayisat.

¹⁶ Nak ji gat egipnen do ji da dima manjin nepgwit. Nak ji gat egipnen do manjigim. Anek ji kin pi aba bami dima yokwi tanek toktoji toni do manjigim. Do nak da manon yo nido bisit ani unun Dat da tagi damjak.

¹⁷ Gen tebano unun yan: Ji disikon notji do but dasi galak tañ yomij yomij ani.”

Miktim amin da panjet do

nandaba yokwi tok anyomdan

¹⁸ Yesu da sanbenek yagit, “Miktim amin da nandaba yokwi tok andaba kan, yanji nandani, mibiltok nak do yan gin awit.

¹⁹ Ji miktim amin da tilagon egipni kan, miktim amin da notnin di yanon da but dasi galak tañ damdan. Mani ji on miktim dakon amin dima. Nak da ji on miktimon ban kili manjin depgum. Unun do anek miktim amin da nandaba yokwi tok andaman.

²⁰ Gen dayigim unun do nandani, ‘Oman monji amin tagini dima yapmanan.’ Nak yokwi annamgwit kan, jiyo kisi yokwi yan gin andamdan. Ae nak dakon gen guramikgwit kan, ji dakon gen kisi guramitdan.

²¹ Ji nak nolgan do anek yokwi andamdan, nido Dat nak yabekban pigim unun dima nandan iman.

²² “Nak pijek gen dima yoyigim tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok. Mani nak pijek gen kili yoyigim, do amin kinda da ‘nak dima nandanek sun agim’ yan yogogi mini.

²³ Amin kinda nak do nandaban yokwi tok an namisak, unun amin Datno kisi do nandaban yokwi tok an imisak.

²⁴ Nak unun da binapmon pi tapmimi ton amin kinda da dima agit unun ban agim. Yan dima agim tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok.

Mani nak da wasok tapmimi toŋ agim unun pindakgwit, mani nak gat Datno gat kisi do nandaba yokwi tok anjimanj.

²⁵ Yanj aba gen teban papi-anikon gen kinda tosoŋ unun bami toŋ agit. Gen unun yanj: 'Isal dogin amin da nandaba yokwi tok anj namgwit.'

²⁶ "Panpulugokji, Gen Bami Dakon Wup, Daron egisak. Nak da jikon yabekgo pikdisak. Unun da Daron da piŋek mibilno do yanj tenjtenjok akdisak.

²⁷ Ae ji nak da pi si wasagimon da wasanek egipgumanj da ekwamanj, do jijo kisi nak do yanj tenjtenjok ani."

16

¹ "Gen unun nandanj gadatji dima witdal kini do anek dayisat.

² Muwut muwut yutnikon banj ji dolek unun gat dima muwutni do yanj sop anj damdanj. Bisap kinda apjak, unudon amin da dikba kimagakwa unun amin da nin da Piŋkop do yo tagisi anj imamanj yanj nandakdanj.

³ Unun Dat dima nandanj iman, ae nakyokisi dima nandanj namanj. Yanj do, yo morap unun anj damdanj.

⁴ Mani abisok yo unun al-tokdanj do kili dayinj mudat, do don amin da yo unun anj daba gen on dayisat unun do nandani."

Yesu da Telagi Wup dakon pi do yagit

Yesu da sanjenjek yagit, "Kalip naga gat kisi egipgumanj do anek on gen morap dima dayigim.

⁵ Abisok nak Dat yabekban pigimon tobil wigikdisat. Mani jikon da kinda da 'Gak dukon kisal?' yanj dima nayanj.

⁶ Abisok gen on dayiko jigisi nandanj.

⁷ Mani asisi dayisat, nak ji panpulugok do depmanj dek wigikdisat. Dima wigikenj kanj, Panpulugokji jikon dima pikdisak. Mani nak wigikenj kanj, nak da yabekgo jikon pikdisak.

⁸ Unun da piŋ pi aban miktim amin morap anjak yokwi gat, ae anjak kilegi gat, ae Piŋkop da amin gen pikon yopdisak gat dakon mibili kisi pakyanjsi nandaba pisokdisak.

⁹ Pi aban yokwinin madepsi tanj nimanj yanj pindatdanj. Yokwini dakon mibili unun nak dima nandanj gadanj namanj.

¹⁰ Ae pi aban anjak kilegi dakon mibili nandaba pisokdisak, nido nak Daron wigapbo ae sanjenjek dima nandakdanj.

¹¹ Ae pi aban amin gen pikon yopyop dakon bisap apdisak yanj nandani, nido on miktim dakon kila amin madep unun kobogi yokwi timitdisak."

12 “Gen yogogi morapmi ton, mani abisok dayiken kan, ji aripmi dima timitdan.

13 Mani Gen Bamisi Dakon Wup unun da abin ji panpulanganban gen bami morap nandaba pisokdan. Unun iyi dakon gen ban dima dayikdisak, gen nandisak unun banjin dayikdisak. Anek yo don altokdan unun do dayikdisak.

14 Unun da nak dakon gen abidanek dayin tentenanban unun da nak dakon tilim madepno akdisak.

15 Daron yo morap ton unun nak dakon. Unun do mani yat, Wup da nak dakon gen abidanek yan tentenan damdisak.”

Kisik kisik da but yokwi dakon kulabik akdisak

16 Yesu da sanbenek yan yagit, “Bisap pisipmisok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae timisok di egek donjok nandakdan.”

17 Pandet diwari notni yoyin yoyin anek yawit, “Gen unun niyisak dakon mibili nian? Yan yak, ‘Bisap pisipmisok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae timisok di egek donjok nandakdan.’ Ae yan yak, ‘Unun dakon mibili unun yan: nak Daron kikdisat.’

18 ‘Bisap pisipmisok’ yan unun mibili nido yak? Gen unun dakon mibili dima nandaman.”

19 Yesu unun do nayikdan yan pindagek yan yoyigit,

“Gen unun yat dakon mibili nandak do disi gin yon, ma? Yan dayit, ‘Bisap pisipmisok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae bisap pisipmisok egek ae donjok nandakdan.’

20 Asisi dayisat, ji kunam madepsi tatdan, ae bupmi kunamyo kisi madepsi akdan. Mani miktim amin da kisik kisik akdan. Butji wagilsi yokwi tokdan, mani but yokwisi dakon kulabigi don kisik kisik madepsi nandakdan.

21 Minjat kinda monji altok do anjakwan tepmi madepsi nandisak. Mani monji altanakwan tepmi unun pasak dakon nandak nandak dima asak. Monji miktimon kili al-tosok unun do kisik kisik asak.

22 Unun da tilak ji abisok but yokwi an. Mani aeno dandaken bisapmon kisik kisik akdan. Ae amin kinda da kisik kisikji aripmi dima gwayesak.

23 Unun bisapmon ji da nak yo kinda do bisit dima nayikdan. Asisi dayisat, yo kinda do nak da manon da Dat bisit iyini kan, unun damdisak.

24 Ji kalip nak da manon da yo kinda abidok do bisit kinda dima awit. Ji bisit ani. Yan anek yo timigakwa kisik kisik da butjikon tugosak.”

Yesu da miktim dakon tapmim kili abigit

25 Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak on gen morap tilagon da dayisat. Don tilak

gen ae dima dayikenj. Dat do nomansi dayinj tenjentokdisat.

26-27 Nak da ji do anek Dat bisit iyikenj yanj dima dayisat. Dima. Ji nak do but dasi galak tanj namanj, ae nak Pinjkopmon da apgum yanj nandaba bami asak. Yanj anj, do Dat da iyij but dasi galak tanj damisak. Do unun bisapmon ji nak da manon Dat bisit iyikdanj.

28 Nak Daron da miktimon pigim. Ae abisok miktimon yipmanjek Daron wigikdisat.”

29 Yanj yanban panjet kabini da yanj iyiwit, “Abisok nomansi niyisal. Tilak gen dima yosol.

30 Nin abisok yanjsi nandamanj, gak yo morap kili nandanj mudosol, ae amin da dima gayinjakwa gaga tagi yoki. Unun do anek gak Pinjkopmon da apgul yanjsi nandano bami asak.”

31 Yanjba Yesu da yanj yoyigit, “Abisok ji kili nandanj gadat anj, ma?

32 Nandani, bisap kili kwantak. Asi bisap kili unun, do ji biripmigi yutjikon kinj kinj akdanj. Yanj anek nak nepba naga gin egipdisat. Mani Dat nak gat egisak do naga ginsi dima egipbenj.

33 Ji nagon gadanjek butji yaworisi tanjakwa egipni, yanj do anek gen on dayisat. Miktimon egipni bisapmon jigij noman tanj damdanj. Mani ji pasol pasoli mini tebaisi atni. Nak da miktimon dakon tapmam kili abinj yipgum.”

17

Yesu iyij do bisit agit

1 Yesu panjet kabini gen unun yoyinj mudanjek Kwen Kokup sintanjek bisit yanj agit, “Dat, bisap kili abik. Monjigo dakon man awigaki kanjo Monjigo da gak dakon man awigisak.

2 Amin morap Monjigo da kila asak do yanj mudanj imgul. Yanjo, amin morap imisal unun da egip egip dagok dagogi mini tagi yomjak.

3 Egip egip dagok dagogi mini dakon mibili unun yanj: amin da gak Pinjkop kalonjisi bamisi yanj nandanj gamanj, ae Yesu Kristo gak da yabekbi pigit yanj gin nandanj imanj.

4 Gak da pi morap namgul, unun pi anj mudoko miktimon amin da tilimgo kili kawit.

5 Dat, miktimon dima noman tanjakwan nak gak gat egek tilimno tanj namgut. Abisok gak da injamon unun tilim aego nabi.

Yesu panjetni do bisit agit

6 “Amin morap on miktimon banj namgul kabikon gak dakon mibilgo kili yoyinj tenjentagim. Unun amin gak dakon banj nak do nabi gak dakon gen guramikgwit.

7 Abisok yanjsi nandanj, yo morap namgul unun gak dasi namgul yanj nandanj.

8 Nido gen morap namgul unun yoyiko abidawit. Anjek asi nak gagon da apgum ae

gak da nak yabekgil, yanji nandaba bamisi asak.

⁹ Nak unun amin kabi do bisit asat. Miktim amin kisi do dima asat. Unun amin kabi namgul unun gak dakon amin kabigo, do unun do bisit asat.

¹⁰ Nak dakon amin kabi unun gak dakon. Ae gak dakon amin kabi unun nak dakon. Amin da nak dakon amin kabino pindagek tilimno kanek man madep naman.

¹¹ “Nak gagon obijek miktimon sanbenek dima egipben. Mani unun amin kabi da miktimon sigin egipdan. Telagi Dat, mango tapmimi tonji namgul unun nan panjutnoki. Yan anjaki nit da kalonjisi ekwamak, unun amin kabi da kalonjisi yan gin egipni.

¹² Nak unun gat egipguman bisapmon man namgul unun nan panjutnanapbo tagisi egipgwit. Unun amin kabikon da amin pasiljak do yanbi unun dagin pasilgit. Yan anjakwan Pinjop da papiakon gen unun do mandabi unun bami tonj agit.

¹³ “Nak abisok gagon open, mani kisik kisikno da unun amin kabikon tugosak yan do miktimon sigin egek gen on yosot.

¹⁴ Nak naga on miktimon nani dima, ae amin kabino unun kisi on miktimon nani dima, do nak gengo amin kabino do yobo miktim amin da nandaba yokwi tok an yomgwit.

¹⁵ Amin kabino miktimon ban timikgi do bisit dima asat. Panjutnanjaki Yokwi Ami da dima panjupbal asak yan do bisit asat.

¹⁶ Nak naga on miktimon nani dima, ae amin kabino unun kisi on miktimon nani dima.

¹⁷ Gak dakon gen unun gen bamisi. Amin kabinokon pi abi gengo bamisi unun da burikon pi aban gakdosi amin ani.

¹⁸ Gak da nak yabekbi miktimon pigim. Yanjin nak da amin kabino miktimon yabekdat.

¹⁹ Unun amin da gakdosi amin ani do anjek egip egipno kalonj gak do gamisat.

Yesu nandan gadat amin kisi do bisit agit

²⁰ “Nak unun amin kabi do gin bisit dima asat. Unun amin kabi da gen yanakwa nak nandan gadan namni amin unun kisi do asat.

²¹ Dat nak gagon egapbo gak nagon egisal yan gin unun amin kabi da but kalonjisi egipni do bisit asat. Unun amin nit gat egapno miktim amin da asi gak da nak yabekbi pigim yan nandaba bamisi asak dosi nandisat.

²² Nit kalonji ekwamak yan gin unun amin kalonjisi egipni, yan do tilim namgul unun kili yomgum.

²³ Nak unun amin kabikon egapbo gak nagon egisal. Kalonjisi egipni do nandisat. Yan egakwa miktim amin da gak da nak yabekbi pigim

yaŋ nandani dosi nandisat. Ae gak da nak do but dasi galak taŋ namisal yaŋ gin gak da uŋun amin do galak taŋ yomisal yaŋ nandani dosi nandisat.

²⁴ “Dat, miŋat amin nak do namgul uŋun nak da egipben kokupmon nak gat kisin egipnen do nandisat. Tilim namgul uŋun koni do nandisat. Yo morap dima noman tanakwa but dasi kilisi galak taŋ namgul, uŋun do aŋek uŋun tilim namgul.

²⁵ Dat Kilegisi, miktim amin gak dima nandan gaman. Mani nak nandan gamisat. Ae amin kabino da gak da nak yabekbi pigim yaŋsi nandaba bami asak.

²⁶ Nak da gak uŋun amin kabikon yoligim. Ae gak da but dasi galak taŋ namisal yaŋ gin uŋun amin kabi da amin do but dasi galak taŋ yomni, ae nak uŋun amin kabikon egipben, yaŋ do sigin sanbenek gak yolikdisat.”

Yesu tepmi panjek kimakgit da aeni pidagit

(Kilapmi 18-20)

18

*Judas da Yesu uwal da
kisiron yipgut*

(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae
Lk 22.47-53)

¹ Yesu bisit aŋ mudanban panjet kabini gat kisi Kidron Pakbi Kidat yapmanek kiwit. Uŋun pakbi da usugap da pigaga kinda tosok. Yesu gat

panjet kabini gat uŋun pigagawan pigiwit.

² Bisap morapmi Yesu gat panjet kabini gat uŋun pigaga muwuk muwuk awit, do uwal da kisiron yipjak amin Judas kisi uŋun pigaga kan nandanjo agit.

³ Do Judas da Rom dakon emat amin di gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin diwari gat timikban uŋudon kiwit. Obip amin uŋun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da yabekgwit. Uŋun amin kabi lam ae kaliŋ ae emat dakon yo kisi timikgwit.

⁴ Yesu yo morap noman taŋ imdan uŋun kili nandan mudagit. Do kapmatjok da kiŋ uŋun amin kabi yaŋ yoyigit, “Ji namin nan wisan?”

⁵ Yoyinban yaŋ yawit, “Nin Yesu Nasaret amin nan wisaman.”

Yaŋba Yesu da yoyigit, “Nak uŋun mani.” Yesu uwal da kisiron yipjak amin Judas uŋun amin kabi gat kisi akgwit.

⁶ Yesu da “Nak uŋun mani” yaŋ yaŋakwan amin uŋun timisok di duwalik kiŋek miktimon piligi pakgwit.

⁷ Yesu da aeni yoyigit, “Ji namin nan wisan?”

Yoyinban yawit, “Yesu Nasaret amin.”

⁸ Yaŋ yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Nak kili dayit, nak uŋun mani. Ji nak wisan kan, on amin kabi yopba kini.”

⁹ Yaŋ yaŋban gen kinda kalip yagit uŋun bami ton agit.

Gen unun yan: “Amin kabi unun nak do namgul unun kinda dima yipbo pasilgit.”

¹⁰ Saimon Pita da emat agak sibani ilik mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji dakon miragi amin tet nani mandan dagagit. Oman monji unun dakon mani Malkus.

¹¹ Yan aban Yesu da tebai yan iyigit, “Emat agak siba yigikon simil! Dat da tepmi paken do nandisak unun dima paken yan nandisal, ma?”

Yesu Anaskon ankiwit

¹² Emat amin gat ae mibiltok amin madepni gat, ae Juda amin dakon obip amin gat da Yesu abidanek nap teban nan abisiwit.

¹³ Yan anek mibiltok Anaskon ankiwit. Anas unun Kaiapas dakon yopmi. Unun bilagon Kaiapas da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut.

¹⁴ Unun da kalip Juda amin yan yoyigit, “Amin kalon kinda dagan amin morap kisi do anek kimotjak kan, unun tagi.”

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.69-70 ae Mk 14.66-68 ae Lk 22.55-57)

¹⁵ Saimon Pita gat ae panDET kinda gat Yesu yol anan kigimal. Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da unun panDET nandan imgut, do Yesu yol anan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalon pigigit.

¹⁶ Mani Pita wanga yoma kaga da kapmatjok akgit. Do panDET unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nandan imgut unun da kin oman minat kinda yoma kila agit unun iyinjek Pita abidanban nagalgwan pigigimal.

¹⁷ Oman minat unun yoma kila agit unun da Pita yan iyigit, “Gak unun amin dakon panDETni kinda bo?”

Iyinban Pita da yagit, “Nak dima.”

¹⁸ Kokup mirimisi agit, do oman monji gat ae obip amin gat kindapni alik do kindap kinda sogit da patderikon angwasiyek akgwit. Anakwa Pita yo kisi agek kindapni aliwit.

Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu gen yan imgut

(Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Lk 22.66-71)

¹⁹ Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu panDET kabini do iyigit ae yoyinDET agit kisi do iyigit.

²⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak gen nomansi amin kisi yoyin tenjenagam. Muwut muwut yutnikon yoyin dekgim, ae Telagi Yut Madep da nagalon Juda amin da abin muwuk muwuk an unudon bisapmi bisapmi yoyin dekgim. Gen kinda pasilikon dimasi yagam.

²¹ Do nido nak nayisal? Gen yanapbo nandawit amin ban

yoyi. Gen yagim unjun da nandanaj.”

²² Yesu yan yanjakwan obip amin kinda da mogim kulbak anjagek yan iyigit, “Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon geni kobogi gen tagi nan iyisat yan nandisal ma?”

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gulusun yat kan, unjun do nayi. Ae gen kilegi yat kan, nido nikdal?”

²⁴ Nap kisirikon abisiwit dima witdalek Anas da Yesu yabekban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapaskon ankiwit.

Pita da aeni Yesu do wasip yagit

(Mt 26.71-75 ae Mk 14.69-72 ae Lk 22.58-62)

²⁵ Saimon Pita kindapni alin agakwan yan iyiwit, “Gak Yesu dakon panjetni kinda, ma?”

Yan iyinba yoyigit, “Nak panjetni kinda dima.”

²⁶ Mani mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman amin kinda, unjun Pita da miragi mandan dagagit amin unjun dakon diwatni kinda, unjun da yan iyigit, “Gakyo kisi Yesu gat pigaga ekwa dandat, ma?”

²⁷ Iyiban Pita da yagit, “Dima!” Wasip yanjakwan unjudon gin pup gen yagit.

Yesu Pailaron ankiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Lk 23.1-5)

²⁸ Juda amin da Yesu abidan Kaiapas dakon yut yipmanjek gapman dakon

amin madep da yutnon ankiwit. Unjun kili wisa dagagit, do iyi gapman dakon amin madep da nagalon dima pigiwit, nido piginen kan Pinjop da dabilon kilek tanek Yapyap Bilak dakon jap noknoknin ansun akdaman yan nandawit.

²⁹ Wanja joman agakwa Pailat da pin yan yoyigit, “Ji on amin mibili nido gen yan imen?”

³⁰ Yanban yan iyiwit, “Unjun yokwi pakpak kinda dima tam, gagon dima anjopnom.”

³¹ Yanba Pailat da yoyigit, “Disi abidan anki disi dakon gen tebanji yolek gen pikon yipni.”

Yanban Juda amin da yan iyiwit, “Nin da amin kinda anjatno kimotjak dakon yan dagok ninon dimasi tosok.”

³² Gen unjun yanba kalip Yesu da kosit nianon da kimotjak do yagit, unjun bami ton agit.

³³ Pailat da aeni gapman da yutnon wigi Yesu iyiban opban yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

³⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Unjun gaga nandanek yosol, bo amin di da nak do yan gayiwit?”

³⁵ Yanban Pailat da yagit, “Nak Juda amin kinda dima! Gaga dakon amin kabigo gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabigo gat da gak abidan anjan nagon anjober. Gak ninan agit?”

³⁶ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da Amin Kila Asat unun on miktim dakon yo dima. On miktim dakon tam nak dakon oman monjino gat emat wamanakwa amin kinda da nak Juda amin da kisiron aripmi dima nepbam. Nak da Amin Kila Asat unun kokup njwakjwari dakon yo.”

³⁷ Yanban Pailat da iyigit, “Asi gak kila amin madep kinda, ma?”

Yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Kila amin madep kinda yan nayisal unun asi bami yosol. Nak gen bami minjat amin morap yoyiken do on miktimon pigim. Mibili yan do meŋ da anjalagit. Gen bami yolgan amin morap unun nak dakon gen do mirak yopmanjan.”

³⁸ Yanban Pailat da iyigit, “Gen bami unun yo kinda ni?”

Pailat da Yesu tilak kindapmon anjatni do yagit
(Mt 27.15-31 ae Mk 15.6-20 ae Lk 23.13-25)

Pailat gen unun iyinek aeni wanja Juda aminon pigeŋ yan yoyigit, “Nak da gulusuŋ kinda agit do gen yan imneŋ da arip dimasi kosot.”

³⁹ Mani Yapyap Bilagon anpakji yolek amin kinda dam tebanon nan witdal yipbo kin kin an. Do Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak bo nian nandan?”

⁴⁰ Yanban yan tidanek yawit, “Barabas nan yipbi kisak.” Barabas unun kabo noknok, ae amin dapmanek yoni gwayan amin kinda.

19

¹ Pailat da yanban Yesu abidanek baljawit.

² Anakwa emat amin da nap keli ton kindanan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanek Yesu da busuŋon yipgwit. Yan anek imal dubak gami kinda nan pan imgwit.

³ Anek kapmatjok da kin yan iyiwit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” Yan iyinek mogim kulbak anakgwit.

⁴ Anakwa Pailat wanja aeni pigi Juda amin yan yoyigit, “Nak da unun amin jikon abiko yanŋi nandan imni, nak da unun amin gulusuŋni kinda agit do gen yan imneŋ da arip dimasi kosot.”

⁵ Yesu nap keli ton ban pelitni waman imgwit gat ae imal dubak gami kisi kwenikon sigin tanakwa wanja pigit. Pinakwan Pailat da amin yan yoyigit, “Kabit, unun amin oni.”

⁶ Yanakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae obip amin gat da Yesu kanek tebai yan tidanek yan yawit, “Tilak kindapmon anakba kimakban! Tilak kindapmon anakba kimakban!”

Yanba Pailat da yoyigit, “Disi abidan anki tilak kindapmon anakba kimotjak. Nak da gulusuŋni kinda agit do gen yan imneŋ da arip dima kat.”

⁷ Mani Juda amin da yan iyiwit, “Unun amin da iyi do

'Nak Pinjokop dakon Monji' yan yagit. Nin dakon gen teban da unjoden amin si kimotni do yosok."

8 Pailat gen unjun nandanek mibiltok pasalgit unjun si yapmanek madepsi pasalgit.

9 Anek aeni gapman yutnon wigi Yesu yan iyigit, "Gak dukon nani?" Mani Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit.

10 Anjakwan Pailat da iyigit, "Kobogi nayik do dima nandisal, ma? Gepbo kiki bo ae tilak kindapmon gitni dakon yan dagok nagon gin tosok. Gak unjun dima nandisal, ma?"

11 Yanban Yesu da iyigit, "Pinjokop kwen egisak unjun da tapmim dima gamgut tam, gak da nak abin nepbi dakon tapmim kinda dima tarj gaban. Do amin gak da kisiron nepmak unjun dakon yokwi da gak dakon yokwi yapmandak."

12 Pailat gen unjun nandanek Yesu yipban isal kisak do kosit wisik agit. Mani Juda amin da yan tidanek yan yawit, "Gak unjun amin yipbi kisak kan, gak Sisa dakon notni dima. Amin iyi do nak kila amin madep yan yosok unjun Sisa dakon uwalni."

13 Pailat gen unjun nandanek Yesu ananj wanga abigigit. Abigek tamo kinda mani Tip Barj Yalinbi Tamo yan yon unjodon gen kokwin an yityit tamo kinda tosok unjodon yikgit. (Unjun tamo

Ibru genon da Gabata yan yon.)

14 Anwa Yapyap Bilak do nandanek jap panjosit ak bisap, gildat binap 12 kilok agit. Pailat da Juda amin yan yoyigit, "Kabir, kila amin madepji oni."

15 Yanban yan tidanek yawit, "Anabigit! Anabigit! Tilak kindapmon anjakgit!"

Yanba Pailat da yoyigit, "Kila amin madepji tilak kindapmon anjakgen do nandanek?"

Yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan yawit, "Ninon kila amin madep kinda dima egisak. Sisa kalongin!"

16 Pailat da Yesu tilak kindapmon anjatni do emat amin da kisiron yipban abidan ankiwit.

Yesu tilak kindapmon anjakgit

(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43)

17 Yesu iyi tilak kindapni guramigek kokup pap yipmanek miktin tim kindakon kiwit, mani Busun Kidat. Ibru genon da Golgata yan yon.

18 Unjodon tilak kindapmon anjakgit. Amin bamori kisi tilak kindap teri teri dapmanakwa Yesu binapmon agit.

19 Pailat da yanban but piso gen kinda mandan tilak kindapmon yipgit. Gen unjun yan, YESU NASARET

AMĪN, JUDA AMĪN DAKON
KĪLA AMĪN MADEPNI

²⁰ Uņun kosiri kapbi mandawit. Ibru gen, ae Rom gen, ae Grik genon da kisi mandawit. Yesu anakgwit miktim tim uņun kokup pap da kapmatjok tagit, do Juda amin morapmi da gen uņun manjiwit.

²¹ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Pailat yaņ iyiwit, “Juda amin dakon kila amin madepni’ yaņ dima mandaki. Gen yaņ mandaki: ‘On amin da yagit, Nak Juda amin dakon kila amin madepni.’”

²² Yaņba Pailat da yagit, “Yum koni. Gen kili mandat uņun dagin tosak.”

²³ Emat amin da Yesu tilak kindapmon anagek imalni timikgwit. Timigek kokwin 4 kabi anakwa kalon kalon da imalni kalon kalon timikgwit. Ae paba pigik dubakni kisi abidawit. Paba pigikni sanbekni uņun mini imal diwat kaloni naņ bupbi kawit.

²⁴ Yaņ kanek notni yoyiņ yoyiņ anek yaņ yawit, “Dima pudoneņ. Namin da abidosak yaņ do satu wasok aneņ.” Yaņ yaņek yaņ gin aba Pin kop da papiakon gen kinda tosok uņun bami ton agit. Gen uņun yaņ:

“Imalno kokwinigek timikgwit,
ae namin da paba
pigikno abidosak yaņ
do satu wasok awit.”
Do emat amin da yaņ awit.

²⁵ Yesu dakon meni, ae meni dakon padige, ae Maria uņun Klopas dakon miņatni, ae Maria Makdala kokup papmon nani, uņun miņat kabi da Yesu dakon tilak kindap da kapmatjok akgwit.

²⁶ Yesu da meni gat ae paņdet but dasi galak taņ imgut uņun kapmatjok akbal pindagek meni yaņ iyigit, “Miņat, on gak dakon monjigo.”

²⁷ Ae paņdet uņun yaņ iyigit, “On gak dakon menngo.” Uņun bisapmon da wasaņek paņdet uņun da Maria anki yutnikon kila agit.

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49)

²⁸ Yesu pi morapni kili uņun mudosok yaņ nandaņek, ae Pin kop da papiakon gen kinda tosok uņun bami ton asak dosi nandaņek yaņ yagit, “Tekno bap tosok.” Gen uņun yaņakwan

²⁹ wain kinam kinda kapmatjok tagit. Do yo kinda gugidan yombem abidan wainon sibiņba tugaņban, isop kindap dakon kilinikon walik yipba Yesu da dulumon wigigit.

³⁰ Wikwan Yesu da wain naņek yaņ yagit, “Kili uņun mudosok.” Yaņ yaņek busuņi tadik pinjek wupni yipban kigit.

*Emat amin kinda da Yesu
dakon gekgegi sugagit*

31 Kili Sabat bisap dakon yo panthagap ak gildat agit. Unjun Sabat unjun bisap madepsi kinda, do Juda amin da tilak kindapmon bumjot dima toni do nandawit. Yan nandawit do amin tilak kindapmon akgwit dakon kandapni dapman jokgal do Pailat iyiwit. Yan aba tepmi kimakba bumjotni panjini yanon da yawit.

32 Yanba emat amin da kin amin bamot Yesu gat dapgwit dakon kandapni dapman jokgalgwit.

33 Mani Yesukon abin kanba kili kimakgit kawit, do kandapni dima anak jokgalgwit.

34 Mani emat amin kinda da Yesu dakon gekgegi gwawia nan sugagit. Suganban unjon gin pakbi yawiyo da pakgwit.

35 Yo unjun si kagit amin unjun da iy unjun dakon yan tenjenok asak. Ae iy bamisi yosot yan nandisak, do jiyo kisi nandan gadat ani yan do gen unjun yan tenjenosok.

36 Yo unjun aba Pinjokop da pa-piakon gen kinda tosok unjun bami ton agit. Gen unjun yan: "Kidatni kinda dima anak jok-galdan."

37 Ae Pinjokop dakon gen kinda gat yan tosok:

"Amin da giptimi sugawit unjun kokdan."

*Yesu dakon bumjotni
kimakbi tamo kalugi*

kindakon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-56)

38 Kili don Josep Arimatea kokupmon nani da kin Yesu dakon bumjotni Pailat da nandan iban anjksak do iyigit. (Josep unjun Yesu dakon panjetni kinda. Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek Yesu do nandan gadatni si anjisibigit.) Pailat da nandan iban Josep da kin Yesu dakon bumjotni anjkgit.

39 Ae Nikodemus kalip Yesu kalbi kin kagit unjunyo kisi unjun bisapmon gin apgut. Unjun yo kibani ton tagisi di timik panapgut. Unjun kindap bamori dakon gawonj ban iktagilek wasawit. Yo kibani tagisi unjun dakon jigini unjun 30 kilo da arip.

40 Josep gat Nikodemus gat da Yesu dakon bumjotni abidanek yo kibani tagisi unjun tagal imgumal. Yan anek imal tagisi ban gwilikgimal. Unjun Juda amin da anpagon amin kimakbi do yan an.

41 Yesu tilak kindapmon anakgwit da kapmatjok pi kinda tagit. Unjun pigagagwan kimakbi tamo kalugi kinda tagit. Unjun tamokon bumjot kinda dima yipbi.

42 Unjun Juda amin da Sabat bisap dakon yo panthagap ak bisap, ae kimakbi tamo unjun kapmatjok tagit, do amin bamot Yesu dakon bumjotni anki unjungwan yipgumal.

20

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-8 ae Mk 16.1-8 ae Lk 24.1-12)

1 Sonda wisa dagokdo pilin tuk tarjakwan gin Maria Makdala kokupmon nani kimakbi tamokon apgut. Abin kanban kimakbi tamo dakon yoma sogwit dakon tip kili antobilba kigit kagit.

2 Yan kanjek timtim yanek kin Saimon Pita gat ae Yesu da panjetni kinda but dasi galak tar imgut unun bamot yan yoyigit, "Amin Tagi kimakbi tamokon nan anabigen. Anki dukwan yipman unun dima nandaman."

3 Yanban Pita gat ae panjet kinda unun gat kimakbi tamokon kigimal.

4 Amin bamot kisi timtim yanek kigimal, mani panjet kinda unun da Pita yapmanek unun da kalip kimakbi tamokon kin altagit.

5 Kin pagadane kimakbi tamogwan wusigit. Wusinek imal tagisi Yesu dakon bumjotni wamgwit unun tarba pindakgit. Mani dima wigigit.

6 Saimon Pita unun da bunon abinek unun kimakbi tamogwan wigigit. Wigek imal tarba pindakgit.

7 Ae imal kinda kagit unun Yesu da busunon wabi. Imal unun imal diwari gat dima tawit. Unun gironjikbi da iyindage tarban kagit.

8 Ae panjet unun kinda mibiltok kimakbi tamokon kigit unun kisi wigigit. Wigi pindagek nandan gadat agit.

9 Unun bisapmon Pinjop da papiakon Yesu kimoron da ae pidokdisak dakon gen tosok unun do dima nandaba pisagit.

10 Yo unun pindagek panjet bamot tobil kokupmon kigimal.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Mk 16.9-11)

11 Maria kimakbi tamo da wanga agek kunam tagit. Kunam tagek tagek pagadane kimakbi tamogwan wisigit.

12 Wisinek anelo bamori imalni kwakwagi pindakgit. Unun anelo bamot Yesu dakon bumjotni da tagit unudon yikgimal. Kinda busuni da tagiron yikgit, anakwan kinda kandapni da tagiron yikgit.

13 Maria yan iyigimal, "Minjat gak kunam nido takdal?"

Yanbal yan yoyigit, "Amin Tagino abidan anki dukwan yipman unun dima nandisat."

14 Yan yanek tobil Yesu akban kagit. Mani Maria da unun Yesu yan dima kanban pisagit.

15 Kili Yesu da yan iyigit, "Minjat gak nido takdal? Gak namin nan wisisal?"

Maria da pikaga unun dakon pi monji kinda yan nandane yan iyigit, "Amin tagi, gak da bumjot ankil kan,

dukwan yipmal nayinbi kin abidan anopben.”

16 Yanban Yesu da yagit, “Maria!”

Yanban Maria da tobil Ibru genon da yan iyigit, “Rabonai.” (Rabonai unun dakon mibili unun Yoyindet.)

17 Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak Datnokon dima wigit, do nak dima abidoki. Kin notno kabi yan yoyiki, ‘Nak Datno ae ji dakon Datji unudon wigiken. Pin kopno ae ji dakon Pin kopji unudon wigiken.’”

18 Iyiban Maria Makdala kokupmon nani da kin pandet kabi yan yoyigit, “Amin Tagi nak da kili kat.” Yan yoyinek Yesu da gen iyigit unun yoyigit.

Pandetni da Yesu kawit

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49)

19 Sonda pilin kaga pandetni Juda amin dakon kila amin do pasalek yut kindakon muwugek yoma bengan anek yikgwit. Yigakwa Yesu da abin bikbik nikon agek yan yoyigit, “Butji yawori tosak.”

20 Yan yanek kisit bamotni ae gekgekniyo yoliban pandetni Amin Tagini kanek but galak madepsi nandawit.

21 Aeni Yesu da yan yoyigit, “Butji yawori tosak. Dat da nak yabekgit, yan gin nak da ji yabekdat.”

22 Yan yanek migani pisonban pandetnikon kinakwan yan yagit, “Ji Telagi Wup abidoni.

23 Ji amin dakon yokwini yopman yomni kan, diwarini pasil yomdan, ae dima yopman yomni kan, diwarini tan yomdan.”

Tomas da Yesu kagit

24 Pandetni diwari Yesu kawit bisapmon kinda unun notni gat dima egipgwit, mani unun Tomas (ae mani kinda Yayat).

25 Pandet diwari da Tomas yan iyiwit, “Nin Amin Taginin kaman!”

Yan iyinba Tomas da yoyigit, “Kisirikon birin tamo dima pindagek witjiken, ae gekgekikon wuda gwaljik dima witjiken kan, ji da gen nayan unun do nandabo bami dima asak.”

26 Gildat 7 kabi mudanakwa pandet kabi ae notni Tomas gat kisi yutnon muwugek yoma bengan awit. Mani Yesu abin bikbik nikon altanban kawit. Altanek yan yoyigit, “Butji yawori tosak.”

27 Yan yoyinek Tomas yan iyigit, “Gak abin kisitno witjinek pindat. Anek kisitgo awin gekgeknokon witjiki. Gak but bamot dima anek nandan gadan nabi.”

28 Yanban Tomas da yan iyigit, “Amin Tagino ae Pin kopno.”

29 Yan yanban Yesu da iyigit, “Gak kili nandal, do nandan gadan namisal. Amin nak dima nandanek nandan gadan naman, unun amin kisik kisik tagi ani.”

On papia dakon mibilisi

³⁰ Yesu da wasok tapmimi ton diwari morapmisi anjakwan panjetni da pindakgwit, unun on papia-kon dima mandabi.

³¹ Mani papia on yan do mandabi. Ji da Yesu unun Kristo yansi nandan gadan imni. Ae Yesu unun Pinjop dakon Monjisi yan nandan gadan iminjakwa, unun da manon egip egip abidoni, mibili yan do papia on mandabi.

Yesu aeni panjet kabinikon altan yomgut

(Kilapmi 21)

21

Yesu panjetni diwari do altan yomgut

¹ Don aeni Yesu da panjetni Galili Pakbi idap ilenikon egakwa altan yomgut. Altan yomgut dakon gen unun yan.

² Saimon Pita, ae Tomas (Yayat yan iyiwit), ae Nataniel (Galili miktim, Kana kokupmon nani kinda), ae Sebedi dakon monji bamot gat, ae Yesu dakon panjetni bamori gat kisi egipgwit.

³ Saimon Pita da notni yan yoyigit, “Nak tap kilap ilit do kisat.”

Yanban yawit, “Nin kisin kinej.” Yan yanek boron wigek kiwit. Mani unun kalbi tap kilap kinda dima ilikgwit.

⁴ Wisa dagokdosi gildat dima winjakwan Yesu unun pakbi idap ilenikon akban

kawit, mani unun Yesu yan dima kanba pisagit.

⁵ Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Not kabi, ji tap kilap di ilan?”

Yanban yawit, “Dima.”

⁶ Yanba yan yagit, “Ji yikji bot amin tet do maba kwan tap kilap di ilitni.” Yan yanban yikni maba pikwan tap kilap morapmisi pigi tuganba yik ilik awik do antidok awit.

⁷ Yan anakwa panjet Yesu da galak tan imgut unun da Pita yan iyigit, “Unun Amin Tagi mani!” Saimon Pita unun pi do anek ilikba pigik kadimni kili ilik yipgut. Do notni da “Unun Amin Tagi mani!” yan yanban nandanek ilikba pigik kadimni ae panek pakbigwan pan magit.

⁸ Manek ilenikon kinakwan notni boron da bujon yol-gwit. Yolek yikni tap kilap tuganbi walimbil ilik anan kiwit, nido bot unun pakbi dubagikon dima tagit, 100 mita unun da tilagon gin tagit.

⁹ Kin ilenikon wigek yan pindakgwit: kindap kindap sogit da patderikon tap kilap kindap tagit, ae bretyo kisi tanba pindakgwit.

¹⁰ Pindagakwa Yesu da yan yoyigit, “Ji abisok tap kilap ilan di panapgut.”

¹¹ Yanban Saimon Pita da boron wigek tap kilap yik ilikban ilenikon wigigit. Yigon tap kilap madep madep 153 yan da pigi tugawit, mani yik unun dima dagagit.

12 Yesu da yan yoyigit, “Ji abin jap nabit.” Unun Amin Tagini yan kili nandan mudawit, do gen unun yanban panjetni si pasalek kinda da “Gak namin?” yan dima iyiwit.

13 Anakwa Yesu kindapmon kinjek bret ae tap kilap timigek panjetni do yomgut.

14 Yesu kimoron da pidan panjet kabinikon on altan yomgut unun da aban kosiri kapbi agit.

*Yesu da Pita yan iyigit,
“Gak sipsipno kila abi”*

15 Jap nan mudanek Yesu da Saimon Pita yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak tan namin kimagek on amin kabi da but dasi galak tan naman unun yapmandal, ma?”

Yanban Pita da yagit, “Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak tan gamisat.”

Yanban Yesu da iyigit, “Sipsip monin kabino upmokgi.”

16 Ae kosiri kinda gat yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak tan namisal, bo dima?”

Yanban Pita da yagit, “Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak tan gamisat.”

Yanban Yesu da iyigit, “Sipsipno kila abi.”

17 Ae Yesu da iyanban kosiri kapbi anakwan aeni yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji. Gak but dasi galak

tan namisal?” Pita unun Yesu da kosiri kapbi “Gak but dasi galak tan namisal?” yan iyigit, do buri jik tagit.

Yan nandanek Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, yo morap unun nandan mudosol. Nak but dasi galak tan gamisat, gaga nandisal.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak sipsipno upmokgi.

18 Asisi gayisat, gak monji gimonji egipgul bisapmon ilikba pigikgo panek kokup dukwan kik do nandagil unudon kin kin agil. Mani amin pelan aki bisapmon, kisitgo anenagaki amin njwaknjwari da ilikba pigikgo pan gaminek gak anan kosit dima kik do nandaki unun nan ankikdan.”

19 Yesu gen on Pita kosit nianon da kimagek Pinjkop man madep imjak unun do yagit. Yan yanek iyigit, “Nak nolgi.”

*Yesu da panjet kinda si
galak tan imgut, unun dakon
gen*

20 Pita da tobil panjet kinda Yesu da but dasi galak tan imgut unun kagit. Unun bujon yol panpan apgut. (Unun amin jap nawit bisapmon Yesu dakon pibit da kapmatjok busun unudonjok yipmanek Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, namin da gak uwal da kisiron gepjak?”)

21 Pita da unun amin kanek Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, ae on amin iwa?”

²² Yanban Yesu da yan iyigit, “Egakwan gin nak aeno tobil apber do nandaker bo dima, unun nak dakon yo. Gak nak nol.”

²³ Yan yanban binap gen kinda panmuwukbi kabikon kin iren tagit. Gen unun yan: “Unun pandet dima kimotdisak.” Mani Yesu da pandet unun dima kimotjak yan dima yagit. “Egakwan gin nak aeno tobil apber do nandaker bo dima, unun nak dakon yo”, unun gin yagit.

²⁴ Unun pandet da unun yo morap dakon yan tenjenok anek gen unun mandagit. Nin nandaman, gen unun yan tenjenosok unun bamisi.

²⁵ Yesu da yo diwari morapmisi gat agit. Yo morap agit kisi morap papiakon mandaner kan, miktimon papia unun da toni dakon tamo aripmi dima bo toni.

Yabekbi Pi Awit Dakon Gen

But piso gen

Yabekbi Papia on Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun sanbenek yosok. Luk dagin on papia kisi mandagit. On papiagwan yan konej; Telagi Wup da yabekbi do kosit yopman yominakwan Yesu dakon Gen Bin Tagisi “Jerusalem ae Judia ae Samaria yawit, ae yanakwa miktimi miktimi kigit” (1.8 do koki).

Papia Yabekbi da Yesu dakon panmuwukbi Juda amin kabikon da wasanek don madep tanek miktimi miktimi kigit do yosok. Ae Luk da yo kinda nolisak unun yan; Kristo dakon pi gat, ae minjat aminyo Yesu yolgwit dakon egip egip do kalip Pinjkop da Israel amin do yan teban tok agit unun bami ton awit.

Yo madep kinda Yabekbi Papia da yosok unun yan; Unun Telagi Wup dakon pi do yosok, unun Pinjkop dakon Wupni. Mibiltok Telagi Wup Pentikos bisapmon pandet kabikon pigit. Anek don nandak nandakni panthagap anek tapmim yomgut unun do yosok. Tapmim yominakwan wasok tapmimi ton anakwa amin da geni do nandaba bami agit, ae Yesu do nandan gadawit.

On papiakon pandet kabi da minjat aminyokon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yawit

bisapmon gen dubagisi yawit. Anakwa minjat aminyo morapmi da Gen Bin Tagisi unun yolakwa panmuwukbi si teban tagit.

Papia on da yabekbi morapmi da pi awit unun do yosok. Mani Pita gat Pol gat da pi agimal unun do morapmi yosok. Pita unun Yesu dakon pandetni kinda. Mani Pol kalip Yesu dima yolgit. Pol mibiltok Kristo dakon panmuwukbi pabin yop do pi tebaisi agit. Mani don Yesu da Pol yan iban but tobil anek pi amini bamisi kinda dagagit. Anek Amin Nwaktjari Kabikon Pinjkop gen yoyigit.

On papiagwan Luk da Pol da yo morap agit do yanek “nin da agiman” yan yosok. Nandak nandak amin morapmi da yan nandan; Luk iyi Pol gat bisap di agipgumal do “nin da agiman” yan unun do yosok.

Yabekbi kabi da Jerusalem kokup papmon Yesu dakon gen yoyin tenjawit

(Kilapmi 1.1-8.3)

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yan teban tok agit

1-2 Tiopilas, nak kalip papia kinda mandagim. Unun papiakon Yesu wasanek pi agit ae Pinjkop dakon gen yoyin dekgiron da kwen wigigit unun dakon mibili mandagim. Yesu yabekbi kabini manjigit unun altan

yomiņek Telagi Wup da tapmim imiņakwan pi ani do yoyiņ mudanakwan Piņkop da abidan anan Kwen Kokup wigigit.

³ Mibiltok tepmi madep panek kimagit da bunon egip egip aeni abidanek unun amin kabinikon altan yomgut. Altan yomiņek asi kalugi egisak yan nandani do yo morapmi agit. Gildat 40 unun gat egek Piņkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili yoyigit.

⁴ Bisap kinda unun gat egek yansi ani do yoyigit, "Ji Jerusalem kokup pap dima yipman detni. Datno da yo dam do yan teban tagit unun abidok do jomjom ani. Nak kalip yo unun do kili dayigim.

⁵ Jon da amin pakbi soņ yomgut, mani gildat kabisok kinda egek Piņkop da Telagi Wup soņ damdisak."

⁶ Unun bisapmon yabekbi kabini gat muwugek Yesu yan iyiwit, "Amin Tagi, gak abisok Israel amin nin panpulanganbi aenin miktinnin kila anek egipneņ bo dima?"

⁷ Yanba yan yoyigit, "Dat da yo morap ak do bisap manjigit unun ji dakon yo dima. Dat da yo morap unun iyi kila asak.

⁸ Mani Telagi Wup jikon piņban tapmim pakdan. Tapmim panek nak dakon gen Jerusalem kokup papmon yan tenņoni. Ae

unudon da Judia kokup morap kisi, ae Samaria miktin kisi, ae miktimi miktimi kisi yan tenņoni."

*Yesu Kwen Kokup wigigit
(Mk 16.19-20 ae Lk 24.50-53)*

⁹ Yesu da gen unun yan mudanakwan, kanakwa kwen wigigit. Wigakwan gikwem da wamanakwan aeni dima kawit.

¹⁰ Kwen tebai siņtanakwa unudon gin amin bamori imalni kwakwagi unun da altanbal yabekbi kabi gat akgwit.

¹¹ Altanek yan yoyigimal, "Galili amin ji nidosi kwen siņtanek akgan? Yesu unun abisok Piņkop da abidanban ji depman dek Kwen Kokup wigik. Abisok kanakwa wigik yan gin apjak bisapmon yan da tilagon apdisak."

Judas dakon kulabikni manjwit

¹² Yan yoyinbal ilen Olip yipmanek tobil Jerusalem kokup papmon kiwit. Hen Olip unun Jerusalem da kapmatjok toso.

¹³ Kiņ altanek yut kwen nani si egipgwiwon wigiwit. Amin egipgwit unun mani yan: Pita, Jon, Jems, Andru, Pilip, Tomas, Batolomiu, Matyu, Jems Alpius dakon monji, Saimon Selot da kabikon nani, ae Judas Jems dakon monji.

¹⁴ Unun amin kabi gat ae miņat diwari gat ae Yesu

1:3: Lk 24.36-49; Ya 10.41   1:4: Lk 24.49; Jn 14.16-17; Ya 2.33   1:5: Mt 3.11

1:6: Lk 24.21   1:7: Mk 13.32   1:8: Mt 28.19; Lk 24.48   1:11: Mt 26.64; Lk 21.27   1:12: Lk 24.50-53   1:13: Mt 10.2-4

dakon meni gat ae padik padikni gat kisi but kalonon da muwugek bisit pi sanbek sanbek awit.

¹⁵ Unun bisapmon amin 120 yan da Yesu nandan gadan imgwit. Pita unun kabikon da pidan agek yan yagit,

¹⁶ “Not kabi, kalipsigwan Telagi Wup da Dewit antagap aban Pin kop da papiakon Judas do gen kinda mandagit unun gen bami ton agit. Judas unun Yesu anoman anyoban obip amin da abidawit.

¹⁷ Judas kalip nin da kabikon ekwan pi kalon agiman.”

¹⁸ Judas unun yo yokwi agit dakon tomni timigek miktim tim kinda yuman nagit. Unun miktimon Judas da man sulugakwan kok wamiyo kisisi miktimon man mudawit.

¹⁹ Amin morap Jerusalem egipgwit unun dakon gen nandanek unun miktim tim mani Yawi Miktim yan yawit. Iyi da genon da Akeldama yan yawit.

²⁰ Pita da sanbenek gen yan yagit, “Kap Papia madepmon gen kinda yan mandabi:

‘Yut kokupyonikon amin di dima egipdo, isal tosak dosi nandisat.’

Ae unun papiakon gen kinda yan mandabi:

‘Kila amin pi agit unun amin kinda da kulabisak dosi nandisat.’

²¹⁻²² Gen yan tosak do amin kinda kulabigi anoman anej. Jon Telagi Pakbi Sogok

Aminon da wasanek Yesu nipman wigigit, ae amin morap nin gat sanbek sanbek egapno Amin Tagi Yesu kin ap agit, unun amin kinda nan kulabik anej. Unun amin dasi nin gat pi anek Yesu kimoron da pidagit unun do yan tenjenok anej.”

²³ Pita da yan yanban amin bamori do yan yomgwit, kinda mani Josep unun Basabas yan iyiwit, ae mani kinda Jastus. Ae amin kinda unun mani Matias.

²⁴⁻²⁵ Amin bamot unun manjinek bisit yan awit, “Amin Tagi, gak amin morap dakon but kisi pindak mudosol. Unun bamoron da namn dasi Judas dakon tamo abidanek yabekbi pi asak unun amin noliki. Bupmisi, Judas unun tamoni yipmanek kinak tamo iyi do yan mudanbikon kigit.”

²⁶ Bisit yan anek namn da noman tosak yan do wasok kinda awit. Tip wasok aba Matias da noman tagit. Noman tanek yabekbi 11 kabikon sanbegit.

2

Telagi Wup pigit

¹ Pentikos Bisap Madepmon Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yut kindakon gin muwugek egipgwit.

² Unudon gin nandanakwa wuwik madep kinda mirim madep an unun da tilagon

Kwen Kokup da pigit. Piŋ unun yut yikgwiron tugagit.

³ Anjakwan yan pindakgwit: milen asip amin mel yombem da noman taŋ wasen ki amin kalon kalon da kwenon yikgwit.

⁴ Anek Telagi Wup da amin kisi morap burikon pigi tugagit. Anek Wup da paŋpulugaŋban wasaŋek gen mibili mibili yawit.

⁵ Unun bisapmon Juda amin di Jerusalem kokup papmon egipgwit. Unun amin miktim morap taŋ aŋaŋ kwan unudon da apgwit. Unun amin Piŋkop gawak imiŋek egipgwit.

⁶ Wuwik unun nandaŋek unun miŋat amin kabi madepsi da muwugek amin kalon kalon mirak paŋ nandaba Yesu nandaŋ gadaŋ imgwit amin kabi da iyi da genonsi da gen yawit. Yanba nandaŋek nandaba ŋwakiŋwarisi

⁷ aban yan yawit, “On amin kabi gen yoŋ unun kisi morap Galili amin gin, ma?”

⁸ Kosit niaŋon da nin dakon gen kalon kalon yoŋ?

⁹ Nin miktimnin Patia, Midia, Elam, Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus, Asia,

¹⁰ Prigia, Pampilia, Isip, ae Libia miktim Sairini kokup pap da kapmatjok tosogon amin. Nin Rom amin diwari apgumaŋ da idon ekwamaŋ

¹¹ (Juda amin ae amin diwari Juda amin kabikon saŋbenbi kisi). Diwari nin

Krit amin, ae diwari Arebia amin. Nin kisi morap da nandaŋapno unun amin kabi da nin da genon da Piŋkop dakon wasokni masi masimi unun do yanba nandaŋaŋ.”

¹² Amin wuripdak pasalek notni yoyiŋ yoyiŋ anek yan yawit, “Yo on altaŋban komaŋ unun dakon mibili niaŋ?”

¹³ Yan yanakwa amin diwari da jigilak gen yanek yan yawit, “On amin kabi wain kalugi morapmi naŋ da but upbal aŋ.”

Pita da Piŋkop dakon gen yagit

¹⁴ Yanba nandaŋek Pita notni 11 kabi gat kisi pidan agek gen papmon da amin yan yoyigit, “Juda amin not kabi, ae ji Jerusalem kokup papmon ekwan amin morap, mirak pakyaŋsi yopmaŋakwa yo on altosok unun dakon mibili dayiko nandani.

¹⁵ “Ji on amin kabi but upbal aŋ yan nandaŋ, ma? Dimasi! Bisap apmeŋon wisa dagokdo 9 kilok gin asak. Pakbi teban noknok bisap unun pilindo.

¹⁶ Abisok yo on altosok unun kombi amin Joel da unun do kalipsigwan yan yagit:

¹⁷ ‘Piŋkop da yan yosok, Mibi gildat kwan taŋakwan Wupno amin morap kisi do tagal yoben.

Aŋapbo monji gwayosi da kombi gen yokdaŋ.

Ae monji bilagi da dipmin yombem pindatdaŋ.

Ae amin pelanj da dipmin pindatdan.

18 Uñun bisapmon oman amin kabino minjat ae wili kisi do Wupno tagal yobo uñun da kombi gen yokdan.

19 Anakwa kwen binap yo masi masimi uñun doliko pindatni.

Ae miktimon wasok tapmimi tonj ako bisap madep uñun dakon tilak yan pindatni.

Yawi ae kindap ae mukwa madep altokdan.

20 Uñun bisapmon gildat dabil pilin tuk anakwan kanek yawi dom akdisak.

Yan anakwan Amin Tagi apjak dakon bisap madep don altosak.

Uñun bisap madepmon Amin Tagi dakon tapmim madepni ae tilim madepni uñun altokdisak.

21 Uñun bisapmon minjat amin morap Amin Tagi da panpulugosak do bisit iyan uñun amin kabi iyi do pankutnosak.”

22 Pita sanbenek yan yagit, “Israel amin kabi, ji mirak yopmanek Yesu Nasaret amin do yoko nandabit. Uñun amin Pinjkopmon da apgut yan nandani do Pinjkop da tapmim iminjakwan wasok tapmimi tonj, ae yo masi masimi ae tilak mibili mibili agit. Yo morap agit uñun disi kawit.

23 Pinjkop da yan aben yan kili nandagit, do amin uñun ji da kisiron yipgut. Yipban ji da amin yokwi da kisiron yipba uñun da abidanek tilak kindapmon anakba kimakgit.

24 Kimot dakon jigi da amin uñun bisap pisipmisok wagil aripmi dima abin yipmi, do Pinjkop da kimoron nan aban pidagit.

25 Kalip Dewit da Yesu tepmi pasak do yan yagit:

‘Nak Amin Tagi koko nak gat sanbek sanbek egisak.

Uñun nak da kapmatjok egek tapmim naminjakwan yo kinda da aripmi dima ankwakwalitjak.

26 Yan asak, do butno da tagisi anakwan kisik kisik gen yosot.

Ae giptimno Pinjkop da anpulugosak do jomjom asat.

27 Gak nipbi kimakbi tamokon dima tokenj.

Telagi amingo dakon giptim ankutnanjaki dima miktosak.

28 Gak egip egip dakon kosit kili nolijbi kagim.

Nak gak gat egek kisik kisikgo da butnokon pigi tugosak.’

29 Not kabi, babiknin Dewit uñun dakon mibili do asisi dayin tenjenoko. Dewit uñun kimakban kilisi wayikgwit. Bumjotni dakon tamo abisok on kokupmon komanj.

30 Mani Dewit uñun kombi amin kinda egipgut. Pinjkop

da yan teban tok gen kinda yan iyigit: 'Gak dakon babigo kinda da gak da tamokon kila amin madep egipjak.'

³¹ Yo don altoni unun pindagek Kristo kimoron da pidosak do kili yagit. Giptimi kimakbi tamokon dima tosak ae dima miktosak yan Dewit da kili yagit.

³² Yesu unun Pinjkop da kimoron nan aban pidagit. Nin si kagiman do unun dakon yan tenjenok aman.

³³ Pinjkop da man madep imgut da iyi da aminsi tet do yikdak. Dat da Telagi Wup Monji do iben yan kili yan teban tagit. Do Monji do iban unun da tagalban yo abisok noman tosak unun ji kan nandanyo an.

³⁴ Dewit iyi Kwen Kokup dima wigigit mani yan yagit: 'Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yan iyisak, Gak nak da aminsi tet do yigaki

³⁵ uwalgo dakon tapmin pabin yopbo gak dakon pinbisi egipni.'

³⁶ Yando, Israel amin kabi ji yansi nandani, Yesu unun ji da tilak kindapmon anjagwit, mani Pinjkop da unun amin yipban Amin Tagi ae Kristo egisak."

Amin morapmi da but tobil anek telagi pakbi sowit

³⁷ Pita da gen unun yanban nandaba buri suganba amin da Pita gat yabekbi kabi

diwari gat yan yoyiwit, "Not kabi, nin abisok niansi ano kilek tosak?"

³⁸ Yanba Pita da yan yoyigit, "Ji kalon kalon but tobil anek Yesu Kristo da manon telagi pakbi sonakwa Pinjkop da yokwisi wiriritjak. Yan anakwa Pinjkop da but galak do Telagi Wup damjak.

³⁹ Pinjkop da Telagi Wupni dam do kili yan teban tok agit. Ji ae minat monjiyosi ae amin dubagikon ekwan, ae amin kisi morap Pinjkop da yan yomisak unun Telagi Wupni damjak."

⁴⁰ Pita da gen morapmi sanbenek nawa gen tebaisi yan yoyigit, "Ji kan kimotni. Yokwi pakpak kabikon da tobil apba Pinjkop da ji timitjak."

⁴¹ Unun gildaron gin amin 3 tausen Pita dakon gen nandaba bami agit. Yan anek telagi pakbi sonak Yesu da panmuwukbi kabikon sanbewit.

Amin but kalon anek egipgwit

⁴² Panmuwukbi kabi da yabekbi dakon gen nandak do galagi madepsi nandawit. Ae but da notni banjal banjal anek, jap anwa nok do ae bisit ak do sanbek sanbek muwukgwit.

⁴³ Yan anakwa Pinjkop da panpulanganban yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi aba amin da pindagek pasal kimakgwit.

44 Yesu nandan gadangwit amin kabi but kalon anek yo kabini kalon di banjin pan egipgwit.

45 Yo kabini gat miktimni gat yopba amin da yuman nanba monej unun ban bupmi amin panpulugawit.

46 Gildari gildari Telagi Yut Madepmon muwukgwit. Ae notni da yutnon muwuk muwuk anek but galagon da not panpulugok dakon kisik kisik anek jap nawit.

47 Anek Pin kop an kisinej egipgwit ae amin kisi morap da unun amin do nandaba tagisi agit. Gildari gildari amin diwari but tobil aba Amin Tagi da yokwikon ban timikban panmuwukbi kabikon sanbenba kabi madepsi agit.

3

Pita da kandap yokwi kind a nmlip agit

1 Bisap kindakon gildat tobil do anakwan Pita gat Jon gat bisit agak bisapmon Telagi Yut Madepmon kik do kigimal.

2 Kin pindakbal amin kabi kind a da kandap yokwi kind a waman anapgwit. Unun amin meni da yan analagit. Gildari gildari amin unun anabin Telagi Yut Madep dakon yoma kaga kind a mani Kildani Tagisi unudon yipman yipman awit. Amin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigakwa unun amin da monej imni do bisit yoyigit.

3 Pita gat Jon gat nagalgwan pigik do anakwal monej imjil do bisit yoyigit.

4 Pita gat Jon gat da amin unun tebai kanek Pita da yan iyigit, "Gak nit ninda!" 5 Yan iynban yo di namdamal yan nandanek tebai pindakgit.

6 Yan pindagakwan Pita da iyigit, "Nak monejno mini. Mani yo tan naman unun tagi gaben. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmim namgut do gayiko pidan kosit agip!"

7 Yan iyinek kisiri aminsi tet do abidanek anpuluganban pidagit. Pidanek unudon gin kandapni ae ban niyo kisi teban tawit.

8 Kandapmi teban tanba wigi man agek wasanek pilik bamok agit. Yan anek Pin kop an kisinej wigi mok mok anek amin bamot gat Telagi Yut Madep da nagalon pigiwit.

9 Pigakwa amin morap da kanba pilik bamok anek Pin kop an kisineban

10 kanek nandaba njwanjwarisi aban yan nandawit, "Mao! On amin yoma kaga mani Kildani Tagisi unudon yigek amin da monej imni do bisit asak amin oni. Unun da kilek tak!"

Pita da Telagi Yut Madepmon gen yagit

11 Yan nandanek amin morap timtim yanek abin kanba amin unun Pita Jonyo timikban akba pindakgwit. Tamo unun akgwit dakon

mani unun Solomon dakon Yik Nandat Tamo.

¹² Apba pindagek Pita da yan yoyigit, "Israel amin kabi, ji mibili nido tamtam yanek nit tebai nandan? Nit da kilegi do bo nit da tapmimon da on amin wasok ando kilek tak yan nandan? Unun dimasi!

¹³ Babiknin Abraham, Aisak ae Jekop unun dakon Pinjkop da oman amini Yesu man wukwisi imgut. Unun amin si anakba kimotjak do ji da uwal da kisiron yipgwit. Pailat da pulugan yipban kisak do nandagit, mani ji da manji iminek si kimotjak do yawit.

¹⁴ Unun Amin Telagisi ae Kilegisi egipgut, mani ji da manji imgwit. Manji iminek amin dapdap amin kinda jikon yipban opjak do Pailat iyiwit.

¹⁵ Egip egipmon niyin panpan kigik amin unun ji da anakba kimagit. Mani Pinjkop da kimoron nan aban pidagit. Pidanban kagimak do nit unun do yan tenjenok amak.

¹⁶ Nit Yesu nandan gadan imamak, do unun da wasok aban on amin kan nandanyo an unun abisok kilek tak. Yesu da iyi nandan gadat-nit panjeban anakwan unun nandan gadat da on amin wagilsa anmilip aban kilek tak da akban kon.

¹⁷ "Asi, not kabi ji gat ae kila amin kabisi gat dima nandan pisanjek Yesu anakgwit.

¹⁸ Mani kalip Pinjkop da kombi amin kisi da gen kagakon da Kristo tepmi pasak do yagit. Do ji da Yesu anakba gen unun bami ton agit.

¹⁹ Yan do, ji but tobil anek Pinjkopmon gadanba yokwisi mudoni.

²⁰ Yan aba Amin Tagi da tapmimni kalugi ji do damjak. Anek Kristo ji panpulugok do anek manjikbi unun damjak. Unun mani Yesu.

²¹ Yesu unun Kwen Kokup egek Pinjkop da yo morap panjaluk asak unun do jomjom asak. Yo morap panjaluk aben yan Pinjkop da unun do kili yan teban tagit. Panjagap aban telagi kombi amin kabini da unun do kili yawit.

²² Kalip Moses da yan yagit: 'Amin Tagisi Pinjkop da don ji kabikon amin kinda anroman aban kombi amin nak yombem egipjak.

Unun amin da gen morap dayisak unun pakyansi nandani.

²³ Geni dima nandani amin unun Pinjkop da kisisi panjupbal aban iyi dakon amin kabi gat ae dima egipni.'

²⁴ "Kombi amin Samuel gat ae unun da bujon kombi amin morap noman tawit unun kisi da abisok yo noman ton unun do yan tenjenok awit.

²⁵ Ji kombi amin dakon babi kabini ekwan. Pinjkop da babikji gat sanbek sanbek agit do yo morap yom do yagit unun ji da timitni. Pinjkop da Abraham yan iyigit:

‘Nak da gak dakon babigo yabegek amin miktimi miktimi ekwan unun gisamikgo tagisi egipni.’

²⁶ Pinjkop da oman monjini anjoman an mibiltok ji do yabekban apgut. Ji kisi kalon kalon anpakji yokwi yopmanek gisami ton egipni yan do anek yabekgit.”

4

Pita gat Jon gat dam tebanon yopgwit

¹ Pita gat Jon gat amin gen sigin yoyinjakwal mukwa sogok amin gat Sadyusi amin gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat kisi apgwit.

² Abin nandaba amin bamot da Yesu kimoron da pidagit ae amin kimakbi yan gin pidokdan unun do yoyin tenjenagimal. Yan anjakwal amin bamot do nandaba yokwi tok awit.

³ Anek amin bamot timigek gen pikon yop do nandawit, mani pilin tok do agit do anwa don yan nandanek dam teban yutnon yopgwit.

⁴ Mani amin morapmi da amin bamot dakon gen unun nandan Yesu nandan gadan iminek panmuwukbi kabikon

sanbenba 5 tausen yan da tilak agit.

Pita gat Jon gat gen kokwin amin kabikon yopgwit

⁵ Wisu dagokdo Juda amin dakon kila amin madep gat kila amin gat ae gen teban yoyindet amin gat kisi Jerusalem kokup papmon muwukgwit.

⁶ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Anas ae dabini diwari, ae Kaiapas gat Jon ae Aleksanda gat kisi muwukgwit.

⁷ Muwugek Pita gat Jon gat yoyinba inamnikon agakwal yan yoyiwit, “Jil ni tapmimon da yo unun agimal? Ae namin da pi unun anjil do yan mudan damgut?”

⁸ Yanba Pita unun Telagi Wup da burikon pigi tunganban yan yoyigit, “Juda amin dakon kila amin madep ae kila amin yan nandani.

⁹ Nianjon da kandap yokwi anmilip agimak unun dakon mibili nandak do yon kan

¹⁰ Ji gat ae Israel amin kabi gat kisi dayiko nandani. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmimon on amin anmilip agimak da ji da dabilon akdak. Ji da Yesu tilak kindapmon anakba kimakgit mani Pinjkop da kimoron nan aban pidagit.

¹¹ Yesu do tilak gen kinda yan yanbi:

‘Yut agak amin ji da gwak yokwi yan yanek maba kigit.

Unun gwak tip kinda nan
tidawit da akdak.'

12 Nin amin kinda da yok-
wikon ban aripmi dima
timitjak. Yesu iyi da
manon gin miktimi miktimi
amin ekwan unun tagi
timitjak. Pin kop da unun
amin kalongin nin do anek
yabekban pigit."

13 Yan yanban amin madep
da yan nandawit: On amin
bamot amin isali, papia yut-
non dima yikbi, mani pa-
sol pasoli mini gen tapmimi
ton yomal. Yan pindagek
but morap nandanek on amin
kalip Yesu gat egipgwit yan
nandan kokwinikgwit.

14 Anek amin kilek tagit
unun kisi akba pindagek
gen di aeni yoyik do dima
nandawit.

15 Anek amin bamot
yoyinba gen kokwin tamo
yipmanek wan ga pigigimal.
Pigakwal yanba yok anek yan
yawit,

16 "Unun amin bamot
nian si anyomnen? Unun da
wasok tapmimi ton kinda
abal Jerusalem amin kisi
da nandan do aripmi dima
anwasip anen.

17 Mani gen unun aminon
dima kin irentosak do yansop
an yomno Yesu dakon mibili
do aeni dima yonjil."

18 Yan yanek yoyinba yut-
non winbal Yesu da manon
gen dima yonjil ae amin dima
yoyindetjil do yansop tebaisi
an yomgwit.

19 Mani Pita gat Jon gat
da gen yan pan tobil yomgu-
mal, "Disi kokwin itni. Pin kop
dakon gen yipmanek ji dakon
gen guramitden kan, Pin kop
da nandaban kilek tosak bo
nian?"

20 Nit gen kaganit aripmi
dima sopden. Nit yo pindak
nandan yo agimak unun dosi
yan tenjenok akdamak."

21 Yan yanbal gen kokwin
amin da sanbenek but pasol
gen diwari yoyinek amin do
pasalek yopba kigimal. Amin
da wasok agimal unun do
Pin kop an kisiwit. Do ni jigi
nan tagi yomnen yan kinda
dima nandawit.

22 Amin anmilip agimal
unun bilakni 40 yapbi, aripmi
dima kilek togi yan nandawit
do Pin kop an kisiwit.

Parjmuwukbi da bisit awit

23 Pita gat Jon gat gen
kokwin yutnon da pin dabini
kabikon kigimal. Kin ek
mukwa sogok amin dakon
amin madep kabi, ae kila
amin gat da gen morap
yoyiwit unun kisi yoyin
mudagimal.

24 Yoyin mudanbal but
kalonon da Pin kop bisit yan
iyiwit, "Amin Tagi Tapmim
Ami, kundu ae miktim ae
tap ae yo morap unjungwan
ton unun kisi gak da wasan
yopgul.

25 Kalipsigwan nin dakon
babiknin gak dakon oman
amingo Dewit Telagi Wup da
an tagap aban gen yan yagit:

'Amin kabi kabi mibili nido jampisi nandanek iyi do nandaba wukwanek isal dogin yo yokwi ak do gen yan panjeban an?

26 Kila amin madep miktimi miktimi ekwan unun emat ak do tagap tok an.

Kila amin da Amin Tagi gat ae Kristoni gat pabin yop do muwukgan.

27 Asisi Erot ae Pontias Pailat, ae Amin Nwakwari Kabi amin, ae Israel amin unun kisi da on kokup papmon telagi oman amingo Yesu gak da pigo asak do manjigil, unun amin abin yip do muwukgwit.

28 Yan anakwa gak tapmingo madep do kalip yo don altoni do nandabi teban tagit unun noman tawit.

29 O Amin Tagi, uwalnin da yo yokwi aninim do yon, do panpuluganaki oman amin kabigo nin da pasol pasoli mini teban tanjek gengo yan tenjonej.

30 Gak tapmingo yolijaki sot amin kilek toni. Ae tilak tapmimi tonj ae wasok masi masimi unun telagi oman amingo Yesu unun da manon aki."

31 Bisit anwasip anakwa yut muwukgwit unun kwakwalikgit. Yan aban Telagi Wup da amin kisi da buron pigi tujan yoban Pinjkop dakon gen pasol pasoli mini tapmimi tonji yawit.

Amin kisi not panpulugok awit

32 Yesu nandan gadan imgwit amin unun kisisi but kalonji ae nandak nandak kalonji panjek egipgwit. Amin kinda da yo kabini do unun nak dakon yo yan dima yagit. Yo morapnin unun amin kisin dakon yo yan nandawit.

33 Anjek yabekbi kabi da Yesu da kimoron da pidagit unun do tapmimi tonji sigin yan tenjawanit. Yan anakwa Pinjkop dakon nandan yawotni da bikbiknikon madepsi tan yomgut.

34-35 Bisap kalonj kalonj amin miktimni tonj ae yutni tonj unun amin do yomijek monej timik panji yabekbi kabi do yoba bupmi amin do kokwinik yomgwit, do bikbiknikon bupmi amin kinda dima egipgut.

36 Unun bisapmon amin kinda egipgut unun mani Josep. Yabekbi kabi da Banabas yan iyiwit. Banabas dakon mibili unun yan: "But panjeban ak amin." Unun Liwai amin kinda, kokupni unun Saiprus.

37 Josep unun miktim timni kinda amin do yomijek monej timik panji yabekbi kabi do yomgut.

5

Ananias gat Sapaira gat dakon gen

1 Amin kinda egipgut unun mani Ananias. Minjatni dakon

mani unun Sapaira. Ananias unun miktım timni kinda amin do yomınek moner timikgit.

² Timıgek diwari iyi do yopmanakwan mınatni unun kan nandanjo agıt. Anek kisisi panabisat yan top yoyınek moner diwari gin yabekbi kabi do yomgut.

³ Yan aban Pita da yan iyigit, “Ananias gak nianon da Sunduk do bikbik imınek galaktokni yolal? Gak Telagi Wup do wasip yan imınek miktım dakon moner diwari gaga do yopmal?”

⁴ Gaga dakon miktım galaktogokon yuman nal. Do moner tımal unun gak dakon yo. Unun ban ni yo ak do nandal unun tagi abım. Nianon da nandak nandak yokwi unun pal? Gak amin ban wasip dima yoyısal. Gak Pin kop nan wasip iyısal.”

⁵ Yanban nandanek Ananias piligi man kimakgit. Kimakban unun dakon gen bini nandawıt amin morap unun madepsi pasalgwit.

⁶ Anakwa monji kabi kinda da abın bumjotni imalnaı waman anki gapmagwan yıpgwit.

⁷ Bisap 3 awa egi mudanakwa mınatni yo morap unun noman tar unun dima nandanek apgut.

⁸ Apban Pita da yan iyigit, “Nayınbi nandako. Miktımjıl dakon moner timamal on gin?”

Yanban iyigit, “Asi unun gin.”

⁹ Yan yanban Pita da yan iyigit, “Jıl nianon da Amin Tagi dakon Wup wasip iyik do but kalon amal? Pındat, amin ego gapmagwan yıpman amin unun yoma kagakon akgan. Unun amin da gakyo kisi waman ankıkdan.”

¹⁰ Yan yanban unudon gin mınat unun Pita da buron piligi man kimakgit. Kimakban monji kabi unun da abın kanba kimakgit kan eni yıpgwiron anki yıpgwit.

¹¹ Yan anakwa panmuwukbi morap gat ae amin diwari gen bin unun nandawıt amin kisi madepsi pasalgwit.

Yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi awıt

¹² Yabekbi kabi da mınat aminyo da binapmon tilak tapmimi ton ae wasok masi masimi morapmi awıt. Yesu nandan gadan ingwit amin unun Solomon dakon Yık Nandat Tamo unudon muwuk muwuk awıt.

¹³ Anakwa amin diwari panmuwukbi kabi do nandaba wukwisi agıt. Mani unun gat muwuk egıpdo si pasalgwit.

¹⁴ Yan nandanakwa mınat wiliyo morapmi da Amin Tagi nandan gadan imınek panmuwukbi kabikon sanbewıt.

¹⁵ Sanbenakwa yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi aba pındakgwıt, do mınat aminyo da sot amin morapmi panapgwıt. Panabin

tobaron ae yaliŋ poron yopba kosit obakon pakgwit. Yan nandanek awit: Pita kosit obanaŋ obiŋ kiŋakwan gildat paŋopmon wupni da sot amin di witjiŋban kilek toni yan do yopba pakgwit.

¹⁶ Kokup moniŋ moniŋ Jerusalem anŋwasineŋek taŋ anaŋ kiwit uŋun dakon amin morapmi da sot amin ae amin koŋ da paŋupbal abi aminyo kisi paŋapba kilek tawit.

Aŋelo da yabekbi dam tebanon baŋ pulugagit

¹⁷ Yabekbi kabi da wasok tapmimi toŋ anaŋkwa amin morapmi uŋudon kiŋ gadaŋakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat dabini gat da pindagek nandaba yokwi tok aŋ yomgwit. Uŋun amin uŋun Sadyusi da kabikon nani.

¹⁸ Uŋun amin kabi da kiŋ yabekbi kabi timik dam teban yutnon yopgwit.

¹⁹ Yopmaŋakwa uŋun kalbi Amin Tagi dakon aŋelo kinda da dam teban yut dakon yoma witdalek ilikban waŋga pigiwit.

²⁰ Pigakwa aŋelo da yan yoyigit, “Ji kiŋ Telagi Yut Madep da nagalon pabigi agek egip egip kalugi on dakon mibili kisisi amin yoyiŋ mudoni.”

²¹ Yan yoyiŋban wisa da ganakwan aŋelo da yoyigit uŋun da tilagon kiŋ Telagi Yut Madep da nagalon pabigi amin wasaneŋek yoyiŋ dekgwit.

Anakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin

gat dabini gat gen kokwin tamo madepmon opgwit. Obineŋ Israel amin dakon kila amin obiŋ muwutni do yan yomgwit. Obiŋ muwugek yabekbi kabi dam teban yutnon da opni do gen yipba kigit.

²² Mani obip amin da dam teban yutnon kiŋ mini pindagek obiŋ yan yoyiwit,

²³ “Nin kiŋ dam teban yut dakon yoma kono benŋan tebaisi abi, ae obip amin yoma domon akba pindamaŋ, mani yoma witdal wigi amin kinda dima ekwan kamaŋ.”

²⁴ Yan yanba nandanek Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi kisi but morap nandanek yawit, “Uŋun amin dukon keŋ?”

²⁵ Uŋun do yanakwa amin kinda da abiŋ yoyigit, “Nandani! Ji da amin dam teban yutnon yopgwit uŋun abeŋ da Telagi Yut Madep da nagalon agek amin yoyiŋ dekanŋ.”

²⁶ Yan yoyiŋban Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat obip amin kabini gat da kiŋ yabekbi kabi timik paŋopgwit. Mani miŋat aminyo da tipbaŋ nindapni yan do pasalek yo jigi di dima aŋ yomineŋk tayanŋok paŋopgwit.

Yabekbi kabi da gen kokwin amin do dima pasalgwit

²⁷ Obip amin da yabekbi kabi paŋobiŋ gen kokwin

amin da inamon yopba akg-wit. Agakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun da mibili yoyin nandak do yan yoyigit,

28 “Ji unun amin dakon mibili amin dima yoyindetni do yansop tebaisi yan damguman. Mani ji sigin yoyin degakwa Jerusalem kokup pap amin kisi da ji dakon gen nandayin. Ae ji da nin do top kinda yan yon. Kila amin nin da Yesu anjatno kimakgit, top yan yan niman.”

29 Yan yanban Pita gat notni kabi gat da yan iyiwit, “Nin Pin kop dakon gen unun nan si guramitno tagi asak. Amin dakon gen dima guramitne.”

30 Ji da Yesu tilak kindapmon anakba kimakgit. Mani babiknin dakon Pin kop da kimoron nan aban pidagit.

31 Aban pidanban awigi iyi da aminsi tet do yipgut da nin dakon kosit niyin nolik amin, ae yokwikon ban timit timit aminin yikdak. Do Israel amin but tobil anapno yokwinin tagi wiririk nimjak.

32 Pin kop da yo morap agit unun nin da pindakiman. Nin unun do yan ten tenok aman. Ae Telagi Wup unun kisi unun do yan ten tenok asak. Pin kop da amin morap iyi dakon gen guramikgan amin unun Telagi Wup yomisak.”

Parisi amin kinda da notni kabi nandak nandak tagi yomgut

33 Yan yanba nandanek gen kokwin amin da japmisi nandanek yabekbi kabi dapba kimotni do nandawit.

34 Mani Parisi amin kinda mani Gamaliel unun da gen kokwin amin kabikon pidan akgit. Agek yabekbi kabi da wanga pigi bisap pisipmisok atni do obip amin yoyinban timikba pigiwit. (Gamaliel unun gen teban yoyindet amin kinda egipgut. Amin kisi da unun do nandaba wukwan imgwit.)

35 Pigakwa Gamaliel da notni kabi yan yoyigit, “Israel amin kabi, ji unun kabi do yo kinda an yom do kan, pakyan si nandan kimagek ani.

36 Bilak abikisigwan amin kinda mani Tiudas unun da noman tan egek iyi do nandaban wukwan amin 400 yan da tilak yolgwit. Mani amin da anakba kimagakwan unun yolgwit amin tayinigi kinakwa pini bami dima agit.

37 Ae unun da bujon Galili amin kinda mani Judas unun da noman tagit. Noman tan gapman da man manjiwit bisapmon Judas da amin kabi kinda timikban gapman gat emat wamgwit. Unun kisi anakba kimagakwan unun yolgwit amin tayinigi kiwit.

38 Unun do nak yansi dayisat, ji unun amin kabi do yo yokwi kinda dima an yomni. Isal yopba kini. Amin da nandak nandagon yo unun an kan, bami dima asak.

39 Mani Pinjkop da nandak nandak yoban anj kan, ji da aripmi dima pabin yopni. Yan ani kan, ji Pinjkop gat emat wamni.”

40 Yan yanban bami yosok yan nandanek yabekbi kabi yoyinba winba baljawit. Baljanek bunon ae Yesu da manon gen dima yoni do yansop an yominjek yopba kiwit.

41 Yesu dakon man do tepmi panjek mayaktok tagi paman yan nandawit. Yan nandanek gen kokwin amin kabi yopman degek kisik kisik madepsi nandanek kiwit.

42 Gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ae yuri yuri muwuk muwuk awit. Anek Yesu unun Kristo unun dakon Gen Bin Tagisi amin yoyin tenjenawit.

6

Yabekbi kabi panpulugoni do amin 7 kabi manjiwit

1 Unun bisapmon amin morapmi da pandet kabikon sanbenba pandet morapmisi awit. Anakwa unun kabikon da amin diwari Grik gen yawit unun da Aram gen yawit amin unun do yanba yokwi tok anek yan yawit, “Ji gildari gildari bupmi amin do jap yominjek sakwabat ninon ekwan unun do jap dima yoman. Unun tagi dima.”

2 Yan yanakwa yabekbi 12 kabi da Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yan yoba opba yan yoyiwit, “Nin

da Pinjkop dakon gen yan tenjenok pi yipmanek jap kokwin pi anen unun da tagi dima asak.

3 Yan do anek not kabi ji yan ani. Disi da kabikon amin 7 kabi manjinba unun da jap kokwin pi ani. Amin nandak nandakni tagisi, ae amin da dabilon tagisi ekwan, ae Telagi Wup da burikon tujanbi unuden amin ban pindagek timitni. Timikba unun amin do jap kokwin pi yominjek

4 nin da bisapmi bisapmi bisit pi ae Pinjkop gen yan tenjenok pi gin anen.”

5 Yan yanba minjat aminyo da gen unun do nandaba galagi aban amin 7 kabi yan manjiwit. Kinda Stiwen, unun nandan gadatni tebaisi ae Telagi Wup da burikon tujanbi, ae Pilip, ae Pokorus, ae Nikano, ae Timon, ae Pamenas ae Nikolas. Nikolas unun Antiok kokup pap amin kinda. Unun Juda aminsi dima mani kulabik anek Pinjkop gawak iminjek Juda amin kabikon sanbegit.

6 Amin kabi unun manjin yabekbi kabi da inamon yopba akgwit. Agakwa pi unun ani do kisitni kwenikon wutjinjek gisam yominjek bisit awit.

7 Jigi unun anmilip awit do Pinjkop dakon gen da madepsi irentan anan kigit. Yan anakwan Jerusalem kokup papmon Yesu nandan gadan imgwit amin madepsi paptan iren tawit. Anakwa mukwa

sogok amin morapmi da but tobil anjek nandan gadat awit.

Juda amin da Stiwen gen pikon yipgwit

⁸ Stiwen unun Pin kop da anpuluganek tapmim iminjakwan yo masi masimi ae tilak mibili mibili amin da binapmon agit.

⁹ Unun bisapmon amin diwari da Stiwen gat gen emat awit. Unun amin Juda amin dakon muwut muwut yut kinda mani Pulugan Yopbi unun kabikon nani. Unun amin kokup pap Sairini ae Aleksandria ae miktim Silisia ae Esia tetgin da apgwit.

¹⁰ Mani Stiwen Telagi Wup da anpuluganek nandak nandak tagisi iminjakwan geni abik do antidok awit.

¹¹ Antidok awit do pasilikon da amin diwari yan yoyiwit, "Ji kin amin yan yoyini, 'Nin nandanapno Stiwen da Moses gat Pin kop gat do gen yokwi yanban nandan' yan yoyini."

¹² Top gen unun yoyinba amin ae kila amin ae gen teban yoyindet amin dakon butni madepsi pidawit. Yan anek kin Stiwen abidan anan gen kokwin amin kabikon ankiwit.

¹³ Anki yipmanek top amin di kokwinik yopba sitnok an iminek yan yawit, "On amin bisapmi bisapmi Telagi Yut Madep gat ae gen teban Moses da mandagit gat do yanba yokwi tok asak.

¹⁴ Nin da nandanapno on amin da yan yagit, 'Yesu Nasaret amin da Telagi Yut Madep unun tuwiljak. Ae Moses da anpak nimgut unun kulabik akdisak.'

¹⁵ Sitnok yan an iminjakwa amin gen kokwinon yikgwit kisi da kanakwa Stiwen dakon tomno dabilyo anelo yombem agit.

7

Stiwen da gen kokwin aminon gen yagit

¹ Anek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da yan iyigit, "Gen on yan gaman unun asi yon bo top?"

² Yan iyinban Stiwen da oden yoyigit, "Not ae dat kabi, nandani! Datnin Abraham unun Aran miktimon dima kin egek Mesopotemia miktimon egipgut bisapmon Pin kop tilimni unun Abrahamon altan imgut.

³ Altan iminek yan iyigit: 'Gak miktimgo ae notgo dabigoyo yopmanek miktim kinda nak da goliken unudon kiki.'

⁴ Pin kop da yan iyinban Kaldia miktim yipmanek Aran miktimon pan ki egipgut. Pan ki egakwan datni kimagakwan Pin kop da yabekban ji da abisok on miktim ekwanon apgut.

⁵ Apban Pin kop da Abraham iyi do miktim timjok kinda dimasi imgut. Mani Abraham gat yawi diwatni gat da on miktim don abidoni

do yan teban tok gen kinda yagit. Gen unun iyigit bisapmon Abraham monji mini egipgut.

⁶ Pinjop da Abraham yan iyigit:

‘Gak dakon yawi diwatgo da amin njwakjwari da miktimon egipni.

Egek oman amin da-ganakwa amin da yo yokwi an yominakwa bilak 400 asak.

⁷ Mani yo yokwi an yomni amin nak da don kobogi yokwi an yoben.

Yan anapbo yawi diwatgo da miktimon unun yipmanek obin on miktimon nak gawak namni.’

⁸ Yan iyinek sanbek sanbek agimal dakon tilakni giptimni mandisak do iyigit. Anek don Abraham dakon monji Aisak altanban gildatni 8 kabi anakwan giptimi mandagit. Ae don Aisak da Jekop dakon datni agit. Ae Jekop da babiknin 12 kabi dakon datni agit.

⁹ Unun babiknin 12 kabikon da diwari da Josep do nandaba yokwi tok anek amin do yominek tomni timikgwit. Timikba unun amin da Josep oman monji egipjak do Isip miktimon ankiwit. Mani Pinjop unun Josep gat egek

¹⁰ jigi morapni altan imgwit unun anpuluganek kukwan

imgut. Anakwan Josep da Isip dakon kila amin madep Pero gat gen yagimal bisapmon Pinjop da nandan kokwin tagisi iminakwan kila amin madep da kanban tagisi agit. Yan kagit do Isip miktimon ae yutni dakon yo morap kila asak do yipgut.

¹¹ Yipmanakwan Isip ae Kanan miktimon jap kalonjisos tawit do babiknin jap do anek jigi madepsi pawit.

¹² Yan egek Jekop jap Isip ton yan nandanek babiknin yabekban Isip miktimon kiwit.

¹³ Don aeni kwa Josep da notni yan yoyigit, ‘Nak naga ji dakon notji Josep.’ Yan aban kila amin madep Pero da Josep dakon yawi diwatni dakon mibili nandan pindakyo agit.

¹⁴ Unun da kwenon Josep da datni Jekop ae yawi diwatni 75 kabi yan kisisi morap apni do gen yipban kigit.

¹⁵ Jekop gen unun nandanek kin Isip miktimon egek kimakgit. Ae babiknin diwari kisi kimakgwit.

¹⁶ Kimakba amin da bumjotni waman aeni tobil panji Sekem kokup papmon wayikgwit. Bumjot yopyop tamo unun kalip Abraham da Sekem amin kinda mani Amo unun dakon monjini do monej yominek abidagit.

¹⁷ Kalip Pinjop da Abraham

dakon yawi diwatni da Israel miŋtim don abidoni do yan teban tok an imgut. Kili miŋtim abidoni dakon bisap kwan tanakwan Israel amin Isip miŋtimon egipgwit unun madepsi iren tawit.

¹⁸ Ireŋtan egakwa kila amin madep kalugi kinda noman tagit. Unun amin da Josep dima nandan imgut.

¹⁹ Unun kila amin madep da nin dakon babiknin madepsi panŋkewalek yo jigisi an yomgut. Yan anek gen tebaisi yoyinban monji nakanakni wanŋa pabigi yopba tanek kimakgwit.

²⁰ Unun bisapmon Moses altagit. Moses unun monji nakanak tagisi ae Pinŋkop da kan galak tagit. Datni da yutnon kilani anakwa kanekni kapbi agit.

²¹ Kanekni kapbi anakwan wanŋa abigi yipmanakwa kila amin madep Pero dakon gwi da kan abidan anki iyi dakon monji nan yan upmakgit.

²² Upmakban taganek Isip amin dakon nandak nandak tagisi kisi nandan mudagit. Anek gen yagit ae pi mibili mibili agit unun tapmimi tonji agit.

²³ Moses unun bilakni 40 anakwan Israel amin notni kin pindat do nandagit.

²⁴ Kin pindakban Isip amin kinda da Israel amin kinda yokwi an iban kagit. Yan kanek notni anpulugok do anek Isip amin unun yokwi

agit dakon kobogi do unun amin anakban kimakgit.

²⁵ Moses yan anek yan nandagit, 'Pinŋkop da nak anpuluganban Israel amin uwal da kisiron ban timitdisat yan nandan nandan.' Mani Israel amin Moses do yan dima nandawit.

²⁶ Pakgit da wisa dagokdo Moses abin pindakban Israel amin bamori da emat wangumal. Wabal panwasik do anek yan yoyigit, 'Jil not kaloni da nido notni dapman dapman amal?'

²⁷ Yan yoyinban emat wasagit amin da Moses ukwayikban kinakwan yan iyigit: 'Namin da kila amin ae gen kokwin aminin gepmak?'

²⁸ Apma gak Isip amin kinda anakbi kimakgit, abisok nakyu kisi yan gin nikbi kimokgen do nandisal, ma?'

²⁹ "Gen unun iyinban nandanek Moses pasal Midian miŋtimon panŋki egek unudon minat kinda panek monji bamori panalagit.

³⁰ Panalanek bilak 40 egi mudanakwan anelo kinda da Moses altan imgut. Anelo unun kindap monin kinda sonek milen asip baljagit unungwan akgit. Sinai Kabap da kapmatjok miŋtim kibiri tim kinda tagit unudon altan imgut.

³¹ Moses yo unun altanban kanek but morap agit. Yan nandanek kapmatjok da pakyanŋi kok do anek kigit.

Kinjakwan Amin Tagi da yan iyigit,

³² 'Nak babikgo Abraham, Aisak ae Jekop dakon Pinjkop.' Yan iyinban Moses nimmimegek sinjan kokdosi pasalgit.

³³ Anjakwan Amin Tagi da yan iyigit: 'Moses, kandap gwilgo ilik yopman. Miktim tim unun baman akdal unun telagi miktim.

³⁴ Minjat amin kabino Isip amin da yo yokwi morapmani yominakwa kili pindat. Ae kunam wuwikni kili nandat do anek Isip da kisiron ban timit do pisat. Moses kili apbi yabekgo Isip miktimon kiki.'

³⁵ "Kalip Israel amin da Moses abin yipmanek yan iyiwit, 'Namin da mibiltok amin ae gen kokwin aminin manjin gepmak?' Pinjkop da unun Moses nanjin mibiltok amini ae jigikon ban timitjak amini yabek yomgut. Anelo kindap moninon akgit unun da Pinjkop dakon gen abidanek Moses yabekgit.

³⁶ Anek Moses da Isip miktimon ban timik panjinek wasok tapmimi ton ae tilak mibili mibili Isip miktimon ae Tap Gamikon agit. Ae miktim kibiri timon bilak 40 egek yan gin agit.

³⁷ "Unun Moses dakin Israel amin yan yoyigit, 'Pinjkop da nak analon an nepgut yan gin ji kabikon nan kombi amin kindan don analon an damjak.'

³⁸ Babiknin miktim kibiri tim egipgwiron Moses unun

gat kisi egipgwit. Sinai Kabapmon wikwan anelo kindan da gen iyigit. Moses da Pinjkop dakon gen egip egipmi ton timigek nin da nandanen do nimgut.

³⁹ "Mani babiknin Moses dakon gen nandan guramit do dima galak tawit. Geni maba kinjakwan burikon da Isip miktimon tobil kik do nandawit.

⁴⁰ Yan nandanek Aron yan iyiwit, 'Moses Isip miktimon da nin pan pan obik amin unun dukwan kik unun nin dima nandan. Do gak da kokup kidat dakon wupmi di wasan nibi unun da mibiltan niba kosit wasanek kinen.'

⁴¹⁻⁴² Unun bisapmon bulmakau wup kindan kokup kidatni wasawit. Wasanek paret anek kisit da yo wasawit do kisik kisik madepsi awit. Yan anakwa Pinjkop da manji yominjek gik kanek gildatyo gawak yomni do bikbik yomgut. Kombi amin da papiakon gen tosok unun da tilagon yo yokwi awit. Gen unun yan tosok:

'Israel amin ji miktim kibiri timon bilak 40 egek bulmakau ae sipsip dapmanek mukwa sowit, unun nak do awit? Unun dimasi.

⁴³ Yut kaben imalnan wasanbi unun guramik awilgwit unun nak dakon yut dima.

Disi dakon kokup kidatji
Molek unun dakon yut-
nan awilgwit.

Ae kokup kidatji Repan
unun dakon gik wup
wasanek unun kisi
pawilek gawak yomg-
wit.

Yan awit do nak da
ji dolbo miktimji
yipmanek Babilon
umogap tetgin do
kini.’”

44 Stiwen sanbenek yan
yagit, “Kalip babiknin
miktim kibiri timon egipgwit
bisapmon Pin kop dakon imal
yutni tan yomgut. Yut unun
da tanakwan Pin kop babiknin
gat egipgwit dakon tilak agit.
Imal yut unun awit Pin kop da
Moses yan ani yan iyigit unun
da tilagon awit.

45 Anek don monjini gat
Josua gat da unun imal
yut abidan anan Pin kop da
amin kabi morapmi yolban
abigiwit unun miktimon anki
yipgwit. Anki yipba agakwan
wigi Dewit dakon bisap don
apgut.

46 Pin kop da Dewit do yo
tagisi an ingut. Anakwan De-
wit da Jepok dakon Pin kop do
yut kinda awal do bisit agit.

47 Mani Solomon da unun
yut awalgit.

48 “Mani Pin kop Wikwisi
unun amin kisit da yut awal-
ganon unudon dima egisak.
Kombi amin da yan yawit:

49 ‘Amin Tagi da yan yosok,
Kwen Kokup unun kila

amin madep yiyit ta-
mono ae miktim unun
kandap yipyip tamono.

Do nak do yut kinda
aripmi dima agagi.

Ae yik yawot tamono
dukwan tosak?

50 Nak naga unun yo morap
wasagin.’”

51 Stiwen da gen kokwin
amin kabi sanbenek tebaisi
yan yoyigit, “Kwen wigik
amin ji amin Pin kop dima
nandan iman da tilagon
butji unun tebaisi ae mirakji
da Pin kop dakon gen dima
nandabi yombem. Babikji da
Telagi Wup do kurak tawit,
jiyo kisi yan gin an.

52 Ji dakon babikji da kalip
kombi amin kisi morap do yo
yokwisi an yomgwit. Anek
kombi amin diwari Amin
Kilegi don apjak do yan kwok
awit babikji da unun amin
dapba kimakgwit. Unun
Amin Kilegi ji da uwal da
kisiron yipba kili anakba
kimakgit.

53 Ji Pin kop dakon gen teban
anjelo da gen kagakon ban
timikgwit, mani dimasi gu-
ramikgwit.”

*Stiwen tipban anakba
kimakgit*

54 Stiwen da gen unun
yanban nandanek butjap
madepsi nandanek mam
nawit.

55 Yan si awit, mani Telagi
Wup da Stiwen da buron
pigi tujanban Kwen Kokup
sintanek Pin kop dakon tilimni

kagit. Ae Yesu Pinjop da aminsi tet do akban kagit.

⁵⁶ Yan kanjek yagit, “Kabit, nak kanjapbo Kwen Kokup witald kinakwan Amin Dakon Monji Pinjop da aminsi tet do akban kosot.”

⁵⁷ Yan yanban geni diwari nandak do kurak tanjek mirakni si pansopmanjek madepsi yan tidawit. Yan anjek unudon gin amin kisisi da pidan mipagek kin Stiwen abidawit.

⁵⁸ Abidan kokup pap yipmanjek wanga abigi tipban anjakgwit. Amin Stiwen do wasanek sitnok an imgwit unun da imal dubakni ilik panji monji kinda akgit mani Sol unudon yopmanjek Stiwen tipban anjakgwit.

⁵⁹ Tipban anagakwa Stiwen bisit yan agit, “Amin Tagi Yesu, wupno abida.”

⁶⁰ Stiwen yan yanjek njwakben anjek yan tidanek yan yagit, “Amin Tagi, yokwini dakon kobogi dima yobi.” Stiwen yan yanjek kimakgit.

8

¹⁻² Anakba kimagakwan Sol da yo tagisi kinda nan an yan pindakgit.

Sol da panmuwukbi pantasik ak do pi agit

Stiwen anagakwa Pinjop antelak anjek egipgwit amin di da Stiwen do bupmi kunamyo madepsi anjek bumjotni anki yipgwit.

Unun gildaron da wasanek Pinjop dakon gen dakon

uwalni da panmuwukbi Jerusalem egipgwit unun panupbal ak do pi madepsi awit. Yan anjek panmuwukbi yolba wasen ki Judia tetgin do ae Samaria tetgin do kin kin awit. Kinakwa yabekbi kabi dagin Jerusalem egipgwit.

³ Unudon egakwa Sol da panmuwukbi pantasik ak do pi madepsi agit. Yan anjek yuri yuri agek amin timik panji dam teban yutnon yopman yopman agit.

Panmuwukbi Kabi da Judia Ae Samaria Miktimon Yesu dakon Gen Yoyin Tenjenawit (Kilapmi 8.4-12.25)

Samaria miktimon Pinjop dakon gen yawit

⁴ Panmuwukbi dukwan dukwan wasen kiwit unun agek aminon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenawit.

⁵ Anjek Pilip Samaria dakon kokup pap kindakon pigi Kristo dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagit.

⁶ Yanakwan amin morapmi da geni nandawit, ae wasok tapmimi ton aban kanjek gen yagit nandak do mirak pakyansi yopgwit.

⁷ Kanakwa Pilip da kon morapmi yol yominakwan kon da madepsi yan tidanek win abigiwit. Ae amin kidari kimakbi ae kandapmi yokwi unun panmilip anyo agit.

⁸ Yan anjakwan unjun kokup papmon kisik kisik madepsi awit.

⁹ Unjun kokup papmon amin kinda egipgut unjun mani Saimon. Unjun konj da tapmim iminjakwa wasok amin da dima agagi morapmi kilisok aban Samaria minjat amin morap kisi da kanjek but morap nandan imgwit. Unjun amin da iyi do nak kila amin madep kinda yan yagit.

¹⁰ Anjakwan amin wukwi ae amin pinji unjun kisi unjun dakon geni nandak do mirak pakyanji yopgwit. Pinjok dakon teban tokni mani Tapmimi Madepsi yan yon unjun aminon toso yan yawit.

¹¹ Wasok njwaknari morapmi aban kili kawit. Kanjek but morap nandanek yol awilgwit.

¹² Mani don Pilip da Pinjok da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi gat ae Yesu Kristo dakon man yan tenjenagit. Yan anjakwan minjat wiliyo kisi unjun do nandan gadanek telagi pakbi sowit.

¹³ Saimon unjun kisi nandan gadat anek telagi pakbi sogit. Sonjek Pilip yolban dukwan dukwan kisi agipgumal. Anek tilak ae wasok tapmimi tonj agit unjun pindagek but morap madepsi nandagit.

¹⁴ Yo yan altanakwa yabekbi kabi Jerusalem egipgwit amin da Pinjok dakon gen Samaria amin da kili abidawit unjun dakon gen bini nandawit. Nandanek

Pita gat Jon gat unjudon kinjil do yabekgwit.

¹⁵⁻¹⁶ Telagi Wup Samaria aminon dima pigit. Isal Yesu da manon gin telagi pakbi sowit do yabekba kinj altanek Telagi Wup abidoni do bisit agimal.

¹⁷ Bisit an mudanek kisitni kwenikon witjinakwal Telagi Wup abidawit.

¹⁸ Yan abal pindagek Saimon da monen yom do anek yan yoyigit,

¹⁹ “Nak do tapmim namijnbal kisitno amin kwenon witjiko Telagi Wup yan gin abidoni.”

²⁰ Yanban Pita da iyigit, “Gaga ae monenjo kisi Tipdomon piginjil dosi nandisat. Pinjok da but galak do yo nimisak unjun monen nan aripmi dimasi yomyomi. Dimasi.

²¹ Pinjok da dabilon gak dakon but tagi dima toso do Pinjok dakon pi aman unjun gak gat aripmi dimasi agagi.

²² Yokwi unjun asal unjun yopmanek but tobi a. Anek butgokon nandak nandak yokwi tonj unjun wiririk gamjak do Amin Tagi bisit iyiki.

²³ Pindak galaktokgo da butgo anupbal aban yokwi da dam tebanon ekwi gandisat.”

²⁴ Yanban Saimon da gen kobogi yan yoyigit, “Jil nak do bisit abal Amin Tagi da nak do nandan yawok naminjakwan yo unjun yomal unjun nagon dima noman toni.”

25 Pita gat Jon gat da Samaria amin Amin Tagi dakon gen yoyiŋ tenŋenagimal. Ae Piŋkop da yo tagisi anyoban kagimal unjuno kisi yoyigimal. Yoyiŋ mudanek Jerusalem kokup papmon aeni kigimal. Kosiron kinjek Samaria dakon kokup morap tawit unjodon Gen Bin Tagisi yoyiŋ tenŋenagimal.

Pilip da Itopia amin kinda Piŋkop gen iyigit

26 Amin Tagi dakon anjelo kinda da Pilip yaŋ iyigit, “Gak miktim kibiri timon kosit kinda Jerusalem da Gasa kwan unjodon pigiki.”

27 Yaŋ iyinban kosiron kin Itopia amin kinda kagit. Unjun amin gapman dakon amin madepni kinda egipgut. Itopia dakon kila amin madep miŋat Kandasi dakon moneŋ kila amin madepni egipgut. Unjun amin Piŋkop gawak im do Jerusalem opgut.

28 Opgut da miktimnikon tobil kik do anek bit madep os da amin ilik pawilgan tamokon yikgit. Yigek kombi amin Aisaia da gen mandagit papia unjun manjigit.

29 Anjakwan Telagi Wup da Pilip yaŋ iyigit, “Gak unjun amin pawil pawil tamo da kapmatjok kiki.”

30 Iyinban Pilip timtim yanek kapmatjok da kin nandanakwan Aisaia dakon gen unjun manjigit. Manjinakwan Pilip da yaŋ iyigit, “Gak gen

unjun manjikal dakon mibili nandisal bo dima?”

31 Iyinban yaŋ iyigit, “Amin kinda da mibili dima nayisak kan, aripmi dima nandabo pisosak.” Yaŋ yanek Pilip amin pawil pawil tamokon winban yitjil do iyigit.

32 Piŋkop dakon gen unjun yaŋ tosok nan manjigit:

“Sipsip dap do an ae sipsip moniŋ dangwi mandak do anakwa gen dima yoŋ, unjun da tilagon gen kinda dima yagit.

33 Anek amin da madepsi abin yipmanek gen pikon yipmanek yaŋ dagok kilegi dima anjingwit.

Miktimon egip egipni gwayenba yeri mini agit.”

34 Amin unjun da gen unjun manjek Pilip yaŋ iyigit, “Kombi amin unjun namin do yosok, iyi do yosok bo amin njwaknjwari kinda do yosok? Nayinbi nandako.”

35 Yaŋ iyinban Pilip da gen unjun manjigit unjun dakon mibili iyinek Yesu dakon Gen Bin Tagisi iyigit.

36-37 Kosiron kinjek pakbi kindakon altanek amin madep unjun da Pilip yaŋ iyigit, “Kosol, pakbi oni. Mibili nido telagi pakbi dima soken?”

38 Yaŋ yanban amin pawil pawil dakon kila amin iyinban os pabidanakwan Pilip gat amin unjun gat miktimon manjigit. Pigeŋ Pilip da telagi pakbi son ingut.

³⁹ Pakbi yipmanjek wiŋakwal unudon gin Amin Tagi dakon Wup da Pilip ananj kigit. Yan anjakwan amin madep unun sanbenek Pilip dima kagit. Mini kagit mani amin unun kisik kisik anek aeni tamonikon pawin yigek kigit.

⁴⁰ Kijakwan Pilip unun As-dot kokupmon noman tan akgit. Anek Pilip kokup pap morap tan ananj kiwiron agek Yesu dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenjek don Sisaria kokup papmon kin altagit.

9

Sol but tobil agit

(Yabekbi 22.4-16 ae 26.9-18)

¹ Unun bisapmon gin Sol da Yesu nandan gadan imgwit amin sigin dapba kimotni do yanek mukwa sogok amin dakon mibiltok aminon kigit.

² Kin Damaskus kokupmon Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin egipgwit unun do papia kinda mandan imjak do iyigit. Iyiban papia kinda mandan imgut. Unun papiakon gen yan tagit, “Sol da obin pindakban minat ae wili morap Yesu Yolyol Kosit nan yolek akwa kan, unun da tagi timik dam teban yutnon yop do Jerusalem panopjak.”

³ Sol unun papia abidanek kin Damaskus kokup pap ankapmat agit. Anjakwan tilagi yanji Kwen Kokup dakon tenjeni kinda Sol anjwasinjek madepsi tenjenan imgut.

⁴ Anjakwan Sol miktimon man pagek nandanjakwan gen kinda altanek yan iyigit, “Sol, Sol, nak anupbal ak do pi nido asal?”

⁵ Yan iyiban Sol da yagit, “Amin Tagi gak namin?”

Yan iyiban yagit, “Nak Yesu, nak nan anupbal ak do pi asal.”

⁶ Abisok gak pidan kokup papmon pigiki. Pigiki amin kinda da yo ninansi aki unun da don gayisak.”

⁷ Yo yan altanjakwan amin Sol gat agipgwit gen unun nandawit mani ami dima kawit, do geni minisi akgwit.

⁸ Anakwa Sol pidan sinthagit mani yo dima pindakgit. Yan aban kisirikon abidan ananj Damaskus pigiwit.

⁹ Pigi gildat kapbi egakwan dabili dima pisagit. Ae jap pakbiyo dima agit.

¹⁰ Damaskus kokup papmon Yesu nandan gadan imgut amin kinda egipgut mani Ananias. Unun amin buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kanjakwan Amin Tagi da yan iyigit, “Ananias!”

Yan iyiban yagit, “Amin Tagi, nak oni.”

¹¹ Iyiban Amin Tagi da iyigit, “Gak kosit kinda mani Kosit Kilegi yan yon unudon kin Judas da yutnon wigiki. Wigi Tasas amin kinda mani Sol unun do yoyiki. Unun amin bisit pi anek egisak.

¹² Sol da buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kanjakwan amin kinda mani

Ananias unun da abin win dabili aeni sintosak do kisiri kwenikon witjigit.”

13 Amin Tagi da gen unun iynban Ananias da kobogi yan iyigit, “Amin Tagi, gak dakon telagi amin kabigo Jerusalem ekwan unun amin da yo yokwisi morapmi an yomgut. Unun dakon geni amin morapmi da kili yanba nandagim.

14 Ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan imgwit da idon apgut. Abin amin mango yanek bisit an amin unun timik dam tebanon yop do apgut.”

15 Mani Amin Tagi da Ananias yan iyigit, “Gak kiki! Unun amin nak dakon man yan tentenosak do manjigim. Unun da Amin Nwakwari Kabi, ae unun dakon kila amin madep kabini, ae Israel amin kabi kisikon mano yan tentenosak do yabetdisat.

16 Nak dakon man yan tentenajek jigi pasak unun yoliko pindatjak.”

17 Iynban Ananias kin yutnon wigi kisiri Sol da kwenon witjigit. Witjinek yan yagit, “Sol not, Amin Tagi Yesu kosiron alta an gamgut unun da dabilgo aeni sintanakwan Telagi Wup da butgokon tugosak do anek yabekban abisat.”

18 Yan iynakwan yo dabili soggut unun kukwan ki manakwan yo pindakgit. Anek Sol pidan telagi pakbi sogit.

19 Yan anek unun da kwenon jap nanek aeni tapmim pagit.

Sol Damaskus kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

Sol gildat kabi di Yesu nandan gadan imgwit amin gat Damaskus egipgwit.

20 Egek unudon gin Juda amin dakon muwut muwut yut agek Pinjkop dakon gen yanek yagit, “Yesu unun Pinjkop dakon Monji.”

21 Sol da gen yanban nandawit amin unun but morap anek yan yawit, “Kalip on amin da Jerusalem kokup papmon Yesu da manon bisit awit amin unun panupbal agit. Ae unun amin timik nap ban waman panpan Jerusalem mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon panjik do apgut. On unun amin da yosok, ma?”

22 Yan yawit mani Sol dakon gen yogokni dakon tapmim sanbenek madepsi tagagit. Anakwan Juda amin Damaskus egipgwit unun yoyin tentenajek asisi Yesu unun Kristo yan yoyigit. Yan yanban gen kind aripmi dima iyigi kawit.

Juda amin da Sol uwal an imgwit

23 Gildat morapmi egi mudanakwa Juda amin da muwugek Sol anjat do gen yawit.

24 Mani yo ak do yawit unun amin da Sol kili iynba nandagit. Juda amin gildari

gildari ae pilini pilini kokup pap dakon yoma morap tawit unjudon egek Sol anjat do kila tebaisi awit.

²⁵ Mani bunjon yolgwit amin da Sol pilin kaga anjan kokup pap dakon dam madepmon kwen awigiwit. Awigi gok madep kindakon iyinba yigakwan nap anyawot anjakwa kosit gwagak nan wanja mibilikon pigigit.

Sol Jerusalem egipgut

²⁶ Don Sol Jerusalem kinjek Yesu nandan gadanj imgwit amin kabikon sanjek do kigit. Mani nandan gadat amin notnin kinda yanj dima nandan imgwit, do kisi morap da kan pasalgwit.

²⁷ Yanj anjakwa Banabas da Sol anjan yabekbi kabi da egipgwiron ankgigit. Ankinjek Sol da kosiron Amin Tagi kagit ae Amin Tagi da gen iyigit unjun dakon geni yoyigit. Yoyinjek Sol da Damaskus Yesu dakon mani pasol pasoli mini yanj tentenjan yomgut unjun kisi do yoyigit.

²⁸ Yanj yoyinban nandanakwa Sol Yesu nandan gadanj imgwit amin gat Jerusalem egipgwit. Egek pasol pasoli mini agek Yesu da manon Pinjop gen yanj tentenjan.

²⁹ Anjek Juda amin Grik gen yawit unjun gat gen emat anjan awit. Anjek Sol si anjakba kimotjak do nandawit.

³⁰ Yanj anjakwa notni da pindak nandanyo anjek Sol Sisaria kokupmon anki

yabekba Tasas kokupmon kigit.

³¹ Unjun bisapmon Judia ae Galili ae Samaria provinskon panmuwukbi tagisi egipgwit. Amin da yokwi dima anjominakwa panmuwukbi tapmim pawit. Anjek Amin Tagi do nandan gawagek egakwa Telagi Wup da nandak nandakni panjeban agit. Anjakwan amin morapmi panmuwukbikon sanjenba madepsi sigin tagagit.

Pita da Anias anmilip agit

³² Pita unjun kokup morap kisi agek Lida kokupmon kwan Pinjop dakon amin kabi gat egipgwit.

³³ Unjun kokupmon amin kisit kandapmi kimakbi kinda kagit, mani Anias. Anias unjun tamokon gin pagakwan bilak 8 kabi agit.

³⁴ Kanjek Pita da yanj iyigit, "Anias, abisok Yesu Kristo da gak anmilip asak. Do pidanj yalinj potgo panmilip a." Yanj iyinban Anias unjudon gin kwen pidagit.

³⁵ Pidagek Lida kokupmon amin ae Saron miktim amin morap da Anias kanjek but tobil anjek Amin Tagikon kiwit.

Pita da Tabita kimoron nan aban pidagit

³⁶ Jopa kokup papmon Yesu nandan gadanj imgut minjat kinda egipgut mani Tabita. (Grik genon Dokas yanj iyiwit.) Unjun bisapmi bisapmi anpak kilegisi anjek yoni mini amin panpulugagit.

37 Uñun bisapmon sot anek kimagit. Kimakban bumjotni pakbinan sugan awigi yut kinda kwen nani tagit unjudon yipgwit.

38 Lida kokup unun Jopa kokup pap da kapmatjok toso. Do Yesu nandan gadan imgwit amin da Pita Lida kokupmon egisak yan nandanek amin bamori yabekba kin iyigimal, "Bisap noknok dima anek ninon tepmisi opbi!"

39 Pita gen unun nandanek pidanban amin bamot gat kiwit. Kwan abidanba yut kwen nani tagit do anan wigiwit. Wikwan sakwab morapmi da abin Pita anawasinek kunam tagek Dokas da egek imal bupgut unun yoliwit.

40 Yan aba Pita da amin morap kisi yoyinban yomakon pigiwit. Pigakwa Pita nwanben anek bisit agit. Anek minat unun kimak tagit tetgin do tobilek yan iyigit, "Tabita gak pida." Yan iyinban dabili sinjanek Pita kanek pidan yikgit.

41 Anakwan Pita da kisirikon abidanek ilikban pidan aagit. Anek Pinjok dakon minat amin kabi gat ae sakwabat gat yan yoban winba Tabita notji oni egisak yan yoyinek yoligit.

42 Anakwan Pita da wasok tapmimi ton agit unun dakon geni Jopa amin kisi da nandawit. Nandanek amin morapmi da Amin Tagi do nandan gadawit.

43 Yan anakwa Pita gildat morapmi Jopa kokup papmon amin kinda mani Saimon unun gat egipgumal. Saimon unun bulmakau gip panjkilek ak amin kinda.

10

Anelo kinda da Konilias al-tan iminek gen iyigit

1 Amin kinda Sisaria kokupmon egipgut unun mani Konilias. Unun Rom gapman dakon emat amin 100 dakon kila amini egipgut. Emat amin kabi unun Itali Emat Amin Kabi yan yawit.

2 Konilias gat gwakni gat unun Pinjok do pasal gawak iminek egipgwit. Yan anek Konilias da Juda amin yoni mini amin panpulugagit. Ae bisapmi bisapmi Pinjok do bisit pi anek egipgut.

3 Bisap kindakon gildat tobil do 3 kilok buri pisanakwan dipmin yombem kinda kagit. Kanakwan Pinjok dakon anelo kinda yutnon wigi yan iyigit, "Konilias!"

4 Konilias unun kanek pasol pasol madep anek yan iyigit, "Amin Tagi yo kinda ni?"

Iyinban anelo da iyigit, "Bisit pi asal ae yoni mini amin panpulugosol Pinjok da unun anpak kanban tagisi asak.

5 Abisok amin di yabekbi amin kinda Jopa kokup papmon egisak unun abidan anop do kini. Amin unun mani Saimon ae mani kinda Pita yan iyan.

6 Pita unun wawi Saimon unun da yutnon egisak. Wawi unun bulmakau gip panjkilek

ak amin kinda. Yutni tap kidipmijon tosok.”

⁷ Anjelo gen unjun iyinjek kinjakwan Konilias da oman monjini bamori ae emat amini kinda gat yan yoban opgwit. Emat amini unjun Pinjkop do pasal gawak imim amin kinda. Unjun bisapmi bisapmi Konilias anpuluganban egipgumal.

⁸ Konilias da unjun amin kapbi yo morap altan imen unjun kisi yoyin mudanek yabekban Jopa kiwit.

Pita da dipmin kinda kagit

⁹ Yabekban kin kosiron pakgwit da wisa dagokdo aeni kin Jopa kokup pap ankapmat anakwa gildat binap agit. Unjun bisapmon gin Pita bisit pi ak do yut kwenon wigigit.

¹⁰ Wigi bisit an egek jap do agit, mani jap apmenon panjosit anakwa dipmin yombem kinda kagit.

¹¹ Kanjakwan Kwen Kokup wital kinjakwan yo kinda imal madep yombem kinda da pigit. Unjun kodigo 4 kabikon da yipba miktimon pigit.

¹² Unjun imalon bit kilapyo mibili mibili ae birombak tunon aminyo ae minam kisi unjungwan tanba pindakgit.

¹³ Pindagakwan gen kinda da yan noman tanban nandagit. Gen unjun yan: “Pita, gak pidan on dapman na.”

¹⁴ Mani Pita da yan yagit, “Amin Tagi, dimasi dapman noken. Nak bisap kindakon

jap kinda Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dima nagim.”

¹⁵ Yan yanban gen aeni iyigit, “Yo Pinjkop da panmilip aban yo tagisi an unjun gak da dima noknogi yan dima yoki.”

¹⁶ Yo unjun kosiri kapbi altan iminjek unjudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

¹⁷ Wigakwan Pita yo unjun kagit dakon mibili niansi yan nandanek but morap agit. Yan nandanek egakwan Konilias da amin yabekgit unjun apgwit. Abin amin yoyinba Saimon dakon yut yoliba unjun da yoma kakakon panji akgwit.

¹⁸ Agek yan tidanek yan yawit, “Saimon, mani kinda Pita yan yon, unjun egisak bo dima?”

¹⁹ Yan yanakwa Pita yo kagit unjun do but morap sigin nandanek yigakwan Telagi Wup da yan iyigit, “Saimon, amin kapbi gak wisan.

²⁰ Unjun nak da naga yabekgo aben do gak unjun gat pigi kik do but bamot dima aki.”

²¹ Yan iyinban Pita da pidan pigi amin unjun yan yoyigit, “Amin wisan unjun nak mani. Ji mibili nido aben?”

²² Yanban amin unjun da yan iyiwit, “Emat amin 100 dakon kila amin kinda mani Konilias unjun da yabekban abaman. Unjun amin kilegisi ae Pinjkop do pasalek gawak iminjek egisak. Juda amin morap da unjun amin do

nandaba wukwan iman. Telagi anelo kinda da gak yan gaban yutnikon kiki do iyigit. Kinjek gak da gen di yanbi nandisak do iyigit.”

23 Yan iyinba Pita da amin unun yanban yutnon winba kilani aban pakgwit.

Pita Konilias da yutnon kigit

Wisa dagokdo pidan kinakwa Jopa amin notni di kisi bunon yolba kiwit.

24 Pita gat amin kiwit unun kosiron dipmin kinda pakgwit da wisa dagokdo Sisaria kokupmon kin al-tawit. Altanakwa Konilias unun do jomjom anek egipgut. Ae yawi diwatni gat ae notsini gat yan yoban apgwit unun gat kisi jomjom anek egipgwit.

25 Anakwan Pita obin yoma wilanon wukwan Konilias unun Pita da akgiron kin nwakben anek gawak imgut.

26 Anakwan Pita da ilikban pidanakwan yan iyigit, “Pidan at! Nak madepgo dima.”

27 Yan iyinban Konilias gat gen yanek yutnon wigi pindakban amin morapmisi muwukgwit.

28 Pindagek Pita da yan yoyigit, “Ji disi nandan, nin da gen tebanon Juda amin nin Amin Nwakjwari Kabi gat muwuri unun dimasi tosok ae yutnikon aripmi dima kigigi. Mani Pin kop da yan si nolayinban kat, amin kisi morap unun gat tagi

muwugek egipmi. Amin yokwi yan yogogi mini.

29 Yan si nolayinban kat, do ji dakon gen nagon kwan nandanek but bamot dima anek abisat. Ji mibili nido nak do gen yipba kigit?”

30 Yanban Konilias da iyigit, “Yo kinda altan naban egapno gildat 4 kabi mudak. Yo unun yan noman tan namgut. Nin abisok gildat tobil do 3 kilok on ekwaman unuden bisapmon nak yutnokon egek bisit pi agim. Bisit anek egapbo unudon gin amin kinda inamnokon akban kagim. Imalni unun tenjenini madepsi.

31 Altanek yan yagit, ‘Konilias, gak bisit pi asal ae yoni mini amin panpulgosal Pin kop da unun anpak kanban tagisi asak.

32 Do gak amin di yabekbi kin amin kinda mani Saimon ae mani kinda Pita unun abidan anop do Jopa kini. Pita unun bulmakau gip panmilip ak amin kinda mani Saimon unun da yutnon egisak. Yutni unun tap ilenon tosok.’

33 Yan nayinban unudon gin gak idon opbi do amin yabekgo kiwit. Kin gayinba nandanek abisal unun da tagisi asak. Abisok nin Pin kop da dabilon muwaman da yigek Amin Tagi da gen morap nin niyiki do gamgut unun nandanen.”

Pita Konilias da yutnon Pin kop gen yagit

34 Yanban Pita da yan yagit, “Nak abisok asisi nandan kimokdot, Pinjkop da amin morap kisi do nandaban aripsi asak.

35 Amin miktimi miktimi Pinjkop do pasalek gawak iman ae anpak kilegi an, unun amin do Pinjkop da nandaban tagisi asak.

36 Pinjkop da Israel amin kabi nin do Gen Bin Tagisi niyigit unun ji disi nandan. Geni kinda unun yan: Yesu Kristo unun amin morap dakon Amin Tagi egisak. Yesu da pi aban Pinjkop gat but kalon agiman.

37 Judia miktimon yo morap altawit unun ji disi nandan. Jon da amin telagi pakbi soni do yoyin mudanakwan Galili Provinskon yo yan altawit.

38 Pinjkop da Yesu Nasaret kokupmon nani pini asak do yan dagan iminek Telagi Wupni imgut. Iban yomani yomani kinjek amin panpulugagit. Pinjkop da Yesu gat egipgut do Sunduk da amin panjupbal agit unun Yesu da panmilip an mudagit.

39 “Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon yo morap agit unun nin kan nandanjo agiman. Ae tilak kindapmon anakba kimakgit.

40 Mani gildat kapbi anjakwan Pinjkop da wasok aban kimoron da pidanban analon an yoban amin diwari

da kawit.

41 Amin kisi morap da dima kawit. Pinjkop da man bini yan tenjenok ani do kokwiniggit kabi ninon gin altagit. Kimoron da pidanban nin unun gat jap pakbiyo agiman.

42 Pinjkop da amin kimakbi ae wayin abi unun kisi anpakni kokwin asak do unun amin manjigit. Nin da gen unun amin yoyinen do Yesu da yan nimgut.

43 Kombi amin kisi morap da Yesu da pi don asak do yan kwok kalipsigwan kili awit. Yesu nandan gadan iman amin unun kisi morap Yesu dakon kilegi do Pinjkop da yokwini wiririk yomdisak.”

44 Pita gen sigin yanakwan Telagi Wup amin morap mirak panek yikgwit unun kabikon pigit.

45-46 Anjakwan gen mibili mibilikon da Pinjkop yan ankwit. Anakwa Juda amin di Yesu nandan gadan imgwit amin Pita gat akgwit unun da but morap anek yawit, “Mao, Pinjkop da but galak do Telagi Wup Amin Nwakanwari Kabi kisi do yomisak!”

Yan yanba Pita da yagit,

47 “Telagi Wup nin da abidagiman on amin yan gin abidon. Do telagi pakbi tagi soni.”

48 Yanek Yesu Kristo da manon telagi pakbi soni do yoyigit. Telagi pakbi son

mudanek Pita gildat kabi di gat unudon egipni do iyiwit.

11

Pita da panmuwukbi Jerusalem egipgwit yo altangwit do yoyigit

¹ Yabekbi kabi ae panmuwukbi kabi Judia miktimon egipgwit unun da Amin Nwaknwari Kabi kisi da Pin kop gen kili abidawit unun dakon geni nandawit.

² Do Pita Jerusalem kwan nandan gadat amin giptimi mandabi da nandaba yokwi tok angwit.

³ Yan anek iyiwit, "Gak amin giptimni dima mandabi da yutnon kwi unun gat jap nido nawit?"

⁴ Yan yanba Pita da yo morap altangwit unun do yoyigit.

⁵ Yoyinek yan yagit, "Nak Jopa kokup papmon bisit pi anek butno pisanakwan dipmin yombem kinda kagim. Kanapbo Kwen Kokup da imal madep kinda kodigi 4 kabikon da yipba nak da egipgimon pigit.

⁶ Pinakwan nak unjungwan wisinek bit kilapyo mibili mibili pindakgim. Unjungwan jon bit kilapyo, ae birombak tunon aminyo, ae minam amin da dima upmakbi unun kisi pindakgim.

⁷ Yan pindagapbo gen kinda altanek yan nayigit, 'Pita, gak pidan on dapman na.'

⁸ "Nayinban kobogi yan yagim, 'Amin Tagi, aripmi

dimasi dapman noken. Nak bisap kindakon jap kinda Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dimasi nagim.'

⁹ "Gen unun aeni altan naminek yan nayigit, 'Yo Pin kop da panmili aban yo tagisi an unun gak da dima noknogi yan dima yoki.'

¹⁰ Yo unun kosiri kapbi altan naminek unudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

¹¹ "Yan pindagapbo amin kapbi Sisaria kokupmon da nak do yabekgwit unun amin nin da yut egipguman yomakon unudon panabin akgwit.

¹² Agakwa Telagi Wup da nak yan nayigit, 'Gak but bamot dima anek pigi unun gat kini.' Yan nayinban pigapbo notno 6 kabi on akgaman unun kisi bunon nolba kin Konilias da yutnon wigigiman.

¹³ Kin yutnikon wigapno Konilias da yan niyigit, 'Anelo kinda da altan naminek yan nayigit, "Jopa kokup papmon amin kinda egisak mani Saimon, ae mani kinda Pita. Unun amin kin iyinba opjak do amin di yabekbi kini.

¹⁴ Kin iyinba obin gen di gayisak. Unun gen gayinban Pin kop da gak gat ae yutgokon amin morap ekwan unun kisi yokwikon ban timitdisak."

¹⁵ "Yan nayinban nak da wasanek yanapbo Telagi Wup ninon mibiltok pigit unun amin kabikon yan gin pigit.

16 Yan anjakwan Amin Tagi da gen kinda yagit unun do butno pisagit. Yan yagit, 'Jon da telagi pakbi son damgut. Mani Pin kop da ji Telagi Wup son damjak.'

17 Nin kalip Amin Tagi Yesu Kristo nandan gadan imguman bisapmon Pin kop da Telagi Wupni but galak do ningut. Ae unun amin kabi do yan gin yomgut, do nak yombem da Pin kop tagi dima kirinjik ibom?"

18 Pita yan yanban nandanek buri manakwa Pin kop dakon man awigek yan yawit, "Nin abisok asisi nandaman, Pin kop da Amin Nwakanwari Kabi kisi nandan yominjakwan but tobi anek egip egip abidon."

Antiok amin panmuwukbi kalukawit

19 Stiwen anjakgwit bisapmon Yesu nandan gadan imgwit amin uwalni da yo yokwi an yominjakwa wasen ki Ponisia tetgin, ae Saiprus ae Antiok tetgin kin kin awit. Kinjek Yesu dakon Gen Bin Tagisi Juda aminon gin yawit.

20 Mani unun amin kabikon diwari unun Saiprus ae Sairini kokupmon nani unun da Antiok kiwit. Kin Amin Tagi Yesu dakon Gen Bin Tagisi Grik amin kisi do yoyiwit.

21 Yoyinjakwa Amin Tagi da panpuluganjanwan amin morapmi da nandan gadat

awit. Yan anek but tobi anek Amin Tagikon kiwit.

22 Unun dakon gen bini Jerusalem kwan panmuwukbi da nandanek Banabas yabekba Antiok kigit.

23 Kin Pin kop da nandan yawotni do anek yo tagisi anyomgut unun pindakgit. Pindagek but galaksi nandanek Amin Tagi bisapmi bisapmi but dasi nandanek yolni do yoyin pan teban agit.

24 Banabas unun amin tagisi, nandan gadatni tebaisi tanjakwan Telagi Wup unun da buron tugagit, do amin morapmisi da Amin Tagikon kiwit.

25 Antiok pi an mudanek Banabas unun Sol wisin kok do Tasas kigit.

26 Kin Sol kan abidanban Antiok apgumal. Apbal panmuwukbi gat Antiok bilak kind a egek amin morapmisi Pin kop dakon gen yoyin dekgimal. Antiok kokupmon amin da Yesu nandan gadan imgwit amin unun Kristo Dakon Amin Kabi yan wasanek yoyiwit.

27 Unun bisapmon kombi amin di Jerusalem yipmanek Antiok piwit.

28 Pinjakwa kombi amin kind a mani Agabus unun da pidan agek Telagi Wup da anpuluganjanwan yan kwok kind a yagit. "Miktimi miktimi jap minisi akdisak," yan yoyigit. (Unun dakon bami Klodias da kila amin madep

egipgut bisapmon jap do awit.)

²⁹ Panmuwukbi Agabus da gen yagit unun nandaneq notni Judia miktimon egipgwit panpulugok do yawit. Yaneq amin kalon kalon moneq tan yomgwit da tilagon panmuwukgwit.

³⁰ Panmuwuk Banabas gat Sol gat do yomineq yabekba Jerusalem panmuwukbi dakon kila amin do pankigimal.

12

Erot da Jems anakban kimagakwan Pita dam tebanon yipgut

¹ Unun bisapmon kila amin madep Erot da panmuwukbi diwari panupbal agit.

² Aneq Jon dakon padige Jems emat agak siba nan anakban kimagkit.

³ Erot da yan aban Juda amin da nandaba tagisi aban Pita kisi abidagit. (Unun Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madepmon agit.)

⁴ Abidaneq anki dam teban yutnon yipmanek kilani ani do obip amin 16 kabi yopgut. Aneq don Yapyap Bilak mudanekwan amin morap da dabilon abin gen pikon yip do nandagit.

⁵ Yan nandaneq Pita dam teban yutnon yipban kilani awit. Mani panmuwukbi da Pinokop da Pita anpulugosak do bisit pi madepsi awit.

⁶ Anwa Erot da Pita gen pikon yiyipmi yan do kalbi obip amin bamori da bikbigon pagakwan kilani agimal. Pita unun nap teban bamori ban anteban awit. Anakwa obip amin diwari dam teban dakon yoma kila anek akgwit.

⁷ Anakwa unudon gin Amin Tagi dakon anelo kinda altanekwan tenteni madepsi kinda dam teban yutgan tentenagit. Anakwan anelo da Pita gekgegikon tidan an yolek iyigit, "Gak tepmisi pidan at!" Yan iyinakwan kisirikon nap teban bamot wital kin mibilikon magimal.

⁸ Manakwal anelo da Pita yan iyigit, "Gak imalgo panek kandap gwilgo yopman." Iyiban yan gin anakwan aeni iyigit, "Imal dubakgo panek nak nol."

⁹ Yan yanban Pita anelo yol ankigit. Mani anelo da unun asi asak yan Pita dima nandaban pisagit. Butno pisanekwan dipmin yombem kinda kosot yan nandagit.

¹⁰ Yan nandaneq kin obip amin kabi kinda yapmanek kin aeni obip amin kabi kinda gat yapmanek ain yoma tagit unudon kigimal. Unudon kinakwal ain yoma unun iyi wital kinakwan kokup papmon pigigimal. Pigi timisok di kinjek anelo unun Pita yipman dek kigit.

¹¹ Kinakwan Pita buri pisanekwan yagit, "O, kili

Anelo da Pita anpulugagit

nandako pisosok. Amin Tagi da aneloni kinda yabekban piŋ nak anpulugak. Erot gat ae Juda amin gat da yo morap ak do nandanek nepgwiwon nan anpulugosok.”

¹² Yan nandanek Jon dakon meni Maria unun da yutnon kigit. (Jon unun mani kinda Mak yan iyiwit.) Amin morapmi unun yutnon muwuk egek bisit pi awit.

¹³ Yan anek egakwa Pita da abin wanga agek yoma domon tidagit. Tidanakwan oman minat kinda mani Roda unun da yoma wital do anek opgut.

¹⁴ Obin Pita dakon tek nandan burikon kisik kisik madepsi nandagit. Yan nandanek yoma dima witaldek timtim yanek kin notni yan yoyigit, “Pita yoma domon akdak!”

¹⁵ Yoyinban iyiwit, “Gak nugigi, Pita dam teban yutnon yigek aripmi dima apjak.”

Yan iyinba sigin teban tanek yagit, “Asisi, Pita yomakon akdak!”

Yanban iyiwit, “Aneloni da bo akdak.”

¹⁶ Yan yanakwa Pita yoma sigin tidanban nandanek yoma witaldek Pita kanek but morap awit.

¹⁷ Yan anakwa Pita da gen dima yanek tayangok yitni do kisiri da tilak an yomgut. Anek Amin Tagi da damon nan witaldalan anan obik unun do yoyigit. Yoyin mudanek yoyigit, “Ji da Jems gat not kabi gat yo on altan namik

unun do yoyini.” Yan yoyinnek Pita si abigigit.

¹⁸ Wisa dagokdo obip amin da Pita wisinba mudanban but morap anek notni yoyin yoyin anek yawit, “Pita dukwan kik?”

¹⁹ Erot da Pita wisin koni do amin yabekban kin wisiwit mani dima kawit. Dima kawit do Erot da obip amin Pita kila awit unun gen pikon yopmanek dapba kimotni do yoyigit.

Erot kimakgit

Don Erot Judia miktin yipmanek Sisaria kokupmon panji egipgut.

²⁰ Erot unun Saidon ae Tair kokupmon amin do nandaba yokwi tok madepsi an yomgut. Unun kokup pap bamot japni unun Erot da miktin kila agiron unudon timikgwit. Mani Erot da japmi nandanek kosit sopsop an yomgut. Yan agit do kokup pap bamot kisi muwugek Erot dakon but mosak do kin koneŋ yan yanek kiwit. Kin mibiltok Blastas do altan iminek unun gat not anek don Erot do kiwit. (Blastas da Erot dakon dipmin potpot yutni dakon kila agit.)

²¹ Kwa Erot da bisap kindan an yominnek unun bisapmon kila amin madep yik imalni panek kila amin madep tamonikon yikgit. Yigek gen madepsi yoyigit.

²² Yanakwan amin da yan tidanek yawit, “Unun amin dima, pinkop kindan da yosok.”

²³ Gen unun nandanek Erot iyi do nandaban wigakwan Pinjkop dima anjksigit. Yan agit do Amin Tagi dakon anjelo da unudon gin anjakban namat da nan iba kimakgit.

²⁴ Mani Pinjkop dakon gen da irentan kokupmi kokupmi kigit.

²⁵ Banabas gat Sol gat pini Jerusalem wasip anjek Jon mani kinda Mak unun abidanbal kisi Antiok kiwit.

Pol miktimi miktimi agek Yesu dakon gen yan tenjenagit

(Kilapmi 13.1-21.14)

13

*Banabas gat Sol gat
yabekgwit*

¹ Antiok panmuwukbi kabikon kombi amin ae yoyindet amin kisi egipgwit. Unun dakon mani yan; Banabas, ae Simeon mani kinda Naija yan iyiwit. Ae Lusias Sairini kokupmon nani, ae Manain unun moninisogon da Erot gat kaloni egipgumal, ae Sol.

² Bisap kindakon jap kelek egek Pinjkop gawak iminek egipgwit. Yan anakwa Telagi Wup da yoyigit, "Ji Banabas gat Sol gat manjin yopba pi anjil do nandisat unun anjil."

³ Yan yanban nandanek Pinjkop do nandanek jap kelek egek bisit pi awit. An mudanek kisitni amin bamot da kwenon witjinek yabekba kigimal.

*Amin bamot Saiprus
miktimon Pinjkop dakon gen
yagimal*

⁴ Amin bamot Telagi Wup da yabekban Selusia kokup papmon pigigimal. Pigeke unudon da tap wakgakon da Saiprus wigigimal.

⁵ Wigi Salamis kokup papmon kin altanek Juda amin dakon muwut muwut yut tawit unudon agek Pinjkop dakon gen yan tenjenagimal. (Jon mani kinda Mak unun amin bamot gat kisi agek panpulugagit.)

⁶ Anek miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Saiprus unun kisisi agi mudanek don Papos kokup papmon kin altawit. Kin altanek Juda amin kinda kagimal. Unun amin sot wamwam amin ae kombi gen toptop yogok amin kinda. Unun amin mani Ba-Yesu.

⁷ Ba-Yesu unun gapman dakon mibiltok amin mani Segius Paulus unun dakon panpulugokni egipgut. Segius Paulus unun nandak nandakni wukwisi. Sol gat Banabas gat da obin Pinjkop dakon gen yanbal nandisak do yan yomgut.

⁸ Mani Segius da Yesu dima nandan gadan imjak do amin bamot uwal an yomgut. (Ba-Yesu unun sot wamwam amin kinda do Grik genon da Elima yan iyiwit.)

⁹ Mani Sol (mani kinda Pol) unun Telagi Wup da

burikon tujanban Elimas
tebaisi kanek yan iyigit,

10 “Gak Sunduk dakon
monji. Gak anpak tagisi
morap ton unun dakon
uwalni. Top gen yogok mibili
mibili gat ae anpak yokwi
morap unun gagon tugosok.
Gak da Amin Tagi dakon
anpak kilegisi pan upbal asal.
Yokwi morap asal unun dima
yopbi, ma?”

11 Yan yanek iyigit, “Nan-
daki, abisok Amin Tagi dakon
kisit da gikban dabilgo pilin
tokdisak. Anjakwan gildat
dimasi kanek dabilgo yan
gin tanakwan bisap dubagisok
egipbi.”

Pol da Ba-Yesu yan
iyinjakwan unudon gin pilin tuk
da pin dabili sogut. Sop-
manjakwan kosit wisik anek
amin da kisirikon abidanek
kosit yolini do pabidan dagok
agit.

12 Yan anjakwan Segius unun
kanek nandan gadat agit.
Anek Amin Tagi dakon gen do
nandaban yo madepsi agit.

*Pisidia miktim dakon
kokup kinda Antiok unudon
Pinjkop gen yagimal*

13 Pol gat notni gat kisi Pa-
pos kokup pap yipmanek tap
wakga abidanek Pega kokup
papmon kiwit. Pega kokup
pap unun Pampilia miktimon
tosok. Jon mani kinda Mak
unudon yopman degek tobil
Jerusalem aeni pigigit.

14 Pega yipmanek kin
Antiok kokup papmon kin

altawit. Antiok unun Pisidia
miktimon tosok. Sabat
bisap kindakon Juda amin
da muwut muwut yutnon
pawigi yikgwit.

15 Yigakwa unun muwut
muwut yut dakon kila amin
da gen teban ae kombi amin
gen Pinjkop da papiakon ton
unun ban diwari manjin
mudane Pol gat dabini gat
do gen yan yipba pigigit,
“Not kabi, ji amin dakon but
panteban ak do gen di yok do
nandan kan tagi yoni.”

16 Geni unun nandanek Pol
pidan agek tayanok yitni
yan do kisiri anenagek yan
yoyigit, “Israel amin ae Amin
Nwakjwari Kabi, ji Pinjkop
gawak iman amin, nak do
mirak yopni!

17 Israel amin dakon
Pinjkop da babiknin iyi do
manjinek Isip miktimon
gisam yomanjakwan amin
morapmisi iren tawit. Don
Pinjkop da iyi da tapmimon
Isip ban timik panogut.

18 Yan anek miktim kibiri
timon agek anpak yokwi aba
Pinjkop da yum pindagakwan
bilak 40 egipgwit.

19 Anjakwan Kenan miktimon
Pinjkop da miktim 7 unun
dakon amin panupbal anek
miktimni Israel amin do
wagil yomgut.

20 Unun yo morap altan
yomgwit unun dakon bilakni
450 da aripmon altawit.

“Anek don Israel amin
miktimni abidan egakwa
Pinjkop da kila amini panalon

an yomgut. Yan anjakwan wigi kombi amin Samuel altagit.

21 Samuel da bisapmon Pinjkop da kila amin madepni kinda analon anyomjak do Israel amin da yawit. Yanba Samuel da Sol, Kis dakon monji nan analon an yoban unun da kilani anjakwan bilak 40 yan agit. (Sol unun Benjamin da jalapmon nani kinda.)

22 “Don Pinjkop da Sol yan dagan iban isal egakwan Dewit da kila amin madep egipjak do manjigit. Pinjkop da yan anek Dewit do yan yagit, ‘Nak Dewit Jesi dakon monji unun kanek butno tagisi asak. Unun da geno tagisi guramitjak yan kosot.’

23 Kalip Pinjkop da yan teban tok gen kinda yan yagit, ‘Don amin kinda yabekgo unun da Israel amin timitjak.’ Yagit unun da aripmon Dewit dakon yawi diwaron nan Israel amin kabi timitjak do Yesu yabekgit.

24 Yesu pini dima wasanjakwan Jon da Israel amin but tobil anek telagi pakbi soni do yoyigit.

25 Jon pini aban mudok do anjakwan yan yoyigit, ‘Ji nak do namun yan nandan? Nak ji da jomjom an iman amin dima. Mani nandani, amin wukwisi kinda nak da bunon noldak. Nak unun amin dakon pinjbi egisat do unun dakon kandap gwil napni nak da aripmi dima witali.’

26 “Not kabi, Abraham dakon babini kabi, ae Amin Nwakjwari Kabi Pinjkop gawak iman amin, nandani. Pinjkop da amin yokwikon ban timitjak unun dakon but piso geni unun nin do yipban aggut.

27 Jerusalem amin gat ae kila amin gat da Yesu unun namun amin kinda yan unun dima nandaba pisagit. Ae kombi amin dakon gen Sabat bisap morap manjiwit, mani dima nandaba pisagit. Do unun amin gen pikon yipmanek anakba kimakgit. Yan aba kombi amin da gen yawit unun bami noman tagit.

28 Yo yokwi kinda yan ak, do tagi anjatnen yan kinda dima kawit. Mani Pailat da anakban kimotjak do madepsi yawit.

29 Gen morap unun do kalip kombi amin da papi-akon kili mandawit unun da aripmon an mudawit. Yan anek bumjotni don tilak kindapmon nan kukwan anki kimakbi tamokon yipgwit.

30 Mani Pinjkop da kimoron nan aban pidagit.

31 Pidan gildat morapmi altan yoban amin Yesu gat kisi Galili da Jerusalem pigiwit unun da kawit. Abisok Yesu kawit amin da unun dakon geni Juda aminon yan tenjetoj.

32-33 “Nin Gen Bin Tagisi dayaman. Pinjkop da kalip

13:21: 1Sa 8.5,19; 10.20-24

13:22: 1Sa 13.14; 16.12; Kap 89.20

13:23: 2Sa

7.12-16

13:24: Mt 3.1-2

13:25: Jn 1.20,27

13:28: Mt 27.22-23

13:29: Mt

27.59-60

13:31: Ya 1.3,8

13:32-33: Kap 2.7

babiknin yan teban tok kinda an yomgut unun bami ton agit. Gwakni kabi nin da bisapmon Yesu kimoron nan aban pidanban gen yagit unun bami ton agit. Kap Papia 2 kon gen unun yan mandabi:

‘Gak Monjino, nak abisok gak dakon Datgo asat.’

³⁴ Pinjkop da asi Yesu kimoron nan aban pidagit. Aeni aripmi dimasi kimotjak. Pinjkop da unun do yan yagit:

‘Kalip Dewit do yo tagisi ae telagisi an im do yan teban tok agim unun yo ji do daben.’

Yo morap unun yagim unun da tilagon asi altokdan.’

³⁵ Ae unun do Pinjkop da papiakon gen kinda gat yan tosok:

‘Gak Telagi Amingo kimakbi tamokon yipbi tanjek dima miktosak.’

³⁶ “Nin nandaman, Dewit kalip Pinjkop dakon galaktok yolek egipgut. Anek don kimakban bumjotni anki iyi dakon babikni da kimakbi yopyop tamokon yipba tanjek miktagit.

³⁷ Mani amin unun Pinjkop da kimoron nan aban pidagit unun amin giptimni dima miktagit.

³⁸⁻³⁹ Unun do anek not kabi gen unun yan tentenoman unun pakyanji nandani. Unun amin da nin dakon yokwi wiririt aminin egisak. Moses dakon gen teban guramigek ji amin kilegi aripmi dima ani. Yokwisi

sigin tanj damni. Mani unun amin da amin morap iyi do nandan gadan iman amin unun yokwini wiririt yominek amin kilegisi yan yoyisak.

⁴⁰ Ji kanj kimotni! Dima kanj, kalip kombi amin da gen yawit unun jikon altosak. Gen unun yan yawit:

⁴¹ ‘Manji gen yogok amin ji yo aben unun kanjek but morap anek wagil tasik toni.

Ji da bisapmon yo njwaknjwari kinda akdisat.

Amin kinda da yo unun akdisat unun do dayisak kanj, ji aripmi dima nandan gadakdan.’”

⁴² Pol da gen unun yoyin mudanban Banabas gat yomakon pigakwal amin da yan yoyiwit, “Jil awiki Sabat bisapmon aesil obinek gen unun sigin niyinjil.”

⁴³ Yan yoyinba amin kisi muwut muwut yut yipmanjek yomakon pigiwit. Pigakwa Juda amin morapmi gat ae Amin Nwaknjwari Kabikon nani morapmi Juda aminon sanjenek Pinjkop but dasi gawak imgwit amin gat kisi Pol gat Banabas gat yolgwit. Yolakwa amin bamot da Pinjkop dakon nandan yawotni do nandanek tebaisi agek egi anan kini do yoyin panteban agimal.

⁴⁴ Awuki Sabat bisap unun abinjakwan unun kokup pap

dakon amin morapmisi da Pinƙop dakon gen nandak do abin muwukgwit.

⁴⁵ Muwugakwa Juda amin da amin morapmisi muwukba pindagek amin bamot do yanba yokwi tok anek Pol da gen yagit abin yipgwit.

⁴⁶ Yan anakwa Pol gat Banabas gat da pasol pasoli mini yan yoyigimal, "Asisi, nit pi kokwinik nimgut da tilagon Pinƙop gen mibiltok Juda amin ji do kalip dayamak. Mani ji da gen unun abidok do dima galak ton. Yan anek egip egip dagok dagogi mini dimasi abidoneŋ yan disi yon. Do nit ji depmanek Amin Nwakwari Kabikon kinden.

⁴⁷ Amin Tagi da yan anen do kili yan niyigit:

'Nak da ji manjin depbo Amin Nwakwari Kabi dakon tenŋeɗi madepni egipni.

Anek miktimi miktimi ekwan amin panpulanakwa yokwikon ban timikgen do manjin depgum.'"

⁴⁸ Yan yanban nandanek Amin Nwakwari Kabikon nani da tagisi nandanek Amin Tagi dakon gen do but galaksi nandawit. Anakwan minat amin morapyo egip egip dagok dagogi mini abidoni do manjin yopgut unun da nandan gadat awit.

⁴⁹ Anakwa Amin Tagi dakon gen da unun miktin da kokup morap kisi iren tagit.

⁵⁰ Mani Juda amin da minat man madepni ton Pinƙop dosi pasalgwit, ae unun kokup pap dakon kila aminyo kisi dakon but sugawit. Yan anek Pol gat Banabas gat yokwi anyominek unun miktimon dima egipjil do yolgwit.

⁵¹ Yan aba yokwi iyikon gin tosok yan nandani do kandapnikon kimbaban tawit unun tidanbal kinakwa Ikoniam kokup papmon kigimal.

⁵² Kinakwal Antiok kokupmon Yesu nandan gadan imgwit amin burikon kisik kisik nandawit, ae Telagi Wup da tungan yomgut.

14

Banabas gat Pol gat Ikoniam kokupmon Pinƙop gen yagimal

¹ Pol gat Banabas gat Antiok kokupmon Pinƙop dakon pi agimal unuden gin Ikoniam kokupmon yan gin agimal. Juda amin da muwut muwut yut kindakon wigek gen tagisi yoyinakwal Juda ae Grik amin morapmi da nandan gadat awit.

² Mani Juda amin diwari dima nandan gadawit unun da Amin Nwakwari Kabi dakon but sugawit. Sugarba nandan gadat awit minat amin do nandaba yokwi tok anyomgwit.

³ Pol gat Banabas gat bisap dubagi Ikoniam egek Amin Tagi dakon gen madepsi yoyigimal. Anek Amin Tagi

da tapmim yomɨnakwan wasok tapmimi ton morapmi agimal. Yan anjakwal amin da Pinjkop asi amin do nandan yawok yomisak yan nandani do Amin Tagi da wasok tapmimi ton unun yoligit.

⁴ Mani unun kokup papmon amin kabi bamori pudan kiwit. Kabi kinda Juda amin gat akgwit, ae kabi kinda yabekbi bamot gat akgwit.

⁵ Anek don Amin Nwakɨwari Kabikon nani gat ae Juda amin gat ae kila amini gat kisi da yan nandat anek Pol gat Banabas gat yokwi an yomɨnek tipban dap do awit.

⁶ Mani amin bamot unun yo ak do awit unun pindak nandanjo anek kokup unun yipmanek Likonia miktimon kigimal. Kin kokup pap bamot Lista ae Debe ae kokup monin monin unudon tawit kisi agek

⁷ Gen Bin Tagisi yan tentenan yomgumal.

Banabas gat Pol gat Likonia miktimon Pinjkop gen yagimal

⁸ Lista kokup papmon amin kinda kandapmi alek tanbi mibilikon gin yigek egipgut. Meni da yan anjalagit.

⁹ Unun amin Pol da Pinjkop dakon gen yanakwan mirak panakwan Pol da unun amin kilek tosak dakon nandan gadatni tanban kagit.

¹⁰ Kanek madepsi yanek yan iyigit, “Gak pidan baman at!” Yan iyinban amin unun

wigi manek wasanek kosit agipgut.

¹¹ Pol da wasok unun aban kanek minat amin morapyo da Likonia genon da yan tidanek yan yawit, “Mao, pinjkop ekwan di da amin giptim panek ninon pen!”

¹² Banabas unun Sus yan iyinek Pol unun gen yogok amin do Emes yan iyiwit.

¹³ Kokup kidat Sus unun dakon Telagi Yut Madepni kokup pap da wanga kapmatjok tagit. Unun telagi yut dakon mukwa sogok amin bulmakau wili di jareɨ ban panɨlim abi unun panabin kokup pap da yoma kagakon yopgut. Mukwa sogok amin gat ae minat aminyo gat kisi amin bamot do bulmakau dapmanek mukwa son yomdo awit.

¹⁴ Yan anakwa yabekbi bamot Banabas gat Pol gat paret an yom do an dakon geni nandan wuripdak imalni pidanek minat amin morap kabikon pigi yan tidanek yan yagimal,

¹⁵ “Not kabi, ji nidosi unun akdan? Nit amin ji yombem gin. Nit ji do Gen Bin Tagisi dayamak. Ji da kokup kidat unun yopmanek Pinjkop egip egipmi ton egisak unudon gin tobilni do dayamak. Unun Pinjkop da miktim, kundu ae tap wasanek yo morapni kisi wasan yopgut.

¹⁶ Kalip miktimi miktimi amin kabi morap egipgwit unun yum pindagakwan

galaktokni yolek egipgwit.

¹⁷ Mani amin da Pinjkop asi egisak yan nandani do yo tagisi morapmi damisak. Sikak yipban manjakwan pigaga jap tagisi panjiren an daban aripmisi nanek kisik kisik an.”

¹⁸ Amin bamot gen unun yanek amin dakon but pabik do pali panjidok agimal. Mani dima, buri manakwa paret dima awit.

¹⁹ Juda amin di Antiok ae Ikoniam da apgwit unun da amin dakon but suganba Pol uwal an imgwit. Uwal an iminek Pol tip ban anagek kili kunjwak yan nandanek ilik anan abigi kokup pap da wanja yipgwit.

²⁰ Yipba tarajakwan don Yesu nandan gadan imgwit amin da abin muwuk Pol anjwasinjek akgwit. Yan anakwa pidanban kokup papmon aeni pigiwit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo Banabas gat unun kokup pap yipmanek Debe kokup pap kigimal.

Pol gat Banabas gat da amin dakon but panjeban agimal

²¹ Amin bamot Debe kokup papmon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenjakwal amin morapmisi da Yesu nandan gadan imgwit. Anek unudon da tobil Lista ae Ikoniam ae Antiok kigimal.

²² Unun kokup pap kapbi gwasinjek Yesu nandan gadan

imgwit amin dakon but panjeban anek yan yoyigimal, “Yesu dima yipman degek nandan gadan iminek tebaisi atni. Mibiltok jigi morapmi panek don Pinjkop da Amin Kila Asagon kikdaman.”

²³ Yan yoyinek panmuwukbi kabi morap egi anan kiwit unun do kila amini manjin manjin awit. Anek Pinjkop do nandanek jap kelek egek bisit pi anek egipgwit. Anek unun kila amin kabi egip egipni Amin Tagikon toсок yansi nandawit amin unun Amin Tagi da kisiron yopgumal.

Aeni Antiok kokup pap Siria miktimon kigimal

²⁴ Yan anek Pisidia miktimon nan kinjek Pampilia miktimon kin altagimal.

²⁵ Altanek Pega kokupmon Pinjkop gen yoyinek Atalia kokup papmon pigigimal.

²⁶ Pigi tap wakga kindan abidanek Atalia kokup pap yipmanek Antiok kokupmon kin altagimal. Kalip Antiok panmuwukbi da amin bamot Amin Tagi da nandan yawok yoyinek panpuluganakwan Pinjkop dakon pi anjil do yabekba kigimal. Kin Pinjkop dakon pi an mudanek aeni

²⁷ abin altanek panmuwukbi yan yobal apba Pinjkop da panpuluganakwan yo morap agimal unun dakon geni yoyinek yan yagimal, “Pinjkop da Amin Njwakjwari Kabi nandan gadat dakon kosit

witdal yoban nandan gadat awit.”

²⁸ Yan yanek Antiok panmuwukbi gat gildat morapmi egipgwit.

15

Panmuwukbi dakon muwut muwut madep kinda Jerusalem awit

¹ Pol gat Banabas gat Antiok egakwal amin diwari Juda miktimon da pin panmuwukbi yoyin degek yan yoyiwit, “Ji Moses dakon gen guramigek giptimji dima mandani kan, Amin Tagi da ji dima timitjak.”

² Yan yoyinakwa Pol gat Banabas gat da nandabal yokwi tanban unun amin gat gen emat madepsi awit. Yan anakwa panmuwukbi da amin bamot gat ae nandan gadat amin di gat manjin yopba Jerusalem kiwit. Kwa yabekbi gat panmuwukbi dakon kila amin gat gen unun anmilip ani yan do yabekgwit.

³ Yabekba Ponisia ae Samaria miktim unun ban kiwit. Kinjek unun miktim bamotgwan nandan gadat amin yan yoyigimal, “Amin Nwakjwari Kabi da but tobil anek Pinjkopmon kwan.” Gen unun yoyinbal but galak madepsi nandawit.

⁴ Jerusalem kin altanba panmuwukbi gat ae kila amini gat ae yabekbi kabi gat da gildat tagi yan yoyiwit. Yan yoyinba Pinjkop da

panpuluganakwan yo morap agimal unun dakon geni yoyigimal.

⁵ Yanbal nandan gadat amin di Parisi da kabikon nani unun da pidan agek yan yawit, “Amin Nwakjwari Kabikon nani unun giptimni mandanek Moses dakon gen teban guramitni do yoyini.”

⁶ Yan yanba yabekbi kabi gat ae panmuwukbi dakon kila amin gat da gen unun nian yono kilek tosak yan do muwukgwit.

⁷ Muwugek yan nandat morapmisi anek Pita da pidan agek yan yoyigit, “Not kabi, ji kili nandan. Pinjkop da pi kokwinik niminek nak Gen Bin Tagisi Amin Nwakjwari Kabikon yanapbo nandanek nandan gadat ani do nak kilisok manjigit.

⁸ Pinjkop da amin morap dakon but kisi pindak mudosok. Pindak mudanek Telagi Wupni Juda amin nin do nimgut, yan gin Amin Nwakjwari Kabi amin kisi do yomgut. Yan agit do Pinjkop da unun amin timit do tagisi nandisak yan nandaman.

⁹ Nin do wasok kinda anek unun amin do wasok njwakjwari kinda asak yan yogogi mini. Nandan gadat anakwa butni sugan panmilip asak.

¹⁰ Do ji abisok nido Pinjkop ankwalek panmuwukbi da kwapmon yo jigi yopmanjan? Kalip babiknin da Moses dakon gen teban unun gu-

ramit do antidok awit, ae ninyo kisi unun guramit do antidok aman.

11 Do yanji nandan gadanej, Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni do anek Pinjkop da nin yokwikon ban timikdak. Ae unun amin kabi kisi yan gin timikdak.”

12 Pita yan yanban amin muwuk yikgwit kisi tayangok yigek Pol gat Banabas gat do mirak yopgwit. Mirak yopmanakwa Pinjkop da panpuluganakwan Amin Nwakjwari Kabikon wasok tapmimi ton agimal unun do yoyigimal.

13 Yoyin mudanakwal Jems da yan yagit, “Not kabi mirak pani.

14 Pinjkop da wasanek Amin Nwakjwari Kabikon amin timikban iyi dakon amin kabi awit unun do Saimon da kili niyik.

15 Pinjkop da Amin Nwakjwari Kabi don timitdisak dakon geni unun kombi amin da kalipsigwan kili yawit. Gen unun yan tosok:

16 ‘Amin Tagi da yan yosok, “Dewit dakon diwatni unun yut kinda yombem.

Unun yut da man tuwil kigit, mani nak da aeno don abin anmilip anek witjiken.

17 Yan abo Amin Nwakjwari Kabi morap naga do kili manjigim unun

da Amin Tagini nak wisini.”’

18 Gen unun Amin Tagi da kalipsigwan kili yagit.”

19 Jems da sanbenek yan yagit, “Do nak yan nandisat, Amin Nwakjwari Kabi but tobil anek Pinjkopmon kwan unun nin da jigi dima yomnen do nandisat.

20-21 Kalipsi da win abisok on ekwamanon kokup pap morap tan anan kwanon Moses dakon gen yan tentenawit. Sabat bisap morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnon Moses dakon gen manjin manjin awit. Do yum but piso papia kinda yan mandan yomnen. Ji kokup kidat do paret abi unun dakon jap dima noni. Jap unuden Pinjkop da pindakban dima noknogi an. Ae minat wiliyo yumabi mibili mibili dimasi ani. Ae bit kilapyo si tipba kwoj gat ae yawiyo kisi dimasi noni.”

Papia kinda yipba kigit

22 Yabekbi kabi gat ae kila amin gat ae panmuwukbi morap gat da iyikon amin bamori pindakba Pol Banabas gat Antiok kini do yawit. Yan yanek Judas mani kinda Basabas gat ae Sailas gat yan manjiwit. Unun amin panmuwukbi dakon kila amin bamot egipgumal.

23 Amin bamot do papia yomgwit unungwan gen yan mandawit,

“Nin yabekbi kabi ae panmuwukbi dakon kila amin,

nin ji dakon notji da papia on mandaman. Amin Nwakwari Kabi Yesu nandan gadan iman amin Antiok ae Siria ae Silisia Provinskon ekwan ji gildat tagi yan dayaman.

²⁴ “Nin da kabikon amin diwari da kin ji dakon nandak nandak panjupbal awit dakon geni kili nandagiman. Nin da yan yoyini yan dima yoyinapno kin dayiwit.

²⁵ Nin idon muwuk but kalon anek amin bamot ji do kini do manjigiman. Manjin yopno notnin bamot galagisi nandan yomaman Pol ae Banabas unun gat kini do yan yomguman.

²⁶ Amin bamot unun egip egipni dima panjutnanek Amin Taginin Yesu Kristo dakon man yoyin tenjenagimal.

²⁷ Nin da Judas gat Sailas gat gen on mandaman unun nan gin dayinjil do yabekgaman.

²⁸ Telagi Wup da nandisak, ninyo kisi yan gin nandanek yan dayaman, jigi morapmi dima damnen. Gen teban on-jok bangin yolni.

²⁹ Ji bit kilapyo kokup kidat do dapman paret an unun dima noni. Ae yawi dima noni. Ae si tipba kwon ununyo kisi dima noni. Anek minjat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani. Ji kan kimagek unun anpak morap yapni kan unun tagisi. Nin dakon gen yan gin. Do ji tagisi egipni.”

³⁰ Amin bamot yabekba Antiok pigi panmuwukbi kabi

yan yobal muwukba papia unun yomgumal.

³¹ Yobal panmuwukbi da papia unun manjinba unun da buri panjeban aban but galaksi nandawit.

³² Anakwa Sailas gat Judas gat unun kombi amin bamori do gen tagisi morapmi panmuwukbi yoyinek buri panjeban agimal.

³³⁻³⁴ Amin bamot unun Antiok bisap dubagkok egipgumal. Egek don panmuwukbi da galok gen yoyinek but yawot gat kinjil yan yoyinek yopba amin yabekba kigimal kabikon aeni kigimal.

³⁵ Kinakwal Pol gat Banabas gat Antiok sigin egek amin diwari gat kisi yoyin det pi awit. Anek Amin Tagi dakon gen yoyin tenjenawit.

Pol gat Banabas gat but kalon dima agimal

³⁶ Gildat di egi mudanek Pol da Banabas yan iyigit, “Nit aenit kokup papmon agek nandan gadat amin pindatden. Amin Tagi dakon gen yan tenjenan yomgumak tagi panek ekwan bo yan do agek pindatden.”

³⁷ Banabas unun Jon mani kinda Mak unun kisi abidanbal agipni do nandagit.

³⁸ Mani Mak kalip Pampilia miktimon yopman degek abinakan iyi gin pi agimal, do Pol unun gat agip do nandaban tagi dima agit.

³⁹ Uñun do anjek gen emat madepsi agimal. Yan anjek pıdan ki Banabas da Mak abıdanban tap wakga kind a abıdanjek Saıprus mıktım timon wıgıgımal.

⁴⁰ Yan anjakwal Pol Sailas nan abıdagıt. Anjakwan pañmuwukbi da Amin Tagı dakon nandan yawotni jilon tosak yan yoyınba kigımal.

⁴¹ Kın Siria ae Silisia mıktımone agek Pol da pañmuwukbi morap yoyın pañteban agıt.

16

Pol da Timoti abıdanban Sailas gat kisi agıpgwit

¹ Pol Debe kokup pap kınjek unjon da Lista kokup pap pap kın altagıt. Uñun kokupmon Yesu dakon pañdetni kind a egıpgut mani Timoti. Menı unjon Juda mıñat kind a. Uñun mıñat Yesu nandan gadan ımgt. Mani datni unjon Grik amin kind a.

² Pañmuwukbi kabı Lista kokup pap ae İkoniam kokup papmon egıpgwit amin da Timoti do amin tagısi kind a yan yawıt.

³ Do Pol Timoti abıdoko kisi agıpden yan nandagıt. Mani Juda amin unjon mıktımone egıpgwit da Timoti dakon datni unjon Grik amin kind a yan kılı nandawıt. Do Juda amin dakon but moni do Pol da Timoti dakon gıp mandagıt.

⁴ Anjek Timoti abıdanban kokup papmon agek gen

kalıp kila amin gat yabekbi kabı gat da Jerusalem muwugek anteban awıt unjon ban pañmuwukbi yoyınjek yan yoyıwıt, “Jı gen on nan guramıgeke egıpnı.”

⁵ Yan anjakwa pañmuwukbi morap dakon nandan gadat teban tagıt. Gıdari gıdari amin da pañmuwukbi kabıkon sanbenba amin kabı madepsi awıt.

Pol da Masadonia amin kind a dipmınon kagıt

⁶ Telagı Wup da Esia mıktımone Pınkop dakon gen dima yonjıl do yanşop anyomgut, do Pol gat Timoti gat kın Prıgia ae Galesia mıktımone binap nan kigımal.

⁷ Mısa mıktımone kın altanek Bitınia mıktımone pıgık do agımal. Mani Yesu dakon Wup da dima pıgınjıl do kosıt sopgut.

⁸ Yan aban Mısa mıktımone yapmanek Troas kokup papmon pıgıgımal.

⁹ Pıgı unjon kalbı Pol da burı pısanjakwan dipmın yombem kind a kanjakwan Masadonia amin kind a da yan ımınjek yan iyıgıt, “Gak tap pıdanek Masadonia mıktımone obın nın pañpulugokı.”

¹⁰ Pol da unjon kanek Pınkop da iyı Gen Bın Tagısi kın yoyınen do yan nımısak yan nandanek unjon gın Masadonia kık do tagap tagıman.

Lıdıa nandan gadat agıt

¹¹ Nın Troas kokup pap yıpmanek tap wakga kind a

abidanek nomansi kinjek miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Samares unudon wigi altagiman. Wisa dagokdo unun miktim yipmanek tap wakga aenin abidanek Neapolis kokupmon kigiman.

12 Ae unun kokup yipmanek Pilipai kin altagiman. Pilipai unun Masadonia miktim dakon kokup pap madepni. Unun Rom da kila agit. Rom amin morapmi da kalip kili apgwit da unun kokupmon ekwan. Nin unudon gildat kabi di egipguman.

13 Egek Sabat bisapmon kokup pap dakon yoma kagakon pigi yapmanek wanja pigi pakbi kindakon kigiman. Nin unun pakbikon tamo kinda konejon bisit anej yanon da pigigiman. Unun pakbikon pigi pindatno minjat di muwukgwit pindak unudon yigek Gen Bin Tagisi yoyigiman.

14 Minjat kinda unun kabigwan yikgit unun mani Lidia, kokupni Taitaira. Lidia imal gami ban yopmanek monej ilit pi anek egipgut. Unun Pinjop gawak iminek egipgut. Amin Tagi da Lidia dakon but yomani witalban Pol da gen yagit do bamisi yosok yan nandanek mirak pakyanji yopgut.

15 Anek minjat unun gat ae yutnikon egipgwit amin gat kisi telagi pakbi sowit. Son mudanek yan niyigit, "Nak asisi Amin Tagi Yesu do kili

nandan gadasat yan nandan naman kan, nak da yutnon panji egipnen." Yan yanek yutnikon si kinej do teban tanban kigiman.

Pol gat Sailas gat Pilipai dam teban yutnon yopgwit

16 Bisap kindakon nin bisit agak tamokon kigiman. Kino oman minjatjok kinda kosiron apban domdom agiman. Unun minjatjok konni kinda tan iminjakwan yo don altoni unun do yankwok agit. Amin da opba yo don altoni dakon mibili yoyinjakwan kila amini da monej madepsi timikgwit.

17 Nin kinapno minjatjok unun Pol gat nin gat da bunon nolek yan tidanek yan yagit, "On amin unun Pinjop Wikwisi Madep dakon oman monjini. Pinjop da ji yokwikon ban timitjak dakon gen dayan."

18 Minjatjok unun yan sigin yanakwan gildat morapmi agit. Yan anjakwan Pol unun nandanek kuragisi nandan tobil kon yan iyigit, "Yesu Kristo da yan dagok annamgut do yanji gayisat, gak minjatjok on yipman degek win abigi!" Yan iyinban unudon gin kon minjatjok unun yipman dekgit.

19 Yan aban oman minjatjok unun dakon kila amini monej timit timit kositnin pasildak yan nandawit. Yan nandanek Pol gat Sailas gat timik tebai ilik panpan kila amin do maket tamokon panjiwit.

20 Amin bamot panpan gen kokwin amin madepmon panji yopmanek yan yoyiwit, "On Juda amin bamot da nin dakon kokup papmon amin but suganbal upbalap madepsi an.

21 Rom dakon anpagon yo dima anen do gen teban tosok on amin bamot da amin unun tetgin ilik pangwamal."

22 Yan yanakwa amin muwukgwit kisi da yanba yokwi tok anyomgwit. Yan aba gen kokwin amin madep da amin bamot dakon paba pigikni iligek kalin kirinban baljoni do yoyiwit.

23 Yoyinba madepsi baljanek dam teban yutnon yopgwit. Yopmanek dam teban yut dakon kila amin kilani tebaisi asak do yoyiwit.

24 Iyinja nandanek amin bamot pawigi dam teban yutnon yut monin kinda yutgwansi tagit unudon yopgut. Yopmanek dima abiginjil yan do kandapni kindap kwuk ban panjeban agit.

25 Yan aban egek kalbi binap Pinjop do bisit anek ae kap yanakwal dam teban yutnon amin yikgwit da nandawit.

26 Anakwa unudon gin wudip madepsi kinda anek dam teban yut dakon gwak pan kwakwaligkit. Yan anakwan yoma kisi wital kin mudanakwa amin morap kisit kandapnikon yo panjeban awit unun kisi wital ki mawit.

27 Manakwa dam teban yut dakon kila amin dipminon da pidan pindakban dam teban yut dakon yoma kisi pisawit. Yan pindak amin kisi abigi mudan yan nandanek nak kila tagi dima at yanon da emat agak sibani ilik iyi nan sugok do agit.

28 Yan ak do anakwan Pol da yan tidanek yan iyigit, "Giptingo goman di abim! Dam teban yutnon amin nin kisi morap oni ekwaman."

29 Yan yanakwan dam teban yut dakon kila amin tenjen kinda anopni do yagit. Anopba abidan pasol pasol nandanek timtim yanek kin Pol gat Sailas gat da buron gawagek nandaban wukwan yomgut.

30 Yan anek amin bamot timik yut buri monin yikgimal unun yipmanek yut buri madep do pabigi yan yoyigit, "Amin bamot, nian anapbo Amin Tagi da nak yokwikon nan abidosak?"

31 Yan yanban iyigimal, "Gak Amin Tagi Yesu nandan gadan iminjaki Pinjop da gak gat ae yutgokon amin ekwan gat kisi yokwikon ban timitjak."

32 Yan iyinek Amin Tagi dakon gen iyinek amin morap yutnikon egipgwit gat kisi yoyigimal.

33 Yoyinbal kalbi binap unun bisapmon gin dam teban yut dakon kila amin da amin bamot timik panji giptimni obip amin da baljanba dagawit unun pakbi

ban sugagit. Yan anek unjudon gin iyi ae gwakni kisi telagi pakbi sowit.

³⁴ Anek amin bamot timikban yutnikon pawigi yigakwal jap yomgut. Amin unun gat gwakni gat Pinjop nandan gadan iminek burikon da kisik kisik madepsi nandawit.

³⁵ Wisa dagokdo gen kokwin amin madep da obip amini yabekba kinj dam teban yut dakon kila amin yan iyiwit, "Gak amin bamot unun yopbi kinjil."

³⁶ Yan iyinba kinj Pol yan iyigit, "Jil dam teban yut yipmanek kinjil do gen kokwin amin madep da gen yipba obisak. Do jil but yawot gat kinjil."

³⁷ Mani Pol da obip amin yan yoyigit, "Manit Rom gapmanon toso. Do nidosi nit dakon mibilnit pakyanji dima kokwinigek amin morapmi da dabilon nindapmanek dam teban yutnon nipman? Yan ayin da abisok nit pasilikon da nipba kirkdamak? Unun tagi dima. Amin madep unun da iyisi abin pulugan nipba kinden."

³⁸ Yan yoyinban obip amin da Pol da gen yoyigit unun anan gen kokwin amin kabi yoyiwit. Yoyinba Pol gat Sailas gat Rom amin bamori yan yanba nandanek si pasalgwit.

³⁹ Anek gen kokwin amin madep da dam teban yutnon kinj amin bamot buri moni do kokwin tagisi dima anek yo yokwisi andamguman, gen

yan yoyinnek panpan wanga pabigiwit. Yan anek kokup pap unun yipman kinjil do gen yaworikon da yoyiwit.

⁴⁰ Yoyinba Pol gat Sailas gat dam teban yut yipmanek Lidia da yutnon wigigimal. Wigi nandan gadat amin pindak buri panjeban ak do gen yoyigimal. Yan anek don kokup pap yipmanek kigimal.

17

Tesalonaika amin da Pol gat Sailas gat dap do awit

¹ Pol gat dabini gat Ampipolis kokupmon kinj altawit. Kokup unun yipmanek Apolonia kokup papmon kinj Tesalonaika kokup papmon kinj altawit. Unun kokup papmon Juda amin dakon muwut muwut yut kinda toso.

² Pol iyi Sabat bisap morapmon wigi wigi agit yan gin unun muwut muwut yutnon Juda amin gat wigiwit. Sabat bisap kapbi kisi unun yutnon wukwan Pinjop dakon gen dakon mibili yan nandat awit.

³ Anek Pol da Pinjop dakon gen dakon mibili yoyin tentenan yomgut. Gen unun asi bami noman tan mudan yan yoyinnek yagit, "Kombi amin da Kristo tepmi panek kimagek don aeni pidosak do yanjkwok kalipsigwan kili awit. Unun Yesu do dayin tentenosot, unun Kristo yanji dayisat."

⁴ Yan yoyinban Juda amin diwari da Pol gat Sailas gat dakon gen nandanek

nandan gadat anek amin bamoron sanbewit. Anakwa Grik amin morapmi Pin kop gawak imgwit amin ae kila amin minjat morapmi kisi amin bamot yolgwit.

⁵ Yan anakwa Juda amin da amin bamot do nandaba yokwi tok an yomgwit. Yan nandanek maket tamokon pidok amin di egipgwit unun timikba unun gat amin morapmi panmuwuk buri suganba upbalap madepsi awit. Yan anek timtim yanek amin kinda mani Jeson unun da yutnon kin Pol gat Sailas gat wisin timik amin morap da inamon pabigi yopnen yan yanek kiwit.

⁶ Mani amin bamot mini pindak Jeson gat panmuwukbi kabi di gat timik ilik panpan unun kokup pap dakon kila aminon pankiwit. Pankinjek yan tidanek sitnok anyominjek yawit, "On amin miktimi miktimi agek yokwi morapmi an da abisok idon aben da ekwan.

⁷ Jeson da unun amin yanban yutnikon pawigi ekwan. Unun amin morap kisi kila amin madepnin Sisa dakon gen tebani unun yapmanek yan yon, 'Kila amin madep njwakjwari kinda egisak unun mani Yesu.'

⁸ Gen unun yanba nandanek minjat aminyo gat ae kokup pap dakon kila amin gat wiripdagek upbalap madep awit.

⁹ Yan anakwa kila amin da Jeson gat notni gat yoyinba

monen yopmanek abigiwit. Upbalap dima noman tosak kan monen ni ae timitni yanon da yopgwit.

Pol gat Sailas gat Beria kokup papmon pi agimal

¹⁰ Pili tanakwan panmuwukbi da Pol gat Sailas gat yabekba Beria kigimal. Kin altanek Juda amin da muwut muwut yutnon wigigimal.

¹¹ Juda amin Beria egipgwit unun amin tagisi. Anpakni da Juda amin Tesalonaika egipgwit unun yapgut. Pol dakon gen do galagisi nandanek gildari gildari Pin kop dakon gen unun pakyan si manjin nandawit. Manjin nandanek Pol da gen asi yosok bo sun yosok yan do kokwin awit.

¹² Anek Juda amin morapmisi da nandan gadat awit. Ae Grik kila amin minjat morapmi da nandan gadat anakwa Grik wili morapmi unun kisi yan gin awit.

¹³ Yan anakwa Juda amin Tesalonaika egipgwit unun da Pol unun Beria kokupmon egek Pin kop dakon gen yosok yan nandawit. Yan nandanek obin amin dakon but sugan panupbal awit.

¹⁴ Anakwa unudon gin panmuwukbi da tepmisi Pol yabekba tapmon pigigit. Pigakwan Timoti gat Sailas gat unun Beria sigin egipgumal.

¹⁵ Egakwal Pol Atens kokup papmon pigi altanek iyi gat pigiwit amin yan yoyigit,

“Ji tobił Beria wigi Timoti gat Sailas gat yoyinba tepmi pinjil.” Yan yoyinban wigiwit.

Pol Atens kokup papmon Pinjop dakon gen yagit

¹⁶ Pol Atens egek Timoti gat Sailas gat do jomjom anek egipgut. Egek unun kokup papmon kokup kidat dakon wup morapmisi pindagek buri yokwisi agit.

¹⁷ Yan agit do Juda amin da muwut muwut yutnon wigigit. Unudon Juda amin gat ae Amin Nwaknwarı Kabikon amin Pinjop gawak iman amin gat kisi egipgwit. Unun amin da Pinjop dakon mibili pakyañsi nandani do gen tebaisi yoyigit. Ae gildari gildari maket tamokon panji egek amin kiñ ap awit unun gat kisi yan gin agit.

¹⁸ Anakwan Epikorian ae Stoik* amin kabi bamot unun dakon nandak nandak amin diwari da opba Pol gat gen emat anakwa di da yan yawit, “On gen pakbi amin ni gen nan yosok?” Ae di da yawit, “Miktım dubagikon nani dakon pinjop unun do bo yosok?” Pol da Gen Bin Tagisi yoyinek Yesu do yoyigit ae amin kimoron da pidoni do kisi yoyigit unun do anek gen unun yawit.

¹⁹ Unun amin da Pol abıdan anan gen kokwin amin kabi kinda fleñ Areopaguskon muwukgwit unudon ankinjek

yan iyıwit, “Nin gak da gen kalugi unun amin yoyin dekdal unun niyiki do nandaman.

²⁰ Gen yosol unun nandano nwaknwarisi asak do mibili niyinbi nandano.”

²¹ (Atens miñat amin morap ae amin dubagikon da apba egipgwit ununyo kisi yan awit, bisapmi bisapmi nandak nandak kalugi mibili mibili unun do yan nandat an egek bisapni madepsi nan nan awit.)

²²⁻²³ Pol Ariopagus muwut muwut tamokon kila amin da binapmon pidan agek yan yagit, “Atens amin nak kokupji angwasiñek agek pinjop gawak yomyom an unun dakon yo kidat pindakgım. Pindagek alta kindakon gen kinda yan mandabi kagım: On Alta Unun Pinjop Kinda Mibilni Dima Nandaman Unun do Wasanbi. Nak yan kagım do anek ji do yan nandisat, ji pinjop gawak yomyom dakon anpak do nandaba yo madepsi asak. Unun Pinjop mibilni dima nandaneñ isal dogin gawak iman unun dakon mibilisi dayiko nandabit.

²⁴ “Pinjop miktım ae yo morap miktım da kwenon ton wasan yopgut unun Pinjop da kundu ae miktım dakon Amin Tagi Madep egisak. Yanjo, amin kisit

17:17: Ya 18.19 * **17:18:** Epikorian amin kabi unun on miktım dakon kisik kisik mibili mibili do yo hamisi yan nandawit. Anakwa Stoik amin kabi unun giptım dakon galaktok dima yolneñ kan, nin amin tagisi yan nandawit. **17:24:** 1KA 8.27; Ya 7.48

da telagi yut wutjan unudon dima egisak.

²⁵ Ae yo kinda do wadak wadak aban amin kisit da yo unun wasanek Pinjkop anpulugogi unun dima tosok. Pinjkop da iyi egip egip ae mirim ae yo morap gat kisi amin kisi do yomisak.

²⁶ Pinjkop unun da amin kalonisikon da amin kabi morapmi wasagit. Wasanban irej tanek kin miktimi miktimi aripmisi agit. Egipni dakon bisap gat ae miktim egipni dakon kilapmi kisi kokwinik yomgut da ekwan.

²⁷ Amin da Pinjkop tebai wisin koni do anek unun agit. Mani Pinjkop dubagikon dima egisak. Kapmatjok nin da bikbigon egisak.

²⁸ Kap wasok aminji kinda da yan yagit, 'Unun da egip egip nimisak ae tapmim niminjakwan kosit akwaman.' Ae kinda da yan yagit, 'Ninyo kisi unun dakon monjini ekwaman.'

²⁹ "Nin Pinjkop dakon monjini ekwaman, do Pinjkop unun gol bo silwa bo tip yombem yan dima nandananej. Pinjkop amin da nandak nandagon da yo kisit da wason unun yombem dima.

³⁰ Kalip nandan kokwini tagi dima amin egakwa Pinjkop da yo kinda dima anyominjek yum pindagakwan egipgwit. Mani abisok amin morap dukwan

dukwan ekwan but tobil ani do gen tebai yosok.

³¹ Don minjat amin morap gen pikon yop do bisap kinda kili yipgut. Unun bisapmon gen kokwin kilegisi anek miktim amin kisi morap gen pikon yopdisak. Gen kokwin pi unun asak do Pinjkop da amin kinda kili manjigit. Unun amin Pinjkop da asisi kimoron nan aban pidagit, do amin morap yansi nandan imni, Pinjkop da gen kokwin pi unun amindosi imgut."

³² Pol da amin kimoron da pidoni do yanban amin diwari da jigilak gen yan imgwit. Mani diwari da yan iyiwit, "Yo unun yosol unun do di gat niyinjbi nandananej do nandamanaj."

³³ Yan yanba Pol muwut muwut tamo yipmanjek kigit.

³⁴ Amin diwari Pol yolek nandan gadat awit. Kinda unun mani Dionisius. Unun amin gen kokwin amin Ariopagus muwut muwut tamokon muwukgwit unun kabikon nani kinda. Ae minjat kinda mani Damaris, ae amin diwari kisi nandan gadat awit.

18

Pol Korin kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

¹ Don Pol Atens yipmanjek Korin kokup papmon kigit.

² Kin Juda amin kinda kagit mani Akwila. Akwila unun Pontus miktimon nani kinda. Kili yangok minjatni Prisila

gat Itali miŕtim yipmanek opgumal. Itali miŕtim mibili yan do yipmanek apgumal. Rom dakon kila amin madep Klodias da Juda amin kisi morap Rom kokup pap unun yipman kin mudoni do gen tebai yipgut. Pol unun amin wam pindat do kigit.

³ Pol da yut kaben dakon imal bupbup pi agit unun amin wamyo kisi pi yan gin agimal, do Pol kwan egek unun pi awit.

⁴ Pol Sabat morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnikon wigigit. Wikwan Juda ae Grik amin Yesu nandan gadan imni do gen emaron da nayinbi gayiko awit.

⁵ Sailas gat Timoti gat Masadonia yipmanek pinjakwal Pol imal yut pi agit unun yipmanek Pinŕkop dakon pi gin agit. Pinŕkop dakon gen yoyinek Juda amin yan yoyigit, "Yesu unun asi Kristo."

⁶ Mani Juda amin da Pol dakon gen abin yipmanek jigilak gen yan imgwit. Yan aba imalnikon jimjim tawit tarapmikban manakwa yan yoyigit, "Ji Tipdom do amin ani kan, gulusun unun disi dakon, nak dakon dima. Nak abisok Amin Nwaktjwari Kabikon kin Pinŕkop dakon gen unudon yoken."

⁷ Yan yoyinek muwut muwut yut unun yipmanek unudonjok pigi amin kinda mani Titus Jastus unun da

yutnon wigigit. Titus unun Pinŕkop gawak iminek egipgut.

⁸ Unun muwut muwut yut dakon mibiltok amini mani Krispus unun gat gwakni gat Pol da Pinŕkop dakon gen yanban Amin Tagi nandan gadan imgwit. Ae Korin kokup papmon amin morapmi nandan gadat anek telagi pakbi sowit.

⁹ Kalbi kindakon Amin Tagi da Pol buri pisanjakwan dipmin yombem kindakanjakwan altan iminek yan iyigit, "Gak dima pasalek nak dakon geno sigin yan tenjenjoki. Gen mapmit dima aki."

¹⁰ Nak gak gat egisat. Nak dakon amin morapmisi on kokup papmon ekwan, do amin kinda da dima gitjak."

¹¹ Iyiban Pol Korin egakwan bilak kinda mudanakwan ae bilak kinda dakon kanek 6 kabi egek Pinŕkop dakon gen yoyin dekgit.

¹² Mani Galio da Akaia miŕtim dakon kila amin madep yikgit bisapmon Juda amin da muwugek Pol uwal an iminek abidan ilik anan gen pi yutnon anki yipmanek yan yawit,

¹³ "On amin da amin Rom dakon gen teban dima guramitni do yoyin degek Pinŕkop gawak imin dakon kosit njwaktjwari yolisak."

¹⁴ Yan yanba Pol da geni kobogi yoyik do agit. Mani Galio da Juda amin yan yoyigit, "Juda amin, on amin Rom gapman dakon gen

teban kindā yapgut, bo ae anpak yokwi kindā agit kan, ji dakon gen tagi nandaken.

¹⁵ Mani ji disi dakon gen moniḡ moniḡ ae man ae gen tebanji do yoḡ. Nak unḡuden gen do gen pi ak do dima galak tosot. Disi yaḡ paḡmilip abit.”

¹⁶ Yaḡ yoyiḡek yolban gen pi yut yipmaḡek abigiwit.

¹⁷ Abigi unḡudon gin Korin amin da amin kindā mani Sostenes abidaḡek gen pi tamo da kapmatjok anjakgwit. Yaḡ aba Galio unḡun awit do nandaban yo isali agit. Sostenes unḡun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kindā.

Pol aeni Antiok kokup pap Siria miḡtimon kigiḡ

¹⁸ Pol gildat morapmi Korin egek don paḡmuwukbi galok gen yoyiḡek Prisila gat Akwila gat timiḡban Senkria kokupmon pigiwit. Pigi altanek Pol Piḡkop do yaḡ teban tok kindā kili agit, do busuḡ daḡgwani mandagit. Yaḡ anek Siria miḡtimon kik do anek tap wakga kindā abidawit.

¹⁹ Abidaḡek Epesas kokup papmon kiḡ altawit. Altanek Prisila gat Akwila gat unḡudon yopmaḡek Pol iyi Juda amin da muwut muwut yutnon wukwan Juda amin gat Piḡkop dakon gen dakon mibili do gen emat anek nayiḡbi gayiko awit.

²⁰ Anek yaḡ iyiwit, “Gak nin gat timisok di gat egek don kiki.”

Yaḡ iyinba yoyigit, “Aripmi dima egipnen.”

²¹ Mani yopmaḡ kik do anek yaḡ yoyigit, “Piḡkop da ji do aeno opben do nandisagon don opben.” Yaḡ yoyiḡek tap wakgakon wigek Epesas yipmaḡek kigiḡ.

²² Kiḡ Sisaria kokup papmon altanek unḡudon da Jerusalem wigi paḡmuwukbi gildat tagi yaḡ yoyiḡek Antiok kokup papmon pigigit.

²³ Pigi Pol bisap dubagkok Antiok egek don aeni Galesia ae Prigia miḡtimon kokup morap toḡ unḡudon kokup gwasik agit. Yaḡ anek Yesu nandaḡ gadaḡ imgwit amin morap dakon nandaḡ gadat paḡteban agit.

Apolos da Epesas kokup papmon Piḡkop gen yagit

²⁴ Pol kokup gwasik anekwan Juda amin kindā mani Apolos unḡun Aleksandria kokup papmon amin kindā unḡun paḡabiḡ Epesas egipgut. Unḡun amin gen yogokni tagisi, ae Piḡkop dakon gen dakon mibili pakyaḡsi nandagit.

²⁵ Amin da Apolos Amin Tagi dakon mibili do iyin dekba kili nandagit. Ae Amin Tagi dakon gen but dasi nandaḡek amin yoyin dekgit. Yaḡ anek Yesu dakon mibili suḡ dima yagit. Bamisi yaḡ tenḡenagit. Mani Jon da telagi pakbi sogit unḡun dogin nandagit.

²⁶ Apolos unḡun Juda amin da muwut muwut yutnon

wigek pasol pasoli mini Pinjkop dakon gen madepsi yoyigít. Yoyinjakwan Prisila gat Akwila gat da geni nandan Apolos abidan anki yutnikon egek Pinjkop dakon mibili pakyanji nandan piasak do iyin dekgimal.

27-28 Don Apolos Akaia miktimon kik do nandak nandak anakwan Epesas panmuwukbi da buri anteban awit. Yan anek papia kind Akaia panmuwukbi da Apolos kwan tagisi abidoni do mandawit. Anakwa Apolos kin Akaia miktimon altanek amin da dabilon Juda amin dakon top geni pabin yopgut. Anek Pinjkop da papiakon gen ton unun panjenjen anek Yesu unun asi Kristo yan yoyigít. Yan anek Pinjkop dakon nandan yawotni do anek nandan gadat awit amin unun madepsi panpulugagit.

19

Pol da Epesas kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

1 Apolos Korin egipgut bisapmon Pol koron tetgin agek don Epesas pigi altagit. Pigi altanek Yesu dakon panjetni diwari pindakgit.

2 Pindagek yan yoyigít, “Ji nandan gadat awit bisapmon Telagi Wup abidawit bo dima?”

Yan yoyinban yawit, “Dima, nin Telagi Wup kind agisak yan dima nandagiman?”

3 Yanba Pol da yoyigít, “Kan ji ni telagi pakbi nan sowit?”

Yoyinban yawit, “Nin Jon dakon telagi pakbi nan sogiman?”

4 Yanba Pol da yan yoyigít, “Jon da amin telagi pakbi son yomgut unun but tobil anek telagi pakbi soni do agit. Jon da yan yoyigít, ‘Amin kind nak da bunon noldak unun amin nan nandan gadan imni.’ Jon da gen yagit unun Yesu do yagit.”

5 Pol da gen unun yanban nandanek Amin Tagi Yesu da manon telagi pakbi sowit.

6 Pinjkop dakon pakbi sonakwa Pol da kisiri kwenikon witjinakwan Telagi Wup da unun kabikon pinjakwan gen mibili mibili yanek kombi gen yawit.

7 Amin unun 12 kabi da tilak da awit.

8 Pol Juda amin dakon muwut muwut yutnon wigek Pinjkop gen madepsi yoyigít. Anek Pinjkop da Amin Kila Asak dakon gen do yanek gulusun nandak nandakni panmilip ak do aban notni pabin yopman yopman awit. Pol pi unun anek kanek kapbi egipgut.

9 Mani diwari gen unun nandanek but teban anek nandan gadat ak do dima galak tawit. Yan anek amin morapmi da dabilon Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok awit. Yan anakwa Pol gat Yesu dakon panjetni gat yopman degek si kiwit. Kin Pol gildari gildari yan nandak yut kindakon wukwan Pinjkop

dakon gen dakon mibili do nayinbi gayiko awit. Yan nandak yut unun Tiranus dakon.

¹⁰ Pol bilak bamori egek Pinjkop gen yanjakwan Esia miktimon Juda amin ae Grik amin egipgwit unun kisi morap da Amin Tagi dakon gen nandawit.

Skewa dakon monjini da kon yol do awit

¹¹ Pol Pinjkop da an pulugan jakwan wasok tapmimi ton njwak njwarisi morapmi agit.

¹² Yan agit do amin da imal dakni panjobin Pol da kwenon witjinek panji sot amin do yoba timikgwit. Timigakwa sotni mudanakwa konni win abigiwit.

¹³ Anjakwa Juda amin diwari da agek Amin Tagi Yesu da manon da kon yol do anek yan yawit, "Pol da amin kinda dakon mibili yan tenjenosok, unun Yesu. Unun da manon gayiko abigi!"

¹⁴ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kinda mani Skewa unun dakon monjini 7 kabi da yan gin awit.

¹⁵ Anjakwa bisap kindakon kon kinda da gen kobogi yan yoyigit, "Nak Yesu nandan imisat, ae Pol yo kisi nandan imisat. Mani ji namin?"

¹⁶ Yan yoyinek konni ton amin da mingan kwenikon wigi obisi dapmanek imalni pan dagan yopban yut yipmanek molan abigiwit.

¹⁷ Juda amin ae Grik amin morap Epesas egipgwit unun yo altagit dakon geni nandanjek madepsi pasalgwit. Yan anek Amin Tagi Yesu dakon man do nandaba wukwisi agit.

¹⁸ Anjakwa amin nandan gadat kili awit unun da amin morap da inamon kalip yo yokwi morap awit unun yan tenjenawit.

¹⁹ Anek amin morapmi Sunduk dakon yo kidat pawilgwit unun dakon mibili papiani panabin amin morapmi da dabilon kindapmon sonba sowit. Papia unun dakon yuman nogi manjikba 50 tausen silwa monen agit.

²⁰ Yan anjakwa Amin Tagi dakon gen tapmimi tonji iren tan anan kokupmi kokupmi kigit.

²¹ Yo morap unun altan mudanakwa Pol Jerusalem kik do anek miktim bamot Masadonia ae Akaia ban kik do nandagit. Nandanjek yagit, "Nak Jerusalem kinjek don Rom kokup papmon kikkosi nandisat."

²² Pol panpulugok bamotni Timoti gat Erastas gat ban yabekban unun da kalip Masadonia kigimal. Kinjakwal Pol iyi Esia miktimon bisap dubakgok egipgut.

Pol uwal an imgwit

²³ Unun bisapmon Epesas amin da Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok anek upbalap madepsi awit.

²⁴ Mibili yan do awit. Kisit kilda amin kind a egipgut mani Demitius. Unun amin silwa ban kokup kidat minjat Atemis unun dakon wup wasagit. Monej ilit pi anek pi monjini monej madepsi timikgwit.

²⁵ Demitius unun iyi dakon pi monjini ae kisit kilda amin diwari kisi yan yoban muwukba yan yoyigit, "Disi nandan, pi on amanon monej madepsi timikgaman.

²⁶ Disi kili kan nandanjo awit. Pol da amin dakon nandak nandakni kili panupbal an mudagit. Anek amin kisit da kokup kidat wason unun yo bami dima yansi yosok. Pol da gen unun yanakwan Epesas kokupmon amin ae Esia miktim amin da nandaba gen unun bamisi asak.

²⁷ Pol dakon gen da monej ilit kositnin anupbal akdisak do nak si pasoldot. Pinjok madep Atemis dakon telagi yut do amin da nandaba yo isalisi akdisak. Anek Atemis dakon man madepni mokdisak. Esia miktimon ae miktimi miktimi amin kisi unun pinjok minjat nan gawak iman. Mani Pol da unun dakon man madep abin yip do pi asak."

²⁸ Yan yanban amin gen unun nandan japtan yan tidanek yawit, "Epesas nin dakon Atemis unun da wukwisi madep!"

²⁹ Yan yanek unun kokup papmon amin morapmi da madepsi yan tidanek upbalap

madepsi awit. Anek Pol dakon notni bamori unun ilik panpan muwut muwut yut madepmon pankiwit. Unun amin bamot unun Masadonia amin, Pol gat kisi agipgwit. Mani kind a Gaius ae kind a Aristakus.

³⁰ Anakwa Pol amin da binapmon kik do nandagit mani panmuwukbi da dima kisak do kosit sopsop awit.

³¹ Ae Esia gapman dakon amin madep di unun Pol dakon notni, ununyo kisi da Pol muwut muwut yut madepmon dimasi kisak do gen yipba apgut.

³² Amin muwukgwit unun nandan upbal madepsi awit. Yan anek madepsi yan tidanek gen mibili mibili yawit. Ni mibili do muwukgaman unun dima nandaba pisagit.

³³ Juda amin da amin kind a mani Aleksanda yipba minjat amin morap da inamon agakwan amin da yokwi unun da bo ak yan nandawit. Yan anakwa Aleksanda da Juda amin nin da dima aman yanon da geni kobogi yoyik do anek upbalap dima yoni do kisiri da tilak an yomgut.

³⁴ Mani amin da Juda amin kind a yan kan nandanjo anek madepsi sigin yan tidanek yawit, "Epesas nin dakon Atemis unun wukwisi madep!" Unun gen nanjin sigin yanakwa bisap 2 aua da arip agit.

³⁵ Yan anakwa Epesas kokup pap dakon kilda mandakni

da gen sopman yominek nawa gen yan yoyigit, "Epe-sas amin, amin morap kisi nandan, Atemis daman dakon telagi yut ae tipni kundukon da magit unun kisi nin da kokup papmon tanakwal nin da kilani aman yan nandan niman.

³⁶ Unun top dima unun asisi do upbalap dima yoni. Tayanok nandan kokwin anek yo don ani.

³⁷ On amin bamot panaben unun Telagi Yut Madepnin dakon yo di kabo dima nagimal. Ae nin dakon pinok minat do yanba yokwi tok kinda dima agimal.

³⁸ Demitius gat pi monjini gat nandaba yokwi tok anek gen di yok do nandan kan, gen pi agak bisapmon tagi yoni. Yanba gen kokwin amin madep da geni nandanek tagi panmilip ani.

³⁹ Do ji genji di yan panmilip ak do nandan kan, gen kokwin muwut muwut bisapmon tagi yan panmilip ani.

⁴⁰ Gapman dakon amin madep da abisok yo aman dakon geni nandisak kan, gen pikon nipjak do nak si pasoldot. Upbalap madep nido ayin yan niyisak kan, nin da gen kobogi tagi kinda aripmi dima iyinen."

⁴¹ Kilda mandak da gen yan yoyinek amin muwukgwit unun yoyinban kin mudawit.

miktimon agipgut

¹ Upbalap madep awit da daganakwan Pol da panmuwukbi yan yoban abin muwukba buri panteban anek galok gen yoyinek Masadonia miktimon kigit.

² Kin unudon agek panmuwukbi gen morapmi yoyinek buri panteban anek don Grik miktimon kin altagit.

³ Unudon kanek kapbi egipgut. Egek don tap waggakon da Siria miktimon kik do tagap tagit. Mani Juda amin da Pol anjat do anek yan nandat an dakon geni nandagit. Do yum pindagek Masadonia miktimon ae tobil kik do nandagit.

⁴ Amin diwari Pol gat kisi agipgwit. Kinda unun mani Sopata unun Beria kokupmon amin kinda, Perus dakon monji. Ae Tesalonaika kokupmon amin bamori mani Aristakus ae Sekundus, ae Debe kokup papmon nani kinda mani Gaius. Ae Timoti gat Esia miktimon amin bamori mani Tikikus ae Tropimus. Unun amin kabi Pol gat kisi agipgwit.

⁵ Unun amin kabi da kalip Troas kokup papmon panji egek nin do jomjom awit.

⁶ Anakwa nin Bret Yisni Mini Bisap Madep mudanakwan Pilipai yipmanek tap waggakon wigek kigiman. Kin tap binap agapno gildat 5 kabi mudanakwan amin nin do jomjom anek Troas kokup pap egipgwit unudon kino

20

Pol Masadonia ae Grik

notni pindak pindak agiman. Anek unudon gildat 7 kabi egipguman.

Troas kokup papmon Pol da Yutikus kimakgit nan aban pidagit

7 Sonda kalbi nin panmuwukbi gat jap anwa nok do anek muwukgiman. Anapno Pol wisa dagokdo kiken yan nandanek Pin kop gen dubagisi yanakwan kalbi binapmi agit.

8 Yut nin da egipguman unun yut kwen tosok. Unun yutnon lam morapmi kolej yopgwit.

9 Unun yut da kosit gwa-gagon monji bilak kind a yikgit mani unun Yutikus. Pol da gen sanbenek yanakwan monji unun yik dipmin pagek uwagat anek wanga miktimon man anakgit. Man anakban kimakgit nan pigi abidawit. Unun yut notni kwen kwen awit dakon kidinji kapbi kwen nani egipgwiron da magit.

10 Mani Pol da pigi monji unun da kwenon pagek kisiri da kendagek yagit, "Ji nandaba kik dima ani. Egip egipni tarj imisak."

11 Pol yan yanek aeni kwen wigi bret pidanban nawit. Yan anek gen sigin yoyinakwan wigi wisa daganakwan yopman kigit.

12 Yopman kinakwan amin monji unun abidan yutnikon ankiwit. Wagil dima kimakgit yan nandanek butni yawori tawit.

Pol Troas kokup pap yipmanek Miletus kokup papmon kigit

13 Nin Pol yipmanek tap waggakon da Asos kokup papmon kin altanek Pol do jomjom agiman. Nin da kalip kinapno Pol iyi miktim kosit kik do anek unun do niyigit.

14 Jomjom anapno Pol Asos abin altan niban abidono tap waggakon wige Mitilini kokup papmon kigiman.

15 Unudon da wisa dagokdo Mitilini yipmanek miktim kind a mani Kios kapmatjok tanban kanek yapguman. Ae gildat kind a do tap unun pudan yapmanek Samos kokup papmon kin altagiman. Ae unudon da wisa dagokdo Miletus kokup papmon kin altagiman.

16 Pol da Esia miktimon bisap noknok dima anen yan nandagit, do nin tap waggakon da Epesas kokup pap si yapmanek Miletus kokup pap kigiman. Bisap noknok dima anek tepmi kinen kan, Pentikos Bisap Madep Jerusalem konen yan nandagit.

Pol da Epesas panmuwukbi dakon kila amin galok gen yoyigit

17 Nin kokup pap Miletus unudon egek Pol da Epesas panmuwukbi dakon kila amin opni do gen yipban kigit.

18 Gen yipban kwan opba yan yoyigit, "Nak kilisi Esia miktimon apgum bisapmon

ji gat bisap morapmi egek anpak agim unun disi nandan.

¹⁹ Bisap morapmi Juda amin da nak abin nep do gen yawit. Yan anakwa bisap morapmi butno madepsi jik tanakwan kunam morapmi takgim. Anek nak nagado nandako manakwan Amin Tagi dakon pi agim.

²⁰ Nak ji panpulugok do gen tagisi kinda dima wutjiko tagit. Gen kisisi muwut muwut madepmon ae yutjikon dayin dekgim unun disi nandan.

²¹ Nak Juda amin ae Grik amin but tobil anek Pinjopmon kinjek Amin Taginin Yesu nandan gadan imni do gen madepsi yan tentenagim.

²² Nandani. Telagi Wup da unudon kiken dosi nayisak, do nak Jerusalem kikdisat. Unudon kiko yo kinda ni da altan namjak unun dima nandisat.

²³ Mani on gin nandisat, kokup morap agisaron butnokon Telagi Wup da yansi nayisak. Don amin da dam teban yutnon nepdan, ae jigi namdan unun kisi nayinakwan agisat.

²⁴ Mani nak naga dakon egip egip do yo madep kinda yan nandanek egip egipno anknok do dima nandisat. Nak kosit unun agisat nanjin agek Amin Tagi Yesu da pi namgut unun an mudoken. Pi unun Pinjop da nandan yawotni do anek yo madepsi

ninon asak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tentenoken.

²⁵ "Not kabi, nandani. Nak ji gat egek Pinjop da Amin Kila Asak dakon gen dayin tentenagim. Nak abisok nandisat, ji depman kinjapbo jikon da kinda da nak ae bujon dimasi nandakdan.

²⁶⁻²⁷ Nak Pinjop dakon nandak nandak kinda dima wutjiko tagit. Kisisi dayin tentenagim. Nak abisok but piso wagil dayisat. Do jikon da amin kinda Tipdom do amin asak kan, unun nak dakon gulusun dima.

²⁸ Ji disi dakon kila anek panmuwukbi morap dakon kila kisi ani. Panmuwukbi kabi unun Pinjop da Monji dakon yawi nan yuman nagit. Unun sipsip kabini ji da kila ani do Telagi Wup da ji manjin degut.

²⁹ Nak nandisat. Depman kinjapbo jon pinjan yokwisi da jikon abinek sipsip kabi panjupbal akdan.

³⁰ Anakwa jikon da amin diwari da pidan panmuwukbi kabikon da amin diwari bujon yolni do top gen yoyikdan.

³¹ Yando, ji kan kimotni. Bilak kapbi da butgwan nak kunamon da ji kalon kalon kisi dayin dekgim. Unun do dima intoni.

³² "Nak abisok Pinjop da kilasi asak do unun da kisiron depmandat. Nandan yawotni dakon geni da ji panjeban aban yoni tagisi telagi amin

kabini do yopbi unun tagi timitni.

³³ Nak amin dakon monej ae yo kabini do pindak galak-tok dima agim.

³⁴ Nak da pi agim dakon mibili unun disi nandan. Naga da kisit da pi anek yo nido wadak wadak agim unun timigek notno pi agiman unun kisi panpulugagim.

³⁵ Naga pi teban yan anek dayin doligim. Jiyo yan gin anek teban tokni mini amin unun panpulugoni. Amin Tagi Yesu iyi gen kinda yagit unun dima in-tonen. Gen unun yan: 'Yo imisak amin dakon kisik kisikni wukwi, anjakwan iban abidosok amin dakon kisik kisikni pinbi.'

³⁶ Pol gen unun yoyin mudanek kila amin kabi gat njwakber anek bisit yagit.

³⁷ Bisit aban mudanakwan kila amin kisi da kunam tagek Pol bedan mandan nawit.

³⁸ Pol da bunon nak dakon injamno ae dima kokdan yan yoyigit do bupmisi nandawit. Bupmi yansi nandanek Pol anan tap waggakon ankiwit.

21

Pol Jerusalem kigit

¹ Nin kila amin yopman degek tap wakga abidanek nomansi miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Kos unudon wigigiman. Wigek unudon da gildat kinda do miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Rodes

wigek unudon da Patara kokup papmon kigiman.

² Kin kono tap wakga kinda Ponisia miktimon kik do aban kagiman. Kanek unudon wigino kigiman.

³ Kinjek miktim tim kinda tap binap tosok unun mani Saiprus kanek unun gwan-den tetgin do tanakwan nin amin tetgin da yapguman. Yapmanek Siria miktimon kin kokup Tair unudon tap wakga panji akgit. Agakwan tap waggakon pi monji yik iligakwa

⁴ nin kin Yesu dakon panjet kabini pindatno unun gat gildat 7 kabi egipguman. Egapno Telagi Wup da pantagap aban Pol yan iyiwit, "Gak Jerusalem dima kiki."

⁵ Egipguman dakon bisap mudanakwan Yesu dakon panjetni gat ae minat monjiyoni gat kisi kokup pap yipman degek tap kidipminon pigigiman. Pigi unudon njwakber anek bisit agiman.

⁶ Bisit ano mudanakwan notni galok gen yoyin yoyin anek yutnikon kinakwa nin tap waggakon wigigiman.

Kombi amin Agabus da Pol gen iyigit

⁷ Nin Tair kokup yipmanek kin Tolemes kokup papmon altagiman. Unudon Yesukon sanbewit amin kabi gildat tagi yan yoyino unun gat gildat kinda egipguman.

⁸ Unudon pagkiman da wisa dagokdo unun kokup

pap yipmanjek Sisaria kokup papmon kinj altanek Pilip da yutnon kino unun gat egipgumanj. Pilip unun yabekbi kabi panpulugoni do kalip amin 7 kabi manjikbi unun kabikon nani kinda. Unun amin Gen Bin Tagisi yanj tenjenok amin kinda.

⁹ Pilip unun gwi 4 kabi. Unun aminon dima yopbi. Minjat kabi unun kombi gen yogok minjat egipgwit.

¹⁰ Nin Sisaria kokupmon gildat kabi di egapno kombi amin kinda mani Agabus unun Judia miktimon da pigit.

¹¹ Pinj altan niminjek Pol dakon boban napni abidanjek Agabus da iyi dakon kisit kandapyo wamgut. Wamanjek yanj yagit, "Telagi Wup da yanj yosok, 'Nak da on asat, yanj gin Juda amin Jerusalem ekwan da on boban nap dakon ami wamanj Amin Nwaktjwari Kabi da kisiron yipdanj.'"

¹² Yanj yanban Pol Jerusalem dimasi kisak do nin gat ae amin egipgumanj gat kisi da anjktanjek tebaisi iyigimanj.

¹³ Mani Pol da gen kobogi yanj yagit, "Nak dam tebanon nepni do tagi nandisat. Ae Jerusalem Amin Tagi Yesu da man do kimokgenj do tagi nandisat. Do ji nido nak anjgolok anjek kunam takganj? Yanj anakwa butno yokwi tosok."

¹⁴ Yanban Pol kono kik do teban tagit, ae nandak nan-

dakni nin da kulabik aripmi dima agagi yanj nandanjek yagimanj, "Amin Tagi da yo altan imjak do nandisak unun tagi altan imjak."

**Pol dam tebanon
yigakwan gen pikon
yipmanjek mibilni
nandak do pi awit**
(Kilapmi 21.15-26.32)

Pol Jerusalem kinj altagit

¹⁵ Yanj nandanjek nin yiknin panjek Jerusalem kokup papmon wigigimanj.

¹⁶ Yesu dakon panjetni di Sisaria egipgwit unun gat kisi wigek unun da nin panji Nason da yutnon nipba egipgumanj. Nason unun kalip Yesu kili nandan gadan imgut. Miktimni unun Saiprus.

¹⁷ Nin Jerusalem kinj altono panmuwukbi da nin but galagon da timikgwit.

¹⁸ Timikba pakgimanj da wisa dagokdo Pol nin gat kisi Jems kok do kigimanj. Kinj altanek panmuwukbi dakon kila amin kisi morap unudon gin Jems gat ekwa pindakgimanj.

¹⁹ Unudon Pol da gildat tagi yanj yoyinjek Pinjkop da anpuluganban Amin Nwaktjwari Kabikon pi morap agit unun dakon gen kisisi yoyin mudagit.

*Kila amin da Pol Telagi Yut
Madedpmon wigisak do iyiwit*

20 Panmuwukbi dakon kila amin Pol dakon gen nandanek Pinjkop anjisiwit. Anjek iyiwit, "Not nandaki. Juda amin morapmisi da Yesu kili nandan gadan imgwit. Unjun amin kisisi da Moses dakon gen teban guramik kimokgon.

21 Mani amin diwari da gak do yan yoyiwit, 'Pol da Juda amin Amin Nwaktjwari Kabi da bikbigon ekwan unjun Moses dakon gen teban dima guramitni do yoyinek yan yoyisak, "Ji monjisi dakon giptim dima mandani. Ae Juda amin dakon anpak dima yolni."

22 Nianjsi anej? Gak idon kili apgul yan nandan gamdan.

23-24 "Do nin da gen kinda gayino gak yan gin abi. Anjaki gakyu kisi gen teban guramikdal yan gandani. Nin gat amin 4 kabi ekwaman. Unjun amin kabi Pinjkopmon yan teban tok gen kinda kili awit. Gak unjun amin kabi timikbi Pinjkop da dabilon gen teban yolek giptim panjkilek ak dakon anpak ani. Ae mukwa sok do unjun dakon yo gak da gaga yubi. Yan anjaki unjun amin kabi busun dangwani tagi mandani. Yan abi amin da gandane top yan imguman yan gandani.

25 Amin Nwaktjwari Kabi Yesu nandan gadan imgwit amin nin da gen anteban agiman unjun kili mandan yomguman. Gen unjun yan:

Ji kokup kidat do paret abi unjun dakon jap dima noni. Ae yawi gat ae bit kilapyo si tipba kwon dima noni. Ae minjat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani."

26 Gildat kinda do Pol amin 4 kabi unjun timikban giptim panjkilek ak dakon anpak anjek egipgwit. Yan anjek Telagi Yut Madepmon wigi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ni bisapmon wasip anjek, ae amin kalon kalon dakon paretni mukwa soni unjun do Pol da but piso yoyigit.

Juda amin da Pol Telagi Yut Madepmon abidawit

27 Gildat 7 kabi pali mudanakwan Juda amin di Esia miktimon da apgwit unjun da Pol Telagi Yut Madepmon kawit. Kanjek minjat amin morap muwukgwit dakon but sugane Pol abidawit.

28 Abidane yan tidane yan yawit, "Israel amin ji abin nin panpulanganba on amin gen pikon yipno. On amin da kokupmi kokupmi amin morapmi dakon but panupbal asak. Anjek Israel amin kabi nin do, ae Moses dakon gen teban do, ae on Telagi Yut Madep kisi do yanba yokwi tok asak. Ae unjun gin dima. Grik amin timikban on Telagi Yut Madep da nagalon wijek telagi tamo on anupbal aban yo isali asak."

29 (Kalip Epesas kokup papmon amin kinda mani Tropimus unjun Pol gat

Jerusalem kokup papmon ekwal pindakgwit, unun do anjek gen unun yawit. Unun amin Pol da abidanban Telagi Yut Madepmon wigigimal yan nandawit.)

³⁰ Kokup madepmon amin gen unun nandan wuripdagek teri teri da timtim yanek apgwit. Abin Pol abidan ilik anan Telagi Yut Madep dakon nagal yapmanek wanja abigiwit. Yan anek unudon gin Telagi Yut Madep dakon yoma kisi sogwit.

Rom dakon emat amin da Pol abidawit

³¹ Pol anakba kimot do anakwa Jerusalem amin morap kisi gen butjap ematy madep an unun dakon gen bini Rom dakon emat amin dakon mibiltok amin da nandagit.

³² Yan nandanek unudon gin kila amini di gat ae emat amini di gat timikban timtim yanek minat amin kabikon pigiwit. Pigakwa amin da emat amin dakon mibiltok amin gat ae emat amini gat pindagek Pol sanbenek dima anakgwit.

³³ Emat amin dakon mibiltok amin da obin Pol abidanek nap teban bamori ban Pol abisini do yoyigit. Anek amin yan yoyigit, "On namn amin kind? Ae ninan agit?"

³⁴ Yanban di da gen kind anakwa di da njaknjari yawit. Yan yanek upbalap madep anakwa gen bami

kinda dima abidagit. Do Pol abidan anan emat amin da yomakon awigini do yoyigit.

³⁵ Pol kin yut unun da man wigigon altanakwan amin da Pol si anakba kimotjak do gwayan tebaisi awit. Yan aba emat amin da pasalek Pol si kendak anan wigiwit.

³⁶ Amin morapmi da bunon yolek madepsi sigin yan tidanek yawit, "Anakba kimakban!"

Pol da Juda amin iyi dakon nandan gadat dakon mibili yoyigit

³⁷ Emat amin da Pol anan yutnikon awigik do anakwa emat amin dakon mibiltok amin Grik genon da yan iyigit, "Gen kind tagi gayiken?"

Yanban iyigit, "Gak Grik gen nandisal, ma?"

³⁸ Abikisokgwan Isip amin kind gapman gat emat wasanek amin dapdap sibani ton amin 4 tausen timikban miktim amini minikon kiwit. Gak unun amin dima, ma?"

³⁹ Yanban Pol da yagit, "Nak Juda amin kind. Kokupno unun Tasas, Silisia miktimon tosok. Kokup madepno amin morap da man bini nandan. Amin gen tagi yoyiken?"

⁴⁰ Yanban mibiltok amin da gen tagi yoyisak do iyigit. Iyiban Pol unun man wigigon da agek upbalap dima ani do kisiri da tilak an yomgut. Yan aban amin kisi upbalap yipman mudawit. Yan anakwa Pol da Ibru genon da yan yoyigit,

22

¹ “Not kabi ae dat kabi nandani. Nak gulusun kinda dima agim do dayikdisat.”

² Nandaba Pol Ibru genon da gen yanakwan upbalap dima anek tayanok egipgwit. Yan anakwa Pol da yan yoyigit,

³ “Nak Juda amin kinda. Merno da Tasas kokup pap Silisia miktimon tosok unudon anjalagit. Mani nak on kokup papmon tagagim. Yoyinetno Gamaliel unun da nak babiknin dakon gen teban morap tagisi nayin dekgit. Ji Pinokop dakon pi but dasi an, nakyo kisi yan gin an kimakgim.

⁴ Nak da minat ae wili nandan gadat anek Yesu Yolyol Kosit nan agipgwit unun panupbal anek dapbo kimotni do pi agim. Anek pabisin panpan dam teban yutnon panngim.

⁵ Yan anapbo mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin dakon gen kokwin amin kabi da nandan namgwit, do nak da pi agim unun da ji tagi dayin tetenoni. Unun da Juda amin notnin Damaskus egipgwit do papia kinda mandawit. Unun naba nak Yesu nandan gadan ingwit amin kabi Damaskus egipgwit unun timik panobin Jerusalem dam teban yutnon yopmanek kobogi do yo yokwi anyomni do anek kigim.”

Pol da but tobil agit dakon

mibili yoyigit

(Yabekbi 9.3-19 ae 26.12-18)

⁶ Pol sanbenek yan yagit, “Nak kin gildat binap 12 kilok da tilagon Damaskus ankapmat anapbo tetenji madep kinda Kwen Kokup da pin anbinap aban nak binapmon akgim.

⁷ Tetenjan naban nak miktimon man pagek nandanapbo gen kinda altanek yan nayigit, ‘Sol! Sol! Gak nido nak anupbal ak do pi asal?’

⁸ “Yanban yan iyigim, ‘Amin Tagi gak namin?’

“Iyiko yagit, ‘Nak Yesu Nasaret amin nan anupbal ak do pi asal.’

⁹ Amin nak gat agipguman unun tetenji kawit. Mani gen unun nayigit unun dima nandawit.

¹⁰ “Nayinban iyigim, ‘Amin Tagi, nak ninan aben?’

“Gen unun yoko Amin Tagi da nayigit, ‘Gak pidan Damaskus kokupmon pigaki amin kinda da pi morap aki do yan mudan gamgum unun do gayisak.’

¹¹ Tetenji madep unun tetenjan naban dabilno pilin tagit do amin agipguman unun da nak kisitnokon da abidan Damaskus abigiwit.

¹² “Abigi nepba amin kinda mani Ananias nak nandak do apgut. Unun amin Pinokop gawak iminek gen teban guramik kimakgit. Juda amin morap Damaskus egipgwit da nandaba amin kilegisi kinda agit.

13 Ananias unun kapmatjok da abin agek nak yan nayigit, 'Sol not, dabilgo aeni sinjosak.' Yan nayinban unudon gin sinjanek Ananias kagim.

14 Kanapbo nayigit, 'Babiknin dakon Pinjok da gak da nianji abi do nandisak unun golinban koki do manjin gepgut. Ae Amin Kilegi kanjaki unun da iyi gen gayinban nandaki do manjin gepgut.

15 Gak yo morap pindak nandanjo agil unun minjat amin morap yoyin tenjenokdisal

16 Do bisap noknok dima abi. Pidanek telagi pakbi sonjek mani yanjaki unun da diwarigo wiririk gaban.'

17 "Don aeno Jerusalem tobil abin Telagi Yut Madepmon wigi bisit an egek dabilno kulabik anjakwan dipmin yombem kinda kagim.

18 Kanapbo Amin Tagi da yan nayigit, 'Gak tepmisi pidan Jerusalem yipman ki. Nak dakon gen on kokup papmon yoyiki kan, amin da dima abidokdan.'

19 "Nayinban iyigim, 'Amin Tagi, dima, on amin kalip nak da muwut muwut yut morapmon agek amin gak nandan gadan gamgwit unun baljanek dam tebanon yopgum unun nandan naman.'

20 Ae gak dakon gen yan tenjenok amingo Stiwen anakba kimakgit bisapmon nak kapmatjok agek tip ban anjakgwit amin dakon imal

dubakni ilik yopman naba kila agim. Anek pindagapbo Stiwen anakba kimakban nandako tagisi agit.'

21 "Mani Amin Tagi da nayigit, 'Nak da Amin Nwaktjwari Kabi kokup dubagisikon ekwan unun do kiki do yabekdat.'"

Pol da emat amin nak Rom amin kinda yan yoyigit

22 Pol da Amin Nwaktjwari Kabi do gen unun yanjakwan amin da nandanek yan tidanek yawit, "Anakba kimakban. Unuden amin miktimon tagi dima egipmi."

23 Yan tidanek imal dubakni ilik maba kinakwa kimbaban timik maba kwen wigiwit.

24 Yan anakwa emat amin dakon mibiltok amin da emat amini yan yoyigit, "Ji Pol anki nin ekwaman yutnon baljoni. Baljanek amin da mibili nido japmi nandanek yan tidan iman unun dakon mibili iyi yanban nandani."

25 Yoyinban anki kisit kandapyoni panjinjin anek wangwit. Anakwa Pol da kila amini kapmatjok akban kanek yan iyigit, "Gen kokwin amin da nak dakon mibilno dima kan nandanjo anakwa nak nitdan. Unun tagi dima akdan. Nak Rom amin kinda. Ji Rom dakon gen teban yapmanjan."

26 Yanban kila amini gen unun nandan kin mibiltok amini yan iyigit, "Ma, on amin Rom amin kinda. Gak nianji akdisal?"

²⁷ Iyınban kin Pol yan iyigit, “Nayınbi nandako. Gak Rom amin kinda?”

Iyınban yagit, “Asi nak Rom amin kinda.”

²⁸ Yanban yan yagit, “Nak Rom aminsi dagok do tomni madepsi yungim.”

Yanban Pol da iyigit, “Gak yan agil mani nak altagimon da Rom aminsi kinda egipgum da egisat.”

²⁹ Yanakwan amin Pol baljok do awit pasalek dima baljawit. Anakwa mibiltok amin da Pol Rom amin kinda nan yoyiko nap teban nan anteban ayın yan kan nandanjo anek unun kisi pasol pasol agit.

Pol gen kokwin amin kabikon gen yagit

³⁰ Juda amin da Pol ni gulusun nan agit do yon, emat amin dakon mibiltok amin unun dakon mibili pakyanji nandak do pi agit. Do gildat kinda do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae Juda amin dakon gen kokwin amin morap abın muwutni do gen tebai yipgut. Yıpan abın muwugakwa Pol dakon nap teban wıtdal imınjek abıgi yıpan unun da ınamon akgıt.

23

¹ Pol da sıntanban gen kokwin amin kabikonsi kınakwan pındagek yan yoyigit, “Not kabi, abıkikon da wın abısok egisaron nak Pınkop da dabilon butnokon da tagısı egi anan wıt yan nandısat.”

² Gen unun yanban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias da Pol da kapmatjok akgwit amin gen kaganikon anjatni do yoyigit.

³ Yoyınban anagakwa Pol da yan iyigit, “Pınkop da gıtdısak. Gak yut dakon pompom kilegi yombem, mani mukgwan nıp da nanba nitniranbi. Gak gen teban guramikdat yan nandanek nak gen pikon nep do abil da yıkdal. Mani gaga gen teban yapmanek nitni do yoyısal.”

⁴ Amin kapmatjok akgwit da gen unun nandanek Pol yan iyıwit, “Gak Pınkop dakon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin do yanba yokwi tok an imısal, ma?”

⁵ Yanba Pol da yoyigit, “Not kabi, Pınkop da papiakon gen yan tosok:

‘Ji kila aminji kinda do yanba yokwi tok dima ani.’

On amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin yan dima koko pisak.”

⁶ Pol da gen kokwin amin kabi di unun Sadyusi amin ae di Parisi amin yan nandan yomgut. Do gen papmon da yan yoyigit, “Not kabi, nak Parisi amin kinda. Datno kisi unun Parisi amin kinda. Nak amin kimakbi da kimoron da don pidokdan unun do nandan teban tanek egisat. Yan nandısat do anek gen pikon nepman.”

⁷⁻⁸ Sadyusi amin da amin kimakbi arıpmı diması pidoni, ae anelo wupyo mini

yan yon. Mani Parisi amin unun kisi nandan teban ton. Yan nandan do anek gen unun yanban Parisi amin ae Sadyusi amin iyi uwal uwal anek pudan kabi bamori awit.

⁹ Anek gen teban yoyindet amin di unun Parisi kabikon nani unun da pidan agek madepsi yan tidanek yan yawit, "On amin gulusunni minisi koman. Wup bo anelo kinda da gen bo iyigit? Unun dima nandaman."

¹⁰ Yan yanba emat amin dakon mibiltok amin da pindakban gen emat madepsi awit. Yan anek amin kabi bamot unun da Pol teri teri da ilikba giptimi daganakwan kimotjak yan do pasalgit. Do emat amini yabekban pigi Pol amin kabi da binapmon nan gwayen anan emat amin da yutnon ankiwit.

¹¹ Anki yipba kalbi Amin Tagi da Pol da kapmatjok agek yan iyigit, "Gak pasol pasol dima aki. Si teban tanek egipbi. Nak dakon gen Jerusalem yan tenjenagil unun Rom miktimon yan gin yan tenjenoki."

Juda amin da Pol anakba kimotjak do gen yan anteban awit

¹² Wisa dagokdo Juda amin muwugek Pol anakba kimotjak do wagil yan anteban awit. Anek yawit, "Jap pakbiyo dima anek Pol anjatno kimagakwan don

nonen. Yan dima anek kan, Pinjop da nin tagi nindapjak."

¹³ Yan teban tok awit amin unun 40 yapgut.

¹⁴ Amin kabi unun kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kila amin kabi yan yoyiwit, "Nin jap dima nanek Pol anjatno kimagakwan don nonen do wagil yan anteban aman. Yan dima anek kan, Pinjop da nin tagi nindapjak."

¹⁵ Do ji gat ae gen kokwin amin kabi gat muwugek emat amin dakon mibiltok amin do gen yipba kwan unun da Pol yipban jikon opjak. Mibilni sigin nandak do nandaman, gen yan yipba kisak. Anjakwan jikon dima abin altajakwan kosiron anjatno kimotjak do nin tagap tonen."

¹⁶ Mani Pol gwaktani da kosiron pasilikon da anjatan dakon geni nandanek emat amin da yutnon wigi Pol unun do iyigit.

¹⁷ Iyiban Pol da emat amin 100 dakon kila amin kinda yan iban opban yan iyigit, "Gak on monji abidan anan mibiltok amingokon ankiwi gen di nandak unun iyisak."

¹⁸ Iyiban monjisok unun ankinjek mibiltok amin yan iyigit, "Dam tebanon egisak amin Pol da yan naban opbo on monji gagon anopben do nayiban anobisat. Gen kinda nandak unun gayikdisak."

¹⁹ Yanban mibiltok amin da monjisok unun kisirikon da

abidan anan ilenikon kin iyi gin egek yan iyigit, “Gak ni gen nan nayik do nandal?”

²⁰ Yanban monji unun da yan iyigit, “Juda amin da anwa gak da Pol yipbi gen kokwin amin kabikon pigisak do gen yan anteban ayin. Pol dakon mibili di gat nandanen yanon da top gayikdan.

²¹ Mani amin kabi kinda 40 yapmandak unun da jap pakbiyo dima anek Pol kosiron pasilikon da anatan kimagakwan don nonen yan anteban awit. Yan dima anen kan, Pin kop da nin tagi nindajak yan yawit. Do gak dima nandan yobi. Gak da geni nandanek nandan yobi do sintan ekwan.”

²² Yan yanban mibiltok amin da monjisok unun yabegek yan iyigit, “Gak tayanok kin gen nayil unun do amin kinda dimasi iyiki.”

Pol yipba Sisaria kokupmon kigit

²³ Yan anek mibiltok amin da emat amin 100 dakon kila amin bamori yan yoban opbal yan yoyigit, “Jil kin emat amin 200 gat, ae oskon akwan amin 70 gat, ae jangwa timit amin 200 gat yan timitjil. Timikbal tagap tanek kalbi 9 kilok Sisaria kini.

²⁴ Yan anek Pol do os kinda kisi anoman anek Pol anktan anan gapman dakon mibiltok amin madep Peliskon ankini.”

²⁵ Yan yoyinek Peliks do papia kinda yan mandagit,

²⁶ “Nak Klodias Lisias da papia on gapman dakon mibiltok amin madep Peliks do mandisat. Gildat tagisi.

²⁷ Juda amin da unun amin abidanek anakba kimotjak do awit. Mani nak da unun Rom amin kinda yan kan nandanjo agim, do nak gat emat amin kabino gat da kin uwalni da kisiron nan abidagiman.

²⁸ Anek ni gulusun kinda agit nan abidawit unun dakon mibili nandak do anek gen kokwin amin kabinikon ankgim.

²⁹ Nak da Juda amin yoyiko iyi dakon gen tebani kinda yapmak do anek abidaman yan nayiwit. Mani gen yan ingwit unun koko yo madep dima agit. Rom amin nin da si anatan kimotjak bo ae dam tebanon yipnen da aripmon gulusun kinda dima agit.

³⁰ Ae Juda amin da si anakba kimotjak do pasilikon da gen yan anteban awit unun nandanek tepmisi yabekgo gagon obisak. Ae gen yan iman amin unun kisi gagon obinek mibili nido gen yan iman unun gak da inamon yan tentenoni do yoyisat.”

³¹ Kalbi emat amin gen unun guramigek Pol abidan anan kokup pap Antiparis unudon ankiwit.

³² Wisa dagokdo emat amin kabi miktimon da agipgwit unun tobil iyi da yomakon kinakwa oskon agipgwit amin dagin Pol Sisaria anan kiwit.

33 Oskon agipgwit amin Sisaria kin altahek gapman dakon mibiltok amin madep do papia unun iminek Pol yo kisi unun da kisiron yipgwit.

34 Gapman dakon mibiltok amin madep da papia unun manjinek Pol yan iyigit, "Gak provinsgo dukon?"

Yanban Pol da iyigit, "Nak provinsno Silisia."

35 Yanban iyigit, "Gen yan gamañ amin da abin altañakwa gengo don nandaken." Yan iyinek obip amini yoyinban Pol kila amin madep Erot da kalip yut madep agit unudon yipmanek kilani ani do yoyigit.

24

Juda amin dakon kila amin da Pol gen pikon yipgwit

1 Gildat 5 kabi egi mudanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias gat, ae kila amin di gat, ae Rom dakon gen teban nandak nandak amin kinda mani Tetulus kisi Sisaria pigiwit. Pigi Pol ni gulusun nan agit dakon geni gapman dakon mibiltok amin madep iyiwit.

2 Gapman dakon mibiltok amin madep Peliks da Pol yan iban winjakwan Tetulus da Pol gulusun agit dakon mibili yan iminek Peliks yan iyigit, "Kila amin madep Peliks, gak da nin panpuluganaki emari mini yaworisi ekwaman. Gak nandak nandakgo tagisi do nin da miktimon kulabik tagisi anjaki abisok tagisi ekwaman.

3 Unun do anek nin gak do but galaksi nandanek ya yanji gayaman.

4 Mani gak bisap dubagi abidono egipneñ unun tagi dima. Do nandan yawok niminek genin pisipmisok on nandan nibi do gayaman.

5 "On amin yokwi morapmisi panalon aban koman. On miktimon kokup kisi morapmon Juda amin dakon buri suganban emat upbalapyo madepsi an. Ae Juda amin nin nipman degek nandan gadat njaknwaru kindu awit. Amin da unun kabi do Nasaret Amin yan yon. Unun amin kabi dakon mibiltok amini oni akdak.

6-7 On amin da Telagi Yut Madep anupbal aban telagi dima tosak do pini anjakwan abidagiman.

8 Do gak da gaga iyinaki gen morap yan imaman unun bami yoman yan iy yanjakwan nandaki."

9 Yan yanjakwan Juda amin kisi da Tetulus dakon gen jonigek yan yawit, "Gen morap yosok unun bamisi yosok."

Pol da Peliks gen iyigit

10 Gapman dakon mibiltok amin madep da Pol da gen yosak do kisi tilak an iban Pol da yan yagit, "Nak nandisat, bilak morapmi gak on amin kabi dakon gen kokwin kila agak amini egipgul. Do gen yan namen dakon kobogi gayik do tagisi nandisat.

11 Amin yoyiki kan yan gayikdan, nak Pinjkop gawak im do anek Jerusalem kin al-tanek gildat 12 kabi egipgum.

12 Juda amin nandanakwa nak amin kinda gat gen emat Telagi Yut Madepmon dima agim. Bo ae muwut muwut yutnikon bo kokup papmon amin panmuwugek upbalap ani do butni dima sugagim.

13 Abisok gen on yan naman dakon bami kinda dima golikdan. Unjun top yon.

14 Mani gen bamisi unjun yan. Nak babiknin dakon Pinjkop gawak iminek Yesu Yolyol Kosit nan agisat. Juda amin da unjun kosit do nandan gadat nwaknwari kinda yan yon. Nak gen teban morap ton ae kombi amin da gen morap mandawit unjun nandan teban tosot.

15 Pinjkop da amin kilegi ae yokwiyo kisi don kimoron ban paban pidokdan unjun do nandan teban tanek egisat. On aminyo kisi yan gin nandanek ekwan.

16 Yan do anek bisapmi bisapmi Pinjkop da dabilon ae amin da dabilon butnokon gulusunno mini egipben do kilani tebaisi asat.

17 “Nak bilak di kokup nwaknwarikan egek don Jerusalem apgum. Juda amin notnoni yoni mini amin panpulugok do monej panapgum, ae Pinjkop do mukwa sok do kisi apgum.

18 Nak Telagi Yut Madepmon kik do anek mibiltok

kiletok dakon silip yolek don kigim. Telagi Yut Madepmon kili kilek tagim da egapbo nandawit. Nin amin kalonisok da upbalapmi mini egipguman.

19 Mani Juda amin di Esia Provins da apgwit unjun da nak abidawit. Unjun amin kabi kisi pigiman da abisok gak da inamon gen yan naman tam tagi. Mani dima piwit do Juda amin kabi on akgaman da nak do gen di yan nam do nandan kan, abisok gak da inamon agek gen yan namni kan tagi.

20 On Juda amin kabi nak asidon gen kokwin amin kabini da inamon agapbo kili nandawit. Do ni gulusunno nan kawit unjun nanji gayini do yoyi.

21 Nak gen kaloni kinda gin gen papmon da yan yagim, ‘Pinjkop da amin kimakbi aeni paban pidokdan unjun nandan teban tosot. Yan nandisat do ji da nak gen pikon nepman.’”

22 Peliks unjun Yesu Yolyol Kosit unjun dakon mibili kili nandan mudagit. Do Pol gen unjun yan mudanakwan Juda amin jomjom ani do yoyinek yagit, “Emat amin dakon mibiltok amin Lisias da pinakwan genji dakon yan dagok don an daben.”

23 Yan yoyinek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, “Pol dam tebanon yipmanek tebai dima wamni. Ae notni da anpulugok do

apba kan, dima kirinik yobi.”

Peliks da Pol dam tebanon yipban bilak bamori egipgut

²⁴ Gildat kabi di egi mudanakwa Peliks gat minatni Drusila gat apgumal. Drusila unun Juda minat kinda. Peliks da Pol yan iban obin Yesu Kristo nandan gadan imim dakon mibili do iyinakwan nandagit.

²⁵ Pol unun anpak kilegi gat, ae amin iyi do kila anek anpak kalipmi pabin yopmanek egip egip dakon gen gat, ae Pin kop da don gen pikon nipdisak unun do iyigit. Iyinakwan Peliks da nandan pasalek yagit, “Gak nipman dek kiki. Don bikbikno kinda tanban kan opbi do gen yipbo opjak.”

²⁶ Peliks unun Pol da monej di iban dam tebanon nan pulugan yipban kisak unun do kisi nandagit. Yan nandagit do bisap morapmi Pol yan iban opban gen yagimal.

²⁷ Don bilak bamori egi mudanakwa Posius Pestus da Peliks dakon tamo abidagit. Anakwan Juda amin da Peliks do nandaba tagi asak yan do Peliks da Pol dam tebanon sign yipban egipgut.

25

Pol da Rom dakon kila amin madep Sisa da geni nandisak do yagit

¹ Pestus da abin gapman dakon tamo madep abidan yigek wasanek Judia miktim kila agit. Anek gildat kapbi egi

mudanej Sisaria kokup pap yipmanek Jerusalem wigigit.

² Wigakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon mibiltok amin gat da Pestuskon kinjek Pol gen yan ingwit unun do iyiwit.

³ Iyinek tebaisi yan yawit, “Gak nin panpuluganej yanbi unun amin yipba Jerusalem wisak.” Amin di kosiron pasilek Pol anakba kimotjak do kili yoyiwit unun do anek gen unun iyiwit.

⁴ Yanba Pestus da yan yoyigit, “Pol Sisaria dam tebanon egisak. Nak Sisaria kili ununjok pigikdisat.

⁵ Do kila aminji di yopba nak gat pigino gulusun kinda agit kan, unun amin da gen yan imni.”

⁶ Pestus unun gat gildat 8 bo 10 egi mudanakwa Sisaria pigigit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo gen pi an yutnon yigek Pol anopni do yoyigit.

⁷ Yoyinban anobin yipba agakwan Juda amin Jerusalem da piwit da Pol angwasin akgwit. Anek gulusun yokwisi morapmisi agit yan yanek gen yan ingwit. Mani gen unun bami mini isalsi yan ingwit.

⁸ Yanba Pol da yan yoyigit, “Nak Juda amin da gen tebanon gulusun kinda dima agim. Ae Telagi Yut Madep do bo ae Sisa do gulusun kinda dima agim.”

⁹ Yanban Pestus unun Juda amin da but galak nandan

imni do anek Pol yan iyigit, “Gak Jerusalem wigi nak da inamon agaki gen on yan gamej unjudon nandakerj do tagi nandisal?”

10 Yanban Pol da yan iyigit, “Nak Sisa dakon gen kokwin amin kabikon akdat. Idon gin gen yan namgwit dakon geni nandagi. Nak Juda aminon gulusuj kinda dima agim unjun gaga pakyanjsi nandisal.

11 Nak si kimokgenj da aripmon suj kinda agim kanj, tagi nikba kimokgenj. Mani top yanek gen pikon nepgwit kanj, amin kinda da nak Juda amin da kisiron dimasi nepjak. Rom dakon kila amin madep Sisa dagin geno nandisak do nandisat.”

12 Yanban Pestus nandan kokwin amin kabini gat gen yanek unjun da kwenon yan iyigit, “Gak Sisa da gengo nandisak do yal, do Sisakon kikkisal.”

Pestus da kila amin madep Agripa Pol do iyigit

13 Gildat kabi di egi mudanek kila amin madep Agripa gat sami Benaisi gat Pestus kok do Sisaria kokupmon opgumal. Obinek but galak gen iyinek pi tamo on abidagil unjun do nandando tagisi asak yan iyigimal.

14 Sisaria gildat morapmi egipgumal do Pestus da Pol dakon geni amin madep iyinek yagit, “Peliks da amin kinda dam tebanon yipgut da egisak.

15 Nak Jerusalem wigigim bisapmon Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabini gat, ae kila amini gat da unjun amin gen yan ingwit. Yan iminek suj agit dakon kobogi nak da yan dagok anapbo kobogi yokwi abidosak do yawit.

16 Yanba yoyigim, ‘Rom amin ninon gen teban kinda yan tosok. Amin kinda da amin kinda gen yan imjak kanj, amin unjun da geni yan imjak amin da inamon agek gen yan iban kobogi tagi yosak. Yan aban asi yo yokwi kinda agit kanj, kobogi do yo yokwi tagi an imimi. Yan dima ani kanj, Rom nin dakon gen teban yapmanjanj.’

17 “Nak idon opgum bisapmon gen yan ingwit amin nak gat kisi opgumanj. Obinek nak bisap noknok dima agim. Pakgimanj da wisa dagokdo gen pi yutnon yigek unjun amin anopni do yoyigim.

18 Anobinjakwa gen yan ingwit amin da pidan agek yo yokwisi kinda agit do bo yan imdan yan nandagim. Mani dima.

19 Yum yo bamori dogin gen emat awit. Kinda unjun iyi Pinkop anpak niansi anek gawak iman unjun do yawit, ae kinda unjun amin kinda kimakgit mani Yesu do gen emat awit. Mani Pol da Yesu unjun pidagit da egisak yan yosok.

20 Nak gen unjun dakon mibili nandako dima pisagit

do nianjon da gen kokwin kilegi aben yan do antidok agim. Do Pol yan iyigim, 'Gak Jerusalem wigi nak da inamon agaki gen on yan gamej unjudon nandaken do tagi nandisal?'

²¹ "Yan iyiko Pol yan yagit, 'Nak Sisa da geno nandisak do nandisat. Do idon dam tebanon egapbo don nepbi Sisakon kikenj.' Yan yagit do dam tebanon sigin egipjak do yan dagagim. Unjudon egakwan Sisakon kigik dakon kosit anjoman anek don yipbo kisak."

²² Agripa da gen unjun nandanek Pestus yan iyigit, "Nak da naga unjun amin dakon geni nandaken do nandisat."

Yanban Pestus da kobogi yan iyigit, "Anwa yanakwan nandakdisal."

²³ Gildat kinda do Agripa gat Benaisi gat kila amin madep imalni tagisi panek opgumal. Opbal emat amin dakon mibiltok amin madep gat, ae kokup pap unjun dakon mibiltok amin gat kisi muwut muwut yutnon wigiwit. Anakwa Pestus da Pol yan iban wigit.

²⁴ Winakwan Pestus da yan yagit, "Kila amin madep Agripa, gat ae amin morap on muwaman ji on amin do koni. Juda minjat amin morapyo Jerusalem ekwan ae idon ekwan kisi da on amin gen yan ingwit. Anek madepsi yan tidanek unjun amin dimasi egipjak, nak da si anakgo kimotjak do nayiwit.

²⁵ Mani nak da gulusun kinda si kimotjak da aripmon dima agit kagim. Ae iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do nak da yan mudan ibo Sisakon kikdisak.

²⁶⁻²⁷ Mani ni gen bami kinda nan mandan yipbo amin madepninon kisak unjun dima nandako pisolok. Dam tebanon amin kinda yipbo kinakwan gen yan ingwit dakon but piso gen kinda gat dima yipbo kisak kan unjun tagi dima. Do kila amin madep Agripa, gak ae amin kabi ji kisi da on amin dakon mibili nandani do anek muwaman. Mibili ni pakyansi nandano pisanakwan gen bami papiakon tagi mandakenj."

26

Pol Agripa da inamon gen yagit

¹ Agripa da Pol yan iyigit, "Bikbik gabo gaga do gen ya."

Iyiban mirak yopni do Pol kisiri anenagek iyi kutnok do gen yan yagit,

²⁻³ "Kila amin madep Agripa, gak Juda amin nin dakon anpak unjun pakyansi nandisal, ae pidok pidok mibili nido aman unjun kisi nandan mudosol. Do Juda amin da gen yan naminakwa nak naga ankutnok do gen kobogi gak da inamon yok do tagisi nandisat. Butgo yawori tanakwan yigek gen morap gayikdisat unjun pakyansi nandaki.

⁴ "Juda amin morap kisi da nak pakyansi nandan

namañ. Nak moniñisogon miktimnokon yawi diwatno gat egapno nandañ namgwit. Ae unjodon gin dima, don Jerusalem panji egipgum bisapmon kisi nandañ namgwit.

⁵ Nak dakon mibilno unjun da kilisi nandañ namgwit, do iyi gayik do nandañ kañ tagi gayini. Nak monji bilagi egipgumon da wasañek Parisi amin kinda egipgum. Parisi amin dakon gen tebani unjun morapmisi. Juda amin kabi diwari dakon gen tebani yapmañek unjun dakon jigisi. Gen teban morap unjun guramikgim.

⁶ Gen pikon nepgwit dakon mibili unjun yañ. Piñkop da babiknin do yo ak do yañ teban tagit unjun asi altokdisak yañ nandañ teban tosot.

⁷ Juda amin nin dakon amin kabi 12 unjun kalbi ae gildari Piñkop gawak imamañ. Yañ anek yo unjun asi altokdisak yañ nandañ teban tanjek ekwamañ. Kila amin madep, nak kisi unjun dogin nandañ teban tanjek egisat. On gen dogin Juda amin da gen pikon nepgwit.

⁸ Amin diwari ji nido Piñkop da amin kimakbi aripmi dima paban pidokdañ yañ nandañ?

⁹ “Kalip nakyo kisi Yesu Nasaret amin dakon man abin yip do pi madepsi aben yañsi nandagim.

¹⁰ Jerusalem kokup papmon pi yañsi agim. Mukwa

sogok amin dakon amin madep kabi da yañ mudañ naminakwa Yesu dakon telagi minjat amin kabi morapmi dam tebanon yopgum. Ae si dapba kimotni do gen yañ anjeban awiron nakyo kisi da si dapba kimotni do yagim.

¹¹ Bisap morapmi Juda amin dakon muwut muwut yut tawiron agek unjun amin Yesu manji imni do pi madepsi agim. Nak butjap madepsi nandañ yominek yo yokwisi an yoben do kokup pap dubagikon kisi yol panjigim.

Pol da iyi Yesu nandañ gadañ imgut do iyigit
(Yabekbi 9.3-19 ae 22.6-16)

¹² “Bisap kindakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yañ mudañ naba Damaskus kigim.

¹³ Kila amin madep, nak yañsi gayisat, gildat binap 12 kilok da tilagon kosiron kinapbo tenjenji madep kinda Kwen Kokup da pinban kagim. Tenjenji unjun tapmimi tonji tenjenagit. Gildat dakon tenjenji yapgut. Tenjenji unjun nak ae amin agipguman ninon yamgut.

¹⁴ Anek tenjenan niban nin kisi miktimon manpak mudagiman. Man pagek nandañapbo Ibru genon da gen kinda yañ nandagim, ‘Sol, gak nido nak anupbal ak do pi asal? Gak nak dakon galaktok yol do kurak tanjek gaga nan tepmi imisal.’

15 “Yaŋ nayiŋban yaŋim,
‘Amin Tagi gak namin?’

“Yaŋ yoko Amin Tagi da
yaŋit, ‘Nak Yesu. Nak naŋ
aŋupbal ak do pi asal.

16 Gak pi daŋ at. Gak nak
dakon oman aki do aŋek
manjiŋ gep do altaŋ gamisat.
Gak abisok yo pindakdal, ae
yo don goliko pindatgi uŋun
dakon yaŋ tenŋeŋok abi do
manjiŋ gepman dat.

17 Nak da gak aŋkutnaŋapbo
gaga dakon amin kabi ae
Amin Nwakiŋwari Kabi da
gak dima aŋupbal ani. Gak
yabekgo Amin Nwakiŋwari
Kabikon kiŋ

18 but dabilni pabi piŋoni.
Pabi piŋaŋek piŋin tuk
manji imiŋek but tobiŋ aŋek
tenŋeŋikon apni. Abiŋek
Sunduk dakon tapmimon
da pulugaŋ kiŋek Piŋkopmon
apni. Aŋek nak nandaŋ
gadaŋ naminaŋkwa diwarini
wiririk yobo telagi miŋat
amin kabinokon saŋbeni.’”

*Pol Piŋkop dakon pi agit
uŋun do iyigit*

19 Pol saŋbenek yaŋ yaŋit,
“Kila amin madep Agripa,
nak Kwen Kokup dakon
yo uŋun kaŋek geni dima
kiriŋiŋkim.

20 Damaskus da wasaŋek
Jerusalem ae Judia miŋtim
kisi, ae Amin Nwakiŋwari
Kabikon agek Piŋkop dakon
gen yoyiŋ tenŋeŋaŋek yaŋ
yaŋim, ‘Ji but tobiŋ aŋek
Piŋkop nandaŋ gadaŋ imni.
Yaŋ aŋek asi but tobiŋ ayiŋ yaŋ

amin da dandani do aŋpak
kilegisi ani.’

21 Gen uŋun yaŋapbo
Juda amin da Telagi Yut
Madepmon abidaŋek niŋkba
kimokgeŋ do pini awit.

22 Mani Piŋkop da
aŋpulugaŋakwan egi aŋaŋ
wiŋim da abisok egisat. Yaŋ
agit do abisok idon agek amin
isali ae amin madep ji do gen
on yaŋ tenŋeŋosot. Gen on
kalipsigwan kombi amin gat
ae Moses gat da yo don altoni
do yawit uŋun baŋgin yosot.

23 Yaŋ yawit, ‘Kristo uŋun
tepmi paŋek don kimoron
da wasok wasok pi dot pi dot
amin egipjak. Aŋek Israel
aminon ae Amin Nwakiŋwari
Kabikon kwan Piŋkop dakon
Gen Bin Tagisi dakon tenŋeŋi
do yaŋ tenŋeŋosak.’”

*Pol da Agripa but tobiŋ
asak do iyigit*

24 Pol gen sigin yaŋakwan,
Pestus da madepsi yaŋ
tidaŋek yaŋit, “Pol gak but up-
bal al. Nandak nandak kalugi
timit do pi morapmisi abi
uŋun da nandak nandakgo
aŋupbal ak.”

25 Yaŋban Pol da yaŋit, “Kila
amin madep Pestus, nak but
upbal dima asat. Nandak
nandakno tagisi taŋakwan
gen bami yosot.

26 Uŋun yo morap uŋun no-
mansi altaŋ mudawit, do kila
amin madep Agripa da gen
morap yosot uŋun kisi nan-
daŋ mudosok. Uŋun do aŋek

pasol pasoli mini nomansi iyisat.

²⁷ Kila amin madep Agripa, gak kombi amin dakon gen nandan teban tosol yan nandisat.”

²⁸ Yanban Agripa da Pol yan iyigit, “Bisap pisipmisok gen nayinbi Kristo Dakon Amin kinda dagoken yan nandisal, ma?”

²⁹ Yanban Pol da kobogi yan iyigit, “Bisap pisipmi bo dubagi egek but tobil ani unun da yo madep dima asak. Gak ae on amin kabi abisok nak dakon gen nandan, ji kisi nak yombem gin ani do Pinjok bisit iyisat. Mani on nap teban kisit jikon panjeban ani do dima galak tosot.”

³⁰ Pol yan yanban kila amin madep, ae gapman dakon mibiltok amin madep, ae Benaisi, ae amin diwari amin madep gat yikgwit unun kisi pidan akgwit.

³¹ Pidan agek yut unun yipman degek notni yoyin yoyin anek yawit, “On amin si kimotjak bo ae dam tebanon egipjak da aripmon gulusun kinda dima agit.”

³² Yan yanakwa Agripa da Pestus yan iyigit, “On amin yipbi isal tagi kigigi, mani iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do Sisakon yipno kisak.”

Pol Rom kigit

27

(Kilapmi 27-28)

*Pol Rom kisak do tap wak-
gakon yipgwit*

27:2: Ya 19.29

¹ Nin tap wakga abidanek Itali miktimon kiner do yan anjeban awit. Anjek Pol gat ae dam tebanon amin di gat timik emat amin 100 dakon kila amin da kisiron yopgwit. Kila amin unun mani Julius. Unun Sisa Dakon Emat Amin Kabikon nani kinda.

² Nin kokup pap Adametium dakon tap wakga kindakon wigigiman. Tap wakga unun Esia miktim dakon kokup pap diwari ton unudon kik do agit. Aristakus, kokupni Tesalonaika, unun nin gat kisi kigiman. Provinsni unun Masadonia.

³ Agapno wisa daganban Saidon kokupmon panji akgiman. Unudon Julius da Pol do nandaban tagi agit do yan iyigit, “Gak kwi notgoni da yo nido wadasal unun tagi anpulugoni.”

⁴ Unun kokup yipman dek kinapno mirim dambi da apgut do Saiprus miktim tim tap binap tosok unun da yongam anjakwan nin unun tetgin da kigiman.

⁵ Kinjek Silisia ae Pampilia Provins bamot yapmanek tap binap mandanek kokup pap Maira unudon kin altagiman. Maira unun Lisia Provinskon tosok.

⁶ Unun kokup papmon Julius da tap wakga njwakjwari kinda anjalon agit. Tap wakga unun kokup pap Aleksandria dakon tap wakga kinda. Unun tap wakga Itali kik do agit do nin unudon wigigiman.

⁷ Wigino mirim unun dambi da apgut do tap wakga unun yaworisi agegakwan gildat kabi di mudawit. Nin si antidok anek don kokup pap Nidas ankwana agimani. Mirim dambi da sigin abinakan tap wakga antobilno miktin timjok kinda tap binap tosoƙ unun mani Krit unun da anyongam anakan mirim dima agit tetgin da kigimani. Kinƙ Krit dakon miktin tomni diwat kinda yipban tap kaga kigit mani Salmone unun da kapmatjok da yapmanek kigimani.

⁸ Tap wakga dakon kila amin pi madepsi anakwa Krit dakon tap kidipman nan yolek kigimani. Kin don kokup kinda mani Tap Waga Tamo Tagisi unudon kin altagimani. Kokup unun kokup pap Lasia da kapmatjok tosoƙ.

⁹ Nin yaworisi ageƙ bisap madepsi nagimani. Anek Juda amin da Pinƙop do nandanek jap kelek ekwan bisap madepni unun kili yapmak, do mirim sikakyo da tap pakbi anupbal akdisak yan nandanek Pol da yan yagit,

¹⁰ “Amin morap, gen dayisat unun pakyan si nandani. Nin kinapno bisap yokwisi kinda noman tan nimdisak. Anakan yik gat ae tap wakga gat ae nin gat kisi mudokdaman.”

¹¹ Mani emat amin 100 dakon kila amin Pol da gen unun yagit do nandaban yo isali anakan tap wakga

abidok amin gat ae tap wakga dakon ami gat dakon nandak nandakni yolgit.

¹² Ais bisapmon tap wakga unun tamokon tagi dima panƙi akƙan. Do amin morapmi da but kalon anek yum Piniks kokup papmon panƙi egip do anƙilik konen yan nandawit. Unudon ais bisapmon tagi egipnen yan nandawit. Piniks unun Krit miktimon saut tet do tosoƙ, ae unudon da gildat pigisak tetgin do noman tagi kokogi. Piniks unun Krit dakon tap wakga panƙi akƙan tamo kinda. Unudon mirim madep dima asak.

Mirim madepsi agit

¹³ Mirim saut tet da yawori anakan Piniks tagi kinen yan nandawit. Yan nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akƙan unun ilikba winban Krit da tap kidipman nan yolek kigimani.

¹⁴ Mani bisap dubak dima agapno mirim madepsi tapmimi ton kinda apgut. Mani unun Nod Tet Mirim yan yon. Unun mirim da Krit miktin timon da apgut.

¹⁵ Abin tap wakga tebaisi tidanakan nin sigin kik do antidok agimani, do tap wakga yum kono mirim da iyi awilgit.

¹⁶ Anakan nin kin miktin timjok kinda tap binap tosoƙ mani Kauda unun da manjikon da kigimani. Unun da yongam timi di agit do nin pi madepsi anek bot monin

abisino bunjon nolgit unjon
ilitno apgut.

17 Apban tap wakga dakon
pi monji da ilikba tap
wagkakon winban tebaisi
anṭeban awit. Yan anek nap
teban yopba tap wakga da
mibilgwan pukwa tap wakga
dima tuwil kisak do waman
panṭeban awit. Ae Aprika
miktim unjon da kapmatjok
niman tim yokwi kinda toso
mani Sitis unjon tap wakga
da kin teban tosak yan do
pasol pasol awit. Yan awit do
tap wakga dakon imal ilikba
pinba yum kanakwa mirim da
tap wakga awilgit.

18 Mirim gat tap gat da
nin tebaisi ukwayikgimal,
do wisa dagokdo tap wakga
dakon pi monji da yik morap
maba tap kaga pigi mudawit.

19 Anek gildat kinda do tap
wakga dakon pi monji da
tap wakga dakon yoni diwari
maba pigiwit.

20 Mirim sikakyo madepsi
da dagok dagogi mini
anjakwan gildat morapmi
agipgumanjon gildat dabil gat
ae gik gat dima pindakgiman.
Ae nin pulugan kineṅ yan
kinda dima nandagiman.
Nin kisisi pasildaman yan
nandagiman.

21 Gildat morapmi jap dima
nanek agipgwit. Don Pol da
binapnikon agek yan yoyigit,
“Amin kabi, ji nak dakon gen
guramikba Krit miktim timon
si egipguman tam, tap wakga
dima yokwi tanban, ae yo
morap dima pasilbam.

22 Mani abisok yan dayisat,
nin kabikon kinda dima
pasildisak. Tap wakga dagin
wagil tasik tokdisak, do ji but
pasol dima ani.

23 Nak Pinjok gawak imisat.
Nak unjon dakon amin. Unjon
dakon anelo kinda da kalbi
abin nak da kapmatjok agek

24 yanji nayik, ‘Pol, gak
dima pasolgi. Asisi gak
kin Sisa da inamon atdisal.
Nandaki, gak dakon bisit
Pinjok da kili nandak, do
amin morap gak gat tap
wagkakon ekwan unjon dima
pasildan.’

25 Pinjok dakon aneloni da
yan nayik, do ji dima pasolni.
Pinjok top dima yosok. Gen
nayik unjon yanji altanban
kokdaman.

26 Yum kanapno mirim
da tap wakganin awal anki
miktim tim kinda tap binap
tosok unjon yipban tegan
atdisak.”

27 Nin gildat 14 non Tap
Adia unjon agek unjon kalbi
binap 12 kilok tap wakga
dakon pi monji da nin miktim
tim kindakon abin ankapmat
aman yan nandawit.

28 Yan nandaneṅ tap pakbi
ilari bo ae kwen yan kok
do tilak yipba pigi 40 mita
abidagit. Yan kanek ae
timisok di gat kin tilak aeni
yipba pigi 30 mita abidagit.

29 Yan kanek tap wakga kin
tipmon tidanban wagil tuwil
kisak yan do si pasalgwit, do
tap wakga da bunikon kirat
madep tap wakga abidanban
akgan 4 kabi yopba pigiwit.

Yañ anek wisa tepmi dagosak do bisit pi awit.

³⁰ Tap wakga dakon pi monji unun nian anek tap wakga tayan'gok yipman degek giptimnin pan'kutnoneñ yanon da kosit wusik awit. Do bot moniñi witalba pigakwan kirat madep tap wakga abidanban akgañ unun tomnikon da yopno pigini yan top yoyiwit.

³¹ Anakwa Pol da emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amini gat yan yoyigit, "On amin kabi tap waggakon dima egipni kan, ji kisi pasildan."

³² Yanban emat amin da bot moniñi anteban awit nap unun mandan daganban tap da anan kigit.

³³ Wisawisa do Pol da amin morap jap noni do yan yoyigit, "Bisap dubak butji tagi dima tanakwa jap dima nawit. Isalsi agakwa gildat 14 mudak.

³⁴ Yando, ji jap si noni dosi dayisat. Nanba unun da ji pan'teban asak. Ji dimasi pasildan. Ae busun dangwanjisok kinda dimasi pasildisak."

³⁵ Gen unun yan mudanek bret abidan amin morap da dabilon Pin'kop ya yan iyin'ek bret pudanek nagit.

³⁶ Yan aban amin morap kisi dakon but tagisi anakwa kisi da jap nawit.

³⁷ Nin morap kisi 276 yan da tap waggakon agipguman.

³⁸ Jap aripninon nanek tap wakga tagap tosak yan do wit maba tap kagagwan pigiwit.

Tap wakga tuwil kigit

³⁹ Wisa daganakwan tap wakga dakon pi monji da miktim unun kanek ni miktimon abiman unun dima nandaba pisagit. Mani tap wakga da pan'ki atjak tamo nimani ton tagisi kinda kawit. Yan kanek nin unudon pan'ki atneñ kan tagisi yan nandawit.

⁴⁰ Yan nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akgañ unun dakon napni mandan daganba tap kagagwan tawit. Yan anek unudon gin tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik dakon napni witalgwit. Anek mirim da tap wakga pisonban kisak do imal ilikba kwen wigigit. Yan anakwa tap wakga unun tap kidipmin tetgin kigit.

⁴¹ Mani tap wakga niman madep kinda tap binap tagit unudon wukwan abidagit. Tap wakga dakon tomno nimanon tebaisi teganek tagit. Yan anakwan tap da tap wakga dakon bunji tidan tuwilgit.

⁴² Emat amin da dam tebanon amin pakbi pudanek wagil kikan yan nandanek si dapba kimotni do nandawit.

⁴³ Mani emat amin 100 dakon kila amin da Pol an'kutnanek dima dapba kimotni do nandagit, do dima dapni do emat amin yansop anyomgut. Anek tap pudan nandan amin tap pakbigwan manek unun da kalip ilenon wigini do yoyigit.

⁴⁴ Anakwa amin diwari

kindap diwat ae tap wakga dakon diwat banj timigek ilenikon wigini do yoyigit. Yoyinban yan gin anjek nin kisin ilenikon tagisi wigigimanj. Amin kinda dima pasiligit.

28

Pol Malta miktim timon egipgut

¹ Nin ilenikon tagisi wigigimanj. Wigek miktim timjok kinda tap binap tosok unjun mani Malta unjudon obimanj yan kokup amin da niyinja nandagimanj.

² Unjun kokupmon amin da nin do anpak tagisi anningwit. Sikak manjek kokup mirimisi agit do kindap panj sonjek unjudon kindap alinenj do niyiwit.

³ Pol kilan kilan di panjmuwuk kindapmon sonjakwan tunjon amin emari toj kinda kindap tedep da yolban wigit. Winj Pol da kisiron injinek geni duban pigakwan teganj tagit.

⁴ Unjun kokupmon amin da kanba Pol da kisiron tunjon amin unjun telinj telinj aban kawit. Yan kanjek iyi gin notni yoyinj yoyinj anjek yawit, "Koni, on amin unjun amin kinda anjakban kimakgit. Tap kaga pigi dima kurwak, mani abisok kobogi yomyom pinjkop da dima egipjak do nandisak, do kobogi imisak."

⁵ Mani Pol da tunjon amin unjun pambalikban kindapmon manjakwan Pol

da giptimon yo kinda dima noman tanj imgut.

⁶ Amin giptimi pap tosak bo ae unjudon gin manj pagek kimotjak yan nandawit. Mani bisap dubagi egi kanba Pol da giptimon yo kinda dima altanj imgut yan kanjek nandak nandakni kulabik anjek yawit, "On amin unjun pinjkop kinda."

⁷ Kindap sonj aligimanj da kapmatjok Malta dakon kila amin madepni dakon yoma unjudon tosok. Kila amin unjun mani Publius. Unjun amin da nin timik yutnikon panji gildat kapbi kilanin tagisi agit.

⁸ Publius dakon datni unjun sot anjek giptimi kindapmi sonjakwan pakgit. Ae kok ilityo kisi agit, do Pol unjun kok do wigek bisit anj iminj mudanek kisitni kwenikon wutjinjek anjmilip agit.

⁹ Yan aban unjun miktim timon sot amin diwari kisisi apba panjmilip agit.

¹⁰ Nin do nandaba wukwan niminek but galak do yo morapmi nimgwit. Ae tap wakga abidok do agimanj bisapmon kosit agek nanj panjo anenj do yo unjun tap wakgakon yopgwit.

Pol Rom kinj altagit

¹¹ Nin Malta miktim timon kanek kapbi egipgumanj. Egek don tap wakga kinda abidanek kosit wasagimanj. Unjun tap wakga ais bisapmon unjudon panjabinj akgit. Tap wakga unjun Aleksandria kokup pap dakon. Tomnikon

kokup kidat Sus dakon monji bamotni unun yayat dakon wupmi pasij yopbi.

¹² Nin tap wakga abidanek kokup pap Sirakus kin gildat kapbi unudon egipguman.

¹³ Egek don Sirakus yipman degek Regium kokupmon kin altagiman. Unudon pakgiman da wisa dagokdo mirim saut tet da apgut do nin Regium yipman dekgiman. Yipman degek gildat kinda do nin Puteoli kokupmon kin altagiman.

¹⁴ Unun kokupmon Yesu nandan gadan imgwit amin di pindakgiman. Pindatno unun da Sonda kinda nin gat egipnen do niyiwit. Do unun gat egek don miktim kosit Rom kokup papmon kigiman.

¹⁵ Kinapno Rom amin diwari Yesu nandan gadan imgwit amin da nin abaman yan nandanek nin timit do kosiron apgwit. Apba kokup kinda mani Apius Maket unudon nin amin diwari gat domdom agiman. Ae diwari kokup kinda mani Yuman Nanek Pokgon Yut Kapbi unudon pindakgiman. Pindagek Pol tapmim panek Pinjop ya yan iyigit.

¹⁶ Nin Rom pigino Pol iyigin yut kindakon egakwan emat amin kinda da kilani aban egipjil do yawit.

Pol da Gen Bin Tagisi Rom yagit

¹⁷ Pol gildat kapbi egek Juda amin dakon kila amin yan yoba apgwit. Abin

muwugakwa yan yoyigit, “Not kabi, nak nin dakon amin kabi bo ae babiknin dakon anpak pabin yop do anek yo yokwi kinda dima agim. Mani amin da nak Jerusalem abidan Rom amin da kisiron nepgwit.

¹⁸ Nepba Rom amin da gen morapmi nayinba geno nandaba gulusun kinda si nikba kimokgen da arip dima agim kawit. Yan kawit do isal nepba kiken do nandawit.

¹⁹ Mani Juda amin da yan do dima galak tawit. Yan awit do Sisa dagin geno nandisak do yagim. Mani nak naga dakon amin kabino gen pikon yopben yanon da dima agim.

²⁰ Mibili nianon da on nap teban kisitnokon yipgwit unun dayik do anek yan dabo aben. Israel amin da Mesaia apdisak yan nandan teban ton. Unun Mesaia kili apgut yansi nandisat. Yan do anek dam tebanon egisat.”

²¹ Yan yanban iyiwit, “Gak dakon gen Juda amin di da papiakon mandan yipba apban dima kagiman. Ae Juda amin kinda da Judia miktim da idon abinek gak do gen yokwi kinda dima niyiban nandagiman.

²² Mani kokupmi kokupmi amin da Juda amin nin da bikbigon amin kabi kinda nandan gadat njwakjwari kinda awit unun do gen yokwi yan yoba nandan, do gaga dakon nandak nandak niyinbi nandan do

nandamanj.”

²³ Yanj yanek bisap kinda yipmanjek don unun bisap yipgwiron Pol da yut egipguron amin morapmi unudon apgwit. Apba wisa dagokdo da wigi pilin tuk anjakwan Pol da Pinjkop da Amin Kila Asak dakon geni yoyinj tenjenanj yomgut. Yanj anjek Moses da gen tebanon, ae kombi amin da papiakon gen toj unun banj yoyinjek Yesu nandanj gadanj imni do pi madepsi agit.

²⁴ Yanjban di da Pol da gen yagit do nandaba bami agit, ae diwari da nandanj gadat ak do dima galak tawit.

²⁵ Do iyi gin gen emat anjek si kiwit. Mani dima kinakwa Pol da mibi gen kinda yanj yoyigit, “Telagi Wup da kombi amin Aisaia antagap aban babakji do gen bamisi kinda yanj yoyigit:

²⁶ ‘Gak kin on amin kabi yanj yoyiki: Ji bisap morapmisi gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Ji bisap morapmisi sinjanjek kokdan, mani dima kanj nandanjo akdan.

²⁷ Unun do anjek on amin nandak nandak kositni kili soggwit.

Ae gen kalugi di gat nandak do kurak tanjek mirakni panj soggwit ae dabilni wamanj soggwit.

Yanj dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kanj nandanjo aba pisanjban nagon tobilba nak da panjmilip abom.’”

²⁸⁻²⁹ Pol sanjenjek yanj yagit, “Unun do ji nandani, Pinjkop da amin yokwikon banj timitjak dakon geni Amin Nwaktjwari Kabikon kwan unun da mirak yopmanjek nandakdan.”

³⁰ Pol da yut unun egipgut unun si yumanj nanj nanj anjek bilak bamori egipgut. Egakwan amin da yutnikon abinj abinj anakwa nandaban tagisi agit.

³¹ Anjek Pinjkop da Amin Kila Asak dakon geni yoyinj tenjenanjek Amin Tagi Yesu Kristo do yoyinj dekgit. Gen yanj tenjenok do dima pasalgit. Ae amin kinda da yanj sop dima anj ingut.

Pol da Rom Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Pol da papia on mandagit, nido Pol kin kokup pap Rom unjudon panmuwukbi egipgwit unjun pindat do nandagit. Unjudon bisap pisipmisok egek don Spen miktimon kin Gen Bin Tagisi yan tentenok do nandagit. Do mibiltok on papia nan kalip yipban kigit. On papiagwan Pol da Kristo dakon Gen Bin Tagisi do pakyanji yan tentenosok, ae Yesu yolyol amin da ni anpak ban ani unjun do yosok.

Mibiltok Pol da gildat tagi yan yoyinek ae Pinjkop da Rom panmuwukbi panpulugosak do bisit pi asak unjun do yoyigit. Anek papia on mandagit dakon mibili yan yagit, "Nandan gadat agak kosiron dagin Pinjkop da dabilon minjat aminyo kilegi dagoman" (1.17). Pol da yan yosok, Juda amin bo ae Amin Nwaktjari Kabi kisi yokwi pakpak gin. Do Pinjkop da nandan yawok yominek yokwikon ban timitjak kosit unjun kalonisi kinda gin. Amin kinda Yesu Kristo nandan gadan injak amin Pinjkop da yokwikon nan abidokdisak, anjakwan unjun amin Pinjkop dakon notnisi dagokdisak, ae Yesu Kristo dakon sami ae padik padikyo dagokdisak.

Pinjkop da amin kinda yokwikon nan abidosak kan,

egip egipni kalugisak. Pinjkop unjun gat egakwan Wupni unjun aminon tugosok. Do yokwi ae kimot da unjun amin abin yipjak dakon tapmimni minisi. Kilapmi 5 mon da 8 ron Pol da gen teban dakon mibili yosok, ae Telagi Wup dakon tapmimni Yesu nandan gadan iman aminon pi asak unjun do yosok.

Kilapmi 9 non da 11 non Pol da jigini madep kinda do yosok. Pol iyi Juda amin kabikon nani kinda. Juda amin unjun kalip Pinjkop da iyi do manjigit. Mani Juda minjat aminyo morapmi da Yesu manji imgwit. Amin Nwaktjari Kabi morapmi da Yesu dakon panjetni dagawit, mani Juda amin dima. Pol da yan yosok, Gulusun unjun Juda amin iyi dakon. Pinjkop da yo madep unjun iyikon ak do nandagit unjun dima kanba pisagit. Mani Pol da Juda minjat amin kabi Yesu dakon minjat amin kabikon don abin sanbekdan yan nandagit.

Gen mibi do Pol da panmuwukbi ni anpak ban ani unjun do yosok. Pol da amin do but dasi galak tan yomyom anpak ani unjun do morapmisi yosok. Ae Pinjkop dakon pi agak dakon anpak do yosok, ae gapman da yongamgan egip egip, ae amin panpulugok anpak gat do yosok.

*Nandan gadat kosiron dagin Pinjkop da dabilon amin kilegisi aman
(Kilapmi 1-4)*

Pol da yabekbi pini do yosok

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon oman monji da papia on mandisat. Unjun da nak yabekbi pi aben do yan namgut, ae Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben do manjin nepgut.

² Kalip Pinjkop da Gen Bin Tagisi unjun do yan teban tok aban kombi amin da gen unjun Pinjkop da telagi papiakon mandawit.

³ Gen Bin Tagisi unjun da Monji do yosok. Unjun amin daganek Kila Amin Madep Dewit da kabikon da altagit.

⁴ Ae Pinjkop da kimoron nan aban pidagit bisapmon Telagi Wup da Amin Taginin Yesu Kristo unjun Pinjkop dakon Monji tapmim madepni tan imisak yanji noligit.

⁵ Yesu da pi agit do anek Pinjkop da nin do yo tagisi an niminek yabekbi pi anen do yan mudan nimgut. Nin da yan yomno Amin Nwaktjwari Kabikon amin morap Yesu nandan gadan iminek geni guramigakwa man madep pasak do anek nin manjin nipgut.

⁶ Jiyo kisi yan ilit nandanek Yesu Kristo da kabikon sanbewit.

⁷ Rom amin, Pinjkop da ji do but dasi galak tan daminek iyidakon amin kabi ani do yan damgut. Nak on papia ji do mandan damisat.

Pinjkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan

yawotni gat ae but yawotni gat jikon tosak do bisit asat.

Pol Rom amin pindat do nandagit

⁸ Nak mibiltok yan dayisat. Miktimi miktimi amin morap da ji dakon nandan gadat do madepsi yon, do ji do nandanek Yesu Kristo da manon Pinjkop ya yanji iyisat.

⁹ Pinjkop iyidandisak, bisapmi bisapmi ji do nandanek bisit asat. Nak Pinjkop Monji dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok asat unjun but dasi nandan kimagek asat.

¹⁰ Nak bisit yan iyisat, jikon apben do nandisak kan, kosit kinda yipman naban jikon tagi apben.

¹¹ Nak ji dandak do galagisi nandisat, nido wupji dakon yo tagisi di dabo panek tebaisi atni do nandisat.

¹² Nandak nandakno yan tosak, ji dakon nandan gadat da nak anteban anjakwan nak dakon nandan gadat da ji panjeban asak.

¹³ Not kabi yanji nandani, nak bisap morapmi jikon ap do nandagim. Nido Amin Nwaktjwari Kabikon pi abo nandan gadat awit unjudegan jikon ak do nandisat. Mani bisap morapmi yo diwari da kosit sopman naman.

¹⁴ Pinjkop da pi namgut unjun Grik amin, ae Grik amin dima, ae nandan kokwini kilegi amin, gat ae nandan kokwini tagi dima amin,

uñun kisi pañpulugoken do pi namgut. Uñun aminon pi dima aben kan, gomano ton yan asak.

¹⁵ Yan do anek Rom amin jiyo kisikon Gen Bin Tagisi yan tenjenoken do galagi madepsi nandisat.

Gen Bin Tagisi uñun Pinjkop dakon tapmimni

¹⁶ Nak Gen Bin Tagisi uñun do dima mayak tosot. Nido, uñun gen kagagwan Pinjkop dakon tapmimni tosok, do uñun gen da amin morap nandan gadat an uñun yokwikon ban timikdak. Mibiltok Juda amin timikdak, ae Amin Nwakñwari Kabiyo kisi timikdak.

¹⁷ Pinjkop nianon da amin kilegi yan niyisak uñun do Gen Bin Tagisi da nolisak. Nin nandan gadat anapno uñun do anek Pinjkop da amin kilegi yan niyisak. Wasok wasok uñun nandan gadat, ae wasipyo kisi uñun nandan gadat kalonjin. Gen kinda Pinjkop da papiakon tosok uñun do yosok.

“Amin kilegi uñun nandan gadat anek egipdan.”

Amin kisi morap da Pinjkop manji imgwit

¹⁸ Pinjkop Kwen Kokup da anpaknin kokwin anek butjapni nolisak. Uñun da amin morap manji imjenek anpak yokwi an amin uñun do butjap madepsi nandan yomisak. Uñun amin da anpak

yokwi anek gen bami witjinba ton.

¹⁹ Uñun amin Pinjkop dakon mibili kili nandawit, nido Pinjkop da iyi kili yoligit.

²⁰ Pinjkop da yo morap wasagiron da wiñ abisok ekwamanon uñun yo morap pindagek Pinjkop dakon mibilni pasili ton uñun nomansi pindakgan. Pinjkop dakon egip egip nianensi, ae tapmimni toktogisi tosok uñun pindakgan, do amin kinda da nak Pinjkop dima nandan imisat yan yogogi minisi.

²¹ Asi, Pinjkop nandan imgwit, mani uñun Pinjropsi yan nandanek mani ankisinek ya yan iyik do dima nandawit. Nandak nandakni upbal tawit, ae nandan kokwini tagi dima anakwa butni pilin tuk awit.

²² Nin nandan kokwinin tagisi yan yawit, mani nandan kokwini tagi dima amin dagawit.

²³ Uñun da Pinjkop tilimni ton egip egip teban egisak uñun manji imjenek dima gawak imgwit. Yum kanek amin egi kimak kimak aman uñun dakon wupmi gat, ae minam, ae bit kilapyo gat, ae birombak mibili mibili dakon wupmi wasanek gawak yomgwit.

Mijat aminyo da anpak yokwi mibili mibili awit

²⁴ Yan awit do Pinjkop da yum pindagakwan yokwi

1:16: Mk 8.38; Ya 13.46; 1Ko 1.18-24

14.15-17; 17.24-28

1:20: Jop 12.7-9; Kap 19.1

10.14; 1Ko 1.20

1:23: GT 4.15-19; Kap 106.20

1:17: Ab 2.4; Ro 3.21-22

1:21: Ep 4.17-18

1:19: Ya

1:22: Jer

dakon galaktok yolek notni da giptimon yumabi anpak injanisi an an awit.

²⁵ Unun amin da Pinjkop dakon gen bami yipmanjek top gen ban yolgwit. Anek Pinjkop yo morap wasagit unun manji iminek yo morap wasagit unun ban gawak yominek omani anyomgwit. Mani Pinjkop yo morap wasagit unun nanjin toktogisi an kisin kimori. Unun asi.

²⁶ Unun Pinjkop manji imgwit, do Pinjkop da yum pindagakwan anpak mayak mayagi ak do but kindap pawit. Anek minjat da minjat eyo dakon anpak yipmanjek minjat notni gat anpak yokwisi awit.

²⁷ Ae wiliyo kisi minjat eyo anpak yipmanjek wili notni gat anpak dima agagi ak do but kindap madepsi pawit. Anek anpak yokwisi awit unun da arimon kobogi do yo yokwisi timikgwit.

²⁸ Pinjkop egisak yan nandawit, mani manji iminakwa Pinjkop da yum pindagakwan iyi dakon nandak nandak yokwini yolgwit. Anek anpak yokwi dima agagi awit.

²⁹ Unun anpak yokwi mibili mibili anek, wagat wagat, ae nandaba yokwi tok, ae pindak galaktok, ae amin dapba kimot dakon anpak, ae emat, ae top gen, ae gwayen yok unun aminon tugosok.

³⁰ Ae amin panupbal ak do gen yokwi yon, ae Pinjkop do nandaba yokwi tok an, ae

butjapmon da gen pap yon, ae pibit tidok an. Ae anpak yokwi kalugi panalon an, ae men datyo dakon gen dima guramikgan.

³¹ Unun nandak nandakni tagi mini, ae iyi dakon yan teban tok geni yapmanjan, ae bupmini mini, ae diwari yopyop anpak dima an nandan.

³² Pinjkop dakon gen teban kilegi da anpak yokwi unuden an amin si kimotni do yosok unun nandan, mani yum kanek unun anpak yokwi morap sigin an. Ae unun gin dima, amin diwari da unun anpak yokwi anakwa si jonikgan.

2

Pinjkop da amin dakon anpakni kokwin kilegisi asak

¹ Ji amin suganek anpakni kokwin an amin yan dayisat, ji disi do sun kinda dima agiman yan yogogi mini. Ji amin suganek anpakni kokwin an bisapmon, unun disiyo kisi do yon. Nido, anpak yokwi an unun disiyo kisi yan gin an.

² Nin nandaman, Pinjkop da unuden amin kokwinigek kobogi yokwisi yomisak, unun kokwin kilegikon da asak.

³ Gak amin suganek anpakni kokwin asal, mani gagayo kisi anpak yokwi yan gin asal. Gak Pinjkop da gen yan gaban tagi pulugan kiken yan nandisal, ma?

⁴ Piŋkop da anpak yaworisi angaminek kobogi tepmi dima gaminek gak do jomjom anjesisak unun do nandabi yo isali asak, ma? Gak da but tobil abi do anek anpak yaworisi angamisak. Gak unun dima nandisal, ma?

⁵ Mani, gak but teban anek but tobil ak do dima nandisal. Yan anek Piŋkop da kobogi yo yokwisi angamdisak dakon yo gaga madepsi panmuwuk kakwasal. Ae Piŋkop da minat aminyo gen kokwini kilegisi anyomdisak bisap madepmon butjap madepni analon anakwan gak kobogi yokwisi timitdisal.

⁶ Piŋkop da
“amin kalon kalon anpak awit da aripmon kobogi yomij yomij akdisak.”

⁷ Amin diwari anpak kilegisi ak do pi madepsi an kimagek Piŋkop gat Kwen Kokupmon tagisi egek man madep gat tilimni gat ae egip egip teban timit do wusik wusik an. Piŋkop da unun amin do egip egip dagok dagogi mini yomdisak.

⁸ Mani, amin diwari iyi dogin nandanek gen bami manji iminek anpak yokwisi an amin unun Piŋkop dakon butjapni abidokdan.

⁹ Amin morap anpak yokwi an unun jigi tepmiyo madepsi pakdan. Mibiltok Juda amin da paba Amin Nwakɲwari Kabi kisi da pakdan.

¹⁰ Mani, amin morap anpak kilegi an unun tilim gat

ae man madep gat ae but yawot gat timitdan. Mibiltok Juda amin da timikba Amin Nwakɲwari Kabi kisi da timitdan.

¹¹ Nido Piŋkop da minat amin morap tilak kalonikon gin kokwin asak.

¹² Amin Nwakɲwari Kabi Piŋkop dakon gen teban dima abidawit, mani yokwi aba Piŋkop da kobogi do yo yokwisi an yomdisak. Ae Juda amin da gen tebani abidawit, do yokwi aba gen tebani unun yolek gen yan yomdisak.

¹³ Nido, gen teban isal dogin nandan amin unun Piŋkop da dabilon amin kilegi dima. Gen tebani guramikgan amin bangin Piŋkop da amin kilegi yan yoyisak.

¹⁴ Amin Nwakɲwari Kabi unun Piŋkop dakon gen tebani dima abidawit, mani diwari iyi da nandak nandagon da gen teban guramikgan. Piŋkop dakon gen teban dima abidawit, mani butnikon da anpak yokwi tagiyo iyi kokwinikgan.

¹⁵ Unun da yan nolisak, Piŋkop dakon gen teban butnikon kili mandabi. Ae Piŋkop dakon galak tok nandan, do bisap diwarikon butnikon da sun aman yan nandan, ae bisap diwarikon tagi aman yan nandan.

¹⁶ Bisap kind a pdisak, unun bisapmon Piŋkop da Yesu Kristo obakon da amin

morap kisi dakon anpak pasilikon da awit unun kokwin akdisak. Gen Bin Tagisi yan tenjenesot unun da unun do yosok.

Juda amin gen teban da panpulgosak yan nandan

¹⁷ Juda amin ji yan nandan, Pinjkop da gen teban nin do ningut, do nin do tagisi nandisak. Ae ji disi dakon man pawigek, “Nin Pinjkop dakon notnisi ekwaman” yan yon.

¹⁸ Ji Pinjkop dakon galaktok nandan. Ji gen teban dakon nandak nandak morapmi kili pawit, do anpak kilegi unun tagisi yan yon.

¹⁹⁻²⁰ Ji yansi nandan teban ton, “Gen tebanon nandak nandak tagisi morap gat ae gen bami gat timikgaman, do nin amin dabili mini dakon kosit yolik amin, ae pilin tukgwan ekwan amin dakon tenjeningi. Nin nandan kokwini tagi dima amin gat ae minjat monjiyo kisi dakon yoyindetni” yan nandan teban ton.

²¹ Asi, ji amin morapmi yoyin dekan, mani mibili nido ji disi ban yoyindet dima an? Amin kabo dima noni do yoyan, mani ji disi kabo dima bo non?

²² Ji “Yumabi anpak dima ani” yan yon. Mani disi yumabi anpak dima bo an? Ae ji kokup kidat gawak yomyom do dimasi agagi yan yon, mani Amin Nwakjwari Kabi dakon kokup kidat

gawak yomyom yutnon yoni kabo dima bo timikgan?

²³ Ji disi dakon man pawigek, “Nin Pinjkop dakon gen teban pakyan si nandaman” yan yon. Mani ji disi gen teban kirinjek Pinjkop dakon man abin yipmanjan.

²⁴ Pinjkop dakon papia da unun anpak do yan yosok:

“Juda amin ji da anpak yokwi an do anek Amin Nwakjwari Kabi da Pinjkop dakon man abin yipmanjek jigilak gen yan iman.”

Giptim mandak dakon anpak bamisi

²⁵ Asi, gak gen teban guramikgi kan, giptim mandak anpak unun da anpak tagisi asak. Mani gen teban kirinjidal kan, gak giptingo dima mandabi Amin Nwakjwari Kabi yombem dagosol.

²⁶ Ae amin kinda giptimi dima mandabi da gen teban guramikdak kan, unun amin giptimi mandabi yombem.

²⁷ Asi, Juda amin ji Pinjkop dakon gen teban abidawit, ae amin da giptimji mandawit. Mani ji gen teban kirinjikan kan, Amin Nwakjwari Kabi dakon anpak tagi da Juda amin ji amin yokwi yan dolikdisak, nido iyi giptim mandak dima an mani gen teban guramikgan.

²⁸ Juda aminon da altanji da Juda amin bamisi dima asak. Ae giptim mandak

anjapak unun kwen giptim dakon yogin dima.

²⁹ Amin kinda Pinjkop da butni kanban tagisi asak unun amin Juda amin bamisi. Giptim mandak dakon anjak bamisi unun Pinjkop dakon gen teban guramit anjak da dima anjalon asak, Pinjkop dakon Wup da amin buron anjalon asak. Unun amin amin da mani dima awikwan, Pinjkop da mani awigisak.

3

Anjak yokwi da anjak tagi aripmi dima abinj yipjak

¹ Do gak Juda amin kinda kan, unun da nianon da gak anjapulugosak? Ae giptim mandak dakon anjak unun da Juda amin tagi panpulugosok, bo dima?

² Unun da madepsi panpulugosok. Pinjkop da Juda amin do yo tagi mibili mibili yomgut. Mibiltok unun da geni kila ani do yomgut.

³ Asi, diwari da geni dima guramikgwit. Yan awit do Pinjkop da yan teban tok agit unun tagi kirijitjak?

⁴ Unun dimasi! Asi, amin morap top amin gin, mani Pinjkop kalon gin bami yogok amin. Unun do Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Pinjkop gak anjak kilegikon da gen yan namisal.

Ae gen pikon gepni kan teban tokdisal.”

⁵⁻⁶ Nin dakon anjak yokwinin da Pinjkop dakon anjak kilegisi nomansi antenten

asak kan nian yonen? Pinjkop da yokwinin dakon kobogi niban sun asal yan tagi iyinen? Unun dimasi! Unun amin dakon nandak nandak gin. Pinjkop bisapmi bisapmi anjak kilegikon da pi dima asak kan, nianon da minat amin morapyo kokwin akdisak?

⁷ Amin diwari da yan yon, “Nak dakon top geno da Pinjkop dakon geni bamisi antenten anek man madepni awigisak kan, nianon da amin yokwi yan nayinek kobogi yokwi namisak?”

⁸ Ae amin diwari da gen yokwi yan yon, “Kili anjak yokwi anjapno unudon da anjak tagi noman tanban.” Amin diwari da yanba yokwi tok an naminek gen yokwi unuden nak da yosot yan yon. Pinjkop da kokwin agakni kilegikon da unun amin kobogi yokwisi yomdisak.

Amin kinda da anjak kilegi kinda dima asak

⁹ Do nian? Juda amin nin da amin diwari yapmangaman? Unun dimasi! Nak kili dolit, Juda amin gat ae Amin Nwaktjwari Kabi gat nin kisi yokwi dakon tapmim da nin tebai wamanjak.

¹⁰ Unun do Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Amin kilegi kinda dima egisak. Minisi.

¹¹ Nandak nandakni tagisi amin mini.

Kinda da Pinjkop wisin kok do pi dima asak.

12 Amin kisi morap Pinƙop manji iminek yokwi tawit.

Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.”

13 “Gen kagani unun kimakbi tamo yombem.

Top gen morapmi yonj.”

“Tunon amin dakon pakbi emari tonj gen dulumnikon da monj.”

14 “Bisapmi bisapmi amin jobit yominek pantasik ak do gen yonj.”

15 “Unun tepmisi amin dapba kimotni do kwanj.

16 Unun dukwan dukwan amin panupbal anek jigi yom do akwanj.

17 Amin gat but kalonj egip egip dakon mibili dimasi nandanj.”

18 “Unun Pinƙop do dimasi pasolgonj.”

19 Nin nandamanj, gen morap gen tebanon tonj unun amin morap gen teban da yongamgwan ekwanj unun da guramitni do tonj. Do amin kinda da “nak amin kilegi” yanj aripmi dimasi yosak. Nin kisi morap miktimon ekwamanj Pinƙop da dabilon diwarinin tonj.

20 Do gen teban guramit kosiron da amin kinda Pinƙop da dabilon kilegisi dima egisak. Dimasi! Gen teban da nin diwarinin tonj yanj nolisak, unun gin.

Kristo nandanj gadanj iman amin unun amin kilegi

21 Mani abisok Pinƙop da ni kosiron da amin kilegi yanj niyisak unun nolisak. Unun gen teban guramit kosiron da dima. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon papia gat da nianon da kilek tonen unun do yanjkwok kilawit.

22 Minjat amin morapyo Yesu Kristo nandanj gadanj iman unun Pinƙop da amin kilegisi yanj yoyisak. Kosit njwaktjwari kinda dima tosok. Amin morap Pinƙop da dabilon arip gin.

23 Nido nin kisi morap yokwi agimanj, ae Pinƙop gat Kwen Kokup aripmi dima egipmi.

24 Mani Pinƙop da nin do nandanj yawok niminek minjat aminyo kilegi yanj niyisak. Unun Yesu Kristo da nin yumanj nanj nipgut do anek yanj niyisak.

25 Pinƙop da Yesu kimagek yawini da minjat amin morapyo nandanj gadanj imni unun dakon yokwini wiriritjak do manjigit. Unun agit da gen kokwin agakni unun kilegisi yanj nolisak. Nido kalip minjat aminyo yokwi aba yo yawori anj yominek kobogi tepmi dima yomgut.

26 Ae abisok bisapmon iyi kokwin agakni unun kilegisi yanj nolik do amin morap Yesu nandanj gadanj iman unun amin kilegi yanj yoyisak.

27 Do gen teban yolek unun kosiron da nin amin kilegi

dima aman. Pi kinda anek dima, nandan gadat kosiron dagin amin kilegi aman, do amin kinda da iyi do dima nandaban wigisak.

²⁸ Nido nin nandaman, nandan gadat kosiron dagin amin kilegi aman. Gen teban yolyol kosiron da dima.

²⁹ Pinjkop unjun Juda amin dakon Pinjkop gin? Unjun dimasi. Unjun Amin Nwakɲwari Kabi kisi dakon Pinjkopni.

³⁰ Nido Pinjkop unjun kalonji kindagin egisak, ae nandan gadat kosiron da Juda amin giptimi mandabi ae Amin Nwakɲwari Kabi giptimi dima mandabi unjun kisi nandan gadan iminjakwa timikdak.

³¹ Do nandan gadat anek gen teban yum konen? Unjun dimasi. Nin nandan gadat bamisi anek gen teban jonjkgaman.

4

Abraham da nandan gadat aban Pinjkop da amin kilegi yan iyigit

¹ Yan do nin babiknin Abraham do nian yonen?

² Abraham anpak kilegi gin anek unjun kosiron da kilegi man pagit tam iyi mani tagi awikwan. Mani Pinjkop da dabilon unjun kosiron da kilegi man dima pagit.

³ Pinjkop gen papia da unjun do nian yosok? Yan yosok:

“Abraham Pinjkop dakon gen do nandan gadat aban amin kilegi yan iyigit.”

⁴ Amin pi anek tomni timikgan unjun do but galak dakon yo yan dima yoman. Unjun tomni timikgan yan yoman.

⁵ Mani amin kinda pi dima anek nandan gadat asak unjun amin Pinjkop yokwi pakpak kokwin anek kilegi man yomisak unjun da dabilon kilek toso.

⁶ Dewit kisi da unjun do yagit. Amin anpak tagi ak do pi madep dima an unjun Pinjkop da dabilon amin kilegi dagon, ae unjun da kisik kisik tagi ani unjun do yagit.

⁷ Dewit da yan yagit: “Amin Pinjkop dakon gen tebani yapba gulusunni unjun yopman yominek diwarini wiririkdak unjun amin kisik kisik ekwan.”

⁸ Amin kinda yokwi aban Amin Tagi da kobogi im do sanbenjek dima nandisak unjun amin kisik kisik ekwan.”

⁹ Ji nian nandan? Juda amin giptimni mandabi unjun dagin gisami ton ekwan? Bo Amin Nwakɲwari Kabi giptimi dima mandabi unjun kisi da gisami ton ekwan? Kisi bamot gisami ton ekwan. Nin yan yoman, Abraham nandan gadat aban Pinjkop da amin kilegi yan iyigit.

¹⁰ Abraham nian aban Pinjkop da amin kilegi yan

iyigit? Giptimni mandagit bo don mandagi? Unun giptimni dima mandajakwan Pinjkop da amin kilegi yan iyigit.

¹¹ Giptimni dima mandanjek nandan gadat anjakwan Pinjkop da amin kilegi yan iyigit. Anek don Abraham unun amin kilegi kinda yan dakon tilak do giptim mandak dakon anjakw ingut. Yan do, Abraham unun amin morap giptim dima mandanjek Pinjkop nandan gadan iba amin kilegi yan yoyisak dakon datnisi egisak.

¹² Ae Abraham unun giptimi mandabi amin kabi dakon dat yo kisi egisak. Mani amin giptimni mandanjek nandan gadat dima an amin unun dakon datni dima egisak. Amin morap giptimni mandanjek Abraham da giptimni dima mandanjek nandan gadat agit yan gin nandan gadat an amin dakon datni egisak.

Pinjkop dakon yan teban tokni unun nandan gadat amin morap kisi do tonj

¹³ Kalip Pinjkop da Abraham gat babikni gat do miktim morap kisi yom do yan teban tok agit. Abraham gen teban yolakwan unun do anek yan teban tok dima an ingut. Nandan gadat gin anjakwan amin kilegi yan iyijek yan teban tok an ingut.

¹⁴ Gen teban yolgan amin dagin Pinjkop dakon yan teban tokni timitni kan,

nandan gadat unun yo isali asak, anjakwan yan teban tokni unun bami mini an mudokdan.

¹⁵ Amin da gen teban yapmanjakwa Pinjkop da butjap nandan yomisak. (Mani gen teban mini kan, gen kirijit dakon diwarini mini.)

¹⁶ Pinjkop da Abraham gat babikni don altanjek egipdan unun do nandan yawok yomijek yan teban tok an yomgut. Do Pinjkop da yo unun manjin yomgut unun timit do nandan gadat anek tagi timitni. Unun yo gen teban yolgan amin dogin dima tonj, amin morap Abraham da nandan gadat agit yan gin an amin kisi da yo unun timitdan. Abraham unun nin morap kisi dakon datnin.

¹⁷ Unun do Pinjkop dakon papia da yan yosok:

“Nak da gak gepbo miktimi miktimi amin egi an an kwan unun dakon datni egipdisal.”

Pinjkop unun nandan gadan ingut da dabilon Abraham unun datnin egisak. Unun Pinjkop dagin amin kimakbi egip egip yomisak, ae yo dima tawit unun gen yanjakwan noman tonj.

¹⁸ Abraham unun Pinjkop da yan teban tok an ingut unun aripmi dimasi noman tokdan yan nandagit, mani miktimi miktimi amin egi an an kwan unun dakon datni egipdisat

uñun do nandan gadat tebaisi agit. Piñkop da kili iyigit: “Babikgo da madepsi ireñ tokdañ.”

¹⁹ Abraham uñun bilakni 100 do monji aripmi dima pañajalagi, ae miñjatni Sara uñun yo kisi monji aripmi dima pañajalagi agit, mani nandan gadatni dima yawogek tebaisi tagit.

²⁰ Piñkop da yañ teban tok añ iban but bamot añek nandan gadatni dima yipman dekgit. Nandan gadatni sigin teban tanjakwan Piñkop do man madep imgut.

²¹ Ae Piñkop da yo ak do yañ teban tok agit uñun aripmi tagi akdisak yañsi nandan teban tagit.

²² Yañ do añek Piñkop da Abraham dakon nandan gadatni kañek “amin kilegi yañ iyigit.”

²³ Gen uñun mandabi uñun yañ: “Piñkop da amin kilegi yañ iyigit” gen uñun Abraham dogin dima mandabi.

²⁴ Gen uñun nin kisi do yosok. Nin Piñkop Amin Taginin Yesu kimoron nañ aban pidagit uñun nandan gadan imaman amin Piñkop da amin kilegi yañ niyisak.

²⁵ Piñkop da Yesu nin dakon diwarinin wiriritjak do yum kañakwan amin da añakba kimakgit. Ae nin da kilegi man panen do añek kimoron nañ aban pidagit.

Nin Kristo gat kisi kimakgiman ae

uñun gat kisi egip egip abidagiman (Kilapmi 5-8)

5

Piñkop da nin miñjat aminyo kilegi yañ niyisak

¹ Yañ do añek nin nandan gadat ano Piñkop da miñjat aminyo kilegi yañ niyisak. Do Amin Taginin Yesu Kristo da pañpuluganban nin Piñkop gat but kalon ekwaman.

² Yesu da miñjat aminyo nandan gadat aman uñun Piñkop dakon nandan yawot kagagwan piginen do yoma witdal nimgut da nin abisok uñudon tebaisi akgaman. Añek nin Piñkop da abin timikban Kwen Kokupmon iyi da tilim madepgwan egipnen do nandan teban tanjek jomjom aman, ae nin uñun do nandanek kisik kisik aman.

³ Nin uñun dogin kisik kisik dima aman. Jigi noman tan niman uñunyo kisi do kisik kisik anen, nido jigi da nin dakon but panjeban añakwa jigikon tebaisi akgaman.

⁴ Ae jigikon tebai agek egip egipninon anpak kilegisi noman ton, ae uñun anpak da nin jonjikan but galagon da nandan teban tanjek jomjom añek ekwaman.

⁵ Ae jomjom aman uñun isal dogin dima aman, nido Piñkop da Telagi Wupni butninon tagal niban uñun da Piñkop da nin do but

dasi galak taŋ nimisak uŋun noliŋban komaŋ.

6 Nin tapmimnin mini da egapno Piŋkop bisap yipguron Kristo da abiŋ yokwi pakpak amin nin do kimakgit.

7 Miktim amin ninon kinda da amin kilegi anpulugok do kimot ak do dima nandisak, mani amin tagisi kinda amin diwari da ujuden amin anpulugok do tagi kimotni.

8 Mani nin yokwi pakpak sigin egapno Kristo da nin do kimakgit. Ujun da Piŋkop da nin do but dasi galak taŋ nimisak uŋun noliŋban komaŋ.

9 Kristo dakon yawi da nin paŋkilek aban nin amin kilegi agimaŋ, do ujun da nin madepsi paŋpuluganek paŋkutnaŋban Piŋkop da japmisi nandanek yokwi pakpak amin do kobogi yokwisi yomjak bisapmon tagisi egipdamaŋ.

10 Nin Piŋkop gat uwal sigin egipgumaŋ bisapmon Piŋkop dakon Monji da kimagek uwal uwal tagit ujun mosak dakon pi anek paŋmuwukban Piŋkop gat but kalon agimaŋ. Yaŋ agit do yaŋsi nandamaŋ, abisok Monji kalugi egisak do anek Piŋkop da nin yokwikon baŋ timitdisak.

11 Ae ujun gin dima, Amin Taginin Yesu Kristo da nin paŋpuluganban nin Piŋkop gat but kalon agimaŋ, do nin ujun do kisik kisik madepsi amaŋ.

Adam da kimot analon agit, mani Yesu da egip egip analon agit

12 Adam amin kalonji kinda daŋin yokwi aban yokwi da miktimi miktimi amin nin kisi timikgit. Ae yokwi da kimot analon agit. Aban miŋat amin morapyo kisi kimot da timikgit, nido amin morap kisi yokwi awit.

13 Piŋkop da Moses do gen teban dima imiŋakwan yokwi miktimon kili tagit. Mani gen teban dima tagit do Piŋkop da amin dakon yokwini dima manjigit.

14 Mani Adamon da wiŋ Moses da bisapmon amin yokwi awit do kimot da miŋat amin morapyo timikgit. Diwari Adam da Piŋkop dakon gen irakgit ujuden dima awit, mani kimot da unjuno kisi timikgit.

Adam ujun Yesu don al-tosak dakon tilak agit, nido Adam da yo agit ujun dakon bami miŋat amin morapyo kisikon ireŋ tagit.

15 Mani Adam dakon yokwi gat Piŋkop dakon nandaŋ yawotni gat ujun arip dima, ujun iyi iyi. Amin kinda, Adam, ujun da yokwi aban amin morapmi da kimakgwit. Mani Piŋkop dakon nandaŋ yawotni da kimot dakon tapmim abiŋ yipmanek miŋat aminyo morapmikon madepsi tugaŋ yomgut. Amin kalonji Yesu Kristo dakon nandaŋ yawotni do anek Piŋkop da nin

panpulanganban amin kilegi agiman. Yo unun but galak do nimgut.

16 Pin kop da but galak do kilegi man nimgut unun da yo madepsi asak, unun da Adam da yokwi aban jigi pagiman unun madepsi yapmandak. Adam dakon yokwini do anek Pin kop da minjat aminyo gen pikon yopmanek kisi morap tasik toni do yagit. Mani Pin kop da but galak do yan agit: minjat aminyo yokwi morapmi aba nandan yawok yominek amin kilegi yan yoyigit.

17 Amin kalon kinda da gen kirijit aban unun dakon yokwini da kimot analon aban kimot da kila amin madep kinda da yan amin morap pabin yopgut. Mani Pin kop dakon nandan yawok gat ae but galak yoni gat dakon tapmim da kimot dakon tapmim yapmanek madepsi daman. Do nin yan si nandaman, minjat amin morap Pin kop dakon nandan yawot unun abidon Pin kop da amin kilegi yan yoyinjakwan amin kalonji Yesu Kristo da pi agit do anek miktimon egipjak bisapmon tebaisi atdan.

18 Yan do, amin kalonji da gen teban kirinikban unun yokwi do anek Pin kop da amin morap kobogi yokwi timitni do gen pikon yopgut. Yan gin, amin kalon kinda da anpak kilegi aban Pin kop da unun agit do anek nin amin kilegi yan niyinjakwan kalugi ekwa-

man.

19 Amin kalonji da gen kirijit aban unun do anek amin morap kisi yokwi pakpak amin dagawit. Yan gin amin kalonji da gen guramit aban minjat amin morap kisi amin kilegi dagokdan.

20 Amin da anpakni unun yokwisi yan kan nandanjo ani do anek Pin kop da gen tebani yoban abidawit. Mani amin da yokwi morapmisi aba yokwi awit da aripmon Pin kop da nandan yawot madepsi an yomgut.

21 Do yokwi da kila amin madep da yan yigek amin morap kimot analon an yomgut. Mani abisok Pin kop dakon nandan yawotni kila amin madep da yan yikdak. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do anek Pin kop da nandan yawok nimirak amin kilegi yan niyinjakwan egip egip dagok dagogi mini abidoman.

6

Nin Kristo gat kisi kalonji kimakgiman

1 Do nin nian yonen? "Pin kop dakon nandan yawotni da madepsi irentosak do anek nin yokwi sigin anen" yan tagi yonen, ma?

2 Unun dimasi! Nin kimakbi yombem do yokwi dakon yan ilit aripmi dima nandanek yolyoli. Do nianon da yokwi sigin anen?

3 Nin Yesu Kristo gat gadanek telagi pakbi sogiman

bisapmon nin morap kisi Yesu gat kimot kalonji agimanj. Ji unjun dima nandan, ma?

4 Telagi pakbikon nin Kristokon gadano kimot kalonji ano Pinjkop da nin Kristo gat kisi wayikgit. Ae Dat da tapmim madepnikon da Kristo kimoron nan aban pidagit, do unjun da aripmon nin egip egip kalugikon egipnenj.

Nin Kristo gat kisi kalonji egipdamanj

5 Nin Kristokon gadano unjun da kimot agit nin yo kisi yan gin kimakgimanj, do unjun da kimoron da pidagit unjuden gin nin kimoron da pidokdamanj.

6 Nin nandamanj, but kalip dakon tapmim wagil minisi asak do anek Yesu gat ae nin dakon but kalipnin gat kisi tilak kindapmon dapgwit. Do nin yokwi dakon oman amin sanbenek dima ekwamanj,

7 nido amin kili kimakgit unjun yokwi dakon oman amini dima egisak.

8 Nin Kristo gat kisi kimakgimanj, do nin unjun gat kisi egipdamanj yanjsi nandan teban tomanj.

9 Nido nin yanjsi nandamanj, Kristo kimoron da kili pidagit, do ae kimot kinda gat aripmi dima asak. Kimot tapmimi mini do sanbenek aripmi dima abinj yipjak.

10 Kimot agit unjun yokwi dakon tapmim abik do anek bisap kalonj kinda kimakban

dagagit, mani abisok Pinjkop man madep im do egisak.

11 Do yan gin ji yan nandani, "Nin kimakbi yombem da yokwi da kisiron dima ekwamanj. Nin Yesu Kristokon gadagimanj, do Pinjkop man madep im do ekwamanj."

12 Ji yokwi yipba unjun da giptimji si kimori unjun kilani dima asak. Yokwi da ilik pangwan giptim dakon galaktok yokwi di abam.

13 Ae ji yokwi yipba giptim diwatji kisi kila anjakwan anpak yokwi dima ani. Ji kimakbi tamokon da pidawit da kalugi ekwanj, do ji disi ban Pinjkop do paret ani. Anek Pinjkop yipba giptimji kalonj kila anjakwan anpak kilegi ani.

14 Yokwi da sanbenek kilasi dima akdisak, nido ji gen teban da kisiron dima ekwanj. Ji Pinjkop dakon nandan yawot da kagagwan ekwanj.

Nin anpak kilegi dakon oman amin ekwamanj

15 Nin gen teban da kisiron dima ekwamanj, do nian anenj? Nin Pinjkop dakon nandan yawot da kagagwan ekwamanj do yokwi tagi anenj? Unjun dimasi!

16 Ji yanjsi nandani. Amin kinda dakon geni guramigek oman an im do kini kanj, unjun amin dakon oman amin egipdanj. Do unjun da tilak ji yokwi do kinjek geni guramitni kanj kimot akdanj. Mani Pinjkopmon kinjek geni

guramitni kaŋ, amin kilegi akdaŋ.

¹⁷ Kalip ji yokwi dakon oman amin egipgwit, mani abisok Piŋkop da geni daban but dasi nandaŋek guramikgaŋ, do ya yaŋ iyineŋ.

¹⁸ Ji yokwi dakon oman amin egipgwit, mani Piŋkop da yokwikon baŋ timigek aŋpak kilegi dakon oman amin depgut da ekwaŋ.

¹⁹ Nandaŋ kokwinji aripmi dima, do mibili nandaba pisosak do aŋek tilak genon yosot. Kalip giptimji kalon yipba aŋpak inani gat ae aŋpak yokwisi mibili mibili gat dakon oman amin egipgut. Mani abisok giptimji kalon yipba aŋpak kilegi dakon oman amin egipjak dakon pi aŋ kimotni. Yaŋ aŋek ji telagisi egipdaŋ.

²⁰ Ji yokwi dakon oman amin egipgwit bisapmon aŋpak kilegi dakon oman amin dima egipgwit.

²¹ Mani aŋpak yokwi kalip awit unun dakon bami tagi kinda dima abidawit. Abisok unun aŋpak do mayagi nandaŋ. Unun aŋpak da amin kimot yomisak.

²² Mani Piŋkop da ji yokwi da kisiron baŋ timik iyi dakon oman amin depgut da ekwaŋ. Do iyi paŋpulugaŋban telagisi egek egip egip dagok dagogi mini egipdaŋ.

²³ Yokwi dakon tomni unun kimot, mani Piŋkop da but galak do egip egip dagok dagogi mini yumsi nimisak.

Unun egip egip Amin Taginin Yesu Kristokon tosok.

7

Kristokon gadagiman dakon tilak gen

¹ Not kabi, gen teban pakyaŋsi nandaŋ amin ji do gen on dayisat. Ji disi nandaŋ, amin kindasi egisak bisapmon gen teban da yongamgwan egisak. Mani kimokdok bisapmon gen teban da yongamgwan saŋbenek dima egisak.

² Nak tilak gen kinda yoko. Gen teban da yosok unun da aripmon miŋat kinda amin paban eni gat giptim kaloni amal. Mani eni kimokdok bisapmon gen teban da saŋbenek dima wamaŋdak.

³ Do miŋat unun eni egakwan amin kinda pasak kaŋ, miŋat unun yumabi asak. Mani eni kimokdok kaŋ, gen teban da dima abidosok, do amin kinda pasak kaŋ, unun yumabi dima asak.

⁴ Yaŋdo, not kabi, ji Kristokon gadaŋba unun gat kili kimakgwit, do ji Moses dakon gen teban da kisiron dima ekwaŋ. Ji da Piŋkop do bami tagisi paŋalon aŋ imni do aŋek abisok kimoron da pidagit amin dakon amin kabini ekwaŋ.

⁵ Nin but kalipmi dakon galaktok yolgumaŋ bisapmon gen teban da giptimnin dakon galaktok yokwi yolneŋ do yabet aban yokwi agimaŋ. Yaŋ aŋek kimot aŋalon agimaŋ.

6 Mani nin Kristo gat kisi kili kimakgiman, do gen teban da nin dima timikdak, nin puluganbi da ekwaman. Do abisok Pin kop do oman aman unun Telagi Wup da kosit kalugi nolinjakwan oman aman. Gen teban papiakon mandabi unun yolek oman dima aman.

Yokwi da nin panjupbal agit

7 Gen teban da galaktok yokwi ninon panalon aban yokwi aman kan, gen teban unun yo yokwi yan tagi yonej? Unun dimasi! Gen teban da tanek yokwino nolinban nomansi pindakdat. Gen teban da yan yosok:

“Ji amin dakon yo do pindak galaktok dima ani.”

Yan dima yosok tam, pindak galaktok unun anpak yokwi yan dima nandakom.

8 Mani yokwi gen tebanon tapmim panek butnokon pindak galaktok mibili mibili panalon agit. Gen teban mini kan, yokwi unun tapmimni mini amin kimakbi yombem.

9 Gen teban dima nandagim bisapmon nak kalugi egipgum. Mani gen teban nagon apgut bisapmon yokwi da pidanjakwan nak kimot agim.

10 Gen teban unun amin egip egip yom do noman tagit. Mani unun da egip egip dima namgut, kimot namgut.

11 Nido yokwi da gen tebanon tapmim panek nak ankiligek nikban kimakgim.

12 Do gen teban unun telagisi. Gen teban morap Pin kop da yipgut unun telagisi, ae kilegisi, ae tagisi.

13 Gen teban tagisi da asi nak nikban kimakgim? Unun dimasi! But kalipno da yo tagisi unun nan abidanek nak nikban kimakgim. Yokwi pini anek nomansi tentenanjakwan yokwi unun inan inanisi yan konej do anek Pin kop da yum kanjakwan pini agit.

Yokwi da kilanin ak do pi asak

14 Nin nandaman, gen teban unun Pin kop dakon Wupmon da abisak. Mani nak but kalip nan yoldat, nido nak yokwi dakon oman amin egisat.

15 Nak anpak asat unun mibili dima nandanek asat. Anpak si ak do nandisat unun dima asat. Mani anpak dimasi ak do nandisat unun ban asat.

16 Nak naga anpak dima galak tosot unun ban asat kan, Moses dakon gen teban unun yo tagisi kinda yan yosot.

17 Yan do, nak naga anpak yokwi unun dima asat. Yokwi nak da buron egisak unun da asak.

18 Nak nandisat, nak da buron yo tagi kinda dima tosok. Unun but kalipno do yosot. Asi, nak anpak kilegi ak do nandisat, mani aripmi dima aben.

19 Anpak tagi ak do nandisat unun dima asat. Ae anpak

yokwi dima ak do nandisat unun ban asat.

²⁰ Nak anpak dima galak tosot unun ban asat kan, nak naga dima asat. Yokwi butnokon egisak unun da asak.

²¹ Yan do, anpak kinda da egip egipnokon pi tebaisi asak unun yan. Anpak tagi ak do nandisat bisapmon yokwi da kosit sopsop an namisak.

²² Asi, nak butnogwan da Pin kop dakon gen teban do nandako yo madepsi asak.

²³ Mani butno dakon galaktok madep kinda da butnogwan pi aban nandisat. Unun galaktok da nandak nandaknokon nak abij nep do emat anek yokwi da dam tebanon nepmanek giptimno kila asak.

²⁴ Awa, nak bupmisi egisat! Giptimno da kimoron nepmanek, do namin da nak pulugan nepjak?

²⁵ Nak Pin kop ya yan iyisat! Amin Taginin Yesu Kristo dasi pulugan nepdisak.

Yan do, nak nandak nandaknokon Pin kop dakon gen teban yol do nandisat, mani but kalip egip egipmon nak yokwi dakon oman amin egisat.

8

Kristo da yokwinin wiririk niminek Telagi Wup nimgut

¹ Yan do, minjat aminyo Yesu Kristokon gadawit unun yokwi dakon kobogi dimasi timitdan.

² Nido ji Yesu Kristo dakon minjat amin kabini ekwan, ae Wup egip egip nimisak unun dakon tapmim da ji pulugan depmandak. Anakwan ji yokwi gat ae kimot gat da kisiron sanbenek dima ekwan.

³ Pin kop da Moses do gen teban imgut unun da nin dakon diwarinin aripmi dima wiriritjak, nido but kalipnin da gen teban aripmi dima guramitjak. Mani Pin kop da iyi dakon Monji yabekban pij yokwi pakpak amin nin dakon giptim yombem abidanek yokwinin wiririkgit. Pin kop da Monji nan paregek yokwi dakon tapmim abigit.

⁴ Gen teban dakon anpak kilegi nin da egip egipmon tugok tugogisi noman tosak do anek Pin kop da yan agit. Nin abisok but kalipmon dima ekwaman, nin Telagi Wupmon ekwaman.

⁵ Amin but kalip anpagon ekwan unun but kalip dakon galaktok bangin yolgan, mani amin Telagi Wupmon ekwan unun Telagi Wup dakon galaktok yolgan.

⁶ Amin kinda nandak nandakni but kalipmon yipmandak kan, unun amin kimotjak. Mani nandak nandakni Telagi Wupmon yipmandak kan, unun amin egip egip abidanek but yawot egipjak.

⁷ Amin kinda nandak nandakni but kalipmon yipmandak kan, unun Pin kop

dakon uwalni, nido gen tebani dima guramikdak, ae unuden amin da aripmi dima guramiri.

⁸ Amin morap but kalipmon ekwan unun anpak Pinjkop da galak tosok unun aripmi dima ani.

⁹ Mani ji but kalip anpagon dima ekwan. Pinjkop dakon Wupni asi jikon egisak kan, Telagi Wup da ji dayin pawilakwan ekwan. Kristo dakon Wupni mini amin unun Kristo dakon amin dima.

¹⁰ Yokwi da giptimjikon kimot panalon andaban kimot akdan. Mani Kristo butjikon egisak kan, ji amin kilegi dagawit, ae wupji kalugi ekwan.

¹¹ Pinjkop Yesu Kristo kimoron nan aban pidagit unun dakon Wupni jikon egisak kan, Pinjkop da Wupni da tapmimon giptimji kimot akdan unun egip egip yomdisak.

Nin Telagi Wupmon Pinjkop dakon gwakni agiman

¹² Yando, not kabino, Pinjkop da nin Wup dakon galaktok yolneḡ do nandisak. But kalip da ji timisok di dima panpulugagit, do unun dakon galaktok dimasi yolni.

¹³ Ji but kalip anpagon egipni kan, si kimotdan. Mani Telagi Wup da tapmimon giptim dakon anpak yokwi pabin yopni kan, kalugi egipdan.

¹⁴ Nido minjat amin morapyo Pinjkop dakon Wup da yoyin pawildak unun Pinjkop dakon gwakni ekwan.

¹⁵ Pinjkop da Wup damgut unun da ji oman amin egek pasol pasol aesi ani do dimasi nandisak. Wupni da ji panpuluganban Pinjkop dakon gwakni daganjek Pinjkop do "Aba, Dat" yan iyaman.

¹⁶ Telagi Wup gat ae nin dakon wup gat da "nin Pinjkop dakon gwakni ekwaman" unun do yankwok amal.

¹⁷ Nin Pinjkop dakon gwakni ekwaman, do Pinjkop Dat da Kristo do yo tagisi morap im do yan teban tok agit unun nin kisi da timidaman. Nin abisok unun da tepmi pagit unudenḡ gin panenḡ kan, nin unun da tilimnikon unun gat kisi egipdaman.

Don Kwen Kokupmon tilimnikon tagisi egipdaman

¹⁸ Tilimni wagil tagisisi unun don nimdisak, do abisok tepmi paman unun yo moninisisok yansi nandisat.

¹⁹ Nido yo morap Pinjkop da wasagit unun da Pinjkop da gwakni nomansi panterter akdisak dakon bisap tepmi noman tarban yan do antep an.

²⁰ Yo morap wasagit unun Pinjkop da jobit yomgut. Jobit unun dima timit do nandawit, mani Pinjkop da iyi don panjaluk akdisak unun nandan teban tanej jomjom ani do anjek jobit yomgut.

21 Don, Pinjkop da bisap yipguron yo morap tasik tanjek kimot an unun puluganban ae dima kimagek mik tokdan. Aban Pinjkop dakon gwakni nin gat tilimnikon puluganbi da egipdaman.

22 Nin nandaman, minjat da monji panjalak do tepmi pan unun da tilak yo morap Pinjkop da wasagit tepmi pan. Anek kisi morap da iyon iyon yawit da yanakwa wik da abisok bisapmon wisak.

23 Ae yo unun dagin iyon iyon dima yon. Ninyo kisi iyon iyon yoman. Nin Telagi Wup kili abidagiman, ae yo diwari tagisi don timitdaman yanji nandaman. Mani nin abisok tepmi sigin panek iyon iyon yanek Pinjkop da monji gwayono yan niyinek giptim kalugi nimdisak bisap unun do nandan teban tanjek jomjom aman.

24 Pinjkop da nin yokwikon ban timikgit, ae yo morap tagisi an nim do nandisak unun do jomjom aman. Yo kinda abidok do jomjom aman kan, nin nandaman unun yo dima abidaman. Amin kinda yo kinda kili abidagit kan jomjom dima asak.

25 Mani nin yo unun dima abidagiman, do jomjom aman kan, nin butnin yawori tanakwa jomjom aman.

26 Ae Telagi Wup da tapmimni mini amin nin panpulugosok. Nin yo nido

bisit anej unun dima nandaman, ae gen kaga da ni gen nan yonej unun dima nandaman. Mani Telagi Wup da iyon iyon yanek nin panpulugok do iyi bisit asak.

27 Unun da Pinjkop dakon galaktok yolek telagi amin kabini nin panpulugok do bisit asak. Do Pinjkop amin but pindat pindat amin da Wup dakon nandak nandakni kosok.

28 Nin nandaman, Pinjkop da yo morap kisikon pi aban unun yo morap da amin morap iyi do but dasi galak tan iman amin unun da panpulugok madepsi timikgan. Unun amin Pinjkop da galaktokni yolni do anek yan yomgut.

29 Nido minjat aminyo Pinjkop da kalipsigwan "don timitdisat" yan nandan yomgut unun Monji Yesu yombem dagoni do tilak agit. Monji da peni mibiltogi egakwan padik padikni ae saminiyo morapmi da egipni do nandagit.

30 Ae amin unun tilak agit ununyo kisi yan yomgut. Ae amin unun yan yomgut unun minjat aminyo kilegi yan yoyigit. Ae amin unun kilegi yan yoyigit unun tilimni yomgut.

Pinjkop nin do toktogisi but dasi galak tan nimisak

31 Yan agit do nian yonej? Pinjkop da nin panpulugosok, do namn da uwal anek nin pabij nipjak?

³² Piŋkop iyi dakon Monji dima anjukturajak nin morap paŋpulugosak do yabekgit. Yan agit do yo morap kisi but galagon da nimdisak.

³³ Piŋkop da nin iyi do kili manjigit, do namın da gen pikon nipjak? Piŋkop da iyi miŋat aminyo kilegi yan niyisak.

³⁴ Namın da nin yokwi dakon kobogi timitneŋ do yosak? Uŋun aripmi dima, nido Yesu Kristo nin do anek kimakgit, ae uŋun gin dima, nin do anek kimoron da pidagit. Ae abisok Piŋkop da amin tet do yigek nin paŋpulugosak do iyisak.

³⁵ Kristo da nin do but dasi galaktan nimisak, do yo kinda da nin uŋun kagagwan naŋ aripmi dima paŋwasisak. Jigi tepmiyo panen, bo amin da yo yokwi an nimni, bo jap do anen, bo imal do wadak wadak anen, bo yo yokwisi kinda da nin paŋupbal ak do asak, bo emat ninon noman tosak kaŋ, uŋun yo morap da tagi paŋwasini? Uŋun aripmi dimasi!

³⁶ Piŋkop gen papia da uŋun do yan yosok:

“Nin gak dakon miŋat aminyo ekwamaŋ, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimokgomaŋ.

Uŋun da nindaba nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwamaŋ.”

³⁷ Mani Kristo da nin do but dasi galaktan nimisak, do

uŋun yo morap noman taŋ nimirakwa paŋpuluganakwan pabiŋ yopmanjamaŋ.

³⁸ Nak asisi nandaŋ teban tosot, Piŋkop da nin do but dasi galaktan nimisak, ae yo kinda da nin uŋun kagagwan naŋ aripmi dima paŋwasisak. Kimot, bo egip egip, bo anelo, bo koŋ, bo yo abisok toŋ, bo yo don noman tokdaŋ, bo yo tapmimi toŋ mibili mibili,

³⁹ bo yo kwen toŋ, bo yo mikgwan toŋ, bo yo diwari taŋ anaŋ kwan uŋun yo morap da Piŋkop da nin do but dasi galak taŋ nimisak uŋun kagagwan baŋ aripmi dima paŋwasisak. Piŋkop da nin do but dasi galaktan nimisak uŋun Amin Taginin Yesu Kristo obakon nolihan komaŋ.

Pol Piŋkop da Israel aminon pi agit uŋun do yagit

(Kilapmi 9-11)

9

Pol da Israel amin do bupmi nandaŋ yomgut

¹ Nak Kristo dakon amin, do bamisi yosot. Top dima yosot. Nak gen on yosot uŋun Telagi Wup da nandak nandakno si jonjagakwan gen uŋun bami yosot yaŋsi nandaŋek yosot.

² Nak bisapmi bisapmi bupmi but yokwiyo anek butno madepsi jik tosok.

³ Nak Piŋkop da yawi diwat kabino Israel amin yokwikon

banj timitjaksi do nandisat. Do nak dakon galaktok unjun yan: Kosit di yan ton tam nak da naga jobit timigek Kristo yipman degapbo Israel amin da nak dakon tamo abidanbam.

4 Israel amin kabi unjun Pinjkop da gwaknoni yan kili yoyigit. Tilimni kili yolijnban bisap morapmi kawit, ae Pinjkop da sanjek sanjek unjun gat anek gen tebani yomgut. Ae gawak imni dakon mibili yoyinek yan teban tokni yomgut.

5 Unjun dakon babikni mibiltog; unjun man madepni ton da egipgwit. Ae unjun kabikon da Kristo amin dagagit. Kristo unjun Pinjkopsi, yo morap dakon busun; egisak, do bisapmi bisapmi mani anksin kimotne. Unjun asi.

Pinjkop da Israel aminon pi agit Pol da unjun do yagit

6 Do Pinjkop da Israel amin do yan teban tok agit unjun jonjgakwan bami ton dima agit yan tagi yone? Unjun dima, nido Israel aminon da altanbi unjun kisi morap Israel amin bamisi dima.

7 Ae Abrahamon da altanbi amin morap kisi da Abraham dakon gwaknisi yan tagi dima yone. Pinjkop da kalip yan yagit:

“Aisak kalonon dagin babikgo noman tokdan.”

8 Unjun gen dakon mibili unjun yan. Amin da monji panalan unjuden alton amin morap

kisi da Pinjkop dakon gwakni dima. Monji morap yan teban tok kosiron da altanbi unjun dagin Abraham dakon babikni.

9 Nido Pinjkop da yan teban tok yan agit:

“Bisap yipgumon tobil abinapbo Sara da monji wili anjalakdisak.”

10 Ae unjun gin dima, babiknin Aisak da Rebeka panek monji yayat panalagit.

11 Mani Pinjkop anpakni yolek galaktoknikon amin manjisak. Yayat bamot dima altanek anpak tagi bo ae yokwi dima anjakwal

12 Pinjkop da Rebeka yan iyigit:

“Monji mibiltok altosak unjun da padige dakon oman amini egipdisak.”

13 Pinjkop gen papia da unjun do yan yosok:

“Padige Jekop do but dasi galaktan ingum, mani peni Iso do dima galaktan ingum.”

14 Do nian yone? Pinjkop kokwin kilegi dima asak? Dimasi!

15 Nido Pinjkop da Moses yan iyigit:

“Nak amin kinda do bupmi nandan im do nandan kan, bupmi nandan imdisat.

Ae amin kinda anpulugok do nandan kan anpulugokdisat.”

16 Yan do, Pinjkop amin manjit do nandisak kan,

amin dakon galaktok bo amin dakon teban tebanon da dima manjisak, unun bupmini do anek manjisak.

17 Telagi papiakon Isip dakon kila amin madep Pero Pinjkop da yan iyigit:

“Nak da jigi madepsi gabo miktimi miktimi minjat aminyo da tapminno kanek man madep namni yan do anek nak da kila amin madep man gangum.”

18 Yan do, nin nandan, Pinjkop da amin kinda do bupmi nandan im do nandisak kan, bupmi nandan imdisak. Ae amin kinda aban but teban asak do nandisak kan, galaktokni yolek aban but teban asak.

19 Mani jikon da kinda da yan nayikdisak, “Pinjkop da yan asak kan, nido nin gulusunin ton yan niyisak? Namn da Pinjkop da yo ak do nandisak unun yapmanek iyi da galaktogon yo kinda asak?”

20 Gak yan dimasi yoki. Gak amin gin, do Pinjkop da yo asak unun do “Dima agagi asal” yan nido yosol?

“Amin iyi wasagit da wasagit amin ‘Nido nak yan wasagil?’ yan tagi dima iyigi.”

21 Miktim kwoba wasok amin da mikgagak timi kinda abidanek kwoba tagisi kinda pi tagisi do wasanek, kwoba kinda pi isali di ak do wasosak kan, unun dima agagi asak yan tagi nandanen?

22 Pinjkop da yan gin asak. Unun butjapni ae tapminni amin kisi da koni do nandisak, mani japmi nandan yomisak amin tasik toni do parekbi unun jomjom anek tepmi dima panjasik asak.

23 Yan asak, nido amin bupmi nandan yomisak unun da tilimni dakon yo tagisi morap unun dakon mibili nandani do nandisak. Unun amin tilimnikon egipni do kili manjigit.

24 Unun nin mani. Unun da nin Juda amin ae Amin Nwakjwari Kabi da kabikon ban manjin nipgut.

25 Kombi amin Osea da papia mandagiron Pinjkop da Amin Nwakjwari Kabi do yan yagit:

“Minjat aminyo unun kalip nak dakon amin kabi dima egipgwit, unun abisok nak dakon amin kabino yan yoyiken.

Ae but dasi dima galaktan yomgum amin, unun abisok but dasi galaktan yoben.”

26 Ae kinda yan yagit:

“Ji nak dakon amin kabi dima yan yoyigim tamokon unudon gin ‘Ji Pinjkop egip egip teban egisak unun dakon monji gwayoni’ yan yoyikdisat.”

27 Aisaia Israel amin do nandanek yan tidanek gen yan yagit:

“Israel miñat aminyo tap kidipmijon niman toñ yombem morapmisi ireñ tokdan, mani Amin Tagi da kalonjísok di banjin yokwikon ban timitdisak.

28 Nido Amin Tagi da miñat amin morapgen pikon yopmanjek kobogi yokwisi tepmisi yomdisak.”

29 On yo noman tokdan unjun do Aisaia da kalip yan yagit:

“Amin Tagi Tapmim Ami da nin dakon amin kabi kalonjísok di dima yopban egipgwit tam, nin Sodom ae Gomora kokup da tasik tagimal yan gin tasik tagiman.”

Israel amin nandan gadat bami dima awit

³⁰ Do nian yonen? Yan yonen: Amin Nwaktjwari Kabi Pinjkop da dabilon kilegi egip do pi teban dima awit. Unjun nandan gadat anek kilek tawit.

³¹ Mani Israel amin Moses dakon gen teban yolek miñat amin kilegi egip do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit,

³² nido nandan gadat kosiron da amin kilegi egip do dima nandawit. Unjun iyi da teban tebanon da kilegi man pak do nandawit. Unjun Yesu dima nandan gadan ingwit, do tip kinda da yan kosiron tanakwan kandapni tidanek man pakgwit.

³³ Pinjkop gen papia da unjun do yan yosok:

“Nandani. Nak da tip kinda Saion kokup papmon amin kesal dapni do yipmandat.

Mani nandan gadan imni amin mayaktok dima pakdan.”

10

Israel amin Pinjkop dakon anpak dima nandan

¹ Not kabi, Pinjkop da Israel amin yokwikon ban timitjak dosi nandanek bisit iyisat.

² Nak Israel amin dakon mibilni nandisat, unjun Pinjkop dakon galaktok yol do pi tebaisi an, mani Pinjkop dakon galaktok pakyanji dima nandanek an.

³ Unjun nian anapno Pinjkop da kilegi man nimjak unjun dima nandanek iyi da teban tebanon da amin kilegi dagok do pi tebaisi an. Yan anek Pinjkop yipba unjun da pankilek aban amin kilegi dima dagon.

⁴ Nin nandaman, Kristo da pi aban gen teban yo isali agit, do miñat amin morap Kristo nandan gadan iman unjun Pinjkop da dabilon amin kilegi dagon.

⁵ Moses da miñat aminyo gen teban yolek ni anpak ban anakwa Pinjkop da amin kilegi yan yoyisak unjun do yan mandagit:

“Amin kinda gen teban morap kisi guramikdak unjun kalugi egipjak.”

6 Mani amin kinda nandan gadat anjakwan Pinjkop da unjun do amin kilegi yan iyisak unjun amin da yan yosok, "Ji disi butjikon da 'Namin da Kwen Kokup wigisak?' yan dima yoni. Gen unjun yoni unjun da Kristo miktimon abik do nandan yan asak.

7 Ae ji

'Namin da kimakbi tamokon pigisak' yan dima yoni. Gen unjun yoni unjun da Kristo kimakbi tamokon nan awik do nandan yan asak."

8 Mani nian yonej? Nin Pinjkop dakon gen yolek yan yonej:

"Pinjkop dakon gen unjun ji da kapmatjok tosok.

Unjun gen kagasikon ae butjikon tosok."

Gen unjun nandan gadat dakon gen nin da yan tentenjok aman unjun.

9 Nin yan yoman. Gak yanjkwok anek gen kagagokon da "Yesu unjun Amin Tagi" yan yoki, ae butgokon da "Pinjkop da Yesu kimoron nan aban pidagit" yan nandan gadasal kan, Pinjkop da gak yokwikon nan abidokdisak.

10 Nin butninin da nandan gadat ano Pinjkop da nin minjat aminyo kilegi yan niyisak, ae nandan gadatnin gen kagakon da yanjkwok ano Pinjkop da nin yokwikon nan timikdak.

11 Pinjkop dakon gen da unjun do yan yosok:

"Amin morap Pinjkop nandan gadan iman unjun mayaktok dima paktan."

12 Juda amin gat ae Amin Nwaktjwari Kabi gat unjun kisi Pinjkop da dabilon arip gin. Amin Tagi unjun amin morap kisi dakon Amin Tagini. Unjun da amin morap panpulugosak do bisit iyan unjun madepsi gisamikdak.

13 Do

"minjat amin morap Amin Tagi dakon man yanek panpulugosak do bisit iyan unjun yokwikon nan timitdisak."

14 Mani minjat aminyo dima nandan gadan imni kan, nianon da bisit iyinba panpulugosak? Ae gen bini do dima nandan kan, nianon da nandan gadan imni? Ae amin kinda da Pinjkop gen dima yoyisak kan, nianon da gen bini nandan? Unjun aripmi dima nandan.

15 Ae amin dima yabetni kan, Pinjkop gen aripmi dima yan tentenjokdan. Pinjkop gen da yan yosok:

"Gen bin tagisi panaban amin dakon abapni unjun yo madepsi!"

Israel amin Gen Bin Tagisi dima abidawit

16 Mani Israel amin kisi da Gen Bin Tagisi dima abidawit. Aisaia da yan yagit:

“Amin Tagi, gen yan tetjenoman namin da nandan gadasak?”

17 Yan do, nin nandaman, amin da Kristo dakon gen yan tetjenan ba nandano unun da nandan gadat panalon asak.

18 Mani nak gen kinda dayikdisat unun yan. Israel amin Gen Bin Tagisi unun nandawit bo dima? Unun nandawit. Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan da tekni kili nandawit.

Geni miktim diwarikon da diwarikon kili kigit.”

19 Ae gen kinda gat dayikdisat unun yan. Israel amin da gen unun dakon mibili nandaba pisagit bo dima? Unun nandaba pisagit. Mibiltok Pinjkop da Moses dakon gen kagakon da Israel amin gen yoyigit unun do nandanen. Gen yan yagit:

“Nak da amin kabi kinda man bini mini ae nandak nandakniyo tagi dima unun timikgo nak nandan gadan naba ji da unun do nandaba yokwi tok anek butjap nandakdan.”

20 Ae Aisaia da gen tebaisi yan yagit:

“Amin kabi kinda nak wisik do pi dima awit unun da nak kili analon awit. Ae nak do dima yanek egipgwit amin nak da

naga nan yoliko kili nandawit.”

21 Mani Aisaia da Israel amin do nandanek yan yagit:

“Nak gildat kinda kalon gen kirijit anek but tobil ak do dima nandan amin unun nagon opni do kisitno dedan egisat.”

11

Pinjkop da Israel amin diwari do nandan yawot agit

1 Do nak yan dayikdisat, Pinjkop da minjat amin kabini manji yomgut? Unun dimasi! Nak naga Israel amin kinda. Nak Abraham dakon babi, ae Benjamin da kabikon nani kinda.

2 Pinjkop da minjat aminyo kalip iyi do manjigit unun manji dima yomgut. Ji Pinjkop da papiakon Elaija do gen mandabi unun dima nandan bo? Elaija Israel amin do gen yan yominjek Pinjkop yan iyigit:

3 “Amin Tagi, gak dakon kombi amingo kili dapba kimakgwit, ae gak dakon altago tuwilgwit.

Abisok nak kalon dagin egapbo nakyo kisi nikba kimotdisat.”

4 Mani Pinjkop da kobogi ni gen nan iyigit? Yan iyigit:

“Nak dakon amin kabino 7 tausen da ekwan, unun amin kokup kidat Bal unun do gawat gawat dima awit.”

⁵ Unjudeŋ gin abisokyo kisi Piŋkop da Juda amin kabisok kindā nandaŋ yawot aŋ yomiŋek iyi do kili manjigit.

⁶ Unjun pi kindā awit do aŋek dima manjigit, unjun nandaŋ yawok yomiŋek isalsi manjigit. Unjun pi kindā aŋakwa manjigit tam, unjun da nandaŋ yawotsi dima asak.

⁷ Yaŋdo, niaŋ yoneŋ? Israel amin Piŋkop da dabilon kilek tok do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit. Piŋkop da amin diwari baŋgin manjinban unjun daŋin kilek tawit. Aŋakwan diwari Piŋkop da but yomani sopmaŋ yomgut.

⁸ Piŋkop gen papia da unjun do yaŋ yosok:

“Piŋkop da nandaŋ nandaŋni paŋupbal aban upbal tawit,
 ae dabili sopban yo dima pindari awit,
 ae mirakni sopban yo dima nandawit.
 Piŋkop da yaŋ agit da abisok yaŋ gin egi aŋaŋ obaŋ.”

⁹ Kalip Dewit da unjun do yaŋ yaŋgit:

“Unjun jap noknok aŋek kisik kisik aŋ, mani gak da yokwi awit dakon kobogi do paron yopbi yokwalni, ae gapmakon moni, ae kosiron tipmon kandapni tidoni dosi nandisat.

¹⁰ Ae dabilni abi pilin taŋakwa yo dima pindatni, ae jigi morapmi

imek yomiŋaki manji gironitni, aŋek yaŋ gin egi wigini dosi nandisat.”

Piŋkop da Amin Nwakiwari Kabi yokwikon baŋ timikgit

¹¹ Yaŋdo, nak yaŋ dayikdisat. Israel amin yokwikon maŋek wagil tasik taŋ yaŋ nandaŋ? Unjun dimasi! Unjun Piŋkop manji imgwit, aŋakwa Piŋkop da Amin Nwakiwari Kabi yokwikon baŋ timikgit. Israel amin da unjun kaŋek ninon yaŋsi asak tam tagisi yaŋ nandaŋ yomni do aŋek Piŋkop da unjun agit.

¹² Israel amin da Piŋkop manji imgwit bisapmon Piŋkop da miktim amin morap kisi paŋpulugaŋek yo tagisi morapmi anyomgut. Ae Israel amin Piŋkop dakon aŋpak yipmaŋ dekgwit bisapmon Piŋkop Amin Nwakiwari Kabi do yo tagisi anyomgut. Yaŋ agit do yaŋsi nandanen, Israel amin Piŋkopmon ae tobi apni bisapmon, mibiltok agit unjun si yapmaŋek miktim amin morap kisi do yo wagil tagisisi morapmi anyomdisak.

¹³ Amin Nwakiwari Kabi, nak abisok ji do gen on dayikdisat. Piŋkop da nak jikon yabekbi pi abeŋ do yaŋ namgut. Nak pi unjun asat unjun do tagisi nandisat,

¹⁴ nido nak unjun pi aŋapbo, Piŋkop da jikon yo tagisi aŋ damiŋakwan, Israel amin dabinoni da unjun kaŋek,

ninon yan gin asak tam tagisi yan nandani do nandisat. Yan nandanakwa Pin kop da diwari yokwikon ban timitjak kan tagisi yan nandisat.

¹⁵ Pin kop da Israel amin yopman dekgit bisapmon minat aminyo miktimi miktimi ekwan unun timikban iyi gat but kalon awit. Yan agit do Israel amin yokwikon ban timitjak kan, nin nandaman, unun kili kimakgwit ban egip egip ae yomisak yan asak.

¹⁶ Amin da wit mibiltok pan unun ban diwari timigek bret wasanek Pin kop do paret an. Yan aba bret diwari kisi telagi gin an mudon. Ae kindap dakon geli unun telagi kan, kilini yo kisi telagi gin.

¹⁷ Nak tilak gen kinda dayikdisat. Olip kindap amin da kwaokbi dakon kilini unun Israel amin dakon tilak asak. Unun kilini diwari Pin kop da pan sanik maban kiwit. Ae Amin Nwakanwari Kabi ji olip kindap iyi kwokwo dakon kilini yombem, ji panabin olip kindap tagisi amin da kwaokbikon sanbegit da gelikon pakbi iligek kilini diwari gat tagisi ton.

¹⁸ Mani ji disi do nin kilini diwari yapmanek kilini tagisi yan dima nandani. Ji da geli do pakbi dima iman, geli da pakbi damisak, do ji disi do dima nandaba wigisak.

¹⁹ Mani ji da yan yokdan, "Nin da kindap obikon sanbenen do anek kilini unun

Pin kop da pan sanikgit."

²⁰ Unun asi, Pin kop da yan agit. Mani Israel amin Kristo dima nandan gadan ingwit, unun do anek pan sanikgit. Ae ji nandan gadan iman do kindapmon sanbewit da ekwan. Do ji disi do nandaba dima wigisak. Ji si pasolni.

²¹ Nido Pin kop da kindap unun iyi dakon kilini unun pan sanikgit, do ji disi do nandaba wigisak kan, jiyo kisi pan sanitdisak.

²² Ji pakyan si nandani. Pin kop da amin do anpak yawori anyomisak, mani yokwi aba japmi nandan yomisak. Amin morap anpakni yopman dekgwit unun yo yokwisi anyomgut, mani ji anpakni tagisi unun do nandan teban tanek sigin atni kan, anpak yawori an damdisak. Mani ji yanon dima atni kan, jiyo kisi pan sanitdisak.

²³ Ae Israel amin kalip pan sanikgit unun nandan gadat ani kan, kindap obikon aeni sanbekdisak. Nido Pin kop iyi aeni sanbesak dakon tapmim tan imisak.

²⁴ Disi nandan, Amin Nwakanwari Kabi ji kalip olip kindap iyi kwokwo dakon kilini yombem da yan egipgwit. Unudon ban Pin kop da ji pan sanik olip kindap amin da kwaokbikon sanbegit. Kindap iyi yan dima kwon, mani Pin kop da yan agit. Do kilini unun pan sanikgit unun iyi da obikonsi tagapmisi

sanjbekdusak.

Pinjkop amin morap do bupmini yolik do nandisak

²⁵ Not kabi, nak ji da gen pasili kinda tosok unjun dakon mibili nandaba pisosak do nandisat. Yanj kanj disi do dima nandaba wigisak. Gen pasili unjun yanj: Israel amin diwari Pinjkop da but yomani sopgut unjun yanj egi wigakwa Amin Nwaktjwari Kabi nianj da iyikon apni do tilak yipgut unjun da aripmon iyikon apdanj.

²⁶ Ae don Pinjkop da Israel amin morap kisi yokwikon banj timitdisak. Unjun do Pinjkop gen papia da yanj yosok:

“Yokwikon Banj Timit Timit Amin unjun Saion kokup papmon da apdisak.

Abinej Jekop dakon amin kabikon altanej Pinjkop gen pabinj yop anpakni wiririkban kinj mudokdanj.

²⁷ Anjek yokwini wiririk yom do nak unjun gat sanjbekdusak kindan abenj.”

²⁸ Israel amin Yesu dakon Gen Bin Tagisi unjun do manji imgwit, do Pinjkop dakon uwalni dagawit. Yanj anjek ji Amin Nwaktjwari Kabi panpulugawit. Mani Pinjkop da kalipsigwan Israel amin iyidakon minjat amin kabi egipni do kili manjigit, ae babikni do sigin nandanj yominej but dasi galaktanj yomisak.

²⁹ Nido Pinjkop da amin yanj yomisak unjun nandak nandakni kulabik dima asak, ae but galak do yo yomisak unjun aripmi dima gwayesak.

³⁰ Amin Nwaktjwari Kabi ji kalip Pinjkop dakon gen pabinj yopgwit. Mani abisok Israel amin Pinjkop dakon gen dima guramikganj. Yanj do anjek ji bupmini abidawit.

³¹ Unjudenj gin abisok Israel amin da Pinjkop gen dima guramikganj. Mani ji da bupmini abidawit, do Israel amin yo kisi tagi abidoni.

³² Pinjkop da minjat amin morap kisi bupmini yolik do nandagit, do yum pindagakwan amin kisi geni kirinjigek dam tebanon egipgwit.

Pinjkop man madep iminj kimotnejn

³³ Mao! Pinjkop dakon anpakni tagisi, ae nandanj kokwini, ae nandak nandakni unjun wagil ilarisi. Gen kokwin pi agakni amin da mibili aripmi dima wisinj kokogi, ae amin da pi agakni aripmi dima nandanj pisogi.

³⁴ Unjun do Pinjkop gen papiakon gen yanj tosok:

“Namin da Amin Tagi dakon butni kagit?

Ae namin da anpuluganej nandak nandak imgut?”

³⁵ “Namin da mibiltok Pinjkop do yo imgut do kobogi do Pinjkop da yoni tamoni panjobil imjak?”

³⁶ Piŋkop da iyi yo morap wasagit, ae uŋun da yaŋakwan tamonikon toŋ. Ae yo morap da mani aŋenokgoŋ. Dagok dagogi mini tilimni taŋ aŋaŋ kikkdisak teban. Uŋun asi.

**Kristo nandan
gadan iman amin da
ni anpak ban ani
uŋun do Pol da yagit**
(Kilapmi 12.1-15.13)

12

*Nin giptimnin nan Piŋkop
do paret an imnen*

¹ Yaŋdo, not kabino, nak Piŋkop dakon bupmini madepsi uŋun do nandanek gen tebai yaŋ dayisat. Ji kalugi sigin egek giptimji nan Piŋkop do paret an imni. Yaŋ aŋek telagi egek anpak Piŋkop da galak tosok uŋun ban aŋek egipni. Ji yaŋ ani kaŋ, Piŋkop bamisi gawak imdan.

² Ji miktim amin da tilagon dima egipni. Ji yum kaŋakwa Piŋkop da nandak nandakji paŋkaluk aban anpakji kisi kalugisak. Yaŋ ani kaŋ, Piŋkop dakon galaktokni tagi nandaba pisokdisak. Aŋek anpak tagisi gat, ae anpak Piŋkop da si galak tosok gat, ae anpak gwaljigi minisi uŋun tagi nandaba pisokdisak.

*Piŋkop da pi kokwinik
nimisak uŋun tagisi anen*

³ Piŋkop da nak do anpak tagisi an naminek pi namgut, do ji kalon kalon yaŋ dayisat. Ji disi do dima nandaba

wigisak. Piŋkop da nandan gadat damisak uŋun da aripmon anpakji kokwinigek disi do “nin nianen amin?” yaŋ do nandani.

⁴ Nin nandaman, giptimnin kalonji mani diwatni morapmi, ae pini kalonji dima an.

⁵ Yaŋgin, nin minat aminyo morapmi mani nin Kristokon giptim kalonji agiman. Ae nin kisi giptim kalonji dakon diwatni da ekwaman.

⁶ Piŋkop da nandan ya-wotni do aŋek but galak do pi ŋwakŋwat ŋwakŋwat nimgut. Do amin kinda kombi gen yosak do pi imgut kaŋ, nandan gadatni taŋ imisak uŋun da aripmon kombi gen yosak.

⁷ Amin kinda paŋmuwukbi paŋpulugosak do pi imgut kaŋ, tagisi paŋpulugosak. Ae amin kinda yoyiŋdet pi imgut kaŋ, yoyiŋdet pi an kimotjak.

⁸ Ae amin kinda amin but paŋteban ak pi imgut kaŋ, amin but paŋteban ak pi uŋun an kimotjak. Ae amin kinda wadak wadak amin paŋpulugosak do pi imgut kaŋ, yo morapmi yomjak. Ae amin kinda kila amin pi imgut kaŋ, kila amin pi uŋun do tapmimni kisi paregek asak. Ae amin kinda amin do bupmi nandanek paŋpulugok pi imgut kaŋ, kisik kisigon da paŋpulugosak.

*Nin amin do but dasi galak
tanjomnen*

⁹ Ji amin do but dasi galak tañ yomiñ kimotni, topmon da dima ani. Ji anpak yokwi do nandaba yokwisi asak. Anjek anpak tagi ban pabidan kimotni.

¹⁰ Ji disisi dakon notji do but dasi galaktañ yomañ unjudeñ gin Pinjkop dakon miñat aminyo do but dasi galak tañ yomni. Anjek disisi do nandaba niañ wigisak unjun si yapmanjek notji do madepsi nandaba wukwan yomiñ yomiñ ani.

¹¹ Ji kurak togi mini pisi an kimotni. Butjikon Telagi Wup da kindap da yañ soñek pañtagap aban Amin Tagi dakon pi an kimotni.

¹² Ji nandañ teban tanej Amin Tagi da yo tagisi an damjak do jomjom an, do kisik kisik anjek egipni. Ae jigi noman tañ daba kañ, butji yawori tañakwa tebaisi atni. Bisapmi bisapmi bisit an kimotni.

¹³ Pinjkop dakon miñat aminyo yo do wadak wadak aba kañ pañpulugoni. Ae amin kokup ñwakñwarikon da apba kilani anjek pañpulugoni.

¹⁴ Amin da yokwi andamni kañ, Pinjkop da yo tagisi anyomjak do bisit iyini. Pañupbal asak do bisit dima iyini.

¹⁵ Ji kisik kisik an amin gat kisik kisik ani, ae kunam takgañ amin gat kunam tatni.

¹⁶ Ji kalon kalon but kalonon da egipni. Disi do

nandaba dima wigisak. Anjek amin pinjbi ekwan gat egip do dima kurak toni. Ji man pawigik dima ani.

¹⁷ Amin da yokwi an daba kañ, kobogi do yokwi dima an yomni. Miñat aminyo da dabilon ji anpak tagisi banin anjakwa dandani.

¹⁸ Ji gat but kalon egip do nandañ kañ, amin morap kisi gat but kalonon da egip do pi madepsi ani.

¹⁹ Not kabino, amin da yokwi an damni kañ, yokwi kobogi dima an yomni. Pinjkop da butjap nandañ yomjak do bikbik imni. Nido Pinjkop gen papiakon Amin Tagi da yañ yosok:

“Kobogi yomyom unjun nak dakon pi.

Yo yokwi awit dakon kobogi nak da naga yomdisat.”

²⁰ Do ji kobogi dimasi yomni. Pinjkop gen papia da yañ yosok:

“Uwalgo jap do aban kañ, jap ibi.

Ae pakbi do aban kañ, pakbi ibi.

Yañ abi kañ, anpak yokwini do nandañek mayagi pakdisak.”

²¹ Ji yum kañakwa yokwi da dima pabin depjak. Anpak tagisi ban anjek yokwi pabin yopni.

13

Ningapman dayongamgwan egipnej

¹ Amin morap nin gapman dakon pi amin da yongamgwan egipneŋ, nido gapman kinda iyi dima noman tagit. Kisi morap Piŋkop da paŋalon agit.

² Yaŋdo, amin kinda gapman dakon pi amin dakon gen pabiŋ yopmaŋdak kaŋ, uŋun amin Piŋkop da amin manjiŋek pikon yopgut uŋun baŋ kwen wigik aŋ yomisak. Yaŋ ani amin kwen wigik awit dakon kobogi do yo yokwisi timitdaŋ.

³ Nandani, gapman dakon pi amin uŋun amin kilegi ekwaŋ uŋun paŋpasol ak do dima ekwaŋ. Uŋun amin aŋpak yokwi aŋ uŋun paŋpasol ak do ekwaŋ. Do ji gapman do pasol pasol dima ak do nandaŋ kaŋ, aŋpak tagisi baŋgin aŋakwa gapman da manji pawigisak.

⁴ Gapman uŋun Piŋkop dakon oman amin. Uŋun ji paŋpulugaŋba tagisi egipni do ekwaŋ. Mani ji yokwi ani kaŋ, sisi pasolni, nido emat agak siba isal dima abidoŋ. Uŋun da amin yokwi aba Piŋkop da japmi nandaŋek kobogi yom do nandisak amin uŋun kobogi yom do ekwaŋ.

⁵ Yaŋdo, nin gapman da kobogi yokwi aŋnimdisak uŋun do pasalek geni guramitneŋ. Ae uŋun gin dima, butningwan da suŋ kinda dima aŋek kilegisi ekwamaŋ yaŋsi nandaner do aŋek geni

guramitneŋ.

⁶ Mibili yaŋ do ji gapman do takis yomaŋ, nido gapman dakon pi amin uŋun Piŋkop dakon oman amini ekwaŋ, ae uŋun toktogisi pini aŋkimokgoŋ.

⁷ Aminon goman morap agil uŋun sopbi. Takis mibili mibili yopyopmi uŋun yopni. Ae kila amin mibili mibili morap do gawak yomiŋek man madep yomni.

Nin amin morap do but dasi galak taŋ yomneŋ

⁸ Jikon gomanji kinda di taŋ daban. Gomanji kalonji kindagin tagit da tosok uŋun ji da aripmi dima sopsopmi. Goman uŋun amin do but dasi galak taŋ yomni. Nido amin kinda amin do but dasi galak taŋ yomisak uŋun gen teban yol kimokdok.

⁹ Gen teban da yaŋ yosok: “Yumabi dima ani.

Amin dima dapba kimotni.

Kabo dima noni.

Ae pindak galaktok dima ani.”

On gen teban gat ae gen teban diwari toŋ uŋun gen teban kalonji kinda dagin kisi timikdak. Gen teban uŋun yaŋ:

“Gaga do but dasi niaŋ galak tosok, uŋudeŋ gin amin do but dasi galak taŋ yobi.”

¹⁰ Amin kinda amin do but dasi galak taŋ yomisak uŋun amin amin do aŋpak yokwi dima aŋyomisak. Yaŋdo, amin

kinda amin do but dasi galak tar yomisak unun gen teban yol kimokdok.

Nin anpak kilegisi ban aneŋ

¹¹ Ji yan anek egipni, nido on bisap ekwaman unun disi nandan. Abisok unun dipminon da pidot pidot bisap, nido Pin kop da nin abin timitdisak dakon bisap kili unun kwan tosok. Kalip Yesu nandan gadan imguman bisapmon unun bisap dubagikan tagit, mani abisok kili kapmat tosok.

¹² Pilin kili ununjok mudokdisak, anakwan wisa yo kisi kili ununjok dagokdisak. Yan do, nin pilin tuk dakon anpak yokwi morap yopmanek ten teni dakon yo ban pasik yan panen.

¹³ Nin amin da gildaron akwan unuden anpak kilegisi ban anek egipnen. Nin jap pakbiyo madep anek pakbi teban nanek but upbal anek dima egipnen. Ae yumabi anpak mibili mibili gat, ae anpak inani mibili mibili gat dima anen. Ae gen emat gat, ae pindak galaktok gat dima anen.

¹⁴ Ji Amin Tagi Yesu Kristo imal nan yan pani. Ae but kalip dakon galaktok yol do nandak nandak dima ani.

14

Nin amin dakon anpak kokwin dima anen

¹ Amin kinda nandan gadat asak, mani nandan gadatni dima teban tagit kan, unuden amin kokwin dima anek but dasi abidoni. Mani unun gat anpak diwari agagi bo dima agagi unun do ji gen emat dima ani.

² Amin kinda unun nandan gadatni tebai, do jap morap kisi tagi nosok. Mani amin kinda unun nandan gadatni tebai dima, do bit kilapyo dima nosok.

³ Do jap morap kisi tagi nosok amin unun bit kilapyo dima nosok amin do nandaba yokwi tok dima asak. Ae bit kilapyo dima nosok amin da jap morap kisi nosok amin do yokwi asak yan dima nandisak. Nido Pin kop da unun aminyo kisi kili abidagit.

⁴ Gak namin da amin kinda dakon oman amini dakon anpakni kokwin asal? Pi tagi asak bo ae yokwi asak, unun amin tagini dagin yogogi. Mani unun tebai tagi atjak, nido Amin Tagini da iyi anteban anakwan tebaisi atjak.

⁵ Amin kinda gildat kinda do unun gildat telagisi yan nandanek unun gildat da gildat diwari yapmandak yan nandisak. Ae amin kinda da gildat morap kisi arip gin yan nandisak. Amin kalon kalon unun butnikon da ni nandak nandak nan abidosok unun tebai abidanek atjak.

⁶ Amin kinda gildat kinda nan tilak anek unun gildaron Pin kop gawak imisak kan,

uŋun Amin Tagi do nandanek asak. Ae jap morap kisi nosok amin, uŋun Amin Tagi do nandanek nosok, nido Pinjkop ya yan iyinek nosok. Ae bit kilapyo dima nosok amin, uŋun Amin Tagi do nandanek Pinjkop ya yan iyinek nosok.

⁷ Nandani. Ninon amin kind a iyi dogin dima egisak, ae kimot ak do iyi dogin dima kimokdok.

⁸ Nin kalugi ekwaman kan, Amin Tagi man madep im do ekwaman. Ae nin kimotneŋ kan, Amin Tagi man madep im do kimotdaman. Do kalugi egipneŋ bo kimotneŋ, nin Amin Tagi dakon gin.

⁹ Kristo uŋun amin kimakbi ae kalugi ekwan uŋun kisi dakon Amin Tagini egip do anek kimakgit da ae pidagit.

¹⁰ Do gak nido notgo dakon anpak kokwin asal? Ae nido nandaba yokwi tok an imisal? Nandani. Nin kisi morap Pinjkop da gen pikon atdaman.

¹¹ Uŋun do Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Nak Amin Tagi da bamisasi yosot, amin kisi morap da nŋwakben annamdan.

Anek kisi morap da nak do Pinjkop bamisi yan yokdan.”

¹² Do nin kisi kalon kalon anpak morap agiman dakon mibili Pinjkop iyikdaman.

Nin notnin yokwikon moni do pi dima aneŋ

¹³ Yan do, nin notnin dakon anpak kokwin dima an aneŋ. Nin nandak nandak tagisi ban panek notnin kind a yokwikon mosak dakon pi dimasi aneŋ.

¹⁴ Amin Tagi Yesu da nandak nandakno aban pisanjakwan yan si nandako pisosok, jap kind a nono Pinjkop da nandaban yokwi tosak uŋun dima tosak. Mani amin kind a jap kind a dima noknogi yan nandisak kan, dimasi nosak, nido jap uŋun do iyi dima noknogi yan nandisak.

¹⁵ Notgo da jap kind a dima noknogi yan nandisak, uŋun gak da nanek butni anupbal asal kan, gak notgo do but dasi dima galak tan imisal. Kristo uŋun notgo do kimakgit, do japmon da butni dima anupbal abi.

¹⁶ Gak anpak kind a do tagisi agagi yan nandisal kan, kan kimokgi. Uŋun anpak do anek notgo anupbal abi amin da anpak uŋun do anpak yokwi yan di yanbam.

¹⁷ Nandani, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni uŋun jap pakbiyokon dima tosak. Amin Kila Agakni uŋun anpak kilegi, ae but yawot, ae Telagi Wup da kisik kisik panalon annimisak unjudon tosak.

¹⁸ Amin kind a uŋun anpak yolek Kristo dakon pi asak, uŋun Pinjkop da kanban tagisi anjakwan amin da nandaba wukwan imdan.

19 Yanjo, nin anpak but kalon panalon asak, ae anpak notnin tagi panjeban agagi unun ban yolek an kimotnej.

20 Jap dogin anek Pinjkop da aminon pi tagisi asak unun dima anupbal ani. Jap morap kisi noknogi gin, mani gak da jap kinda nanjaki unun do anek notgo dakon nandan gadatni witald kisak kan, gak yokwi asal.

21 Gak bit kilapyo bo wain noki, bo ae yo diwari gat anapbo notno mosak yan nandisal kan, unun anpak dima abi.

22 Nandan gadat anek unun yo morap do nian nandisal unun Pinjkop gat jil dakon yo. Amin kinda yo kinda do tagisi nandanek burikon da nak yokwi dima asat yan nandisak amin kisik kisik tagi asak.

23 Mani amin kinda but bamot anek jap kinda nosak kan, unun gulusun asak, nido nandan gadaron da dima nosok. Nandan gadatninon da anpak morap amin da dima agagi yan nandanek aman, unun yokwi aman.

15

Nin Kristo yol kimotnej

1 Nandan gadatnin tebai amin nin da nandan gadatni dima teban tanbi amin panpulugonej. Nin nin do gin nandanek kisik kisik pak do dima nandanen.

2 Nin notnin panpulugono kisik kisik panek nandan gadatni teban toni do pi anen.

3 Nido Kristo yo kisi iyi kisik kisik pak do dima nandagit. Pinjkop gen papia da unun do yan yosok:

“Pinjkop, gak do yanba yokwi tok awit unun gen da nak yo kisi abidosok.”

4 Gen morap kalip Pinjkop gen papiakon mandabi unun da nin niyindetjak do mandawit. Gen unun da butnin panjeban anjakwan tebaisi agek Pinjkop da abin timitjak unun do jomjom anek egipnej.

5 Pinjkop da nin dima alek tonej do tapmim niminek butnin panjeban asak. Unun da ji panpuluganban Yesu Kristo yol kimagek but kalon si egipni dosi nandisat.

6 Anek ji Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni unun but kalon ae gen kalonon da mani anjisini do nandanek bisit asat.

Kristo da Juda amin gat ae Amin Nywakhwari Kabi gat kisi panpulugagit

7 Kristo da but dasi nandanek ji timikgit, do jiyo yan gin notji but dasi timik timik ani. Yan anek Pinjkop man madep imni.

8 Ji yan ani, nido nak yan dayisat, Kristo unun Juda amin dakon oman amini dagagit. Anek Pinjkop unun gen bami yogok amin yan yolik do anek babakni do yan

teban tok an yomgut unun aripmisi agit.

⁹ Yan anek Amin Nwakɲwari Kabi da Pinƙop dakon bupmini do nandanek mani anƙisini do nandagit. Pinƙop gen papia da unun do yan yosok:

“Yan do, nak Amin Nwakɲwari Kabikon mango yan anƙisiken.

Anek gak dakon man awigik do kap yoken.”

¹⁰ Ae Pinƙop gen kinda da yan yosok:

“Amin Nwakɲwari Kabi ji Pinƙop dakon amin kabi gat but galaksi nandanek kisik kisik ani.”

¹¹ Ae timi kindakon yan yosok:

“Amin Nwakɲwari Kabi ji Amin Tagi anƙisini.

Minat amin morapyo miktimi miktimi ekwan ji mani anƙisini.”

¹² Ae Aisaia yo kisi da yan yagit:

“Jesi da kabikon da gugikinda wikdisak.

Unun da minat aminyo miktimi miktimi ekwan kilani akdisak.

Amin Nwakɲwari Kabi da unun amin da panpulugosak do nandan teban tanek jomjom anek egipdan.”

¹³ Yo tagisi timitneɲ do jomjom aman unun Pinƙop da unun nim do yan teban tok agit. Egip egipji unudon tosok yan si nandan iminakwa unun da kisik kisik ae but yawot

daban butjikon tugosak, ae Telagi Wup da tapmimon yo tagisi dam do yan teban tok agit unun timitdaman yan si nandani dosi nandisat.

Pol da iyi pi agit unun do yagit, ae Rom amin do gildatni tagi yomgut
(Kilapmi 15.14-16.27)

Pol da iyi pi agit do but galaksi nandagit

¹⁴ Not kabino, ji bisapmi bisapmi anpak tagisi banɲin an yan si nandan damisat. Ae nandak nandak aripmi timikgwit, do notji yoyinɲet tagi an an ani.

¹⁵ Mani nak butji pabo pisanakwa gen diwari aesi nandani do gen diwari tebaisi ban mandan damisat. Nido Pinƙop da nandan yawok naminɲek

¹⁶ nak Yesu Kristo dakon pi amini egek Amin Nwakɲwari Kabikon pi aben do nak manjigit. Nak unun pi anek Pinƙop dakon Gen Bin Tagisi yan tenɲenɲok anek mukwa sogok amin kinda da yan egisat. Egek nak Amin Nwakɲwari Kabi ban Pinƙop da paret si galak tosok yombem kinda nan Pinƙop do imisat. Ininapbo Telagi Wup da panɲelak asak.

¹⁷ Yan do, nak Yesu Kriston gadako Pinƙop dakon pi agimak unun do butgalaksi nandisat.

¹⁸ Nak yo kinda do dima yokdisat. Kristo da tapmim

naminjakwan Amin Nwakwari Kabikon pi anapbo but tobil anek Pin kop gen guramikgwit unun dogin yoken. Nak gen yagim ae pi agim,

19 ae Telagi Wup da tapmimon wasok tapmimi ton mibili mibili agim. Yan anapbo pindagek but tobil awit. Nak Jerusalem da wasanek Kristo dakon Gen Bin Tagisi dakon gen morap yan tetenjanapbo Ilirikum Provinskon kigit.

20 Nak Kristo dakon man dima nandan amin kabikon Gen Bin Tagisi yan tetenok aben dosi nandagim da nandan egisat. Nak amin da gwak kili mawiron yut ak do dima galak tosot.

21 Pin kop gen papia da yosok unuden akdosi nandisat. Unun yan yosok:

“Amin gen bini dima yoyiwit amin da unun kokdan, ae gen bini dima nandawit amin da nandan pisokdan.”

22 Pi unun da bisap morapmi nak abisinjakwan ji abin dandaken dakon bisap mini.

Pol da Rom amin pindagek Spen kik do nandagit

23 Mani idon amin da Kristo dakon gen bin kili nandawit, do nak idon pino mini, ae bilak morapmi nak ji dandak do si nandagim da nandisat.

24 Yando, nak Spen miktimon kiken bisapmon obin ji dandaken don kiken

dosi nandisat. Nak jihat bisap pisipmisok egipnen unun da kisik kisik naminjakwan unun da kwenon anpuluganba Spen kiken do galak tosot.

25 Mani abisok nak Jerusalem kinek telagi panmuwukbi kabi panpulugoken.

26 Panmuwukbi Masadonia ae Akaia provins bamoron ekwan unun da Jerusalem telagi panmuwukbi kabikon wadak wadak amin ekwan unun panpulugok do tagisi nandaken mone panmuwukgwit.

27 Unun ak do tagisi nandawit, nido gomani Juda aminon tosok unun sopsopmi. Juda amin da Amin Nwakwari Kabikon Pin kop dakon yo tagisi anabin yomgwit, do Amin Nwakwari Kabi da Juda amin do giptim dakon yo tagisi di panpulugoni kan tagisi.

28 Nak Jerusalem amin do mone yomyom pi abo daganakwan Spen kik do obin jidandaken.

29 Ae nak nandisat, jikon opben bisapmon Kristo dakon gisamni nagon madepsi tujan naban unun da ji tagisi panpulugokdisak.

30 Not kabi, Amin Tagi Yesu Kristo do nandaken, ae Telagi Wup da amin do but dasi galak tan yomyom anpak panalon asak, unun do kisi nandaken nagon sanbenba Pin kop do bisit an kimotnenji.

15:20: 2Ko 10.15-16

15:21: Ais 52.15

15:22: Ro 1.13

15:25: 1Ko 16.1-4

15:26: Ya 24.17; 1Ko 16.1; 2Ko 8.1; 9.2,12

15:27: 1Ko 9.11

15:29: Ro 1.11

15:30: 2Ko 1.11; Kol 4.3; 2Tes 3.1

³¹ Bisit aba Judia miiktimon nandan gadat dima anj amin da nak dima abidoni. Ae bisit aba telagi panmuwukbi Jerusalem ekwan unun da nak da panpulugok do pi asat unun do galagisi nandani.

³² Yan kan Pinjkop da galak tosgon nak kisik kisigon da jikon opbo kisin da tapmim panerj.

³³ Pinjkop dakon but ya-wotni ji kisikon tosak do bisit asat. Unun asi.

16

Pol da minjat amin morapmi do gildatni tagi yomgut

¹ Nak nandan gadat minjat saminin Pibi dakon mibili do dayikdisat. Unun minjat tagisi kinda, panmuwukbi Senkria kokupmon ekwan unun dakon oman minjatni egisak.

² Unun da minjat aminyo morapmi gat ae nak gat kisi panpulugagit, ae unun Amin Tagi dakon minjat kinda, do but dasi abidoni. Unun anpak da telagi panmuwukbi dakon anpaksi asak. Ae yo nido wadak wadak asak unun anpulugoni.

³ Gildatno tagi Prisila gat Akwila gat do yomni. Unun pi isalno Yesu Kristo dakon pi kalonji amanj.

⁴ Unun nak kutnok do anjek pali kimakgimal. Do nak gin dima, Amin Nwakjwari Kabi dakon panmuwukbi morap kisi da unun bamot do

but galak nandanek ya yan yomanj.

⁵ Gildatno tagi panmuwukbi unun bamot da yutnon muwukgan unun do yomni.

Gildatno tagi notnosi Epenetus do imni. Unun da mibiltok Esia Provinskon Kristo do nandan gadan ingut.

⁶ Gildatno tagi Maria do imni. Unun da ji panpulugok do pi madepsi morapmi agit.

⁷ Gildatno tagi Andronikus gat ae Junias gat do yomni. Unun bamot nak dakon diwatno, nak gat kisi dam tebanon egipgumanj. Unun yabekbi kabikon man madepni tonj. Unun da mibiltok Kristo nandan gadan ingumal, anjakwal nak don nandan gadat agim.

⁸ Gildatno tagi Ampliatus do imni. Unun Amin Tagi dakon amin kinda, do nak but dasi galak tanj imisat.

⁹ Gildatno tagi Ubanus do imni. Unun pi isalno Kristo dakon pi kalonji amak. Ae notnosi Stakis kisi do gildatno tagi imni.

¹⁰ Gildatno tagi Apeles do imni. Unun Kristo yolyol aminsi kinda yan kawit.

Gildatno tagi Aristobulus da yutnon ekwan amin do yomni.

¹¹ Gildatno tagi Erodion do imni. Unun nak dakon diwatno kinda.

Gildatno tagi Nasibus dakon diwatni Amin Tagi da kabikon ekwan unun do yomni.

¹² Gildatno tagi Tipina gat ae Tiposa gat do yomni. Uñun miñat bamot Amin Tagi dakon pi madepsi amal.

Gildatno tagi notnosi Pesis do imni. Uñun miñatyo kisi da Amin Tagi dakon pi madepsi agit.

¹³ Gildatno tagi Rupas do imni. Uñun Amin Tagi yol kimokdok. Ae gildatno tagi meñi do kisi imni. Uñun nak dakon meño kisi egipgut.

¹⁴ Gildatno tagi Asinkritus, ae Pegon, ae Emes, ae Pato-bas, ae Emas gat, ae nandan gadat amin diwari uñun gat ekwan uñun do yomni.

¹⁵ Gildatno tagi Pilologus gat, Julia gat, ae Nerus gat sami gat, ae Olimpasi gat ae telagi pañmuwukbi morap uñun gat ekwan uñun do yomni.

¹⁶ Ji pañmuwukbi diwari do but dasi galak tañ yomañ yañ yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristo dakon pañmuwukbi morap da gildatni tagi yipba jikon obisak.

Amin diwari da pañmuwukbi tuwil do pi an

¹⁷ Not kabi, amin diwari da ji da gen abidawit uñun abin yipmanek jikon pidok pidok ae jigiyoy pañalon an. Uñun amin do kan kimotni do tebaisi dayisat. Ji uñun da dubagikon egipni.

¹⁸ Uñun amin Amin Taginin Kristo dakon pi ban dima an.

Uñun giptim dakon galaktok banjin yolgan. Uñun nandan kokwini mini amin pañgalak aba gen toptopmi do nandan gadat an.

¹⁹ Ji Pinokop dakon gen guramik kimokgon dakon geni amin kisi da kili nandawit, do nak ji do but galaksi nandisat. Mani nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin timigek anpak yokwi dakon nandak nandak jikon kindadima tosak do nandisat.

²⁰ Kili uñunjok Pinokop but yawot nimisak uñun da Sunduk kandap gibaninon yipban bamono suligikdisak.

Amin Taginin Yesu dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit asat.

Amin diwari da gildatni tagi Rom amin do yopgwit

²¹ Pi isalno Timoti da gildatni tagi damisak. Ae nak dakon diwatno Lusias, ae Jeson, ae Sosipata uñunyo kisi da gildatni tagi daman.

²² Nak Tetius, Pol dakon gen abidanek papia on mandisat. Amin Tagi da manon gildat tagi yañ dayisat.

²³⁻²⁴ Gaius da gildatni tagi damisak. Uñun da nak gat ae pañmuwukbi morap gat kisi yutnikon kilanin tagisi asak.

Erastas uñun kokup pap dakon moneñ kila amini, ae notnin Kwatas da gildatni tagi ji do damamal.

*Nin Piŋkop dakon man
aŋkisiŋ kimotneŋ*

²⁵ Piŋkop da nak da Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi dayisat uŋun gen nan ji dakon nandan gadatji tagi panŋteban asak. Gen Bin Tagisi uŋun kalipsigwan pasili tan aŋ aŋ oppgut.

²⁶ Mani abisok Piŋkop da nomansi panŋteŋteŋ asak. Kalipsigwan Piŋkop egip egip teban egisak uŋun da kombi amin yoyiŋban geni mandawit. Nin miŋat amin morapyo miktimi miktimi ekwan uŋun da nandan gadan imiŋek geni guramitni do aŋek uŋun gen ban dayaman.

²⁷ Uŋun Piŋkop kalon gin nandan kokwini tagisi. Yesu Kristo obakon da nin do yo tagisi agit, uŋun do nandanek nin Piŋkop dakon man toktogisi aŋkisiŋ kimotneŋ! Uŋun asi.

Pol da Korin Amin do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Pol da bisapmon Korin unun kokup pap madep kinda Akaia provinskon Grik da miktimon tagit. Pol iyi Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi mibiltoksi Korin unudon yan tenjenagit. Anek panmuwukbi wasok wasoksi panalon agit. (Yabekbi 19.1-17 unudon do koki.) Mani yopman degek kokup njwaknjwarikon kin pi agit bisapmon panmuwukbi Korin egipgwit unudon jigi noman tan yomgwit. Aba Pol da nandak nandak yoban jigi unun panmilip ani yan do papia diwari Pol do mandan imgwit. Do Pol iyi Epesas kokupmon egek jigini unun panmilip ani do nandak nandak kilegi yominjek papia on mandagit.

Pol da Korin panmuwukbi dakon nandan gadatni yawotni yan do nandaba kik madepsi agit. Ae anpakni tagisi unun tasik tosak do nandaba kik agit. Pol da minjat eyo kili abi da anpak kilegi ani unun do yagit, ae minjat aminyo Telagi Wup yipman degek jigi pawit unun do yosok. Ae Pinjkop gawak imim dakon silip anpak tagisikon da ani, ae Telagi Wup da but galak dakon yo mibili mibili panmuwukbi do yomisak unun do yosok. Ae

amin kimakbi kimoron da pidokdan unun do kisi yosok.

Unun yo morap da Korin amin jigi yomgut, do Pol da Pinjkop dakon galaktok kan nandanjo ani do panpuluganek gen tagisi ban mandan yomgut. Gen kinda mandagit unun kilapmi 13, panmuwukbi da unun do tagisi nandan. Unudon Pol da amin do but dasi galaktan yomyom anpak unun do yosok. Ae yo madepsi kinda Pinjkop da minjat aminyo do but galak do yomisak unun butdasi galak tan yomyom anpak unun do yosok.

Yesu yolyol amin gen emat anek iyi dakon man dima pawigini

(Kilapmi 1-4)

¹ Nak Pol Yesu Kristo dakon yabekbini. Pinjkop da iyi da galak togon yabekbi pi namgut. Nak gat ae notnin Sostenes gat

² nit da papia on panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan ji do mandamak. Yesu Kristo da iyi ji pantelak anek iyi do manjigit. Ji gat ae amin morap kokup morap kisikon Amin Taginin Yesu dakon man anenagek bisit an iman amin kisi manjigit. Unun nin ae ununyo kisi dakon Amin Taginin.

³ Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminjek butji panyawot aban yawori tosak do bisit asat.

Pol da Pinjkop ya yan iyigit

4 Pinjkop da Yesu Kristo obakon da nandanj yawok daminek yo tagisi anj damgut, do bisapmi bisapmi ji do nandanek Pinjkopno ya yanji iyisat.

5 Nido Yesu obakon yo tagisi morapmi timikgwit. Panpuluganban gen yogokji unun tagisi, ae nandak nandak morapmi damgut.

6 Unun da nak da Kristo dakon mibili dayigim unun ji da nandanek yol kimakgwit yanj nolisak.

7 Do ji abisok Amin Taginin Yesu Kristo al-tan tenjenokdisak unun do jomjom anek Telagi Wup dakon but galak dakon yo do wadak wadak dima anj.

8 Amin Taginin Yesu Kristo da ji panjeban anjakwan wigi mibi gildaron wigisak, anjakwan Amin Taginin tobil apjak gildaron amin kinda da ji sunj kinda awit yanj aripmi dima yoni.

9 Pinjkop da yo morap ak do yagit unun aripmisi akdisak. Pinjkop da ji Monji Amin Taginin Yesu Kristo gat egip egipnikon kalonji egipni do yanj damgut.

Panmuwukbi wasenj kiwit

10 Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi dayinek yanj yosot, ji pidok pidok yipmanek but kalonj ani. But ae nandak nandakyo kalonji gin tanjakwa kabi kalonji egipni.

11 Not kabi, Kloj da kabikon amin di da ji da binapmon pidok pidok tanjakwan ekwan yanj nayiwit.

12 Nak mibili yanjon da yosot, jikon da di da yanj yon, "Nak Pol yoldat", ae diwari da "Nak Apolos yoldat", ae diwari da "Nak Pita yoldat", ae diwari da "Nak Kristo yoldat" yanj yon.

13 Unun Kristo da wasenji morapmi agit? Bo nak Pol ji do anek tilak kindapmon kimakgim? Bo ji telagi pakbi Pol da manon da sowit?

14 Nak ji da binapmon Krispus gat Gaius gat banjin telagi pakbi sonj yomgum. Amin di gat dima sonj yomgum. Unun do nak Pinjkop ya yanj iyisat.

15 Do amin kinda da "Nak Pol da manon telagi pakbi sogim" yanj aripmi dima yogogi.

16 (Asi, nak amin kabi di gat kisi telagi pakbi sonj yomgum. Unun Stepanas da yutnon egipgwit amin banj sonj yomgum. Ae amin diwari gat sonj yomgum bo dima, unun nak dima nandisat.)

17 Kristo da nak amin telagi pakbi sonj yobenj do dima yabekgit. Gen Bin Tagisi yanj tenjenokenj do yabekgit. Ae amin da miktim dakon nandanj kokwin tagisikon da gen yonj unudenj dima yosot. Yanj asat yanj Kristo dakon tilak kindapni yipbo tapmimi mini di aban.

Kristo unun Pinjkop dakon

tapmim

¹⁸ Amin pasildan unun da tilak kindap dakon gen unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda yan yon. Mani minat aminyo nin Pin kop da yokwikon ban timikgit amin nin da tilak kindap unun Pin kop dakon tapmim yansi nandaman.

¹⁹ Pin kop da papiakon yan mandabi:

“Nak da nandan kokwini kilegisi tan yoman amin dakon nandan kokwini kilegi pantasik akdisat.

Ae nandak nandakni ton amin dakon nandak nandakni wiririkgo pasil mudokdan.”

²⁰ Do nin abisok on miktim dakon nandan kokwini tagisi amin dakon nandan kokwini tagisi do niansi yonej? Ae Moses dakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin do niansi yonej? Ae on miktim dakon gen yogok amin tagisi do niansi yonej? Pin kop da on miktim dakon nandan kokwin tagisi morap panupbal aban nandan kokwini tagi dima amin dakon gen gin an mudawit.

²¹ Nido Pin kop nandan kokwini tagisikon da amin da iyi da nandak nandagon da Pin kop nandan imni do dima galak tagit. Nin da tilak kindap do yan tenentanapno amin da unun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen yan yon, mani amin da

unun gen nandanek nandan gadan iminakwa Pin kop da unun kosiron da yokwikon ban timit do nandagit.

²² Juda amin wasok tapmimi ton pindagek gen unun bami yan nandan. Anakwa Amin Nwaktwari Kabi da nandan kokwin tagisi pindat do nandan.

²³ Mani nin Kristo tilak kindapmon anakba kimakgit dakon geni dayin tenjenoman. Anapno Juda amin da gen unun do nin da dima galak tanek abidogi gen kinda nan yon yan nandan. Ae Amin Nwaktwari Kabi da gen unun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda yan nandan.

²⁴ Mani Pin kop da yan ilikgit minat aminyo Amin Nwaktwari Kabi bo ae Juda amin nin, nin nandaman, Kristo unun Pin kop dakon tapmim ae nandan kokwini tagisi.

²⁵ Miktim amin da Pin kop dakon nandak nandakni diwari unun tagi dima yan nandan. Mani unun nandak nandak da amin dakon nandan kokwini tagisi yapman mudosok. Ae Pin kop dakon anpak diwari da Pin kop unun tapmimni mini yan nolisak yan nandan. Mani unun anpakni unun tapmimni madepsi, amin dakon tapmim yapman mudosok.

²⁶ Not kabi, Pin kop da yan

daban Yesu yolyol amin dagawit bisap do nandani. Jikon da morapmi miktim amin da dabilon nandan kokwini tagisi mini da egipgwit. Ae jikon morapmi tapmimji mini da egipgwit. Ae jikon da morapmi amin man bini ton da kabikon nani dima.

²⁷ Mani Pin kop da amin manjigit unun miktim amin da dabilon nandan kokwini tagi dima amin yan pindakgwit amin ban manjigit. Yan anek miktim dakon nandan kokwini tagi amin panmayak agit. Ae Pin kop da amin manjigit unun miktim amin da dabilon tapmimni mini yan pindakgwit unun ban manjigit. Yan anek miktim dakon amin tapmimni ton panmayak agit.

²⁸ Pin kop amin timit do on miktimon mani mini ae amin diwari da pindakba yo isalisi an unun ban timikgit. Nido amin man madepni ton gat ae tapmimni ton gat pabin yopban yo isali ani do nandagit.

²⁹ Pin kop da dabilon amin kinda da iyi dakon man aripmi dima awigisak yan do yan agit.

³⁰ Pin kop da iyi ji Yesu Kristo gat depgut da ekwan. Anek Kristo yipgut da nin dakon nandan kokwin tagisi dakon mibilisi egi nimisak. Ae Kristo obakon Pin kop da nin panmilip aban minjat aminyo kilegisi ae telagisi aman. Ae Kristo da pi agit

dogin anek Pin kop da nin yuman agit, do yokwi da sanbenek kilanin dima asak.

³¹ Pin kop da nin do yan si agit, do Pin kop gen papia da yosok unun da aripmon anej. Yan yosok:

“Amin kinda yo kinda do yo madepsi yan nandak do kan, Amin Tagi dogin yo madepsi yan nandan imdo.”

2

Pol da Korin amin dakon nandan gadat do yagit

¹ Not kabi, nak jikon obinek Pin kop dakon geni pasili dayin tentenagam bisapmon, nandan kokwini tagisi amin da gen madep mibili mibili yon unuden dima yagam.

² Nido ji gat egipguman bisapmon yo nwaknwari di do nandak nandak dimasi agim. Yesu Kristo, ae tilak kindapmon kimot agit unun dogin nandagim.

³ Nak ji gat egipguman bisapmon tapmimno mini. Nak pasalek madepsi nimmimikgim.

⁴ Nak gen yagam gat ae Gen Bin Tagisi yan tentenagam unun nandan kokwini tagisi amin da yon unuden nandak nandak madepno da ji dakon nandak nandak kulabik tagi asak yanon da dima yagam. Unun dimasi. Nak Telagi Wup dakon tapmim nan ji doligim.

⁵ Yan agim nido ji da amin dakon nandan kokwini tagisi do nandan gadani do dima

galak tagim. Pinjkop dakon tapmim do nandan gadan imni do nandagim.

Telagi Wup da nandan kokwin tagisi nimisak

6 Mani Pinjkop dakon anpagon kili tagan teban tawit aminon nandan kokwin tagisi unjodon yan tenjenoman. Unjun nandan kokwin tagisi unjun miktim amin dakon nandan kokwin tagisi yombem dima. Ae on miktim dakon kila amin si pasildan unjun dakon nandan kokwin tagisi yombem dima.

7 Nin Pinjkop dakon nandan kokwini tagisi ban yan tenjenok aman. Pinjkop yo morap dima wasagit bisapmon nandan kokwini tagisikon da Kwen Kokup iyi gat tilimnikon egipnen do kosit kili yipgut. Mani unjun kosit dakon geni pasili tagit.

8 Anakwan on miktim dakon kila amin kinda da dima nandan pisagit. Nandan pisawit tam, Kwen Kokup Amin Taginin tilimni tagisi unjun tilak kindapmon aripmi dima anakbam.

9 Mani, Pinjkop da papiakon gen unjun do yan yosok:

“Yo kalip dabil da dima pindakgwit,
ae miragon da dima nandawit,
ae nandak nandagon dima noman tanbi,
unjun Pinjkop but dasi galak tan iman amin do panjnoman agit.”

10 Unjun dakon geni pasili tawit, mani iyi dakon Wupni da nin do panalon anj nimgut. Telagi Wup da yo morap kisi pakyanji pindak mudosok, ae Pinjkop dakon nandak nandakni pasili kisi pindakdak.

11 Amin kinda da amin notni dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Amin unjun dakon wupni butnigwan yikdak unjun dagin pindakdak. Yanjin, amin kinda da Pinjkop dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Pinjkop iyi dakon Wupni da iyi gin kan nandanjo asak.

12 Nin on miktim dakon nandak nandak ban dima timikgiman. Nin Pinjkop da butgalak do yo morap nimisak unjun nandan pisonen do Wup Pinjkopmon da apgut unjun nan abidagiman.

13 Nin unjun but galak dakon yo do yan tenjenok aman. Mani genin amin nandan kokwini tagisikon da dima yoman, Telagi Wup da iyi niyinj dekban unjun ban yoman. Telagi Wupni ton amin do Telagi Wup dakon gen yoyinj tenjenoman.

14 Mani Telagi Wupni mini amin Pinjkop dakon Wupni da yo nimisak unjun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen yan nandan, ae aripmi dima nandan pisoni, nido Telagi Wupni ton amin dagin unjun yo kokwinigek pakyanji pindak nandanjo anj.

15 Telagi Wupni tonj amin da yo morap kisi kokwinik pindakganj. Mani amin diwari da Telagi Wupni tonj amin dakon anpak kokwin aripmi dima ani.

16 Pinjop da papiakon gen yanj tosok:

“Namin da Amin Tagi dakon nandak nandak pindak nandanyo asak do Amin Tagi tagi iyinjetjak?”

Mani Kristo dakon nandak nandak ninon tosok.

3

Parjmuwukbi dakon pi amin unj Pinjop dakon pi amini

1 Not kabi, nak kalip ji gat egipgumanj bisapmon gen dayigim unj Telagi Wup yolganj amin yoyisat unj da aripmon dima dayigim. Amin but kalip anpak anakwa yoyisat unj da tilagon dayigim. Unj bisapmon ji Kristo da anjagon amin moninj da tilagon egipgwit.

2 Nak mum dabo nawit. Jap tebai banj dima dangum, nido ji jap tebai timit do dima tagap tawit. Abisok yo kisi jap tebai timit do dima tagap tonj,

3 nido ji but kalip dakon anpak sigin yolganj. Asi, notji do nandaba yokwi tok anek gen emat agak unj jikon sigin tosok. Ji unj anpak an unj but kalip dakon anpak banj anj. Ji on miktim dakon anpak gin anj.

4 Kinda da yanj yosok, “Nak Pol yoldat” ae kinda da “Nak Apolos yoldat” yanj yosok. Unj anpak anek miktim amin da yanj ekwanj.

5 Ji pakyanjsi nandani. Apolos unj namin? Ae nak Pol unj namin? Nit pi amin gin. Amin Tagi da nit do pi njwaktjwat njwaktjwat nimgut. Aban nit pi unj ando ji Kristo nandanj gadanj imgwit.

6 Nak jap yet kwaokgim. Anjapbo Apolos da pakbi yomgut. Mani Pinjop da jap bami panalon agit.

7 Do jap yet kwaokgit amin mani mini, ae pakbi yomgut amin kisi mani mini. Pinjop da iyi jap bami panalon asak, do unj kalonjin mani tonj.

8 Jap yet kwaokdak amin gat ae pakbi yomisak amin gat unj kisi bamot Pinjop dakon pi nanjin amal. Do kisi bamot pi agimal da aripmon tomni timik timik akdamal.

9 Nit Pinjop gat pi kalonj amanj. Ae ji Pinjop dakon pigagani. Ji Pinjop dakon yutni.

Parjmuwukbi dakon pi amin unj kisit kilda yombem

10 Pinjop da nandanj yawotni do anek nak kisit kilda nandak nandakni tagisi yombem kinda nanj manjigit. Aban yut ak do gwak magim. Anjapbo amin diwari da yut unj gwak magimon witjanj. Mani minjat aminyo morap kalonj kalonj yut unj an unj pakyanjsi kanj kimagek witjini.

11 Amin kinda da gwak ɲwakɲwari kinda dimasi mosak. Yesu Kristo kalon nan gin Pinƙop da gwak teban kili magit.

12 Amin da unun gwak da kwenon yut witjini bisapmon diwari da gol ban akdan, ae diwari da silwa ban, ae diwari da tip tomni wukwisi ban, ae diwari da kindap ban, ae diwari da gurik ban, ae diwari da wit dakon obi ban akdan.

13 Don Pinƙop da miɲat aminyo gen pikon yop do bisap yipguron amin da pi morap awit dakon mibili tenjenokdisak. Unun bisap kindap da yan noman taneƙ amin morap kalon kalon pi tagi awit bo dima yan do anƙilik kokdisak.

14 Amin kinda unun gwak kwenon yut agit, unun dima sosak kan, pi amin unun tomni tagisi timitdisak.

15 Mani pi amin kinda dakon yut wagil soɲ mudosak kan, unun amin pi agit dakon tomni pasil imdisak. Pi amin iyi yokwi da kisiron da pulugan kikdisak, mani unun amin kindapmon nan abidoman yombem da egipjak.

Ji Pinƙop dakon yut

16 Ji Pinƙop dakon telagi yutni, ae Pinƙop dakon Wupni jikon egisak. Unun dima nandan, ma?

17 Amin kinda Pinƙop dakon telagi yut antasik asak kan, Pinƙop da unun amin antasik

akdisak. Nido, Pinƙop dakon telagi yut unun telagisi. Telagi yut unun ji.

Nin amin dakon man dima pawigineɲ

18 Ji disi ban di panƙewalbam. Amin kinda ji da binapmon miƙtim dakon yo morap kisi nandan mudosot yan nandanek “Nak nandan kokwino tagisi” yan yosak kan, unun amin on miƙtim dakon nandan kokwini tagisi unun si yopmanek nandan kokwini tagisi amin tagi dagosak.

19 Nido, on miƙtim dakon nandan kokwin tagisi morap unun Pinƙop da pindakban nandan kokwin tagi dima an. Pinƙop da papiakon unun do yan yosok:

“Amin iyi do nak nandan kokwino tagisi yan nandan amin unun Pinƙop da iyi pat yopmanganon yopban yokwalba timikdak.”

20 Ae Pinƙop dakon papia da yan yo kisi yosok:

“Pinƙop da nandan kokwini tagisi amin dakon nandak nandakni kisi pindak mudosok.

Ae yo morap ak do nandan unun aripmi dima aba noman tokdan yan nandisak.”

21 Do ji amin dakon man paukwan unun yipman mudoni. Yo morap ji dakon.

22 Pol, bo Apolos, bo Pita, bo on miƙtim, bo egip egip, bo kinot, bo yo morap abisok

tonj, bo yo don noman tokdan, unjun yo morap ji dakon.

²³ Ae ji Kristo dakon, ae Kristo unjun Pinjkop dakon.

4

Amin Tagi da iyi pi amin kokwin asak

¹ Ji da nin do Kristo dakon pi amini yan nandan nimni, ae Pinjkop dakon geni pasili kilani tagisi anjek yan tenjenok dakon pi ninon tosok yan nandan nimni.

² Ae yansi nandani, amin kinda madepni dakon pi asak, unjun amin madepni dakon gen kakgimansi guramitjak.

³ Do ji nak dakon anpak kokwin ani, bo amin da gen pikon nak dakon anpak kokwin ak do nandan kan, nak unjun do nandaba kikjok kinda dima asat. Nak nagayo kisi anpakno kokwin dima asat.

⁴ Asi, nak naga butnokon yo kinda dima tosok yan nandisat. Mani nak naga do amin kilegi yan aripmi dima yoken. Nak dakon anpak kokwin ak do Amin Tagi dagin asak.

⁵ Gen pi bisap dima abik, do amin diwari dakon anpak kokwin dima ani. Ji Amin Tagi apjak bisap do jomjom ani. Unjun da yo morap pilin tугwan pasili tonj unjun timik tenjenikon yopdisak. Anjek amin morap dakon nandak nandak pasili tonj unjun noman panalon akdisak.

Unjun bisapmon Pinjkop da amin morap kalon kalon pi tagi awit unjun do mani pawigikdisak.

Korin amin da iyi dakon mani pawigiwit

⁶ Not kabi, nak ji dakon nandak nandak panpulugok do anjek Apolos gat nit do gen on dayisat. Ji nit do nandanek anpak kilegi Pinjkop gen papia da yosok unjun gin yolni. Yan anjek pibit tidok anjek amin kinda awigek ae kinda dima abin yipni.

⁷ Not, gak amin diwari yapmandal yan nandisal, ma? Gak Pinjkopmon yo tagisi kinda dima abidagil, ma? Asi, gak Pinjkopmon yo morap timikgil, mani yo morap unjun gaga panalon agil da yan gaga dakon man nido awigisal?

⁸ Yo si galak tonj unjun aripninon tujan yan nandan, ma? Ji yo iren amin kili dagan mudan da tagisi ekwaman yan nandan, ma? Ae nin nwapmanek kila amin madep dagaman yan nandan, ma? O bupmisi. Nin ji da kila amin madep bamisi ekwa ninyo kisi ji gat kila amin madep gin egip do nandaman.

⁹ Mani Pinjkop da yabekbi nin ban mibi amin nipgut yan nandisat. Nin gen pikon nipmanek minat amin morap da dabilon ae anelo da dabilon kimotnej do yan dagok an nibi yombem da ekwaman.

¹⁰ Nin Kristo man madep im do nandan kokwini tagi

dima amin yombem da ekwaman, mani ji Kristokon gadawit do nandan kokwini tagisi amin ekwan, ma? Nin tapminnin mini anakwa ji da unun tapmimji ton, ma? Nin manin mini anakwa ji da unun man madepji ton, ma?

¹¹ Kalip da win abisok ekwamanon nin jap do aman, ae pakbi do aman, ae imal garanisi ban paman, ae amin da nindapmanan, ae nin da tagi egipnen kokup mini.

¹² Nin kisitnin da pi madepsi aman. Nin da jobit panen do yon, mani Pin kop da yo tagi anyomjak do bisit iyaman. Nin do yo yokwisi an nimanakwa yaworisi egek jigi unun guramikgaman.

¹³ Gen giren niyinba gen tagisi ban yoyaman. Minat aminyo da dabilon nin sibat sibat inanis amin da maba kwan unun yombem. Yan dagin egapno wik da wisak.

Pol da Korin amin iy dakon anpak yolni do nandisak

¹⁴ Nak ji mayagi dam do gen on dima mandisat. Ji monji gwayono but dasi galak tan damisat, do nawa gen on dayisat.

¹⁵ Jikon amin morapmisi da Kristokon tagisi egipni do oman an damanek kilasi tagi ani, mani datji morapmi dima. Gen Bin Tagisi dayin tenjenagim bisapmon Yesu Kristokon datji dagagim.

¹⁶ Yando, nak dakon anpak pakyan si yolni.

¹⁷ Unun dogin anek Timoti yabekgo jikon opgut. Unun nak dakon monjino but dasi galaktan imisat. Unun Amin Tagi dakon pi kilani tagisi asak. Unun da ji pan tagap aban nak da Kristo gat gadan kimagek kokupmi kokupmi panmuwukbi morap anpak yolni do yoyin dekgim unun do ae nandaba pisoni do dayisak.

¹⁸ Jikon amin diwari nak dima opdisat yan nandanek kwen wigik an.

¹⁹ Mani nak Amin Tagi da galak tosagon jikon tepmisi opdisat. Opben bisapmon kwen wigik an amin dakon gen nandak do anek dima opdisat. Ni tapmim da tan yomisak unun pindak nandanyo ak do opdisat.

²⁰ Nido, Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun gen gin yogok dakon yo dima. Unun tapmim dakon yo.

²¹ Do niban aben do nandan? Si baljanek pan kilek ak do opben do nandan? Bo but dasi galaktan damanek anpak yaworisi andaben do nandan?

**Yesu yolyol amin
anpak yokwi
bikbiknikon ton
unun panmilip an
mudoni**

(Kilapmi 5-6)

5

Korin panmuwukbikon yumabi anpak tosok

1 Jikon yumabi anpak n̄wakn̄wari kinda tosoḁ dakon geni nandagim. Un̄un anpak Pin̄kop dima nandan̄ iman̄ amin da dima an̄. Un̄un amin kinda da men̄i kimagakwan datni da min̄at kalik pagit un̄un gat pokgomal.

2 An̄akwan ji disi do yo madep yan̄ nandan̄ek amin diwari yapman̄ mudoman̄ yan̄ nandan̄, ma? Ji bupmi nandan̄ek kunam tatni. Yokwi agit amin un̄un yolba kin̄akwan ji da bik̄bigon san̄ben̄ek dima egip̄jak.

3 Asi, nak ji da dubagikon egisat, mani butnokon da ji gat egisat. An̄ek nak naga un̄un dakon anpak kili kokwinik̄gim.

4 Yan̄ do an̄ek yan̄ yosot, Amin̄ Tagin̄in Yesu da manon muwut muwut kinda abidoni. An̄akwa Yesu Amin̄ Tagin̄in dakon tapmim̄ jikon tosak, ae nak butnokon da ji gat egip̄ben̄.

5 An̄ek un̄un amin̄ Sunduk da kisiron yip̄ba giptimni an̄tasik asak. Yan̄ aba Amin̄ Tagi dakon bisap madepmon Pin̄kop da un̄un amin̄ dakon wupni yokwikon nan̄ tagi abidosak.

An̄pak yokwi an̄ amin̄ yol mudoni

6 Ji disi dakon man̄ paukwan̄, un̄un anpak tagi dima. Yis kalon̄isok di da bret kisi pan̄pap an̄, ji un̄un dima nandan̄, ma?

7 Do ji yis kalipmi wiririkba kin̄ mudoni, an̄akwa bret kalugi yisni mini da yan̄ egip̄ni. Nak nandisat, ji bret yisni mini yombem da ekwan̄, nido Kristo nan̄ Yapyap Bilak do Sipsip mukwa soson̄ un̄uden̄ nin dakon diwarinin mudoni do kili son̄bi.

8 Do kisik kisik an̄ek bisap madep dakon jap noknok aneñ. Mani bret kalipmi yisni ton̄ ban̄ dima nonen̄, nin bret kalugi ban̄ nonen̄. Bret kalipmi un̄un anpak yokwi morap dakon tilak asak, an̄akwan bret kalugi un̄un but kilegisi ae gen bamisi dakon tilak asak.

9 Nak papia mandan̄ dangum bisapmon yan̄ yagim, “Ji yumabi anpak an̄ amin̄ gat kisi dima egip̄ni.”

10 Miktin̄ amin̄ morap yumabi an̄, bo ae amin̄ dakon yo do pindak galaktok an̄ek kabo non̄, bo ae kokup kidat gawak yoman̄ amin̄ si yopman̄ dek mudoni yan̄on da dima yagim. Ji un̄uden̄ amin̄ yopman̄det do nandan̄ kan̄, on miktin̄ wagil yipman̄detni.

11 Mani gen mandagim dakon mibili un̄un yan̄: Amin̄ kinda Kristo dakon man̄ pan̄ek yumabi anpak asak, bo amin̄ dakon yo do pindak galaktok asak, bo kokup kidat gawak yomisak, bo amin̄ do yan̄ba yokwi tok asak, bo pakbi teban nan̄ek but upbal asak, bo amin̄ dakon yo kabo timik̄dak kan̄, ji un̄un amin̄ gat kalon̄i dima egip̄ni. Ae

uñun gat jap pakbiyo kalonji dima ani.

¹² Nak pañmuwukbi da wanğa ekwan amin dakon anpakni kokwin ak do pi dima asat. Mani pañmuwukbi kokwin agak dakon pi ji da agagisi.

¹³ Pañmuwukbi da wanğa akğan amin Piñkop da iyi kokwin akdisak. Mani Piñkop gen papia da yan yosok:

“Amin yokwi yolba ji da bikbigon dimasi egipjak.”

6

Pañmuwukbi notji gen pikon dima yopni

¹ Jikon amin kinda amin kinda gat gen toñ bisapmon nido pañmuwukbi dakon pi amin si yapmanek Piñkop dima nandan iman kabi dakon pi aminon kwan? Uñuden ak do pasol pasolji mini, ma?

² Piñkop dakon minat aminyo nin da miktimon minat amin morapyo dakon anpakni kokwin akdaman, ji uñun dima nandan, ma? Ae nin da kokwin yan akdaman kan, ji gen moninjosok binapjikon noman toñ disi kokwin aripmi dima ani, ma?

³ Nin aneloyo kisi dakon anpak kokwin akdaman, ji uñun dima nandan, ma? Nin da kokwin yan akdaman, do on miktim dakon yo morap kokwin aripmi tagi anej.

⁴ Yanđo, jikon jigì noman toñ bisapmon

pañmuwukbikon dima sanbenbi ae pañmuwukbi da dabilon mani mini aminon jigisi uñudon nido pañkwan?

⁵ Gen on ji pañmayak ak do dayisat. Pañmuwukbi jikon amin bamorikon geni toñ bisapmon amin kinda nandan kokwini tagisi anek pañmilip asak dakon amin kinda dima egisak, ma?

⁶ Mani ji da notji nandan gadat dima an amin da dabilon pañki gen yan yoman. Uñun tagi dima!

⁷ Ji gen pikon kwan uñun da ji Kristo tagi dima yolğan yan nolisak. Ji yum pindagakwa yokwi andamni kan tagi. Ae yum pindagakwa yo kabisi timitni kan tagi.

⁸ Mani yan dima an. Ji disi pañmuwukbi notji ban pañkewalek yokwi anyoman.

⁹ Yokwi an amin uñun Piñkop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdan, uñun dima nandan, ma? Ji disi ban di pañkewalbam. Amin yumabi anpak mibili mibili an, ae kokup kidat do gawat gawat an, ae wili da wili notni gat yumabi anpak mibili mibili an,

¹⁰ ae kabo non amin, ae yo morapmi timit do but kindap pañ amin, ae pakbi teban nanek but upbal an amin, ae amin do yanba yokwi tok an amin, ae topmon da amin dakon yo timikgan amin, uñuden amin Piñkop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdan.

11 Ji kabikon diwari kalip unjuden amin egipgwit. Mani Pinjkop da sugan panmilip aban iyi dakon minjat amin kabi dagawit. Amin Tagi Yesu Kristo da manon, ae Pinjkop dakon Wup da tapmimon Pinjkop da ji panmilip aban iyi da dabilon minjat aminyo kilegisi awit.

Giptimnin unjun Telagi Wup dakon yutni

12 Amin diwari da yan yon, "Yo morap tagi agagi." Gen unjun bami, mani yo diwari da amin tagi dima panpulgogi. Yo morap tagi agagi, mani yo kinda dakon oman amini dima egipben.

13 Ae amin diwari da yan yon, "Jap unjun kwasop dakon, ae kwasop unjun jap dakon tamo." Gen unjun bami, mani Pinjkop da kisi bamot yanban pasildamal. Giptimnin unjun yumabi anen do dima tosok, unjun Pinjkop dakon pi anen do tosok. Anakwan Pinjkop unjun giptimnin kila asak.

14 Pinjkop da Amin Tagi kimoron nan aban pidagit, ae iyi da tapmimon nin dakon giptimnin paban pidokdan.

15 Giptimji unjun Kristo dakon giptim diwatni unjun dima nandan, ma? Do nak Kristo dakon giptim diwatni kosit minjaron sanbeken kan unjun tagi, ma? Unjun dimasi!

16 Amin kinda kosit minjaron sanbesak unjun gat giptim kalon amal, ji unjun dima

nandan, ma? Pinjkop gen papia da unjun do yan yosok: "Bamori da giptim kalon anjil."

17 Mani amin kinda Amin Tagikon sanbesak kan, wupmon bamori da kaloni amal.

18 Ji yumabi anpak yipmanjek pasal kin mudoni. Yokwi diwari amin da an unjun giptim da wanga an, mani yumabi anpak asak amin iyi dakon giptim nan anupbal asak.

19 Giptimji unjun Telagi Wup dakon telagi yut madepni, ji unjun dima nandan, ma? Pinjkop Wupni kili damgut, unjun ji da butgwan egisak. Gak gaga dogin dima egisal.

20 Pinjkop da ji yuman nagit, do yo morap giptim da ani unjun Pinjkop man madep im do ani.

Pol da minjat eyo do yagit

(Kilapmi 7)

7

1 Ji da papiakon gen mandan namgwit unjun dakon kobogi abisok mandan daben. Amin kinda minjat dima pasak kan unjun tagi.

2 Mani yumabi anpak madepsi tosok, do wili ji kalon kalon minjatni ton da egipni, ae minjat kalon kalon ji esi ton da egipni kan tagisi.

3 Wili giptimni dima kutnosak, ae yan gin minjat giptimni dima kutnosak.

4 Miñat dakon giptim tim unun iyi dakon dima, unun eni dakon. Ae wili dakon giptim tim unun iyi dakon dima, unun miñatni dakon.

5 Do kinda da giptim timni dima anjuknosak. Jil bisap pisipmi dima pagek bisit pi ak do but kalon amal kan unun tagi. Mani don giptimjil ae panmuwutjil. Giptimjil dakon galaktok kilani tagi dima abal Sunduk da di pan kewalban.

6 Nak gen on ji pan pulugok dogin yosot. Unun da gen teban kinda dima asak.

7 Amin morap da nak yombem miñat eyo dima anjek egipni kan tagi. Mani Pin kop da but galak dakon yo mibili mibili amin do yomisak. Kinda miñat eyo asak do imisak, ae kinda isal egipjak do imisak.

8 Miñat eyoni mini amin gat, ae sakwabat gat do yan yosot. Ji nak yombem isal egipni kan unun tagi.

9 Mani giptim dakon galaktok kilani aripmi dima ani kan, miñat eyo agagisi. Miñat eyo dima anjek yumabi di abam.

10 Miñat eyo kili abi do gen teban on damisat. Unun nak dakon gen teban dima, unun Amin Tagi dakon gen teban. Unun yan: miñat da eni dima yipman detjak.

11 Mani eni yipman detjak kan isal egipjak, bo tobil kwan eni gat but kalon anjil. Ae eni miñatni dima kwinitjak.

12 Ae amin diwari do yan yosot. Gen on Amin Tagi dakon dima, naga yan yosot. Kristo yolyol amin not kinda miñatni nandan gadat dima asak, mani eni gat egip do nandisak kan, miñatni dima kwinitjak.

13 Ae Kristo yolyol miñat kinda eni nandan gadat dima asak, mani miñatni gat egip do nandisak kan, eni dima yipman detjak.

14 Nido eni nandan gadat dima asak mani miñatni do anjek eni unun telagi. Ae miñatni nandan gadat dima asak mani eni do anjek miñatni unun telagi. Yan dima tam miñat monjiyosi unun telagi dima. Mani abisok unun telagi.

15 Mani miñat bo wili kinda nandan gadat dima anjek wasen kik do nandisak kan, yan tagi anjil. Nandan gadat asak amin nandan gadat dima asak amin gat sigin egipjil dakon gen teban kinda dima tosok. Nido Pin kop da nin notnin gat but yaworon da egipneñ do nandisak.

16 Miñat ji esi yokwikon ban timitdan bo dima, ji unun dima nandan. Ae wili ji miñatji yokwikon ban timitdan bo dima, jiyo kisi unun dima nandan.

Pin kop da nian egipneñ do tilak agit unun da aripmon gin egipneñ

17 Nin kalon kalon Pin kop da nian egipneñ do tilak agit unun da aripmon egipneñ.

Pinjkop da wasok wasok yan nimgut bisapmon nian egipguman unun da aripmon gin egipnenj. Nak panjmuwukbi morap do gen teban on yipmandat.

18 Wili kinda giptimni mandabi da don Pinjkop da yan ilikgit kan, dima mandabi yan koni dakon pi dima asak. Ae wili kinda giptimni dima mandabi da don Pinjkop da yan ilikgit kan, giptimni dima mandisak.

19 Nido giptim mandabi bo dima mandabi unun yo isali. Yo madep unun Pinjkop dakon gen teban guramitnenj.

20 Pinjkop da yan nimgut bisapmon nian egipguman unun da aripmon gin egipnenj.

21 Oman amin egaki yan gamgut kan, nandaba kik dima aki. Mani pulugan kiki dakon kosit pisanj gaban kan, unun nanj yolgi.

22 Nido amin kinda oman amin egakwan Amin Tagi da yan ilikgit kan, unun amin Amin Tagi da dabilon puluganbi da egisak. Ae yan gin amin kinda puluganbi da egakwan Amin Tagi da yan ilikgit kan, unun abisok Kristo dakon oman amini egisak.

23 Pinjkop da ji yuman nanj depgut, do ji Pinjkop dakon galaktok yipmanjek amin dakon galaktok yoldo nandak nandak dima ani.

24 Not kabi, Pinjkop da yan ilikgit bisapmon nian egipgwit unun da aripmon Pinjkop gat egipni.

Pol da minjat eyo dima awit amin do gen yipgut

25 Nak minjat eyo dima awit amin do Amin Tagi dakon gen teban kinda tosok do dima dayikdisat. Mani naga dakon nandak nandak ban yokdisat, nido Amin Tagi da bupmi nandanj namijek arntagap aban gen bami yogok amin dagagim.

26 On bisapmon jigi morapmi noman tonj, do ji nianj ekwanj yan gin egipni kanj tagi.

27 Gak minjat pagil kan, unun kwinit do kosit wisik dima aki. Ae minjat dima pagil kan, minjat pak do dima nandaki.

28 Mani minjat kinda paki kan, unun yokwi dima asal. Ae minjatjok kinda amin kinda pasak kan, unun yokwi dima asak. Mani minjat aminyo minjat eyo anj unun egip egipnikon jigi morapmi pakdanj. Jigi unun pani do dima galak tosot.

29 Not kabi, yan do nandanjek yosot. Bisap kili kwanj tosok, do minjatni tonj amin unun minjatni mini yombem da egek Yesu yol kimagek egipni.

30 Ae kunam yan tidanjek takgan amin unun kunam dima takganj yombem da egipni. Ae kisik kisik anj amin kisik kisik dima anj yombem da egipni. Ae yo yumanj nok anj amin yoni mini yombem da egipni.

31 Ae on miktim dakon

yo timigek pi an amin unun yo morap pindakba egip egipnikon yo madep dima ani. Nido bisap dubak dima on miktim gat yo morapni gat pasildan.

³² Ji on miktim dakon yo do nandaba kik ani do dima nandisat. Minjat dima pagit amin unun Amin Tagi dakon pi dogin nandisak, ae Pinjkop dakon galaktok yol do nandisak.

³³ Mani minjat pagit amin on miktim dakon yo do nandaba kik asak, ae minjatni dakon galaktok yol do nandisak,

³⁴ do nandak nandakni bamori kisi tomal. Ae minjatjok ae sakwabat ae minjat eni da kwini kbi unun Amin Tagi dakon pi do nandan. Unun wupni ae giptimni Pinjkop do paregek telagi egip do nandan. Mani minjat amin pagit on miktim dakon yo do nandaba kik asak, ae eni dakon galaktok yol do nandisak.

³⁵ Ji panpulugoko tagisi egipni do gen on yosot. Yanj sop andam do dima yosot. Ji da anpak kilegi anek yo diwari yopmanek bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi dogin nandani do nandisat.

³⁶ Amin kinda minjatjok kinda pasak do manjin imgwit unun dima panek bisap dubak egek unun do anpak tagi dima asat yan nandisak, bo ae unun minjatjok pakdosi nandisak, bo ae giptim dakon galaktok kila aripmi dima agi yan

nandisak kan, iyi dakon galaktok yolek minjat unun tagi pasak. Unun da yokwi dima asak.

³⁷ Mani amin kinda minjatjok kinda pasak do manjin imgwit unun butnikon da dima paken yanji nandisak, ae amin da pasak dosi dima iyan, ae iyi dakon giptim dakon galaktok kila tagi aber yan nandisak kan, minjat unun dima pasak. Unun da tagi asak.

³⁸ Do amin unun minjatjok unun pasak kan, unun anpak tagi asak. Mani dima pasak kan, unun da wagil tagisi asak.

³⁹ Minjat kinda eni sigin egakwan minjat unun eni tagi dima yipman deri. Mani eni kimotjak kan, galaktokni yolek amin kaluk tagi pasak. Mani Amin Tagi nandan gadan imjak amin kinda nan pasak.

⁴⁰ Mani naga yan nandisat, amin dima pasak kan, kisi kisi egipdisak. Pinjkop dakon Wup da nakyo kisi antagap aban gen on yosot yanji nandisat.

8

Bit kilapyo kokup kidat do parekbi dakon gen

¹ Nak abisok bit kilapyo kokup kidat do parekbi unun dakon geni yokdisat. Nin kisi morap nandak nandaknin ton, yan nandan. Nandak nandak unun da kwen wigik anpak panalon asak, mani but dasi galak tan yomyom anpak

da panmuwukbi panjeban asak.

² Amin kinda yo kinda do nak pakyanji nandan mudosot yan nandisak kan, nandak nandakni aripmi dima.

³ Mani amin kinda Pinjkop do but dasi galak tan imisak kan, Pinjkop da unjun amin pakyanji nandan imisak.

⁴ Yanjo, bit kilapyo kokup kidat do parekbi unjun tagi nonej bo dima? Nin nandaman, kokup kidat dakon wupmi unjun yo bami kinda dima, ae Pinjkop morapmi dima ekwan, kalonji kinda dagin egisak.

⁵ Amin morapmi da Kwen Kokupmon ae miktimon pinjkop morapmi ae amin tagi morapmi ekwan yan nandan.

⁶ Mani nin nandaman, Pinjkop kalonji kinda dagin egisak, unjun Datnin. Unjun da yo morap wasagit, ae unjun dagin egip egip nimisak. Ae Amin Tagi kalonji kinda gin egisak unjun Yesu Kristo. Pinjkop da Yesu obakon da yo morap wasagit, ae unjun obakon da gin nin morap kisi egip egip nimgut.

⁷ Mani Yesu yolyol amin diwari unjun dima kanba pisagit. Diwari kalip kokup kidat gawak yomgwit, do abisok kokup kidat unjun yo bamisi kinda yan nandanek jap kokup kidat do parekbi unjun noj bisapmon burikon

da gulusun amanj yan nandan.

⁸ Mani jap nianjen di ban noman unjun da nin Pinjkop da kapmatjok aripmi dima panjisak. Jap unjun dima nonej kan, Pinjkop da dabilon unjun gulusun kinda dima asak. Ae jap unjun nonej kan, Pinjkop da dabilon dima kilek tonej.

⁹ Disi nandan, jap kisi tagi noknogi, mani nandan gadatni dima teban tanbi amin da jap kokup kidat do parekbi nanba dandanek yokwikon di manbam. Do ji kan kimotni.

¹⁰ Nandani. Gak kokup kidat do yo bami dima yan nandanek kokup kidat gawak yomyom yutnon wigi jap unjun nanjaki notgo dima noknogi yan nandisak amin kinda da gandisak kan, unjun yo kisi buri pidanban jap unjun kokup kidat do parekbi unjun nokdisak.

¹¹ Gak dakon nandak nandakgo da notgo nandan gadatni dima teban tanbi antasik akdisak. Kristo unjun amin do anek kimakgit.

¹² Gak notgo dima noknogi yan nandisak amin unjun yokwi an imisal bisapmon Kristo yo kisi yokwi an imisal.

¹³ Yanjo, japmon notno yokwikon yipben kan, nak bunon bit kilapyo dimasi nonej. Yan anek notno yokwikon di yipbom.

9

Pol yabekbi pi aṅek tomni timit do dima nandagit

1 Nak yo kinds da dam aṅakwan dima egisat. Nak yabekbi kinds, ae Amin Taginin Yesu kili kagim. Amin Tagi dakon pi agim dakon bami kabi ji mani.

2 Amin diwari da nak do yabekbi kinds yan dima bo nandan naman, mani ji da nak do asi yabekbi kinds yan nandan naman, ma? Ji da Yesu yolyol amin dagawit unun da tilak kinds da yan tanakwan unun da nak Amin Tagi dakon yabekbini kinds yan yolanakwan kon.

3 Amin diwari da anpakno kokwinigek abin nepmanba kobogi do gen unuden ban yoyisat.

4 Banabas gat nit pi anapdo pi amak dakon yuman nogi amin da nit do jap pakbiyo tagi panpulugogi.

5 Nit yabekbi diwari ae Amin Tagi dakon padige ae Pita yo da an unuden Yesu yolyol minjat panek kisin agek pi agagi.

6 Banabas gat nit dagin nit dakon yiyit dakon pi ando tagi asak yan nandan, ma?

7 Emat amin da pini aṅek tomni timikgan, do yiyitni do iyi dakon moneṅ dima non. Ae wain kwaokdak amin wain dakon sopmi iyi pan non. Ae sipsip kila an amin iyi sipsip dakon mumni non.

8 Nak amin dakon nandak nandak yolek gen on dima

yosot. Gen teban yo kisi yan gin yosok.

9 Moses da gen tebanon gen yan tosok:

“Ji bulmakau wit gip golek do baman misinikgan bisapmon jap noni do gen kagani dima sopni.”

Pinkop da bulmakau dogin nandanek gen unun yagit yan nandan, ma? Dima.

10 Unun nin dakon tagi timnin do aṅek gen unun yagit. Miktin pidosok amin gat ae wit gip misinikdak amin bamot bami nokdamak yan nandanek pini amal.

11 Nin da wupji panpulugok do yo tagisi ji da binapmon kwaokgiman, do ji da nin do giptim dakon yo panpulugoni unun da jiggi damjak, ma?

12 Pinkop dakon pi amin diwari panpulugon, do unun yapmanek nit madepsi panpulugoni kan, unun da tagisi asak.

Mani nit jiggi morapmi panek jikon yo timirisi unun dima timikgamak, nido Kristo dakon Gen Bin Tagisi kosit sopsop ak do dimasi nandamak.

13 Pinkop da Telagi Yutnon telagi pi an amin unun Telagi Yut dakon jap ban timikgan. Ae alta dakon pi an amin da altakon paret do bit kilapyo mukwa soson unun dakon diwari non. Ji unun dima nandan, ma?

14 Unjudeŋ gin, Amin Tagi da yaŋsi aneŋ do gen yaŋ yaŋgit. Gen Bin Tagisi yaŋ teŋteŋok amin unjun gen yaŋakwa si nandan miŋat aminyo da giptim dakon yo paŋpulugok ani.

15 Mani nak giptim dakon paŋpulugok miŋat aminyokon dima timikdat. Ae abisok jikon yo timit do gen on dima yipmandat. Nak jikon yo timit do dima nandisat. Yo unjun dima timigek kimokgeŋ kaŋ unjun da tagi. Nido pi aŋapbo amin da tomni dima namaŋ unjun da kisik kisik madepsi namisak. Amin da yo naminek kisik kisikno gwayeni do dima galak tosot.

16 Mani Gen Bin Tagisi yaŋ teŋteŋok asat bisapmon mano aripmi dima awigiken. Amin Tagi da unjun pi naminek pi unjun abeŋdosi nayigit. Ae Gen Bin Tagisi dima yaŋ teŋteŋoken kaŋ, awa yo jigisi noman taŋ namdisak.

17 Pi on naga da nandak nandagon asat tam tomni tagi timikgom. Mani naga da nandak nandagon dima asat. Piŋkop da namgut baŋ asat.

18 Yaŋdo, ni tomni naŋ abidoken? Gen Bin Tagisi yaŋ teŋteŋaŋek yo timirisi unjun dima timikdat. Miŋat aminyokon Gen Bin Tagisi isalsi yaŋek tomni dima timigek tagisi nandisat, unjun da tomnino asak.

Pol miŋat amin morapyo dakon oman amini egipgut

19 Nak pulugaŋbi da egisat. Nak amin kinda dakon oman monji dima egisat. Mani miŋat amin morapmi Kristokon paŋap do aŋek oman amini dagagim.

20 Juda amin kabikon egek unjun timit do Juda amin yombem dagosot. Naga Moses dakon gen teban da yonŋamŋwan dima egisat, mani gen teban da yonŋamŋwan ekwaŋ amin unjun timit do aŋek unjun amin gat egisat bisapmon gen teban da yonŋamŋwan yombem egisat.

21 Ae amin Nwakiŋwari Kabi Moses dakon gen teban dima abidawit amin gat egisat bisapmon, gen teban da yonŋamŋwan dima egisat yombem da egisat, nido unjun amin timit do nandisat. Mani Piŋkop dakon gen teban dima yipmaŋ dekdak, nak Kristo dakon gen teban yoldat.

22 Ae amin nandan gadatni dima teban taŋbi gat egisat bisapmon, nandan gadatno dima teban taŋbi da tilak unjun gat egisat, nido unjun amin yokwikon baŋ timit do nandisat. Nak amin morap kisi dakon aŋpak timikgim, nido kosit morap kisi aŋkiligek amin diwari yokwikon baŋ timit do nandisat.

23 Pi morap unjun asat unjun Gen Bin Tagisi da ireŋ tosak do asat. Nido Gen Bin Tagisi dakon yo tagisi kisin da timik timik aneŋ do nandisat.

Nin si teban tanjek timtim yanjek kinj tomni tagisi abidonej

²⁴ Napbi gwapbokon kwan amin unun kisi da timtim yanjek kwan, mani kalonj kinda dagin tomni abidosok. Unun ji dima nandan, ma? Do ji tomni abidok do si teban tanjek timtim yanjek kini.

²⁵ Amin morap aktidok ak do nandan amin unun iyi dakon kila tebaisi anjek giptim dakon tagaptok an. Tomni unun timikgan unun tasik togi, mani nin tomni aripmi dima tasik togi unun timit do aktidogon kwamanj.

²⁶ Yanjo, tomni abidokenji yan nandanek timtim yanjek dukwan dukwan dima wisinek tilagonsi kisat. Amin da kisit emat dakon aktidok tagisi an unun da tilak kisitno isal timon dima dapmandat.

²⁷ Giptimno da oman amino egipjak do antagap asat. Gen Bin Tagisi amin yoyinek naga aktidok dima anjek tomni dima di timikgom.

10

Nin panjkewalon monej do kanj kimotnejen

¹ Not kabi, nak Moses da bisapmon babiknison yo noman tawit unun do pakyanji nandani do nandisat. Pinjkop da kisi morap kosit yolik do gikwem kinda yipmanj yomgut, ae Tap Gami wasen

kinjakwan kisi morap teri kindawigwit.

² Gikwem kagagwan kiwit ae tap pakbi binapmon da kiwit unun da telagi pakbi sowit yombem asak. Unun awit da Moses dakon amin kabi egipgwit dakon tilak.

³ Ae kisi morap da Pinjkop dakon Wup da jap yomgut unun nawit.

⁴ Ae kisi morap Pinjkop dakon Wup da pakbi yomgut unun nawit. Asi, Wup dakon tip unun gat kisi agipgwit unun dakon pakbi nawit. Tip unun Kristo.

⁵ Pinjkop da pi madepsi aban kawit, mani unun amin kabikon morapmi da anpak yokwi aba tagi dima nandan yomgut. Do miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon panjupbal aban kinagakwa bumjotni timi dukon di tanj tanj awit.

⁶ Unun yo morap noman tawit da nin do mama gen kindasak. Do unun da yo yokwi ak do but kindap awit unudenj dima anenj.

⁷ Unun da kokup kidatni dakon wupni do gawak yomgwit nin yanj dima anenj. Pinjkop gen da yanj yosok:

“Jap pakbiyo madepsi anjek unun da kwenon kap ae kisik kisikyo mibili mibili awit.”

⁸ Unun da yumabi anpak awit unudenj dima anenj. Unun da yanj aba gildat kalonj

dogin amin 23 tausen da kimakgwit.

⁹ Ujun amin da awit unjudej Kristo dima anjkewalneŋ. Ujun da yaŋ aba tuŋon amin emari toŋ da injiŋ yoba kimakgwit.

¹⁰ Ae ji unjun da Piŋkop do yaŋba yokwi tok awit unjudej dima ani. Yaŋ aba kimot yomyom anjelo da abin dapban kimakgwit.

¹¹ Ujun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Amin da Piŋkop da papiakon gen unjun mandawit unjun da mibi bisapmon ekwamaŋ amin nin do mama gen niyisak.

¹² Yaŋdo, amin kinda nak tebaisi akdat yaŋ nandisak amin unjun kaŋ kimotjak. Yokwikon di maŋban.

¹³ Paŋkewal jikon noman toŋ unjun njwakjwari dima, unjun amin morap kisikon yaŋ gin noman toŋ. Ae Piŋkop toktok teban ji gat egek paŋpulgusok, do ji paŋteban anjakwan paŋkewalon dima maŋek tebaisi atdaŋ. Paŋkewal noman taŋ damni bisapmon Piŋkop da pulugaŋ kini dakon kosit kinda yipdisak, anjakwan yokwikon dima mokdaŋ.

Nin Piŋkop gat ae kokup kidat gat kisi do gawat gawat dima aneŋ

¹⁴ Yaŋdo, notnoni, ji kokup kidat gawak yomyom anpak yipmaŋ degek pasal kini.

¹⁵ Ji nandaŋ kokwinji tagisi, do gen dayisat disi kokwinitni.

¹⁶ Telagi jap nomaŋ bisapmon kap abidaŋek Piŋkop ya yaŋ iyinek nomaŋ unjun da yawini do anjek nin Kristo gat kabi kalon amaŋ. Ae bret pudanek nomaŋ bisapmon unjun da giptimni do anjek nin Kristo gat kabi kalon amaŋ.

¹⁷ Bret kalon kinda daŋin tosok, nin amin morapmi da unjun naŋgin nomaŋ, do nin morapmi da giptim kalon amaŋ.

¹⁸ Ji Israel amin dakon anpak do nandani. Bit kilapyo altakon soson bisapmon unjun naŋek Piŋkop gat kabi kalon aŋ.

¹⁹ Mani ji da kokup kidat do mukwa soson unjun do nak da yo bamisi aŋ yaŋ yosot yaŋ di nandabam. Ae kokup kidat do yo bamisi yaŋ dima yosot.

²⁰ Ujun dimasi. Nak yaŋ yosot. Piŋkop dima nandaŋ imaŋ amin da mukwa soson unjun koŋ do aŋ, unjun Piŋkop do dima aŋ. Ae ji koŋ gat kabi kalon ani do dima galak tosot.

²¹ Amin Tagi da kapmon ae koŋ da kapmon kisi noni kaŋ, unjun ma abisi aŋ. Ae Amin Tagi da tamokon ae koŋ da tamokon kisi jap noni kaŋ, unjun yo kisi ma abisi aŋ.

²² Amin Tagi yipmaŋ de-gapno nin do nandaban yokwi tok aŋ nimjak do nandamaŋ, ma? Nin dakon

tapmim da unun dakon tapmim yapmanjgaman, ma?

Bisapmi bisapmi Pinjkop dakon man awiginer

²³ Amin diwari da yan yon, "Yo morap tagi agagi." Gen unun bami, mani yo diwari da nin tagi dima panpulugogi. "Yo morap tagi agagi", mani yo diwari da butnin tagi dima panjteban asak.

²⁴ Nin nin banjin panpulugok ak do dima nandanen. Nin amin diwari panpulugok do nandak nandak anen.

²⁵ Bit kilapyo morap yuman gwayek tamokon yopmanjan unun tagi noni. Nandaba kik anek kokup kidat do parekbi bo dima, unun do dima yoyini.

²⁶ Nido nin nandaman, "On miiktin gat yo morapni gat ton unun kisi morap unun Amin Tagi dakon gin."

²⁷ Yesu dima nandan gadan imisak amin kinda da yutnikon kin jap noni do dayinban yutnikon kik do nandan kan tagi kini. Ae jap morap daban nandaba kigi mini tagi noni. Noknogi bo dima noknogi unun do but morap dima ani.

²⁸ Mani amin kinda da nandaba kik anek, "Bit on kokup kidat do parekbi" yan dayinban kan, unun dima noni. Noni kan unun amin da sun an yan nandan damdisak.

²⁹ Disi jap morap kisi tagi noknogi yan nandan, mani unun amin yan dima nandisak.

Nak jap morap kisi tagi noknogi yan nandisat. Do nido amin kinda da jap unun nonen kan unun sun aman yan nandanakwan jap unun yopben?

³⁰ Pinjkop ya yan iyinek jap noke kan, mibili nido amin kinda da gak sun asal yan nayisak?

³¹ Yando, jap pakbiyo ani bo yo diwari gat ani bisapmon Pinjkop man madep in do nandanek ani.

³² Juda amin, bo Grik amin, bo Pinjkop dakon panmuwukbi da yokwikon moni dakon anpak kinda dima ani.

³³ Nakyoo kisi minjat amin morapyo da anpak si galak-ton unun ban asat. Naga anpulugok do anek dima asat. Minjat amin morapyo panpulugoko Pinjkop da yokwikon ban timitjak do nandanek asat.

Pol da Telagi Wup dakon but galak dakon yo gat ae Pinjkop gawak imim dakon anpak do yagit

(Kilapmi 11-14)

11

¹ Nak da Kristo dakon anpak yoldat, yan gin jiyo kisi nak dakon anpak yolni.

*Amin da busuŋni witjan
uŋun do Pol da yaŋit*

2 Ji bisapmi bisapmi nak do nandanek ekwan, ae gen timikgim ban damgum uŋun ban yolek ekwan, do ji anpak tagisi an.

3 Mani gen kinda gat nandani do nandisat uŋun yan. Wili dakon busuŋi uŋun Kristo, ae miŋat dakon busuŋi uŋun wili, ae Kristo dakon busuŋi uŋun Pinƙop.

4 Wili kinda busuŋni witjinek bisit asak, bo kombi gen yosak kan, uŋun da busuŋni Kristo abiŋ yipmandak.

5 Mani miŋat kinda busuŋni dima witjinek bisit asak, bo kombi gen yosok kan, uŋun da busuŋni eni abiŋ yipmandak. Uŋun busuŋ dangwani kisi mandan mudosok yan asak.

6 Miŋat kinda busuŋni dima witjisak kan, busuŋ dangwani kisi mandan mudosak. Ae busuŋ dangwani pisipmi bo ae warot pak do mayagi nandisak kan, busuŋni si witjisak.

7 Wili uŋun busuŋni dima witjisak, nido wili Pinƙop iyi yombem wasanbi, uŋun da Pinƙop dakon tilimni nolisak. Mani miŋat uŋun wili dakon tilimni nolisak.

8 Nido Pinƙop da miŋat dakon giptim nan wili dima wasagit, wili dakon giptim nan miŋat wasagit.

9 Ae Pinƙop da miŋat do nandanek wili dima wasagit.

Wili do nandanek miŋat wasagit.

10 Yan do anek, ae anelo da nindan do anek, miŋat uŋun busuŋni witjisaksi. Yan asak uŋun da eni do gawat gawat asak dakon tilak.

11 Mani Amin Tagi da kabikon miŋat wiliyo iyi dage dima ekwan. Miŋat uŋun wili dakon panpulugokni, ae wili uŋun miŋat dakon panpulugokni.

12 Nido kalip Pinƙop da wili dakon giptim nan miŋat wasagit, mani wili miŋaron da alton. Ae Pinƙop uŋun yo morap dakon mibili.

13 Ji disi gen on kokwin ani. Miŋat kinda busuŋni dima witjinek bisit asak kan, uŋun anpak tagi nan asak?

14 Pinƙop da miŋat aminyo nianon da wasan nipgut uŋun pindagek yan si nandaman, wili busuŋ dangwani dubagi amin uŋun mayagi.

15 Mani miŋat busuŋ dangwani dubagi kan, uŋun miŋat dakon tilimni tagisi, nido Pinƙop da busuŋni witjisak do ingut.

16 Amin kinda da nak dakon gen uŋun do gen emat asak kan, yan si nandisak, nin gat ae Pinƙop dakon panmuwukbi diwari gat anpak njwaknjwari kinda dima yolgan.

*Korin amin telagi jap kosit
kilegikon da dima nawit*

17 Kili nak anpak diwari an uŋun do tagisi dima nandisat. Uŋun do anek anpak

diwari ji da agagisi unun do dayikdisat. Ji Pinjkop gawak im do muwukgan bisapmon notji dima panjapulugon, notji panjupbal an.

¹⁸ Do mibiltok unun do dayikdisat. Pinjkop gawak im do muwukgan bisapmon pidok pidok anek ekwan yan amin da yanba nandagim. Gen unun nandako bamisok agit,

¹⁹ nido panjmuwukbi timisok di wasen kinakwa unudon da Pinjkop dakon anpak namin da bamisi yolgan unun da dolisak.

²⁰ Pinjkop gawak im do muwukgan bisapmon Amin Tagi dakon telagi jap ban noman yanji nandanek dima nonj.

²¹ Ji kalon kalon notji do jomjom dima anek jap tepmi timigek nan nan anek wain morapmi nanek but upbal an. Anakwa diwari jap do an.

²² Yutji mini do jap pakbiyo aripmi dima ani, ma? Pinjkop dakon panjmuwukbi do yo isali yan nandanek japni mini amin panmayak ak do nandan, ma? Ni gen ban dayiken? Ji anpak tagisi an yan dayiken, ma? Unun dimasi!

Amin Tagi dakon telagi jap dakon gen

²³ Nido nak Amin Tagikon gen timikgim unun kili dayigim unun disi nandan. Gen unun yan. Kalbi Judas da Amin Tagi uwal da kisiron yipgut bisapmon unun kalbi

Amin Tagi Yesu da bret abidanek

²⁴ Pinjkop ya yan iyinek pudanek yan yagit, "On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On nanek nak do nandanek egipni."

²⁵ Ae jap nan mudanek wain kap abidanek yan gin anek yan yagit, "On wain kap unun sanbek sanbek kalugi naga dakon yawi nan asat. Ji bisap morap on wain nanek nandan namni."

²⁶ Yesu da gen yagit unun da yan nolisak. Bisap morap on bret gat ae wain on kapmon noni bisapmon Amin Tagi dakon kimot do yan tentenjanakwa wigi ae apjak bisapmon wigisak.

Anpak kilegikon da Amin Tagi dakon telagi jap nonen

²⁷ Yando, amin kinda da Amin Tagi dakon bret ae wain kapni anpak kilegikon da dima nosak kan, Amin Tagi dakon giptim ae yawi yokwi anjimisak dakon gulusunni tanj imisak.

²⁸ Do butjikon da kokwin tagisi anek bret gat wain kapmon noni.

²⁹ Nido Amin Tagi dakon giptim tim do dima nandaba wigakwan bret wainyo noni kan, gulusun an do Pinjkop da kobogi damdisak.

³⁰ Mibili yan do anek jikon amin diwari tapmimni mini, ae diwari sot an, ae diwari kili kimakgwit.

³¹ Mani butnin dakon kokwin tagisi anek nonen kan, kobogi dima timitnen.

³² Mani Amin Tagi da anpaknin dakon kobogi niminek nin panmilip asak. Unun miktimon minjat aminyo gat dima pasilnen do yan asak.

³³ Yan do, not kabino, Amin Tagi dakon telagi jap nok do muwutni bisapmon amin diwari do jomjom anek don noni.

³⁴ Amin kinda jap do tepmi nandisak kan yutnison nosak. Yan anek muwutni bisapmon gulusun dima anek kobogi dima timitjak.

Gen diwari dayigi unun open bisapmon don dayiken.

12

Telagi Wup da but galak do pi anen do tapmim nimisak

¹ Not kabi, Telagi Wup da but galak do pi morap dakon tapmim nimin nimin asak unun pakyan si nandani do dayikdisat.

² Disi nandan, Pin kop dima nandan imgwit bisapmon kokup kidat dakon wupmi gen dima yon unudon kini do amin da dayinba kokwin dima anek kin kin awit.

³ Yan do, pakyan si nandani, Pin kop dakon Telagi Wup da amin kinda antagap aban "Yesu jobit tagi pasak!" yan aripmi dima yosak. Ae Telagi Wupni mini amin da "Yesu unun Amin Tagi" yan aripmi dima yosak.

⁴ Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili, mani Wup kalonji kinda dagin egisak.

⁵ Panmuwukbikon pi mibili mibili aman, mani Amin Tagi kalonji kinda gin.

⁶ Ae pi agak dakon kosit mibili mibili ton, mani Pin kop kalon dagin minjat aminyo do tapmim yominjakwan pi unun an.

⁷ Panmuwukbi kisi panpulugonen do Telagi Wup da amin kalon kalonon pi asak.

⁸ Amin kinda Telagi Wup da antagap aban nandan kokwin tagisi anek minjat aminyo panpulugosok. Ae unun Wup kalon dagin kinda antagap aban nandak nandak tagisi minjat aminyo yoyisak.

⁹ Ae unun Wup kalon dagin nandan gadat tebaisi amin kinda do imisak. Ae unun Wup kalon dagin amin kinda tapmim iban sot amin panmilip asak.

¹⁰ Ae amin kinda do wasok tapmimi ton agak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do kombi gen yosak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do wup mibili mibili kokwin agak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do gen mibili mibili yogok dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do gen unun panjobiljak dakon tapmim imisak.

¹¹ Unun Wup kalon dagin unun yo morap panalon asak. Iyi da galaktogon but galak dakon yo kokwinigeek amin

kalonj kalonj do yominj yominj asak.

Nin giptim kalonji kinda dakon diwatni kabi da ekwaman

12 Amin dakon giptim unun kalonji gin, mani giptim diwatni morapmi. Ae unun giptim dakon diwat morap unun giptim kalonji kinda dakon gin. Kristo dakon giptim kisi yan gin.

13 Wup kalonji kinda dagin nin morap telagi pakbi son niban giptim kalonj agimanj. Juda amin nin, ae Grik amin, ae oman amin, ae oman amin dima ekwanj amin nin kisi Wup kalonji butninon abidagimanj.

14 Giptimnin unun kalonji kinda gin dima, diwatni morapmi.

15 Kandap da “Nak kisit dima, do giptim dakon diwatni dima” yan tagi yosak, mani unun giptim dakon diwatni sigin tosok.

16 Ae mirak da “Nak dabil dima, do giptim dakon diwatni dima” yan tagi yosak, mani unun giptim dakon diwatni sigin tosok.

17 Giptimon dabil dagin tosok tam, nianj anek gen nandisak? Ae giptimon mirak dagin tosok tam, nianj anek yo dakon kibanji nandisak?

18 Mani giptim unun yan dima. Pinjop da iyi dakon galaktok yolek giptim dakon diwatni kalonj kalonj yopgut da tamonikon tanj tanj anj.

19 Giptim dakon diwatni kalonji kinda dagin tosak tam unun giptim dima.

20 Mani giptim dakon diwatni morapmi da giptimon sanbenba giptim kalonji kinda gin asak.

21 Dabil da kisit “Gak mini tam naga tagi egipbom” yan aripmi dima iyigi. Ae busunj da kandap “Gak mini tam naga tagi egipbom” yan aripmi dima iyigi.

22 Dimasi. Giptim dakon diwatni tapminni madep dima yan pindakgamanj unun dima ekwanj tam giptim tagi dima tanjan.

23 Ae giptim dakon diwatni mani mini yan pindakgamanj unun banj kila tagisi amanj. Ae giptim dakon diwatni mayagi yan nandamanj unun banj tagisi witjamanj.

24 Mani giptim dakon diwatni diwari mayagini mini unun yum pindagapno isal tonj. Pinjop da giptim dakon diwatni kisi wasanj yopmanjek diwatni nin da yo madep dima yan pindakgamanj unun do man madep yomgut.

25 Yanj aban giptim dima wasanj kisak, ae giptim dakon diwatni da notni aripsi kila anj anj anj.

26 Giptim diwat kinda tepmi pasak kanj, giptim diwat kisi morap tepmi panj. Ae giptim diwat kinda man madep pasak kanj, giptim diwat kisi morap kisik kisik panj.

27 Ji kisi morap Kristo

dakon giptim tim ekwan, ae ji kalon kalon giptim diwatni ekwan.

²⁸ Ae Pinjokop da panjmuwukbikoryombem.

pi ani do amin manjigit. Mibiltok yabekbi, ae unun da bunon kombi amin, ae unun da bunon yoyindet, ae wasok tapmimi ton agak amin, ae sot amin panmilip ak amin, ae amin panpulugok amin, ae pi mibili mibili kila agak amin, ae gen amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin kisi manjigit.

²⁹ Kisi morap yabekbi dagin dima ekwan, ae kisi morap kombi amin dagin dima ekwan, ae kisi morap yoyindet dagin dima ekwan, ae kisi morap wasok tapmimi ton agak amin dagin dima ekwan,

³⁰ ae kisi morap sot amin panmilip ak amin dagin dima ekwan, ae kisi morap gen amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin dagin dima ekwan, ae kisi morap gen pantobil amin dagin dima ekwan.

³¹ Mani ji Telagi Wupdakon but galak dakon yo wukwisi unun timit do tek kindap pani.

Abisok anpak wagil tagisisi kinda do dayikdisat.

13

Nin amin do but dasi galaktan yomneŋ

¹ Nak amin dakon gen mibili mibili ae anelo dakon gen kisi yoken, mani amin do but dasi galaktan yomyom

anpak nagon dima tosak kan, nak gonjon bo ae duban mibili mini tidon unun

² Ae kombi gen yogok dakon tapmim nagon tosak, ae nandak nandak pasili ton unun nandan mudosot, ae nandak nandak morap kisi nandan mudosot, ae nandan gadatno tebaisi do kabap kinda iyiko diwalik tagi kisak, mani amin do but dasi galaktan yomyom anpak nagon dima tosak kan, nak yo isalisi.

³ Nak yo morapno yoni mini amin do yoben, ae yum pindagapbo amin da giptimno abidan kindapmon sonja sonjek kimokgen, mani amin do but dasi galaktan yomyom anpak nagon dima tosak kan, unun da nak kindasok aripmi dima anpulugoni.

⁴ Amin kinda amin do but dasi galaktan yomisak, unun amin da yokwi an iba butni yawori tanakwan kobogi anyom do dima nandisak, ae amin morap do anpak yaworisi gin anyomisak. Ae amin tagisi ekwan amin do pindak galaktok anek nandaba yokwi tok dima anyomisak, ae pibit tidok dima asak, ae iyi do nandaban dima wigisak.

⁵ Ae anpak mayagi dima asak, ae iyi dogin dima nandisak, ae butjap tepmi dima nandisak, ae amin da yokwi an iba yokwini do dima nandan egisak.

⁶ Unjun anpak yokwi do kisik kisik dima asak, gen bami do kisik kisik asak.

⁷ Amin do but dasi galaktan yomyom anpak asak amin jigi da aripmi dima abin yipmandak. Bisapmi bisapmi Pinjkop do nandan gadat anjek anpulugosak do jomjom asak, ae jigi bisapmon tebaisi akdak.

⁸ But dasi galaktan yomyom anpak unjun aripmi dima mudosak. Mani kombi gen yogok gat, ae gen mibili mibili yogok gat, ae amin dakon nandak nandakni tagi morap unjun pasildan.

⁹ Nin yo morap dakon nandak nandak diwari banjin nandaman, ae kombi genyo kisi diwari banjin yoman.

¹⁰ Mani don yo wagol gwaljigi minisi noman tanjakwan abisok yo morap diwat diwat nandaman unjun pasildan.

¹¹ Unjun dakon tilak unjun yan. Nak moninjosok egipgum bisapmon gen amin monin da tilagon yagim, ae nandak nandakno gat ae kokwin agakno gat amin monin da tilak egipgum. Mani amin madep anjek amin monin anpak yipman mudagim.

¹² Abisok nin Pinjkop dakon mibili diwari gin nandaman. Unjun pakbi idapmon wupnin pindak upbal aman unjun yombem. Mani Pinjkop dakon tomno dabilyo bamisi don kokdaman. Pinjkop da

abisok nin bamisi nandan nimisak, unjuden don nandan imdaman.

¹³ Nandan gadat gat, ae Pinjkop da panpulugosak do jomjom agak gat, ae but dasi galaktan yomyom anpak, unjun anpak kapbi da toktok teban tan anan kikan. Mani but dasi galaktan yomyom anpak da anpak diwari yapman mudosok.

14

Kombi gen yok do galagi madep nandanen

¹ Ji amin do but dasi galaktan yomyom anpak toktogisi an kimotni. Ae Telagi Wup da but galak do yo nimisak unjun timit do galak tanjek kombi gen yogok dakon tapmim abidok do madepsi galak toni.

² Nido amin kinda gen njwaknjwarikon* da gen yosakan, unjun amin da nandani do dima yoyisak, unjun Pinjkop nanjin iyisak, nido amin da ni gen nan yosok unjun dima nandan, Telagi Wup da tapmim iban gen pasili yosok.

³ Mani, amin kinda kombi gen yanjek minjat aminyo dakon nandan gadatni panjeban asak, ae tebai atni do butni panjeban asak, ae jigikon ekwan amin butni panjeban asak.

⁴ Amin kinda gen njwaknjwarikon da gen yosok unjun iyi dakon but anjeban asak, mani kombi gen yosok

13:6: Ro 12.9 13:7: 1Pi 4.8 13:13: 1Tes 1.3 14:1: 1Ko 12.31; 14.39 * 14:2: Gen njwaknjwari dakon mibili unjun yan. Unjun miktim amin morap da dima yon gen kinda do yosok.

amin paŋmuwukbi morap dakon but paŋteban asak.

⁵ Ji kisi da gen ŋwakŋwarikon da gen yoni do nandisat, mani kombi gen yoni dosi nandisat. Kombi gen yosok amin da gen ŋwakŋwari yosok amin yapmandak, mani gen ŋwakŋwari yaŋakwan amin kinda da paŋtobiljak kaŋ uŋun tagi, uŋun da paŋmuwukbi dakon but paŋteban asak.

⁶ Not kabi, nak jikon obiŋek gen ŋwakŋwarikon da gen dayiken kaŋ, niaŋon da gen uŋun da ji paŋpulugosak? Mani Piŋkop da gen pasili noligit uŋun dayiken, bo nandak nandak tagisi di dayiken, bo kombi gen kinda dayiken, bo dayindet abeŋ uŋun da ji tagisi paŋpulugosak.

⁷ Yo egip egipmi mini uŋudon abidaŋek tilak abeŋ. Kasisiŋ ae gitayo geni kilegi dima yoni kaŋ, nikon da amin kap dakon tek nandaŋek kap yoni?

⁸ Ae kweŋ kilegi dima yosak kaŋ, amin niaŋon da emat do tagap toni?

⁹ Jiyo kisi yaŋ gin. Ji gen ŋwakŋwari yaŋakwa niaŋon da amin da gen uŋun dakon mibili nandaba pisoni? Gen yaŋba isali akdaŋ.

¹⁰ Asi, miktimon gen mibili mibili morapmi toŋ, ae kisi morap mibili toŋ gin.

¹¹ Mani amin kinda da gen yaŋban dima nandabo pisosak kaŋ, uŋun amin da nak do kokup ŋwakŋwarikon amin yaŋ nandaŋ naminaŋwan nak da uŋun

amin do kokup ŋwakŋwarikon amin yaŋ nandaŋ ibeŋ.

¹² Gen ŋwakŋwarikon da gen yoni kaŋ, amin da ji do yaŋ gin nandaŋ damdaŋ. Ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo timit do galagi madepsi nandaŋ, do but galak dakon yo paŋmuwukbi tagisi paŋteban agagi uŋun timit do pi tebaisi aŋ kimotni.

Gen ŋwakŋwari yogok dakon gen

¹³ Yaŋdo, amin kinda gen ŋwakŋwarikon da gen yosak kaŋ, Piŋkop da gen uŋun tagi paŋtobiljak dakon tapmim imjak do bisit asak.

¹⁴ Nido, gen ŋwakŋwarikon da bisit abeŋ kaŋ, wupnokon da bisit asat, mani nandak nandaknokon da yo bami kinda dima nandisat.

¹⁵ Yaŋdo, niaŋ abeŋ? Wup ae nandak nandakno kisi da bisit abeŋ. Wup ae nandak nandakno kisi da kap yoken.

¹⁶ Yaŋ dima aŋek wupmon daŋin Piŋkop aŋkisiŋek ya yaŋ iyinaki mirak yopmandak amin uŋun gen yosol dakon mibili dima nandisak, do niaŋon da “Uŋun asi” yaŋ yosak?

¹⁷ Piŋkop ya yaŋ iyinjek yo tagisi asal, mani mirak yopmandak amin dakon buri dima aŋteban asal.

¹⁸ Nak bisap morapmi gen ŋwakŋwarikon da gen yaŋek ji gwapman mudosot do Piŋkop ya yaŋ iyisat.

¹⁹ Mani, paŋmuwukbi Piŋkop gawak im do muwutni bisapmon gen ŋwakŋwarikon

da gen sop 10 tausen yoker
kañ, unun da pañpulugok
kinda dima akdisak. Mani
gen sop 5 kabi amin da tagi
nandagi unun ban yoyindet
aben kañ, unun da pañpulugok
madepsi akdisak.

²⁰ Not kabi, nandak nan-
dakjikon da amin moniñ
da tilak dima egipni. Amin
moniñ da anpak yokwi dakon
mibili dima nandanek ekwan
ji unun da aripmon egipni.
Mani nandak nandakji unun
amin madep da tilagon
egipni.

²¹ Piñkop da gen tebanon
gen yan mandabi:

“Amin Tagi da yan yosok,
‘Geno kokup ñwakñwarikon
amin do yobo unun da
gen ñwakñwarikon da
unun miñat aminyo do
yoyikdañ.

Mani geno nandak do
mirak dima yopdañ.’”

²² Yando, gen ñwakñwarikon
da gen yogok unun da Piñkop
dakon tilak madepni kinda
asak. Unun nandañ gadat kili
awit amin do dima yolisak,
nandañ gadat dima awit
amin do yolisak. Mani kombi
gen yogok unun tilak kinda
nandañ gadat kili awit amin
pañpulugok do yomisak, unun
nandañ gadat dima awit
amin do dima yomisak.

²³ Do pañmuwukbi morap
Piñkop gawak im do
muwugek ji kisi gen
ñwakñwarikon da gen yoni
kañ, but galak dakon yo
dakon mibili dima nandañ

amin, bo ae nandañ gadat
dima abi amin da wiñ dan-
danek ji do si ñugigan yan
yokdañ.

²⁴ Mani, ji kisi kombi gen
yoni kañ, but galak dakon
yo dakon mibili dima nandañ
amin, bo ae nandañ gadat
dima abi amin da abin gen
unun nandañ unun da buri
suganba iyi do nin yokwi pak-
pak do kobogi pakdaman yan
nandakdañ.

²⁵ Nandak nandakni
burigwan pasili toñ unun
tenñejokdañ. Ae mañ pak
gawagek Piñkop gawak
imiñek “Piñkop bamisi ji gat
egisak” yan yokdañ.

*Kosit kilegikon da Piñkop
gawak imneñ*

²⁶ Yando, not kabi, Piñkop
gawak im do muwutni
bisapmon nibañ ani? Kinda
da kap yosak, ae kinda da
yoyindet asak, ae kinda da
Piñkop dakon nandak nan-
dak pasili toñ unun yosak, ae
kinda da gen ñwakñwarikon
da gen yosak, ae kinda
da unun gen yosak unun
pañtobiljak. Yo morap ani
unun pañmuwukbi pañteban
ak do ani.

²⁷ Amin diwari gen
ñwakñwarikon da gen yoni
kañ, amin bamori bo kapbi
dagin yoni. Ae kisi bisap
kalon dima yoni, notji do
bikbik yomiñ yomiñ anek
yoni. Ae amin kinda da gen
unun si pañtobiljak.

²⁸ Mani gen pañtobil amin
mini kañ, gen ñwakñwarikon

da gen yogok amin gen dima yosak. Gen iyi gat ae Pinjkop gat dogin yosak.

²⁹ Amin bamori bo kapbi da kombi gen yoni, anakwa diwari da geni kokwinitni.

³⁰ Ae kinda yigakwan Pinjkop da gen kinda analon aniban kan, gen yosok amin gen sanjenek dima yosak.

³¹ Yan anek kombi gen yogok amin kisi kalon kalon kombi gen yoni dakon bikbik pisanj damdan. Anakwa panmuwukbi kombi gen yoyinakwa nandak nandak timigek unun da butni panjeban asak.

³² Kombi gen yogok amin unun wupni dakon kila iyi tagi an, do iyi da bisapmon gen tagi yoni.

³³ Nido Pinjkop unun yo morap upbilapmon da agak amin dima. Nin da but kalonon da egipnenj do nandisak.

Telagi panmuwukbi morap nin da aman unudenj jiyon kisi muwut muwutjikon

³⁴ minjat gen dima yoni. Gen yanba tagi dima akdisak. Moses dakon gen teban da yosok unun da aripmon gawat gawaron da yitni.

³⁵ Panmuwukbi da muwut muwuron minjat gen yoni kan unun mayagi, do gen kinda dakon mibili nandak do kan, yutnikon eni ban yoyinba tagi yoyini.

³⁶ Korin amin, Pinjkop dakon gen jikon da noman tagit yan nandan, ma? Ae

geni ji dagin abidawit, anakwa amin diwari dima abidawit yan nandan, ma?

³⁷ Jikon da amin kinda iyi do nak kombi amin kinda yan nandisak, bo Wup dakon nandak nandak tan namisak yan nandisak amin yansi nandisak, gen on mandisat unun Amin Tagi dakon gen teban yansi nandisak.

³⁸ Amin kinda yan dima nandisak kan, unun amin do kombi amin kinda dima yan nandan imni.

³⁹ Yanjo, not kabi, kombi gen yok do galagi madepsi nandani, ae gen njwakjwari yogok dakon kosit sopsop dima ani.

⁴⁰ Mani Pinjkop gawak imim dakon silipmon yo morap ani unun kosirikon da kilegisi ani.

Amin kimakbi aeni kimoron da pidokdan

(Kilapmi 15)

15

Kristo kimagek kimoron da pidagit

¹ Not kabi, Gen Bin Tagisi dayigim unun do butji pabo pisanban nandani do nandisat. Gen Bin Tagisi kili abidawit da unudon tebai akgan.

² Ae gen dayigim unun tebaisi abidoni kan, Pinjkop da unun Gen Bin Tagisikon da ji yokwikon ban timitdisak. Yan dima ani kan, nandan gadatji unun yo isali.

³ Gen kinda abidagim unjun da gen wagol madepsi asak. Gen unjun kili damgum. Gen unjun yan. Pinjkop gen tosok unjun da aripmon Kristo nin dakon yokwi wiririt do kimakgit.

⁴ Ae Pinjkop gen tosok unjun da aripmon amin da kimakbi tamogwan yipgwit, ae gildat kapbi anjakwan kimoron da pidagit.

⁵ Ae Pita kon altanek don yabekbi 12 kabikon kisi altan yomgut.

⁶ Ae don nandan gadat amin 500 yapmandak unjun kabikon altan yomgut. Unjun kabikon morapmi abisok ekwan, mani diwari kili kimakgwit.

⁷ Ae don Jems altan imgut. Ae don yabekbi kisikon altan yomgut.

⁸ Unjun kabikon altan yominek don mibi do nagon altan namgut. Nak monji kinda altok altok bisapmansi dima altanbi yombem.

⁹ Nido nak yabekbi kabi dakon pinjinisi egisat. Ae amin da yabekbi yan tagi dima nayigi, nido kalip Pinjkop dakon panmuwukbi panjupbal ak do pi madepsi agim.

¹⁰ Mani Pinjkop da nandan yawok naminek anpuluganban yabekbi kinda dagat da egisat. Ae nak do nandan yawot agit unjun dima sun tagit. Dimasi. Yabekbi diwari yapmanek pi madepsi agim da asat. Mani naga

dima asat, Pinjkop da nandan yawok naminek tapmim naminakwan pi unjun asat.

¹¹ Do nak bo ae yabekbi diwari da pi unjun an unjun da yo madep dima asak. Yo madep unjun Yesu kimot anek aeni pidagit unjun dakon geni yan tentenjanapno ji da nandanek nandan gadat awit.

Don amin kisi morap kimakgwit unjun kimoron da pidokdan

¹² Kristo kimoron da pidagit unjun dakon geni yan tentenoman, do jikon amin diwari da mibili nido "Amin kimakbi kimoron da aripmi dima pidokdan" yan yon?

¹³ Asi, amin kimakbi aripmi dima pidoni kan, Pinjkop da Kristo kimoron nan dima aban pidagit.

¹⁴ Asi, Kristo kimoron nan dima aban pidagit tam, gen yan tentenok aman unjun yo isali asak, ae nandan gadat an unjunyo kisi yo isali.

¹⁵ Ae yan tam nin Pinjkop da yo agit unjun do top amin dagagiman. Nido nin Pinjkop da Kristo kimoron nan aban pidagit unjun dakon geni yan tentenoman. Mani Pinjkop da amin kimakbi kimoron ban dima paban pidon tam, Kristo kimoron nan dima aban pidagit.

¹⁶ Asi, amin kimoron da dima pidon tam, Kristo kimoron da dima pidagit.

¹⁷ Ae Kristo dima pidagit tam, nandan gadatji da ji

aripmi dima panpulugokdisak. Yokwi morapji sigin tan daminjakwa ekwan.

¹⁸ Ae Kristo nandan gadan iminek kimakgwit amin unun pasilgwit.

¹⁹ Nin Kristo nandan gadan iminek unun da panpulugosak do jomjom anek ekwaman. Mani nin yo tagisi on miktimon gin timit do jomjom aman tam, nin bupmi amin dakon mibi amin wagil yokwisi ekwaman.

²⁰ Mani yan dima. Kristo kimoron da kili pidagit. Unun pigaga jap bami mibiltoksi tosok unun da tilak kili kimakgwit amin dakon wasok wasok amini pidagit.

²¹ Amin kalonji kinda da kimot analon agit, ae yan gin amin kalonji kinda da kimoron da pidot pidot analon agit.

²² Adam dakon amin kabi morap si kimokgon, ae yan gin Kristo dakon amin kabi morap egip egip abidokdan.

²³ Mani nin morap Pinjkop da silip yipgut unun da aripmon pidokdaman. Mibiltok Kristo, ae don tobil apjak bisapmon minat amin kabi morapni nin kimoron da pidokdaman.

²⁴ Unun da kwenon mibi bisap abinjakwan Kristo da kon mibili mibili tapmimi ton dakon kila amini unun panupbal aban pasil mudajakwa kila agak pi morap Pinjkop Dat da kisiron yipdisak.

²⁵ Nido Kristo dasi kila amin madep egakwan wigi uwal morapni pabin yopmanjakwan pinbini egipdan.

²⁶ Ae uwalni mibisi abin yipdisak unun kimot.

²⁷ Pinjkop gen papiakon gen yan tosok:

“Unun da yo morap pinbini egipni do yopgut.”

Yo morap pinbini egipni do yopgut yan yosok, mani nin nandaman, Pinjkop iyi Yesu dakon pinbini dima egisak.

²⁸ Ae don, yo morap Kristo dakon pinbini tanjakwa Monji da iyi nan Pinjkop dakon pinbini yipdisak. Mibiltok Pinjkop da yo morap Monji dakon pinbini yopgut, mani Monji da iyi nan Pinjkop dakon pinbini yipjak bisapmon Pinjkop da yo morap dakon wukwisini yitdisak.

²⁹ Amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili nido amin diwari da amin kimakbi panpulugok do telagi pakbi soson? Aripmi dima pidoni tam, nido unun anpak an?

³⁰ Amin morapmi da pi aman unun do toktogisi uwal an nimek nindapba kimotnejan do an. Do amin kimoron da dima pidoni tam, nin mibili nido unun pi aman?

³¹ Not kabi, nak asi dayisat, Amin Taginin Yesu Kristo da jikon pi tagisi asak unun do butnokon da nandako yo madepsi asak. Disi nandan, unun bamisi. Ae yanjo kisi

nandani, nak gildari gildari kimoronsi kinj kinj asat. Gen on bamisi yosot.

³² Epesas kokupmon amin diwari jon bit kilapyo yokwisi da yan emat anjek nak nit do awit. Kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili mini emat agim. Ae amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam, “anwa wagil kimotdaman, do jap pakbiyo madepsi anen.”

³³ Ji amin diwari da top panjekwaldan do pindatni. Gen on disi nandan, “Ji amin yokwi gat muwutni kan, anpakji tagi unun panupbal akdan.”

³⁴ Ji aesi nandak nandak kilegi timigek yokwi ae sanbenek dima ani. Asi jikon da diwari Pinjkop dima nandan iman. Ji da mayaktok pani do anjek gen on dayisat.

Giptimnin kimoron da pidokdisak unun njwakjwari

³⁵ Amin kinda yan yokdisak, “Amin kimakbi kosit nianjon da pidokdan? Ae pidoni bisapmon nianjen giptim da pidokdan?”

³⁶ Unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda! Gak jap yet kwaokdal unun mibiltok kimot anjek don kwosok.

³⁷ Ae wit bo ae jap diwari dakon yeri kwaokdal unun jap bami don kwokdisak unun yombem dima.

³⁸ Mani Pinjkop da iyi nandan kokwinigek yeri kalon

kalon do obi tamiyo iyikon iyikon wasosok.

³⁹ Giptim morap unun arip gin dima. Amin unun giptimni njwakjwat, ae bit kilapyo giptimni njwakjwat, ae minam gat ae tap kilapyo kisi yan gin.

⁴⁰ Kundukon yo ton unun giptimni iyi, ae miktimon yo ton unun yo kisi giptimni iyi. Mani kundukon yo ton dakon tilimni unun njwakjwat, ae miktimon yo ton dakon tilimni unun yo kisi njwakjwat.

⁴¹ Gildat kanek ae gikyo tilimni njwakjwat njwakjwat. Ae gik morap tilimni iyikon iyikon tan yoman.

⁴² Amin kimakbi kimoron da pidokdan unun yan gin. Giptim wayikgaman unun miktogi, mani giptim pidosak unun aripmi dima miktogi.

⁴³ Giptim wayikgaman unun tilimni mini, mani giptim pidokdisak unun tilimni wagil tagisi. Giptim wayikgaman unun tapmimni mini, mani giptim pidokdisak unun tapmimi ton.

⁴⁴ Giptim wayikgaman unun on miktim dakon, mani giptim pidokdisak unun Wup da egip egip imisak.

Miktim dakon giptim tosok, do giptim Wup da egip egip imisak unun yo kisi tosok gin.

⁴⁵ Pinjkop dakon papia da yan yosok:

“Amin mibiltogi, Adam, unun amin egip egipmi ton dagagit.”

Mani mibi Adam da amin do egip egip yomyom Wup da-gagit.

46 Wup dakon egip egip da mibiltok dima altagit. On miktimon egip egip da mibiltok altagit, anakwan wup dakon egip egip da don altagit.

47 Amin mibiltogi Adam unun on miktim dakon, ae miktim nan wasanbi. Ae Adam unun da bujon nani unun Kwen Kokupmon da pigit.

48 Miktimon minjat amin morap unun giptimni unun Adam dakon giptim yombem. Mani Kwen Kokup dakon giptimnin unun Kristo dakon yombem akdisak.

49 Abisok nin miktim amin Adam yombem da ekwaman. Unuden gin don Kwen Kokup amin Kristo yombem akdaman.

50 Not kabi yanisi dayisat, miktim giptim gat kisi Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima wigigi. Ae yo miktogi da yo dima miktogi aripmi dima timiri.

51 Nandani. Gen pasili kind a dayikdisat. Nin morap kisi dima kimotdaman. Nin kisi morap kulabik an mudokdaman.

52 Kwen mibisi yosak bisapmon nin mal wambilgamana unun da tilak tepmisi kulabik akdaman. Kwen yanban amin kili kimakgwit unun kimoron da pidokdan, ae bujon aripmi dima mik tokdan. Ae nin

kalugi sigin ekwaman amin kulabik akdaman.

53 Nido, giptimnin miktogi unun kulabik anek toktogisi tagisi egipdisak. Giptimnin si kimori unun kulabik anek toktogisi kalugi egipdisak.

54 Giptimnin si kimori ae miktogi unun kulabik anek toktogisi tagisi kalugi egipdisak bisapmon Pin kop dakon gen kind a tosok unun bami ton akdisak. Gen unun yan:

“Pin kop da emaron teban tajak kimot obisi anakban pasilgit.

55 Kimot, gak amin pabin yopyop dakon tapmingo jiri?

Kimot, gak amin tepmi madep yomyom tapmingo jiri?”

56 Yokwi da kimot tapmim iban amin tepmi madep yomisak. Ae yokwi unun gen tebanon tapmim pasak.

57 Mani Amin Taginin Yesu Kristo da tapmimon Pin kop da tapmim nimanakwan emaron teban toman, do Pin kop ya yanisi iyaman.

58 Yando, not kabino, ji tebaisi agek wayin wayin dima ani. Disi nandan, Amin Tagi dakon pi madepsi an unun bami mini dima akdan, do ji bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi an kimotni.

**Pol yo ak do
nandagit unun do
yagit**

(Kilapmi 16)

16

Pol da Jerusalem do monej panmuwutdaŋ unun do yagit

¹ Kili Piŋkop dakon miŋat aminyo Jerusalem ekwaŋ unun do monej panmuwutdaŋ unun do dayikdisat. Galesia panmuwukbi da ani do kosit yoligim, ji yaŋ gin ani.

² Sonda morapmon ji morap kisi kalon kalon pi agak da butgwan monej timikgaŋ unun kokwinigek kabi kind a yopmaŋ yopmaŋ ani. Anakwa nak opben bisapmon monej panmuwut dakon pi dima ani.

³ Nak da obin altoken bisapmon paretji Jerusalem paŋkini do disi amin kabi di manjini. Anakwa nak da but piso papia kind a mandaŋ yobo abidaŋek kini.

⁴ Ae naky o kisi kigisi yaŋ nandaken kaŋ, kisin tagi kineŋ.

Pol Korin amin kin pindat do nandagit

⁵ Nak Masadonia miŋtim naŋ kik do nandisat. Ununaŋ kinjek don jikon abin altoken.

⁶ Nak ji gat timisok di gat egipben bo ae sigin egapbo ais bisap mudosak unun dima nandisat. Ae kokup ŋwakŋwarikon kiken bisapmon ji da anpulugaŋakwa kiken.

⁷ Nak ji gat bisap pisipmi egip do dima galak tosot. Amin Tagi da tagi nandisagon

ji gat bisap dubagkok egipneŋ.

⁸ Mani nak kokup pap Epesas idon egapbo Pentikos bisapmon wigisak.

⁹ Nido, Piŋkop da nak do yoma kind a witdal namik da miŋat amin morapmi panpulugoko Yesu yolyol amin dagon. Mani amin morapmi da uwal annamaŋ.

¹⁰ Timoti jikon apban kaŋ anpulugaŋba pasol pasol dima asak. Nak da Amin Tagi dakon pi asat, ununyo kisi yaŋ gin asak.

¹¹ Jikon da di da kaŋba amin isali kind a yaŋ di aban. Tobil apjak bisapmon yipba but yaworon da nagon apjak. Not diwari gat kisi apni do jomjom asat.

¹² Notnin Apolos dakon gen unun yaŋ. Not diwari ji dandak do kiwit bisapmon unun gat kini kaŋ tagisi yaŋ iyigim. Mani unun bisapmon op do dima galak tagit. Iyi gwagak kaŋek don obin dandisak.

Gen diwari

¹³ Disi do kila tebai anek nandaŋ gadaron tebai atni. Tebaisi agek yo kind a do pasol pasol dima ani.

¹⁴ Yo morap ani unun but dasi galak taŋ yomyom anpaŋon daŋin ani.

¹⁵ Not kabi, Stepanas gat yutnikon ekwaŋ amin gat da Akaia provinskon mibiltoksi but tobil anek Yesu nandaŋ gadaŋ ingwit unun disi nandaŋ. Ae Piŋkop dakon miŋat

aminyo panpulugok do iy
dakon egip egip parekgwit.
Nak gen tebai yan dayisat,

¹⁶ ji unjuden amin gat ae
unjun amin panpuluganba pi
kalonj an amin gat dakon
pinbini egipni.

¹⁷ Stepanas gat Potunatus
gat Akaikus gat nagon opba
but galaksi nandagim, nido ji
kisi da abin nak aripmi dima
nandani,

¹⁸ ae unjun da nak kisik
kisik namgwit ae jiyo kisi
kisik kisik damgwit. Unjuden
amin da pi madep an unjun
do but galaksi nandanek man
madep yomni.

¹⁹ Panmuwukbi morap Esia
provinskon ekwan unjun da
gildatni tagi dayan. Akwila
gat Prisila gat ae panmuwukbi
unjun bamot da yutnon
muwukgan unjun da Amin
Tagi da manon gildatni tagi
madepsi dayan.

²⁰ Yesu yolyol amin notji
morap da gildatni tagi dayan.
Panmuwukbi notji gat dom-
dom ani bisapmon but dasi
timitni.

²¹ Nak Pol da naga gildat
tagi on mandisat.

²² Amin kinda da Amin
Tagi but dasi dima galak-
tan imisak kan unjun jobit
timitjak.

Amin Tagi gak apbi!

²³ Amin Tagi Yesu dakon
nandan yawotni jikon tosak
do bisit asat.

²⁴ Nin Yesu Kristokon kab
kalon agiman, do ji but dasi
timikdat. Unjun asi.

Pol da Korin Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Korin panmuwukbi diwari da Pol do yanba yokwi tok awit, do Pol butjik madepsi nandagit. Ae yabekbi top-topmi diwari da yoyindet gulusun anek Pol abin yipgwit. Pol da Korin amin gat gen unun anmilip ak do nandagit, ae iyi do Pinjkop dakon yabekbi bamisi kinda yan nandan inni do papia on mandagit. Yan anek ae kosiri kinda gat tagisi nandan yom do anek papia on mandagit.

Gen mibiltok wasanek mandagit unjungwan Pol da gen tebaisi kalip Korin amin do yipgut unun do yosok. Gen unun dima yip do nandagit, mani kwen wigik anek yanba yokwi tok an ingwit, do gen tebaisi yipgut. Yipban gen unun nandanek anpakni panmilip awit, do abisok kisik kisik madepsi nandan yomisak.

Unun bisapmon panmuwukbi Judia miktimon egipgwit unun yokwisi egipgwit, do Pol unun do monen panki yom do monen panmuwukgit. Do kilapmi 8 ae 9 non Pol da Korin minjat aminyo da pi unun do monen panmuwutni do buri panthagap ak do gen yipgut.

Pol da Pinjkop da yabekbi kabi do pi yomgut unun do yagit

(Kilapmi 1-7)

¹ Nak Pol, nak Yesu Kristo dakon yabekbini. Pinjkop da iyi da galaktogon pi unun namgut. Nak gat ae notnin Timoti gat da papia on Pinjkop dakon panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan gat, ae telagi panmuwukbi morap Akaia provinskon ekwan, ji kisi do mandan damamak.

² Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminek butji panyawot abal yawori tosak do bisit amak.

Pinjkop da jigi bisapmon butnin panjeban asak

³ Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni unun ankisinerj. Unun Datnin bupmi ami, ae amin morap jigi pan unun butni panjeban asak dakon Pinjkop.

⁴ Jigi bisap morapmon butnin panjeban asak. Pinjkop da butnin panjeban asak, unuden gin nin da jigi mibili mibili pan amin morap buri panjeban aman.

⁵ Tepmi madep Kristo da pagit unuden gin ninyo kisi paman. Ae Kristo da butnin panjeban aban butnin yaworisi tosak.

⁶ Nin jigi paman bisapmon ji da but yawot pani ae Pinjkop da ji yokwikon ban timitjak unun do anek paman. Ae Pinjkop da butnin panjeban aban butnin yawori tosak

bisapmon, jiyo kisi but yawot pani do anek Pin kop da yan asak. Ji tebai agek nin da tepmi paman unuden gin tepmi pani kan, Pin kop da butji pan teban akdisak.

⁷ Ae ji jigikon tebaisi at-dan yan si nandan damaman, nido ji nin gat kisi jigi kalonji paman, ae nin gat kisi but yawot kalonji timidaman yan si nandaman.

⁸ Not kabi, nin Esia provinskon jigi pagiman unun ji da nandani do nandaman. Jigi madepsi da nin pabin nipmanek unun da tapminnin pabigit. Aban nin kimotdaman yan si nandagiman.

⁹ Asisi, kimot akdaman yan si nandagiman. Nin tapminnin madep dima yan si nandanen do jigi unun noman tan nimgut. Pin kop amin kimakbi kimoron ban paban pidot pidot amin unun dagin nin aripmi tagi pan pulugosak yan si nandanen do jigi unun pagiman.

¹⁰ Unun jigi panek kimoronsi kigiman, mani Pin kop da kimoron ban pan pulugagit, ae don yo kisi nin jigikon ban timid sak. Jigi morap noman tan nimni bisapmon Pin kop da nin jigikon ban pan pulugokdisak yan si nandan teban toman.

¹¹ Mani ji nin pan puluganek bisit aba Pin kop da amin morapmi dakon bisitni nandanek nin pan pulugosak. Anjakwan amin morapmi da

Pin kop da ninon pan pulugok asak unun kanek ya yan iyini.

Pol da Korin amin top dima yoyigit

¹² Nin yan si nandaman, on miktimon Pin kop da nin pan pulugan jakwan nin anpak telagisi aman ae gen bamisi ban yoman. Ae jikon yan ginsi agiman. Nin on miktim dakon nandan kokwin tagisi dima yolguman. Pin kop da nin nandan yawok niminek pan pulugagit, do nin anpak agiman unun do nandano wigisak.

¹³⁻¹⁴ Nin papia mandan yopno jikon oban bisapmon gen ji da manjinek mibili tagi nandan pisogi unun ban gin mandaman. Asi, bisap diwarikon gen mandaman ji da mibili dima nandan. Mani nin gen morap mandaman unun ji da pakyan si nandani do nandaman. Ae Amin Tagi Yesu tobil apjak bisapmon nin da ji do tagisi nandaman yan gin ji da nin do tagisi nandani do nandaman.

¹⁵ Nak yan si nandagim, do abin dandanek pan pulugoko kisik kisik aba kosiri bamori asak do nandagim.

¹⁶ Nak Masadonia provins kik do obin ji dandanek don Masadonia kiken yan nandagim. Ae don Masadonia da tobil obinek ji dandanapbo ji da kosit agipben dakon yo di an pulugan ba Judia miktimon kiken yan nandagim.

17 Obiņ dandak do nandak nandak agim uņun kalkali agim yaņ nandan, ma? Nak yo ak do nandak nandak asat uņun miķtim amin da gen kaga da “Akeņ” yaņ yaņek dima aņ, nak yaņ asat yaņ nandan, ma?

18 Piņkop gen morapni guramik kimokdok, ae nin gen kagakon da “Aneņ” yaņ yoneņ kaņ uņun aneņsi.

19 Nak ae Sailas, Timoti gat nin da Yesu Kristo Piņkop dakon Monji dakon geni jikon yaņ teņteņok agimaņ. Ae disi nandan, Kristo “Uņun akeņ” yaņ yaņek dima kiņiķkdak. Bisapmi bisapmi Kristo “Abeņ” yaņ yaņek geni yol kimagek asak.

20 Piņkop dakon yaņ teban tok geni morapmi toņ, ae uņun yaņ teban tok morap da bami toņ ani do Kristo da “Nak da akeņ” yaņ yosok. Mibili yaņ do nin Yesu da manon da Piņkop dakon man awiķek “Uņun asi” yaņ yomaņ.

21 Piņkop da nin gat ae ji gat kisi Kristokon gadaņek paņteban aban tebaisi akga- maņ. Ae uņun da nin gat ae ji gat kisi iyi do manjiģit.

22 Uņun iyi dakon amin ek- wamaņ dakon tilak yipmaņ ningut. Ae Wupni nin da buron yipgut, do Piņkop da nin do yo tagisi morap diwari nim do yaņ teban tok agit uņun gat kisi don timitdamaņ yaņsi nandamaņ.

Pol Korin tepmi dima kiģit

23 Nak gen bamisi yosot uņun Piņkop da nandisak. Do uņun da manon da bamisi yaņ dayisat, nak Korin tepmi dima opgum nido gen tebai dayiko jiģi pani do dima nandagim.

24 Ji nandan gadat aņek aņpak yaņsi aņek egipni dakon kila aminji egip do dima galak tomaņ. Ji nandan gadaron tebai agakwa ji da kisik kisik pani do pi kisin da amaņ.

2

1 Yaņdo, nak kalip obiņek jiģi damgum uņuden ae kosiri kinda gat jiģi dam do dima nandagim.

2-3 Jiģi dabo but yokwi nandani kaņ, namimon kisik kisik pakeņ? Ji daģin kisik kisik namdan, do jikon obiņek butjik pak do dima galak tosot. Mibili yaņ do aņek papia mandaņ damgum. Ji nandan, nak yo kinda do kisik kisik abeņ kaņ, jiyo kisi kisik kisik akdaņ ģin.

4 Nak papia uņun mandagim bisapmon but yokwi aņek kunam pakbino madepsi mawit. Mani papia uņun butjik dam do aņek dima mandagim. Nak da ji do but dasi galaktaņ damisat yaņsi nandani do mandagim.

Yokwi agit amin dakon diwariņi yipmaņ imni

5 Jikon yokwi agit amin uņun da nak naņ jiģi dima

namgut, unun da ji ban jigı damgut. Nak unun do gen tebai dima yok do nandısat.

6 Yokwi agit amin kobogi timitjak do jikon amin morapmi da yawıt unun arıpmi. Jigi di gat timitjak do dima yoni.

7 Diwarini yipman iminek butni anteban ani. Butjik madepsi nandaban unun da obisi di abın yıpban.

8 Yanđo, ji da but dasi sigin galaktan iman yan yolini do nak da unun ani dosi dayısat.

9 Papia unun mandan damgum unun ji panıkilik dandak do mandagim. Ji yo morapmon nak dakon gen guramikgan bo dima, unun kok do anek mandagim.

10 Ji amin kindakon yokwini yipman imni kan, nakyo kisi yokwini yipman iben. Ae yokwi kindakon nak da yiyipmi tosok kan, nak ji panıpulugok do Kristo da dabilon yokwi unun yipmandat.

11 Yan asat nido Sunduk da nin panıkilıgek dima pabın nipjak do nandısat. Sunduk da nin pabın nip do pi nıan asak unun nandaman.

Pol Taitus kok do nandagit

12 Nak Troas kokup papmon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yan tenıtenok ak do abın altagim bısapmon, Amin Tagi da geni yoyıken do kosıt tagisi yipman namgut.

13 Mani butno yawori dima tagıt, nido notno Taitus dima kagim. Do nak Troas kokup pap amin galok gen

yoyınek Masadonia provin-skon kigim.

Pınkop da tapmimon yabekbi emaron teban ton

14 Mani nin Pınkop ya yanı iyaman, nido Kristo da uwalni pabın yopgut. Ae Pınkop da mibıl tan nımınakwan nin iyi dakon amin kabini bunon da yolganman. Unun da nin panıtagap aban Kristo dakon mibılı yono unun da yo kibanı tagisi da yan dukwan dukwan kisak.

15 Asi, nin yo kibanı tagisi panalon an unun yombem ban Kristo da timık Pınkop do paret asak. Unun kibanı Pınkop da yokwikon ban timıkdak amin gat, ae Tıpdomon pigıkdan amin kisi da nandan.

16 Amin Tıpdomon kwan unun kibanı unun da kimot dakon kibanıni asak, mani amin Pınkop da yokwikon ban timıkdak unun kibanı unun da egıp egıp dakon kibanıni asak. Namin dasi yabekbi pi arıpmi tagı asak? Nin da arıpmi dima.

17 Amin morapmi da Pınkop dakon gen yan tenıtenanek monen ilıkanın unudenı dima aman. Pınkop da iyi pi unun nıngut, ae nin top dima yoman. Nin egıp egıpnın Kristokon tosok, ae Pınkop da dabilon gen nıngut unun but dasi nandanek yan tenıtenoman.

3

Yabekbi unun sanbek sanbek kalugi dakon pi amin

¹ Nin aenin ji da nin do nandaba wikwan nimni yanon da gen on yoman yan nandan, ma? Bo ae amin diwari da an unuden nin da amin diwari yoyino unun da nin amin tagisi yan ji da nandani do papia mandan niba damne yan nandan, ma? Bo ae nin da dayino ji da papia unuden kinda mandan nimni yan nandan, ma? Unun dimasi.

² Disi unun nin dakon papia yombem da egakwa amin da anpaknin pindakgan. Unun papia dakon gen butnion mandabi do amin morap da tagi manjhek nandani.

³ Ji papia kinda Kristo da mandan yipban apgut da yan ekwan. Pi anapno Kristo da papia unun mandagit. Unun kilda mandan nan dima mandagit, unun Pinjkop dagok dagogi mini egisak dakon Wup nan mandagit. Ae tipmon dima, amin buron mandagit.

⁴ Nin Kristokon gadagiman, do Pinjkop da dabilon gen unun asi yansi nandaman.

⁵ Nin da nin unun pi aripmi dima ane, do nin da yo kinda agiman yan dima yone. Pinjkop kaloni dagin tapmim niban pi unun aman.

⁶ Ae unun da nin panpuluganban sanbek sanbek

kalugi dakon pi amin dagagiman. Sanbek sanbek unun gen teban papia kon mandawit unun yombem dima, unun Wup dakon yo. Gen teban da amin dapban kimokgon, mani Wup da egip egip yomisak.

⁷ Pinjkop dakon gen teban da kimot analon agit. Pinjkop da unun gen teban tipmon mandagit bisapmon tilimni madepsi gat kisi noman tagit. Do mibiltok Moses dakon tomno dabilni madepsi tenjenagit, aban Israel amin da aripmi dima kokogi agit, ae don tenjeni unun yawokgit.

⁸ Gen teban dakon tilimni da madep agit, mani Wup da pi asak unun da gen teban dakon tilimni yapmanek unun da wagil madepsi tenjenosok.

⁹ Gen teban dakon pi unun nin gen pikon nipmanek pasilne do yosok. Mani unun tenjeni madepni gat apgut, do nin nandaman, Pinjkop da dabilon kilek tok dakon pi unun dakon tilimni unun wagil madepsi daman.

¹⁰ Yo kalugi Pinjkop da asak dakon tilimni unun madepsi daman, anakwan yo kalipmi dakon tenjeni unun monijisok, do yo kalipmi dakon tenjeni si pasil mudok do yan asak.

¹¹ Yo kalipmi unun toktogisi dima tagit, mani unun tilimni gat apgut, do yo kalugi toktok teban tokdisak unun dakon

tilimni da madepsi daman tenjenosok.

¹² Unun tenjeni da ninon madepsi tenjenajakwan nandan teban tenek jomjom aman, do nin pasol pasoli mini unun do yan tenjenoman.

¹³ Moses da agit nin yan dima aman. Unun tomno dabilnikon tenjeni madep unun kin yawogakwan Israel amin da dima koni yan do imal nan tomno dabilni witjigit.

¹⁴ Mani Pinjokop da Israel amin dakon nandak nandak dakon kositni waman sogut, ae abisok yo kisi yan gin tosok. Sanbek sanbek kalipmi dakon gen manjan bisapmon imal da yan nandak nandak kositni waman sopmanjakwan gen dakon mibili dima nandan pison. Nido Kristo nandan gadan iminjapno unun kosiron dagin Pinjokop da imal tim unun kwinikdak.

¹⁵ Asi, kalip da win ae abisok ekwamanon Moses dakon gen teban manjan bisap morapmon imal tim da nandak nandak kositni sopman yomisak.

¹⁶ Mani but tobil anek Amin Tagikon kisak amin Pinjokop da imal tim unun kukwan imisak.

¹⁷ Nak Amin Tagi do yosot unun Wup do yosot. Ae Amin Tagi dakon Wup amin kindakon egisak kan, unun amin puluganbi da egisak.

¹⁸ Nin kisi morap yo kinda da tomno dabilnin dima

witjisak. Do Amin Tagi dakon tilim madepni da ninon yamanjakwan nin da pakbi idap yombem da yan unun tenjeni panjobilapno aminon kisak. Tenjeni unun Amin Tagikon da abinek nin kulabik aban iyi yombem dagoman. Ae Amin Tagi dakon Wupni ninon pi aban tenjenini ninon madepsi paptosok.

4

Yabekbi unun miktim kwoba yombem

¹ Pinjokop da bupmi nandan nimejek pi on nimgut, do jigi noman tan niman bisapmon pi dima yipmanjaman.

² Dimasi. Nin anpak mayagi ae top anpak morap manji kili yomguman. Nin amin dima panjewalgaman, ae Pinjokop dakon gen kulabik dima aman. Nin gen bami nomansi yan tenjenjanapno amin da nin dakon anpak kokwinigek Pinjokop da dabilon pi kilegisi aman yan kan nandanjo an.

³ Ae amin diwari imal tim da tomno dabilni witjinjakwan Gen Bin Tagisi nin da yan tenjenoman unun dima nandan pison kan, unun amin Tipdom dakon kosit nan agek dima nandan pison.

⁴ On miktim dakon pinjokop toptopmi Sunduk unun da amin nandan gadat dima an dakon nandak nandak kositni sogut. Aban Kristo Pinjokop yombemsi dakon Gen Bin Tagisi dakon tenjenini

da unun amin da butgwan aripmi dima pigisak.

5 Nin yan tenjenok anek nin do dima yoman, nin yan tenjenok anek yan yoman, “Yesu Kristo unun Amin Taginin, ae unun dakon man pidosak do anek ji dakon oman monji ekwaman.”

6 Nak unun yosot nido kalipsigwan Pinjkop da yan yagit:

“Pilin tukgwan tenjeni tagi tenjenosak.”

Iyi dakon tenjeni da abin nin da buron madepsi tenjenagit. Nin Kristo dakon tomno dabilni kanek Pinjkop dakon tilim madepni kan nandanjo aman.

7 Mani yo tagisisi unun yabekbi nin miktim kwoba tepmi tasik togi yombem da kagagwan ninon ton. Amin da unun tapmim madepsi daman unun nin dakon dima, unun Pinjkop dakon tapmimni yan kan nandanjo ani do anek nin da giptimon ton.

8 Kosit mibili mibilikon da jigi noman tan niman, mani unun da tapmimnin dima paban. Nandaba kik anek niansi anen yan morapmi nandaman, mani nandak nandaknin yipno dima wital kigit.

9 Amin da yo yokwisi an niman, mani Pinjkop da nin dima nipman dekdak. Amin da nindapba migon man pok-goman, mani nin dima tasik toman.

10 Amin da nin da giptimon Yesu dakon kimot unudon kon. Do amin da Yesu dakon egip egipni kisi nin da giptimon kon.

11 Nin Yesu dakon pi aman, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimotnen do pi an. Yan do, si kimori giptim timnion Yesu dakon egip egipni unudon noman kon.

12 Yan do, kimot da ninon pi asak, mani egip egip da jikon pi asak.

13 Pinjkop gen papiakon gen yan toso:

“Nak Pinjkop nandan gadanimgum, do yan tenjenok agim.”

Ae yan gin ninyo kisi nandan gadat aman, do yan tenjenok aman.

14 Nido nin yansi nandaman, Pinjkop da Amin Tagi Yesu kimoron nan aban pidagit, ae unun da nin Yesu gat kisi kimoron ban paban pidokdaman, ae unun da nin gat ae ji gat kisi timik panji nipban iyi da kapmatjok egipdaman.

15 Unun yo morap ninon noman ton unun ji panpulugok do noman ton. Ae Pinjkop dakon nandan yawotni da minat aminyo morapmikon iren tan yomin yomin an an kinakwan unun da Pinjkop do ya yan madepsi iyinakwa Pinjkop dakon tilimni madepsi tenjenosak.

16 Yan do, nin pi dima yipmanjaman. Giptimnin

uñun tasik tok do asak, mani gildari gildari butnin kalugi an an asak,

¹⁷ nido nin nandaman, jigi tepmiyo paman uñun madepsi, mani bisap pisipmisok gin tokdan. Ae uñun da nin panthagap aba nin Kwen Kokupmon dagok dagogi mini tilimnikon egipdaman. Uñun tilim da madepsi anjakwan abisok jigi paman uñun yapman mudosok.

¹⁸ Yanjo, yo dabil da si pindari uñun do dabilnin uñudon dima yipman gaman. Nin yo dima pindari uñun do dabilnin kak gimansi uñudon gin yipman gaman. Nido yo dabil da pindari uñun bisap pisipmisok gin tokdan, mani yo dima pindari uñun toktogisi tokdan.

5

Kwen Kokup dakon giptim dakon gen

¹ Giptimnin uñun imal yut kabej yombem. Nin nandaman, uñun miptim dakon imal yut kabej uñun tasik tosak kan, Pinjop da nin do yut njakjwari kindan nindisak. Uñun yut amin kisit da dima awalbi, Kwen Kokupmon abidanapno toktogisi tokdisak.

² Nin abisok miptim giptim gat kisi egek iyon iyon yan ekwaman. Nin Kwen Kokup dakon giptim uñun abidono

uñun da imal da yan waban egipnen dosi nandaman.

³ Nido imal uñun wannen bisapmon nin molan dima egipdaman.

⁴ Nin miptim dakon giptim gat sigin egek jigi panek iyon iyon yoman. Mani on miptim giptim wagil yipmandet do dima nandaman. Nin giptim kalugi uñun abidono uñun da giptimnin kimot asak uñun imal nan yan waban egip egip teban egipnen dosi nandaman.

⁵ Pinjop da iyi uñun egip egip abidonen do anoman agit. Ae Wupni nin do nimgut, do nin yan nandaman, yo tagisi morap diwari nim do yan teban tok agit uñun gat kisi don nindisak.

⁶ Nin uñun do nandanek uñun da butnin panjeban asak. Nin nandaman, nin giptim timnin gat sigin egek Amin Tagi da dubagikon ekwaman.

⁷ Mibili yan do nin yo dabil da si pindagek dima ekwaman, nin nandan gadaron dagin ekwaman.

⁸ Asi, nin nandan teban tanek akgaman. Nin on giptim yipmanek Amin Tagi da kokupmon kino yomanisikon uñun gat kisi egip do nandaman.

⁹ Yanjo, on miptim giptimon ekwaman, bo ae on giptim yipmanek Amin Tagikon kwaman, nin

bisapmi bisapmi iyi anpak galak tosoq unun yol do madepsi galak toman,

¹⁰ nido nin kisi morap Kristo da inamon gen pikon atdaman. Agek miktin giptimon egipguman bisapmon anpak tagi bo yokwi agiman unun da aripmon tomni timitdaman.

Nin miñat aminyo panpulugono Pinjkop gat but kalon an

¹¹ Yan do, nin Amin Tagi do pasolgoman, do miñat aminyo nandak nandak kulabik anek Pinjkop nandan gadan imni do pi tebai aman. Pinjkop da nin dakon but pindakdak. Ae jiyo kisi butjikon da nin pi kilegisi aman yan nandani do nandisat.

¹² Gen on ji da man madep nimni yanon da dima yoman. Ji da nin dakon anpak do tagisi nandani yanon da yoman. Amin diwari da man madep dogin kisik kisik anek amin butgwan yo bamisi ton unun do dima nandan. Nin ji da unun amin dakon geni kobogi panobil yomni do nandaman.

¹³ Amin da nin do nugigi yan yon kan, nin da Pinjkop dakon pi aman do anek unun do yon. Ae nin nandak nandak kilegisi timigek pi aman kan, nin ji panpulugok do anek pi unun aman.

¹⁴ Kristo da nin do but dasi galaktan niminek nin panthagap aban pi tebaisi

aman. Nido nin yan si nandaman, amin kalonisi kind da nin kisi morap dakon tamo abidanek kimakgit, do nin kisi morap kimakgiman.

¹⁵ Unun da amin kisi morap iyi dogin nandanek dima egipni do anek kimakgit. Kristo nin dakon tamo abidanek kimakgit da ae Pinjkop da aban pidagit unun do nandanek egipnen.

¹⁶ Yan do, abisok da wasanek nin on miktin dakon nandak nandagon da amin kokwin dima aman. Asi, kalip nin on miktin dakon nandak nandagon da Kristo kokwin agiman, mani abisok yan dima aman.

¹⁷ Yan do, amin kind Kristokon gadasak kan, Pinjkop da ankaluk aban amin kalugi kind dagosok. Mao! Anpak kalipmi pasilakwan anpak kalugi kili noman tak.

¹⁸ Pinjkop da iyi egip egip kalugi unun nimisak. Kalip nin unun dakon uwal egapno Kristo da nin panpuluganban Pinjkop gat but kalon agiman. Ae miñat aminyo timik panapano Pinjkop gat but kalon ani do nin do pi unun nimgut.

¹⁹ Nido Pinjkop Kristokon pi anakwan miñat amin morap miktimi miktimi ekwan unun timik iyikon panapan but kalon awit. Unun yokwi morapni awit unun do sanbenek dima nandan yomgut. Ae Pinjkop da miñat aminyo timik iyikon panapan but kalon ani dakon gen bin

minjat aminyokon yoyinen unun dakon pi ningut.

²⁰ Yan do, nin Kristo dakon injam abidanek geni yan tenjenok aman. Pinjkop da nin dakon gen kagakon da minjat aminyokon gen yoyisak. Nin Kristo da manon tebaisi yanji dayaman, "Ji Pinjkop gat uwal tosok unun yipmanjek Pinjkop gat but kalon ani."

²¹ Kristo yokwi kinda dima agit, mani Pinjkop da nin panpulugok do anjek yokwi morapnin Kristo da kwenon yopban yokwi pakpak amin kinda dagagit. Nin Kristokon gadanek Pinjkop dakon minjat aminyo kilegisi anen do yan agit.

6

*Yabekbi pi anjek jig
morapmi pawit*

¹ Nin Pinjkop gat kisi pi kaloni anjek tebaisi yan dayaman, "Ji Pinjkop dakon nandan yawotni yipba bami mini di tanban."

² Pinjkop da yan yosok:
"Nak ji panpulugoken bisap
yipgumon bisitji
nandagam.

Ae yokwikon ban timit
timit gildaron ji
panpulugagam."

Nandani. Abisok Pinjkop da nin panpulugosak dakon bisap. Abisok nin yokwikon ban timitjak dakon gildat.

³ Nin amin da pi aman unun do yanba yokwi tok anjek dima moni yanon da pi amanon gulusun kinda dima aman.

⁴ Nin Pinjkop dakon oman monji egek bisapmi bisapmi minjat amin morapmon anpak tagisi ban yolaman. Jigi mibili mibili noman tan niba nin tebaisi akgaman.

⁵ Obisi baljon, ae dam tebanon nipmangan, ae uwal da pandagat anjek japmi nandanek gen tebai niyan. Ae pi tebaisi anjek dipmin tagi dima pokgoman, ae jap do aman.

⁶ Anpak gwaljigi minisi ban aman, ae nandak nandak tagisi ban timikgaman. Jigi noman tan niba but yaworon da ekwaman, ae minjat aminyo do anpak tagisi anyomaman. Telagi Wupmon tapmin unudon timikgaman. Amin do bamisi but dasi galaktan yomaman.

⁷ Gen bamisi ban yan tenjenoman, ae Pinjkop da tapmimon pi aman. Nin emat dakon yo amin da kisit teri teri da tebai timikgan unun da tilak anpak kilegi timigek Pinjkop dakon pi aman.

⁸ Amin diwari da manin pawikwan, ae diwari da manin paban. Amin diwari da manji gen yan niman, ae diwari da anpak tagi aman yan yon. Amin diwari da nin do top amin yan yon, mani gen bamisi ban yoman.

⁹ Amin da dima nandan niman da tilak ekwaman, mani nandan niman. Kimoron kwaman, mani sigin ekwaman. Amin da nin tebaisi baljon, mani dima nindapba

kimokgomaŋ.

¹⁰ Butjik paŋek ekwamaŋ, mani bisapmi bisapmi kisik kisik ekwamaŋ. Nin yoni mini amin da ekwamaŋ, mani amin paŋpulugono yo morapmisi timikgaŋ. Yonin mini, mani yo morap kisi nin dakon gin.

¹¹ Korin amin, gen dayamaŋ uŋun nomansi dayamaŋ. Nin but dasi galaktaŋ damamaŋ.

¹² But dasi ji timit do dima kurak tomaŋ, mani ji da nin but dasi timit do kuragi nandaŋ.

¹³ Nak dat kinda da monji yoyisak uŋun da tilak yaŋ dayisat, ji nin do but dasi galaktaŋ nimni.

Nin Piŋkop dakon yutni

¹⁴ Nandaŋ gadat dima aŋ amin gat gadat gadaron da pi dima ani. Anpak tagi gat anpak yokwi gat tagi paŋmuwutneŋ? Bo tenŋeŋi gat pilin tuk gat tagi paŋmuwutneŋ?

¹⁵ Kristo gat Sunduk gat but kalon amal, ma? Kristo nandaŋ gadaŋ imisak amin gat nandaŋ gadat dima asak amin gat nandak nandakni iyi iyi.

¹⁶ Piŋkop dakon telagi yut gat ae kokup kidat gat tagi paŋmuwutneŋ? Piŋkop dagok dagok mini egisak uŋun dakon telagi yutni ekwamaŋ. Kalip Piŋkop da yaŋ yagit:

“Nak uŋun amin kabi gat egipben, ae uŋun da binapmon agipben.

Aŋek Piŋkopni egapbo uŋun da nak dakon miŋat amin kabi egipdaŋ.”

¹⁷ Yaŋdo, Amin Tagi da sigin yaŋ yagit:

“Ji uŋun yopmaŋ degek disi dage egipni.

Uŋun amin dakon yoni Piŋkop da pindakban iŋani aŋ uŋun dima igayini.

Yaŋ anakwa nak da ji but dasi timigek

¹⁸ Datji egapbo ji da nak dakon monji gwayono egipni.

Amin Tagi Tapmim Ami da gen on yosok.”

7

¹ Notnonisi, Piŋkop da uŋun yaŋ teban tok morap nin do nimgut, do giptimninon ae wupninon yokwi morap toŋ uŋun kisisi sugaŋek Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi aneŋ. Aŋek Piŋkop do pasalek gawak imiŋek bisapmi bisapmi telagisi egipneŋ.

Korin amin but tobil aba Pol but galaksi nandagit

² Ji nin do but dasi galaktaŋ nimni. Nin amin kinda do yokwi kinda dima agimaŋ. Nin amin kinda yokwi asak do dima iyigimaŋ. Nin amin kinda ankiligek yoni di dima timikgimaŋ.

³ Anpakji kokwinigek gen pikon dep do dima yosot. Nak yan kili dayigim, nin toktogisi ji do but dasi galaktan dama-man. Kimotneḡ bo egipneḡ nin sigin but dasi galaktan damdaman.

⁴ Ji tebaisi akgaḡ yanḡsi nandan teban tosot. Ji do tagisi nandisat, ae ji da butno anḡteban an. Jigi morapmi noman taḡ niman, mani ji do nandanek unun da kisik kisik madep namisak.

⁵ Masadonia miktimon abin altagimanḡ bisapmon yik yawotjok kinda dima agimanḡ. Unudon jigi mibili mibili teri teri da abinḡ noman taḡ nimgwit. Amin da nin gat gen emat morapmi awit, ae butningwan da pasol pasol madepsi nandagimanḡ.

⁶ Mani Pinḡkop but panḡteban agak amin da Taitus yabekban abinḡ nin dakon but panḡteban agit.

⁷ Ae unun gin dima. Mibiltok ji da Taitus dakon but anḡteban aba unun da ninon abinḡ ji da anpak tagisi awit unun do niyinḡban unun kisi da butnin panḡteban agit. Ae ji da nak nandak do madepsi galak ton, ae yokwi awit do bupmisi nandan, ae nak anpulugok do madepsi galak ton, ununyo kisi do Taitus da niyigit. Niyinḡban kisik kisik da butno tugagit.

⁸ Nak dakon papia da ji butjik damgut, mani unun do bupmi dima nandisat. Asi, mibiltok bupmi nandagim,

mani abisok bupmi dima nandisat. Papia unun da butjik damgut, mani unun do bisap pisipmisok gin nandawit.

⁹ Abisok kisik kisik asat, mani ji da butjik pawit do kisik kisik dima asat. Butjik unun pawit da jikon but tobil panalon agit unun do anek kisik kisik asat. Pinḡkop da iyi butjik unun damgut, do nin da gen yipgumanḡ unun da ji dima panupbal agit.

¹⁰ Butjik Pinḡkop da panalon asak unun da ninon but tobil panalon asak. Ae but tobil ano Pinḡkop da nin yokwikon ban timikdak, do butjik pamanḡ da jigi dima nimisak. Mani on miktin dakon butjik da kimot panalon asak.

¹¹ Ji pakyansi nandani. Butjik Pinḡkop da damgut unun da jikon anpak tagi mibili mibili panalon agit. Unun da ji panḡtagap aban jigisi tepmisi panmilib ak do pi awit, ae japmi nandanek sun agit amin unun tebaisi iyiwit, ae Pinḡkop do pasol pasol awit, ae nak nandak do galagi nandawit, ae sun agit amin unun anpakni anmilib ak do pi tebai awit. Ji unun anpak morap awit unun da jikon gulusunḡ kinda dima tosok yan nolisak.

¹² Nak papia unun sun agit amin gat ae yokwi an imgut amin unun bamot do nandanek dima mandagim. Pinḡkop da dabilon ji nin do but dasi galaktan niman

uŋun ji da pakyaŋsi nandani do nandagim. Mibili yaŋ do aŋek papia uŋun mandagim.

¹³ Uŋun anpakji da nin dakon but paŋteban asak.

Asi, ji da butnin paŋteban awit, mani uŋun gin dima, nin kisik kisik madepsi agimaŋ, nido ji da Taitus dakon nandaba kikni anmiliŋ ababa butni yaworisi tagit.

¹⁴ Kalip nak ji dakon anpak tagisi do Taitus iyinŋek manji pawigim. Ae geno uŋun do mayagi dima nandagim, nido ji dakon anpak do gen morap yagim uŋun bamisi gin. Gen morap dayigimaŋ uŋun bami gin. Ae ji dakon man pawigek Taitus do gen uŋun yagim uŋun kisi bamisi gin.

¹⁵ Taitus jikon apgut bisapmon ji da nandaba wikwan iminŋek pasal nimnimikyo aŋek abidanŋek geni guramikgwit. Uŋun da uŋun anpak awit uŋun do sigin nandanŋ egek ji do nandaban yo madepsi asak.

¹⁶ Abisok but galak madepsi nandisat, nido ji da anpak kilegisi gin akdanŋ yaŋsi nandisat.

Paret ak do tagap tok ani

(Kilapmi 8-9)

8

Paŋmuwukbi da Judia amin paŋpulugok do paret awit

¹ Not kabi, Piŋkop da Masadonia paŋmuwukbi do nandanŋ yawok yominŋek

paŋpulugagit uŋun do dayikdisat.

² Jigi madepsi noman tanŋek uŋun da nandanŋ gadatni paŋkewalgit. Uŋun bisapmon bupmisi egipgwit, mani kisik kisik madepsi aŋek amin diwari paŋpulugok do monen morapmi paŋmuwukgwit.

³ Nomansi yaŋsi dayisat, uŋun da iyi dakon galaktok yolek paret awit. Monen yomyomi dakon tilak yapmanŋek madepsi yomgwit.

⁴ Uŋun da nin kisi da telagi paŋmuwukbi Judia ekwanŋ uŋun paŋpulugoneŋ do tebaisi niyiwit.

⁵ Ae paret awit uŋun monen baŋgin dima awit. Mibiltok iyi baŋ Piŋkop do paret awit. Ae Piŋkop dakon galaktok yolek iyi baŋ nin do kisi paret awit.

⁶ Kalip Taitus da nianŋon da paret wasanŋek ani uŋun do dayigit, do jikon tobiŋ kineŋek paret dakon pi an mudoni yaŋ dayisak do nin da tebai iyigimaŋ.

⁷ Ji yo morapmon anpak tagisi an. Ji Piŋkop tebaisi nandanŋ gadanŋ imanŋ, ae gen tagisi yoŋ, ae nandak nandakji tonŋ, ae Piŋkop dakon pi ak do galagi madepsi nandanŋ. Ae nin do but dasi galaktan nimanŋ. Yaŋdo, nandanŋ yaworon da paret ak do nandanŋ uŋun but dasi nandanŋek kilegisi ani.

⁸ Ji da si anisi do gen teban dima yipmanŋdat. Masadonia paŋmuwukbi da paret ak do

burı pıdon, jiyo yan gin paret ak do butji pıdoni kan, nak da ji asisi amin do but dasi galaktan yoman yan nandan daben.

9 Ji Amin Tagı Yesu Kristo dakon nandan yawotni unun nandan. Unun yoni morapmi tan imgut, mani nin panpuluganban yo morapmisi timitneŋ do anek bupmi aminsi dagagit.

10 Kili paret panmuwutdan unun do nandak nandak daben. Apma bilak do ji pi unun wasanek paret ak do galagisi nandawit.

11 Do pi unun an mudoni kan tagisi. Kalip butji pıdanba pi unun ak do galagisi nandawit, do abisokyo kisi yan gin yo tan daman unun da arıpmon tepmi an mudoni kan tagisi.

12 Amin kinda paret akdosi nandanek yo tan iman da arıpmon paret asak kan, Pin kop da unun do tagisi nandisak. Ae paret ak do yoni mini kan, unun kisi tagı yan nandisak.

13 Ji da jigı madepsi panakwa amin diwarı tagisi egıpnı yanon da dima yosot. Nin kisi tilak kalonikon gin egıpnen do nandisat.

14 Abisok yosi morapmi tan daman, do wadak wadak an amin tagı panpulugoni. Ae don, ji da wadak wadak ani kan, unun yoni morapmi tan yomnikon ji tagı panpulugoni. Yan ani kan, ji kisi morap tilak kalonikon gin tagı

egıpnı.

15 Pin kop gen papia da unun do yan yosok:

“Amin jap morapmi similgwit unun tilakni yapmanek dima similgwit,
ae amin kalonısok similgwit jap do wadak wadak dima awit.”

Pol da amin yabekban Korin kiwit

16 Nak Pin kop ya yan iyısat. Unun da Taitus dakon but antagap aban nin da ji panpulugok do nandaman unun yo kisi yan gin nandisak.

17 Tobil jikon opjak do iyino tagı yan yagit. Mani iyı jikon op do madepsi galak tagıt do jikon obısak.

18 Ae notnin kinda gat yabetno unun gat kisi obamal. Unun amin panmuwukbi morapmon Gen Bin Tagısi yan ten tenek dakon man bini ton amin kinda.

19 Ae unun gin dima. Nin gat kisi agek nin panpuluganban nin kisi da paret unun timik pankinen do panmuwukbi da manjiwit. Nin Amin Tagı man madep im do nandaman, ae miŋat aminyo panpulugok ak do galagisi nandaman unun amin da kan nandan yo ani do pi unun aman.

20 Nin paret madepsi unun panmuwan unun nin da kilani aman unun do amin kinda da yanba yokwi tok kinda dimasi asak do nandaman. Yan do, notnin unun abıdono kisi akwaman.

²¹ Nin anpak kilegisi gin ak do nandaman, ae Amin Tagi da dabilon gin dima, minjat aminyo da dabilon kisi ak do nandaman.

²² Ae nin notnin kinda gat yabetno amin bamot gat kisi kwan. Bisap morapmi pi mibili mibilikon ankilik kono pi but dasi aban kagiman. Unun ji da pi tagisi akdan yanji nandisak, do pi unun ak do galagisi nandisak.

²³ Ji Taitus kili nandan imgwit. Taitus unun nak gat gadat gadaron da ji panpulugok do pi kalonj amak. Ae amin bamot do yanji nandani, unun panmuwukbi dakon injam timigek akwamal, ae Kristo man madep imamal.

²⁴ Ji unun amin anpak tagisi anyomni, anakwa panmuwukbi morap da ji da amin do but dasi galaktan yoman yan nandan damni. Ae nin da ji dakon man isal dogin awikwaman yan dima nandani.

9

Jerusalem panmuwukbi do paret panmuwutni

¹ Ji nin da telagi panmuwukbi Jerusalem ekwan unun do paret panmuwukgaman unun dakon geni kili nandawit, do gen dubagi dima mandaken.

² Nak nandisat, ji amin panpulugok do galagi madepsi nandan, do Masadonia minjat aminyokon manji pawigisat. Nak yan yoyisat, "Apma

bilagon da win abisok Akaia panmuwukbi paret ak do tagap tawit da ekwan." Gen unun nandawit bisapmon buri pidanba iyoyo kisi paret ak do tagisi nandawit.

³ Mani nak da ji dakon man pawigisat unun gen isali dima asak do nandisat. Ae nak ji da paret yop do kili tagap tawit yan kili yoyigim, do amin kapbi unun yabekgo obin ji panthagap aba paret yop do wagil tagap tanjek egipni yan do yabekdat.

⁴ Ji paret ak do wagilsi tagap tan yanji nandaman. Mani nak gat Masadonia amin di gat da obin dandano ji dima tagap toni kan, nak gat ji gat kisi mayagi paktaman.

⁵ Yan do, nak amin kapbi unun yabekgo mibiltan jikon obin panpuluganba paret unun yop do yawit unun panmuwutni do nandisat. Do nin da opne bisapmon amin da ji but galagon da paret an yan dandani. Nin da teban teban yanapno an yan dima nandani.

⁶ Ji gen on do nandani. Jap kalonisok kwaokdak amin unun bami kalonisok pasak. Ae jap morapmi kwaokdak amin unun bami morapmi pasak.

⁷ Do ji morap kalon kalon nandan kokwin anek paret nian da yop do nandan unun da aripmon yopni. Amin kinda butjigon da bo ae amin da teban tebanon da di yop-

ban. Pinjkop da amin but galagon da paret asak unun do galak toso.

⁸ Ae Pinjkop da yo tagisi morapmi aripmi tagi daminjakwan yo kabisi morapmi akdan. Anjakwa yosi aripmisi tan daminjakwa amin diwari tagi panpulugoni.

⁹ Pinjkop da papiakon gen yan toso:

“Amin kilegi amin da jap yet tinjtonj unun da tilak bupmi amin do yo morapmi yomisak.

Anpakni kilegi unun tok-togisi tan anan kisak.”

¹⁰ Pinjkop da jap kwaokdak amin do jap yet imisak, ae jap iban nosok. Unuden gin Pinjkop da yo morapmi daban aripmisi akdan. Ae amin da pigaga jap yet kwaogek don bami morapmisi ton unun da tilak anpakji kilegi da morapmisi tokdan.

¹¹ Pinjkop da yo morapmi daminjakwan ji da amin diwari tagi panpulugoni. Ae ji da paret panmuwutni unun nin da wadak wadak amin do yominapno unun do Pinjkop ya yan iyikdan.

¹² Do ji da paret ani unun da Pinjkop dakon minjat aminyo panpuluganban wadak wadak sanbenek dima ani, ae unun do anek Pinjkop do ya yan madepsi iyikdan.

¹³ Ji da paret ani unun da anpakji tagisi noman panalon akdisak. Ae ji da Kristo dakon Gen Bin Tagisi abidawit da tagisi guramikgan yan amin

da dandani. Ae ji da unun gat ae amin diwari gat kisi do yo morapmi yominjakwa unun do Pinjkop anjisini.

¹⁴ Ae Pinjkop dakon nandan yawotni jikon tugosok yan dandani, do ji do but dasi galak tan daminek ji do bisit ani.

¹⁵ Pinjkop da but galak do yo ningut unun madepsi daman, gen kaga da aripmi dima yogogi. Do nin Pinjkop ya yansi iyinen!

Amin diwari Pol do yanba yokwi tok abageni panmilip agit

(Kilapmi 10-13)

10

Pol da amin abin yip do awit dakon geni panmilip agit

¹ Amin diwari da yanba yokwi tok an naminek yan yon, “Pol nin gat kaloni ekwaman bisapmon pinbi egisak, mani dubagikon kisak bisapmon tebai niyisak.” Mani nak Pol da ji Kristo da pinbi egek amin do anpak yaworisi an yomgut unun do nandanek gen dayikdisat unun do pakyansi nandani do nandisat.

² Yan dayisat, ji kan kimotni. Nak jikon opbo egipnen bisapmon gen tebai di dayikom. Jikon amin diwari da yabekbi nin da on miktimon amin dakon anpak yolek pi aman yan nandan. Nak unuden amin gen tebai aripmi tagi yoyiken.

³ Nin miiktimon ekwaman, mani miiktim amin da emat an unjudeŋ dima aman.

⁴ Emat dakon yo timikgaman unun on miiktim dakon dima. Unun Pinƙop dakon tapmiŋni unjodon tosok, do uwal dakon tapmiŋ aripmi tagi abisak.

⁵ Nin nandak nandak morap gat ae top gen morap amin da Pinƙop nandan im do anakwa kosit sopmanŋan unun pabiŋ yopmanŋaman. Anek amin dakon nandak nandak do dam tebai anek Kristo nanŋin yolni do yoyiŋ dekgaman.

⁶ Ae nin ji do jomjom aman. Ji diwari nin dakon gen morap guramik kimotni bisapmon, gen pabiŋ yopmanŋan amin tepmi pi yom do tagap toman.

⁷ Ji kwen nani baŋŋin pindakŋan. Amin kinda iyi do nak Kristo dakon amin egisat yaŋsi nandan teban tosok kaŋ, unun amin pakyaŋsi yaŋsi nandisak, ninyo kisi Kristo dakon amin.

⁸ Amin Tagi da on pi nin da aneŋ do yaŋ dagok an nimgut. Nin da ji dakon nandan gadat panŋteban aneŋ do nandisak. Nandan gadatji panjupbal aneŋ do dima nandisak. Yaŋdo, nin manin timisok di awiŋineŋ kaŋ, nin unun do mayagi dima panen.

⁹ Nak papiakon da ji panpasol ak do dima nandisat.

¹⁰ Amin diwari da yaŋ yon, “Pol da papiakon gen tebai morapmi yosok, mani

iyi abiŋ nindasak bisapmon tapmiŋni miŋni koman, ae gen yogokni unun tagi dima.”

¹¹ Gen unjudeŋ yon amin da pakyaŋsi yaŋ nandani. Nin opno ji gat egipneŋ bisapmon papia damgumaŋon gen ton unun da aripmon anpak unun baŋ anek egipdaman.

¹² Nin amin diwari da iyi dakon man pawikwan nin yaŋ dima aneŋ. Ae nin dakon anpak unun gat arip yaŋ dima yoneŋ. Unun amin da iyi gat tilak anek anpakni kokwinikŋan. Ae notni dakon anpak iyi dakon gat tilak anek kokwinikŋan. Yaŋ an amin unun nandan kokwini tagi dima.

¹³ Mani nin man pawigik dakon tilak yapmanek manin dima pawigineŋ. Nin Pinƙop da pi nimgut unun anek iyi tilak yipgut unun yolek anpaknin kokwin aneŋ. Ae Pinƙop da pi unun aneŋ dakon tilak yipban Korin amin ji kisi da aripmon kigit.

¹⁴ Nin manin madepsi dima pawikwaman. Nin jikon pi agiman, do unun da tilagon gin manin pawikwaman. Nin jikon Kristo dakon Gen Bin Tagisi dima yagiman tam manin aripmi dima pawiginom. Nin da mibiltok jikon abiŋek Gen Bin Tagisi yaŋ tenŋenŋan damgumaŋ.

¹⁵ Nin pi gakinin yapmanek amin diwari da pi awit unun do top yaŋek nin da agiman yaŋ yaŋek manin dima pawikwaman. Nin ji

dakon nandan gadatji teban tosak, ae jikon pi aman unun madepsi paptosak dosi nandaman.

¹⁶ Ae ji da ekwan da manjigwan miktim toj nin unudon Gen Bin Tagisi yan tetjenok do nandaman. Nin amin da pi kili awit tamokon kin pi anek manin dima pawiginen.

¹⁷ Pinjop gen da yan yosok: "Amin kinda yo kinda do yo madepsi yan nandak do kan, Amin Tagi dogin yo madepsi yan nandan imdo."

¹⁸ Do amin kinda iyi dakon man awigisak unun Amin Tagi da dabilon mani mini. Mani amin kinda Amin Tagi da mani awigisak unun amin mani toj.

11

Pol gat yabekbi toptopmi gat dakon gen

¹ Nak do bikbik naba nandan kokwini tagi dima amin da yan gen di dayiken. Mani bikbik kili namgwit.

² Pinjop da ji iyikon gin gadanek egipni do nandisak, ae nakyoo kisi yan gin nandisat. Nak da ji Kristo do manjigim, minatjok gimonjisi amin gat dima pakbi amin kinda pasak do manjikbi unun da tilak ji Kristo do manjigim.

³ Mani tunon amin da Ip anjkewalgit unuden jikon yan gin noman tosak do pasoldot.

Nandak nandakji upbal tanba anpak gwaljigi minisi gat ae Kristo dogin nandanek egip egip unun di yipman dekbam.

⁴ Nak pasoldot, nido amin diwari da abin jikon Yesu njwakjwari kinda nin da kalip dima dayin tetjenagiman unun do dayan, bo ji da wup njwakjwari kinda kalip dima abidawit unun abidoni, bo gen bin tagisi njwakjwari kinda kalip nin da dima dayigiman unun abidoni bisapmon, ji geni nandakdo gin tagap tanek ekwan.

⁵ Nandani. Unun yabekbi ji da nandaba wukwan yoman nak unun dakon pinjini dima egisat yansi nandisat.

⁶ Asi, gen yogokno tagisi dima, mani nandak nandakno unun tagisi. Unun nandak nandakno anpak morap agimanon kili doligiman.

⁷ Nak jikon Pinjop dakon Gen Bin Tagisi yanek unun dakon tomni dima timikgim. Yan anek nak ji dakon man pawigik do anek naga do nandako pigit. Yan agim unun yokwi agim yan nandan, ma?

⁸ Panmuwukbi diwari da monen naba unun da nak jonjiban ji panpulugok do pi agim. Yan agim unun da kabo nagim yombem asak.

⁹ Nak ji gat egipgum bisapmon nak anpulugoni do bisit dima dayigim. Not Masadonia da Korin apgwit unun da nak dakon wadak

wadak anpulgawit. Nak jigi dima dam do nandagim, ae unun nandak nandak sigin nandan egisat.

¹⁰ Kristo dakon gen bami nagon toso, do nak asisi dayisat, amin kind a da anpak agim do naga do nandabo wigisak dakon kositno Akaia provins amin kind a da aripmi dima sopman namjak.

¹¹ Nak mibili nido yan agim? Nak ji but dasi dima galaktan damisat mibili yan do agim, ma? Unun dimasi. Pin kop da nandisak, nak ji do but dasi galaktan damisat.

¹² Mani amin diwari minat aminyo da dabilon nin yombem daganek mani pawigik do kosit wisik anakwa nak da unun kosit sopman yom do pini asat, ae yan sigin akdisat.

¹³ Unun amin unun yabekbi toptopmi, minat aminyo pankewal do pi an. Unun amin kulabik anek ji da Kristo dakon yabekbi bamisi yan pindatni do topmon da pi an.

¹⁴ Ji unun do dima wuripdatni. Sunduk da iyi kulabik anek amin da tenjen dakon anelo kind a yan koni do topmon da agisak.

¹⁵ Do unun Sunduk dakon pi amini kisi kulabik anek amin da anpak kilegi dakon pi amin yan pindatni do topmon da pi ani kan, ji unun do dima wuripdatni. Don pi awit unun da aripmonsi tomni yokwisi timitdan.

Pol yabekbi pi anek jigi mibili mibili pagit

¹⁶ Nak aeno yoken. Ji nak do asi nandan kokwino tagi dima yan dima nandan namni. Mani ji da nak nandan kokwini tagi dima amin kind a yan nandan kan, unun kisi tagi gin. Mani bikbik naminakwa mano timisok di awigiken.

¹⁷ Nak Amin Tagi dakon galaktok yolek gen on dima yosot. Nak nandan kokwini tagi dima amin daganek naga dakon man awigisat.

¹⁸ Amin morapmi miktim dakon anpagon da mani pawikwan, do nakyo kisi yan gin aben.

¹⁹ Ji disi do nin nandan kokwinin tagisi yan nandan, do nandan kokwini tagi dima amin dakon geni nandak do kisik kisik an.

²⁰ Asi, amin da ji pankewalek oman amini dep do an, bo yosi kabokon da timik mudon, bo galaktokni yolni do pankewalgan, bo iyi dakon man pawikwan, bo ae mogim kulbak dikgan bisapmon ji da yum pindagakwa galak toknikon ji pabin depmangan.

²¹ Nak mayagi nandanek yan dayisat, nin jikon anpak unuden anen dakon tapminnin mini.

Mani amin kind a iyi dakon man awigisak kan, nagayo kisi mano awigiken gin. (Nak nandan kokwini tagi dima amin da yan yosot.)

²² Unun amin Ibru amin, ma? Nak yo kisi Ibru amin

gin. Unun amin Israel amin, ma? Nak yo kisi Israel amin gin. Unun amin Abraham dakon babikni, ma? Nak yo kisi Abraham dakon babikni.

²³ Unun amin Kristo dakon oman amini, ma? (Kili nak nandan kokwini tagi dima aminsi da yan yosot.) Nak da unun amin yapmanek Kristo dakon oman amini tagisi egek pi madepsi agim. Ae unun amin yapmanek bisap morapmi dam tebanon egipgum. Ae bisap morapmisi nikgwit, ae jigi morap unun pagim do nak da unun amin yapmandat. Ae bisap morapmi palisi kimakgim.

²⁴ Juda amin da nak amin baljok nap ban kosiri 39 yan baljawit. Yan unun bisap 5 kabi awit.

²⁵ Bisap kapbi nak kindap kirin ban baljawit. Bisap kindakon tip ban nikgwit. Bisap kapbi tap wakangon agapbo tuwil kiwit. Kinda da tuwil kigit bisapmon nak tap idapmon pilin kinda ae gildat kinda pakbi da awilgit.

²⁶ Bisap morapmi nak kosit dubagikon kinapbo pakbi da pali ankiwit, ae kabo noknok da jigi namgwit, ae naga dakon amin juda amin da jigi namgwit, ae Amin Nwakwari Kabi da jigi namgwit. Ae kokup papmon, ae miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon, ae tap kwenon pali kimakgim. Ae panmuwukbi toptopmi da

jigi madepsi namgwit.

²⁷ Nak pi tebaisi mibili mibili agim. Kalbi morapmi pi anek dipmin dima pakgim. Nak jap pakbiyo do madepsi anek bisap morapmi japmi mini egipgum. Ae bisap morapmi mirimisi nandanek mirim imalno mini da egipgum.

²⁸ Ae jigi diwari mibili mibili gat kisi pagim. Ae gildari gildari panmuwukbi morap do nandaba kik anek jigi madepsi pasat.

²⁹ Panmuwukbi kinda dakon tapmim mosok bisapmon nak dakon tapmim kisi mosok. Ae Yesu yolyol amin kinda amin kinda da yokwi asak do iyinban yokwikon mosok bisapmon nak unun do japmisi nandisat.

³⁰ Nak mano awigikenji kan, yo ni da tapmimno madep dima yan nolinban kosot, nak unun ban awigiken.

³¹ Pinjokop, Amin Tagi Yesu dakon Pinjokopni ae Datni nak top dima yosot yansi nandisak. Nin toktogisi mani ankisiner.

³² Damaskus egipgum bisapmon Kila Amin Madep Aretas dakon kila amini da nak abidan dam tebanon nep do anek emat amini yoyinban kokup pap dakon tip dam madep dakon yoma kagakon nak abidok do kila anek akgwit.

³³ Mani not diwari da nak gok kindakon nepmanek tip

dam dakon kosit gwagagon da nap anyawot anjakwa miktimon pigigim. Yan anjakwa kila amin da kisiron da pulugan kinjek kigim.

12

Piɲkop da yo morapmi Pol do dipmin yombemon yolɲban pindakgit

¹ Nak naga dakon man awigikenɲi. Asi, unun da nin tagi dima paɲpulugosak, mani Amin Tagi da dipmin yombem ae yo pasili di paɲalon aɲ namgut unun do dayikdisat.

² Nak Kristo yolyol amin kinda nandan imisat, unun bilak 14 mudanakwa Piɲkop da abidan anan Kwen Kokup 3 kon unudon awigi yipgut. Unun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanek wigigit nak dima nandisat, Piɲkop daɲin nandisak.

³⁻⁴ Nak nandisat, Piɲkop da unun amin anan Paradais kon awigigit. Unun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanek wigigit nak dima nandisat, Piɲkop daɲin nandisak. Kwen Kokupmon egek nandanakwan gen ɲwakɲwarisi, amin da tagi dima yogogi nandagit.

⁵ Nak unun amin dakon mani tagi awigikenɲ, mani naga dakon man dima awigikenɲ. Nak naga tapmimno mini yanɲi nandisat, do mano awigikenɲ kan, tapmimno mini do anek mano tagi awigikenɲ.

⁶ Nak naga dakon man awigikenɲ kan, nak nandan kokwini tagi dima amin da yan dima yokenɲ, nido nak gen bamisi yokenɲ. Mani nak naga dakon man awigik do dima nandisat, nido amin da mano awigini do dima galak tosot. Unun da anpakno gat ae gen yogokno gat pindagek unun da tilagonjok mano awigini kan unun tagi.

Yo kisigi ton yombem kinda da Pol sugagit

⁷ Piɲkop da unun yo pasili tagisi morap noligit, mani unun yo morap do nandanek naga do kisik kisik dima aben do Piɲkop da nandagit. Yan do, yum kanakwan yo kisigi ton yombem kinda da giptim timno sugagit. Unun Sunduk dakon oman monjini da nak do yo yokwi an namisak.

⁸ Nak bisap kapbi Amin Tagi da unun yo abidan maban kisak do bisit tebai agim.

⁹ Mani yan nayigit, “Nak dakon tapmim amin tapmimni minikon pi tagisi asak, do nak nandan yawok gaminɲek tagi anpulugokdisat.” Unun da yan nayigit, do nak abisok tapmimno mini da egisat unun do kisik kisik asat, nido Kristo dakon tapmimni nagon tosak do nandisat.

¹⁰ Yan do, Kristo dakon pi anek tapmimno mini asak bisapmon, bo amin da yanba yokwi tok an naman, bo jigi mibili mibili da nak altan naman, bo amin da nak anupbal ak do pi an bisapmon butno

tagisi tanjakwan egisat. Nido tapmimno mini bisapmon Pinjkop da tapmim madep namisak.

Pol Korin amin dakon nandan gadat panjteban ak do nandisak

¹¹ Gen on yosot unjun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen, mani disi anpak an unjun pindagek yan yosot. Asi, nak amin isali kinda, mani ji da nak do amin tagisi yan yawit tam tagisi, nido unjun yabekbi ji da nandaba wukwan yoman nak unjun dakon pinjini dima egisat.

¹² Nak ji gat egipguman bisapmon pi morapmi agim unjun da nak yabekbi bamisi yan dolinban disi kawit. Nak tebai agek jigi guramigekek tilak masi masimi, ae wasok tapmimi ton, ae pi tapmimi ton morapmi agim unjun da nak Pinjkop dakon pi nan agim yan doligit.

¹³ Jikon anpak agim unjuden gin panmuwukbi diwarikon yan gin agim. Yo kalonji kinda gin jikon dima agim, ji da nak panpulugok ani do jigi dima dangum. Unjun sun agim yan nandan? Yan kan diwarino yipman namni.

¹⁴ Nak abisok jikon opbo bisap kapbi akdisak, ae unjun bisapmon kisi jigi dima daben. Nak ji dakon yo kabisi timit do dima nandisat, nak disi ban timit do nandisat. Disi nandan, minjat monjiyo da men datyo

panpulugok do yo dima panmuwukgan, men datyo da minjat monjiyoni panpulugok do yo panmuwukgan.

¹⁵ Nak but galak nandanek ji panpulugok do yo morapno gat ae egip egipno gat kisi daben. Nak ji do but dasi madepsi galak tan damisat, do ji mibili nido nak do madepsi dima galak ton? Unjun tagi dima!

¹⁶ Asisi, nak jigi dima dangum, mani amin diwarid da yan yon, "Pol unjun nin da galaktokni yolnen do pasilikon da nin panjekwalgit."

¹⁷ Jikon amin di nak da yabekgo opgwit, unjun kabikon da kinda da galaktokni yolni do pasilikon da ji pankiligek yo kabisi timikgwit, ma?

¹⁸ Nak Taitus jikon opjak do tebaisi iyiko opgut, ae unjun notnin kinda gat kisi yabekgo opgumal bisapmon Taitus da galaktokni yolni do pasilikon da ji pankiligek yo kabisi timikgit? Unjun dimasi! Taitus gat nit nandak nandaknit kalonji ae anpaknit kalonjisi gin.

¹⁹ Ji da papia on manjinek nin da genin panjteban ak do mandaman yan nandan? Unjun dimasi. Nin egip egipnin Kristokon tosok, ae Pinjkop da dabilon gen bamisi dayaman. Notnonisi, yo morap aman unjun ji dakon nandan gadat panjteban ak do aman.

²⁰ Nido nak abin dandako

anjapak nak da si galak tosot unjudeŋ aŋ amin di dima ekwa pindakgeŋ yaŋ do nak timisok di pasoldot. Ae jiyo kisi da nak nandaba anjak ji da si galaktoŋ unjudeŋ agak amin kinda da yaŋ dima di egipbom. Nak obiŋ dandako gen emat, ae amin do nandaba yokwi tok, ae butjap, ae disi dogin nandanek egip egip, ae amin do yanba yokwi tok, ae manji gen, ae pibit tidok anjak, ae pi panjupbal ak anjak, unjun anjak morap jikon tanba pindakgeŋ yaŋ do pasoldot.

²¹ Nak ae opbeŋ bisapmon Pinjokop da ji da dabilon abiŋ nepjak do pasoldot. Kalip jikon amin morapmi da anjak inani morapmi, ae yumabi anjak mibili mibili awit. Nak obiŋ dandaken bisapmon ji but tobil dima anek unjun anjak yokwi morap sigin aba dandaken kan, nak bupmisi nandaken.

13

Korin amin nandan gadatni dakon kila tagisi ani

¹ Abisok jikon opbo bisap kapbi asak. Pinjokop gen papiakon gen yaŋ tosok:

“Amin bamori bo kapbi da amin kinda da suŋ aban kanek asi suŋ agit yaŋ yoni kan, unjun bami yaŋ nandani.”

² Nak mibiltok opgum da ae unjun da manjikon opbo egipgumaŋ bisapmon kalip yokwi awit amin gat ae

amin diwari kisi mama gen yoyigim. Ae abisok dubagikon egek aeno yaŋ yoyisat, aeno jikon tobil opbeŋ kan, yokwi awit amin kobogi yomdisat.

³ Kristo asi nak da gen kakakon da gen yosok bo dima ji unjun kok do yoŋ, do unjun anjak abo, nak Kristo dakon gen abidanek yosot yaŋsi nandakdaŋ. Kristo ji panmilip ak do tapmim wisik dima asak, jikon tapmimni madepsi.

⁴ Asi, Kristo kalip tapmimni mini naŋ tilak kindapmon anjakgwit, mani abisok Pinjokop da tapmimon kalugi egisak. Nin unjun gat gadagimaŋ ae tapmimninyo kisi mini, mani nin Pinjokop da tapmimon unjun gat kalugi egek ji panpulugok do pi akdamaŋ.

⁵ Ji nandan gadat bamisi aŋ bo dima, yaŋ do disi baŋ pankiligek pindatni. Yesu Kristo ji da butgwan egisak, ji unjun dima nandan? Unjun jikon dima egisak kan, nandan gadatji bami dima.

⁶ Ae nin Kristo dakon yabekbini bamisi yaŋ disi kokwinigek nindani do nandisat.

⁷ Nin Pinjokop da ji panpuluganakwan yokwi kinda dima ani do bisit amaŋ. Ji da nin do Kristo dakon pi amin yaŋ nindani yaŋon da gen on dima yomaŋ. Ji da nin do pi amin toptopmi yaŋ tagi nandani, mani yo madep unjun ji da anjak tagisi baŋgin ani do nandamaŋ.

⁸ Nido nin gen bami abin yip do yo kında aripmi dima aneņ. Nin gen bami jonit dogin pi aman.

⁹ Ji tebai agakwa nin dakon tapmim mini an bisapmon nin unun do kisik kisik aman. Ae ji nandan gadat kalip tebai awit unun ankaluk anek aesi tebai atni do bisit aman.

¹⁰ Amin Tagi da pini kila abeņ do nak tilak anek yanđagok an namgut. Nak abisok ji da dubagikon egek papia on mandisat, nido jikon obin ji dakon anpak panmilip ak do gen tebai yok do dima galak tosot. Amin Tagi da ji dakon nandan gadat panġteban abeņ do pi on namgut. Nandan gadatji panupbal akeņ do dima namgut.

Pol da galok gen yagit

¹¹ Not kabi, nak gen wasip anek galok gen dayisat. Ji anpakji panmilip anek kilegisi egipni. Geno nandanek guramitni. But kalonon da yaworisi egipni. Yan anakwa Pinġkop but dasi galaktan daminek but yawot damisak unun da ji gat egipjak.

¹² Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni. Pinġkop dakon telagi panmuwukbi idon ekwan unun da ji do gildat tagi yan dayan.

¹³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni, ae Pinġkop dakon amin do but dasi galak tan yomyom anpakni jikon tosak, ae Telagi

Wup da ji panpuluganban but kalonji egipni dosi nandisat.

Pol da Galesia Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Mibiltok Juda amin dagin Yesu yolgwit. Mani Yesu da yabekbi Pol yabekban kin Amin Nwaktwari Kabi dukwan dukwan egipgwit unudon agek Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagit. Anakwan minjat aminyo morapmi da Yesu dakon amin kabikon abin sanbewit. Anakwa jigi kinda noman tagit. Unun minjat aminyo kalip Juda amin da Moses dakon gen teban yolgwit unuden dima yolgwit. Yesu yolyol amin daganek Moses dakon gen teban guramik kimori bo dima?

Amin diwari da unun amin Juda amin dakon anpak yolek giptim timni mandanek ae Moses dakon gen teban yol kimotni do pi awit. Mani Pol da dimasi do yagit. Anek yan yagit, Nin Yesu Kristo nandan gadan iminek unun kosit kalonon dagin Pinkep da dabilon amin kilegi dagan, anek egip egip kalugi abidoman.

Juda amin unuden di Galesia Provinskon kiwit unun da panmuwukbi Moses dakon gen teban yol kimotni do pi ak do awit. Pol da unun awit dakon geni nandanek Galesia panmuwukbi dakon nandan gadatni gat ae anpakni gat

panmilip ak do anek papia on mandagit.

Mibiltok Pol da iyi do Pinkep da iyi yabekbi pi imgut unun do yosok. (Gagi 1.1 do koki.) Unun iyi dakon galaktok bo amin kinda dakon galaktok yolek pi unun dima asak. Pinkep da Amin Nwaktwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenosak do yan imgut. Don Pol da yan yosok, "Amin Yesu Kristo nandan gadan iman unun dagin Pinkep da dabilon amin kilegi." Papia on dakon mibi gen unun yan; Kristo da pulugan nipmandak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilakwan amin do anpak kilegi an yomaman.

Pinkep da iyi Pol yabekbi pi asak do manjigit

(Kilapmi 1.1-2.14)

¹ Nak yabekbi Pol da papia on mandisat. Yabekbi pi aben do amin da dima yabekgwit, bo amin da dima manjin nepgwit. Yesu Kristo gat ae Pinkep Datni kimoron nan aban pidagit unun da nak yabekgimal.

² Nak gat ae panmuwukbi notno nak gat ekwaman nin da Yesu nandan gadan iman amin morap Galesia provinskon ekwan ji do gildat tagi yan dayaman.

³ Pinkep Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawot gat ae but yawotni gat jikon tosak.

⁴ Kristo da Pinjop Datnin dakon galaktok yolek yokwinin wiririt do egip egipni parengit. Abisok anpak yokwisi on miktimon tosok nin unun kagagwan banj timit do anjek yanj agit.

⁵ Pinjop dakon man madepni dagok dagogi mini tanj ananj kisak teban. Unun asi.

Gen Bin Tagisi unun kalorji kindagin

⁶ Ji da anpak an unun do butnokon da nirip sojek njwaknjwarisi nandisat. Pinjop da Kristo dakon nandanj yawotni do anjek ji yanj damgut, mani ji tepmisi yipmanj degek gen bin njwaknjwari kinda yolganj.

⁷ Gen bin tagisi njwaknjwari kinda dimasi tosok. Amin diwari da ji dakon nandak nandak panjungam anjek Kristo dakon Gen Bin Tagisi kulabik anjek antasik anj.

⁸ Mani nin nin, bo ae anjelo kinda Kwen Kokupsi da pinj, Gen Bin Tagisi kinda nin da yanj tentenanj damgumanj unudenjsi dima yanj tentenosak kanj, unun amin Tipdom do amin asak.

⁹ Kalip kili dayigimanj gen unun banjin ae dayisat: amin kinda da Gen Bin Tagisi kinda nin da dayino abidawit unudensi dima yanj tentenosak kanj, unun amin Tipdom do amin asak.

¹⁰ Ji nianj nandanj? Amin da nak tagisi yanj nandanj namni yanjon da gen on yosot? Unun

dima. Pinjop da nak amin tagisi yanj nandanj namjak yanjon da yosot. Amin da kisik kisik ani yanjon da yoken kanj, nak Kristo dakon oman monji dima.

Pol yabekbi man abidagiti dakon gen

¹¹ Not kabi, yanjsi nandani. Gen Bin Tagisi kalip yanj tentenanj damgum unun aminon da dima noman tagit.

¹² Amin kinda da dima namgut, ae amin da dima nayinj dekgwit. Yesu Kristo da iyi nolinban kagim.

¹³ Nak da kalip Juda amin da anpak anj ae nandanj gadat anj unun yol kimagek egipgum dakon geni ji kili nandawit. Nak Pinjop dakon panmuwukbi morap panjupbal abo minisi ani do pi tebaisi agim.

¹⁴ Nak Juda amin dakon anpak yolek nak gat nani morapmi yapgum. Babikno dakon anpak yol kimot do pi tebaisi agim.

¹⁵ Mani nak menj da dima anjalajakwan Pinjop da nak kili manjigit. Anjek nandanj yawotni do anjek iyi dakon amin egipbenj do yanj namgut.

¹⁶ Ae bisap si yipguron nak da Amin Njwaknjwari Kabikon Monji do yanj tentenok aben do Monji noligit. Unun bisapmon nak unun dakon mibili nandak do amin di dima yoyigim.

¹⁷ Nak yabekbi kabi mibiltok noman tawit unun

pindat do Jerusalem dima kigim. Dima, nak unudon gin Arebia miktimon kigim. Ae don Damaskus kokupmon tobil kigim.

¹⁸ Unudon egek bilak kapbi mudanakwan Pita kan nandanjo ak do Jerusalem kiko unun gat gildat 15 yan egipgumak.

¹⁹ Unudon yabekbi diwari dima pindakgin. Jems, Amin Tagi dakon padige, unun kalon nanjin kagim.

²⁰ Pinjkop da dabilon asisi dayisat. Gen mandisat unun top dima.

²¹ Ae don Siria ae Silisia provinskon agipgumak.

²² Unun bisapmon Kristo dakon panmuwukbi morap Judia miktimon egipgwit unun da nak dima nandan namgwit.

²³ Isal gen binogin nandawit: "Kalip nin yo yokwisi anjim do agit amin abisok nandan gadat anupbal ak do agit unun dakon yan tenjenok asak."

²⁴ Pinjkop da nagon pi agit unun dakon geni nandanek mani anjisiwit.

2

Yabekbi diwari Pol gat but kalon awit

¹ Bilak 14 mudanakwa aeno Jerusalem wigigim. Unun bisapmon Banabas gat kisi wigigim. Ae Taitus kisi abidoko wigigiman.

² Pinjkop da iyi nak unudon kikenjosi noligit. Jerusalem

egipgumak bisapmon Gen Bin Tagisi Amin Nwakjwari Kabikon yan tenjenok asat unun dakon mibili do panmuwukbi dakon kila amin iyi bangin yoyigim. Nido, pi agim da asat unun amin da kanba bami mini asak yan do pasol pasol agim.

³ Taitus nak gat kisi egipgumak. Taitus unun Grik amin kinda, mani giptimni mandanen do dima yawit.

⁴ Panmuwukbi toptopmi di muwut muwutninon panabin kabokon da pindak nandanjo ak do yikgwit. Yesu Kristo da nin kili pulugan nipgut, mani unun amin da nin gen teban dakon oman monji ae egipnen do nandanek yikgwit.

⁵ Mani geni dimasi nandan yomguman. Gen Bin Tagisi unun kulabik dima anek jikon toktogisi tosak do nandagiman.

⁶ Panmuwukbi dakon kila amin egipgwit unun asi mani ton bo mani mini nak da nandabo yo madep dima asak. Pinjkop da kokwin bamisi asak. Gen Bin Tagisi yagim unun kulabik ak do dima nandawit.

⁷ Dimasi. Pinjkop da Juda aminon Gen Bin Tagisi yan tenjenok pi Pita do imgut, yan gin nak da Amin Nwakjwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenok pi namgut yan nandan namgwit.

⁸ Asi, Pinjkop da Pita do tapmim iban Juda aminon

yabekbi pi asak, yan gin nak do tapmim naban Amin Nwakɲwari Kabikon yabekbi pi asat.

⁹ Amin da Jems, Pita ae Jon unun panmuwukbi dakon kila amin yan pindakgwit. Unun kila amin da Pinƙop da nandan yawotni do anek pi unun namgut unun nandanek Banabas gat nit dakon kisit iligek notninsi yanon da nit timikgwit. Anek nit Amin Nwakɲwari Kabikon pi anapdo unun da Juda amin nandan gadat dima abi kabikon pi ani do but kalon agiman.

¹⁰ Yo kalonɔ kindagin andeɲ do niyiwit. Nit yoni mini amin unun do nandan yominek panpulugondeɲ do niyiwit. Unun dakon pi ak do tagisi nandagin.

Pol da Pita gulusun agit do iyigit

¹¹ Mani don, Pita Antiok kokupmon apgut bisapmon nak da panmuwukbi da dabilon tebai iyigim, nido gulusun madepsi agit.

¹² Kalip Pita Amin Nwakɲwari Kabikon nandan gadat awit unun gat jap kalonɔ nan nan awit. Mani don Jems da Juda amin di yabekban Antiok kiwit. Unun amin yan nandawit, nin Yesu nandan iminek giptimninyo kisi mandaneɲ kan, Pinƙop da kanban kilek tosak. Do abin altawit bisapmon Pita unun Juda amin da yokwi nandan namni yan do pasalek Amin

Nwakɲwari Kabikon yopman degek unun gat gadat gadat dima awit.

¹³ Juda amin diwari Pita da jamba but anpak agit unun yolba kisi da awit. Ae Banabas kisi yolek gulusun agit.

¹⁴ Gen Bin Tagisi dakon gen bami kilegi dima yolba pindagek unun amin kabi da dabilon Pita yan iyigim, "Gak Juda amin kindi, mani Juda amin dakon anpak yopmanek Amin Nwakɲwari Kabikon dakon anpak asal. Mibili nido Amin Nwakɲwari Kabikon nandan gadat awit unun da Juda amin dakon anpak yol kimotnidosi nandisal?"

**Amin Yesu Kristo
nandan gadan iman
unun dagan Pinƙop
da dabilon amin
kilegi**

(Kilapmi 2.15-4.31)

Yesu nandan gadan imjak amin unun amin kilegi

¹⁵ Nin Juda amin kabikon da altagiman. Amin Nwakɲwari Kabikon yokwi pakpak kabikon da dima altagiman.

¹⁶ Mani nin nandaman, amin Moses dakon gen teban yolakwa Pinƙop da unun do anek amin kilegi yan dima yoyisak. Amin Yesu Kristo nandan gadan iminek kilek ton. Ninyo kisi Yesu Kristo nandan gadan imgunan, nido nin nandaman unun kosiron dagan Pinƙop da amin kilegi yan niyisak. Nido gen

teban yolapno amin kilegi yan aripmi dima niyisak.

¹⁷ Nin Kristo nandan gadan iminek Pinjkop da dabilon amin kilegi agiman. Ae nin Juda amin dakon gen teban dima yolgaman, do Juda amin da nandan, nin Amin Nwaktari Kabi da arip yokwi pakpak gin yan nandan niman. Anek Kristo da yokwi anen do nandisak yan nandan. Mani unun dimasisi!

¹⁸ Nak kalip Moses dakon gen teban yol kimagek Pinjkop da dabilon man kilegi pak do pi madep agim da don Yesu nandan iminek unun nandak nandak wagil yipgum. Do unun nandak nandak aeno abidoken kan, nak yokwi pakpak amin kinda.

¹⁹ Mani gen teban da nak kimoron nepgut, do abisok egip egipno Pinjkopmon tosok. Nak Kristo gat kisi tilak kindapmon kimakgimak.

²⁰ Nak naga egip egipmi ton dima egisat, Kristo nak da buron egisak. On miktimon egip egip asat unun Pinjkop dakon Monji nandan gadan iminek egisat. Unun da nak do but dasi galak tan naminek egip egipni nak anpulugok do parekgit.

²¹ Nak Pinjkop dakon nandan yawotni yipbo yo isali dima asak. Gen teban yolek amin kilegi tagi anen kan, Kristo isal dogin kimakgit.

3

Gen teban yolyol dakon kosit ae nandan gadat dakon kosit

¹ Galesia amin ji nandan kokwinji tagi dima! Nin da Yesu Kristo kili doligiman. Unun disi dabil da yan kanakwa tilak kindapmon akgit. Namin da nandak nandakji panjupbal ak?

² Nak yo kalonji kinda dogin dayikdisat: Ni kosiron da Telagi Wup abidawit? Gen teban yolyol kosiron da, bo Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat anek unudon da abidawit?

³ Ji wagilsi nandan kokwinji tagi dima, ma? Ji Telagi Wup da tapmimon da egip egip kalugi wasawit da abisok disi da tapmimon da wasip akdan, ma?

⁴ Ji kalip Yesu yolek jiggi no-man tan daba jiggi isal dogin pawit, ma? Nak da isal dogin pawit yan dima nandisat.

⁵ Pinjkop da Telagi Wup daminek wasok tapmimi ton ji da bikbigon asak, mibili nido yan asak? Ji da gen teban yolakwa, unun do? Bo, Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat anakwa, unun do asak?

⁶ Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

“Abraham Pinjkop nandan gadan imgut, do Pinjkop da amin kilegi yan iyigit.”

⁷ Do ji yansi nandani, amin Gen Bin Tagisi do nandan gadan unun Abraham dakon gwaknisi.

8 Kalipsigwan Pinjkop da yañsi nandagit, don Amin Nwakñwari Kabi da nandan gadat anakwa amin kilegi yañ yoyiken. Pinjkop yañsi nandanek unun yo dima noman tanakwa kalipsigwan Abraham Gen Bin Tagisi do yañ tenjenok an ingut. Pinjkop gen papia da unun do yañ yosok:

“Gak obakon gin Pinjkop da minjat amin morap miktimi miktimi ekwan yo tagisi an yomdisak.”

9 Abraham nandan gadat aban Pinjkop da yo tagisi an ingut. Yañgin Pinjkop da minjat amin morap nandan gadat ani unun yo tagisi an yomdisak.

10 Mani Pinjkop da minjat amin morap gen teban yolek Pinjkop da dabilon nin amin kilegi tagi anen yañ nandan unun jobit yomdisak. Nido, Pinjkop gen papiakon gen yañ tosok:

“Amin kinda gen teban papiakon gen teban morap ton unun dima guramitjak kan, Pinjkop da unun amin jobit imdisak.”

11 Pinjkop da papiakon gen yañ tosok:

“Amin nandan gadat ani, unun Pinjkop da amin kilegi yañ yoyinakwan egipdan.”

Gen unun da yañsi nolisak, gen teban yolapno Pinjkop da

amin kilegi yañ niyisak dakon kosit kinda dima tosok.

12 Gen teban yolyol unun nandan gadat dakon yo dima. Unun iyi kinda. Nido Pinjkop gen papiakon gen yañ tosok:

“Amin kinda gen teban morap kisi guramikdak unun egip egip abidosak.”

13 Gen teban da yañ yosok, amin morap nin kisi gen tebanon gen morap ton unun tagi dima guramikgaman, do jobit panen. Mani nin panpulugok do Kristo da iyi jobit panek nin yokwikon ban timikgit. Pinjkop gen papia da yañ yosok:

“Amin morap tilak kindapmon wukwan unun jobiri ton amin.”

14 Kalip Pinjkop da Abraham do gisam ingut unun Amin Nwakñwari Kabi da Yesu Kristo da pi unun agit do anek unun gisam kili abidan. Do nin kisi morap Yesu do nandan gadat anek kalip Pinjkop da yañ teban tok agit da aripmon Telagi Wup abidoneñ.

Pinjkop dakon gen teban da Pinjkop dakon yañ teban tokni kulabik aripmi dima asak

15 Not kabi, nak abisok amin nin da anpagon da tilak kinda aben. Amin kinda da yañ dagok gen kinda mandisak kan, amin di da gen di aripmi dima sanbegi. Bo amin kinda da yañ dagok gen

uŋun dima yolyoli yaŋ aripmi dima yosak.

¹⁶ Kalipsigwan Piŋkop da yo tagi don noman toni do yagit. Yaŋ teban tok uŋun Piŋkop da Abraham gat monji gat do aŋ yomgut. Piŋkop gen papia da “gak dakon gwakgo do” yaŋ dima yosok. Monji morapmi do dima yosok. Kalonji kında dogin yaŋek yaŋ yosok:

“Gak dakon monji do.”

Uŋun Monji uŋun Kristo.

¹⁷ Nak yaŋon da yosot. Mibiltok Piŋkop Abraham gat saŋbek saŋbek agimal. Aŋakwan bilak 430 yaŋ mudanakwa Moses dakon gen teban donsi noman tagit. Gen teban uŋun da Piŋkop da saŋbek saŋbek agit uŋun kulabik aripmi dima asak. Uŋun da kalip Piŋkop da yaŋ teban tok agit aripmi dima aban pasiljak.

¹⁸ Piŋkop da yo nim do manjigit uŋun abidok do gen teban yol kimotneŋ kaŋ, yaŋ teban tok agit do aŋek dima abidoman. Mani nin nandan, Piŋkop da uŋun yo morap Abraham do im do kili yaŋ teban tagit.

¹⁹ Yaŋ kaŋ, gen teban nido tosok? Uŋun yaŋ: Piŋkop da yokwi dakon mibili altaŋ tenjenosak do nandagit. Do yaŋ teban tok da kwenon gen tebanyo kisi nimgut. Gen teban sigin taŋakwan wigi monji uŋun altagit. Uŋun kalip Piŋkop da yo im do yaŋ teban tok agit. Piŋkop da gen

teban uŋun aŋelo do yoban uŋun da binap amin Moses do yaŋ tenjenan imgwit. Yaŋ aba binap amin uŋun da nin do nimgut.

²⁰ Mani amin kında da iyi pi kında ak do nandisak kaŋ, pi uŋun binap amin kında do aripmi dima iban. Piŋkop uŋun kalonji gin, ae uŋun kalonj dagin Abraham do yaŋ teban tok aŋ imgut.

Gen teban da kilanin aŋek Kristokon paŋkisak

²¹ Gen teban uŋun yaŋ teban tok gen Piŋkop da kalip yagit dakon uwalni? Uŋun dimasi. Piŋkop da gen teban nimeŋek uŋun da egip egip damjak yaŋ yagit tam, gen teban yolyol kosiron da nin miŋat aminyo kilegi anom.

²² Mani Piŋkop gen papia da yosok, “Yokwi da miŋat amin morap kisi dam tebanon yopgut,” do Yesu Kristo nandan gadan imni amin uŋun Piŋkop da kalip yaŋ teban tok agit yo uŋun tagi abidoni.

²³ Nandan gadat dakon bisap dima altaŋakwan, gen teban da nin dam tebanon nipban egipguman. Dam tebanon sigin egapno wigi nandan gadat dakon bisap uŋun altaŋ kili noman tagit.

²⁴ Gen teban uŋun kila aminin da yaŋ egek nin Kristokon paŋkisak. Paŋkwan nandan gadat anapno Piŋkop da miŋat aminyo kilegi yaŋ niyisak.

25 Abisok nandan gadat dakon bisap kili noman tak, do gen teban da kila aminin egakwan dima ekwaman.

Nandan gadat anek Pinjkop dakon gwakni ekwaman

26 Ji kisisi Yesu Kristo nandan gadan iminjek Pinjkop dakon gwakni dagawit.

27 Minjat amin morap telagi pakbi sonjek Kristokon gadawit, ji Kristo imal nan yan pawit.

28 Kristo da amin kabikon Juda amin bo Grik amin mini, ae oman monji bo ae isal ekwan amin mini, ae minjat bo ae wili mini. Abisok Yesu Kristo obakon ji wagil kalonigin.

29 Ji Kristo dakon amin kabi ekwan kan, ji Abraham dakon gwakni. Ae kalip Pinjkop da Abraham dakon amin kabi do yo yom do yan teban tok agit unun ji dakon.

4

Kristo da pi agit do nin Pinjkop dakon gwakni agiman

1 Nak dakon gen unun yan: monji kinda egisak kan, don unun monji da datni dakon yo morap timitjak. Unun yo morap monji dakon da ton yan asak, mani monjisok egisak bisapmon unun dat dakon oman monji da aripmon egisak.

2 Unun kila amin ae mibiltok amin da yongamgwan egakwan wigi dat da bisap yipguron wigisak.

3 Ninyo kisi yan gin, gen bami dima nandanjek egipguman bisapmon on miktin dakon gen teban ae anpakni unun dakon oman monji egipguman.

4 Mani Pinjkop da bisap yipguron Monji yabekban pigit. Minjat da analanban gen teban da yongamgwan egipgut.

5 Nin gen teban da yongamgwan egapno yok-wikon ban yuman nipgut. Anjek yan aban Pinjkop dakon gwakni agiman.

6 Ji abisok Pinjkop dakon gwakni ekwan, do Pinjkop da Monji dakon Wupni yabekban nin da buron kili pigigit. Anjakwan Wup da panthagap aban Pinjkop do "Aba, Dat" yan yan tidoman.

7 Yan do anek gak oman monji dima egisal. Gak Pinjkop da aban monji dagagil. Ae gak monji egisal, do yoni tagisi unun timitdisal.

Pol da Galesia amin do nandaba kik agit

8 Ji kalip Pinjkop dima nandan imgwit bisapmon yo pinjkop dima unun dakon oman monji egipgwit.

9 Mani abisok Pinjkop kili nandan imen. Bo yanisi yoken kan tagi, Pinjkop da ji kili nandan damgut. Do ji nido ae tobil kinjek wup yokwi tapmimi minisi yo isali unuden unun dakon oman monji egip do nandan?

10 Ji bisapmi bisapmi bisap madep gat, ae kanek kalugi dakon bisap madep gat, ae bilak kalugi dakon gawat gawat bisap madep unun yol kimotdosi nandan.

11 Pi jikon agim unun isali asak yan do ji dakon anpak do nandanek si pasoldot.

12 Not kabi, ji Juda amin dakon gen teban yipmanek nak yombemsi dagoni do tebai dayisat. Nak naga gen teban yipmanek ji yombemsi agim. Yan anapbo ji da gulusun kinda dima an namgwit.

13 Disi nandan, sot kinda da abidanban nak wasok wasoksi abin jikon Gen Bin Tagisi yan tentenagim.

14 Sotno da jiggi madepsi damgut, mani ji manji dima namgwit, ae nak gat egip do dima kurak tawit. Nak Pin kop dakon anelo kinda nan yan abidawit, bo ae Yesu Kristo iyi nan yan abidawit.

15 Unun bisapmon ji nak do kisik kisik anek tagisi nandan namgwit. Mani abisok unun kisik kisikji dukon toso? Nak asisi yosot, unun bisapmon nak anpulugok do madepsi galak tawit. Ae dabilji tagi pilikbam tam, pilik nak do nabam.

16 Nian? Nak gen bami dayinek uwalji dagagim, ma?

17 Nandani, amin ji pangalak ak do pi an, unun ji panpulugoni dakon nandak nandakni mini. Unun ji da nin nipman degek unun yolni

yan do pi an.

18 Nin amin do anpak yo tagisi anyom do nandak nandak tebai anen kan, unun tagisi. Bisapmi bisapmi unun anpak ani, ae nak da egipben bisapmon gin dima ani.

19 Gwaknoni, minjat da monji altok do anakwa tepmi pan, unuden tepmi aeno pasat. Nido, ji Kristo yombemsi ani do nandisat.

20 Nak abisok ji gat dima ekwaman. Nak ji gat kisi ekwaman tam, gen tagisok di tagi dayikom. Nak ji do nandaba kik asat. Nianon da ji panpulugoken unun dima nandisat.

Aga gat Sara gat dakon tilak gen

21 Gen teban da yongamganwan egip do nandan amin, ji abisok nak nayini. Gen teban da nian yosok?

22 Pin kop gen papia da yan yosok, Abraham unun monji bamori. Omani do egipgut minjat Aga da kinda anjalagit. Ae minjatsini isal egipgut da kinda anjalagit.

23 Unun oman minjat dakon monji unun amin da monji panalan kosiron da altagit. Mani minjatsini isal egipgut dakon monji unun, Pin kop da yan teban tok anakwan altagit.

24 Unun gengwan tilak gen kinda toso. Minjat bamot unun sanbek sanbek bamori dakon tilak asak. Aga unun Sinai Kabapmon sanbek sanbek dakon tilak asak. Anakwan monjini da

gen teban dakon oman monji dagonj.

²⁵ Aga unjun Sinai Kabap dakon tilak asak. Unjun kabap miktim Arebia dakon. Ae Jerusalem abisok tosoq unjun dakon tilak kisi asak. Jerusalem unjun gwakni gat gen teban dakon oman monji ekwanj.

²⁶ Mani Jerusalem kinda Kwen Kokup tosoq unjudon oman amin mini. Unjun kokup unjun nin dakon mejnin.

²⁷ Pinjkop gen papia da yanj yosok:

“Minjat gak bupmikon egek monji dima panjalasal, gak kisik kisik aki.

Minjat gak monji panjalak do tepmi dima nandagil, gak but galak nandanek yanj tidoki.

Nido, minjat eni toq dakon gwakni yapmanjek gwakgo morapmisi akdanj.”

²⁸ Not kabi, ji Aisak yombem. Pinjkop dakon yanj tebantogon ji gwaknisi awit.

²⁹ Monji unjun amin da monji panjalanj kosiron da altagit, unjun da Telagi Wup da tapmimon da altagit unjun da yo yokwisi anj yomgwit. Abisok kisi anjak yanj gin tosoq.

³⁰ Mani Pinjkop genon ni gen tosoq? Gen yanj tosoq:

“Oman minjat unjun gat monji gat yolni.

Nido oman minjat dakon monji unjun da dat gat ae minjatsini dakon monji gat dakon yo diwat dima timitjak.”

Unjun Pinjkop gen da yosok.

³¹ Not kabi, nin nandananj, nin oman minjat dakon gwakni dima. Nin minjatsini isal egipgut dakon gwakni.

Kristo da nin puluganj nipmanjak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilban amin do anjak tagisi anjomamanj

(Kilapmi 5-6)

5

Nin puluganjbi da aripmonsini egipnerj

¹ Nin yokwi da napmon dima egipnerj do anjek, Kristo da nin puluganj nipgut. Do ji tebai atni. Amin da gen teban dakon oman monji ae dagoni do dayinba kanj, geni dima nandani.

² Nak Pol da gen dayisat unjun pakyansini nandani. Ji yum pindagakwa giptimji mandani kanj, Kristo dakon pi da ji kindasok aripmi dima panpulugokdisak. Dimasi.

³ Ji morap yum pindagakwa amin da giptimji mandanj amin aeno yansini dayinj tenjenokdisat. Anjak unjun anj kanj, gen teban morap kisi yol kimotdo.

⁴ Gen teban yolek unjun kosiron da Pinjkop da amin kilegi yan niyisak yan nandan amin, ji Kristo kili yipman degkwit. Ji Pinjkop dakon nandan yawotni kili yipman degkwit.

⁵ Telagi Wup da tapmimon Pinjkop nandan gadan iminek unjun da amin kilegi yan niyisak do jomjom aman.

⁶ Amin kinda Yesu Kristokon egisak kan, giptimni mandisak bo dima mandisak unjun kisi yo isali. Mani amin kinda nandan gadat anek unjun da antagap aban amin do but dasi galak tan yomisak unjun da yo bamisi.

⁷ Kalip ji Kristo dakon kosit nan tagisi agipgwit. Mani namn da kosit sopman damik da gen bamikon sanbenek dima akwan?

⁸ Nandak nandak abisok yolgan, unjun Pinjkopmon da dima abisak. Pinjkop da ji iyikon kini do yan ilikdak.

⁹ Nandani, yis kalonisok di da aba bret morap kisi tagi paptoni.

¹⁰ Amin Tagi da ji panpuluganban nak dakon nandak nandak yolek nandak nandak njwaknwari di dima timitdan yansi nandan gadasat. Namn da ji dakon nandak nandak panupbal asak, unjun dima nandisat. Mani amin unjun iyi dakon gulusunni dakon kobogi yokwisi timitdisak.

¹¹ Not kabi, asi nak amin da giptim mandak mandak

anjkimotni do yan tenjenok sigin asat kan, nido nak yokwi sigin an nam do pi an? Amin da giptim mandak ankimotni do yosot tam, tilak kindap dakon gen da amin sanbenek nandak nandakni aripmi dima anupbal abam.

¹² Amin unjun nandak nandakji panupbal an, unjun giptimni mandanek ae yabi yo kisi wagil pan mudoni do nandisat.

¹³ Asi not kabi, Pinjkop da ji puluganbi da egipni do yan damgut. Mani, “nin puluganbi da ekwaman, do but kalip dakon anpak tagi anen” yan dima nandani. Ji kalon kalon Pinjkop dakon minat aminyo diwari dakon oman monji egek but dasi galak tan yomin kimotni.

¹⁴ Gen teban morap kisi on gen teban kalongwan gin tosok:

“Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

¹⁵ Mani, ji butjap nandanek bikbikjikon emat tosak kan, yagosi. Ji kisi di pasilbam.

Telagi Wup dakon anpak ae but kalip dakon anpak

¹⁶ Nak yan dayisat: Ji yum kanakwa Telagi Wup da dayin pawilakwan egipni. Yan ani kan, but kalip dakon galaktok aripmi dima yoldan.

¹⁷ But kalip dakon galaktok da Telagi Wup abin yip do pi asak. Ae Telagi Wup dakon

galaktok da but kalip abin yip do pi asak. Unun bamot uwal uwal amal, do yo ak do nandan unun aripmi dima ani.

¹⁸ Mani ji Telagi Wup da dayin pawiljak kan, gen teban da dam tebanon dima ekwan.

¹⁹ But kalip dakon anpak unun disi nandan. Anpak unun yan: yumabi anpak mibili mibili,

²⁰ ae kokup kidat do gawat gawat, ae sot wamwam mibili mibili, ae nandaba yokwi tok, ae ukwayit, ae amin dakon yo do pindak galaktok, ae butjap, ae gaga dogin nandak nandak, ae pidok pidok,

²¹ ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae pakbi teban nanek but upbal anpak, ae kwen wigik anek gen papmon da yan tidok anpak, ae anpak yokwi mibili mibili oden. Nak nawa gen kili dayigim, ae abisok unun gen kalon bangin yosot: minjat amin morap anpak unuden an, unun Pin kop da kila asak da kagagwan aripmi dima pigikdan.

²² Mani Telagi Wup da pan tagap aban anpak tagisi aman unun yan: amin do but dasi galak tan yomyom anpak, ae kisik kisik, ae but yaworon da egip egip anpak, ae but yaworon da jigi pakpak, ae amin panpuluganek anpak tagisi an yomyom, ae bisapmi bisapmi kilegisi egip egip,

²³ ae yawori egip egip, ae

nin do kila anek anpak kalipmi pabin yopmanek egip egip. Anpak unun dima ani dakon gen teban kinda dima toso.

²⁴ Yesu Kristo dakon minjat amini but kalipni gat, ae galaktokni gat ae wagat wagat anpak yokwini unun timik tilak kindapmon dapba kili kimak mudawit.

²⁵ Telagi Wup da egip egip nimisak, do mibiltok yipno unun da niyin pawiljak.

²⁶ Nin dakon man dima pawigek, emat ani do amin diwari dakon but dima sugone. Ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak dima anen.

6

Nianjen jap yet kinda nan kwaokgi, bami unuden nanjin pakdisal

¹ Not kabi, jikon da kinda yokwi agit yan nandan iman kan, Telagi Wup yolgan amin ji da unun amin anpak yawori an iminek anpakni anmilip ak do anpulugoni. Mani disi do kan kimotni. Sunduk da pan kewalban ji yo kisi yokwi di abam.

² Ji amin diwari panpuluganek jigini guramitni. Yan anek Kristo dakon gen teban tagisi guramitni.

³ Amin kinda mani ton yan nandisak, mani unun mani mini kan, unun amin iyi nan top an kewaldak.

⁴ Amin kalon kalon anpakni tagi bo yokwi yan do kokwinik kimotni. Yan asak

amin, anpak iyi agit unun do kisik kisik tagi asak. Anjek iyi dakon anpak do nandanek amin diwari dakon anpak dima kokwinitjak.

5 Nido, amin morap kisi kalon kalon iyi anpak awit dakon jigi panpan akdan.

6 Pin kop gen nandak nandak timikgan amin, ji yo kabisi morap kokwinik yoyindetji do diwari imni.

7 Ji disi ban pan kiligek Pin kop ankwalnen yan di nandabam. Ji da aripmi dimasi. Ni jap yet nan kwaokgi unun nan gin pakdisal.

8 Amin kinda iyi dakon but kalip dakon galaktok yoljak kan, but kalip unun dakon anpak da bami yokwisi tanek waglisi yokwi tosak. Mani Telagi Wup dakon galaktok yoljak kan, Telagi Wup da egip egip unun amin do iban dagok dagogi mini tagisi egi wigikdisak.

9 Do nin anpak tagisi ak do dima kurak tonej. Pi anjek dima alek tonej kan, jap bami pampak bisapmon bami wagil tagisi pakdaman.

10 Do ni bisapmon amin morap panpulugoki dakon bikbik pisan gaban kan panpulugoki. Ae nandan gadat amin notji ban si pindagek panpulugonisi.

Pol da Yesu dakon tilak kindap do but galaksi nandagit

11 Gen on nak da naga mandisat. Kilda mibil madepmon da gen mandisat unun do koni.

12 Nandani. Giptim mandak do teban teban an amin unun amin diwarikon man madep pak do anjek an. Unun pasalek yan nandan, "Amin diwari da nin Kristo dakon tilak kindap do nandan gadaman yan nandan nimni kan, yo yokwi an nimdan."

13 Giptimni mandawit amin, unun iyi gen teban dima yolgan. Mani unun amin man madep timit do anjek giptimji mandak do dayan.

14 Nak yo kinda bo amin kinda dakon man dima awigiken. Dimasi. Nak Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilak kindap nan gin awigisat. Kristo da tilak kindapmon pi agit do anjek koko on miktim dakon anpak yokwi morap unun intan mudagim, ae nak naga tilak kindapmon kili kimakgim da on miktim dakon anpak yokwi morap sanbenek dima yoldat yan asak.

15 Abisok giptim mandabi bo dima mandabi unun yo isali. Pin kop da nin aban minjat aminyo kalugi agiman, unun da yo bamisi asak.

16 Pin kop da minjat amin morap nandak nandak on abidanek yolgan unun bupmi nandan yominek butni pan yawot aban yawori toni. Unun minjat aminyo unun

Piŋkop dakon Israel amin kabisini.

¹⁷ Gen mibi dayikenj unun yan: amin kindi da jigi ae sanbenek dimasi namjak. Nak amin da niki gwit unun dakon wuda gwaljikni giptinnokon tanakwa unun da aba nak Yesu dakon pi aminsi yan asak.

¹⁸ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni unun ji kalon kalon dakon wup kisikon tosak. Unun asi.

Pol da Epesas Amin do Papia Mandagit

But piso gen

On papia dakon mibilisi unun yan: Pinjkop da yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Unun Kwen Kokup ae miktim dakon yo morap kisi panmuwuk iban Kristo da yo morap dakon busunji yitdisak (1.10). Ae Pinjkop da iyi dakon minjat aminyo panjtagap aban Kristokon gadan kimagek but kalonji egipni do nandisak.

Pol da on papiakon mibiltok Pinjkop dakon nandan yawot da Kristo nandan gadan iman minjat aminyo panpuluganban minjat amin kabi kalonji awit do yosok. Yesu da pi agit unun do anek Pinjkop da minjat aminyo yokwikon ban timikgit. Ae Telagi Wup yomgut unun da yo tagisi morap an yom do yan teban tok agit unun akdisak yan nolisak (1.14). Ae gen unun da bunon mandagit unun Pol da Yesu yolyol amin Kristo gat gadawit, do but kalonji egek Pinjkop dakon anpak ani do yosok.

On papiagwan minjat aminyo Kristokon gadawit anek kabi kalonji awit unun do Pol da minjat aminyo da nandaba pisoni do tilak genon da yosok. Yan yosok, Pinjkop dakon minjat aminyo

unun giptim kalonji yombem anakwa Kristo unun giptim unun dakon busunji (4.1 16). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun yut kinda yombem anakwa Kristo unun yut unun dakon gwak teban akdak (2.19 22). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun minjat kinda yombem anakwa Kristo unun minjat unun dakon eni yombem (5.22 32). On papia da Pinjkop da minjat amin kabinikon yo tagisi an yom do nandisak unun do yosok.

Kristo do anek Pinjkop da nin panjaluk agit

(Kilapmi 1-3)

1 Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pinjkop da yabekbi pi namgut. Papia on telagi panmuwukbi kokup pap Epesas egek Yesu Kristo yol kimokgon amin ji do mandisat.

² Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat unun da nandan yawok daminej butji panjawot aban yawori tosak.

Kristo do anek Pinjkop da Kwen Kokup dakon yo tagisi nimisak

³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni anjksinej. Nin Kristo dakon amin kabi agiman unun do anek nin gisamigej wupnin panpulugok do Kwen Kokup dakon yo tagisi morap ningut.

4 Nin telagi egipnen do, kalipsigwan miktim Pin kop da dima wasarban noman tarajakwan Yesu gat gadat gadat aneñ do kilisi manjigit. Telagisi egek Pin kop da dabilon miñat aminyo gulusuñni mini da egipnen do agit.

5 Kalipsigwan nin do but dasi galak tar niminek Yesu Kristo do anek iyi dakon monji egipnen do manjin nipgut. Unun iyi dakon galaktok yolek yan agit.

6 Monji unun but dasi galak tar imisak unun da manon, Pin kop da nin do nandan yan yawot madepsi yumsi agit. Do nandan yan yawotni madepsi unun do nandanek Pin kop dakon man anksin kimotnen.

7 Nandan yan yawotni unun wagil tugok tugogisi. Kristo nin ae yuman nip do kili kimakgit, ae yawini ban Pin kop da yokwinin kisisi wiririk ningut.

8 Pin kop da nandan yan yawotni ninon madepsi tagalgit. Ae nandak nandak tagisi mibili mibili morapmi gat, ae nandan yan kokwin kilegisi gat ningut.

9 Kalip Pin kop da Kristo da pi asak unun do anek yo unun yan aben yan kili nandagit. Mani nandak nandakni unun pasili tagit, abisok ninon kili panalon agit.

10 Yo unun akdisak unun yan: iyi bisap yipguron yo morap Kwen Kokup ton ae

miktimon ton unun yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Anjakwan Kristo da yo morap kisi dakon busun yi tdisak.

11 Pin kop da iyi dakon galaktok ae nandak nandak yolek yo morap anjakwan noman ton. Ae iyi da galak togon kalipsigwan Juda amin nin Kristokon gadanek Pin kop dakon miñat amin kabisi aneñ do kili manjigit.

12 Juda amin nin da mibiltok butnin Kristokon yipmanek yolgi man. Ae nin da bisapmi bisapmi Pin kop dakon tilim madepni do nandanek mani anksinen do nin manjigit.

13 Ae Amin Nwakiwari Kabi jiyo kisi gen bami kili abidawit. Unun Pin kop dakon Gen Bin Tagisi ji yokwikon ban timikgit unun. Ji Kristo kili nandan yan gadan ingwit, anakwa Pin kop da yan teban tok kalip agit unun yolek ji do Telagi Wup damgut. Unun da iyi dakon miñat amin bamisi awit dakon tilak asak.

14 Nin Telagi Wup kili abidagi man, do nandan yan, Pin kop da miñat amin kabini do yo tagisi morap diwari yom do yan teban tok agit unun gat kisi yomdisak. Nin Pin kop da timikban iyi gat kisi egipnen bisapmon yo unun timitdaman. Anek nin Pin kop dakon tilim madepni do nandanek mani anksikdaman.

Pol da Epesas amin Pin kop da nandak nandak yomjak do

bisit agit

15 Ji Amin Tagi Yesu nandan gadan iminjek Pinjkop dakon minjat aminyo morap but dasi galak tan yoman dakon geni nandagim.

16 Do bisit asat bisapmon, yipman deri mini ji do nandanek Pinjkop ya yan iyisat.

17 Anek Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjkop da ji panpulugosak do bisit asat. Unun Datnin tilimni madepsi. Unun da nandak nandak kilegi daminek panthagap aban pakyanji nandan imni.

18 Nak but dabiljikon tetenji yipjak do bisit asat. Aban yo unun ji da abidoni do yan damgut unun tagisi nandaba pisosak. Yo unun ji da jomjom anekwan unun. Yan aban Pinjkop da yo wagil tilimi tonji unun iyi dakon minjat aminyo nin do manjigit unun nandano pisosak.

19 Ae yan nandakdan. Pinjkop dakon tapmim unun bisapmi bisapmi minjat aminyo nandan gadan imaman unun panpulugosak dakon tapmim unun wagil madepsi. Nin da tapmimni aripmi dima kokwinitnej. Pinjkop dakon tapmim madepni ninon pi asak,

20 unun dagin kalip Kristokon pi agit. Kristo kimakban Pinjkop dakon tapmim madepnikon da Pinjkop da aban pidanban awigi Kwen Kokup iyi da

amin tet do yipban yikgit.

21 Yigek yo morap kwen ton unun dakon wukwisi egisak. Wup tapmimi ton mibili mibili, ae kila amin morap, ae yo morap tapmimi ton dakon wukwisi egisak. Kila amin morap abisok ekwan ae don egipdan kisi dakon wukwisi egisak.

22 Pinjkop da yo morap Kristo da kandap mibilgwan yopmanjek yipban yo morap dakon busunji yikgit. Yan agit do panmuwukbi dakon busunji yikdak.

23 Panmuwukbi unun Kristo dakon giptimni. Kristo unun yo morap kisikon egek tujan yomisak. Ae panmuwukbini kisikon wagilsi tujan yomisak.

2

Kristo da pi agit do anek nin egip egip abidagiman

1 Kalip ji gulusun mibili mibili gat ae yokwi mibili mibili gat aba unun da dikba wupji kimak mudawit.

2 Unun bisapmon ji on miktim dakon anpak yokwikon agipgwit. Ji kundukon wup yokwi ekwan dakon kila amini dakon anpakni yolgwit. Unun kila amin Pinjkop dakon gen pabin yopmanjan amin da but kagagwan egek pi asak.

3 Kalip nin morap kisi unun amin kabi gat egipguman. Nin but kalipnin dakon

galaktok yokwi ae nandak nandak yokwi yolgumaŋ. Yanŋi egipgumaŋ bisapmon Piŋkop da tomni yokwisi miŋat amin morap anpak unjudeŋ an da abidoni do anjnoman agit unjun abidogi.

4-5 Asi, yokwinin da nin-dapba kimak mudagimaŋ. Nin amin wagil kimakbi da tilak egipgumaŋ, mani Piŋkop dakon bupmini unjun tugok tugogisi, ae nin do but dasi galak taŋ nimgut. Aban Kristo gat kisi egip egip abidagimaŋ. Asi, Piŋkop dakon nandaŋ yawotni do anek ji yokwikon baŋ timikgit.

6 Piŋkop da nin Yesu Kristo gat kisi kimoron baŋ paban pidagimaŋ. Yan anek nin Kristo gat kisi Kwen Kokupmon kila amin madep yityit tamokon kili nipban yikgimaŋ.

7 Yesu Kristo da pi agit do anek ninon yo tagisi unjun agit. Nido, miŋat aminyo don egi anjaŋ kikdaŋ unjun da nandaŋ yawot madepni unjun yolik do nandagit.

8 Ji Yesu Kristo nandaŋ gadaŋ imgwit, anakwa Piŋkop dakon nandaŋ yawotni dogin anek Piŋkop da ji yokwikon baŋ timikgit. Unjun ji da disi dima awit. Piŋkop isalsi but galak do ji do agit.

9 Unjun pi kinda awit dakon yumaŋ nogi dima. Do amin kinda da iyi dakon man aripmi dima awigisak.

10 Yesu Kristo do anek Piŋkop da aban nin miŋat aminyo kalugi agimaŋ. Nin da yo tagisi aneŋ dakon kosit Piŋkop da kili anjnoman agit unjun naŋ agipneŋ do yan agit.

Kristo da kabi bamori uwal uwalon egipgumaŋ unjun paŋmuwukban kabi kaloni agimaŋ

11 Ji disi nandaŋ, Juda amin wili dakon giptim mandaŋek ji do "Giptimni dima mandaŋ amin" yan yoŋ. Unjun amin dagin giptimnikon wasok an unjun do yosok. Pakyanŋi nandani, kalip ji Amin Nwaktjwari Kabikon da altawit.

12 Unjun bisapmon ji Kristo gat dima gadaŋbi. Ji Israel amin kabi da wanga egipgwit. Piŋkop da yan teban tok anek sanbek sanbek Israel amin gat anakwan ji unjun amin kabi da wanga egipgwit. On miktimon egek yo tagi kinda tosok do don noman tokdisak yan nandaŋek jomjom dima awit. Ji Piŋkop dima nandaŋ imgwit.

13 Kalip ji dubagisikon egipgwit, mani abisok Kristo dakon yawi do anek ji Yesu Kristo gat gadawit da Piŋkop da kapmatsisok ekwaŋ.

14 Kristo da iyi aban nin but yawot egek kaloni ekwamaŋ. Kalip Juda amin ae Amin Nwaktjwari Kabi uwal uwal anek egipgwit. Unjun uwal uwal anpakni da Juda amin ae Amin Nwaktjwari Kabi da binapmon dam da yan tagit.

Mani Kristo giptimni paregek dam unun wagil tuwilek uwal uwal anpak unun anmilip agit.

15 Unun da Juda amin dakon gen teban gat ae gen tebani moni moni diwari morap gat kisi wiririk mudagit. Unun da amin kabi bamori panmuwukban amin kalonji kinda kalugi asak unun do anek yan agit. Yan aban but kalon agiman.

16 Kabi bamot unun giptim kalonikon panmuwugek Pinjopmon panop do anek tilak kindapmon kimakgit. Ae tilak kindapmon uwal unun kalip tagit unun anakban kimakgit.

17 Unun abinej but yawot dakon gen yan tenjenagit. Gen unun Amin Nwakjwari Kabi ji Pinjop da dubagikon egipgwit gat ae Juda amin nin kapmatjok egipguman amin gat kisi do yan tenjenagit.

18 Nin but kalon ekwaman, nido Kristo obakon da nin kabi bamori kisi Wup kalonji da Daron tagi kinej dakon kosit yipman nimisak.

Panmuwukbi morap nin Pinjop dakon yutni

19 Telagi Wup da kosit yan yipman nimisak, do ji abisok binap amin miktimni mini da tilak dima ekwan. Ji Pinjop dakon minjat aminyo gat kabi kalonji ekwan. Ji Pinjop dakon minjat amin kabi ekwan.

20 Ji yut kinda yombem, Pinjop da witjigit. Unun da yabekbi nin gat ae kombi amin gat ban yut unun dakon gwak yan magit. Ae yut kodigikon gwak teban tip kindananj tidawit unun Yesu Kristo.

21 Yut unun dakon kidari Kristokon gadawit do anek kisi morap tagisi gadanej ton. Pinjop da yut unun sigin witjinakwan yut unun Amin Tagi dakon telagi yut asak.

22 Jiyo kisi Kristokon gadanba Pinjop da minjat amini gat panmuwukban Pinjop dakon yutni awit. Pinjop Telagi Wupmon da unun yutnon egisak.

3

Pol Amin Nwakjwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenosak dakon pi tan imisak

1 Nak Pol dam tebanon yikdat, nido Amin Nwakjwari Kabi ji panpulugok do anek Yesu Kristo dakon pi asat.

2 Nak gen on kili nandawit yan nandisat, unun yan: Pinjop da ji do anek nak do nandan yawok naminej pi unun aben do nak manjigit.

3 Pinjop da yo agit dakon geni kalip pasili tagit, mani nagon panalon agit. Unun dakon geni disok kili mandat.

4 Ae gen on manjini bisapmon Kristo da pi unun agit dakon gen pasili Pinjop da noligit unun dakon mibili nandani.

5 Kalip bisap morapmi, Piŋkop da gen pasili on nomansi dima yaŋ tenŋenagit. Mani abisok Wupmon da Piŋkop da telagi yabekbini gat ae kombi amini garon yoyiŋ tenŋenjosok.

6 Gen pasili unun yaŋ: Gen Bin Tagisikon da nin giptim kaloni anek Amin Nwakŋwari Kabi gat Israel amin kabi gat kisi da Piŋkop da yo nim do yagit unun timitdamaŋ. Ae Piŋkop da Yesu Kristo do anek yaŋ teban tok agit dakon bami kisin da timitdamaŋ.

7 Piŋkop da nak anŋtagap aban Gen Bin Tagisi dakon oman amin dagagim. Nandan yaŋ yawok namineŋ anŋteban aban pi unun abeŋ dakon tapmimni namgut.

8 Nak Piŋkop dakon miŋat amin morapyo dakon piŋbinisi egisat, mani nandan yaŋ yawok namineŋ pi unun namgut. Pi unun Amin Nwakŋwari Kabikon Gen Bin Tagisi yaŋ tenŋenokeŋ. Gen Bin Tagisi unun Kristo da nin do yo tagisi morap agit da asak, amin nin da aripmi dimasi kokwinigeŋ manjinen unun do yosok.

9 Piŋkop da yo morap wasagit, mibiltok yo morap ak do nandagit dakon nandak nandakni si anŋkisibigit. Yaŋ aban kalip bisap morapmi nandak nandak unun pasili tagit. Mani, abisok nandak nandakni unun nomansi yaŋ tenŋenokeŋ do

pi namgut.

10 Kalip si anŋkisibigit, mani abisok paŋmuwukbini aban noman tanjakwan nandan kokwin tagisi gat nandak nandakni gat aban tenŋenjosok. Aban anelo tapmimi ton gat ae Kwen Kokup dakon wup gat da Piŋkop dakon nandak nandak nandaba pisosok.

11 Kalip Piŋkop da iyi yo unun ak do nandagit, abisok Yesu Kristo Amin Taginin da pi agiron unudon kili agit.

12 Nin Kristo nandan gadan imineŋ iyikon gadaneŋ dima pasolneŋ. Kristo unun Piŋkopmon kin altonen dakon kositnin, yaŋsi nandanen.

13 Yaŋdo, nak abisok yaŋ dayisat, nak ji paŋpulugok do anek tepmi pasat unun do butjik dima pani. Yo unun noman tak unun do kisik kisik ani. Nido, unun da ji paŋpulugarban Piŋkop gat tagisi egipdan.

Pol da Epesas amin tebaisi atni do bisit agit

14 Nak Dat da yo agit unun do nandaneŋ nwakbeŋ an imisat.

15 Unun da miŋat amin kabi morap Kwen Kokup ae miktimon ekwan unun wasagit.

16 Nak nwakbeŋ anek bisit yaŋ asat, Dat da yoni wagil tagisisi baŋ ji paŋteban anek Telagi Wupmon da tapmim damineŋkwan tebaisi atni.

17 Anjakwan nandan gadatji do anek Kristo nandakni

egipjak. Anjakwan amin do but dasi galak taŋ yomyom anpagon gelji tebai yipba pigakwan atni.

¹⁸⁻¹⁹ Anek ji Piŋkop dakon miŋat amin morap gat kisi tapmim paŋek Kristo da amin do but dasi galak taŋ yomisak unun do pakyaŋsi nandaba pisolak. Unun madep daman. Halogini unun madepsi, ae dubagisisi kisak, ae kwensi wigisak, ae mibilisigwan pigisak. Asi, Kristo da amin do but dasi galak taŋ yomisak, unun da nandak nandak morap kisi yapmanŋak, mani ji da tagi nandaba pisolak. Yo tagisi morap Piŋkop iyikon tugaŋ toŋ, unun jiyoy kisikon tugaŋ toni.

²⁰ Piŋkop iyi dakon tapmim nin da buron pi asak, ae unun tapmim da nin dakon nandak nandak yapman mudosok. Yo morap Piŋkop da asak do bisit iyamaŋ, unun tapmimni da arip dimasi.

²¹ Do dagok dagogi mini paŋmuwukbi miŋat aminyo Yesu Kristo da manon Piŋkop dakon man ankisij kimotni. Don babikon da babikon yaŋ gin taŋ anaŋ kisak teban. Unun asi.

**Nin Kristo dakon
giptimni ekwamaŋ
do Piŋkop dakon
anpak aneŋ**

(Kilapmi 4-6)

4

Nin Kristo dakon giptimni ekwamaŋ

¹ Nak Pol dam tebanon egisat, nido Amin Tagi dakon pi asat. Piŋkop yol kimotni do yaŋ damgut, do butji pabo pisanjakwan anpak iyi nandisak unun an kimotnidosi dayisat.

² Ji paŋmuwukbi diwari dakon piŋbini egek anpak yaworisi an yomni. Yokwi andamni bisapmon butji yawori taŋakwa but dasi galak taŋ yomiŋek butjap tepmi dima nandaŋ yomni.

³ Telagi Wup da but kalon egipneŋ dakon anpak niniŋakwan but yawot da nap da yaŋ waban kabi kaloniŋsi ekwamaŋ. Ji unun anpak abidok do tapmimji kisi unun do paretni.

⁴ Nin kisi Wup kaloni gin abidagiŋmaŋ, ae nin giptim kaloni. Piŋkop da ji yo kaloni kindo dogin jomjom ani do yaŋ damgut.

⁵ Amin Tagi unun kaloni gin, ae nandaŋ gadat unun kaloni, ae telagi pakbi sogok unun kaloni gin.

⁶ Piŋkop kaloni gin unun nin morap kisi dakon Datnin. Unun miŋat amin morap dakon wukwini, ae miŋat amin morap da binapmon pi asak, ae miŋat amin morap da butgwan egisak.

⁷ Mani Kristo da but galak do yo madepsi nimgut unudeŋ gin Piŋkop da nin morap kalon kalon do nandaŋ yawotni niniŋ niniŋ

agit.

⁸ Mibili yan do Pinjkop dakon gen da yan yosok:

“Unjun kwensi wigek amin morapmi iyi teban tanjek timikgit unjun timikban kisi wigiwit.

Wigek amin do but galak do yo yomgut.”

⁹ “Unjun kwensi wigigit” yan gen tim toso, unjun da yan nolisak, Kristo unjun kwen gin dima wigigit. Unjun mibiltok miktim dakon diwari mibilisigwan kisi pigigit.

¹⁰ Unjun amin mibiltok mibilikon pigigit, unjun kwen yo kisi wigigit. Unjun yo morap kila ani ak do anjek Kwen Kokup morap da kwensi wigigit.

¹¹ Unjun da but galak do yo yan ban yomgut: Amin diwari yabekbi pi ani do yomgut, ae amin diwari kombi amin pi yomgut, ae amin diwari aminon Gen Bin Tagisi yan tenjenok ani do pi yomgut, ae amin diwari pasto pi yomgut, ae diwari yoyinjet pi yomgut.

¹² Yoban unjun da panjmuwukbi panjtagap aba Pinjkop dakon pi anjakwa Kristo dakon giptim teban tanjek tagisi toso.

¹³ Pi unjun sigin tan anjan kinjakwan wigi nin morap kisi but kalonji egek nandan gadat bamisi anjek Pinjkop dakon Monji pakyanji nandan imnen. Yan anjapno panjmuwukbi egip egipnin teban tanjakwan Kristo iyi

dakon anjak tagisi, unjun dakon tilak abidonen.

¹⁴ Anjek nin amin monin da aripmon sanjenek dima egipnen. Anjek amin pangalak an amin, ae amin panjekwal, ae top dakon mibili pakyan nandan amin unjun dakon geni da ji dakon nandak nandak panji panabin panabin dima ani.

¹⁵ Nin gen unjuden do mirak dima yopnen. Anjek amin do but dasi galak tan yomyom anjak anjek gen bami gin yonen. Yan anjek nin minjat aminyo tebaisi agek Kristokon tagok tagok anen. Kristo unjun panjmuwukbi dakon busunji.

¹⁶ Unjun da busunjin yigakwan giptim dakon sanjek morapni unjudon sanjenakwa giptim tebaisi toso. Anjakwan giptim diwat morap kalon kalon pini anjakwa amin do but dasi galak tan yomyom anjak anjakwa giptim tebaisi tagosok.

Panjmuwukbi anjak kalugi ban ani

¹⁷ Do nak gen kinda dayik do nandisat. Amin Tagi da manon da gen tebaisi yan yosot: Ji Amin Njwakjwari Kabi da anjak yokwi an unjuden sanjenek dima ani. Nandak nandakni wagilsi upbal tan,

¹⁸ ae nandak nandakni unjun pilin tuk yombem. Butni unjun sopbi, do nandak

nandakni unun wagil minisi, ae Pinjop dakon egip egip da wanja ekwan.

¹⁹ Anpak an unun do mayagi dima nandan. Yokwi ak do mibilisigwan pigeak an, ae anpak inani mibili mibili ak do buri pidon.

²⁰⁻²¹ Ji Yesu Kristo dakon gen kili nandawit yan nandisat. Ae gen bami Yesukon tosok yan kili dayin dekgwit. Nak nandisat, ji Amin Nwaktjwari Kabi dakon anpak unun dima ani do dayin dekgwit.

²² Jiyo kisi kalip but kalipmi dakon anpak ban awit. But kindap toptopmi da but kalipmi jonikban wagil yokwisi asak. Do ji anpak kalipmi unun wiririk mudanek but nandak nandakji kulabik aba kalugisak.

²³ Nandak nandakji unun si kalugisak.

²⁴ Ji minjat aminyo kalugi dagoni. Unun Pinjop da iyi aban minjat aminyo kalugi daganek Pinjop iyi yombem an. Pinjop unun kilegisi ae telagisi.

²⁵ Do top anpak unun yipni. Ji morap kisi panmuwukbi diwari do gen bami gin yoyini. Nido, nin morap kisi giptim kalonji dakon diwatni.

²⁶ "Ji butjap nandan kan, kan kimotni. Yokwi di abam." Ji butjap sigin nandan egakwa gildat dima pigisak.

²⁷ Sunduk do yoma dima witdal imni.

²⁸ Kabo noknok kabo sanbenek dima noni. Kisitji da pi bamisi an kimagek yo morapmi timigek wadak wadak amin panpulugoni.

²⁹ Gen yokwi mibili mibili dima yoni. Amin alegi tagi panjeban ani dakon gen bangin yoni. Gen unuden nandan amin unun dakon butni panjeban asak.

³⁰ Ji anpak yokwi anek Pinjop dakon Telagi Wupni bupmi dima imni. Pinjop da Telagi Wup damgut unun iyi dakon minjat aminyosi ekwan dakon tilak. Ae bisap madepmon yokwikon ban timigek pulugan depjak yan unun da nolisak.

³¹ Butjikon da nandaba yokwi tok, ae butjapmon da gen pap yogok, ae butjap, ae but sigok, ae yanba yokwi tok, ae anpak yokwi mibili mibili unun wagilsu yopman mudoni.

³² Panmuwukbi diwari do anpak tagisi an yominjek but dasi galak tan yomni. Pinjop da Kristo da manon diwarisi yopman damisak, yan gin ji diwarini yopman yomni.

5

Ji tenjenikon egipni

¹ Pinjop da ji but dasi galak tan damisak. Anpakwan monji gwayonisi ekwan, do anpak iyi asak unun ban ani.

² Kristo da but dasi galak taŋ niminek nin paŋpulgok do anek iyi dakon egip egipni parekgit, yaŋ gin jiyo kisi amin do but dasi galak taŋ yomyom anpak baŋ yolek ani. Egip egipni unun paret kibani tagisi naŋ yaŋ Piŋkop do parekgit.

³ Ji yumabi anpak gat, ae anpak inani morap dimasi ani, ae amin dakon yo do pindak galaktok dimasi ani. Piŋkop dakon miŋat aminyo nin, unuden anpak dakon gen dimasi yoneŋ.

⁴ Gen inani dima yoni, ae nandan kokwini tagi dima amin da gen yoŋ unuden dima yoni, ae jigilagon da gen yokwi dima yoni. Anpak unuden nin da dimasi agagi. Piŋkop ya yaŋ iyineŋ unun da tagisi asak.

⁵ Yaŋsi nandani, yumabi anpak an amin gat, ae anpak inani an amin gat, ae pindak galaktok anpak an amin, unuden amin kabi Kristo gat Piŋkop gat da kila amal da kagagwan aripmi dima pigini. Pindak galaktok anpak unun da kokup kidat gawak yomaman yaŋ asak.

⁶ Amin da anpak yokwi unun ani do nandanek top gen unun dayikdan. Mani geni dima nandani. Anpak unuden dogin Piŋkop da amin geni dima guramikgan unun do butjap madepsi nandan yomisak.

⁷ Do unuden amin gat not dima anek egipni.

⁸ Nido kalip ji pilin tukgwan egipgwit, mani abisok Amin Tagi da tenjenikon deggut, do ji tenjeni dakon miŋat aminyo da yaŋ agipni.

⁹ Tenjeni da anpak tagisi mibili mibili morap gat, anpak kilegi gat, ae gen bami gat paŋalon asak.

¹⁰ Amin Tagi da anpak si galak tosok unun wisin pindat do pi ani.

¹¹ Ji pilin tuk dakon anpak an amin gat gadat gadat dima ani. Anpak unuden da bami tagi dima toŋ. Ji da miŋat aminyo anpak unun yokwi yaŋ yolinba pindatni.

¹² Anpak yokwi pasilikon da an unun mayagisi, unun do dima yogogi.

¹³ Mani tenjeni da anpak morap dakon mibili paŋalon aban nomansi tenjenan toŋ.

¹⁴ Ae tenjeni da yo kinda analon asak bisapmon, unun yo kisi amin da tagi pindari asak. Yaŋ do anek gen on tosok:

“Dipmin pokdol amin gak pidoki.

Kimoron da pidanaki
Kristo da tenjenan
gamjak.”

¹⁵ Ji pilik bamokji dakon kila tebaisi an kimotni. Amin nandan kokwini mini da aripmon dima agipni, amin nandan kokwini tagisi da aripmon agipni.

16 Abisok ji Pinjkop dakon pi ani dakon bisap. Mani abisok bisap ekwamanj unjun bisap yokwi, do kaj kimotni. Bisap unjun isal dogin di mudanban.

17 Nandanj kokwini tagi dima amin da aripmon dima agipni. Amin Tagi dakon galaktok unjun pakyanji nandani.

18 Wain morapmi nanek but upbal dima ani. Anpak unjuden da ji panupbal an. Pinjkop dakon Wupni yipba jikon tugosak.

19 Ae Pinjkop dakon minjat aminyo diwari gat gen yoni bisapmon, kap papiakon kap tonj gat, ae Pinjkop gawak imin dakon kap diwari gat, ae Telagi Wup da kap butjikon panalon asak, genji unjun gat kisi timigek yoni. Anek Amin Tagi do gen kagasi ae butjiyo kisi da kap yanj imni.

20 Ae Amin Taginin Yesu Kristo da manon da bisapmi bisapmi yo morap do Pinjkop Dat ya yanj iyinj kimotni.

Pol da minjat eyo kili abi do yagit

21 Ji Kristo do nandaba wukwan iminek notji gawak yomin yomin anek egipni.

22 Minjat, ji Amin Tagi do gawat gawat anek nandaba wukwan iman, yanj gin esi do yanj ginsi anek egipni.

23 Nido, Kristo da panmuwukbi dakon busunji yikdak, unjun da tilak wili

unjun minjatni dakon busunji egisak. Panmuwukbi unjun Kristo dakon giptimi, ae Kristo da yokwikon banj timikgit.

24 Panmuwukbi unjun Kristo do gawat gawat anek nandaba wukwan iminek ekwan, yanj gin minjat ji yo morapmon esi do yanj ginsi anjomni.

25 Kristo da panmuwukbi do but dasi galak tanj yominjek panpulugok do iyi dakon egip egipni parekgit, yanj gin wili ji minjatji but dasi galak tanj yominj kimotni.

26 Pakbi gat ae geni gat banj Kristo da panmuwukbini suganban telagisi awit.

27 Panmuwukbi suganban iyi da dabilon wagil tagisisi asak do anek yanj agit. Aban jimjimi mini ae garak bo ae yo unjuden minisi anek telagi ae gulusunni mini egipni yanj do agit.

28 Wili ji disi dakon giptim do galak tonj, yanj gin minjatji but dasi galak tanj yomni. Amin kinda minjatni do but dasi galak tanj imisak, unjun amin da iyi do yanj gin nandisak.

29 Nin nandaman, amin kinda iyi dakon giptim tim do uwal dima anj imgut. Giptimni jap iminek kilani tagisi asak. Kristo da panmuwukbi do yanj gin asak,

30 nido nin Kristo dakon giptim dakon kandap ae kisit dabilyoni.

31 Pinjokp dakon papia da yan yosok:

“Yan do anek amin kinda menji datyoni yopman degek minjatni gat gadanbal bamori da giptim kalonji gin asak.”

32 Gen pasili on dakon mibili unun madepsi, mani nak unun yan yosot, gen on Kristo gat panmuwukbini gat do yosok.

33 Mani wili kalon kalon ji da disi do but dasi galak ton, yan gin minjatji do yan gin nandani. Ae minjat ji esi do nandaba wukwan yomni.

6

Pol da minjat monjiyo gat ae menj datyo gat do yagit

1 Minjat monjiyo, ji menj datyosi dakon gen guramik kimotni. Nido ji Amin Tagikon kili gadawit, ae anpak unun ji da ani do nandisak.

2 Pinjokp gen papiakon gen yan tosok, “Gak menj datgo dakon pinjinisi egi kimagek geni guramiki.” Gen teban yan teban tokni ton kabikon da on da mibiltok asak.

3 Yan teban tok gen yan tosok:

“Gak yan abi kan, pi morap akdisal unun abi bami tagisi tokdan.

Ae on miktimon bisap dubak egipdisal.”

4 Dat, ji minjat monjiyosi dakon buri dima sugoni. Minjat monjiyosi panmilip

anek Amin Tagi dakon gen yoyindetni.

Pol da oman monji gat mibiltok amin gat do yagit

5 Oman monji, ji mibiltok aminji do pasalek pinjini egek geni guramitni. Kristo dakon gen but dasi nandanek guramikgan, unun da tilak geni guramitni.

6 Unun da amin tagisi yan dandani yan do kapmatjok egipni bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Nin Kristo iyi dakon oman monji gin ekwaman yan nandanek butjikon da Pinjokp dakon galaktok yol do but galaksi nandani.

7 Ji but dasi nandanek pi ani. Ji amin dakon pi ani bisapmon nin Amin Tagi dakon pi ban aman yanon da nandanek ani.

8 Nandani, oman monji bo oman monji dima mani amin kinda pi tagisi asak kan, Amin Tagi da yuman nogi tagisi imdisak.

9 Ae mibiltok amin jiyo kisi oman monjisi do anpak tagisi an yomni. Pasol pasol yomyom anpak unun yipni. Amin Tagi Kwen Kokup egisak unun ji ae ununyo kisi dakon Amin Tagi. Unun da minjat amin morapyo kisi dakon anpak tilak kalonikon gin kokwinikdak.

Panmuwukbi unun emat amin yombem

10 Nak geno wasip ak do yan yosot. Ji Amin Tagikon

gadawit, do tapmim madep morapni do nandajek tebaisi atni.

11 Pinjkop da emat dakon yo kabí nimisak unun pani. Panjek tebaisi agek Sunduk dakon panjkewal mibili mibili unun tagi pabinj yopni.

12 Pakyanjsi nandani, nin amin gat emat dima wamanjamañ. Nin wup yokwisi tapmimi tonj gat, ae koñ miktim kila anj gat, ae yo tapmimi tonj mibili mibili on pilin tuk tosok bisapmon miktim kila anj, ae koñ kwen ekwanj gat emat amanj.

13 Do ji Pinjkop da emat dakon yo damisak unun kisi morap timigek bisap yokwikon emaron tebai tagi atni. Ae emat dagosak bisapmon ji tebai sigin atni.

14 Ji tebai atni. Anjek gen bamí nanj bobanj napmi do wamni. Anjek anpak kilegi banj pibit kutnok yanj pani.

15 Ae Pinjkop da but yawot nimisak unun dakon Gen Bin Tagisi yanj tentenoni. Ununanj kandap gwil yanj pani.

16 Ji emat dakon yo morap unun timigek, nandanj gadatyó kisi abidanba unun da pasikji asak. Anjek Yokwi Ami unun dakon dikdik morapni milenj asipmi tonj ji yamanj damisak unun tagi pabinj yopni.

17 Pinjkop da yokwikon banj kili timigkit yanj nandani. Unun nandak nandak da

busunj kutnokji asak. Yanj anjek Telagi Wup dakon emat agak siba abidoni, unun Pinjkop dakon gen.

18 Telagi Wup da tapmimon bisapmi bisapmi bisit anj kimotni. Bisit mibili mibili ak do pi tebaisi anjek Pinjkop da ji panjpulugosak do bisit iyini. Kila tebai anjek unun anpak dima yipmanj detni. Bisapmi bisapmi Pinjkop dakon minjat amin morapyoni do bisit ani.

19 Ae Pinjkop bisit iyinba nakyo kisi anjpulugosak. Anjakwan geni nak da gen kagakon yipmanjakwan pasol pasol abinj yipmanjek Gen Bin Tagisi dakon gen pasili yanj tentenokenj.

20 Pinjkop da iyi Gen Bin Tagisi on yanj tentenokenj do yabekban kigim. Ae unun dogin anjek nak dam tebanon yigek nap tebanbanj nak anjeban awit. Nak Gen Bin Tagisi yokenj dakon pi tosok, do Pinjkop bisit iyinba nak anjeban aban pasol pasol abinj yipmanjek minjat aminyokon madepsi yanj tentenokenj. Pinjkop da yanjsi abenj do nandisak.

Pinjkop da panjpulugosak do Pol da bisit agit

21 Tikikus da pi nianj agim ae nianj egisat dakon but piso gen dayisak. Tikikus unun notninsi, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi kindá.

22 Unun yabekgo jikon obinjakwan nin nianj ekwamanj

uŋun dakon geni dayisak, ae butji paŋteban asak, mibili yaŋ do yabekdat.

²³ Piŋkop Dat gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da paŋmuwukbi morap ji dakon butji paŋyawot aban yawori tosak. Aŋek uŋun da paŋtagap aban nandaŋ gadat tebai aŋek amin do but dasi galak taŋ yomni.

²⁴ Piŋkop da miŋat amin morapyo Amin Tagi Yesu Kristo but dasi galak taŋ imiŋ kimagek dima yipmaŋ dekaŋ uŋun do nandaŋ yawotni yomjak.

Pol da Pilipai Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Pol tap pakbi idap pu-
danek wasok wasoksi Yurop
miktim kin altagit bisapmon,
Pol kin Masadonia Provin-
skon kokup pap Pilipai
ujudon Gen Bin Tagisi yan
tenjentagit (Yabekbi 16.8
40 ujudon koki). Don
ae kokup kindakon panji
egakwan dam tebanon
yipgwit. Amin da dam
tebanon Rom bo egipgut
yan nandan. Dam tebanon
egipgut bisapmon amin di
da Pilipai panmuwukbi dakon
nandan gadat panupbal ak do
nandan dakon geni nandagit.
Nandanek unun gen do butjik
nandagit, mani iyi dam
tebanon egipgut unun do
butjik dima nandagit. Pol
unun Yesu do nandan gadat
anjek but galaksi nandagit.

Kalip Pol monej ae yo
kabi do wadak wadak aban
Pilipai amin da anpulanganek
monej yopba kiwit. Do Pol
da on papiakon but galak gen
mandagit. Ae dam tebanon
egakwan nandaba kik anek
but yokwi nandani yan do
nandan gadatni panjeban
agit.

Pol da Pinjokop da but galak
do yo madep yomgut unun
do yoyisak. Unun egip egip
kalugi Yesu Kristokon nan

abidawit unun do yoyisak.
Yan yoyisak, unun Juda amin
dakon gen teban yolek unun
kosiron da but galak dakon
yo unun dima abidawit.
Yesu kalon nanjin nandan
gadaj iminek abidawit. Pol
unun Pilipai amin da Kristo
dakon anpak abidan kimagek
yoyindet toptopmi do kan
kimotni do nandisak. Kristo
unun iyi do amin madep yan
nandanek iyi dakon galaktok
dima yolgit. Unun iyi pinbisi
egek Pinjokop da pi imgut unun
banjin agit. Pol da yan
yosok, minjat aminyo Kristo
gat gadaj kimagek ekwan
unun da Pinjokop dakon but
yawot abidanek kisik kisik
ekwan.

On papia manjiki bisapmon
Pol Pilipai panmuwukbi do but
dasi galaktan yomisak yansi
kokdisal.

*Pilipai amin da Pol gat
gadat gadat awit do Pol but
galaksi nandagit*

(Kilapmi 1-4)

¹ Nak Pol gat ae Timoti
gat nit Yesu Kristo dakon pi
monjini. Nit papia on Yesu
Kristo dakon minjat aminyo
morap kisi kokup pap Pilipai
ekwan ji do mandamak. Ji gat
ae panmuwukbi unun dakon
kila amin gat ae pi amini ji do
mandamak.

² Pinjokop Datnin gat ae Amin
Tagi Yesu Kristo gat da ji
do nandan yawok daminek
panpulanganbal butji yawori
tosak.

Pol da Pinjokop ya yan iyigit

3 Ji do nandisat bisap morapmon Pinjkopno ya yan iyisat.

4 Ji do bisit asat bisap morapmon nak kisik kisigon da asat.

5 Nido Gen Bin Tagisi wasanjek nandawit gildaron da winj abisok ekwamanjon ji da nak anj puluganba Gen Bin Tagisi unun dakon yan tentenok pi amanj.

6 Nak yanji nandisat, Pinjkop da jikon pi tagisi wasagit unun sanjenek ananj kinjakwan Yesu Kristo da tobil apjak bisap madepmon wasip akdisak.

7 Ji unun nak da but kagagwan ekwan, do asi nak but dasi galak tanj damisat. Pinjkop da nandanj yawotni do anjek nak gat ae ji gat kisi yo tagisi niminj niminj asak. Dam tebanon egisaron, bo wanga egek Gen Bin Tagisi anj kutnanjek anteban asaron, nandanj yawotni do anjek panj pulugok madepsi asak.

8 Pinjkop da nandisak, Yesu Kristo da amin do but dasi galak tanj yomyomni unun nak da buron yipgut da tanjakwan nak ji kisi morap dandak do tagisi nandisat.

9 Nak ji do bisit yan asat: Jikon amin do but dasi galak tanj yomyom anjak unun sigin madepsi anjakwa pap tosak, ae nandak nandakji gat ae nandanj kokwinji gat tagisi tanj damjak.

10 Anjakwan anjak morap nandanj kokwin anjek anjak

tagisi banjin panj egipni. Anjek Kristo da tobil apjak bisapmon ji wagil gwaljigi mini ae diwarisi mini egipni.

11 Ae anjak kilegi dakon bami Yesu Kristokon da abisak unun da jikon tugosak. Anjakwan amin da kanjek Pinjkop man madep iminjek anj kisini.

Pol dam tebanon egipgut, unun da Gen Bin Tagisi anteban agit

12 Not kabino, yanji nandani. Dam tebanon nepman unun da Gen Bin Tagisi dakon kosit sopsop dima asak. Unun da Gen Bin Tagisi anj renj asak.

13 Emat amin morap gapman dakon kila amin madep dakon yut on kila anjek ekwanj gat, ae minjat aminyo diwarigat da nak Kristo yoldat unun do anjek dam tebanon nepmanj yanj kili nandawit.

14 Panjmuwukbi not morapmi unun da nak dam tebanon egisat yanj nandawit, do Amin Tagi da butni panj tebanan aban pasol pasol yipmanjek Pinjkop gen yanj tentenok do pi tebaisi anj.

15 Asi, Kristo dakon gen yanj tentenok anj amin diwari da nak do nandaba yokwi tok anjek abinj nepmanganj, nido nak Kristo do yanj tentenok tagisi asat dakon man tanj namisak. Mani diwari nak da pi asat unun do but galaksi nandanjek ununyo kisi da Gen Bin Tagisi yanj tentenonj.

16 Unun amin nak but dasi galak tanj naminjek yanj

tenjajok pi anj, nido Pinjok da nak Gen Bin Tagisi anjeban aben do dam tebanon nepgut yan nandan naman.

¹⁷ Mani amin diwar man madep timit do pi anek Kristo dakon gen yan tenjonoj. Nandak nandakni tagi dima. Nak dam tebanon egapbo jigi di gat sanjenek nam do anek anj.

¹⁸ Butni tagisi tanjakwan yon bo butni tagi dima tanjakwan yon nak unun do nandaba kik dima asat. Yo madep unun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yan tenjonoj. Nak unun do but galaksi nandisat, ae don but galak madep sigin nandakenj.

Pol dima kimagek sigin egek Pilipai amin panpulugok do nandagit

¹⁹ Asi nak but galaksi nandanek egipbenj. Nido, ji da nak Pinjok da anpuluganjanwan Telagi Wup Yesu Kristo da yabekgit unun da nandan gadatno anjeban asak do bisit an yan kili nandagim. Yan an do nak nandisat, abisok yo noman tan naman unun da nak anpuluganjan tagisi egipdisat.

²⁰ Nak but galaksi nandanek yanji nandisat: Nak mayaktok aripmi dima pakenj. Nikba kimokgenj do yoni kan, nak teban tanek naga anpak asat unun anpak nanjin yolek Kristo anjksikenj. Bo egipbenj do yoni kan, anpak morap asat

unun da Kristo man madep imjak yanji nandisat.

²¹ Nak yanji nandisat: Egipbenj bisapmon yo morap aben unun da Kristo man madep imdisak. Ae kimokgenj kan, abisok egip egip asat unun si yapmanek yo wukwisi abidokdisat.

²² Nak dima kimagek sigin egipbenj kan, Kristo dakon pi abo bami tagisi tokdanj. Egipbenj bo kimokgenj? Ni kosit da tagi asak unun dima nandisat.

²³ Jigisi nandisat, nido nandak nandak bamori asat. Kinda unun yan: Nak kimagek egip egipno yipmanek kiko Kristo gat egip do nandisat. Unun da miktimon egip egip yapmanek wukwisi asak.

²⁴ Mani miktimon egek ji panpulugokenj kan, unun da tagisi asak.

²⁵ Asi, Pinjok da miktimon egipbenj do nandisak unun nandan gadan kimokdot. Miktimon ji gat egek panpuluganjanbo nandan gadatji teban tanakwa but galaksi nandani yanji nandisat.

²⁶ Do nak don jikon aeno abin altan damdisat. Anjanbo ji nak do but galak nandanek Yesu Kristo anjksisini.

Pinjok da Pilipai amin jigiy kisi pani do nandisak

²⁷ Yo nianjen di noman tan namni unun do dima nandani. Yo madep unun ji disi anpak kilegi anek

Kristo dakon Gen Bin Tagisi guramik kimotni. Yan anakwa nak abin ji dandaken, bo dubagikon egek genji gin nandaken kan yansi nandaken: Ji but kalonon da tebai agek Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandan gadani do amin panthagap ak do pi an yan nandan daben.

²⁸ Ji uwalji do dima pasolni. Uwalji do dima pasolni kan unun da yan yolisak: Pinjkop da ji yokwikon ban pulugan depdisak, mani uwalji si pasildan.

²⁹ Pinjkop da ji do tagisi nandanek Kristo nandan gadan imni do bikbik damgut. Ae unun gin dima, Kristo dakon man do jigiyi kisi pani do nandaban tagisi asak.

³⁰ Nak gat ji gat kisi Kristo dakon man do anek jigi paman. Kalip nandanakwa jigi pagin da ae sigin pasat dakon geni disi nandan.

2

Nin but kalonji egek amin do anpak tagisi an yomnen

¹ Ji Kristo da butji panjeban anjakwan bo akgan? Ji but dasi galak tan damisak do butji yawori bo toso? Ji Telagi Wup da egip egipmon but kalon anek bo ekwan? Ji not do but dasi galak tan yominek bupmi nandan yoman, ma?

² Yan kan ji nandak nandak kalonji banjin pan egipni, ae not do but dasi galak tan yominek but kalonji egipni.

Yan ani kan, nak dakon kisik kisik madepsi pap tosak.

³ Ji disi dogin nandaba kik anek yo dima ani, bo man madep pak do anek yo dima ani. Amin diwari do gawak yominek man madep yomni.

⁴ Disi dogin dima nandani. Amin diwariyo kisi tagisi egipni do nandani.

Kristo pinji ekwan Pinjkop da anenakgit

⁵ Ji Yesu Kristo da nandak nandak pagit yan gin pani.

⁶ Yesu unun iyi Pinjkop egipgut, mani Pinjkopmon egip egipni unun tebai dima abidagit.

⁷ Unun yipmanek oman monji kinda dakon anpak yolek amin daganek altagit.

⁸ Amin da kanba aminsi egipgut. Aminsi egek don gawat gawat anek Datni dakon galaktok yolek kimakgit. Asi, gen guramigek tilak kindapmon si kimakgit bisapmon mayaktok madepsi pagit.

⁹ Yo yan agit do Pinjkop da Yesu dakon man madepsi anenagek kwensi yipgut. Man madep imgut unun man morap diwari yapman mudanek man wukwisi kinda imgut.

¹⁰ Pinjkop da yan agit nido amin morap Kwen Kokupmon ae miktimon ae amin kili kimakbi ae wup miktin kagagwan ekwan unun kisi da Yesu dakon man madep do

añek ñwakben añ imni yan do agit.

¹¹ Ñwakben añ iminek amin kisisi da yan yokdan, “Yesu Kristo unun Amin Tagi.” Yan yanakwa Pin kop Dat da man madep pasak.

Nin miñat aminyo da binapmon ten tenjini ton da ekwaman

¹² Not kabinosi, kalip nak ji gat egapbo geno nandanek guramikgwit. Abisok nak ji gat dima ekwaman, mani yan dayisat, ji nak da abisok gen on mandan damisat unun guramik kimotni. Pin kop da ji yokwikon ban timikgit, do pasal nimnimikyo anek pi madepsi anek Pin kop da ji do but galak do wup dakon yo tagisi timitni do manjigit unun timitni.

¹³ Yan si ani, nido Pin kop da iyi jikon pi asak. Unun da geni guramitni do ji dakon but pan tagap asak, ae galaktokni yolni do tapmim damisak.

¹⁴ Yo morap anikon, nandaba yokwi tok anek gen emaron da dima ani.

¹⁵ Yan ani kan, miñat amin morap da dandaba gulusunji mini ae yokwisi mini da egipni. Miktimon yokwi pakpak amin unun da binapmon egek Pin kop dakon monjini gwaljigi mini egipni, ae gik da yan tagisi ten tenjoni.

¹⁶ Miñat aminyo pan puluganek egip egip bamisi egipni do Pin kop dakon Gen Bin Tagisi yoyini. Yan ani kan, don Kristo da tobil miktimon apjak bisapmon nak but

galaksi nandakdisat. Nido pi madepsi jikon agim unun pi isali dima asak.

¹⁷ Nandan gadatji unun paret yombem kindan nan Pin kop do iman. Ae naga jigi pasat unun da Pin kop do paret anek wain tagalga unun yombem asak. Yan do anek but galaksi nandisat.

¹⁸ Do jiyo kisi nak gat but galak nandanek egipnenj.

Pol da Timoti Pilipai yabekban kisak do yagit

¹⁹ Amin Tagi Yesu da kosit aban pisosak kan, kili unun jok Timoti yabekgo jikon opdisak. Don ae tobil apjak bisapmon ji nian ekwan dakon gen bin nandanek unun gen da kisik kisik namjak.

²⁰ Timoti yombem amin di nak gat dima ekwaman. Unun ji nian ekwan ae ji pan pulugok do nandak nandak madepsi asak.

²¹ Amin diwari iyi dogin nandan. Yesu Kristo dakon yo do dima nandan.

²² Mani ji Timoti unun amin kilegisi unun pakyan si nandan iman. Monji da dat pan pulugon unun da tilak Timoti da nak an pulugan ban Gen Bin Tagisi yan ten tenjomak.

²³ Mibiltok yo noman tan namdan unun pindagek don Timoti tepmisi yabekgo opjak.

²⁴ Ae Amin Tagi da an pulugan ban nakyo kisi

donjok obiŋ dandakenŋ yaŋsi nandisat.

3

Pol da Epaprodaitas yabekban Pilipai kisak do yagit

²⁵ Mani abisok Epaprodaitas naŋ yabekgo jikon tobil opjak do nandisat. Uŋun notno ae pi isalno. Nit Amin Tagi dakon emat amin ekwamak. Ji da yabekba nagon obiŋ nak aŋpulugagit.

²⁶ Epaprodaitas ji dandak do tepmisi nandisak, ae but yokwi yo kisi asak, nido sot madepsi da abidagit dakon geni ji kili nandanek bupmi madepsi nandawit, mibili yaŋ do bupmi nandisak.

²⁷ Uŋun bamisi. Sot obisi aŋek palisi kimakgit, mani Piŋkop da bupmi nandan imiŋek aŋmilip agit. Ae nakyo kisi bupmi nandanŋ namgut. Nido kimakgit tam nak but yokwi madepsi nandakom.

²⁸ Do jikon yipbo opjak do tagisi nandisat, nido ji uŋun aesi kaŋek but galaksi nandanek egipdan, ae nak dakon but kisi yawori tokdisak.

²⁹ Jikon abiŋ altosak bisapmon kisik kisik aŋek Amin Tagi da manon da abidoni. Asi, uŋuden amin do man madep yomni.

³⁰ Nido uŋun Kristo dakon pi aŋek palisi kimakgit. Ji nak aŋpulugok do nandawit, mani Epaprodaitas da ji da tamokon obiŋ nak aŋpuluganek pali kimakgit.

Amin kinda Kristo nandanŋ gadanŋ imisak uŋun amin kilegisi

¹ Not kabino, wasip do yaŋ dayisat, ji Amin Tagi dakon miŋat amin kabini do kisik kisik ani. Kalip papia diwari ji do mandanŋ damgum uŋudenŋ ae mandak do dima kurak tosot, nido gen uŋun da ji paŋpulugokdisak. Gen uŋun yaŋ:

² Amin diwari yaŋ yon, gak Piŋkop da amin kilegi yaŋ gayisak do nandisal kaŋ, giptim mandak dakon aŋpak yolek abi. Yaŋ yon amin jon piŋan yokwi yombem. Nandak nandakni yokwi ae aŋpakni yokwi, do uŋuden amin do kaŋ kimotni.

³ Nido nin dagin Piŋkop dakon amin kabi bamisi ekwaman. Nin Piŋkop dakon Wup da tapmimon Piŋkop gawak imaman, ae Yesu Kristo da nin do yo madepsi agit uŋun do nandanek man madep imaman, do Piŋkop da nin dogin nandaban kilek tosok. Nin da pi kinda ano Piŋkop da nindaban nin amin kilegisi aman uŋun dakon kosit kinda dimasi tosok yaŋsi nandaman.

⁴ Nak naga kalip Piŋkop da iŋamon amin kilegisi egipben do amin diwari yapmanek pi madepsi agim. Do man madep pak do nandisat kaŋ tagi paken.

⁵ Nido, meŋ da aŋalanban gildat 8 yaŋ mudanŋakwan

mukwa sogok amin da giptimno mandawit. Nak Israel amin kinda, Benjamin da kabikon nani. Nak Ibru aminsi kinda, nak Ibru amin dakon yawi diwatsi. Nak Parisi kabikon nani kinda, nak gen teban morap guramik kimokdot.

6 Nak Pinkop dakon pi madepsi anek minjat aminyo Kristo nandan gadan imgwit obisi panupbal agim. Ae Juda amin dakon gen teban yolapbo gulusunno kinda dima kawit.

7 Kalip unun yo morap anapbo mano tonj ae unun da anpulanganban Pinkop da nandaban kilek tosok yan nandagim, mani abisok koko yo isali asak. Abisok nak Kristo dogin nandisat.

8 Asi, yo morap ak do nandagim bo ae yolapbo Pinkop da kanban kilek tosok yan nandagim, unun wagil yo isalisi. Nido, Amin Tagino Yesu Kristo nandan imisat unun do nandako yo bamisi asak. Do nak anpulgok do yo agit, nak unun do nandanek Kristo dakon anpak abidagim. Ae nandak nandaknokon da kalip yo diwari yolek agim unun yo isalisi yan nandisat. Yesu Kristo nanjin tebai abidanek

9 iyikonsi egipbenj do nandisat. Nak gen teban tagisi guramikdat do Pinkop da inamon nak amin kilegisi yan dakon nandak nandak dimasi pasat. Nak Kristo

nandan gadan imisat, anapbo Pinkop da amin kilegi yan nayisak.

10 Kristo pakyanji nandan im do nandisat. Unun kimagek aeni pidagit, do tapmimni nagon tosok do nandisat. Ae tepmi pagit unuden gin pakenj do nandisat. Ae kimot do anek nandak nandak pagit unuden gin pakenj do nandisat.

11 Nido, Pinkop da nakyo kisi kimoron nan aban pidokenj do nandisat.

Pol si teban tanek timtim yanek tilagonsi kisak

12 Nak Kristo dakon anpak unun kili abidanek aripnosi anapbo Pinkop da gulusunno kinda dima kosok yan dima nandisat. Mani Yesu Kristo pakyanji nandan imim anpak unun nan yoldat. Nido, nak iyi do manjigit bisapmon anpak unuden abenj do manjigit.

13 Not kabino, nak Kristo pakyanji nandan imim anpak unun kili abidagim yan dima nandisat. Mani napbi gwapbo kindakon agisat yan nandisat. Yo kalip agim unun do nandak nandak dima asat, nak yo morap don noman tokdan unun do nandak nandak ban asat.

14 Nak tapmimno kisi paregek timtim yanek tilagon kinj altanek tomnino unun abidokenj do pini asat. Tomni unun yan: Nak Yesu Kristo pakyanji nandan iminjek

Piŋkop dakon yaŋ ilit yolek
Kwen Kokupmon wigiken.

15 Piŋkop dakon yo do
nandak nandakji amin bami
dakon tilak yombem kaŋ,
nandak nandakji nak dakon
gat arip. Ae jikon da diwari
nandak nandakni ŋwakŋwari
taŋ yomaŋ kaŋ, Piŋkop
da nandak nandak unun
paŋmiliŋ anjakwan galaktokni
yolni.

16 Yo madepsi unun yaŋ:
Piŋkop da ni anpak yolneŋ
do kili niyigit unun tebaisi
timigek yolneŋ.

17 Not kabino, ji nak dakon
anpak baŋ yolek ani. Nin
ji gat egipgumaŋ bisapmon
anpak tagisi anapno amin
diwari da pindagek yolgwit.
Ji unun miŋat aminyo baŋsi
pindak kimagek anpakni unun
si yolni.

18 Nido, miŋat aminyo
morapmi da Kristo dakon
tilak kindap do uwal anek
anpak yokwisi an. Bisap
morapmi miŋat aminyo
unuden do kili dayigim, ae
abisok dabil pakbino si
maŋakwa anpak yokwi an
unun do aeno dayisat.

19 Giptim dakon galaktok
da piŋkopni asak. Ae anpak
diwari amin da mayaktok
pakpaŋi unun baŋ anek iyi do
nandaba tagisi asak. Unuden
amin miktim dakon yo morap
dogin nandaŋ, do Piŋkop da
paŋupbal aban Tipdomon
pigikdaŋ.

20 Mani nin Kwen Kokup

dakon miŋat aminyo ek-
wamaŋ. Nin Amin Tagi
Yesu Kristo yokwikon baŋ
timit timit aminin da Kwen
Kokupmon da pisak unun do
nandaŋ teban taŋek jomjom
amaŋ.

21 Unun da iyi dakon
tapmimon da yo morap kila
asak, ae on miktim dakon
giptimnin kulabik aban iyi
dakon giptim yombem wagil
tagisi akdisak.

4

*Nin but kalon anek, kisik
kisik anek, nandak nandak
kilegi timigek egipneŋ*

1 Not kabino, nak ji do but
dasi galak taŋ damineŋ ji abin
dandak do tagisi nandisat.
Anek but galak madepsi
nandisat, nido ji Kristo
nandaŋ gadaŋ imgwit. Pi
madep agim dakon tomnino
unun ji mani. Notnoni, ji
gen abisok dayisat unun da
aripmon tebaisi atni.

2 Yuodia gat ae Sintiki gat
yaŋsi dayisat, jil Amin Tagi
nandaŋ gadaŋ imamal do jil
pidok pidok yipmaŋek but
kalon anjil.

3 Ae pi isalno tagisi,
gak miŋat bamot unun
paŋpulugaŋbi but kalon anjil
do gayisat. Nido nak gadaŋ
nabal Gen Bin Tagisi yaŋ
teŋteŋok do pi madepsi
agimaŋ. Ae Klemen gat ae
nak dakon pi isalno diwari
gat kisi da pi agimaŋ. Unun
amin kabi dakon mani unun

egip egip teban papiakon tan yoman.

4 Bisapmi bisapmi Amin Tagikon gadanek kisik kisik ani. Aeno dayisat, kisik kisik anek egipni.

5 Anpak yaworisi anek egakwa amin kisi da anpakji tagisi pindatni. Nandani, Amin Tagi kilisok unun apdisak.

6 Ji yo kindo do nandaba kik dimasi ani. Bisapmi bisapmi jigisi do nandanek Pin kop iyini. Bisit iyinek, ya yan iyinek, panpulugosak do iyini.

7 Yan ani kan, Pin kop dakon but yawotni jikon tosak. Unun but yawot amin nin da mibili aripmi dima nandan pisonen. But yawotni da butji ae nandak nandakji pan kutnanban Yesu Kristokon gadanek tagisi egipni.

8 Not kabino, nak mibi gen kindo gat dayisat, unun yan. Bisapmi bisapmi ji unun dogin nandani: anpak bamisi, ae tagisi ae kilegisi, ae anpak wagil jimjimi minisi, ae yo gwaljigi minisi, ae yo tagisi morap, ae anpak nomanisi, ae anpak tagisi morap amin da aba pindatnen do tagisi nandan, ji yo unuden dogin nandanek egipni.

9 Nak anpak morap ani do dayin dekho nandawit, ae anpak morap abo nandawit, unun anpak morap ji bisapmi bisapmi an kimotni. Anakwa Pin kop but yawot ami da ji gat egipjak.

Pol da Pilipai amin da but galak do yo yopman imgwit unun do but galak nandagit

10 Ji da nak anpulugok do yo ayin unun do tagisi nandanek Amin Tagi an kisisat. Asi, ji kalip nak do nandawit, mani nak anpulugoni dakon kosit kindo dima tan damgut.

11 Nak da yo do wadanek gen on dima dayisat. Nak nandak nandak yan nan kili nandako pisagit: Nak yo kabino morapmi bo morapmi dima, unun do nandaba kik dima asat, kisi tagi gin yan nandisat.

12 Bupmi aminsi egipben bo ae yo kabino morapmi panek egipben, unun kisi tagigin. Jap do anek egisat, bo butno tugon unun yo isali.

13 Nido, Kristo da tapmim naminakwan yo morap tagi aben.

14 Asi, ji da nak anpulugok do yo yopba opni do dima nandagim. Mani, ji anpak tagisi anek nagon gadanba jigi kalonji panek nak do yo yopba apgwit.

15 Nak kalip Masadonia miktimon agek Gen Bin Tagisi dayiko ji nandan gadanek panmuwukbi kaluksi awit. Pilipai minat aminyo disi nandan, Masadonia miktim yipman dekgim bisapmon panmuwukbi minat aminyo kokup njakwarikon nani di da monej di nak anpulugok do dima yopman namgwit. Ji dagin nak do yan awit.

16 Kokup pap Tesalonaika egapbo ji da monerj ae yo di nak anpulugok do bisap morapmi yopman namgwit.

17 Yan yanapbo but galak do ji da ae anpulugoni do yosok yan di nandabam. Dima. Ji anpak tagisi sigin anakwa Pin kop da unun do tagisi nandisak do nandisat.

18 Ji da yo morap Epapro-daitas da kisiron da yopba apgwit unun kili timikgim. Abisok yono tugok tugogisi. Unun but galak dakon yo yopman namgwit unun paret kibanji tagisi yombem nan ji da Pin kop do ingwit. Pin kop da paret unuden do galagisi nandisak.

19 Ae Pin kop da yo morap nido wadak wadak an unun aripjikon damjak, nido Pin kop dakon yo tagisi morap unun Yesu Kristokon ton, do asi damdisak.

20 Pin kop Datnin mani dagok dagogi mini anksin kimotnerj. Unun asi.

Pol da Pilipai amin do gildat tagi yan yoyigit

21 Yesu Kristo dakon minjat amin morap do gildat tagi yan yoyini. Panmuwukbi notnin nak gat idon ekwaman unun kisi da ji do gildat tagi yan dayan.

22 Ae Pin kop dakon minjat amin morap da gildat tagi yan dayan. Diwari kila amin madep Sisa da yut papmon pi an, unun da nak da gildat tagi yan dayiken do gwayan gwayan tebai nayan.

23 Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni ji da wupmon tosak.

Pol da Kolosi Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Kolosi unun kokup pap kinda Esia Provinskon toso. Unun Epesas kokup pap da kapmatjok toso. Pol da iyi unun panmuwukbi dima panalon agit, amin di da panalon awit.

Pol unun amin di da Kolosi amin dakon nandan gadatni panupbal ak do an unun dakon geni nandagit. Do nandan gadatni panjeban ak do papia on mandagit. Yan yoyisak, Kristo unun yo morap dakon busunji. (Gagi 1.15-20 ae 2.9-15 unudon koki.) Kristo kalon dagin nin yokwikon ban tagi timitjak, ae kosit njwakjwari kindakon da nin aripmi dima panpulugogi. Unun Kristo da dubagikon panjikdan. Kristo obakon da Pinjkop da yo morap wasagit, ae Kristo da pi agit do anek Pinjkop da yo morap yokwikon ban timitdisak. Kristo ninon egakwan nin minjat aminyo kalugi daganek Kristo dakon anpak yolek aman.

Pol da papia on mandan amin bamot do yoban papia anan Kolosi kigimal. Unun Tikikus gat ae Onesimus gat. (Gagi 4.7,9 unudon koki.) Pol da Pilimon do papia

mandagit unjungwan Onesimus do morapmi yosok.

Kristo unun yo morap dakon busunji. Ae Pinjkop dakon egip egip ae anpak morap kisi unudon tuganji da tonj

(Kilapmi 1.1-3.4)

1 Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda. Pinjkop da iyi da galak togon yabekbi pi aben do nak manjigit. Nak gat ae notnin Timoti gat nit da

2 Pinjkop dakon telagi minjat aminyo kokup pap Kolosi ekwanji do papia on mandamak. Ji Kristo yol kimagek nit dakon padik padik ae saminit kabi ekwan. Nin Pinjkop Datnin da nandan yawok daminek butji panjawot aban yaworisi tosak do bisit aman.

Kolosi amin da Yesu nandan gadan iminj kimakgwit

3 Nit ji do bisit amak bisap morapmon Pinjkop, Amin Taginin Yesu Kristo dakon Datni, ya yan iyamak.

4 Nido, nit da ji dakon gen nandagimak, unun yan: ji Yesu Kristo nandan gadan iminj kimagek Pinjkop dakon minjat aminyo but dasi galak tan yoman.

5 Ji yan an nido Pinjkop da ji do yo tagisi Kwen Kokupmon panroman agit da tonj unun timitdaman yansi nandan, do nandan gadat anek amin do but dasi galak tan yoman. Gen Bin Tagisi dakon gen bami nandawit bisapmon yo

Kwen Kokupmon tonj yan ji kili nandawit.

⁶ On Gen Bin Tagisi jikon obijek miktimi miktimi kisi kigit. Yan anek madepsi paptan iren tanek minjat amin morapmon anpak tagisi paralon an yomisak. Ae Gen Bin Tagisi si abidawit gildaron da wasanek yan gin agit. Unun gildaron Pinjkop da asi amin do nandan yawot an yomisak unun nandaba pisagit.

⁷ Asi Epapras da Gen Bin Tagisi on dayin dekgit. Epapras unun Kristo dakon oman amin tagisi kinda, ae unun nin dakon pi isalnin, nin but dasi galak tan imaman. Unun da nit panpuluganek Kristo dakon pi jikon tosok unun kilani tagisi asak.

⁸ Unun da Telagi Wup da ji panthagap aban amin do but dasi galak tan yoman unun do niyigit.

Pinjkop da Kolosi amin panjeban asak do Pol da bisit agit

⁹ Yando, nit ji dakon gen nandagiman bisapmon unun gildaron gin wasanek Pinjkop da ji panpulugosak do bisit yipman deri mini amak. Bisit amak unun Telagi Wup da nandak nandak kilegi gat ae nandan kokwin mibili mibili tagi gat daminjakwan ni anpak ani do Pinjkop iyi nandisak unun nandaba pisolak.

¹⁰ Ji da Amin Tagi dakon minjat aminyo da anpak ani

do nandisak unun ani do bisit amak. Ae pi tagisi morap ani unun bami tagisi tokdan. Anek Pinjkop do morapmi sigin pakyansi nandaba pisokdan.

¹¹ Ae bisit yanyo kisi amak: Ji Pinjkop da tapmim mibili mibili damjak, anjakwan unun dakon tapmimni tagisikon ji tebai agek but yaworon da jigi tagi guramitni. Ae kisik kisik

¹² anek Pinjkop Dat ya yan iyini. Unun da ji panpuluganban yo ji do Kwen Kokup manjikbi da ton unun kisin da timik timik akdaman. Asi Pinjkop dakon minjat aminyo nin Pinjkop da tentenikon ekwaman unun yo abidokdaman.

¹³ Pinjkop da nin pilin tuk da kision ban pulugan nipmanek monji Yesu unun but dasi galak tan imisak unun da kila asak da kagagwan nipgut.

¹⁴ Pinjkop dakon Monji da nin yuman nan nipmanek diwarinin wiririk ningut.

Kristo unun Pinjkop da yo morap wasagit dakon busunji egisak

¹⁵ Kristo amin da kawit, unun Pinjkop, dabil da aripmi dima kokogi unun dakon wupmisi. Kristo unun Pinjkop da yo morap wasagit dakon busunji egisak.

¹⁶ Kristo da iyi yo morap wasagit. Miktimon yo pindakgaman unun gat

ae Kwen Kokup yo dima pindakgaman unun gat kisi wasagit. Ae kila amin madep gat ae anelo madep gat ae wup tapmimi ton gat ae yo kila ani do yandagok anyobi mibili mibili gat kisi wasagit. Asi, Pinjkop da yo morap Yesu da kisiron da wasagit, ae yo morap unun iyi dakon.

17 Yo morap dima noman tanakwa Kristo kili egipgut. Ae yo morap iyi da kisiron da kila anakwan kosirikon ton.

18 Kristo unun panmuwukbi minjat aminyo dakon busunji egakwan panmuwukbi unun giptimni. Iyi panmuwukbi dakon egip egip dakon mibili. Unun amin kili kimakgwit da binapmon da mibiltan pidagit do iyi yo morap dakon busunji aripmi tagi egipjak.

19 Nido, Pinjkop da iyi dakon egip egip morap kisi ae tapmim morapni kisi Monji unudon tosak do tagisi nandagit.

20 Pinjkop da miktim gat ae Kwen Kokup gat dakon yo morap kisi unun gat but kalon ani do nandagit. Kristo dakon yawi tilak kindapmon tagalgit unun kosiron da but kalon noman tosak do nandagit.

21 Ji kalip Pinjkop da dubagikon egek uwalsi an imgwit. Nido, nandak nandakji da uwal an iminek ji anpak yokwisi awit.

22 Mani, Kristo unun tilak kindapmon kili kimakgit,

yan aban Pinjkop da ji panpuluganban iyi gat but kalon awit. Unun iyikon panap do anek yan agit. Ae iyi da dabilon gulusunni mini telagi ae gwaljigi mini egipni do yan agit.

23 Ji nandan gadatji tebaisi abidanek tebai atni kan, yan gin noman tan damdan. Ji yum pindakakwa yo kinda da nandak nandakji ilikba, Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat tebaisi anek jomjom agak dakon anpak abidawit unun di yipman dekbam. Nak Pol, Gen Bin Tagisi unun yan tentenok aben dakon oman amin dagoko minjat aminyo morap mibili mibili miktimon ekwan unun yan tentenok an yomguman.

Pol da Kolosi amin panpulugagit

24 Abisok nak ji panpulugok do giptimnokon tepmi pak do tagisi nandisat. Nak panmuwukbi panpulugok do nandisat, unun Kristo dakon giptimni. Kristo panmuwukbi panpulugok do tepmi pagit unun aban dima dagagit. Giptimnokon tepmi pasat unun Kristo da tepmi pagit unun aripmi ak do nandak nandak asat.

25 Nak panmuwukbi morap ji dakon oman amin daganek egisat, nido Pinjkop da iyi nak ji Israel amin kabikon nani dima unudon gen morapni yan tentenoken do nak manjigit.

26 Kalipsigwan bisapmi bisapmi Piŋkop da miŋat amin morap kabi kisikon gen on si anŋkisibigit. Mani abisok Piŋkop da gen unun analon aban iyi dakon miŋat aminyo nin da kili nandaman.

27 Asi, Piŋkop da miŋat amin kabini nin nolŋban yanŋi nandaman, gen pasili unun wagil tagisisi, ae unun da Israel amin kabi gat ae Amin Nwakŋwari Kabikon nani nin kisi tagisi paŋpulugosak yanŋi nandaman. Gen pasili unun yan: Kristo unun ji gat egisak. Ae unun da ji timik paŋgwan unun gat Kwen Kokup egipni do ji unun do jomjom anek ekwan.

28 Yabekbi nin Kristo dakon Gen Bin Tagisi miŋat amin morap kabi kisikon yan tenŋenoman. Nin nandak nandak tagisisi unun baŋ miŋat amin morap yoyiŋ dekgaman, ae Piŋkop dakon gen morap pakyanŋi kaŋ kimagek yolni do yoyaman. Nido nin Yesu yolyol amin tebaisi daganba Piŋkopmon paŋkiner do nandaman.

29 Yanŋi noman toni do nandanek nak tapmim morapno taŋ naminakwa pi tebaisi asat. Kristo da iyi unun tapmim paŋalon naminakwan pi unun asat.

2

Nandan gadat tebai anek top gen pabiŋyopner

1 Nak Pol da on nandani do nandisat: Nak ji gat ae

Laodisia miŋat aminyo gat ae miŋat amin morap diwari gat kisi da nak dakon inam dima kawit amin nak ji kisi paŋpulugok do pi madepsi asat.

2 Pi madepsi asat, nido ji dakon but paŋteban abo tebai tosak do nandisat, anek but dasi galak taŋ yomyom anpak tagisi taŋakwan kabi kalonŋi ani. Pi madepsi anapbo unun da ji dakon nandan gadat paŋteban anakwan Piŋkop dakon gen pasili unun dakon mibili tagi nandaba pisosak. Kristo unun gen pasili unun dakon mibili.

3 Nandan kokwin tagisi morap gat ae nandak nandak tagisi morap gat unun yo tagisi yuman nogi wukwisi yombem da Kristokon pasili ton.

4 Nak gen on yosot, nido amin di da top dayiŋek pangalak ani yan do dima galak tosot.

5 Asi, nak ji gat kisi dima ekwaman, mani nandak nandaknokon da ji gat egisat. Ji da but kalon anek Kristo tebai nandan gadan iman, unun do anek but galaksi nandisat.

6 Ji Yesu Kristokon gadanek yipba Amin Tagisi egipgut, do unun da anpagon sigin egipni.

7 Ji kindap geli yopba pigakwa miktimon tebai akgan, ae yut da gwak tebai da kwenon tebai akgan unun da aripmon tebai atni. Anek Gen Bin Tagisi amin da dayiŋ dekgwit unun tebaisi nandan

gadañ kimotni. Añek bisapmi bisapmi Piñkop ya yañ iyin kimotni.

⁸ Ji kañ kimotni. Amin kindā da top gen kindā dayinban nandak nandakni di yolbam. Unjuden amin babikni gat ae wup yokwi kundu ae miktimyō kila añ dakon nandak nandak bañ timikgañ. Unjun Kristo dakon nandak nandak dima yolgañ.

⁹ Ji disi nandañ, Kristo amin nin yombem dagañek Piñkop dakon egip egipni tugañ imgut.

¹⁰ Ae Kristo kalonon gin egip egip bami jikon tugagit. Unjun kila amin mibili mibili miktimon ae kwen binap ekwan kisi dakon Amin Tagini egisak.

¹¹ Ji Kristo gat gadawit añek Kristo da pi agit do añek but kalip kili yopmañ mudawit. But kalip yopyop dakon anpak unjun giptim mandak dakon anpak yombem, mani unjun giptim dakon dima. Kristo da yo unjun butjikon agit.

¹² Ji telagi pakbi sowit bisapmon, Piñkop da ji gat ae Kristo gat kisi kimakbi tamogwan wayikgit. Ae Piñkop Kristo kimoron nañ aban pidagit unjun dakon tapmim madepni do nandañ gadañ, do telagi pakbi sowit unjun kimoron bañ paban pidawit yañ asak.

¹³ Kalip ji yokwi mibili mibili awit, añek but kalip dakon anpak yolba unjun

da dikban kimakgwit. Mani abisok Piñkop da pañpuluganban Kristo gat kisi egip egip ekwan. Añakwa Piñkop da diwarinin kisisi wiririk nimgut.

¹⁴ Nin gulusun morapmi agimañ, do Piñkop dakon gen teban mandabi da toñ unjun da gen yañ nimejek obisi pabiñ nimgut. Mani, Piñkop da Yesu tilak kindapmon kimakgit bisapmon papia tam unjun abidañ tilak kindapmon anjakgit. Yañ añek gen teban mandabi unjun kisi morap aban pasilakwan gen wagil kimakgit.

¹⁵ Yañ añek koñ tapmimi toñ dakon busuñi morap gat, ae koñ tapmimi toñ diwari gat dakon tapmim pabiñ yopgut. Añek Kristo da tilak kindapmon pi agit do añek, Piñkop da pabiñ yopban miñat aminyo da dabilon yo isali awit.

Nin Kristo gat kisi kili kimakgimañ, do gen teban morap da nin aripmi dima pañpulugogi

¹⁶ Yañdo, amin kindā da gen yañ damiñek jap pakbiyo dakon gen teban dima yolgañ, bo telagi bisap madep do bilagi bilagi dima yolgañ, bo ae kanek kalugi dakon bisap dima yolgañ, bo ae Sabat bisap yo kisi dima yolgañ, unjun morap do yum pindagakwa amin da gen di yañ dabam.

17 Unun yo bami noman tokdisak dakon wupmi gin. Yo bamisi unun Kristo.

18 Yan do anek amin kinda yo dipminon pindakgit unun do dayinek ji anelo gawak yomni do dayinban kan yum kanakwa dima pabin depjak. Unuden amin but kalip dakon anpak yolek iyi do nandak nandak amin yan nandan.

19 Unun amin Kristo busunin yipmanek unun da kagikon ekwan. Busunin unun da giptimni kisi upmokdok, anek giptim dakon sanbek morap sanbenakwan gadanek tagi ton. Anakwan giptim unun Pin kop da tapmimon tagan madep toso.

20 Ji Kristo gat kili kimakgwit, yan anek on miktim dakon nandak nandak yokwi kili yipman dekwit. Do ji nido abisok miktim amin da aripmon akwan? Ji nido on miktim dakon gen teban unuden yolgan?

21 "Ji yo dima timitni, ji yo dima noni, kisitgokon yo dima pan kutnoki. Ji yan ani kan, Pin kop da dabilon jimjimji ton."

22 Gen teban unun jap isali amin da don nan mudon unun do yon. Amin dagin gen teban unun yopmanek unun ban dayin dekan.

23 Asi, amin diwari gen teban unuden yolek nin Pin kop bamisi gawak imaman yan nandan, mani dimasi. Ae iyi do nandaba

pinakwa giptimni panupbal anek Pin kop da unun do tagisi nandan nimisak yan nandan. Unun gen teban yolek nandak nandak tagisi ban yolgan yan nandan, mani dimasi. Unun gen teban morap da nin panpuluganba but kalip dakon anpak aripmi dima pabin yopnen.

3

Nin Kristo gat kisi kimoron da kili pidagiman

1 Ji Pin kop da egip egip kalugi damgut anek Kristo gat kisi kimoron ban paban pidawit. Unun do anek ji Kwen Kokup dakon yo timit do nandak nandak ani. Unun kokupmon Kristo unun Pin kop da amin tet do kila amin madep yityit tamonikon yikdak.

2 Ji Kwen Kokup dakon yo dogin nandanek miktim dakon yo do dima nandani.

3 Nido ji amin kili kimakgwit yombem. Ji Pin kopmon gadanek egip egipji bamisi unun Kristokon pasili toso.

4 Kristo egip egipnin dakon mibili don altan noman toso bisapmon jiyo kisi unun gat Pin kop da tenjen madepmon altan noman tokdan.

Kristo unun nin da butgwan egek unun da aban nin minjat aminyo kalugi dagagiman

(Kilapmi 3.5-4.18)

Nin miñat aminyo kalugi agiman

⁵ Yanđo, ji miktim dakon anpak morap butjikon toñ unun dapba kimak mudoni. Nak anpak oden do yosot: yumabi anpak mibili mibili, ae yo yokwi ak do but kindap, ae yo morapmi timit do nandaba kik. Unun yo morapmi timit do nandak nandak unun da ji kokup kidat gawak yoman yan asak.

⁶ Piñkop da miñat aminyo anpak unuden anek geni dima guramikgan unun tomni yok-wisi yomdisak.

⁷ Jiyo kisi kalip Piñkop dakon gen dima guramikgwit bisapmon anpak unuden awit.

⁸ Mani abisok anpak unuden wiririk mudoni. Ji butjap dima nandani, ae amin do nandaba yokwi tok dima ani, ae amin do yanba yokwi tok dima ani, anek gen dima yogogi dima yoni.

⁹ Panmuwukbi notji top gen dima yoyini. Nido, but kalip gat anpakni gat kili yopgwit.

¹⁰ Anek ji kili amin kalugi dagawit. Asi, Piñkop da iyi ji pankaluk anek nandak nandak tagisi daminjakwan amin kalugi daganek iyi yombemsi ekwan.

¹¹ Do egip egip kalugi unudon, ji kisi arip gin. Amin Nwakwari Kabi bo Juda amin, unun yo isali. Bo ae giptim mandabi bo dima

mandabi, unun yo isali. Bo ae dubagikon amin geni nwakwari yon ae anpakni nwakwari an unun yo kisi yo isali. Bo ae oman amin bo oman amin dima, unun yo isali. Yo madep unun Kristo nin kisin dakon wukwinin egisak, ae nin kisi morapgan wan egisak.

Nin amin do but dasi galak tan yomyom anpak abidan kimotneñ

¹² Piñkop da ji kili manjigit da iyi dakon telagi miñat aminyo egakwa but dasi galak tan damisak. Do ji anpak oden ban yolek ani: Ji miñat aminyo kisi morap do bupmisi nandan yominjek yo tagisi anjomni. Ji disi do nandaba pinakwa miñat aminyo anpak yaworisi anjominek but yaworon da jigipani.

¹³ Ae jikon amin di gat gen di toñ kan, but tobil ani do bikbik yomni. Anek yum pindagek diwarini yopman yomni. Amin Tagi da diwarisi kili yopgut, do jiyo kisi notji dakon diwarini yopman yomni.

¹⁴ Ji amin do but dasi galak tan yomni, nido unun anpak da anpak morap yapman mudosok. Ae unun da anpak tagisi morap kisi jonjiban pi kalonjan.

¹⁵ Yum kanakwa Kristo da but yawot damisak unun da nandak nandakji kila

asak. Nido, Pinjokop da ji iyɪ do manjɪnek butji yawori tanjakwan giptim kalonji egipni do nandisak. Ae ji yo morap do Pinjokop ya yan iyini.

¹⁶ Kristo dakon gen yipba butjikon tebai tosak. Ji kalonj kalonj notji yoyɪndet aba nandak nandak kilegi timigek anpak tagisi banjin ani. Butjikon da Pinjokop ya yan iyini, ae Kap papiakon kap yoni, ae Pinjokop gawak imim dakon kap yoni, ae Telagi Wup da kap panalon an damisak unun yo kisi yoni.

¹⁷ Ae gen morap yoni, ae pi morap anikon nin Amin Tagi Yesu dakon minjat aminyo yan nandanek ani. Anjek Yesu da manon yo morap do Pinjokop ya yan iyini.

Pol da Yesu yolyol amin yuri kindan nian egipni do yagit

¹⁸ Minjat ji esi dakon gen nandanek guramitni. Nido, ji Amin Tagi dakon, ae anpak unun Pinjokop da dabilon kilegisi.

¹⁹ Ae wili ji minjatji but dasi galak tanj yominj kimotni, anjek buri si yokwi toni da arɪpmon anpak yokwi dima anyomni.

²⁰ Ae minjat monjiyo, ji menj datji dakon gen nandanek yo morapmon geni guramitni. Amin Tagi da unuden anpak yolni do galak toso.

²¹ Ae dat, ji monji gwayosi tebaisi yoyɪnba ji do nandaba yokwi tok di an dabam. Yan

aba yo tagi di nin da arɪpmi dima anej yan di nandabam.

Pol oman amin gat kila amin gat do yagit

²² Oman monji, ji kila aminji dakon gen morap guramik kimotni. Nindaba tagisi asak yan do anjek kapmat egek dandisak bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Ji Amin Tagi do pasal iminjek pi ani unun but dasi nandanek ani.

²³ Yo morap ani unun si teban tanjek ani. Amin dogin dima, Amin Tagi do pi aman yan nandanek ani.

²⁴ Disi nandan, don Amin Tagi da tomni damdisak. Tomni unun yo tagisi minjat amini do manjigɪt unun. Ji Kristo dakon pi monji ekwan, ae unun kila aminji egisak.

²⁵ Amin morap gulusun an, unun gulusunni dakon tomni timitdan. Pinjokop da minjat amin morap dakon anpak kokwin ak do arɪp gin asak.

4

¹ Kila amin, ji oman monjisi anpak tagisi ae kilegisi ban anyomni. Disi nandan, jiyo kisi oman monji egakwa Kila Aminji Kwen Kokup egisak.

Bisit tebai anjek anpak kilegi anej

² Bisit agak unun tebaisi abidan kimotni. Anjek bisit ani bisapmon si nandan kimagek Pinjokop ya yan iyini.

³ Piŋkop da ninyo kisi paŋpulugosak do bisit ani. Bisit iyinba Kristo dakon gen kalip pasili tagit unun yan tenjenoneŋ do Piŋkop da kosit yipmaŋ nimjak. Nin geni anjenjen ano miŋat aminyo da dima galak tajeŋk dam tebanon nepgwiŋ.

⁴ Bisit aba geni unun nomansi yan tenjenoneŋ. Piŋkop da yaŋsi abeŋdosi nandisak.

⁵ Ji paŋmuwukbi dima abi miŋat aminyo gat egipni bisapmon nandak nandak tagisi baŋ yolek anpak kilegi an kimotni. Bisapmi bisapmi Kristo da miŋtomon anpak agit, unuden ak do tagap toni.

⁶ Bisapmi bisapmi gen tagisi miŋat aminyo paŋpulugosi unun baŋgin yoni. Do gen di mibili nandak do dayini bisapmon geni kobogi gen tagisi baŋ yoyini.

Pol da Tikikus gat Onesimus gat yabekban Kolosi kigimal

⁷ Tikikus da nak da egip egip morap asat unun dayikdisak. Tikikus unun notninsi, ae pi isalnin, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi.

⁸ Nin niaŋ ekwamaŋ dakon geni dayinban nandani, ae ji dakon but paŋteban asak, mibili yan do anek jikon yabekgo kigit.

⁹ Nak Onesimus yabekgo Tikikus gat kigimal. Onesimus unun notnin tagisi.

Unun pi do but dasi nandaneŋ an kimokdok. Unun ji da kabikon amin kindi. Unun bamot da yo morap idon noman tawit unun do dayikdamal.

Pol da gildatni tagi Kolosi amin do yipban kigit

¹⁰ Aristakus, unun nak gat kisi dam tebanon ekwamak. Unun da gildat tagi yan dayisak. Ae Mak, Banabas dakon nugi, ununyo kisi gildatni tagi yan dayisak. (Nak Mak do gen kili yipbo nandawit. Gen unun yan: jikon apban kaŋ, but galagon da abidoni.)

¹¹ Ae amin kindi Yesu, amin da Jastus yan iyan, ununyo kisi gildat tagi yan dayisak. Israel amin kabikon unun amin kabi dagin nak gat pi anek Piŋkop dakon amin kila agakni teban tosak do pi amaŋ. Unun amin da butno tagisi anteban an.

¹² Epapras da gildat tagi yan dayisak. Unun ji da kabikon amin kindi, ae Yesu Kristo dakon oman amin. Ji da Piŋkop dakon galaktok morap nandaba pisaŋek tebai atni do bisapmi bisapmi bisit tebai asak.

¹³ Yaŋsi dayisat, unun da ji gat ae paŋmuwukbi morap kokup pap Laodisia ekwan gat ae Irapolis kokup papmon ekwan unun paŋpulugok do pi madepsi asak.

¹⁴ Luk, wuda wamakin unun but dasi galak taŋ

imaman, unun gat ae Demas gat da gildat tagi yan dayamal.

¹⁵ Laodisia kokup papmon panmuwukbi ekwan unun gildatno tagi yoyini. Ae Nimpa gat ae panmuwukbi morap unun mizat da yutnon muwukan ununyo kisi gildatno tagi yoyini.

¹⁶ Ji papia on manjinek Laodisia panmuwukbi do yipba kwan ununyo kisi da manjini. Ae papia Laodisia do yipbo kigit, ununyo kisi ji da tagi manjini.

¹⁷ Anek Akipus yan iyini, “Gak Amin Tagikon pi abidagil unun kilani tagisi anek pi unun tagisi abi.”

¹⁸ Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat. Dam tebanon sigin egisat, do dima intan namni. Pin kop dakon nandan yawotni jikon tosak.

Pol da Tesalonaika Amin do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Tesalonaika unun Masadonia Provins dakon kokup madepni. Pol Pilipai yipman deggit bisapmon Tesalonaika kokup madepmon kin panmuwukbi unun iyi panalon agit (Yabekbi 17.1-9 unudon koki). Mani Juda amin da kanba minat aminyo morapmi da Pol dakon gen nandanek Yesu yolyol amin dagawit, do nandaba yokwi tok an iminek Pol yolba Tesalonaika yipman kigit. Don pi isalni Timoti yabekban kin Yesu yolyol amin Tesalonaika egipgwit unun nian ekwan unun pindak nandanjo anek abin Pol iyigit.

Pol, Timoti da yo unun noman tawit dakon geni iyigit bisapmon, Pol ae Sailas ae Timoti da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadatni pan-teban ak do anek papia on mandawit. Nandak nandak amin morapmi da on papia do Pol da papia morap dima mandanek on papia nan mibiltoksi mandagit yan nandan. On papiakon Pol da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadat gat ae anpakni tagisi do but galaksi nandisak.

Tesalonaika panmuwukbi unun Yesu kosit nianon da apjak unun dima nandaba pisagit. Kristo dima tobil abinjakwan kili kimakgwit amin unun egip egip teban abidokdan, bo dima? Ae Kristo ni bisapmonsi apjak? Yanjo, mibili nandak do nandan. Pol da geni unun dakon kobogi mandan yominek anpak tagisi ankimagek Amin Tagi da apjak bisap do jomjom ani do yoyigit.

Pol gat pi isalni gat Tesalonaika amin do nandaba kikawit

(Kilapmi 1-3)

¹ Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji Pin kop Dat ae Amin Tagi Yesu Kristokon kili gadawit.

Pin kop da nandan yawok daminek butji pan yawot aban yawori tosak.

Pol da Tesalonaika amin dakon nandan gadat do but galaksi nandagit

² Bisapmi bisapmi nin ji do nandanek Pin kop ya yan iyan. Bisit amanon ji kisi do nandanek aman.

³ Nin ji dakon anpak do nandanek Pin kop Dat ya yan iyan. Nido nandan gadatji do anek anpak tagisi an, ae amin do but dasi galak tan yominek pi tebaisi an, ae tebaisi agek Amin Taginin Yesu Kristo ae tobil apdisak unun do nandan teban tanek jomjom an.

4 Not kabi, Pinjkop da ji do but dasi galak tanj damisak, ae ji iyi do manjigit yanjsi nandaman.

5 Nido Gen Bin Tagisi jikon anjigimanj unun gen nanjin dima anjigimanj. Unun tapmim gat ae Telagi Wup gat kisi da altanj damgut. Ae nandanj gadatnin unun tebaisi yanj disisi pindakgwit. Nin ji da binapmon egek ji panjplugok do pi agimanj unun disisi nandanj.

6 Pinjkop dakon gen abidanakwa jigi morapmisi noman tanj damgwit, mani nin gat ae Amin Tagi gat da jigi panjek kisik kisik pagimanj jiyo kisi unun anpak yolakwa Telagi Wup da kisik kisik damgut.

7 Anpakji tagisi unun nandanj gadat minjat aminyo morap Masadonia ae Akaia provinskon ekwanj do yolijnba pindakgwit.

8 Amin Tagi dakon gen yanj tenjtenjawit unun Masadonia ae Akaia provinskon ekwanj amin dagin dima nandawit, kokup dukwan dukwan kisi da ji da Pinjkop do nandanj gadawit unun dakon geni nandawit, do nin da sanjbenjek gen di yogogi mini.

9 Jikon opno nin tagisi timikgwit unun dakon geni unun minjat aminyo da iyi yonj. Ji kokup kidat yopmanjek but tobil anjek Pinjkop bamisi egip egip teban egisak unudon kinjek oman amini dagawit dakon geni yonj.

10 Ae ji Monji Kwen Kokup da tobil pikdisak unun do jomjom anjek ekwanj unun dakon geni kisi yonj. Monji unun kimakgit nanj Pinjkop da aeni aban pidagit. Unun Yesu da nin panjcutnanjban Pinjkop dakon butjap madep noman tokdisak bisapmon dima yokwi tonenj.

2

Pol iyi Tesalonaika kokup papmon pi agit do yosok

1 Not kabi, nin ji gat egipgumanj bisapmon pi agimanj unun dima sunj tagit, unun disisi nandanj.

2 Nin jikon dima kinjek Pili-pai kokupmon egipgumanj bisapmon anpak yokwi mayak mayagi anj ningwit, ae nindapba tepmi pagimanj, unun disisi nandanj. Mani jikon opgumanj bisapmon Pinjkopnin da nin panjteban anjakwan uwalnin yum pindagek jikon Gen Bini Tagisi yanj tenjtenjagimanj.

3 Nin Yesu nandanj gadanj imni do yanj damgumanj bisapmon, gen gulusunj kinda dima dayigimanj, ae nandak nandak yokwi di gat nandanjek pi dima agimanj, ae ji dima panjekewalgimanj. Unun dimasi.

4 Pinjkop da butnin panjiklik nindanjek iyi dakon galaktok yolek Gen Bin Tagisi yanj tenjtenjonej dakon pi nimgut. Yanjdo, minjat aminyo da nindaba pi tagisi anj yanj nindani do dima amanj. Pinjkop nin

dakon but pindat pindat amin unun da nindaban tagisi aman unun dogin nandanjek aman.

⁵ Ji nandan, ae Pinokop kisi nandisak, nin da ji dima pangalak agiman, ae ji dakon yo kabi do pindak galaktok anjek gen tagi unun dima dayigiman.

⁶ Ji bo ae amin di da man madep nimni yanon da pi dima agiman.

⁷ Asi, nin Kristo dakon yabekbini, do panpulugonisi do tagi dayinom. Mani, nin ji da bikbigon egipguman bisapmon men kinda da monjini upmokdok unun da tilak yaworisi egipguman.

⁸ Nin ji do but dasi galak tan damguman, do Pinokop dakon Gen Bin Tagisi damguman. Ae unun gin dima, notsi agiman do anjek ji panpulugok do egip egipnin kisi parekiman.

⁹ Not kabi, nin ji gat egek Pinokop dakon Gen Bin Tagisi yagiman bisapmon nin yo niban nan panjo anen yan do pi tebaisi agiman unun disi nandan. Nin dakon yiyit do jigi dima pani yan do gildari ae kalbi pi madepsi agiman.

¹⁰ Kristo nandan gadan iman amin jikon anpak agiman unun disi nandan, ae Pinokop yo kisi nandisak. Nin telagisi egek, anpak kilegisi anjek, gwaljigi mini egipguman.

¹¹ Dat kinda da minjat monjyonikon anpak asak,

unun da aripmon nin da jikon anpak yan gin agiman, unun disi nandan.

¹² Nin ji dakon but panjeban anjek but yokwi dima ani yan do dayin panjeban agiman. Ae anpak Pinokop da pindakban tagisi an unun ban ani do morapmi dayigiman. Pinokop da iyi dakon amin kila agak ae tilim kaganigwan egipni do yan damisak.

Panmuwukbi da nandan gadat bamisi anjek jigikon tebai akgwit

¹³ Ae yo kinda gat kisi do nandanjek bisapmi bisapmi Pinokop ya yan iyaman. Yo unun yan: Pinokop gen yanapno timikgwit bisapmon, amin dakon gen ban timikgaman yan dima nandawit. Pinokop iyi dakon gen ban timikgaman yan si nandawit. Gen damguman unun asi Pinokop dakon gen. Unun gen da nandan gadat amin jikon pi tebaisi asak.

¹⁴ Not kabi, Judia miktimon Pinokop dakon panmuwukbi morap Yesu Kristokon gadanbi da egi anan kwanon, yo noman tan yomgwit, jikon yan gin noman tan damgwit. Judia miktimon nandan gadat amin Juda amin da jigi morapmi anyomgwit, yan gin kokup isalji da jiyo jigi morapmi andamgwit.

¹⁵ Juda amin da Amin Tagi Yesu anakba kimakgit, ae kombi amin kisi dapba kimakgwit, ae nin nolba

kigimanj. Pinjkop da anpak pindakban injani anj unun anjek amin morap kisi uwal anj yomanj.

¹⁶ Amin Njwakjwari Kabikon Pinjkop gen dima yoyinenj yan do kosit sopsop ak do pi anj, nido Pinjkop da yokwikon banj dima timitjak do nandanj. Yan anjek kalipgwan da yokwi sigin anjek yokwini panjmuwuk kakwanba madepsi anjakwan apmenon Pinjkop dakon butjapni pabinj unun aminon tagit.

Pol da Tesalonaika amin aeni pindat do tagisi nandagit

¹⁷ Not kabi, nin bisap pisipmi ji depmanj degek dat kinda da minjat monjyoni yopmanjek dubagikon egisak unun dakon tilak egipgumanj. Nin ji dima dandagimanj, mani butninon da ji gat egipgumanj. Do aenin tobil kij ji dandak do pi madepsi agimanj. Nin ji dandakdosi nandamanj.

¹⁸ Nin jikon kik do nandagimanj. Nak Pol da jikon kosiri morapmi kik do pini agim, mani Sunduk da kosit sopmanj nimgut.

¹⁹ Amin Taginin Yesu aeni apjak bisapmon yo nido nandanjek injannikon tebai agek kisik kisik anenj? Ae pi agimanj dakon bami yo ninan yolino pi tagisi awit yanj nindasak? Nin ji do kisik kisik anenj.

²⁰ Asi, nin ji do nandanjek butnin tagisi asak, ae kisik kisik amanj.

3

Pol da Timoti Tesalonaika amin panjteban asak do yabekgit

¹ Nin ji dandak do tepmisi nandagimanj, do gen yanj anjteban anjek nit Atens kokupmon egek

² Timoti yabetdo jikon opgut. Timoti notnin unun Pinjkop dakon oman amin, unun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yanj tentenosok. Ji panjteban anjek nandanj gadatji panjplugosak do yabekgimak.

³ Jigi tepmiyo unun da noman tanj daba di da nandanj gadatji dima yipmanj detni yanj do yabekgimak. Disi nandanj, jigi ae tepmiyo unuden panenj do Pinjkop da kili nandagit.

⁴ Nin ji gat sigin egipgumanj bisapmon jigi morapmi paktamanj yanj dayigimanj. Disi pakyanji nandanj, yo dayigimanj unun kili noman tawit.

⁵ Mibili yanj do nak ji do nandaba kik anjek Timoti yabekgo ji dakon nandanj gadat pindat do opgut. Panjkewal Amin da ji panjkewalban manakwa pi agimanj unun isali asak yanj do pasalgim.

Timoti gen tagisi kinda anapban Pol kisik kisik agit

⁶ Timoti jikon da ninon tobil abanjek gen tagisi kili niyik. Ji da nandanj gadat tebai anjek amin do but dasi galak tanj yomanj unun do niyik. Ae bisapmi bisapmi nin

do nandanek tagisi nandan
yan yosok. Nin ji dandakdosi
nandaman, yan gin jiyo
kisi nin nindakdosi nandan
yan yo kisi niyik.

⁷ Not kabi, nin jigi ae
tepmiyo panek ji da nandan
gadad tebai an unun dakon
geni nandanek unun da
butnin panjeban asak.

⁸ Amin Tagikon gadanek
tebai akgan yan nandaman,
do nin egip egip bamisi
ekwaman.

⁹ Nin ji do nandanek
Pinjkopnin da inamon kisik
kisik madepsi anek Pinjkop ya
yan iyino aripmi dima asak.

¹⁰ Gildari ae kalbi Pinjkop da
nipban abin ji dandanek nan-
dan gadatji da tetgin yo nido
wadan unun damnen do bisit
madepsi anek ekwaman.

*Pol Tesalonaika amin kin
pindat do bisit agit*

¹¹ Pinjkop Datnin gat ae
Amin Taginin Yesu gat da
kosit yipman nimanakwan
jikon openen kan tagisi yan
nandaman.

¹² Amin Tagi da ji panjagap
aban ji kabikon ae amin
morap kisikon but dasi galak
tan yomyom anpak unun
madepsi paptan iren tosak
do nandaman. Nin da ji do
madepsi but dasi galak tan
damaman unun da tilagon
ani dosi nandaman.

¹³ Yan anakwa Amin Taginin
Yesu Kristo da butji panjeban
anakwan iyi dakon minjat
amin kabini morap gat

anpak bisapmon ji telagisi ae
gwaljigi minisi Pinjkop Datnin
da inamon atni dosi nandisat.

Tesalonaika amin anpak tagisi an kimotni

(Kilapmi 4-5)

4

Yumabi dima ani

¹ Not kabi, mibi do yan
dayisat. Anpak morap Pinjkop
da pindakban tagisi an
unun anidosi nin da kili
doligiman, ji unun ban yolek
an. Mani abisok Amin Tagi
Yesu da manon unun anpak
sigin sanjenek madepsi an
kimotnisi do dayin panjeban
aman.

² Amin Tagi Yesu da yan
mudan niban nawa gen
dayigiman unun disi nandan.

³ Pinjkop da ji telagisi egek
yumabi anpak mibili mibili
dima ani do nandisak.

⁴ Giptimji dakon galaktok
yokwi dima yolni do kila
tagisi anek telagisi egek amin
bamisi da tilagon egipni.

⁵ Galak tok yokwisi gat, ae
nandak nandak yokwisi gat
da ilik panjwa Pinjkop dima
nandan iman amin da yum-
abi an unuden di abam.

⁶ Ji panmuwukbi wili notji
panjkwalek yumabi anpak
unuden minjatni gat dima ani.
Amin Tagi da anpak unuden an
amin yo yokwisi anyomdisak.
Nin unun dakon nawa gen
tebaisi kili dayigiman.

7 Piŋkop da yumabi anpak mibili mibili aneŋ do dima yaŋ nimgut. Telagiŋsi egipneŋ do yaŋ nimgut.

8 Yaŋdo, gen on abiŋ yipmandak amin uŋun amin dakon gen naŋ dima abiŋ yipmandak. Uŋun Piŋkop, Telagi Wupni damisak, uŋun dakon gen naŋ abiŋ yipmandak.

Anpak tagiŋsi an kimagapno teban tosak

9 Paŋmuwukbi notji do but dasi galak taŋ yomiŋ yomiŋ ani uŋun do gen di dima mandagi nandisat, nido Piŋkop da iyi uŋun do kili dayiŋ dekgit.

10 Ji asi paŋmuwukbi notji Masadonia provinskon dukwan dukwan ekwan uŋun do but dasi galak taŋ yomaŋ. Mani, uŋun anpak sigin sanbenek madepsi anakwa pap tosak dosi dayamaŋ.

11 Ji yawori egek disi da egip egipmon yo morap agagi uŋun dogin nandaŋek amin diwari da egip egip niaŋ an uŋun dakon geni baŋ yaŋek dima egipni. Kalip dayigimaŋ uŋun da aripmon ji kisitji da pi anek uŋun baŋ egip egipji dakon kila ani.

12 Yaŋ anek kaŋdo amin da kisiron dima egipni. Anakwa paŋmuwukbikon dima sanbenbi amin da anpakji pindagek nandaba wukwan damni.

Amin Tagi da abiŋ nin paŋmuwutdisak

13 Not kabi, amin kili kimakgwit kabikon yo ni da noman tokdaŋ uŋun ji da pakyaŋsi nandani do nandamaŋ. Piŋkop dima nandaŋ gadaŋ iman amin da kimakbi aripmi dima pidoni yaŋ nandaŋek bupmi madepsi nandaŋ uŋudenŋ di abam.

14 Yesu kimakgit da aeni pidagit yaŋsi nandaŋ gadaŋ. Yaŋ agit do nin yaŋsi nandamaŋ, Piŋkop da amin Yesu nandaŋ gadaŋ imiŋek kili kimakgwit amin uŋun Yesu gat timikban apdaŋ.

15 Amin Tagi iyi dakon gen dayamaŋ uŋun yaŋ: Amin Tagi tobil apjak bisapmon nin kalugi ekwamaŋ amin da amin kimakbi mibil taŋ yomiŋek dima kikdamaŋ.

16 Amin Tagi iyi Kwen Kokup da piŋek yaŋ tidaŋek gen teban kinda yosak. Anakwan anelo mibiltogi da gen yaŋakwan Piŋkop dakon kwen yosak. Anakwan Kristo nandaŋ gadaŋ imiŋek kimakgwit amin da kalip pidokdaŋ.

17 Uŋun bisapmon miŋat aminyo kalugi sigin egipneŋ amin nin wigino uŋun amin gat gikwemon muwugek kwen binap Amin Tagi gat domdom akdamaŋ. Anek Amin Tagi gat bisap dagok dagogi mini egi wigikdamaŋ.

18 Ji notji paŋteban ak do gen on notji yoyiŋ yoyiŋ ani.

5

*Nin si tagap tanjek egapno
Amin Tagi apjak*

1 Not kabi, unun yo morap ni bisapmon, bo ae ni gildaron noman tokdan unun do dima mandagi nandisat.

2 Nido disi nandan, Amin Tagi apjak dakon gildat unun kabo noknok da kalbi but pisoni mini aban unun da tilak but pisoni mini apdisak.

3 Amin da yan yokdan, "Yaworisi ekwaman, ae yo di da nin aripmi dima panupbal ani." Yan yanakwa unudon gin minjat da monji panjalak do but pisoni mini monji suganakwa tepmi pan unun da tilak tepmisi tasik tokdan, ae aripmi dimasi pulugan kikan.

4 Mani not kabi, ji pilin tukgwan dima ekwan, do unun gildat kabo noknok da yan noman tan daban dima wiripdatdan.

5 Ji kisisi tenjen; ae gildat dakon amin. Nin kalbi ae pilin tuk dakon amin dima.

6 Yan do, amin diwari da dipmin pak ekwan unun da tilak dima egipnen. Kalugi egek nin do kila tagisi anek egipnen.

7 Dipmin pokgon amin unun kalbi pokgon, ae pakbi teban nanek but upbal an amin unun kalbi an.

8 Mani nin gildat dakon amin, do nin nin do kila tagisi anek egipnen. Nandan gadat gat, ae amin do but dasi

galak tan yomyom anpak ban pibit kutnoknin do panen. Ae Pin kop da yokwikon ban wagil timitdisak yan nandan teban tanjek jomjom aman unun da busun kutnoknin asak.

9 Pin kop da butjapni panen do dima manjigit. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do anek nin yokwikon ban timitjak do manjigit.

10 Yesu nin do anek kimakgit. Sigin egapno apjak bo kimagapno apjak unun iyi gat egipdaman gin, mibili yan do anek kimakgit.

11 Yan do, ji abisok an, yan gin notji panpuluganek butni pan teban an an ani.

*Pin kop da panmuwukbi
panpulugan ban anpak tagisi ban
timitni*

12 Not kabi, ji kila aminji gawak yomni. Unun amin ji dakon wukwisi egek ji da binapmon pi tebai anek nawa gen dayan. Amin Tagi da unun amin kila aminji egipni do panalon an yopgut.

13 Pi madepsi an unun do nandanek nandaba wukwan yominek but dasi galak tan yomni. Ae not kabisi gat but kalon anek yawori egipni.

14 Not kabi, anpak ani dosi nandaman unun yan: kurak tok amin pi ani do tebai yoyini, ae yo tagi dima anen yan nandan amin butni pan teban ani, ae tapmimni mini amin panpulugoni. Amin

kisi do but yaworon da kulabik ani do bikbik yomni.

15 Amin da yokwi anɗaba kaɗ, tamoni do kobogi yokwi dima anɗyomni. Bisapmi bisapmi disikon ae amin kisikon anɗpak tagisi anɗyom do pi tebaisi ani.

16 Bisapmi bisapmi kisik kisik anɗek egipni.

17 Bisit yipman deri mini anɗek egipni.

18 Yo nianɗen di noman taɗ daba kaɗ, ji Pinɗkop ya yaɗ iyini, nido Pinɗkop da Yesu Kristokon gadawit amin ji anɗpak yaɗ ani do nandisak.

19 Telagi Wup da butjikon yo kinda ani do kindap da yaɗ soɗban kaɗ dima abi kimotjak.

20 Ae amin kinda da kombi gen dayik do aban kaɗ dima kurak taɗ imni.

21 Mani gen morap gat ae anɗpak morap gat kokwin tagisi ani. Anɗek yo tagisi baɗ timigek

22 yo yokwi morap paɗpekwolni.

23 Pinɗkop but yawot nimisak unɗun da ji paɗtagap aban egip egipji kisi parek iminɗek telagisi egipni dosi nandaman. Yaɗ anɗek wupji ae butji ae giptimji dakon kila anɗakwan diwarisi mini egakwa Amin Taginin Yesu Kristo tobil apjak.

24 Pinɗkop ji yaɗ damgut unɗun da jikon pi aban unɗun yo morap noman tokdaɗ, nido

Pinɗkop gen yosok unɗun dimasi yapmanɗak.

25 Not kabi, Pinɗkop da nin paɗpulugosak do bisit ani.

26 Paɗmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but daɗi timitni.

27 Amin Tagi da manon da tebai yaɗ dayisat, on papia paɗmuwukbi kabi kisikon manjin yomni.

28 Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandaɗ yawotni jikon tosak do bisit aman.

Pol da Tesalonaika Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Tesalonaika panmuwukbi unun Kristo ae tobil apjak bisapmon yo ni da noman tokdan yan do nandak nandak morapmi awit. Panmuwukbi diwari da Amin Tagi dakon Gildat kili noman tak yan yawit. Anakwa diwari da unun nandanek pi dima anek jomjom gin anek egipneŋ yan nandawit. Do Pol ae Sailas ae Timoti gat da nandak nandakni panmilip ak do anek papia on mandawit.

Pol da unun bisap dima noman tak yan yosok. Mibiltok minjat aminyo kwen wigik anakwa yokwi morapmi noman tokdan. Anakwa gen teban pabiŋ yop amin kinda noman tanek Kristo do uwal madepsi akdisak.

Pol da minjat aminyo nandan gadaron tebai agek jigi pani do yoyigit. Pol iyi gat ae pi isalni gat da iyi dakon nan potni do pi tebai an, yan gin ani do yoyigit. Pi ak do dima kurak toni, ae amin panpulugok do dima kurak toni do yoyigit.

*Amin Tagi don apdisak
(Kilapmi 1-2)*

¹ Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji Pinjkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo gat kili gadawit.

² Pinjkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yan yawotni ae but yawotni jikon tosak do bisit aman.

*Tesalonaika amin jigi
bisapmon tebai akgan*

³ Not kabi, nin bisapmi bisapmi ji do nandanek Pinjkop ya yan iyaman. Yan aman unun da tagisi, nido nandan gadatji unun pap tanek teban tosak, ae ji morap kalon kalon notji do but dasi galak tan yomyom anpak unun sigin pap tan anan kisak.

⁴ Mibili yan do nin Pinjkop dakon panmuwukbi morapmon agek ji dakon man pawikwaman. Anek uwal da yokwi andaman ae jigi morap pan unun do yoyinek yan yoman, “Tesalonaika amin unun tebai agek nandan gadatni tebai abidanek jigi ae tepmiyo morapmi pan.”

*Pinjkop anpak kilegikon da
nin kokwinikdak*

⁵ Unun yo morap noman tan daman unun da nin yan nolisak: Pinjkop kokwin kilegi gin asak. Ji Pinjkop da Aminon Kila Asak unun aba pidok do anek tepmi unun do pan. Ae Pinjkop da ji panpuluganban kilek tanek aminon kila asak da kagagwan tagi egipni.

⁶ Piŋkop da gen kokwin kilegisi asak, do jigŋi daman amin unun kobogi do jigŋi iyŋi yomdisak.

⁷ Ae jigŋi abisok paŋ unun paŋyawot anjakwan yawori egipdan, ae ninyo kisi yaŋ gin. Amin Tagi Yesu aneloni tapmimi toŋ gat ae kindap teban gat Kwen Kokup yipman degek noman tosak bisapmon Piŋkop da yo yaŋ akdisak.

⁸ Yesu piŋek Piŋkop dima nandan iman amin gat ae Amin Taginin Yesu dakon Gen Bin Tagisi dima yolgaŋ amin gat kisi yo yokwisi anyomdisak.

⁹ Unun amin kobogi yokwisi yaŋ baŋ pakdan: Amin Tagi gat ae tilimni tapmimi toŋ unun da dubagisikon egek bisap dagok dagogi mini wagil yokwisi egipdan.

¹⁰ Amin Tagi si apjak gildaron amin kabini nandan gadan imgwit unun da man madep imiŋek madepsi ankisini do anek apdisak. Jiyo kisi unun gat egipdan, nido nin da Piŋkop dakon gen dayino nandaba bamisi agit.

Piŋkop da Tesalonaika amin paŋteban asak do bisit an

¹¹ Jigŋi tepmiyo noman taŋ damdan nin unun do nandanek Piŋkop da ji paŋpulugosak do bisit yipman deri mini aman. Nin Piŋkop da paŋpulugaŋban anpak ani do yaŋ damgut unun aripmi tagi ani do nandan.

Nandan gadaron da pi morap ak do nandan, ae anpak tagisi morap ak do nandan unun Piŋkop da tapmim daban ani do bisit aman.

¹² Yaŋ anek Amin Taginin Yesu dakon man awigini, ae unun da ji dakon man kisi awigisak. Piŋkopnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok damiŋakwan yo morap unun jikon tagi noman toni.

2

Gen teban yapyap amin noman tokdisak

¹ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo aeni tobil apban unun gat muwutdaman unun do dayikdaman. Ji mirak pakyaŋsi yopni do tebai dayaman.

² Amin Tagi dakon gildat kili abik dakon gen di nandan kaŋ, dima wiripdagek pasolni. Amin kinda da kombi gen yaŋek, bo ae Piŋkop gen yaŋ tentenajek, bo ae nin da papia kinda mandanek Amin Tagi kili abik yaŋ yipguman yaŋ amin da dayinba kaŋ, geni dima nandan yomni.

³ Yum pindagakwa amin di da kosit mibili mibilikon da ji dima paŋkewalni. Nandani, unun gildat tepmi dima noman tokdisak. Mibiltok amin morapmi da kwen wigik anek Piŋkop manji imdan, ae gen teban yapyap amin noman tokdisak. Unun

amin Tipdomon pigisak do parekbi.

⁴ Amin da yo morap gawak yominek pinjknin yan yon unun do uwal akdisak. Unun yo morap pabin yopmanek iyi dakon man awigikdisak. Anek Pinjkop da Telagi Yut Madepmon pawigi yigek "Nak naga Pinjkop" yan yokdisak.

⁵ Nak ji gat egipguman bisapmon unun do kili dayigim. Ji unun kili intawit, ma?

⁶ Yo ni da gen teban yapyap amin kosit sopman iminakwan tepmi dima noman tosok unun disi nandan. Ni bisapmon noman togi unun bisapmonsini noman tokdisak.

⁷ Abisok gen teban yapyap anpak unun pasilikon da asak. Pasilikon tanjakwan don Pinjkop da bikbik iminakwan noman tokdisak.

⁸ Unun bisapmon gen teban yapyap amin da noman tokdisak. Noman tanban Amin Tagi Yesu da iyi dakon gen migan nan anakban kimotdisak. Amin Tagi tilim gulgwani gat abin noman tanek unun dakon tenjen da gen teban yapyap amin obisi anupbal akdisak.

⁹ Gen teban yapyap amin unun noman tanek Sunduk da tapmimon da amin panjkwel do wasok tapmimi ton mibili mibili gat ae yo masi masimi mibili mibili akdisak.

¹⁰ Panjkwel yokwisi mibili

mibilikon da wagil tasik tokdan amin ban panjkwelakdisak. Unun wagil tasik tokdan, nido gen bami but dasi abidanek yokwikon da pulungan kik do dimasi galak tawit.

¹¹ Do top gen do nandan gadani do anek Pinjkop da nandak nandakni madepsi panupbal akdisak.

¹² Anjakwan amin morap gen bami dima nandan gadanek anpak yokwi ak do madepsi galak tawit amin unun gen pikon atni bisapmon kobogi yokwisi timitdan.

Pinjkop da ji yokwikon ban timit do kili manjigit

¹³ Mani not kabi, Amin Tagi da ji do but dasi galak tan damisak. Nin toktogisi ji do nandanek Pinjkop ya yan iyinen yan si nandaman. Nido Pinjkop da yo morap dima wasanban noman tanakwa ji yokwikon ban timit do kili manjigit. Telagi Wup da ji panjelak aban gen bami nandan gadanba unun kosiron da ji yokwikon ban timikgit.

¹⁴ Unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilim madepni da kagagwan egipni do nandisak. Yan do anek Gen Bin Tagisi nin da yan tenjenagiman unun da ji kili yan damgut.

¹⁵ Do not kabi, ji tebai atni. Pinjkop dakon gen nin da dayin tenjenagiman bo ae papiakon da mandanek dayin

dekgimanj unjun guramik kimotnisi.

¹⁶ Amin Taginin Yesu Kristo gat ae Pinjkop Datnin gat da nin do but dasi galak tarj nimamal. Anek nandan yawok nimisak do anek toktogisi butnin panjteban aban tagisi tosok, ae nin panpulanganban nandan gadat anek Pinjkop da yo tagisi an nimjak do jomjom aman.

¹⁷ Unjun da butji panjteban anek panpulanganban anpak tagisi morap anek gen tagisi ban yoni dosi nandaman.

Tesalonaika amin pi akdo kuragi nandan unjun panmilip ani

(Kilapmi 3)

3

Pinjkop da nin panpulgusak do bisit ani

¹ Not kabi, nin mibi genin unjun yan: Ji Pinjkop da nin panpulgusak do bisit ani. Anakwa Amin Tagi dakon gen da tepmisi kin iren tanjakwan ji da geni do nandaba wigigit unjudej gin amin da yan gin nandani.

² Ae Pinjkop do bisit aba nin amin yokwi da kisiron ban timitjak. Ji disi nandan, amin morapmi Kristo dima nandan gadan iman.

³ Mani Amin Tagi gen yosok unjun dimasi yapmandak. Unjun da ji panjteban anek kilasi tagisi anakwan Yokwi Ami da jikon yo kinda aripmi dima asak.

⁴ Ae Amin Tagi da panjtagap aban anpak morap ani dosi dayigiman unjun an yan si nandaman. Ae don kisi yan gin akdan yan si nandaman.

⁵ Amin Tagi da nandak nandakji panjtagap aban Pinjkop da amin do but dasi galak tosok anpak gat, ae Kristo da tebaisi agek jigi pagit unjun pakyan si nandaba pisosak dosi nandaman.

Amin kisi morap pi anisi

⁶ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi yan dayaman. Panmuwukbi not diwari jap pi ak do pi do kurak tanek isalsi egek nin da gen damguman dima guramigan kan, ji unjun amin da dubagikon egipni.

⁷ Ji disi nandan, nin dakon anpak yol kimotni kan tagisi. Ji gat egipguman bisapmon, isalsi dima egipguman.

⁸ Amin da kisiron jap di isalsi dima timikgiman. Nin si yunguman. Jigi dima damnen yan do gildari ae kalbi pi tebaisi agiman.

⁹ Jikon jap dima timitnen yanon da dima. Jap nimnisi do tagi dayinom, mani yan dima agiman. Nido, anpak tagisi disi yolek ani, nin unjun dolik do anek unjun do yan agiman.

¹⁰ Disi nandan, ji gat sigin egipguman bisapmon yan dayigiman, pi dima ak do nandisak amin, unjun jap dima nosak.

¹¹ Mani, abisok jikon amin diwari isalsi ekwan dakon geni nandaman. Pi kinda dima an. Ujun amin diwari da egip egip nian an unun dakon geni banjin yanek ekwan.

¹² Amin Tagi Yesu Kristo da manon da unun amin do gen tebaisi yan yomaman, unun egip egipni panjkilek anek iyi dakon kila ak do pi an kimotni.

¹³ Not kabi, anpak tagisi ak do dima kurak toni.

¹⁴ Amin kinda gen morap on papiakon mandaman unun dima guramitjak kan, unun amin yan amin kinda yan kokwinikba agakwan, ji unun da dubagikon egipni. Yan anakwa mayagi pasak.

¹⁵ Ujun uwalnin yan nandan imni yanon da dima yoman. Ujun notnin yan nandan iminek, nawa gen iyini.

Pol dakon gildatni tagi

¹⁶ Amin Tagi but yawot ami, toktogisi yo morapmon butji panyawot aban butji yawori tosak, ae ji morap gat kisi egipjak do bisit aman.

¹⁷ Nak Pol, nak da naga ji do gildat tagi mandisat. Papia morap mandisaron gen oden ban mandisat. Ujun nak dakon papia dakon tilak asak.

¹⁸ Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni ji morap kisikon tosak do bisit aman.

Pol da Timoti do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Timoti unun Yesu yolyol amin bulagi kinda. Unun Lista kokup pap Galesia Provinskon amin kinda. Meni unun Juda miñat kinda, anjakwan datni unun Grik amin kinda. Pol da Timoti abidanban kisi agek Pinjkop gen yan tentenok do pi agimal (Yabekbi kilapmi 16-20 unudon koki). Timoti Epesas kokup papgwan panmuwukbi egipgwit dakon kila amin daganjakwan Pol da papia on mandan imgut.

Papia on da mibiltok yosok unun yan: Amin diwari da miñat aminyo dakon nandan gadatni panupbal ani yan do Timoti kan kimotjak do iyigit. Unun amin dakon nandak nandakni njwakjwari tawit unun yan: On miktim dakon yo morap unun tagi dima, do miñat aminyo egip egip abidok do nandan unun jap diwari dima nok do gen teban yopgwit, ae miñat yo kisi dima pani do yansop an yomgwit.

Gen madepsi kinda gat mandagit. Pinjkop gawak imim silip unun kila tagisi ani, ae panmuwukbikon pi tagisi ani do mandagit. Ae nianjen amin da panmuwukbi dakon kila amini egipni ae pi amini egipni unun do mandagit.

Mibi do Pol da Timoti Yesu Kristo dakon pi amin tagisi egipjak, anek Yesu yolyol amin kalon kalon do ni anpak tagisi ban anyomjak unun do mandagit.

Timoti iyi gat ae panmuwukbi gat kisi dakon anpak kilani tagisi asak

(Kilapmi 1-6)

1 Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda da on papia mandisat. Pinjkopnin yokwikon ban timit timit aminin gat ae Yesu Kristo unun nandan teban tanek jomjom anek ekwaman unun bamot da nak yabekbi pi aben dosi nayigimal.

2 Timoti, gak nandan gadat asal do nak da gandabo gak monjinosi asal. On papia gak do mandan gamisat. Pinjkop Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon bupmini gat ae but yawotni gat gagon tosak.

Top gen morap do kan kimotneñ

3 Nak Masadonia miktimon kinjek gen gayigim unuden aeno sigin gayisat. Gak Epesas kokupmon sigin egek miñat aminyo Pinjkop gen yoyin dekan amin di yoyindet ani bisapmon top gen dima yoni do gen tebaisi yoyiki.

4 Ae babakni dakon binap gen gat ae babakni dakon mibili gat do dima yoni do tebaisi yoyiki. Gen unuden da gen emat panalon asak. Unun

da Pinjkop dakon pi dima jonjkdak. Nandan gadat anjek Pinjkop dakon pi aripmi tagi anej.

⁵ Amin da notni do but dasi galak tan yominek egipni, mibili yan do gen teban on yipmandat. Amin nandan gadat bamisi anjek, ae burikon gwaljigi mini egek, ae butnikon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi asak kan, amin do but dasi galak tan yomyom anpak tagisi tosak.

⁶ Amin diwari da unun anpak yopmanjek gen isali banjin yanjek ekwan.

⁷ Unun amin Pinjkop dakon gen teban yoyindet ak do tagisi nandan. Anjek nin da bamisi yoman yan nandan, mani gen yon dakon mibili dima nandan pisanjek yon.

⁸ Nin nandaman, gen teban Pinjkop da ni pi nan asak do nandagit unun asak kan, gen teban unun yo tagisi kinda.

⁹ Gen teban unun amin kilegi do dima toso. Unun gen teban pabin yopmanjan amin, ae kwen wigik an amin unun do toso. Unun Pinjkop manji iminek yokwi an amin, ae Pinjkop gawak im do dima galak tanjek Pinjkop dakon yo do yanba yokwi tok an amin do toso. Gen teban unun amin men datni gat ae amin diwari gat dapba kimokgon amin do toso.

¹⁰ Gen teban unun amin yumabi mibili mibili an, ae wili da wili notni gat wam

ton amin do toso, ae amin kabo panjisibin panji oman monji egipni do monen pan amin gat, ae top yon amin gat, ae topmon da geni panjeban an amin gat unuden amin do toso, ae Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unun yapmanjek anpak yokwi diwari an amin unun kisi do toso.

¹¹ Gen bamisi unun Pinjkop da Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben do namgut unun. Pinjkop unun tilim madepnikon egisak. Unun anjksin kimotnejsi.

Pinjkop dakon bupmini do Pol da ya yan iyigit

¹² Amin Taginin Yesu Kristo da tapmim naminek nak pini unun aripmi tagi aben yan nandanek nak manjigit, do ya yan iyisat.

¹³ Asi, nak kalip uwalon da jigilak an iminek manji gen yan ingum. Mani Pinjkop da bupmi nandan namgut, nido yo niban agim unun dima nandanek Monji do dima nandan gadan ingum.

¹⁴ Amin Taginin da nak do nandan yawot wagil madepsi an namgut. Anjek Yesu Kristokon sanbegim do anjek nandan gadat anpak gat ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak aben do nak anjtagap agit.

¹⁵ Yesu Kristo yokwi pakpak amin timit do miktimon pigit. Gen unun bamisi amin kisi da nandanek nandan gadat tagi ani. Nak naga yokwi

pakpak dakon mibiltok amin egipgum.

¹⁶ Mibili yan do anek nak do bupmi nandagit. Minjat aminyo nagon yo agit unun kanek yanjsi nandani: Yesu Kristo da yokwi pakpak amin do nandan yawok yominek but tobil ani do bikbik madepsi yomisak. Yan nandanek nandan gadan iminek egip egip teban abidoni, mibili yan do yokwi pakpak dakon mibiltok amin nak do bupmi nandagit.

¹⁷ Pinjop unun Kila Amin Madep toktok teban egisak. Unun aripmi dima kimori, ae amin da aripmi dima kokogi. Unun kalongin Pinjop, do dagok dagogi mini man madepni gat ae tilim gulgwani gat tan anan kikdisak. Unun asi.

Timoti, gak anpak yokwi pabij yop do pi tebaisi abi

¹⁸ Timoti, monjino, gak do kombi gen yawit, nak unun do nandanek gak da yo abi unun do gayikdisat. Kombi gen unun da gak anteban anakwan anpak yokwi pabij yop do emat abi.

¹⁹ Emat unudon Yesu nandan gadan iminj kimagek butgokon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi anek egipbi. Amin diwari yokwi aman yan nandan mani yankwok aba Pinjop da panjilek asak do dima nandan. Do nandan gadatni tap wakga da yan tipmon tidanek tuwil kwan.

²⁰ Imenius gat Aleksanda gat da yan abal nak da Sunduk da kisiron yopgum. Unun nandak nandak kilegi timigek bunon Pinjop do gen yokwi dima yonjil do anek unun agim.

2

Pinjop da amin morap kisi panpulugosak do bisit iyinenj

¹ Yo madepsi abi do nandisat unun yan; gak da minjat amin morap yoyinbi bisit mibili mibili anek Pinjop ya yan iyinek amin morap kisi panpulugosak do bisit iyini.

² Kili amin madep gat ae kila amin morap diwari kisi panpulugosak do bisit ani. Yan anek kanjo tayanjok egek butnin yawori tanakwa Pinjop dakon galaktok morap yolek telagisi egipnenj.

³ Bisit yan anen kan unun tagisi. Pinjop Yokwikon Ban Timit Timit Aminin unun da yan anen do tagisi nandisak.

⁴ Unun amin morap kisi yokwikon ban timikban gen bami nandaba pisoni do nandisak.

⁵ Nin nandaman, Pinjop kalonji dagin egisak, ae Pinjop ae minjat aminyo dakon binap amin kalonji dagin egisak, unun amin Yesu Kristo.

⁶ Kristo minjat amin morap yuman nok do egip egipni parekgit. Yan anakwan Pinjop da bisap yipguronsi minjat amin morap yokwikon ban timit do si nandisak yanjsi noligit.

7 Piŋkop da nak iyi dakon geni yaŋ tenŋok abeŋ do yabekbi pi namgut. Top dima yosot, bamisi yosot. Amin Nwakŋwari Kabikon kiŋ yoyiŋdet abo Kristo nandan gadan imiŋek gen bami nandani do aŋek pi uŋun namgut.

8 Nak wili kokupmi kokupmi ekwan uŋun telagi kisitni paŋenagek bisit ani do nandisat. Butjap ae gen emari mini egek bisit ani do nandisat.

Pi tagisi da miŋat dakon tilimni asak

9 Ae gen kinda uŋun yaŋ: Miŋat imal pak do kaŋ, giptimni tagi witjini uŋun da aripmon gin pani, wili da pindak galaktok ani yaŋon da imal yumaŋ nogi wukwi baŋ dima pani. Busuŋ daŋgwani dima paŋtilim ani, ae gol kindiriŋyo baŋ giptimji dima paŋtilim ani.

10 Piŋkop yolek gawak imisat yaŋ yoŋ miŋat pi tagisi mibili mibili ani. Uŋun da tilimni bamisi asak.

11 Miŋat iyi do nandaba piŋakwa gen dima yaŋek tayanŋok egek Piŋkop dakon gen timit do pi ani.

12 Nak miŋat yopbo wili dakon mibiltok amin egek Piŋkop dakon gen do yoyiŋdet ani do dimasi nandisat. Mirak gin yopmaŋek egipni.

13 Nido, Piŋkop Adam naŋ mibiltok wasaŋek buŋon Ip wasagit.

14 Ae Adam top gen do dima nandan gadagit. Miŋat da top gen nandan gadaneŋ yokwi agit.

15 Mani miŋat uŋun monji tagi paŋalani. Yaŋ aŋek nandan gadat aŋek amin do but dasi galak taŋ yomiŋek ae telagi egek aŋpak tagisi aŋek egipni. Uŋun aŋpak morap yipmaŋ deri mini ani kaŋ, Piŋkop da yokwikon baŋ timitdisak.

3

Paŋmuwukbi dakon kila amin aŋpak tagisi baŋ ani

1 Gen on bamisi: amin kinda paŋmuwukbi dakon kila amin kinda egipdosi nandisak kaŋ, uŋun pi tagisi kinda naŋ abidok do nandisak.

2 Kila amin uŋun aŋpak kilegisi gin aŋakwan amin da gulusuŋni kinda dima koni, ae miŋat kalonji dakon eni egipjak, ae iyi dakon kila tagisi asak, ae nandan kokwin tagisi aŋek aŋpak tagisi baŋgin asak, ae amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae yoyiŋdet agakni uŋun tagisi.

3 Uŋun pakbi teban naŋek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, yawori egisak, ae gen emat dima asak, ae moneŋ timit do tek kindap dima asak.

4 Uŋun iyi dakon gwakni kila tagisi aŋakwan monji gwayoni da gawat gawaron da geni tagisi guramiŋkaŋ.

⁵ Amin kinda iyi dakon gwakni kila tagi dima asak kan, Pinjkop dakon panjmuwukbi kabi dakon kila aripmi dima asak.

⁶ Amin kinda Yesukon kaluk sanbesak unun da kila amin pi dima asak. Unun iyi do nak amin madep kinda yan nandanek kwen wigik aban Pinjkop da Sunduk gen pikon yipgut, yan gin gen pikon di yipban.

⁷ Amin unun panjmuwukbikon dima sanbewit amin da kanba amin tagisi asak unuden da kila amin man tagi abidosak. Kanba yokwi asak kan, man yokwi panek Sunduk da paron yokwaldisak.

Panjmuwukbi dakon pi amin anpak tagisi ban yolek ani

⁸ Panjmuwukbi dakon pi amin ununyo kisi amin da kanba amin tagisi asak, ae gen bami gin yosok, ae pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae amin dakon yo morapni timit do but kindap dima pasak.

⁹ Unun butnogwan yo mini yan nandanek nandan gadat aman dakon gen bami morap Pinjkop da noligit unun tebaisi timikdak.

¹⁰ Mibiltok pini do panjikilik pindatni. Pindakba pi tagi ani kan, yopba panjmuwukbi dakon pi amin tagi egipni.

¹¹ Minjatniyo kisi amin da kanba minjat tagisi asak, ae amin do yanba yokwi tok dima asak. Unun iyi dakon

kila tagisi anek yo morap asak unun kilegisi gin asak.

¹² Panjmuwukbi dakon pi amin unun minjat kalonji dakon eni egipjak, ae iyi dakon gwakni kila tagisi asak.

¹³ Pi amin unun pi tagisi asak unun amin diwari da nandaba wukwan imdan, ae Yesu Kristo nandan gadan imgwit unun do pasoli mini yan tentenok akdan.

Pinjkop da gen bami no-mansi noligit

¹⁴ Nak tepmisi abinj dandak do nandisat, mani papiakon gen on ji do mandanen kan tagisi yan nandisat.

¹⁵ Tepmi dima apben kan, ji gen on kanek Pinjkop dakon amin kabi nin anpak nian ban anek egipnen unun nandani. Pinjkop dakon amin kabi nin Pinjkop egip egipmi ton dakon panjmuwukbi kabini ekwaman. Panjmuwukbi unun gen bami jonjkan tebai tosak dakon gwak teban egisak.

¹⁶ Nin pakyanji nandaman, nandan gadatnin dakon mibili unun yo madepsi kinda. Unun kalip pasili tagit mani Pinjkop da anroman agit. Gen bami noligit unun yan: Unun amin giptimsi paban amin da kawit, ae Telagi Wup da unun amin kilegisi yan noligit, ae anelo da kawit, ae amin da miktimi miktimi kin geni yan tentenok awit, ae miktim amin da nandan gadan imgwit, ae

uŋun Piŋkop da abidan Kwen Kukup awigigit.

4

Top gen da miŋat amin dakon nandak nandakni paŋpbal akdisak

1 Telagi Wup da yaŋsi yosok, bisap kindā don apdisak, uŋun bisapmon amin diwari nandan gadatni witdal kikan, nido uŋun wup yokwi amin paŋkewalgaŋ uŋun dakon geni guramitdaŋ, ae koŋ dakon geni yoldaŋ.

2 Jamba but amin da top gen baŋ miŋat aminyo yoyiŋdetdaŋ. Uŋun amin aŋpak yokwi aŋek mayagi dimasi nandaŋ.

3 Uŋun amin da miŋat aminyo miŋat eyo dima ani, ae jap diwari dima noni do gen teban yopmaŋ yomdaŋ. Mani Piŋkop nandaŋ gadaŋ imiŋek geni bami nandaŋ amin da uŋun jap morap timigek ya yaŋ iyinŋek tagi noni do wasagit.

4 Yo morap Piŋkop da wasagit uŋun tagisi giŋ, do Piŋkop do ya yaŋ iyinŋek timitneŋ kaŋ, pindatno yokwi dima ani.

5 Piŋkop dakon gen gat ae bisitnin gat da uŋun jap morap paŋtelak asak.

Timoti uŋun Kristo dakon oman amin tagisi egipjak

6 Gak gen on Yesu yolyol amin notgoni do yobi kaŋ, gak Yesu Kristo dakon oman amin tagisi egipdisal. Ae gen

bami nandaŋ gadamaŋ ae nandak nandak tagisi timigek yolgamaŋ uŋun da gak tapmin madepsi gamdisak.

7 Mani babak dakon morap gen Piŋkopmon da dima no-man tawit, do uŋun gat ae gen morap amin da isal yoŋ uŋun gat manji yobi. Aŋek Piŋkop dakon aŋpak tagisi yolek egip do tagap tok madepsi abi.

8 Giptim aŋtagap ak aman uŋun da paŋpulugok madep dima asak, mani wupnin aŋtagap aman uŋun da paŋpulugok madepsi kindā asak, nido abisok ekwamaŋ ae don egip egip teban abidokdamaŋ uŋun kisi do paŋpulugok akdisak.

9 Gen uŋun bamisi amin kisi da nandaŋek nandaŋ gadat tagi ani.

10 Nin pi madepsi aman nido Piŋkop egip egipmi toŋ da nin paŋpulugokdisak yaŋ nandaŋ teban taŋek jomjom aŋek ekwamaŋ. Piŋkop uŋun amin kisi yokwikon timit timit amini, ae nandaŋ gadaŋ iman amin uŋun baŋsi timitdisak.

11 Gak gen on miŋat aminyo yoyiŋ degek guramitni dosi yoyiki.

12 Yum pindagaki amin da gak monji bilagi yaŋ gandaŋek dima nandaba piŋban gamni. Aŋpak tagisi aŋaki nandaŋ gadat amin da aŋpakgo baŋ pindagek yaŋ giŋ ani. Gen tagisi baŋ yoki, ae kilegisi egipbi, ae amin do but dasi galak taŋ yobi,

ae nandan gadat bamisi abi, ae Pinƙop da dabilon gwaljigi minisi egipbi.

¹³ Egi wigi si apben bisapmon gak pi madepsi anek Pinƙop gen miƙat aminyo morapmi muwut-nikon manjin yobi, ae mibili yan tenenan yobi, ae Pinƙop dakon anpak do yoyin dekgi.

¹⁴ Panmuwukbi dakon kila amin da kisitni kwengokon witjinakwa amin kinda da gak do kombi gen yagit bisapmon Telagi Wup da but galak do tapmim gamgut unun yipbi dima yawotjak.

¹⁵ Bisapmi bisapmi pi morapgo do kila tagisi abi. Pi madepsi anaki miƙat amin morap da pi agakgo si madep tosoƙ yan koni.

¹⁶ Gaga dakon anpak ae yoyindet agakgo do kila tagisi abi. Si teban tanek sigin abi kan, Pinƙop da gaga gat ae gengo nandan amin gat kisi yokwikon ban timitdisak.

5

Timoti miƙat aminyo naga dakon yawi diwat yan si pindatjak

¹ Gak amin pelan gen tebai dima yoyiki. Datgo gen yaworikon da yoyin panmilip asal, yan gin gen yaworikon da yoyin panmilip abi. Ae gaga dakon padik padikgo do anpak nian asal, monji bulagi do yan gin abi.

² Ae menƙo do anpak nian an yomisal, miƙat pelan do yan gin abi. Ae samingoni

do anpak yokwi dima an yomisal, miƙatjok bulagi do yan gin anpak yokwi dima anyobi.

Namin da sakwabat kilani asak?

³ Sakwabat morap panpulugokni minisi ekwan unun ban panpulugoni.

⁴ Mani sakwabat unun monjini di ton bo ae uwani di ton kan, panpuluganbi Pinƙop da dabilon anpak madepsi kinda unun nandan pisoni. Unun menji kilani tagisi anek men datyo da kalip pi madep awit unun dakon gomani tagi sopni. Pinƙop da anpak unuden do tagisi nandisak.

⁵ Miƙat kinda sakwabat egek panpulugokni minisi egisak kan, unun miƙat Pinƙop nandan gadan imin kimagek Pinƙop da yo tagisi an imjak do nandanek jomjom asak. Anek gildari ae kalbi Pinƙop da anpulugosak do bisit asak.

⁶ Mani sakwabat kinda unun giptim dakon galaktok yoldak kan, miƙat unun amin kimakbi yombem.

⁷ Do miƙat unun yoyinbi anpak tagisi banjin anakwa amin da yanba yokwi tok dima anyomni.

⁸ Amin kinda iyi dakon yawi diwatni dima panpulugosak kan, unun amin tagi dima. Mani amin kinda iyi dakon gwakni kisi kilani tagi dima asak kan, unun amin nandan gadatni kili yipman dekgit, do amin yokwisi. Pinƙop dima nandan iman amin yapmanek unun wagil yokwisi.

⁹ Sakwabat dakon man silipmon, miñat oden dakon man banġin mandaki: Miñat bilak 60 yapmandak, ae eni kalonġi dakon miñatni egipgut uñun dakon man banġin mandaki.

¹⁰ Ae pi tagisi mibili mibili agit dakon man bini tan yoman uñun dakon man banġin mandaki. Nak pi tagisi oden do yosot: Gwakni kila tagisi agit, ae amin kokup ñwakñwarikon da apba kilani anek pañpulugagit, ae pañmuwukbi dakon kandap pakbi ban sugagit, ae jigikon ekwan amin pañpulugagit, ae pi tagisi diwari agit. Gak miñat uñuden dakon man banġin mandaki.

¹¹ Mani miñatjok sakwabat dakon man dima mandaki. Nido giptimni dakon galaktok yolek burikon da miñat eyo kaluk aeni ak do nandan bisapmon Kristo manji iman.

¹² Anek yan teban tok awit uñun yapmanġan, do gulusuñni tan yomisak.

¹³ Ae uñun gin dima, kuraktok anpak timigek yut diwarikon agi agi an. Ae kuraktok anpak gin dima, amin diwari da yo an uñun dakon geni nandak do galagi nandan. Anek gen morapmi dima yogogi yoñ.

¹⁴ Do miñatjok sakwabat egipni uñun amin pañek monji pañalanek yutni kila ani do nandisat. Yan ani kan, uwal da anpakni tagisi uñun kanek gen yokwi aripmi dima

yan imni.

¹⁵ Disi nandan, miñatjok sakwabat diwari kosit kilegi kili yipman dekgwit da Sunduk yolġan.

¹⁶ Kristo nandan gadan imisak miñat kinda da yutgwan miñat diwari sakwabat ekwan kan, miñat uñun da iyi kilani asak. Yan anakwan pañmuwukbi miñat aminyo diwari da kilani ak do jigi dima pani, ae sakwabat morap pañpulugokni minisi ekwan uñun ban kilani tagi ani.

Kila amin pi tagi an uñun kilani tagisi ani

¹⁷ Ji kila amin pi tagisi an amin man madep yominek tagisi yuman noni. Mibiltoksi yomni amin uñun: Piñkop gen yan tentenok an amin gat, ae Piñkop gen yoyin det an amin.

¹⁸ Yan si ani, nido Piñkop gen papia da yan yosok.

“Ji bulmakau wit gip golek do baman misinġkan bisapmon jap noni do gen kagani dima sopni.”

Ae kinda yan yosok:

“Pi amin yuman nogini aripmi tagi timitjak.”

¹⁹ Amin kinda da kila amin kinda do suñ kindak yan yosak kan, geni do mirak dima yopbi. Mani bamori bo kapbi da gen uñuden yanba kan, geni tagi nandaki.

²⁰ Ae kila amin kindak yokwi asak kan, pañmuwukbi morap

da dabilon anmiliip abi, anjaki diwari pasol pasol timitni.

Timoti iyi dakon anpak kan kimotjak

²¹ Piŋkop ae Yesu Kristo ae Piŋkop dakon anjelo kabi da dabilon noman yanŋi gayisat, gen morap on gayisat unjun yol kimagek pi abi. Anjek amin kisikon anpak tilak kalonikon da pi abi.

²² Piŋkop dakon pi asak do gak amin kinda da kwenon kisitgo tepmisi wutjik do dima nandaki. Amin diwari dakon yokwi da gagon di teŋanbam. Gak gaga do kila tagisi anjek Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi egipbi.

²³ Gak pakbisigin dima noki. Butgo anpulugosak ae sot unjun toktogi noman taŋ gamisak unjun mudosak do wain disok kisi noki.

²⁴ Amin diwari dakon yokwini unjun nomansi toŋ. Ae amin da nandan, Piŋkop da unjun amin gen pikon yopmanek kobogi yokwi yomdisak. Mani amin diwari yokwini pasili toŋ, ae don noman tokdan.

²⁵ Unjuden gin, amin diwari anpakni tagisi noman gin toŋ. Mani, amin diwari anpakni tagisi unjun noman dima toŋ, unjun don noman tokdan.

6

Oman monji anpak tagisi banjin ani

¹ Yesu yolyol amin morap amin diwari dakon oman amini ekwan, madepni

man madep yominek piŋbini egipni. Yan aba amin da Piŋkop dakon man ae paŋmuwukbi nin dakon nandan gadat do yanba yokwi tok dima ani.

² Ae oman amin kinda dakon madepni unjun nandan gadat amin kinda kan, oman amin unjun “notno gin do geni tagi abin yipbenj” yan di nandaban. Dima, unjun yanŋi nandisak, “Amin unjun Yesu yolyol amin kinda, do pini an iminek but dasi galak taŋ ibenj” yan nandisak. Anjakwan nandak nandak unjuden da antagap aban pi tagisi akdisak.

Monej dakon galagi unjun yokwi dakon mibili

Gak bisapmi bisapmi miŋat aminyo anpak kilegi ban ani do yoyin dekgi, anjek anpak gayigim unjun ani dosi yoyiki.

³ Amin Taginin Yesu Kristo dakon gen da Piŋkop dakon anpak do niyin dekdak. Amin kinda gen unjun yipmanek miŋat aminyo gen njwakjwari Yesu dakon geni kilegi yombem kinda nan dima yoyin detjak kan,

⁴ yan nandanen, unjun amin kwen wigik asak, ae nandak nandakni minisi. Unjun gen emat anjek gen dakon mibili do notni pabin yop do pi asak. Yan anjek yo yan paŋalon asak: tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok, ae emat, ae yanba yokwi tok, ae amin diwari do but giman nandanek nandaba yokwi tok.

⁵ Ae bisapmi bisapmi gen emat anjekwan. Amin anpak unjuden an unjun nandak nandakni wagilsi upbal tawit, ae gen bamisok kinda dima nandan. Unjun Pinjkop dakon anpak do yo morap timit timit kosit kinda yan nandan.

⁶ Mani, amin kinda Pinjkop yolek yo kabini do nandaban aripmi tan naman yan nandisak kan, unjun amin yo bamisi timikdak.

⁷ Nin nandaman, men da panjalarban miktimon altagiman bisapmon yo kinda dima abidanek apguman. Ae miktim yipman detnejan bisapmon yo di dima timigek kikdaman.

⁸ Yando, jap imalyonin di tan nimni kan, “unjun aripninon” yan yonejan.

⁹ Mani, monejan morapmi timit do nandan amin, kilap da paron yokwalgan da arip, panjekwal da altan yominek timitdisak. Unjun nandan kokwini tagi dima amin da but sulugik morapmi anjek unjun da obisi panjantok akdisak. Yan anjek wagilsi tasik tan mudokdan.

¹⁰ Monejan do galagi nandak nandak unjun yokwi morap dakon mibili. Amin diwari monejan do galak tawit, unjun da ilikban nandan gadatni yipman dekgwit anjek jigimorapmi panjek bupmisi nandan.

Gak tebaisi kinjek egip egip teban abidoki

¹¹ Mani, gak Pinjkop dakon amin egisal, do anpak yokwi unjuden morap yopman degek pasal kiki. Pi tebaisi anjek yo oden ban timikgi: anpak kilegi, ae Pinjkop dakon anpak, ae nandan gadat, ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak, ae tebaisi agek jigimemet anpak, ae amin do yo yawori an yomyom anpak.

¹² Kristo nandan gadan imisak amin unjun napbi gwapbokon kisak. Do gak napbi gwapbo tagisi unjudon tebaisi kinjek egip egip teban abidoki. Tebaisi agek nandan gadatgo amin morapmi da dabilon yan tentenagil bisapmon, Pinjkop da egip egip abidoki do kili yan gamgut.

¹³ Pinjkop yo morap kisi do egip egip yomisak unjun da dabilon, ae Yesu Kristo Pontias Pailat da inamon tebaisi agek gen bami yagit unjun da dabilon nak tebaisi yan gayisat,

¹⁴ gak gen abidagil unjun guramik kimagek amin da yanba yokwi tok an gamni da aripmon yo kinda dima abi. Tebaisi guramik kimagaki wigi Amin Taginin Yesu Kristo da noman altosak bisapmon wugisak.

¹⁵ Unjun Pinjkop da bisap yipgut unjudon al-tokdisak. Pinjkop unjun anjisin kimotnejsi. Unjun kalon dagin yo morap kila asak. Unjun kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni, ae

amin tagi morap dakon Amin Tagini.

¹⁶ Uñun kalonj dagin dima kimokdok, uñun tenjenji madepmon egisak, ae nin uñun da kapmatjok aripmi dima kikigi. Amin kinda da dima kagit, ae kinda da dima kokogi. Man madepni ae tapmim madepni uñun bisap dagok dagogi mini tanj imdisak teban. Uñun asi.

Yoni morapmi amin Pinjkop nandan gadanj iminjek minjat aminyo diwari panpulugoni

¹⁷ Yoni morapmi amin on miktimon ekwanj yoyinji iyi dakon man dima pawigini. Ae yo morapni tepmi bisal kigi do nandan gadat dima ani. Uñun Pinjkop dosi nandan gadanj imni. Uñun Pinjkop da nin da kisik kisik aneñ do yo tagisi morapmi nimisak.

¹⁸ Yoyinji anpak tagisi morapmi anek yo do wadak wadak an amin do yo morapmi yomni. Yonin bami uñun amin do yo tagisi an yomyom anpak uñun yan nandani.

¹⁹ Yan ani kanj, iyi don panpulugoni dakon yoni morapmi panmuwutdanj, ae uñun yoni morapmi tebai tokdanj. Anek egip egip bamisi abidokdanj.

Timoti pini do kila tagisi asak

²⁰ Timoti, Pinjkop da pi uñun gamgut uñun kila tagisi an kimokgi. Gen mibili mibili Pinjkop dakon galaktok dima yolyoli yon amin, uñun amin

gat dima egipbi. Ae amin nandak nandaknin ton yan nandanjek Pinjkop dakon gen bami anjubal anek gen yon amin, uñun da dubagikon egipbi.

²¹ Amin diwari uñuden nandak nandak yolek nandan gadatni kili yipmanj dekgwit.

Pinjkop dakon nandan yawot jikon tosak do bisit asat.

Pol da Timoti do Papiia 2 Mandagit

But piso gen

Timoti unun Pol dakon pi isalni, do Pol da papiia on anpak tagisi yolek asak unun do mandagit. Pol dam tebanon egek kili nikba kimotdisat yan nandanek Timoti nandan gadatni dima yawotjak, ae Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do yan tenjenok pi dima yipmanjetjak do mandagit. Ae Pinkep dakon gen morap tagisi guramik kimotjak do iyigit. Amin da tepmi jigiyu madepsi imdan, mani tebaisi agek Pinkep da pi imgut unun an kimotjak do mandan imgut.

Timoti amin nandak nandakni gulusun ton amin dakon gen do mirak dima yopjak do iyigit. Unuden gen da amin mirak pan yoman amin dakon egip egip panupbal an. Do Timoti Pol dakon anpak tagisi timigek unun ban yol kimotjak. Unun nandan gadaron tebaisi agek buri yaworisi tanakwa ae amin do but dasi galak tan yominek jigji mibili mibili unun guramitjak do iyigit.

Timoti Pinkep dakon amin dagok do pi tebaisi asak

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pinkep da nak yabekbi pi aben, ae Yesu

Kristo nandan gadan iman amin egip egip unun yom do yan teban tok an yomgut unun do yoyiken do nak tilak agit.

² Timoti monji gimano nak on papiia gak do mandan gamisat. Pinkep Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat, ae bupmini gat, ae but yawotni gat gagon tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi do mayak-tok dima panen

³ Babikno Pinkep da dabilon gulusunin mini yanji nandanek Pinkep dakon pi awit, nakyo kisi yan gin pini asat. Kalbi ae gildari yipman deri mini bisit anek gak do nandanek Pinkep ya yan iyisat.

⁴ Dabilgo dakon pakbi mawit, nak unun do nandanek abin aeno gandakdosi nandisat, anek but galaksi nandaken.

⁵ Nak nandisat, kalip uwago Lois ae menjo Yunis da nandan gadat agimal, gakyo kisi yan gin Kristo nandan gadan iman kimokdol yanji nandisat. Anek gak dakon nandan gadakgo tebai unun do nandanek,

⁶ nandak nandakgo abo pisanban Pinkep da but galak do wup dakon yo unun gamgut abi egip egipgokon aeni teban tosak do nandisat. Unun amin da kindap pisonakwa madepsi soson unun da tilak. Kisitno busungokon wutjigim

bisapmon Pinjkop da but galak do tapmim gamgut unjun do yosot.

⁷ Abi madepsi sosak, nido Telagi Wup nimgut unjun pasol pasol aneñ do dima nandisak. Unjun da tapmim nimisak, ae nin panpuluganban amin do but dasi galak tan yomaman, ae nin do kila anek anpak kalipmi pabin yopmanjaman.

⁸ Do gak Amin Taginin dakon gen yan tenjenok do mayatok dima pabi. Ae nak Yesu dakon dam tebanon amini nak do mayatok dima pabi. Pinjkop dakon tapmim abidanbi Gen Bin Tagisi yan tenjenok pikon nak gat kisi jigi panden.

⁹ Pinjkop da nin yokwikon ban timigek telagisi egipnen do yan nimgut. Nin da anpak tagi kinda agiman do anek dima, nandan yawotni do anek yan nimgut. Kalipsigwan yo kinda dima wasanban noman tanjakwan, Yesu Kristo do anek nandan yawotni nim do kili nanda-ban teban tagit.

¹⁰ Ae abisok Yesu Kristo yokwikon ban timit timit aminin noman kili altan tenjenanban Pinjkop dakon nandan yawotni kisi noman altan tenjenagit. Yesu Kristo da kimot dakon tapmim aban pasilgit, anek Gen Bin Tagisi da pantagap aban minjat amin morap kisi egip egip teban do nandaba pisagit.

¹¹ Pinjkop da nak unjun Gen

Bin Tagisi dakon yan tenjenok anek yabekbi pi anek yoyinjet pi aben do manjigit.

¹² Mibili yan do jigi unjun guramikdat. Mani unjun do mayagi dima pasat, nido amin unjun nandan gadan imisat unjun kili nandan imgun. Ae nak da kisitnikon yo yipgun unjun kilani tagisi anjakan wigi Kristo apjak Gildaron wugisak yansi nandan kimokdot.

¹³ Gen tagisi gangum unjun tebaisi abidanek minjat aminyo yoyin dekgi. Anek Yesu Kristokon gadanek nandan gadat bamisi anek amin do but dasi galak tan yobi.

¹⁴ Pinjkop da Gen Bin Tagisi kilani abi do gamgut, unjun kilani tagisi an kimokgi. Telagi Wup nin da butgwan yikdak unjun da gak pi unjun do tagi anpulugosak.

¹⁵ Gak nandisal, Esia provinskon amin morap nak kili nepman dekgwit. Ae Pigelus gat ae Emogenes kisi nak kili nepman dekgimal.

¹⁶ Nak Onesiporus dakon gwakni Amin Tagi da bupmi nandan yomjak dosi nandisat. Bisap morapmi Onesiporus da nak dakon but anteban aban butno tagisisi agit. Ae dam tebanon yikgim unjun do mayagi dima pagit.

¹⁷ Unjun Rom abinek nak nandak do pi madepsi anek wisigit anek don nak nandagit.

18 Ae kokup pap Epe-saskon unun da nak madepsi anpulgagit unun gaga pakyanji nandisal. Gen kokwin bisap madepmon Amin Tagi da bupmi nandan imjak dosi nandisat.

2

Timoti Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egipjak

1 Monjino, Yesu Kristo dakon nandan yawotni da gak anteban anakwan tebaisi aki.

2 Anek gen morap amin morapmi da dabilon yan tenjenganapbo nandagil, unun Pinjkop gen tebai abidon amin do yobi. Anaki unun da amin diwari kisi tagi yoyindetni.

3 Gak Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egek pi unun dakon jigi pabi, amin diwari nin gat kisi da panen.

4 Emat amin pi an bisapmon, pi di gat kisi dima an. Unun mibiltok amin madepni da pi agakni pindakban kilegisi asak do nandisak.

5 Napbi gwapbokon kisak amin napbi gwapbo dakon gen teban kisi yoldak. Yan dima asak kan, napbi gwapbokon teban tanjek tomni abidon, unun dima abidosak.

6 Amin kinda jap do pi madep anek kilani tebai asak amin, unun da amin diwari mibiltan yominjek pigaga jap pasak.

7 Geno on yosot unun do nandaki, anaki Amin Tagi da nandak nandakgo aban pisanban gen morap unun dakon mibili nandabi pisokdisak.

8 Gak toktogisi Yesu Kristo do nandaki. Unun Kila Amin Madep Dewit da kabikon nani, unun kimagek aeni pidagit. Nak Gen Bin Tagisi on nan yan tenjenesot.

9 Gen Bin Tagisi unun yan tenjenganapbo mibili unun do nak jigi mibili mibili panek yokwi pakpak kinda nan yan kisi kandapyono nap teban ban panjeban abi. Mani Pinjkop dakon geni unun nap teban nan aripmi dima anteban agagi.

10 Yan do, nak Pinjkop dakon minjat aminyo iyi do manjigit panpulgoken do butno anteban anek unun jigi morap pasat. Nak Yesu Kristo da yokwikon ban timitjak do nandisat, ae unun gat kisi toktogisi tilimnikon egi wigini do nandisat.

11 Gen on unun bamisi:
Nin unun gat kisi kalonji kimakgiman kan,
nin unun gat kalonji egipdaman.

12 Nin tebai agek jigi morap unun guramitnen kan,
nin unun gat kisi kila amin madep egipdaman.
Nin manji imnen kan,
unun yo kisi manji nimdisak.

13 Nin yan teban tok genin yapnen kan,
 unun geni guramitdisak gin,
 nido iyi dakon geni kulabik aripmi dima asak.

Timoti Pinjkop dakon pi aminsi dagok do pi tebaisi asak

14 Gak bisapmi bisapmi miñat aminyo panpuluganbi gen unun do nandani. Unun gen emat anek gen dakon mibili do notni pabin yop do pi dima ani do Amin Tagi da manon gen tebaisi yoyiki. Gen unuden da amin kinda aripmi dima anpulugogi. Unun da amin mirak panek nandan unun dakon butni panupbal asak.

15 Gak pi aminsi dagok do pi tebaisi abi, anaki Pinjkop da pigo do nandaban tagisi asak. Yan anek mayaktok dima pakdisal, ae Pinjkop dakon gen bami kilegisi yoyindetdisal.

16 Pinjkop dakon galak tok dima yolyoli dakon gen morap manji yobi. Gen unuden da amin ilik panpan Pinjkop dakon kosit da dubagikonsi sigin panjikdan.

17 Gen unuden unun wuda yokwisi amin panupbal an unun yombem, madepsi akdisak. Gen unuden yon amin bamot unun Imenius gat ae Piletus gat.

18 Amin bamot gen bami dakon kosit kili yipman dekgimal. Unun yan yomal, "Miñat amin morapyo

kimoron da pidokdan dakon bisap madep kili noman tagit." Gen on nan miñat aminyo diwari dakon nandan gadat panupbal amal.

19 Mani Pinjkop da panmuwukbi madepni wasok do anek gwak teban kili magit da gwak unun tebaisi akdak. Ae unun gwagon gen yan mandagit:

"Amin Tagi da iyi dakon miñat amini nandan yomisak,"

ae

"Amin morap nin Amin Tagi dakon amin yan yon amin unun anpak yokwi unun manji yomin kimotni."

20 Yoni morapmi amin da yutnon kwoba idapyo mibili mibili ton. Diwari gol ae silwa ban wasanbi, ae diwari kindap ban wasanbi, ae diwari miktin ban wasanbi. Unun kabikon diwari pi tagisi ak do ton, ae diwari pi isali mibili mibili ak do ton.

21 Amin kinda egip egipnikon anpak yokwi wiririk mudanek Pinjkop da dabilon gwaljigi mini asak kan, unun amin idap kinda pi tagisi ak do tosok unun yombem. Unun Pinjkop dakon aminsi egek Amin Tagini tagi anpulugosak. Unun da pi tagisi morap ak do tagap tokdisak.

22 Gak yawi kaluk da butgwan but suligik morap noman ton unun yopmanek pasal kini. Anek anpak kilegi gat, ae nandan gadat gat, ae

amin do but dasi galak tar yomyom gat, ae but yawot anpak gat unun timit do pi tebaisi abi. Anek amin Pin kop da dabilon gwaljigi mini egek Amin Tagi da manon bisit an amin gat on anpak tagisi morap anek egipni.

²³ Gak nandan kokwini tagi dima amin dakon gen gulusunni do mirak dima yopbi. Gaga nandisal, gen unuden da butjap ukwayityo panalon asak.

²⁴ Amin Tagi dakon oman amin unun butjap ukwayityo dimasi asak. Amin morap kisi do anpak tagi ban anyomisak, ae yoyindet agakni unun tagisi. Amin da kwen wigik an iba kan, anpak yaworisi anyomisak.

²⁵ Unun pi yaworisi anek geni pabin yopman gan amin dakon nandak nandakni panmilip asak. Yan asak kan, Pin kop da panpulugan ban but tobil anek gen bami do nandan pisoni.

²⁶ Sunduk da galaktokni yolni do iyi da paron depban yokwalgwit. Mani gen bami nandani kan, nandak nandakni ae pisanakwa Sunduk da paron da kukwan kikan.

3

Mibi bisapmon amin da anpak yokwisi akdan

¹ Mani yan si nandaki, mibi bisapmon jigi morapmi yokwisi da noman tokdan.

² Amin da iyi dogin galak tane k monej timit do galagi

madepsi nandakdan. Iyi do nandaba yo madep anakwa kwen wigik akdan. Ae butjap ukwayityo anek amin diwari yobipdan. Men datyo dakon gen pabin yopdan, ae minjat aminyo da anpak tagi anyoba ya yan dima yoyikdan. Pin kop dakon anpak manji yomdan.

³ Amin do but dasi galak tar yomyom anpak dima akdan, ae amin da yokwi anyoba diwari yopyop anpak dima akdan. Amin diwari do yanba yokwi tok anek giptim dakon galaktok kila tagi dima akdan, anek amin dapman panupbal akdan. Anpak tagi morap uwal an yomdan.

⁴ Iyi dakon notni yokwi an yomdan, anek nandak nandak gulusun morapni tepmisi yoldan. Unun iyi do amin madep yan nandakdan. On miktim dakon anpak kisik kisigi ton mibili mibili unun do galagisi nandanek Pin kop do but dasi dima galaktokdan.

⁵ Pin kop dakon anpak ak do gip dagin akdan. Anek Pin kop da egip egipnikon pi asak dakon bikbik dima imdan. Gak unuden amin da dubagikon egipbi.

⁶ Unuden amin amin pankiligek yutnikon wigek minjat pangalak anek unun dakon galak tok yolni do pi an. Minjat unun yokwi morapmi awit dakon jigi madepsi panek ekwan. Ae but sulugik anek yokwi mibili mibili an.

⁷ Miñat unun nandak nandak pak do tagisi nandan, mani gen bami aripmi dima nandan pisoni.

⁸ Kalip Janes gat Jambres gat da Moses uwal an ingumal, yan gin, amin anpak unun an unun gen bami nan uwal an iman. Unun nandak nandakni wagilsi upbal tawit, ae Pin kop dimasi nandan gadan iman.

⁹ Mani pini unun madepsi dima ireñ tokdisak. Unun kalip amin da Janes gat ae Jambres gat dakon ngugigi anpakni pindakgwit yan gin amin morap da anpakni pindakba ngugigisi akdan.

Timoti Pin kop gen tebaisi abidosak

¹⁰ Mani gak ni gen ban yoyindetdat, ae anpakno do nandisal. Mibili nido pi asat unun nandisal. Nak Pin kop do tebaisi nandan gadanek bisapmi bisapmi butno tebaisi anteban anek pi asat, ae amin do but dasi galak tan yominek tebaisi agek but yaworon da jigi guramikdat.

¹¹ Anpak yokwi morap amin da nak do aba jigi pagim, ae tepmi morap Antiok ae Ikoniam ae Lista kokup papmon naba guramikgim unun gak nandisal. Mani Amin Tagi da unun jigi morapmon nak anpulugan akwan tagisi egipgum.

¹² Asisi, amin morap Yesu Kristo gat gadanek Pin kop

dakon anpak ak do nandan, unun aba amin da yo yokwi an yomdan.

¹³ Mani amin yokwi gat ae top amin gat da anpak yokwi sigin anakwa wagil yokwisi akdisak. Unun miñat aminyo pan kewaldan, anakwa unun yo kisi da tamoni do pan kewaldan.

¹⁴ Mani gak gen unun abidagil da tebaisi nandan gadasal, unun gen tebaisi abidoki, nido gayin dekgiman amin gaga nandan nimisal.

¹⁵ Gak moninisok egipgul bisapmon Pin kop dakon gen telagi papianikon ton nandak nandak unudon wasanek pagil. Papia unun da nandak nandak kilegi tagi gamjak. Nandak nandak kilegi unun yan: Yesu Kristo nandan gadan iminaki Pin kop da gak yokwikon nan abidosak.

¹⁶ Pin kop da papiakon gen morap ton unun Telagi Wup da iyi amin pan tagap aban mandawit. Gen unun da gen bami do niyindetdak, ae miñat aminyo nandak nandak yokwini panmilip asak, ae kosit agip agipni panmilip asak, ae anpak kilegi do niyindetdak.

¹⁷ Gen unun da panpulugan ban Pin kop dakon miñat aminyo nin anpak tagisi morap timikgiman, ae unun da pan tagap aban pi tagisi morap mibili mibili ak do tagap toman.

4

Timoti unun Pin kop gen yan

tenjenok pi ankimotjak

¹ Yesu Kristo da don altanek kila amin madep egek minjat aminyo morap kalugi ekwan gat ae amin kili kimakgwit gat kisi dakon anpakni kokwin akdisak. Yanji akdisak, do nak Pinjkop ae Yesu Kristo da dabilon gak do gen tebaisi yan gayisat:

² Gak geni yan tenjenok do pi tebaisi abi. Amin gen nandak do tagap tok an bo ae tagap ton dima an, gak bisapmi bisapmi Kristo dakon yan tenjenok dakon pi an kimokgi. Gak buri pidoni dakon gen ban madepsi yoyiki, ae but tobil anek Pinjkop dakon anpak yolni do panthagap abi. Gak bisapmi bisapmi minjat aminyo dakon but panteban anek yaworikon da Pinjkop da anpak si galak tosok unun do tagisi yoyin deki.

³ Nido, don amin gen kilegi sanbenek nandak do dima galak tokdan. Unun da iyi ni gen ban nandak do galakton unun dakon yoyindetni iyi timitdan.

⁴ Unun gen bami manji iminek babakni dakon binap gen do mirak yopdan.

⁵ Mani gak gaga bisapmi bisapmi nandak nandakgo si pisanakwan egipbi. Jigi ae tepmiyo guramikgi. Ae Gen Bin Tagisi minjat aminyokon yan tenjenok dakon pi abi. Minjat aminyo panpulugoki dakon pi Pinjkop da gamgut, pi unun an kimokgi.

Pol kilisok unun kimotdisak

⁶ Gak yanji abi, nido nak kilisok unun kimotdisak. Anapbo yawino da Pinjkop do wain paret an iman unuden tagaldisak. Kiken dakon bisap kili kwan tosok.

⁷ Nak egip egip dakon nabi gwapbo tagisikon timentim yanek kigim, anek abisok tilagon kili abin alat. Nak Pinjkop do nandan gadatno tebaisi abidagim.

⁸ Amin da nabi gwapbokon teban tanek tomni timikgan unun kili tagap tak da nak do jomanek tosok. Tomni unun yan: Amin Tagi da amin kilegi yan nayikdisak. Amin Tagi da anpak kilegi yolek amin dakon anpakni kokwin anek minjat aminyo gen pikon yopjak bisap madepmon tomni unun namdisak. Ae nak kalon dogin dima namdisak, amin morap Yesu noman altanban kok do but kindap an unun do kisi yomdisak.

Timoti unun Pol do tepmisi opjak

⁹ Gak kosit nianon da nagon tepmisi opbi dakon pi madepsi abi.

¹⁰ Nido, Demas kili nepman dekgit. Unun on miktim dakon yo morap do galagi nandanek Tesalonaika kokupmon kigit. Kresens unun Galesia provinskon kinakwan Taitus unun Dalme-sia miktimon kigit.

¹¹ Luk kalon dagin nak gat ekwamak. Mak abidanbi gak gat kisi opjil, nido unun da nak pikon anpulugosak amin tagisi.

¹² Tikikus unun nak da yabekgo Epesas kili kigit.

¹³ Gak apbi bisapmon paba pigik dubakno kokup pap Troas unudon Kapus da yutnon yipgum unun si abidanek opbi. Ae papia kisi timikgi. Papia sipsip gip ban wasanbi unun banji timikgi.

¹⁴ Aleksanda, unun ain ban yo wasok amin, unun da nak do yo yokwisi agit. Unun anpak agit dakon kobogi do Amin Tagi da yo yokwisi don an imdisak.

¹⁵ Gakyo kisi unun amin do kan kimokgi. Unun nin dakon gen do uwal madepsi agit.

¹⁶ Mibiltok gen pikon nepgwit dakon kobogi yagim bisapmon, amin kinda da nak gat agek anpuluganban gen dima yagimak. Amin morap kisi nak nepman dekgwit. Pin kop da unun gulusunni dakon kobogi yokwi dima yomjak dosi nandisat.

¹⁷ Mani, Amin Tagi da nak da ilenonjok agek nak anteban agit. Do nak Gen Bin Tagisi aripmisi yanapbo Amin Nwakanwari Kabi morap kisi da nandawit. Anapbo Pin kop da nak laion da gen kagakon nan abidagit.

¹⁸ Amin Tagi da nak anpak yokwi morap an namdan unudon nan abidokdisak.

Anek anpuluganban tagisi egapbo anan Pin kop dakon amin kila agakni Kwen Kokup tosok unudon an kikkdisak. Amin Tagi dagok dagogi mini tilim gulgwani tan anan kikkdisak. Unun asi.

¹⁹ Gildatno tagi Prisila gat ae Akwila gat ae Onesiporus dakon gwakni kisi do yoyiki.

²⁰ Erastas unun kokup pap Korinon sigin egisak. Anakwan Tropimus unun sot agit, do kokup pap Miletus unudon yipman dekgim da egisak.

²¹ Gak kosit nianon da tepmisi opbi dakon pini ankimokgi. Jomjom anegaki ais bisap di apban. Yubulus da gildatni tagi gayisak. Ae Pudens, ae Linus ae Klodia gat ae panmuwukbi diwari morap gat kisi da gildatni tagi gayan.

²² Amin Tagi da wupgo gat egipjak, ae nandan yawotni da gagon tosak do bisit asat.

Pol da Taitus do Papiia Mandagit

But piso gen

Taitus unun Juda amin kabikon nani kinda dima. Mani Yesu yolyol amin dagagit bisapmon Pol anpuluganban yabekbi pi agimal. Pol da Taitus Krit miktim tim tap binap tosok unudon panmuwukbi dakon pi kila asak do yipban egipgut.

Mibiltok Pol da yosok, Krit amin dakon anpak unun tagi dima. Mani amin kinda panmuwukbi dakon kila amin dagok do kan, anpak tagisi ankimotjak. Don Pol da Taitus da minjat aminyo iyikon iyikon nianon da yoyindet asak unun do iyigit. Minjat amin pelan, ae yawi kaluk, ae oman monji unun yoyindet nianji asak unun do mandagit.

Gen mibi do yan mandagit. Taitus da minjat aminyo yoyin degek but kalonji egek notni do anpak tagisi an yomin yomin anek gen emat dima anek egipni do yoyigit.

Taitus unun nandan gadatni panjeban anek panmuwukbi Krit miktim tim tap binap tosogon ekwan unun dakon anpakni panmilip asak.

(Kilapmi 1-3)

¹ Nak Pol, Pinjkop dakon oman monji ae Yesu Kristo dakon yabekbini. Nak minjat

aminyo Pinjkop da iyi do manjigit unun dakon nandan gadatni panjeban aben do nak yabekgit, ae panpulugoko gen bami nandan pisanjek Pinjkop dakon anpak yolek ani yan do nak yabekgit.

² Do panpulugoko nandan gadat tebaisi anek, Pinjkop da egip egip teban yomjak do jomjom an. Kalipsigwan Pinjkop da yo kinda dima wasanban noman tagit bisapmon, egip egip teban unun nim do kili yan teban tagit. Unun top dima yosok.

³ Ae don, iyi bisap unun yipguron, amin di geni yan tenjenoni do panroman agit. Yan aban geni noman altan tenjenagit. Pinjkop, yokwikon ban timit timit aminin, unun da nak Pinjkop gen yan tenjenok pi on aben dosi nayigit.

⁴ Taitus, nak papiia on gak do mandan gamisat. Gak monjinosi, nandan gadakgo nin morap gat arip. Pinjkop Dat gat ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin Yesu Kristo gat da nandan yawok gaminek anpuluganbal butgo yawori tosak do bisit asat.

Taitus unun panmuwukbi dakon kila amin tagisi ban manjisak

⁵ Gak pi morap andiwarikgiman unun panwasip abi yan do anek Krit miktimon geggum. Do gayigim unun da aripmon kokup morapmon panmuwukbi dakon kila amin manjiki.

6 Gak miñat aminyo da dabilon gulusuñni mini amin ban manjiki. Uñun miñat kalonji dakon eni egipjak. Ae uñun amin dakon monji gwayoni Kristo nandan gadan imni, ae Pinjop da dabilon anpak garagi tagi yolek dima ani, ae kwen wigik anek meñ datyo dakon gen pabiñ yop anpak yolek dima ani.

7 Panmuwukbi dakon kila amin uñun Pinjop dakon pi kila agak amin, do kosit kilegisi agipjak, anakwan amin da gulusuñni kindi dima koni. Uñun iyi do nandaban dima wigisak, ae butjap tepmi dima nandisak. Uñun pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, ae moneñ morapmi timit do nandak nandak dima asak.

8 Amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae anpak tagisi morap do galagisi nandisak, ae anpakni kilegisi, ae telagisi egisak, ae iyi do kila anek anpak kalipmi pabiñ yopmanjak.

9 Uñun gen bamisi iyin dekgwit uñun tebaisi abidosak. Anek miñat aminyo gen bami yoyin degek butni panjeban asak. Ae gen bami pabiñ yopmanjan amin gen tebaisi yoyin akwan gulusuñni pindatni.

Miktim tim Krit uñudon amin morapmi da amin diwari dakon nandan gadat panjupbal an

10 Gak kila amin tagisi ban manjiki, nido kwen wigik amin morapmi ekwan. Uñun gen isali morapmi yanek amin dakon nandak nandak panjewan. Uñun kabikon, morapmi uñun Juda amin, uñun da gip mandani do pi tebaisi an.

11 Uñun amin miñat aminyo dakon moneñni timit do nandaneñ yoyin det gulusuñ anek miñat aminyo diwari gat ae gwakni morap kisi gat dakon nandan gadat panjupbal an. Do gen uñuden dima yoni do yanjop an yobi.

12 Kalip Krit amin dakon nandak nandak amin madep kindi da yan jagit, "Krit amin morap uñun top yogok amin. Uñun amin yokwisi jon kilap yombem. Uñun isalsi egek jap morapmi nok do gin nandan."

13 Gen uñun bami. Do gak anpakni panmilip anek Pinjop nandan gadan iman kimotni do gen tebaisi yoyiki.

14 Yan anaki Juda amin dakon babikni dakon binap gen do mirak sanjenek dima yopni, ae gen bami manji iman amin dakon gen tebani do mirak dima yopni.

15 Miñat aminyo burikon yoni mini uñun nandak nandakni kilegi gin. Mani anpak Pinjop da dabilon garagi tagi ban yolek Kristo dima nandan gadan iman amin uñun nandak nandakni kilegi minisi. Nido, nandak nandakni gat butni gat Pinjop da dabilon garagi tagi.

16 Gen kaganikon da yan yon, “Piŋkop nandan imisat”, mani anpakni da yan nolinban koman, Piŋkop manji iminjek ekwan. Piŋkop da dimasi galak tan yomisak. Unun gen pabin yop aminsi, ae anpak tagisi kind aripmi dima ani.

2

Amin pelan anpak Piŋkop da si galak tosok ban ani

1 Mani, gak minat aminyo Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unun yol kimotni do yoyin dekgi.

2 Amin pelan pakbi teban nanek but upbal dima ani do yoyiki. Unun amin da pindakba amin tagisi ani do yoyiki, ae nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin ani. Unun nandan gadat tebaisi anek, amin do but dasi galak tan yominjek, tebai agek jigi morapmi guramitni do yoyin dekgi.

3 Ae minat pelan yo kisi yoyinbi Piŋkop da anpak galak tosok unun ban yolni. Amin do manji gen dima yoni, ae pakbi teban dakon oman monjini dima egipni. Ae yoyinbi amin diwari anpak tagisi do yoyindetni.

4 Minat pelan da minat gimoni da eni gat ae monji gwayoni gat but dasi galak tan yomni do yoyindetni.

5 Ae yoyin dekba minat gimoni nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin anek Piŋkop da dabilon gwaljigi mini egipni. Anek yutni kila

tagisi ani, ae amin do anpak tagisi anjomni, ae eni dakon pinbini egipni. Anpak unun ani kan, amin da Piŋkop gen do yanba yokwi tok dima akdan.

Taitus anpak tagisi wili gimoni da yolek ani unun ban asak

6 Unuden gin, gak wili gimoni panjeban abi ununo kisi nandan kokwin tagisi anek iyi dakon egip egipni dakon kila tagisi ani.

7 Yo morap aki bisapmon, gak gaga anpak tagisi banjin abi, anaki amin da anpakgo kanek yolni. Minat aminyokon yoyindet pi aki bisapmon gen kilegisi yanaki amin da gandaba pi amin bamisi kind ayan gandan.

8 Gen kilegisi banjin yoki kan, amin da gulusun kind dima kokdan. Ae uwal da gen yokwi kind aripmi dima niyikdan, nandak nandak yokwini do mayagi pakdan.

Oman amin madepni dakon gen tagisi guramitni

9 Gak oman amin yoyinbi madepni dakon pinbini egek pi tagisi madepni da galak tosok unun ban ani. Anek madepni da gen yoyinba kobogi do gen yokwi dima yoyini,

10 ae madepni dakon yo kabo dima timitni. Madepni dakon gen tagisi yol kimagakwa, madepni da anpak ani do but galaksi nandisak unun anakwa

pindakban gwaljigi minisi ani. Yan aba yo morap anikon amin da oman amin pindagek gen on yan tenjenoman unun do galak toni. Unun gen unun Pinjkop yokwikon ban timit timit aminin dakon gen bamisi.

Pinjkop dakon anpak yolek Kristo do jomjom anej

¹¹ Nin nandaman, Pinjkop dakon nandan yawotni unun kili noman tagit, do amin morap yokwikon ban tagi timitjak.

¹² Nandan yawotni unun da anpak yan anej do nolisak. Pinjkop da pindakban anpak injani an unun dima anej do nolisak. Ae on miktim dakon anpak yokwi morap yopneñ do nolisak. Ae on miktimon egek nin do kila tagisi anek kilegisi egek Pinjkop yolneñ do nandan yawotni da nolisak.

¹³ Unun anpak tagisi yolek nandan teban taneñ kisik kisik bisap madep do jomjom anej. Unun bisapmon Yesu Kristo Pinjkopnin Wikwisi ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin tilimni gat noman altokdisak.

¹⁴ Kristo unun mibili yan do egip egipni parekgit. Nin yokwi morap da kisiron ban pulugan nipmanek sugan panmilip aban gwaljigi minisi anej do parekgit. Ae nin da iyi dakon amin kabi anek anpak tagisi but dasi anej do parekgit.

¹⁵ Gak gen on minjat aminyo yoyindekgi. Gak yan mudan gabi, do gen on guramitni do panthagap abi, ae gen pabin yopmanjan amin unun anpakni panmilip ak do gen tebaisi yoyiki. Gak yum pindagaki amin da gengo do yo isali yan dima yoni.

3

Pinjkop da nin do yo tagisi agit, do nin anpak tagisisi anej

¹ Gak minjat aminyo aego butni pabi pisanba kila amin madep gat ae gapman dakon pinbini egek geni guramik kimotni. Anek bisapmi bisapmi pi tagisi mibili mibili morapmi ak do tagap toni.

² Yoyinbi amin kinda do gen giren kinda dima yoni, anek gen emat dima ani. Bisapmi bisapmi yaworisi egek minjat amin morap kabikon iyi do nandaba pinjakwa anpak tagisi ban anjomni.

³ Ninyo kisi kalip nandan kokwinin tagi dima, ae gen pabin yop agiman. Sunduk da nin pankilikban but sulugik gat ae giptim dakon galaktok mibili mibili dakon oman monji egipguman. Nin anpak yokwi mibili mibili anek tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok agiman. Amin da uwal anningwit, ae ninyo amin do uwal agiman.

⁴ Mani Pinjkop Yokwikon Ban Timit Timit Aminin unun da nin do but dasi galak tan ningut, anek golgoli

nandanek nin do anpak tagisi agit. Ae unun anpakni noman altan tenjenagit bisapmon,

⁵ nin yokwikon ban timikgit. Nin da nin anpak kilegi kinda agiman do anek nin yokwikon ban dima timikgit. Iyi dakon bupmi do anek yokwikon ban timikgit. Nin suganban monji naknak kalugi yombem anapno Telagi Wup da egip egip kalugi ningut.

⁶ Yesu Kristo Yokwikon Ban Timit Timit Aminin pi agit unun do anek Pin kop da Telagi Wupni madepsi ninon tagalgit.

⁷ Kristo da nin do nandan yawok ninjek panpuluganban Pin kop da dabilon amin kilegisi agiman. Anpak unun anek egip egip teban abidonej do nin manjigit. Nin egip egip teban do nandan teban tanek jomjom anek ekwamanj.

⁸ Gen morap gayisat unun bamisi.

Nak gen unun do madepsi yan tenjenoki do nandisat, anaki minat aminyo Pin kop nandan gadan iman unun da anpak tagisi ak do pi madepsi ani. Anpak unuden unun yo bamisi, ae unun da amin morapmi tagi panpulugogi.

⁹ Mani pidok pidok ak do nandan kokwini tagi dimakon da yon, ae gen emat an amin, ae babakni dakon man dogin yanekwan, ae Moses dakon gen tebanon

gen ton unun dakon mibili do gen emat an amin dakon geni gulusun do mirak dima yopbi. Gen unuden da nin aripmi dimasi panpulugoni.

¹⁰ Amin kinda panmuwukbi tuwil do anpak di aban kan, nandak nandakni anmilip ak do mama gen di iyiki. Kosit kalon bo kosit bamot gengo dima nandaban kan, manji iminek wagil yipman dekgi.

¹¹ Gaga nandisal, unuden amin kosit kilegi kili yipman dekgit, ae yokwi pakpak amin dagak. Do iyi dakon yokwini da kobogi yokwi timitjak do kili yan mudan ibi.

Taitus kin Pol kosak

¹² Nak da Atemas bo Tikikus kinda gak do yabekgo opjak bisapmon gak nak do Nikopolis kokupmon op do kosit wisik dakon pi madepsi abi. Nido nak ais bisapmon Nikopolis egip do nandisat.

¹³ Gak Senas unun gen teban dakon nandak nandak amin gat Apolos gat kilani tagisi abi. Gak da kosit agipjil dakon yo do panpulugoki. Anaki kosit agipjil bisapmon yo do wadak wadak dima anjil.

¹⁴ Minat aminin da pi tagisi anek yo do wadak wadak an amin panpulugoni dakon nandak nandak timitni. Panmuwukbi isal egek Pin kop dakon anpak dima yolni kan, unun tagi dima.

¹⁵ Minat amin morap nak gat ekwaman unun da gak do

gildat tagi yan yipba obisak.
Ae nin dakon gildatnin tagi
mijat aminyo Yesu Kristo
nandan gadan imijek nin
do but dasi galak tan niman
unjun yoyiki.

Pinjkop dakon nandan ya-
wotni ji morap kisikon tosak
do bisit asat.

Pol da Pilimon do Papi Mandagit

But piso gen

Pilimon unun man bini ton amin kinda. Unun Kolosi kokup pap dakon Yesu yolyol amin kinda. Oman monjini kinda mani Onesimus unun amin madepni yipman degek pasal kin kokup kindakon egipgut. Unun kokup papmon Onesimus Pol analon anek Yesu yolyol amin dagagit.

Unun bisapmon Pol dam tebanon egipgut, do Pilimon aripmi dima kin kosak. Mani on papia mandan Onesimus do iban madepnikon ankgit. Rom dakon gen teban da oman monji kinda pasal kisak kan, madepni da tagi anjakban kimotjak do yosok. Mani unun papiagwan Pol da Pilimon oman monjini tebai dima iyisak do mandagit. Oman monjini unun Yesu yolyol amin kili dagak, do notnosi yanon da abidosak.

Pilimon dakon oman monji pasal kigit da don Yesu yolyol amin daganban, Pol da yabekban tobil ae Pilimon do kigit

¹ Nak Pol, Yesu Kristo yoldat do anek dam tebanon egisat. Nak gat ae notnin Timoti, nit da papia on Pilimon gak do mandamak. Gak notnin tagisi ae pi isalnin.

² Nit papia on saminin Apia kisi do mandamak. Ae Aki-pus Yesu do anek yokwi pabin

yop do nin gat kalonji emat aman ununyo kisi do mandamak. Ae panmuwukbi Pilimon gak da yutnon muwuk muwuk an unun kisi do mandamak.

³ Nit Pin kop Datnin, ae Amin Tagi Yesu Kristo, unun da nandan yawot an daminjek butji panjawot aban yawori tosak do bisit amak.

Pilimon dakon anpakni tagisi do Pol but galaksi nandagit

⁴ Bisapmi bisapmi bisit asaron, nak gak do nandanek Pin kopno ya yan iyisat.

⁵ Nido, toktogisi amin da yan nayan, gak Amin Tagi Yesu nandan gadan imin kimokdol, ae Pin kop dakon minjat aminyo but dasi galak tan yomin kimokdol.

⁶ Pin kop da gak anpuluganban yipman deri mini minjat aminyokon Yesu do nandan gadat asal unun yan tenjenok abi do Pin kop bisit iyisat. Yan anaki Kristo da yo morap tagisi nimisak unun do pakyan si nandaki.

⁷ Not, gak Pin kop dakon minjat aminyo morap but dasi galak tan yomin kimagek butni pan teban asal. Yan anaki unun da kisik kisik madepsi naminakwan butno yaworisi tosak.

Pilimon da Onesimus notnosi yanon da abidosak

⁸ Yo kalonji kinda abi do nandisat. Kristo da manon unun si abi do nak da tebai

tagi gayiken. Mani, anpak tagisi asal unun nandisat,

⁹ do gen tebai dima gayiken. Amin do but dasi galak tan yomyom anpak da nit kisi timikdak, do nak gen yaworisok gayiken. Nak Pol, Yesu Kristo dakon gen yan tentenok asat, ae Kristo dakon pi unun do anek dam tebanon egisat.

¹⁰ Monjino Onesimus do anpak tagisi an ibi do gayisat. Dam tebanon egapbo Onesimus nagon apgut bisapmon, nak da Kristo bamisi nandan gadan imjak do anpulugagim. Do unun monjinosi yombem agit.

¹¹ Kalip gak anpulugok do pi tagi dima agit. Mani abisok pi tagisi anek gak gat ae nak gat kisi tagisi panpulugokdisak.

¹² Abisok yabekgo nak dakon but gat kisi gagon tobil obisak.

¹³ Abisok Gen Bin Tagisi yan tentenok dakon pi do anek dam teban amin egisat bisapmon abidoko gak da tamokon pi asak kan, nak unun do tagisi nandaken.

¹⁴ Mani gak dakon yan dagok dima kanek yo kind dima aben. Gak da idon egek nak anpulugosak do nandisat kan unun gak dakon galak tok. Nak tebai dima gayiken.

¹⁵ Asi, Onesimus bisap pisipmisok gepman dekgit. Mani yo unun noman tan imgut, unun gak da yokwikon nan ae abidanbi gak gat toktogisi egipjil do bo noman

tagit.

¹⁶ Abisok unun gak dakon oman monjigin dima. Asi unun gak dakon oman monjigo egisak, mani abisok gak dakon notgosi dagak do but dasi galak tan ibi. Naga koko notnosi aban but dasi abidosot. Mani nandisat, gak da but dasi galak tan imin kimotdisal. Oman monji pini aban kan galaktokdisal, ae Kristo do anek gak da kanbi notgosi anekwan but dasi galak tan imin kimotdisal.

¹⁷ Do Kristo da pikon nit kalonisi ekwamak yan kosol kan, nak opbo but dasi nian abidanbim, Onesimus do yan gin abi.

¹⁸ Gagon gulusun di agit, bo ae gagon goman di agit kan, mani kulabik anek unun gomanon nak dakon man mandaki.

¹⁹ Nak Pol da naga dakon kisit da papia on mandisat. Nak da naga goman unun sopben. Mani nandaki! Nak da gen bami gayiko nandan gadat agil, do gak nagon gomango ton. Goman unun gaga dakon egip egipgo. Mani unun do dima yoken.

²⁰ Not, nandaki. Amin Tagi da manon gak anpak tagi on nak do abi do nandisat. Nit Yesu Kristo dakon amin ekwamak do unun anpak anek nak dakon but anteban abi.

²¹ Papia on mandanek yan si nandisat, gak da nak dakon gen on guramitdisal. Nak nandisat, Onesimus do anpak

akdisal, unun da anpak abi do gayisat unun yapdisak.

²² Ae nak gen kinda gat tosok. Nak Pinjokop da ji dakon bisit nandakdisak, anek nak nepban jikon tobil apdisat yanjsi nandan gadasat. Do yutgokon yut buri kinda nak da pokgen do anoman abi.

Pol dakon pi isalni da Pilimon do gildatni tagi yipman iman

²³ Epapras da gildat tagi yan gayisak. Unun kisi Yesu Kristo do anek dam tebanon ekwamak.

²⁴ Nak dakon pi isalno, unun Mak, ae Aristakus, ae Demas ae Luk ununyo kisi da gildat tagi yan gayan.

²⁵ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawot da ji dakon wup gat egipjak do bisit asat.

Papia Ibru Amin do Mandabi

But piso gen

Papia on namin da mandagit unun dima nandaman. Mani on papia mandagit amin unun Juda amin dakon Pinjokop gawak imim silip morap ae telagi papianikon gen morap ton unun pakyanji nandisak amin kinda da mandagit yan nandaman.

Papia on Juda amin kabi kinda Yesu yolyol amin dagawit unun do mandagit, nido Yesu yipmanek tobil sanbek sanbek kalipmikon ae kik do nandawit. Do panpuluganek Yesu dima yipman detni do mandagit. Papia on da nandan gadatni panjeban anek Pinjokop da Yesu Kristo obakon da pi madep agit unun do yosok. Kristo kalon dagin Pinjokop dakon anpak bamisi unun nolisak.

On papia da yo madep kapbi do yosok. 1) Yesu unun Pinjokop dakon Monjisi. Yesu miktimon egipgut bisapmon jigi ae tepmiyo madepsi pagit, yan anek unun kosiron da minjat aminyo dakon panpulugok amini dagagit (2.10). Do Yesu da kombi amin morap kalip egipgwit unun yapman mudosok, ae anelo ae Moses yo kisi yapmandak. 2) Pinjokop da iyi Yesu mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipjak

do manjigit, ae Yesu da Juda amin dakon mukwa sogok amini yapman mudosok. 3) Yesu unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kwen Kokup egisak, anek nandan gadan imni amin yokwikon ban tagi timitjak. Pinjokop gawak imim dakon silip do Moses dakon gen teban da yagit, unun Yesu da yo bam don asak unun dakon tilak ban awit.

On papia da minjat aminyo dakon nandan gadat panjeban ak do yosok. Do Israel aminon nandan gadatni tebaisi amin kalip egipgwit dakon gen morapmi ton (kilapmi 11). Yan yosok, jigi morapmi noman tan damdan, mani nandan gadatji tebai abidan wigek kimot ani. Yesu pakyanji sintan kanek anpakni yolek jigi tepmiyo pabih yopni do yosok.

Pinjokop dakon Monji da gen niyisak

(Kilapmi 1-2)

Yesu Kristo unun Pinjokop dakon Monji

1 Kalipsigwan Pinjokop da kombi amini panjagap aban bisap morapmi ae kosit mibili mibilikon da geni yoyinban babiknin da nandawit.

2 Mani abisok mibi bisap ekwamanon Pinjokop da geni Monjikon da niyigit. Monji unun da yo morap timitjak do manjigit, ae unun da kision da miktim gat ae kundukon

yo morap ton gat wasan yopgut.

³ Monji da Pinjkop dakon tilim gilgwani gat tenjenosok. Iyi unun Pinjkop yombemsi asak. Geni tapmimi ton unun da miktim gat ae kundu gat jonikban tebai tomal. Unun da amin dakon yokwini sugan panmilip aban kilegisi awit, anakwa Kwen Kokupmon Pinjkop Kila Amin Madep Wikwisi da aminsi tet do yikgit.

Pinjkop Monji da anjelo yapmanjadak

⁴ Dat da Monji do man imgut unun wukwisi, unun da anjelo dakon mani yapman mudosok, do Monji unun da anjelo dakon wukwisini egisak.

⁵ Unun yansi nandaman, nido Pinjkop da Monji yan iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

Ae kinda gat yan iyigit:

“Nak da Datni egapbo unun da Monjino egipjak.”

Pinjkop da anjelo kinda do gen yan dimasi iyigit.

⁶ Ae Pinjkop da Monji mibiltogi miktimon yabegek yan yagit:

“Pinjkop dakon anjelo kisi morap da gawak imin kimotni.”

⁷ Pinjkop da anjelo do gen kinda yan yagit:

“Unun da anjloni aban mirim dagon.

Unun da oman amini aban milenjasip dagon.”

⁸ Mani Monji do yan yagit:

“Pinjkop, gak kila amin madep toktok teban egi anjan kikedisal.

Gak da anpak kilegikon da amin kabigo kilani akdisal.

⁹ Gak anpak kilegi do galak tanek anpak yokwi do dima galak tosol.

Yan asal do nak Pinjkopgo da man madep gaminek bit nelak son gabo kisik kisikgo da madepsi asak.

Asi, man madepgo da notgo dakon man yapman mudosok.”

¹⁰ Pinjkop da Monji aeni yan iyigit:

“Amin Tagi, kalipsigwan yo morap dima altanakwa gak da on miktim dakon jonitni wasagil da tebaisi tosok.

Ae kundukon yo morap ton unun kisitgo da wasagit.

¹¹ Kundu gat miktim gat wagil tasik tokdamal, mani gak toktok teban egipdisal.

Unun imal girani da yan pasildamal.

¹² Unun gak da yalin yitnan yan gironitdisal.

Gak da amin da imal kulabik an, unuden kulabik akdisal.

Mani gak kulabik dima asal, ae gak dakon bisap mudok mudogi mini.”

13 Kalip Pinjop da Monji yan iyigit:

“Gak nak da amin tet do yigaki wigi uwalgo yopbo pinjbiga egipni.”

Mani ni bisapmon anjelo kinda do Pinjop da gen unjuden kinda yagit? Dimasi!

14 Anjelo unjun oman amin gin. Unjun wup, Pinjop da minjat aminyo yokwikon ban timitdisak unjun panpulugoni do yabekdak.

2

Pinjop da nin yokwikon ban timikgit unjun yo madepsi

1 Pinjop dakon Monji man madep pagit, do gen nandagiman unjun nandak nandakninon da tebai abidanek guramik kimotneŋ. Gen unjun guramit do alek taneŋ di diwalik pikwam.

2 Kalip babiknin Pinjop da gen yoyik do anjelo da gen kagakon da gen bamisi yoyigit, do amin morap gen unjun iragek abin yipgwit, unjun anpak yokwi awit unjun da aripmon tomni yokwisi timikgwit.

3 Pinjop da nin yokwikon ban timit do pi agit unjun yo madepsi, do nin Pinjop da pi agit unjun do nandano yo isali asak kan, kosit nianon da yokwi dakon kobogi yapneŋ? Nin da aripmi dima.

Mibiltok Amin Taginin Yesu da iyi nin yokwikon ban timit do yan tenjenagit. Anjakwan geni nandawit amin

da yan niyiwit, “Gen unjun bamisi gin.”

4 Ae Pinjop da tilak mibili mibili, ae yo masi masimi, wasok tapmimi tonj mibili mibili gat agit. Ae iyi da galakto-gon Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili kokwinik yomgut. Yo morap unjun agit da Monji dakon gen unjun bamisi yan noljban koman.

Yokwikon Ban Timit Timit Aminin dakon gen

5 Ae egip egip kalugi egipdaman do yoman unjun anjelo da kila ani do Pinjop da dima yan mudan yomgut.

6 Pinjop da papiakon timi kindakon amin kinda da yan yagit:

“Pinjop, amin unjun nianen ban unjun do nandak nandak anegisal?

Amin unjun yo isali.

Gak nido kilani anegisal?

7 Gak da amin yopbi bisap pisipmisok anjelo dakon pinjini egipgwit.

Gak da amin panenagek tilim gat ae man madep gat yomgul.

8 Gak da yo morap nin dakon pinjbi egipni do yan mudan nimgul.”

Unjun da yo morap kilani ani do yan yosok, do yo kinda isal dima tosak, yo kisisi kilani ani. Mani abisok yo morap pindatno kilani dima an, yo diwari dakon kilani ban gin an.

⁹ Mani nin Yesu koman. Pinjkop da bisap pisipmisok yipban anjelo dakon pinjini egipgut. Mani Pinjkop da nandan yawotni do anjek Yesu yabekban minjat amin morap dakon tamo abidanjek tepmi madepsi panjek kimakgit, do Pinjkop da anenagek tilim gilgwani tagisi gat ae man madep gat imgut.

¹⁰ Pinjkop unjun yo morap dakon ami, ae unjun da yo morap wasagit. Unjun monji gwayoni morapmi timik panji yopban Kwen Kokup tagisi egipni do nandagit. Yan nandagit do Yesu yipban tepmi pagit, anjek tepmi unjun pagit do anjek unjun da minjat aminyo dakon yokwikon ban timit timit amini tagisi ae mibiltok amini dagagit. Pinjkop da yan aban kilek tagit.

¹¹ Yesu gat, ae minjat aminyo panmilip aban telagi awit amin kabi gat unjun Datni kalonji kinda gin. Yan do anjek “not” yan yoyik do mayagi dima nandisak.

¹² Unjun yan yagit:

“Nak da gak dakon man madep notnokon yan tenjenoken.

Pinjkop gawak im do muwutni bisapmon gak dakon man unjun da binapmon yan anjisiken.”

¹³ Ae yan yagit:

“Egip egipno Pinjkopmon tosok yanji nandaken.”

Ae kinda gat yan yagit:

“Koki, nak Pinjkop da monji gwayoni namgut nak unjun gat oni ekwan.”

Yesu nin panpulugok do amin dagagit

¹⁴ Pinjkop dakon monji gwayoni unjun giptim ae yawiniyo ton, unjun aminsi gin, do Yesu unjun kisi amin dagagit. Anjek minjat aminyo kimot yomisak dakon tapmim tan imisak amin Sunduk, unjun anjupbal ak do anjek kimakgit.

¹⁵ Minjat aminyo kimot do pasolgon, anjek miktimon ekwan bisap morap kimot da pasol yoban dam tebangwan yan ekwan. Mani Yesu unjun dam teban yipman detni do anjek kimakgit.

¹⁶ Asisi, Yesu anjelo panpulugok do anjek pi unjun dima agit. Unjun Abraham dakon babakni panpulugok do anjek pi unjun agit.

¹⁷ Do yo morapmon iyi dakon notni yombemsi da ganjek bupmikon da, ae pi agak tagisikon da mukwa sogok amin dakon mibiltok amini dagagit. Do Pinjkop dakon gen guramigek yokwi wiririt pi tagisi an kimokdok, ae bupmini madepsi.

¹⁸ Panjkilit noman tan iba iyi tepmi pagit, do minjat aminyo panjkilit noman tan yoba tagi panpulugosak.

Yesu dakon man madep da Moses

dakon man madep yapman dak (*Kilapmi 3.1-4.13*)

3

1 Yan do, telagi not kabi, Pinjkop Kwen Kokup egisak unun da jiyo kisi yan damisak. Ji Yesu do pakyan si nandani. Unun Yabekbi ae Mukwa Sogok Mibiltok Amin, nin da nandan gadan iminek mani do yan tenjenok aman amin unun.

2 Pinjkop da pi unun iban kalip Moses da minjat aminyo Pinjkop dakon yut madep da yan agakwa pini tagisi anek minjat aminyoni panpulgagit, unuden gin Yesu yo kisi Pinjkop dakon pi tagisi agit.

3 Mani, nandaman, yut awaldak amin dakon man da yut dakon man yapmandak. Do Pinjkop da Yesu do man madep imgut unun da Moses dakon man madep yapmandak.

4 Yut morap kalon kalon amin da awalgwit, mani Pinjkop da yo morap wasagit.

5 Moses unun Pinjkop dakon oman amini egipgut, egek Pinjkop dakon gen guramik kimagek Pinjkop da yutnon pi agit. Unun Pinjkop da yo don yan tenjenosak unun dakon yan tenjenok amin egipgut.

6 Mani Kristo Pinjkop dakon Monji da minjat aminyo Pinjkop dakon yut ekwan unun kilani asak dakon pi tan imisak. Anek Pinjkop dakon

gen guramik kimagek pi unun asak. Bisapmi bisapmi nin pasol pasoli mini nandan gadat tebaisi anek Amin Tagi da yo tagisi an nimdisak unun do jomjom anen kan, ninyo kisi Pinjkop dakon yutni ekwaman.

*Gen pabin yopman gan
amin yik yawot dima ak dan*

7 Yan do anek Telagi Wup da yan yosok:

“Ji abisok Pinjkop dakon gen nandani kan,

8 kalip babakji da kwen wigik awit bisapmon geni abin yipgwit, unuden ji but teban dima ani.

9 Unun miktin amin dima ekwan timon nak anekewalgwit.

Anek bilak 40 da aripmon pi tapmimi ton agim unun kawit.

10 Yan aba unun minjat aminyo do butjapsi nandanek yan yagim,

‘Butnikon da nak dima nolgan.

Bisapmi bisapmi kosit yipman yomgum unun si yapman gan.’

11 Do butjap nandanek yan teban tok anek yan yoyigim,

‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’”

12 Not kabi, ji kan kimotni. Not kinda ji da binapmon nandak nandak yokwi di nandanek nandan gadatni

yipman degek Pin kop egip
egipmi ton manji di iban.

¹³ Bisap mini abisok gin
ekwaman, do gildari gildari
ji kalon kalon panmuwukbi
diwari do gen tagisi ban
yoyini, anek buri panteban
ani. Anpak yokwi da jikon
kinda ankwelban but teban
di aban.

¹⁴ Nin Pin kop wasanek
nandan gadan imguman
bisapmon, nandan gadat
tebaisi agiman. Nandan ga-
datnin anteban anapno teban
tanakwan wigi kimotnen
dakon bisapmon wigisak
kan, nin Kristo dakon notnisi
egipdaman.

¹⁵ Ji mama gen do dima
intoni. Gen unun yan:

“Ji abisok Pin kop dakon gen
nandani kan, kalip
babikji da kwen wigik
awit bisapmon geni
abin yipgwit, unuden
but teban dima ani.”

¹⁶ Namin amin da kalip
Pin kop dakon gen nandanek
kwen wigik anek geni abin
yipgwit? Minjat aminyo
Moses da timikban Isip
yipman opgwit unun dagin
anpak unun awit.

¹⁷ Ae Pin kop da namin do
bilak 40 da arip butjap nan-
dan yomgut? Minjat aminyo
yokwi anek kimakgwit
anakwa giptimni miktim kibiri
amin da aripmi dima egipmi
miktimon tawit amin unun do
butjap nandagit.

¹⁸ Pin kop da namin amin
kabi da yik yawot kokupmon

aripmi dima kini do gen
tebaisi yan anteban agit?
Minjat aminyo geni abin
yipgwit unun dogin agit.

¹⁹ Do nandaman, minjat
aminyo unun Pin kop dima
nandan gadan imgwit, mibili
yan do anek yik yawot kokup-
nikon dima kini do yagit.

4

*Pin kop dakon minjat aminyo
da yik yawot kokup abidokdan*

¹ Pin kop da nin timik yik
yawot kokupmon panjik do
yan teban tok agit. Do nin
si pasalek kan kimotnen,
Pin kop da jikon amin kinda
unun kokupmon aripmi dima
kikdisak yan kinda di kanban.

² Kalip Israel amin da nan-
dawit, unuden gin ninyo Gen
Bin Tagisi nandagiman. Mani
isal nandawit, anek Pin kop
gen do dima nandan gadawit.
Do Gen Bin Tagisi unun nan-
dawit da dima panpulugagit.

³ Mani minjat aminyo
nin Pin kop nandan gadan
imaman nin nipban
yik yawot kokupnigwan
pikwaman. Kalip Pin kop da
kokup unun do nandanek gen
yan yagit:

“Do nak butjap nandanek
yan teban tok anek yan
yoyigim,

‘Asisi, ji nak dakon yik
yawot kokupgwan
dimasi pigini.’”

Mani kalipsigwan Pin kop da
yo morap wasagit bisapmon
pi morapni kisi an mudanek

yik yawot kokupni kisi anoman agit.

⁴ Pinjkop da papiakon timi kindakon gildat 7 do yan yagit:

“Pinjkop da gildat 7 non pi morap an mudagit pindakgit, anek unun gildaron yik yawot agit.”

⁵ Ae gen unun mibiltok kaman unun da yan yosok, “Unun nak dakon yik yawot kokupgan dimasi pigikdan.”

⁶ Unun da yan nolisak, Pinjkop dakon yik yawot kokup unun tosok, mani amin diwari unungwan dima pigiwit, nido unun amin kabi kalip Gen Bin Tagisi nandawit, mani geni abin yipgwit.

⁷ Yan do anek Pinjkop da yik yawot kokupnikon pigik dakon gildat kinda yipmanjek unun gildat do “Abisok” yan yagit. Kalipsigwan babiknin gen kirinjit anek kimakgwit da donsi Dewit dakon gen dulumon da yagit. Gen on do kili yaman, unun yan:

“Abisok ji nak Pinjkop dakon gen nandani kan, but teban dima ani.”

⁸ Kalip Josua da yik yawot kokup yomgut tam, Pinjkop da bisap kindakon don yom do dima yanban.

⁹ Do nin nandaman, Pinjkop dakon minjat aminyo yik yawot tan yomisak. Unun Sabat yik yawot bisap yombem.

¹⁰ Do yik yawot kokupgan pigisak amin unun kalip Pinjkop da pi wasip anek yik

yawot agit, unuden gin pini yipmanjek yik yawot asak.

¹¹ Do nin yik yawot kokupgan pigik do pi tebaisi anen. Kalip gen pabin yop anpak awit unuden amin kinda gen pabin yop anek yik yawot dima di abidanban.

¹² Nido Pinjkop gen unun egip egipmi ton, ae tapmimni madep. Geni unun tepmisi, ae emat agak siba geni teri teri ton unun yapmandak. Gen unun da amin yaban mikgwansi pigisak. Pigeke amin gat ae wup gat yaman pidosok, ae kidat dakon sanbek gat ae wuk gat kisi yaman pidosok, do nin dakon nandak nandak gat ae butnin dakon galaktok morap gat unun pakyanji nandan mudosok.

¹³ Pinjkop da yo morap wasagit, unun kindasok Pinjkop da dabilon aripmi dima pasili. Yo morap kisi pisanbisi ae nomansi Pinjkop da dabilon ton. Ae Pinjkop da yanban nin anpak morap agiman gat pi morap agiman unun dakon mibili iyin mudokdaman.

Yesu unun mukwa sogok dakon mibiltok aminin (Kilapmi 4.14-10.39)

*Yesu Kwen Kokupmon
egeke sanbek sanbek kalugi
dakon Mukwa Sogok dakon
Mibiltok Amin egisak*

¹⁴ Nin anpak morap agiman unun Pin kop iyin mudok-daman, do nin Yesu nandan gadan imin kimotneŋ. Yesu unun Mukwa Sogok Mibiltok Aminin egisak, unun Kwen Kokupgwansi wigigit. Unun Yesu unun Pin kop dakon Monji. Do nin nandan gadatnin unun yan tenŋenok aman unun tebaisi abidoneŋ.

¹⁵ Mukwa Sogok Mibiltok Aminin unun da nin do bupmi nandanek nin tapmimnin madep dima unun nandisak. Nido pankewal morap ninon noman ton unun Yesu yo kisi noman tan imgwit, mani yokwi dima agit.

¹⁶ Do nin jiginin ton bisapmon bisit anek pasol pasoli mini Pin kop da kila amin madep yityit tamonikon kineŋ. Unun nandan yawot aminsi, unun da bupmi ae nandan yawok niminek nin tagi panpulugosak.

5

¹ Mukwa sogok dakon mibiltok amin dakon mibili unun yan. Pin kop da amin kinda abidan minat aminyo dakon binap amini egipjak do manjisak. Unun Pin kop do but galak dakon yo mibili mibili imin gat ae yokwi wiririt dakon paret mibili mibili agak dakon pi ban asak.

² Iyi miktim amin nin yombem tapmimni madep dima, do amin nandak nandakni mini ae Pin kop dakon

kosit yipman dekan amin anpak yawori an yomisak.

³ Unun tapmimni madep dima do minat aminyo gat ae iyi dakon yokwini kisi mudoni do paret asak.

⁴ Amin kinda da galak toknikon “Nak man madep panek mukwa sogok dakon mibiltok amin egipben” yan aripmi dima yosak. Kalip Pin kop da Aron yan imgut unuden Pin kop da amin kinda yan iminakan pi unun abidosok.

⁵ Ae Kristo kisi, iyi dakon man awigek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dima dagagit. Pin kop da iyi unun pi asak do manjigit. Pin kop da yan iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

⁶ Ae timi kindakon Pin kop da yan yosok:

“Gak mukwa sogok amin tok-togi egipbi.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

⁷ Yesu miktimon egipgut bisapmon, Pin kop do bisit agit. Unun nandagit, Pin kop da kimoron nan aripmi tagi abidosak yan nandagit, do bisit tebaisi agit, ae madepsi yan tidanek kunam morapmi tagit. Unun iyi do nandaban pinakan Pin kop gawak iminek egipgut, do Pin kop da bisitni nandan imgut.

⁸ Yesu unun Pin kop dakon Monji egipgut, mani tepmi pagit unun da Pin kop dakon

galaktok yolyol dakon anpak iyin dekgit.

⁹ Tepmi panjek Pinjkop da pi imgut unun an mudanek amin morap geni guramikgan unun yokwini wiririk yominek egip egip teban yomyom amini dagagit.

¹⁰ Ae Pinjkop da Yesu manjinek yan yagit, "Gak mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kinda Melkisedek yombem egipbi."

Nin amin monij da tilagon dima egipnenj

¹¹ Yesu mukwa sogok amin dakon mibiltok aminin dakon geni morapmi tonj. Nin unun do dayik do nandanj. Mani nandak nandakji yo tepmi timit timit da arip dima, do nin gen unun dakon mibili ji dolik do antidok amanj.

¹² Ji panmuwukbi bisap dubak kilisi awit. Ji da amin diwari Pinjkop gen do yoyindet pi tagi agagi, mani dima. Ji nandak nandak do wadak wadak an, do amin di da aeni Pinjkop gen dakon gen madep madep unun dayindetni kan tagi. Ji jap tebai noknok da arip dima. Ji mum noknok da tilak sigin ekwanj.

¹³ Nin nandanj, mum banjin nonj amin unun amin monij. Anpak kilegi unun nian unun dima nandanj.

¹⁴ Mani jap tebai unun amin madep kili abi dakon. Unuden amin bisap morapmi anpak jit da tagi ae jit da yokwi unun panjiligek kili kokwinikgwit,

do abisok tagisi nandanj pisan mudanj.

6

Nin si teban tan egek Pinjkop da yo tagi anjimjak do jomjom anenj

¹⁻² Do nin kalip Kristo dakon gen niyindet abi unun dogin dima yonenj. Nin yan gin sigin anenj kan, nin yut dakon gwak bisap morapmi manek yut dima witjamanj da yan asak. Do nin sanbenek gen yan ban gin dima yonenj: but tobil anek anpak morap kimot panalon an unun manji yomyom dakon gen, ae Pinjkop nandanj gadanj imim dakon gen, ae telagi pakbi sogok dakon gen mibili mibili, ae kisit amin da kwenon wutjik dakon gen, ae amin kimakbi kimoron da pidokdanj dakon gen, ae nin morap kisi Pinjkop da kokwin anek kobogi dagok dagogi mini abidokdamanj, unun dakon gen. Unuden gen banjin dima timik egipnenj. Nin amin madep kili abi dakon yoyindet ban anenj.

³ Pinjkop da yan tagi anenj do nandisak kan, tagi anenj.

⁴⁻⁶ Amin diwari Pinjkop da tenjenini yoban gen bami kili abidawit, ae Kwen Kokup dakon but galak yo unun kili anjiligek nandawit, ae Telagi Wup unun kili abidawit. Unun Pinjkop gen anjiligek unun yo tagisi yan kili nandawit, ae Pinjkop da wasanek Amin Kila Asak dakon tapmim

kanjek unun yo tagisi yan kili nandawit. Unuden amin yokwikon manjek Pinjkop manji imni kan, tobil abinjek but tobil asak dakon kosit mini. Anpak unun asak da, iyi Pinjkop dakon Monji tilak kindapmon aeni anjakdak. Unun amin da jigilak yan imni yan do tilak kindapmon aeni awigi anjakdak.

⁷ Nandani, nak tilak kinda aben. Bisap morapmi sikak mosok, anjakwan miktim da sikak abidanjek pi awit amin panpuluganjek jap tagisi panalon an yomjak kan, Pinjkop da on miktim do yo tagisi asak.

⁸ Mani miktim da nap keli ton ae jon yokwi ban gin panalon asak kan, miktim unun yokwi. Do bisap dubak dima Pinjkop da yokwi tosak dosi yokdisak. Anjakwan kindap da sorban pasildisak.

⁹ Notnonisi, nin minjat aminyo Pinjkop manji iman amin do yoman, mani nandaman, ji jigi unuden dima timitdan. Pinjkop da ji panpuluganjek yokwikon ban timikgit.

¹⁰ Pinjkop unun kokwin agakni unun kilegisi, do ji da pi tagisi awit unun do dima intokdisak. Ji Pinjkop but dasi galak tan iminjek unun da pan>tagap aban minjat amini panpulugawit. Ae yan gin sigin an.

¹¹ Ji morap da pi tebaisi yan gin sigin ankimagakwa wigi mibi bisapmon wigisak

dosi nandaman. Yan ani kan, nandan gadatji abidan kimagek Pinjkop da yo tagisi annim do yagit ae unun do nandan teban tanjek jomjom an unun abidokdansi.

¹² Dima kurak toni do nandaman. Nandan gadat an kimagek Pinjkop da yo nim do yan teban tok agit unun timit do but yaworon da jomjom an amin dakon anpak ban yol do nandaman.

Pinjkop dakon yan teban tokni do tebaisi nandan gadanen

¹³ Kalip Pinjkop da Abraham yan teban tok animgut bisapmon, amin kinda da Pinjkop yapmanjek unun da wukwisi do unun da manon da geni aripmi dima anteban asak. Yan do anjek Pinjkop da iyi da manon da gen yan anteban anek yan yagit:

¹⁴ "Asisi yosot, gak do yo tagisi an gaminjek babikgo dakon gwakni panpulugoko morapmisi akdan."

¹⁵ Iyiban Abraham butni yawori tanjakwan jomjom anek don Pinjkop da yo morap im do yan teban tok agit unun timikgit.

¹⁶ Gen pan>teban agak dakon anpak unun yan. Amin kinda da manon gen yan anteban an kan, unun amin wukwisi ae iyi yapmandak yan yolisak. Amin kinda gen yan anteban ak asak kan, unun da geni anteban anjakwan amin geni abin yip do nandayin amin

dakon gen kositni sopman yomisak.

¹⁷ Kosit yan tosok do kalip Pinjkop da Abraham dakon minjat amin kabini nin do yo tagisi anj nim do yan teban tok anj nimgut. Ae nandak nandakni kulabik dima asak yan nomansi nolik do anjek iyi dakon gen anteban ak do gen yan anteban agit.

¹⁸ Do gen bamori tomal, unun Pinjkop dakon yan teban tokni gat, ae gen yan anteban agit on gat. Unun bamot kulabik aripmi dima anjil, nido Pinjkop da top dimasi yosak. Do minjat aminyo pasal kinj Pinjkop da kapmatjok pasilgimanj nin Pinjkop dakon yan teban tokni unun do nandanjek butnin panjteban anj kimagek Pinjkop da yo unun nim do yan teban tok agit unun do jomjom anenj.

¹⁹ Unun jomjom da egip egipnin dakon teban tok tagisi ae tebaisi, kirat madep tap wakga tebai abidosok unun yombem. Kirat unun imal madep telagi yut dakon buri telagisisi sopmandak unun yapmanjek yutgwan wigisak.

²⁰ Yesu da mibiltanj nimanjek nin panpulugok do unungwan kili wigigit. Unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin daganjek dagok dagogi mini egi wigikdisak. Unun Melkisedek yombem.

7

Melkisedek unun man madepni tonj

¹ Melkisedek unun Salem kokup pap dakon kila amin madepni, ae Pinjkop Wukwisi dakon mukwa sogok amini egipgut. Abraham da emat anjek kila amin madep dapmanjek kokupmon apgut bisapmon, Melkisedek da kosiron domdom anjek gisam imgut.

² Iminjakwan Abraham da emaron yo morap timikgit unun kokwin aban kabi 10 anjakwan unudon banj kabi kinda Melkisedek do imgut. Melkisedek dakon man dakon mibili unun yan: “anjpak kilegi dakon kila amin madep.” Ae unun Salem kokup pap dakon kila amin madep kisi, unun dakon mibili unun yan: “but yawot anjak dakon kila amin madep.”

³ Melkisedek menji ae datniyo dakon but pisoni dima mandabi, ae babikni kabi yo kisi dakon but pisoni mini. Menji da anjalagit bisap mini ae ni gildaron kimakgit dakon bisapni mini. Unun Pinjkop dakon Monji da yan egipgut. Unun mukwa sogok toktogisi egisak.

⁴ Babiknin mibiltogi Abraham da yo tagi tagi morap emaron timikgit unun kokwin aban kabi 10 anjakwan unudon banj kabi kinda Melkisedek do imgut. Do yanjsi nandamanj, Melkisedek unun man madepni tonj!

⁵ Moses dakon gen teban da yaŋ yosok, Israel amin yo kabini kokwinikba kabi 10 anakwa unudon ban kabi kinda Liwai amin kabikon mukwa sogok pi timikgan amin do yomni. Israel amin unun Liwai dakon notni, ae unun Abraham dakon monjini kisi, mani Israel amin da yo kabini tan yoman unun dakon kabi kinda notni unun do yoman.

⁶ Melkisedek Liwai da kabikon da dima altagit. Mani Abraham dakon yo kabini dakon kabi kinda timigek Pinjokop dakon yaŋ teban tok timikgit amin Abraham do gisam imgut.

⁷ Ae nin pakyanŋi nandaman, gisam yomisak amin unun amin madep anakwan gisam timikdak amin unun pinjini egisak.

⁸ Mukwa sogok amin da Israel amin dakon yoni kabi kinda timik timik an, unun amin kimot do gin ekwan. Mani Melkisedek, Abraham dakon yoni kabi kinda timikgit amin, unun Pinjokop dakon papia da sigin egisak yaŋ yosok.

⁹⁻¹⁰ Melkisedek Abraham gat domdom agimal bisapmon Liwai Israel amin dakon yo timit timit amin unun babikni Abraham da yawikon egipgut, do nin yaŋ tagi yonen, Abraham da Melkisedek do yo imgut bisapmon Liwai da imgut yaŋ asak.

Mukwa sogok amin

mibiltogi kalugi da mukwa sogok kalipmi yapman mudosok

¹¹ Kalip Israel minat aminyo gen teban abidawit, ae unun gen teban da yaŋ yosok, Liwai amin kabi unun mukwa sogok pi ani. Mani, Liwai dakon mukwa sogok pini da minat aminyo aripmi tagi panmilib agagi kan, mibili nido Pinjokop da mukwa sogok amin kinda don yabekgit, unun Melkisedek yombem, ae unun Aron yombem dima?

¹² Ae mukwa sogok amin kulabik ani kan, gen teban yo kisi kulabik agagi.

¹³ Pinjokop da mukwa sogok amin don yabekgit amin, unun Israel amin kabi njwaknjwari kindakon altagit. Ae unun da kabikon amin kinda kalip altakon mukwa sogok pi kinda dima agit.

¹⁴ Nin nandaman, Amin Taginin Juda da kabikon da altagit, ae Moses da unun amin kabi dakon amin da mukwa sogok amin egipni do gen kinda dima yagit.

¹⁵ Do mukwa sogok kalugi unun altak unun Melkisedek yombem, ae yanŋi nandano pisosak, unun da Liwai kabikon mukwa sogok amin yapman mudosok.

¹⁶ Amin diwari unun mukwa sogok amin dagawit, nido unun Liwai kabikon nani. Mani unun mukwa sogok amin dagagit, nido egip egipni unun tapmimi tonŋi, ae yo kinda da aripmi dima antasik agagi.

17 Pinjkop gen da unjun do yanj yosok:

“Gak da mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipdisal.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

18 Gen teban kalipmi unjun Liwai amin dagin mukwa sogok amin dagoni unjun Pinjkop da kili wiririk mudagit, nido gen teban unjun tapmimi mini ae unjun da nin aripmi dima panpulugogi.

19 Gen teban da yo kinda anmilip aban tagisisi dima agit. Yanjo, Pinjkop da kosit njwaknjwari kinda witdalban pisagit unjun tagisisi ae gen teban yapmandak, ae unjun kosiron da Pinjkop da kapmatjok tagi kinej yanji nandanj teban tanjek jomjom amanj.

20 Ae Pinjkop da unjun mukwa sogok amin manjigit bisapmon, unjun gen yan anteban anjek manjigit. Mukwa sogok kalipmi do yanj dima agit.

21 Mani, Pinjkop da gen yan anteban anjakwan Yesu mukwa sogok amin dagagit. Pinjkop dakon papia da yanj yosok:

“Amin Tagi da gen kili yan anteban agit,

‘Gak mukwa sogok dagok dagogi mini egipbi.’

Ae geni unjun kulabik dimasi asak.”

22 Pinjkop yan yagit, do nin nandamanj, Yesu da sanbek sanbek kalugi unjun anteban

asak, ae sanbek sanbek kalugi unjun wagil tagisisi ae sanbek sanbek kalipmi yapmandak.

23 Kalip amin morapmi da mukwa sogok amin dagawit, nido unjun kimakgwit, anjek mukwa sogok amin toktogi aripmi dima egipmi.

24 Mani Yesu da dagok dagogi mini egisak. Unjun mukwa sogok pi dagok dagogi mini do abidagit.

25 Do minjat aminyo unjun da manon Pinjkop da kapmatjok kini unjun bisapmi bisapmi yokwikon ban tagi timitjak, nido unjun dagok dagogi mini egisak, anjek Pinjkop da panpulugosak do bisit anjekisak.

26 Mukwa sogok mibiltok amin unjuden da nin tagisi panpulugosak. Unjun telagi egisak, ae gulusunni kinda dima tanj imisak, ae Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi. Unjun Pinjkop da yokwi pakpak da dubagikon kwensi ason Kwen Kokup yipgut da egisak.

27 Mukwa sogok dakon mibiltok amin kalipmi unjun gildari gildari mukwa son son awit. Mibiltok iyi dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit, anjek don minjat aminyo dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit. Mani Yesu pi yanj dima asak. Unjun bisap kalongin iyi dakon egip egipni wagil parekgit.

28 Gen teban da mukwa sogok amin dakon mibiltok

amin miktim amin tapmimni madep dima amin ban manjigit. Mani gen teban da manjikon Pinjkop da gen yan anteban anjek Monji manjigit. Unjun Monji unjun wagil tagisisi, ae unjun dagok dagogi mini egipdisak.

8

Yesu Kwen Kokup mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egisak

¹ Gen unjun yomanj dakon mibili unjun yan: Nin mukwa sogok amin dakon mibiltok amin tagisi unjuden aminin egisak. Unjun Kwen Kokupmon Kila Amin Madep Wikwisi egisak unjun dakon kila amin madep yityit tamokon kisiri aminsi tet do kili yikgit.

² Unjun Pinjkop dakon pi Kwen Kokup telagi yutnon asak. Yut unjun Amin Tagi dakon yut bamisi, unjun da iyi agit, amin da dima awit.

³ Mukwa sogok dakon mibiltok amin morap Pinjkop do but galak yo panji panji an, ae mukwa sogok dakon pi unjun tan yomisak. Do Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin unjunyo kisi mukwa sosaksi.

⁴ Unjun miktimon egisak tam, mukwa sogok amin aripmi dima ekwan. Nido, miktimon mukwa sogok amin kili ekwan. Unjun gen teban yolek Pinjkop do but galak dakon yo mibili mibili iman.

⁵ Unjun mukwa sogok pi unjun telagi yut miktimon tosok unjudon an. Telagi yut unjun telagi yut bamisi Kwen Kokup tosok unjun dakon tilakni ae wupmigin. Moses da imal nanj telagi yut awal do agit bisapmon Pinjkop da yan iyigit:

“Gak imal yut dakon yo morap aki bisapmon, pakyanjsi kanj kimagek wupmi kabapmon goligim unjun nanjsi yolek abi.”

⁶ Mani abisok Kristo mukwa sogok pi abidagit unjun da mukwa sogok amin diwari dakon pi yapmanj mudosok. Nido, unjun binap amin egek sanjek sanjek kalugi anteban asak, ae sanjek sanjek unjun da sanjek sanjek kalipmi yapmandak. Ae sanjek sanjek kalugi da yo nim do yan teban tok asak unjun da sanjek sanjek kalipmi da yo nim do yan teban tok agit unjun yapmandak.

Sanjek sanjek kalugi da sanjek sanjek kalipmi yapmandak

⁷ Nandani. Sanjek sanjek kalipmi unjun wagil tagisi tam, Pinjkop da sanjek sanjek kalugi aripmi dima aban.

⁸ Mani, Pinjkop da minjat aminyo dakon gulusunji pindagek yan yagit:

“Amin Tagi da yan yosok, ‘Nandani, bisap kinda apdisak, nak unjun bisapmon Israel amin kabi gat ae Juda amin

kabi gat sanjek sanjek kalugi aben.

⁹ Sanjek sanjek unun kalip Isip miktimon babikni kisitnikon da timik panjagum bisapmon sanjek sanjek agim unuden dima aben.

Nido nak da sanjek sanjek agim dakon gen dima guramikgwit, do nak da manji yomgum.

¹⁰ Mani sanjek sanjek kalugi nak da Israel minjat aminyo gat akdisat, unun yan:

Nak da gen teban morapno nandak nandaknikon yopdisat, anek geno butnikon mandakdisat.

Anek nak da Pinjopni egapbo, unun nak dakon minjat amin kabi egipdan.

¹¹ Ae unun bisapmon amin da notni gat ae peni padik padikni yo yoyin degek "Ji Amin Tagi nandan imni" yan dima yokdan.

Nido kisi morap nak nandan namdan gin.

Unun amin isali bo ae man madepni ton unun nandan namdan gin.

¹² Nak da yokwini wiririk yominjek, ae sanjenek dima nandaken."

¹³ Pinjop da sanjek sanjek kalugi do yanek, unun da yan nolisak, sanjek sanjek

mibiltogi unun kalipmi dagak. Ae yo kalipmi daganek si pasil do an, unun bisap pisipmisok gin tokdan, anek wagil pasildan.

9

Pinjop gawak imim dakon silip dakon gen teban kalipmi

¹ Sanjek sanjek mibiltogi unun Pinjop gawak imim dakon silip dakon gen tebani tan imgwit, ae on miktimon Telagi Yut kinda tagit.

² Unun Telagi Yut unun imal ban yut kaban kinda yut buri bamori yan witjiwit. Yut buri mibiltogikon tenjen yopyop tamo gat, ae bret yopyop tamo gat, ae telagi bret gat unun da tawit. Unun yut buri do Yut Buri Telagi yan yawit.

³ Anek Yut Buri Telagi da pomon imal madepsi kinda abisinba magit. Anek imal unun da manjigwan yut buri kinda tagit unun Yut Buri Telagisi yan yawit.

⁴ Yo sonba kibani tagisi an dakon alta wasawit unun gol ban kwenikon witjiwit unun yutgwan tagit. Ae Sanjek Sanjek Kinam wasanek gol ban kwenikon wutjiwit ununyo kisi tagit. Ae unun tamo tingwan yo yan tawit: kwoba monin gol ban wasanbi unungwan tagit, unun kwobagwan mana* tawit, ae unun tamogwan Aron dakon win kirinmi kalip gugit wugit, ae tip bamot Pinjop da sanjek

9:1: TP 25.23-26.30   9:3: TP 26.31-33   9:4: TP 16.33; 25.10-16; 30.1-6; IDT

17.8-11; GT 10.3-5   * 9:4: Mana unun jap kinda Moses da bisapmon Pinjop da yopban pinjba Israel amin da nawit.

sanbek dakon gen mandagit unjungwan tawit.

⁵ Ae anjelo serabim bamori dakon wupmi amin da wasawit da unjun Sanbek Sanbek Kinam unjun da kwenon yikgimal. Unjun bamot dakon piri da kinam dakon gapmi anyongam anjil do wasawit. Anjelo bamot unjun Pinjkop unjudon egisak dakon tilak. Mani, abisok unjun yo morap dakon mibili do aripmi dima yokenj.

⁶ Yo morap yanj da aripmon wasanek mukwa sogok amin gildari gildari telagi yut dakon yut buri mibiltogi do wigek pini awit.

⁷ Anjakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unjun kalonj dagin Yut Buri Telagisi do wigigit. Bilagi bilagi kosit kalonj wigi wigi agit. Ae isal dima wigigit. Unjun yawi timik pawigigit. Anjek unjun yawi ban iyi dakon yokwini gat ae minjat aminyo da dima nandanek gulusun awit dakon yokwini wiririt do paret agit.

⁸ Unjun anjagon Telagi Wup da yanj nolisak, telagi yut unjun sigin tagit bisapmon, Yut Buri Telagisigwan wiginenj dakon kosit dima pisagit.

⁹ Unjun yo morap da abisok yanj nolisak, mukwa sogok amin da Pinjkop do but galak dakon jap imanj ae bit kilapyo ban mukwa sonj imanj, mani unjun da Pinjkop gawak imanj amin dakon but aripmi dima

panmilip asak, ae nin amin kilegisi yanj aripmi dima nandakdanj.

¹⁰ Gen teban unjun da jap ae pakbi, ae pakbi sonjba Pinjkop da dabilon kilek toni dakon silip mibili mibili do yosok. Unjun giptim dakon yo dogin yosok, do yo unjun da Pinjkop da dabilon nin aripmi dima panmilip aban kilek tonej. Pinjkop da gen teban on minjat aminyo da yolakwa wigi sanbek sanbek kalugi noman tokdisak dakon bisapmon wigisak do gen teban on yomgut.

Yesu iyi dakon yawini nanj paret agit

¹¹ Mani abisok Kristo kili apgut da yo tagisi noman tawit da tonj unjun dakon Mukwa Sogok Mibiltok Amini egisak. Unjun telagi imal yut wagil tagisi ae telagi imal yut kalipmi yapmandak unjungwan kili wigigit. Amin da yut unjun dima awalgwit. Unjun on miktim dakon yo dima.

¹² Ae Kristo meme bo ae bulmakau moninj dakon yawi ban timigek unjun Yut Buri Telagisigwan dima wigigit. Unjun iyi dakon yawi nanj timigek telagi yutgwan bisap kalonj kinda gin wigigit. Anjek nin yokwikon ban yumanj nanban egip egip dagok dagogi mini do amin agimanj.

¹³ Sanbek sanbek kalipmikon minjat aminyo Pinjkop da dabilon garak aba mukwa sogok amin da meme gat

ae bulmakau wili dakon yawi, ae bulmakau miñat sonba son pasilgan dakon abilakni unun ban timigek unun miñat aminyokon tagal yomgwit. Unun Pinjkop da dabilon gwaljigi mini egipni do anek yan awit.

¹⁴ Mani Kristo dakon yawi da unun yapmandak. Kristo unun gulusun kinda agit dakon diwarini kinda dimasi tan ingut. Ae Wup egip egip teban egisak unun da tapmimon iyi dakon egip egipni nan paret agit, do yawini giptimnin bangin panmilib aban gwaljigi mini dima aman. Mani unun anpaknin yokwi morap nin kimoron panjwan unun dakon diwari wiririkban pasilakwa nin Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi ekwaman yanji nandaman. Do nin Pinjkop egip egipmi ton dakon pi tagi anen.

Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anteban asak

¹⁵ Mibili yan do anek Yesu unun sanbek sanbek kalugi dakon binap amin egisak. Unun miñat aminyo sanbek sanbek mibiltogi sigin tagit bisapmon yokwi awit dakon diwari wiririt do anek kimagek miñat aminyo dakon egip egipni yuman nagit. Do miñat amin morap Pinjkop da yan yomisak, unun da Pinjkop da kalip monji gwayoni do gisamni dagok dagogi mini yom do yagit unun timitdan.

¹⁶ Amin kinda don kimot do anek, yo kabini namin da timitjak yan dakon but piso papia kinda mandisak. Anek kimotjak bisapmon monji unun papia yolek dat da yo kabi manjin ingut unun timit do nandisak kan, mibiltok datni asi kimakgit amin da yan nandanakwa yo kabini tagi timitjak.

¹⁷ Amin unun kimokdok kan, but piso gen unun pini ton asak. Mani but piso mandagit amin egisak kan, but piso mandagit unun isal tosok.

¹⁸ Unun da tilak Pinjkop da sanbek sanbek mibiltogi agit unun anteban ak do yawi tagalgwit.

¹⁹ Moses da gen teban morap miñat aminyo do yoyin mudanek bulmakau monin gat ae meme gat dakon yawini timik pakbi gat iktagilgit. Anek isop kindap dakon kilin nap gami ban wabi unun sipsip dangwan ban wasanbi unun yawikon sibigit. Anek abidan awilakwan yawi dakon mumu da Pinjkop dakon gen teban papia ae miñat amin morap da kwenon mawit.

²⁰ Anek yan yagit:
“Yawi on Pinjkop da sanbek sanbek unun yolnisi do yagit unun anteban asak.”

²¹ Ae unuden gin Moses da telagi imal yut gat ae Pinjkop gawak imim dakon yo morap ton unudon yawi pawilakwan mawit.

²² Asi, gen tebanon yawi kalon dagin yo morapmi aban gwaljigi mini an. Ae yo kinda anjakba kimagakwan yawini dima mosak kan, Pin kop da minat amin dakon yokwini dima yopman yomisak.

Kristo da yokwi wiririt do iyi nan paret agit

²³ Telagi imal yut gat yo morapni gat unun yo Kwen Kokup ton dakon wupmi gin. Unun yo dangwi ton dakon yawini timigek unudon tagalba Pin kop da dabilon gwaljigi mini awit. Mani, yo Kwen Kokup nani pan telak ak do paret wagil tagisi yo dangwi ton yapmandak unun ban awit. Yan dima awit tam dima telak tanbam. Do unun agagisi awit.

²⁴ Nin nandaman, Kristo unun telagi yut amin kisit da awalbi ae Pin kop dakon telagi yut bamisi dakon wupmi gin asak unjungwan dima wigigit. Unun Pin kop da kapmatsisok altan noman tanek nin pan pulugok do anek Kwen Kokupsi wigigit.

²⁵ Bilagi bilagi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin mukwa sok do yawi timigek Yut Buri Telagisi unjungwan wigigit. Ae yawi unun timikgit unun iyi dakon yawi dima. Mani Yesu unun Kwen Kokup iyi nan paret do wigigit, ae unun bisap morapmi dima agit.

²⁶ Yan bisap morapmi asak tam, unun tepmi

morapmi sigin pan anan kisak, unun Pin kop da yo morap wasanban noman tawiron da win abisok bisapmon wisagon tepmi sigin paban. Mani dima. Abisok mibi bisapmon Kristo bisap kalon si kinda miktimon pinjek yokwi wiririt do iyi nan paregek kimakgit.

²⁷ Amin morap kisi bisap kalon gin kimagek don gen pikon atdan.

²⁸ Unuden gin, Kristo minat aminyo morapmi dakon yokwini dakon jigini timit do anek bisap kalon kindagin iyinan paregek kimakgit. Ae bisap kinda gat don apdisak, mani unun bisapmon yokwi wiririt do dima apdisak. Minat aminyo unun do jomjom an amin yokwikon ban timit do apdisak.

10

Mukwa sogok kalipmi da yokwi aripmi dima wiriritjak

¹ Moses dakon gen teban unun yo tagisi don noman tokdan dakon wupmi gin, unun bami dima. Do gen teban yolek bilagi bilagi mukwa son son awit, mani gen teban da minat aminyo telagi yutnon aban unun pan milip aban tagisisi aripmi dima ani.

² Mukwa sogok unuden da minat aminyo pan milip aban tagisisi an tam, mukwa sogok di gat sanbejek dima abam. Mukwa sogok da minat aminyo telagi yutnon

apgwit unun wagil panmilip aban gwaljigi mini kili awit tam, butnikon da sun agiman dakon gulusunin unun sigin tan niman yan dima nandabam.

³ Mani dima. Bilagi bilagi mukwa unun sonjek yokwini do sigin nandan,

⁴ nido bulmakau wili gat ae meme gat dakon yawini da yokwi aripmi dimasi wiririri.

⁵ Yan do anek Kristo miktimon apgut bisapmon yan yagit:

“Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sonjek paret ani do dima galak tagil.

Mani gak da giptimno nan anoman agil.

⁶ Mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson unun kisi do gak dima galak tagil.

⁷ Do nak yan yagim, ‘Pinjkop, nak gak dakon galaktok yol do kili abit.

Unun nak do papiakon kili mandabi.’”

⁸ Mibiltok Kristo da gen teban da paret ani do yosok unun do yan yagit, “Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sonjek paret ani do dima galak tagil, ae mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson unun kisi do gak dima galak tagil.” (Mani Moses dakon gen teban da anisi do yosok.)

⁹ Ae sanbenek yan yagit, “Nak gak dakon galaktok yol do kili abit.” Unun do anek sanbek sanbek kalugi anteban ak do anek sanbek sanbek kalipmi wiririkdak.

¹⁰ Yesu Kristo Pinjkop dakon galaktok yolek giptimni nan paregek bisap kalon kimakgit. Yan anek panpulugagit da nin iyi dakon telagi minjat amin kabi ekwaman.

Yesu da paret agit unun da yokwi tagi wiriritjak

¹¹ Sanbek sanbek kalipmi da bisapmon mukwa sogok amin morap gildari gildari agek pini an an awit. Unun mukwa kalon nan gin bisap morapmi son son awit, ae unun da yokwi aripmi dima wiririri.

¹² Mani, Kristo da paret kalonjisi kind a gin agit, ae unun paret bisap dagok dagogi mini tan anan kikkisak. Yan an mudanek Pinjkop da amin tet do yikgit.

¹³ Yigek Pinjkop da uwalni kandap mibilnikon yopban geni guramitni do jomjom anjegasak.

¹⁴ Nido unun iyanan bisap kalon paregek panpuluganban minjat aminyo iyi dakon telagi minjat amin kabi dagon. Ae unun da aban gwaljigi minisi awit, ae yan gin toktogisi egi anan kikan.

¹⁵ Unun dakon mibili Telagi Wup kisi da nin do yan tenjenok asak. Mibiltok yan yosok:

16 “Amin Tagi da yan yosok, ‘Sanbek sanbek kalugi nak da don unun gat aben unun yan. Nak da gen tebano butnikon yopdisat, anek gen teban dakon geni nandak nandaknikon mandakdisat.’”

17 Ae don gen unun sanbenek yan yosok:

“Nak da yokwini gat ae gen teban iragek yo yokwi an do wagil intokenj.”

18 Ae Pinjkop da yokwi kili wiririkgit, do yokwi wiririt dakon mukwa soni dakon pi mini.

Nin nandan gadat an kimagek Pinjkop da kapmatjok kinej

19 Yanjo, not kabi, Yesu dakon yawini da yokwinin kili wiririk mudagit, do nin pasol pasoli mini Yut Buri Telagisi unjungwan tagi wiginej.

20 Nin unun yutgwan kosit kalugi egip egipmi ton unudon da tagi wiginej. Kosit unun Yesu da iyi dakon giptim paregek witdalgit, unun Telagi Yut Dakon Buri Telagisi dakon yoma kaga do imal madep abisinba magit unun witdalek wigigit.

21 Nin Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin egisak. Unun wukwisi ae Pinjkop dakon minjat amin kabi morap kilani asak.

22 Unun da anpak yokwi agimanj dakon gulusunin

wiririkgit, do Pinjkop da dabilon gwaljigi mini da ekwamanj, yanjsi nandanen do yawini nin dakon buron tagalgit. Anek giptimnin pakbi jimjimi minisi nan sugagit. Yanjsi agit do butnion anpak toptopmi morap ton unun wiririk mudonej, anek Pinjkop do nandan gadan iminj kimagek unun da kapmatsisok kinej.

23 Nin nandan gadatnin gat ae yo tagisi do nandan teban tanek jomjom anek ekwamanj unun do yan tenjenok aman do nandan gadatnin tebaisi abidanek but bamot dimasi anej. Nido, yo morap Pinjkop da ak do yan teban tok agit, unun asisi akdisaksi.

24 Nin kalon kalon Pinjkop dakon minjat aminyo diwarj do nandanek panthagap ano amin do but dasi galak tan yomni, anek anpak tagisi an yomni. Nin unun do nandak nandak anej.

25 Ae Pinjkop dakon minjat aminyo nin amin diwarj da an unudenj muwut muwutnin dima yipmanj detnej. Ji nandan, Kristo dakon abap bisapni kili abinek kapmat tosok, do nin kalon kalon amin diwarj dakon but panjeban ak do pi madepsi anej.

Nin Pinjkop dakon Monji manji dima imnejen

26 Nandani, nin gen bami kili nandan pisagimanj, anek don si nandan mudanek

yokwi da anjagon agipnen kan, yokwi unun wiririt dakon mukwa sogok kinda gat dimasi tosok.

²⁷ Nin yanon da egipnen kan, pasol pasol madepsi anek gen pi madep dakon gildat gat ae kindap tedepmi madepsi Pinjkop dakon uwalni wagil son yomdisak unun do jomjom akdaman.

²⁸ Kalip, amin kinda Moses dakon gen teban irakgit, anakwan amin bamori bo kapbi da kanek sun ak dakon yanjkwok awit kan, unun amin do bupmi dima nandan imgwit. Kila amin da minjat aminyo yoyinba si anakba kimakgit.

²⁹ Do ji Pinjkop dakon Monji do nandaba yo isali asak amin do niansi nandan? Unun amin jigi madepsi pakdan. Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anteban asak, unun da panmilip aban unun amin Pinjkop dakon aminsi dagawit anek telagisi egipgwit. Mani, abisok unun amin da aba yawi yo isalisi asak. Anek nandan yawot dakon Wup do anpak yokwisi an iman.

³⁰ Nin nandaman, Pinjkop da yan yagit:

“Yokwi dakon kobogi yomyom unun nak dakon pi.

Nak da kobogi anyomdisat.”
Ae sanbenek yan yagit:

“Amin Tagi da minjat amini dakon anpakni

gen pikon kokwin anek kobogi yokwi yomdisak.”

³¹ Asi, nin Pinjkop egip egipmi ton dakon Monji manji innen kan, Pinjkop da kobogi yokwisi nimdisak do pasol pasol madepsi anen.

Nin nandan gadaron tebaisi atnen

³² Ji aesi kalip Pinjkop dakon tenteni abidawit bisap unun do nandan. Unun bisapmon jigi tepmiyo madepsi pawit, mani ji tebaisi akgwit.

³³ Bisap diwari minjat aminyo da dabilon depba agakwa jigilak yan daminek yo yokwi an damgwit. Ae ji bisap diwari jigi unuden pawit amin gat gadanek panpulugawit.

³⁴ Ae dam tebanon yopba egipgwit amin unun do bupmi nandan yomgwit. Ae amin da yo kabisi gwayewit bisapmon, ji kisik kisik anek yum pindakgwit, nido yan nandawit, yo bamisi tan nimisak gin, unun dagok dagogi mini tan anan kikkisak.

³⁵ Ji jigi kalip pawit unun do nandanek nandan gadatji tebai unun dima yipman detni. Nandan gadat tebai an dakon tomni madepsi Pinjkop da damdisak.

³⁶ Tebaisi ak kimotni, yan anek Pinjkop dakon galaktok tagi yolni. Anek kalip Pinjkop da yo tagisi dam do yan teban tok agit unun tagi timitni.

³⁷ Tebaisi atni, nido Piņkop gen papia da yaņ yosok:

“Asi, bisap dubak dima, amin uņun apdisak kili uņunjok apdisak.

Ae tepmisi apdisak.

³⁸ Nak dakon amino kilegisi uņun nandan gadaron egipdisak.

Mani duwalik pigisak kaņ, tagi dima nandan ibeņ.”

³⁹ Mani nin duwalik pıgek pasılneņ dakon amin dima. Nin nandan gadat anek egip egip teban abidoneņ dakon miņat aminyo da ekwamaņ.

Nandan gadat dakon mibılisi

(Kılapmi 11-13)

11

Piņkop do nandan gadan imiņek tebaisi atneņ

¹ Nandan gadat dakon mibılı uņun yaņ. Nin pakyaņsi yaņsi nandamaņ, yo tagi morap Piņkop da nim do yaņ teban tok agit uņun timıt do nandan teban taņek jomjom anek ekwamaņ uņun asi timıtdamaņ yaņsi nandamaņ. Ae dabil da yo uņun dima pındakgamaņ, uņun yo morap uņun toņ yaņsi nandamaņ.

² Kalip amin nandan gadat awıt, aba Piņkop da anpakni do but galaksi nandagit.

³ Nin nandan gadat amaņ do yaņsi nandamaņ, Piņkop miktım gat ae kundukon yo morap toņ uņun yaņban

genikon da noman tawıt. Do yo morap abısok dabil da pındakgamaņ, uņun yo amin da dima pındari ban wasagit.

Abel, Enok, ae Noa yo da Piņkop do nandan gadat awıt

⁴ Abel Piņkop do nandan gadat anek mukwa soņ ingut. Aban Piņkop da Abel dakon mukwa do galak tagıt. Mani Ken dakon mukwa do dima galak tagıt. Abel uņun nandan gadat agit, mibılı yaņ do anek Piņkop da but galak dakon yo Abel da ingut uņun do galak taņek amin kilegi yaņ iyigit. Abel kilisi kimakgit, mani nandan gadatni uņun da nin sigin yaņ teņteņaņ nimisak.

⁵ Enok Piņkop do nandan gadat agit. Aban anpakni do tagisi nandagit, do dima kimagakwan Piņkop da abidaņ anaņ Kwen Kokup wigigit. Amin da wisınek dima kawıt, nido Piņkop da kili abidagit.

⁶ Mani, nandan gadatni mini amin, Piņkop da uņun amin do nandaban tagi dima asak. Nido, Piņkop da kapmatjok kik do nandisak amin, uņun Piņkop egisak yaņsi nandan gadaņ kimokdok, ae amin Piņkop wusik do pi aņ amin uņun Piņkop da yo tagisi aņ yomisak yaņ nandan gadaņ kimokdok.

⁷ Piņkop da Noa yo don noman tokdaņ uņun dakon but piso gen iyigit. Iyınban yo uņun Noa da dima pındakgit,

mani Pinjkop dakon gen nandan gadanej tap wakga kinda wasagit. Anej iyi gat ae gwakni gat unun tap wakgakon wigek dima tasik tawit. Unun nandan gadatnikon da, Noa da miktim amin morap diwari gulusun awit unun panjenjen agit.

Abraham gat Sara gat nandan gadat agimal

⁸ Abraham Pinjkop do nandan gadat agit, do Pinjkop da yan imgut bisapmon Abraham Pinjkop dakon gen guramikgit. Unun kokupni yipman degek Pinjkop da miktim kinda iban iyi dakon miktim dagosak do nandagit unudon kigit. Abraham dukwan kiken unun dima nandagit, mani nandan gadat anej kigit.

⁹ Unun nandan gadat anej kin Pinjkop da miktim im do yagit unudon yikgit. Anej unun miktimon wanja amin da yan imal yutnon yikgit. Ae Aisak gat Jekop gat kisi imal yutnon yikgimal, unun amin do Pinjkop da miktim unun yom do yan teban tok agit.

¹⁰ Abraham yan agit nido nandan gadat anej kokup pap toktogisi unudon don egipben yan nandagit. Pinjkop da kokup pap unun nian wasogi unun iyi nandan mudanej wasagit.

¹¹ Abraham gat Sara gat monji panalak bisap kili yapgumal, mani nandan gadat anej monji panalanjil

dakon tapmim pagimal. Sara nandan gadat anej yan nandagit, "Pinjkop da yan teban tok agit, ae unun da gen bami gin yosok."

¹² Do amin kalon unun amin pelansi anej si kimot do agit bisapmon monji morapmisi dakon datni dagagit. Babikni unun iren tanej kundukon gik ton ae tap kidipminon niman ton morapmisi, amin da aripmi dima manjiri awit.

¹³ Unun minat amin morap unun nandan gadat anej egi wigi kimot awit. On miktimon egipgwit bisapmon yo tagisi Pinjkop da yom do yan teban tok agit unun dima timikgwit, isal nandan gadaron da dubagikon pindagek but galak nandawit. Unun iyi do nin miktim njwakjwarikon amin yombem da amin da miktimon bisap pisipmisok ekwaman yan yawit.

¹⁴ Yan yon amin unun iyi dakon miktim wisan yan nandan.

¹⁵ Miktim yipmanek apgwit unun dogin nandanej egipgwit tam tobil kokup egipgwiron tagi kwam.

¹⁶ Mani miktimni kalipmi unun yapmanek miktim wagil tagisisi unudon egip do galak tawit, miktim unun Kwen Kokup. Unun amin da Pinjkop do, "Gak nin dakon Pinjkop," yan iyinjakwa Pinjkop mayagi dima pasak, nido unun amin

do kokup pap kinda kili anjnoman agit da toso.

¹⁷⁻¹⁸ Pinjkop da Abraham do yan teban tok anjek yan iyigit: "Aisagon da babikgo altokdan."

Mani Pinjkop da Abraham anjekwalek monji anak mukwa sosak do iyanban monji kalonji Pinjkop do imgut.

¹⁹ Abraham yan nandagit, "Aisak kimotjak kan, Pinjkop da tagi aban pidosak." Yanji nandagit, do monji kimoron nan abidagit yan asak.

Aisak, Jekop, ae Josepyo da Pinjkop nandan gadan imgwit

²⁰ Aisak nandan gadat anjek Jekop gat Iso gat do gisam yomgut. Anjek yo don noman tan yomdan unun do yoyigit.

²¹ Jekop nandan gadat anjek si kimot do anjek Josep dakon monji bamot do gisam yomgut. Anjek busunni win kirinji da diwarikon witjinjek Pinjkop gawak imgut.

²² Josep nandan gadat anjek si kimot do anjek yagit "Israel amin don Isip miktim yipmanjek kikdan." Yan yanjek don kimakban iyi dakon kidari timigek nian ani unun do yoyigit.

Moses nandan gadat agit

²³ Moses dakon meni datniyo nandan gadat agimal. Do Moses altanban kanek kapbi anjksibigimal, nido monji unun wagil tagisisi kinda kagimal, ae kila amin madep dakon gen teban

kirinji do pasol pasol dima agimal.

²⁴ Moses nandan gadat anjek taganek amin madep agit bisapmon amin da kila amin madep Pero dakon gwi dakon monji yan iyini do dimasi galak tagit.

²⁵ Unun Pinjkop dakon minat amin kabi gat jiggi kalonji panen yan nandagit. Yokwi dakon anpak anjek bisap pisipmisok kisik kisik ak do dima nandagit.

²⁶ Yan nandagit, Kristo dakon man do mayaktok paken kan, unun da Isip dakon yoni tagisi morap unun yapmandak. Yan nandagit nido Pinjkop da tomni do yo tagisi imdisak unun do nandanek egipgut.

²⁷ Moses nandan gadat anjek Isip miktim yipmanjek kigit. Kila amin madep da japmi nandan imgut, mani Moses unun do dima pasalgit. Pinjkop pasili egisak unun Moses da dabil da yan kagit do tebaisi akgit.

²⁸ Unun nandan gadat anjek Yapyap Bilak madepmon Israel amin yoyinban sipsip dapgwit. Anjek anelo da Israel amin dakon monji mibiltogikon igayikjok kinda dima ani yan do sipsip dakon yawi ban yoma domon sowit.

Israel amin morapmi nandan gadat tebaisi awit

²⁹ Israel amin nandan gadat anjek Tap Gami pudanek

miktim kibiri timon yan kiwit. Mani Isip amin kin tap pudok do anjek pakbi nan kimakgwit.

³⁰ Israel amin nandan gadat anjek Jeriko kokup pap anjwasinjakwa gildat 7 kabi agit. Anjakwa tip dam madep tuwil kigit.

³¹ Kosit oba minjat Reap nandan gadat anjek amin panman ak amin bamot panpuluganek pabidanban yutnikon wigiwit. Do Pinjkop dakon gen dima guramikgwit amin gat kisi dima kimakgwit.

³² Bisap pisipmi do ni gen ban sanbenek dayiken? Gideon, ae Barak, ae Samson, ae Jepta, ae Dewit, ae Samuel, ae kombi amin morap do dayiken kan bisap aripmi dima.

³³ Unjun amin nandan gadat anjek diwari da kila amin madep morapmi dakon emat amini pabin yopgwit. Unjun amin anpak kilegikon da amin kila anjek Pinjkop da yo yom do yan teban tok agit unjun timikgwit. Ae laion dakon gen kagani soppgwit.

³⁴ Unjun amin da milen asip madepsi sogit unjun aba kimakgit. Ae emat agak siba panpekwo lakwa dima dapgwit. Unjun amin tapmimni mini, mani don tapmim pawit. Unjun emat amin tebaisi daganek miktim

njwaknjwari dakon emat amin kabini yolba pasal kiwit.

³⁵ Amin kimakbi aeni pidanba menji da timikgwit.

Mani nandan gadat amin diwari uwal da dam tebanon yopmanek giptimi obisi panupbal awit. Mani Pinjkop manji iminek pulugan kik do dima nandawit, nido yan nandawit, kimotnekan kan kimoron da pidanek egip egip wagil tagisi abidokdaman yan nandawit.

³⁶ Ae uwal da diwari jigilak gen yoyinek baljawit, ae diwari nap teban ban panjteban anjek dam tebanon yopgwit.

³⁷ Diwari tipban dapgwit, ae diwari ilik dagok ban giptimi ilik daganba tim bamot awit, ae diwari emat agak siba ban dapba kimakgwit. Unjun amin diwari sipsip ae meme gipban panek agipgwit. Unjun giptim dakon yo do wadanakwa amin da jigi yominjek anpak yokwi anjomgwit.

³⁸ Yan aba miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi ae kabapgan binap agek gopbat ae gapmagwan egi egi awit. Unjun nandan gadat amin da miktim amin diwari yapman mudanek amin wukwisi ae tagisi awit.

³⁹ Unjun minjat amin morapyo nandan gadat awit do anjek Pinjkop da minjat

11:30: Jos 6.12-21 **11:31:** Jos 2.1-21; 6.21-25; Jem 2.25 **11:32:** GK 6.11-8.32; 4.6-5.31; 11.1-12.7; 13.2-16.31; 1Sa 16.1-1KA 2.11; 1Sa 1.1-25.1 **11:33:** Dan 6.1-27 **11:34:** Dan 3.23-27 **11:35:** 1KA 17.17-24; 2KA 4.25-37 **11:36:** 1KA 22.26-27; Jer 20.2; 37.15; 38.6 **11:37:** 2KAG 24.21

aminyo tagisi yan nandan yomgut. Mani miktimon egek Pin kop da yo yom do yan teban tok agit unun dima timikgwit,

⁴⁰ nido kalip Pin kop da yo wagil tagisi nin kisi da timitnen do nandan kokwin kili agit. Kalip egipgwit amin gat ae nin gat kisi bisap kalon gwaljigi minisi egipnen do nandagit.

12

Nin Yesu pakyan si kanek nandan gadan imnen

¹ Unun nandan gadat minat aminyo kalip egipgwit unun gikwem da yan nin pan gwasin ek nandan. Yando, nin yo morap pabin nip do an unun yopman mudan ek yokwi nin bangaldak unun pan dagonen. An ek timtim yan ek dima yawogek Pin kop da napbi gwapbo anen do yagit unudon agipnen.

² Yesu unun nandan gadat nin dakon wasok wasok ae wasip, do dabilnin Yesukon gin tanakwan kanek egipnen. Unun don kisik kisik madepsi egipdisat yan nandan ek tilak kindap dakon mayagi do nandaba kik dima an ek tepmi pan ek kimakgit, da abisok Pin kop dakon kila amin madep yityit tamo da amin tet do yikdak.

Pin kop da nin pan kilek ak do jigi nimisak

³ Ji pakyan si nandani. Yokwi pakpak amin da Yesu

an pak yokwisi an imin akwa tebaisi akgit. Ji unun do nandan ek tapmim yawot dima ani, ae butji dima yawotjak.

⁴ Asi, ji yokwi unun pabik do emat madepsi awit, mani emat an akwa yawisi kinda dima mawit, don mokdan.

⁵ Ae Pin kop da ji dakon but pan teban asak do gen yagit unun kili intawit, ma? Ji monjinoni yan dayin ek yan yagit:

“Monjino, Amin Tagi da gak an kilek ak do jigi gaban kan, unun do yo isali yan dima nandaki, ae gen tebai gayin ban unun do tapmingo dima mosak.

⁶ Nido, Amin Tagi da amin morap but dasi galak tan yomisak unun pan kilek ak do jigi yomisak, ae amin morap monjinoni yan yoyin ek timikdak unun si baljosok.”

⁷ Ji tebaisi agakwa Pin kop da ji pan kilek ak do jigi damjak. Dat kinda da monji an kilek ak do asak unuden gin Pin kop da jikon yan gin asak. Namin monji kinda datni da dima an kilek asak?

⁸ Pin kop da monjini kisi morap pan kilek asak. Ae dima pan kilek asak kan, monjinisi dima ekwan. Kan ji gwamda yombem da ekwan.

⁹ Ae miktimon datnin do nandani. Unun da nin pan kilek ak do jigi nin in akwa nandano

wukwan yomgumaŋ. Yan agimaŋ do wupnin dakon Datni da nin paŋkilek asak bisapmon unun do madepsi gawak imiŋek egip egip abidoneŋsi.

¹⁰ Miktimon datnin da bisap piŋipmisok iyi da nandak nandak da aripmon nin paŋkilek awit. Mani Piŋkop da iyi telagi egisak do ninyo kisi yan gin telagi egipnen do aŋek nin paŋpuluganek paŋkilek asak.

¹¹ Dat da nin paŋkilek ak do jigi nimisak bisapmon nin kisik kisik dima amaŋ, nin butjik pamaŋ. Mani don paŋkilek agit dakon bami komaŋ, unun aŋpak kilegisi gat ae but yawot gat nimisak.

Nin tapmim paŋek tebaisi atnej

¹² Yan do, kisitji alek tanbi unun paŋenagek pi ani, ae ŋwakji tapmimi mini paŋteban aŋek

¹³ “kosit kilegikon agipni.” Yan ani kaŋ, kandapji wagil dima yokwi tokdaŋ, aeni kilek tokdaŋ.

¹⁴ Amin morap gat yawori egip do pi tebaisi ani. Ae telagisi egipni. Telagi dima egipni amin unun Amin Tagi dima kokdaŋ.

¹⁵ Pakyaŋsi kaŋ kimotni. Jikon da kinda maŋek Piŋkop dakon nandaŋ yawotni di yipmaŋ dekban. Ae jikon da kinda kindap isiŋmi da yan kwanek yokwi paŋalon

aŋdaban amin morapmi di paŋupbal aban Piŋkop manji di ibam.

¹⁶ Amin kinda yumabi aŋpak asak do kaŋ kimotni. Bo amin kinda Iso da Piŋkop manji imgut unuden asak do kaŋ kimotni. Unun jap bisap kalon noknogi unun timit dogin aŋek yo kabini monji mibiltogi amin da timiri unun kisi imgut.

¹⁷ Disi nandaŋ, don yo kabini unun timit do nandagit, mani dima timikgit. Gisamni ae timit do kunam tagit, mani but tobil aŋek gisamni timitjak dakon kositni dima taŋ imgut.

Nin Jerusalem Kwen Kokup tosok unudon kili obiman

¹⁸ Israel amin da Sinai Kabap kiwit ji unuden dima aŋ. Unun kabapmon kiŋek yo dabil da pindakgwit, ae mirak paŋek nandawit. Unudon kindap madep sogit, ae pilin tuk masi masimi agit, ae mirim tebaisi agit unun pindakgwit.

¹⁹ Aŋek kwen kinda madepsi yanakwan amin kinda da gen yagit. Yanakwan miŋat aminyo pasol pasol madepsi nandaŋek bisit tebaisi yan yawit, “Gen di gat nandak do pasalgomaŋ!”

²⁰ Piŋkop da gen yoyigit unun do pasalgwit. Gen unun yan:

“Amin bo bit kilap yo kinda kabapmon wigisak

kanj tipnanj anjakba kimotjak.”

21 Yo unjun pindakgwit unjun do madepsi pasal nimmimigek Moses yan jagit: “Nak nimmimigek madepsi pasoldot.”

22 Mani ji yo unjudenon dima abinj altawit. Saion Kabapmon kili apgwit. Jerusalem Pinjkop egip egipmi tonj dakon kokup pap Kwen Kokup tosok unjudon kili apgwit. Unjudon anjelo tausen morapmisi da muwugek kisik kisik anj.

23 Ji Pinjkop dakon monji gwayoni mibiltogi man morapni Kwen Kokupmon mandabi unjun dakon muwut muwut madepmon apgwit. Pinjkop, amin morap dakon gen kokwin aminon apgwit. Amin kilegi dakon wup kabikon apgwit. Unjun amin Pinjkop da panjkilek aban gwaljigi minisi awit.

24 Yesu sanbek sanbek kalugi dakon binap aminon apgwit. Ae Yesu dakon yawi mumumni mawiron apgwit. Unjun yawi da yokwinin wiririkdak, do unjun Abel dakon yawi yapmandak. Abel dakon yawi da kobogi timit do yosok.

Kanj kimotni

25 Kanj kimotni. Pinjkop da gen yosok unjun nandak do dima kurak toni. Kalip Moses da on miktimon Pinjkop dakon mama gen yoyinban geni nandak do

kurak tawit bisapmon, iyi kutnanjek kigik dakon kosit dima tanj yomgut. Do yanji nandani, abisok Pinjkop da Kwen Kokupmon da mama gen niyisak, unjun manji imnenj kanj, nin panjkutanjek kigik dakon kosit minisi.

26 Kalip Pinjkop da gen yanban miktim wudip agit. Mani abisok yan teban tok anjek yan niyisak:

“Bisap kinda gat miktim ankwakwalitdisat.

Ae miktim gin dima, kundu yo kisi panjkwalitdisat.”

27 Ae “bisap kinda gat” do yosok, do yan nandamanj, Pinjkop da miktim kunduyo kisi panjkwalitjak bisapmon yo morap iyi wasagit unjun wiririkban pasildanj. Anjakwan yo aripmi dima panjkwaliri unjun dagin tokdanj.

28 Pinjkop da kila asak kokup unjun abidagimanj unjun aripmi dima kwakwaliri, yan do anjek ya yan iyinenj. Nin anpak iyi galak tosok unjun anjek iyi nanjin gawak iminek pasol pasol anjek mani anjenotnenj.

29 Yanji anenj, nido “Pinjkopnin unjun kindap tebaisi, do yo yokwi morap son pilik mudokdisak.”

13

Nin kalonj kalonj amin do but dasi galak tanj yomnenj

¹ Ji panmuwukbi notji do but dasi galak tan yomyom anpak dima yipman detni.

² Jikon amin kinda dima nandan iman amin kinda apban kan, unun abidok do dima intoni. Kalip amin diwari da aminsi ban timikgaman yan nandawit, mani anelo ban timikgwit.

³ Amin dam tebanon ekwan amin do dima intan yomni. Nin unun gat kisi dam tebanon ekwaman yan nandani. Ae uwal da jigi yoman amin unun do dima intan yomni. Ninyo kisi da jigi unun paman yan nandanek egipni.

⁴ Minjat eyo anpak unun yo madepsi kinda, do amin morap kisi da unun do nandaba wigakwan kilani anakwa gwaljigi minisi tosak. Nido Pin kop da yumabi anpak mibili mibili an amin unun kobogi yo yokwisi an yomdisak.

⁵ Monej dakon galaktok jikon dima tosak. Yo tan niman unun aripninon ton yan nandani. Nido Pin kop da yan kili niyigit:

“Gepman dekgo gaga dage aripmi dima egipdisal.”

⁶ Yando, nin nandan teban tanek yan yoman:

“Amin Tagi panpulugokno egisak,

do yo kinda do dima pasolbenj.

Amin da aripmi dima abin nepni.”

Nin Yesu yol do dima mayak tonerj

⁷ Kila aminji kalip Pin kop dakon gen dayiwit unun dima intan yomni. Anpak awit dakon bami unun do nandanek nandan gadat awit unun yolek yan gin egipni.

⁸ Yesu Kristo unun kulabigi mini apma, ae abisok, ae don egi anan kikkisak teban.

⁹ Yando, amin da gen njwaktwari di dayin dekba nandan gadatji di witald kwam. Nin Pin kop dakon nandan yawotni yipno unun da butnin pan teban aban atnerj. Jap noknok dakon gen teban yolyol anpak da amin dakon but aripmi dima pan teban asak. Unun anpak da amin kinda aripmi dimasi anpulugokdisak.

¹⁰ Mukwa sogok amin da yo dangwi ton altakon dapi unun ban nonj. Mani nin altanin njwaktwari kinda tosak. Unun altakon mukwa sogok amin da jap aripmi dima noknogi.

¹¹ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da sipsip ae bulmakau dakon yawini yokwi wiririt do Yut Buri Telagisi unjungwan pawigisak, mani bami yut yomayo da wanga sosoj.

¹² Yan gin Yesu dakon yawini da minjat aminyo pan telak aban telagisi ani do kokup pap dakon yoma kaga da wanga tepmi pagit.

13:2: WW 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13

13:4: Ep 5.5

13:5: GT 31.6,8; Jos 1.5

13:6: Kap 118.6

13:7: 1Ko 4.16

13:9: Ro 14.17

13:11: MS 16.27

13:12:

Jn 19.17 13:13: Ibr 12.2

13 Yanġo, nin kisi yut yomayo da waŋga kiŋek uŋun da mayagi pagit ninyo uŋuden ġin paneŋ.

14 Nido on miŋtimon nin dakon kokup pap toktoġi kiŋda dima tosoġ. Mani kokup pap kiŋda don noman tokdisak nin uŋudon kiŋeŋ doši nandamaŋ.

15 Yanġo, nin yipmaŋ deri mini Yesu da manon Piŋkop aŋkisiŋ kiŋmotneŋ. Yaŋ aneŋ uŋun da gen dulumnin dakon paret asak.

16 Miŋat aminyo do aŋpak tagisi aŋyomni, ae notji paŋpulugok do yo kabisi baŋ notji do yomiŋ yomiŋ ani. Uŋun aŋpak do dima iŋtoni, nido uŋun paret kiŋda, Piŋkop da uŋun do galak tosoġ.

Piŋkop da nin paŋpulugaŋban tagisi egiŋneŋ

17 Kila amiŋji kilasi aŋ uŋun don pi awit dakon mibili Piŋkop iyikdaŋ, do gawak yomiŋek geni guramiŋni. Yaŋ ani kaŋ, kisik kiŋigon da pini akdaŋ. Mani butjik pani kaŋ, uŋun da ji dima paŋpulugokdisak.

18 Ji nin do bisit ani. Piŋkop da dabilon butningwan gwaljiġi mini yaŋsi nandamaŋ, ae yo morapmon aŋpak kileġisi baŋġin ak do nandamaŋ.

19 Nak jikon tepmisi tobil opbeŋ do bisit aŋ kiŋmotni.

20 Amin Taginin Yesu, sip-sip dakon Kila Amin madep, uŋun da saŋbek saŋbek dagok

dagogi mini uŋun aŋteban ak do yawini parekġit. Uŋun Piŋkop da kiŋmoron naŋ aban piġdagit. Abisok Piŋkop but ya-wot ami da

21 Ji paŋtagap aban egiŋ egiŋjikon yo tagisi morap da tugaŋ daba iyi dakon galaktok yol kiŋmotni doši nandisaŋ. Yesu Kristo da pi agit do aŋek uŋun da ninon pi aban aŋpak morap iyi galak tosoġ uŋun aŋ mudoneŋ. Tilimni dagok dagogi mini taŋ aŋaŋ kiŋdisak, do mani aŋkisiŋ kiŋmotneŋ. Uŋun asi.

Mibiġen

22 Not kabi, nak ji dakon but paŋteban ak do gen on mandaŋ damisaŋ uŋun do mirak pakyaŋsi yopni, nido gen on mandaŋsaŋ uŋun dubagiŋi dima.

23 Ji yaŋ nandani, notnin Timoti uŋun dam tebanon naŋ yipba kili kiġit. Nagon tepmi apjak kaŋ, nit ji dandak do apdeŋ.

24 Nin dakon ġildat tagi yipno kila amiŋji gat ae Piŋkop dakon miŋat amin kabini kiŋsikon abisak. Ae amin kabi Itali miŋtim yipmaŋ apġwit uŋunyo kisi ġildatni tagi yipba jikon abisak.

25 Piŋkop dakon nandaŋ ya-wotni ji kiŋsikon tosak do bisit asat.

Papia Jems da Mandagit

But piso gen

Papia on Yesu dakon padige Jems da mandagit. Jems unun Yesu yolyol amin Jerusalem egipgwit dakon kila amini egipgut. (Yabekbi 15.13 unudon koki.)

Jems da on papia mandagit unjungwan Pinjkop dakon minjat aminyo da ni anpak tagisi ban yolek ani dakon gen tagisi morapmi mandagit. Minjat aminyo da nandak nandak tagisi ban timigek ae Pinjkop dakon gen pakyanji abidan kimotni do tilak gen morapmi mandagit.

Jems da gen tebai yan yosok: Yesu nandan gadan imjak amin isal egipmi mini. Amin do anpak tagisi ban an yomin kimotjak, unun da gak nandan gadat tebaisi asal yan minjat aminyo yoliban kokdan.

*Nin panjkewalon tebaisi at-
nen, yan anek Pinjkop gat tagisi
egipnen*

(Kilapmi 1.1-18)

¹ Nak Jems, Pinjkop ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon oman amini. Papia on Israel amin 12 kabi ji kokupji yipmanjek miktim njwakjwarikon kiwit da ekwan ji do mandan yipbo obisak. Gildat tagisi.

*Panjkit da nin panjeban
asak*

² Not kabi, panjkit mibili mibili altan damni bisapmon butjik kinda jikon dima tosak, kisik kisik dagin jikon tosak.

³ Nido ji nandan, yo no-man tanek nandan gadatji panjiklikdak, unun da tebai agek jigı guramitnen dakon anpak panalon asak.

⁴ Toktogisi tebaisi agek jigı guramitni, yan anakwa unun anpak da jikon teban tosak. Yan anek Pinjkop dakon anpak kinda do wadak wadak dima ani. Anpakji da tagisi ae kilegisi akdisak.

*Nandan kokwin kilegi do
wadak wadak asak amin unun
bisit asak*

⁵ Ji da binapmon amin kinda nandan kokwin kilegi do wadak wadak asak kan, Pinjkop da nandak nandak imjak do bisit asak, anakwan Pinjkop da imdisak. Pinjkop da amin morap do yo morapmi yomisak, ae bisit iyan amin do yanba yokwi tok dima an yomisak.

⁶ Mani unun amin nandan gadatsi anek Pinjkop do bisit asak. Nandan gadatni timisok di yipman degek "Pinjkop da unun namdisak bo dima" yan dima nandisak. Nido amin but bamot an unun tap pakbi mirim da pisonakwan tamalikgan unun yobem.

⁷ Unuden amin Pinjkop da yo kinda namdisak yan dimasi nandisak.

⁸ Uņun amin dakon nandak nandakni yo dikon di yopman yopman asak, anek anpak morap asak uņun kosit nan gin kanjek dima agisak.

Yoni mini amin gat ae yoni morapmi amin gat dakon gen

⁹ Not kinda yoni mini kan, kisik kisik tagi asak, nido Pinjkop da dabilon man madepni ton da egisak.

¹⁰ Ae yoni morapmi amin Pinjkop da mani abin yipmandak, do kisik kisik tagi asak, nido jareņ da biripmikwan uņun da tilak kimotdan.

¹¹ Gildat da wisak bisapmon gildat tepmisi wusijek jon pindakban kibidan mudon. Jon dakon jareņi man mudanakwa, tilimni tagisi uņun wagil pasilgan. Uņuden gin yoni morapmi amin pini mibili mibili sigin anek kimot akdan.

Pinjkop yo tagisi an nimijek yokwikon dima panjisak

¹² Panjkewal morap noman tonon jigi guramijek tebai akdak amin uņun kisik kisik tagi asak. Nido panjkilit morapmon tebai atjak kan, Pinjkop da minat aminyo but dasi galak tan iman uņun do egip egip dakon pelit tim tilimi ton yom do yan teban tok agit, uņun imdisak.

¹³ Yokwi ak do panjkilit noman tan iba "Pinjkop da anjkilikban asat" yan amin kinda da dima yogogi. Nido, yokwi da Pinjkop aripmi dima anjkilitjak, ae Pinjkop da amin

kinda yokwi asak do dima anjkilikdak.

¹⁴ Mani, nin kalon kalon dakon but dakon galaktok yokwi da panjkilikban yokwi agak dakon galaktok noman tosok.

¹⁵ Uņun but dakon galaktok yokwi uņun minat kinda da monji kwapmi awildak yombem da don yokwi analon aban noman tosok. Ae yokwi da si tagosok bisapmon kimot analon asak.

¹⁶ Notnonisi, ji bikbik iba yokwi ami da ji di panjkilikban.

¹⁷ But galak dakon yo morap tagisasi uņun Dat da yopban kwen da pan. Dat, kundukon tenjeni morap wasagit amin, uņun anpakni kulabik dimasi asak. Uņun gildat panopmon yo dakon wupni dubak ton da ae don pisip ton uņun yombem dima.

¹⁸ Uņun yo morap wasagitgwan amin nin da wukwini egipneņ do anek iyi dakon galaktok yolek gen bami niban minat monjini dagagiman.

Nin Pinjkop do bamisi nandan gadan imaman kan, anpak tagisi kisi aneņ

(Kilapmi 1.19-5.6)

Nin geni nandanek guramitneņ

¹⁹ Not kabino, pakyanji nandani. Ji morap gen nandak do mirak pakyanji

yopni, mani gen tepmi dima yoni, ae butjap tepmi dima nandani.

²⁰ Nido, amin dakon butjap da Piŋkop dakon anpak kilegi dima anjalon asak.

²¹ Yan do anek anpak inani mibili mibili gat ae anpak yokwi morap jikon madepsi ireŋ tosok, unun wiriritni. Anek disi do nandaba piŋakwa egek Piŋkop da gen unun butjikon kwaokgit unun nan abidoni. Gen unun da ji yokwikon ban tagi timitjak.

²² Mani gen unun isal dogin dima nandani, si guramitni. Isal dogin nandan kan, disi ban panjkewalgan.

²³ Amin kinda Piŋkop gen isal dogin nandanek dima guramikdak kan, unun amin kinda da wupni pakbi idapmon kosok unun yombem.

²⁴ Unun iyi dakon tomno dabilni kosok, mani kinjek tomno dabilni unun nianjen unun tepmisi intosok.

²⁵ Mani gen teban gwaljigi minisi unun da yokwi dakon tapmim tuwilek nin pulugan nipmandak, do amin kinda da unun gen teban pakyanŋi kanban pisanakwan geni dima intanjek guramitjak kan, Piŋkop da unun amin anpulganaŋakwan pi morap asak unun tagisisi noman tokdan.

²⁶ Amin kinda “nak Piŋkop gawak imim silip an kimokdot” yan nandisak,

mani gen kagani dakon kila tagi dima anek gen yokwi morapmi yosok kan, unun amin iyi nan top anjkewaldak, ae Piŋkop gawak imim dakon silip asak unun yo isalisi.

²⁷ Piŋkop gawak imim dakon silip Piŋkop Dat da kanban gwaljigi minisi ae gulusunni mini asak unun yan: Nin minjat monjiyo men datyoni kimakbi gat, ae sakwabat gat do nandak nandak anek panpulganaŋek jigini guramitnen, ae nin dakon anpak kila tagisi anen, anapno miktim on dakon anpak yokwi da panupbal aban Piŋkop da dabilon inani dima egipnen.

2

Nin amin morap kisi do anpak aripsi gin anen

¹ Not kabino, Amin Taginin Yesu Kristo tilimni madepsi, unun nandan gadan iman, do amin kinda do anpak tagi anek ae kinda do manji imni kan unun tagi dima.

² Amin kinda yik imalyo tagisi ban panek ae kisit tamikon sip gol nan wasanbi kinda yipmanek ji dakon muwut muwut yutjikon wigakwan yoni mini amin kinda imalni daganbi ae yokwisi kinda ununyo kisi wugisak,

³ anakwal ji da anpak tagi amin yik imalyo tagisi ban pak unun do an iminek yan iyan, “Gak obin on tamo

tagisikon yikgi", ae yoni mini amin yan iyan, "Gak amodon akgi" bo ae "Nak da kandap da kapmatjok mibilikon yikgi" yan iyan kan,

⁴ amin diwari tagi ae diwari yokwi yan nandan yan asak. Yan anek ji kokwin amin daganek nandak nandak yokwikon da kokwin an.

⁵ Not kabino nandani. Miktin amin da dabilon yoni mini ekwan amin, unun banjin Pinjkop da nandan gadat madepsi tungan yominjakwan egipni do kili manjigit. Kalip yan teban tok yan agit, amin but dasi galak tan iman unun yopban iyi amin kila asak da kagagwan egipdan, do yoni mini amin iyi amin kila asak da kagagwan egipni do kili manjigit.

⁶ Mani ji da yoni mini amin unun nandaba pinban yoman. Namin da pabin depmanek jigi daminek ji timik gen pikon depmanan? Unun yoni morapmi amin dagin anpak unun an.

⁷ Pinjkop da Kristo dakon mani tagisi jikon yipgut, nan namin da unun do nandaban pinjakwan jigilak gen yon? Unun yoni morapmi amin dagin yon.

⁸ Pinjkop unun kila amin madepnin, unun da papi-anikon gen teban kindanimgut da yan yosok:

"Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin

do but dasi galak tan yobi."

Ji gen teban unun but dasi guramitni kan, ji anpak tagisi an. ⁹ Mani amin kindan do anpak tagi anek kindan yum koni kan, unun yokwi an. Anakwa gen teban unun da yan nolisak, ji gen teban tuwil tuwil amin.

¹⁰ Amin kindan Pinjkop dakon gen teban morap kisi guramigek kalon kindan nangen kirinjkdak kan, unun amin gen teban morap kisi kirinjkdak da arip gulusunni ton.

¹¹ Nido, Pinjkop da yan yagit:

"Minjat eyo kili abi, ji yumabi anpak dima ani."

Ae yan kisi yagit:

"Ji amin dima dapba kimotni."

Do yumabi anpak dima agil, mani amin kindan anakbi kimakgit kan, gak gen teban morap tuwil tuwil amin kindan dagagil.

¹² Pinjkop da anpakji kokwin asak bisapmon unun ji pulagan depmandak dakon gen teban unun do nandanek kokwin akdisak. Do ji unun do nandanek amin do bupmi nandanek toktogisi gen yogokji gat ae anpakji gat dakon kila tagisi ani.

¹³ Nido amin kindan amin do bupmi dima nandagit kan, Pinjkop da gen pikon kokwin asak bisapmon bupmisok kindan dima nandan imdisak. Mani amin do

bupmi nandagit amin unjun gen pikon teban tokdisak.

Nandan gadat anpak tagi dima panalon asak, unjun nandan gadat yo isali

14 Not kabino, amin kinda da “Nak Kristo nandan gadan gimisat” yan yosok, mani anpak tagi dima asak kan, nandan gadat unjuden da yokwikon ban tagi abidosak? Unjun dimasi.

15 Panmuwukbi notnin kinda bo ae saminin kinda imalni yokwi gin, anakwan japni mini kan,

16 jikon da kinda da yan iyisak, “Butgo yawori tanakwan panji nanjali egipbi, ae kin jap nanek butgo tugosak”, mani imal bo jap dima imisak. Isal gen gin iyik unjun da nian anpulugosak?

17 Nandan gadat dakon anpak kisi yan gin. Nandan gadat isal tanek anpak tagi kinda dima noman tosak kan, unjun yo isali.

18 Mani amin kinda da yan yosak, “Amin diwari nandan gadat anakwa amin diwari anpak tagi an.”

Yan yanban kobogi yan yokdisat, “Gak nandan gadat anek anpak tagiyo kisi dima abi kan, nak nianon da gak dakon nandan gadat koken? Mani, nak dakon anpak tagi da nandan gadatno golikdisak.”

19 Gak “Pin kop kalonji dagin egisak” yan nandan gadasal. Unjun tagi. Mani kon yo kisi

yan gin nandan gadanek madepsi nimmimikgan.

20 Nandan kokwingo tagi dima amin, gak nandan gadat gin anek anpak tagiyo kisi dima abi kan, nandan gadatgo unjun yo isali. Gak gen on dakon mibili nandak do nandisal? Kan, nandaki,

21 kalip babaknin Abraham da monji Aisak altakon yipmanek Pin kop do paret aban Pin kop da yo agit unjun kanek amin kilegi yan iyigit.

22 Pakyan si nandaki. Abraham dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi unjun kalonji gadagimal, anakwan unjun anpak tagi da nandan gadatni aripmisi agit.

23 Do Pin kop gen papiakon gen kinda tosok unjun bami noman tagit. Gen unjun yan:

“Abraham unjun Pin kop do nandan gadat aban, Pin kop da amin kilegi yan iyigit.”

Ae amin da Abraham do Pin kop dakon notnisi yan iyiwit.

24 Do yan si nandani, amin kinda isal nandan gadat dogin Pin kop da amin kilegi yan dima iyisak. Amin kinda anpak kilegi asak unjun do nandanek amin kilegi yan iyisak.

25 Yan gin kosit oba minat Reap da amin panman ak amin bamot unjun uwal da dapni yan do pan kisibinek yabekban kosit nwan kwat nan tobil kigimal, do Pin kop da

minjat kilegi yan iyigit.

²⁶ Nin nandaman, amin kinda wupni kili yipman deggit kan, unun amin kili kimakgit. Yanjin, amin kinda nandan gadat anjek anpagon dima yipmandak unun amin nandan gadatni kili kimakgit.

3

Nin gen yogoknin dakon kila tagisi aney

¹ Not kabino, jikon da amin morapmi da Pinjop gen yoyindet pi ak do nandak nandak dima ani. Nido ji nandan, Pinjop da minjat aminyo dakon anpak kokwin asak bisapmon minjat aminyokon yoyindet pi an amin unun pakyanji kokwin akdisak.

² Nin kisi morap gulusun morapmi aman. Mani amin kinda gen kagani dakon kila anjek gen yokwi kinda dima yosok kan, unun amin gwaljigi minisi, ae unun da giptim diwat morapni kisi kila tagi asak.

³ Os da nin dakon galaktok yolek kosit agipni do gen kaganikon ain tim yopmangaman. Yan anjek giptimni kisi iligapno nin dakon galaktok yolek akwan.

⁴ Ae tap wakga yo kisi do nandanen. Tap wakga unun yo madepsi daman, ae mirim madepsi da pisonakwan tap idapmon agisak. Ae tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik unun moninjisisok. Mani tap wakga

awildak amin timi kindakon kik do asak kan, unun tap wakga dakon yo unun antobil tobil anjakwan dukwan kik do nandisak unudon kisak.

⁵ Unuden gin, gen kaga unun giptim dakon diwari moningok kinda, mani iyi dakon man awigek yo madepsi do yosok.

Kindap moningok kinda da sonjek madepsi anjek koron sonjek kindap morap tagini sosak.

⁶ Gen kaga unun kindap kinda, yokwini unun madepsi daman. Unun da kindap tepmisi kwan sosok unun da tilak anpak yokwi mibili mibili panalon anjek egip egipnin madepsi panjupbal asak. Ae Sunduk Tipdomon egisak unun da amin da gen kagakon kindap unun yipban sosok.

⁷ Amin da jon kilap mibili mibili gat, ae minam, ae tunon amin, ae tap idapmon yo morap ekwan unun timigek yo unun kilani anakwa unun da kisiron ekwan.

⁸ Mani gen kaga unun tapmimni madep do amin kinda da iyi dakon gen kaga kila aripmi dima asak. Bisap morapmi gen kaga gen yokwi morapmi yosok. Unudon amin dapdap marasin yokwi madepsi tugawit da ton.

⁹ Gen kagakon da Amin Tagi Datnin anjisaman. Mani bisap diwari nin da minjat aminyo Pinjop da iyi yombem wasagit unun jobit yomaman.

10 Gisam yomyom gat ae jobit gat kisi unun gen kaga kalonon dagan noman tomal. Not kabi, unun tagi dima.

11 Pakbi dabil kalonikon da pakbi si noknogi ae amin da dima noknogi yo kisi aripmi tagi potpori?

12 Not kabi, pik kindap da olip sop tagi potni? Ae wain nap da pik kindap dakon sopmi tagi potni? Yanjin pakbi isipmi da pakbisi aripmi dima dagoni.

Nandak kokwini tagisi amin da anpak tagisi akdisak

13 Ji da binapmon nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi amin kinda egisak kan, unun amin bisapmi bisapmi anpak tagisi asak, ae nandan kokwini tagisi do iyi dakon man dima awigisak. Yan anakwan amin da kanba amin nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi asak.

14 Mani ji tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok an kan, ae bisapmi bisapmi ji disi dakon man pawigik do kosit wusik an kan, nandan kokwin tagisi gat ae nandak nandakji tagisi gat do kisik kisik dima ani. Top anakwa anpakji da gen bami di abin yipban.

15 Nandan kokwin yokwi unuden Kwen Kokup da dima pisak. Unun on miktim dakon yo gin. Unun Pinjopmon da dima abisak, Sunduk da anjalon asak.

16 Nandani, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok anek bisapmi bisapmi iyi dakon man pawigik do kosit wusik an amin da binapmon pidok pidok madepsi noman tosok, ae anpak yokwi morap unudon da noman ton.

17 Mani amin nandan kokwin tagisi Kwen Kokupmon nani ban timikgan unun da anpak yan an: Mibiltok nandak nandak gwaljigi mini unun yolgan, ae unun da bujon amin gat but kalonji ekwan, ae anpak yawori an yoman, anek pinbisi egek amin diwari dakon gen nandanek ekwan, ae amin do bupmisi nandan yominek anpak tagisi anyoman. Unun amin morap kisi do anpak tilak kalonikon gin anyoman. Ae jamba but anpak dima an, unun anpak tagi yol kinokgon.

18 Nin but kalon ekwaman kan, unun jap yet kwaokgaman yombem. Do unun but kalon anpagon jap da pigaga kwon unun da tilak anpak tagisi da egip egipninon noman tokdan.

4

Miktim dakon anpak do galak ton amin unun Pinjop dakon uwalni

1 Gen emat gat ae butjap ukwayityo binapjikon noman ton unun mibili nido noman ton? Unun yokwi dakon but suligik dakon anpak mibili mibili butjikon

emat an, unun da gen emat ae butjap ukwayityo panalon an.

² Ji yo timit do nandan, mani dima timikgan, do ji amin dapba kimokgon. Ji yo do pindak galaktok an, anek unun aripmi dima timitni, do butjap ukwayit yo anek gen emat an. Pinjkop da yo damjak do bisit dima an, mibili yan do anek yo dima timikgan.

³ Ae yo timit do bisit an bisapmon yo dima timikgan, nido nandak nandakji kilegi dima tanjakwan Pinjkop bisit an iman. Ji but dakon galaktok yokwi yolek giptimji da kisik kisik asak unun dogin nandan.

⁴ Minjat da eni yipmanek kin yumabi anpak asak unun da tilak ji Pinjkop kili yipman dek mudan. Nandani, miktim dakon yo do galagi nandisak amin unun Pinjkop do kuragisi nandan imisak. Unun dima nandan, ma? Nandani, on miktim not animisak amin, unun Pinjkop dakon uwalni dagosok.

⁵ Pinjkop dakon papia da yan yosok, "Wup unun Pinjkop da nin da butgwan yipgut unun yo morap yopman mudanek iyi dogin galaktan kimotner do nandisak." Gen unun gen isali yan nandan, ma?

⁶ Mani Pinjkop da nin do nandan yawot madepsi an nimisak. Mibili yan do anek Pinjkop dakon papia da yan yosok:

"Pinjkop da amin iyi dakon

man pawikwan amin yo ak do nandan unun dima ani do kosit sopman yomisak,

mani amin iyi do nandaba pan unun nandan yawok yominek yo tagi an yomisak."

⁷ Do ji disi do nandaba pinjakwan Pinjkop da yongamgan egipni. Sunduk kosit sopman iminjakwa depman dek pasal kikdisak.

⁸ Pinjkop da kapmatjok kini, anakwa Pinjkop ji da kapmatjok apjak. Yokwi pakpak, amin da kisitni pakbikon suganba kilegisi an, unun da tilak butjikon yo yokwi ton unun suganba kilek tan mudoni. Jamba but amin, butjikon nandak nandak yokwi ton unun wiririk mudoni.

⁹ But yokwi anek kunam morapmi tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anek kunam tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anek butji jik tanjakwa egipni.

¹⁰ Amin Tagi da dabilon disi do nandaba pini. Yan ani kan, Amin Tagi da ji pawigikdisak.

Nin amin do yanba yokwi tok dima anej

¹¹ Not kabi, panmuwukbi notji diwari do yanba yokwi tok dima ani. Amin diwari do yanba yokwi tok asak bo ae notni dakon anpak kokwin asak, unun gen teban do yanba yokwi tok anek gen teban kokwin asak.

Ae gen teban kokwin asal kaŋ, gak gen teban dima guramikdal, unun gen teban dakon kokwin agak amin dagal yaŋ asak.

¹² Piŋkop kalonŋ daŋin gen teban paŋalon agit, unun kalonŋ daŋin Gen Kokwin Amin egisak. Ae unun kalonŋ daŋin miŋat aminyo yokwikon baŋ tagi timitjak, ae tagi paŋupbal asak. Do gak namin da amin dakon anpakni kokwin asal?

Nin kwen wigik dima aneŋ

¹³ Jikon amin diwari da yaŋ yoŋ: “Abisok bo anwa kokup pap kindakon kiŋ moneŋ ilit pi anek bilak kinda egipneŋ. Yaŋ anek moneŋ morapmi timitneŋ.” Yaŋ yoŋ amin ji do gen yipmanŋat.

¹⁴ Ji gen unuden baŋ yoŋ, mani anwa yo ni da noman toni unun dima nandanŋ. Egip egipji mukwa da yaŋ noman tanek bisap pisipmisok gin tanek wagil pasilgaŋ unun yombem.

¹⁵ Ji yaŋ gin yoni kaŋ tagi, “Amin Tagi da galak tosagon nin sigin egek yo unun ak do nandanŋ unun aneŋ.”

¹⁶ Mani disi dakon man pawigek disi pi madep akdaŋ unun do yoŋ. Unun yokwisi.

¹⁷ Pakyaŋsi nandani, amin kinda anpak tagisi kinda ak do nandanek dima asak kaŋ, unun amin diwarini tonŋ.

5

Yoni morapmi amin kobogi yokwisi timitdaŋ

¹ Nandani! Yoni morapmi amin ji do gen yipmanŋat. Kunam tagek yaŋ tidoni! Nido jigi madepsi da jikon noman taŋ damdisak.

² Yo morapji gat ae tilimji gat kili miŋtaŋ mudanŋ. Ae imal morapji yo moniŋ da kili naŋ mudanŋ.

³ Golji gat ae silwasi gat unun maŋut an mudanŋ. Unun maŋut da ji dakon yokwisi paŋnoman aban nomansi tenŋenokdaŋ, anek maŋut da giŋtimji kindap da yaŋ soŋba sokdaŋ. Mibi bisap kili ununjak noman tokdisak, anakwan ji isal dogin yo morap gat moneŋ gat paŋmuwukgaŋ.

⁴ Nandani. Pi monji da pigagasi jap pawit. Anakwa ji da yumaŋ nogini diwari paŋkutnaneŋ diwari gin yomgwit. Moneŋ diwat unun da Piŋkop da anpakji yokwi unun dakon kobogi damjak do madepsi yaŋ tidonŋ. Ae pi monji unun dakon bupmi kunamyo da Amin Tagi Tapmin Ami da miragon kili pigigit.

⁵ Miktimon egipgwit bisap morapmon ji yo tagi tagi morapmi timigek disi dogin nandanek kisik kisik anek egipgwit. Jap morapmi naneŋ madepsi tagawit, do dikba kimotni dakon bisap kili noman tak.

6 Amin kilegi gen yan yominek kili dapba kimakgwit. Unun iyi kutnok do yo kinda dima awit.

**Nin tebai agek bisit
anej Amin Tagi
dakon abap do
jomjom anej**

(Kilapmi 5.7-20)

Nin jigí guramigek Amin Tagi dakon abap do jomjom anej

7 Do not kabi, butji yawori tanakwa jigí guramigek Amin Tagi da ae apjak unun do jomjom ani. Disi nandan, pigagani ton amin unun jap tagisi kwokdan unun do jomjom anegisak. Unun butni anteban anej yawori egek jomjom anjakwan sikak gildatyo da pini anjakwal don bami pasak.

8 Jiyo kisi butji yawori tanakwa jigí noman tan daman unun guramitni, nido Amin Tagi da apjak bisap unun kwan tosok.

9 Not kabi, notji do yanba yokwi tok dima an an ani. Pinjkop da gen pikon di depban. Nandani, Gen Kokwin Amin Madep yoma kagakon akdak.

10 Not kabi, kombi amin kalip Amin Tagi da manon yan tenjenok awit unun do nandani. Uwal da yo yokwisi anyomgwit, mani butni yawori tanakwa jigí unun guramikgwit. Ji unun dakon anpak timigek yolni.

11 Nandani, nin yan yoman, "Amin butni panjeban anej yawori egek jigí guramikgan unun Pinjkop da gisamikban kisik kisiksi ekwan." Jop dakon geni kili nandawit. Unun butni anteban anej yawori egek jigí morap noman tan imgwit unun guramikgit. Disi nandan, don Amin Tagi da anpak tagisi an imgut. Asi nandaman, Amin Tagi da amin nin do but dasi galak tan nimisak, ae bupmi madepsi nandisak.

Gen yan panjeban ak dima ani

12 Not kabi, gen madepsi kinda unun yan: Ji Kwen Kokup bo miktim bo ae yo di da manon genji dima yan panjeban ani. Yo kinda ak do nandan kan "Asi" yan gin yoni. Mani dima ak do nandan kan "Dima" yan gin yoni. Genji yo di da manon yan panjeban aba Pinjkop da kobogi yokwi di daban.

Amin kilegi dakon bisit unun tapmimi ton

13 Jikon da kinda jigí pasak kan, Pinjkop do bisit asak. Ae kinda dakon but kisik kisik nandisak kan, unun Pinjkop dakon man anjisik do kap yosak.

14 Jikon da kinda sot asak kan, panmuwukbi dakon kila amin yan yoba opni. Abinej Amin Tagi da manon bit nelak giptimikon son iminej Pinjkop da anpulanban kilek tosok do bisit ani.

15 Pinƙop do nandan gadanek bisit ani kan, Amin Tagi da sot amin unun anƙmilip anek aban pidokdisak. Ae yokwi agit kan, Amin Tagi da diwarini wiririk injak.

16 Yanƙo, ji kalon kalon diwarisi Pinƙop dakon minat aminyokon yanƙwok ani. Anek ji kalon kalon Pinƙop da amin diwari panƙpulugosak do bisit ani, anakwa Pinƙop da ji panƙmilip asak. Amin kilegi kinda da bisit asak kan, bisitni unun tapmimi ton, ae amin diwari tagisi panƙpulugogi.

17 Elaija miktin amin nin yombem. Mani sikak dima mosak do bisit tebai anakwan, sikak dima manakwan bilak 3 ae kanek 6 agit.

18 Don bisit aeni anakwan kundu da sikak yipban manakwan pigaga jap aeni kwawit.

Kosit yipman dekgit amin abidan anopneƙ

19 Not kabino, jikon da kinda Pinƙop dakon gen bami yolyol kosit yipman degakwan amin kinda da abidan aeni anopjak kan,

20 unun amin anpak tagisisi nan asak. Gen on do pakyanƙsi nandani. Amin kinda yokwi pakpak amin kinda anƙpuluganek kosit yokwikon nan abidan Pinƙopmon ae anopjak kan, unun amin yokwi pakpak amin kimoron nan abidanakwan kimot dima asak. Ae Pinƙop da yokwi

pakpak amin dakon yokwini morapmi yopman yomgut.

Papia 1 Pita da Mandagit

But piso gen

Pita unun Yesu dakon panjet 12 kabikon nani kinda da on papia unun Yesu yolyol amin jigi morapmi paba unun dakon nandan gadatni panjeban ak do mandagit. Yan yosok, Yesu yolyol minjat amin Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do aeni nandani dosi yosok. Yesu kimagek kimoron da pidagit, anek aeni tobil ap do yan teban tok agit. Yan teban tok unun agit unun do nandanek apjak do jomjom ani.

Asi, Yesu yolyol amin jigi pan, mani jigi unun nandan gadatni panjilit do noman ton. Do nandan gadat tebaisi abidan kimagek wigi Kristo da aeni tobil apjak bisapmon wigakwan unun bisapmon tomni tagisi timitdan.

**No Rule Pinjok
dakon minjat amin
kabisi agiman, do
anjak tagisi ban
anek, yo tagisi
abidok do nandanek
jomjom aman unun
abidonen**

(Kilapmi 1.1-2.10)

¹ Nak Pita, Yesu Kristo dakon yabekbini. Papia on mandisat unun Pinjok dakon

minjat aminyo ji uwal da jigi daba wasen ki provins Pontus, ae Galesia, ae Kapadosia, ae Esia, ae Bitinia unudon kin kin awit da ekwan ji do mandisat.

² Kalipsigwan Pinjok Dat da ji kili nandan daminek iyi dakon minjat aminyo dagoni do kili manjigit. Unun Telagi Wup da panpuluganban egip egipji kisi Pinjok do parek iminek telak tanej Yesu Kristo dakon gen yol kimotni, anakwa Yesu dakon yawini da ji sugan depban Pinjok da dabilon gwaljigi mini ani, yan do anek ji kili manjigit.

Pinjok da nandan yawot madepsi an daminek butji panjawot aban yaworisi tosak do bisit asat.

*Egip egip tagisi da nin do
Kwen Kokupmon jomanjek
tosok*

³ Nin Pinjok dakon man anksinen, unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjokni ae Datni. Nin do bupmi madepsi nandan ningut, do Yesu Kristo kimakbi tamokon nan aban pidagit, anek unun kosiron da Pinjok da egip egip kalugi ningut. Ae egip egip kalugi wagil tagisi nin do anjoman agit unun abidonenji yan nandanek jomjom anek ekwaman.

⁴ Nin Kwen Kokup dakon egip egip abidonen do kili manjigit. Egip egip unun aripmi dima tasik togi, ae Pinjok da dabilon gwaljigi minisi, ae mudok mudogi

minisi. Egip egip unun Pinjkop gat kisi Kwen Kokup egipnen bisapmon abidonen do Pinjkop da kili manjigit.

⁵ Kristo nandan gadan iminjakwa Pinjkop da tapmim madepnikon da ji panjutnosok. Unun da ji yokwikon ban timigek panpuluganban tagisi egipni do nandisak, ae yo unun ak do nandisak unun mibi bisapmon nomansi aban tenjenokdisak.

⁶ Pinjkop da yo unun akdisak, ji unun do nandanek kisik kisik an. Mani abisok bisap pisipmisok dogin panjilit mibili mibili da noman tan daminjakwa tepmi pan.

⁷ Pinjkop da ji dakon nandan gadat anjilik kok do anek panjilit yum pindagakwan aban. Nin nandan, gol unun yo tagisi, mani gol unun yo tasik togi, do ji dakon nandan gadat da gol yapmandak ae wagil tagisisi. Amin da gol unun asi gol bo yan do kindapmon sonjek anjilik kon. Do nandani, panjilit mibili mibili altan daba nandan gadatji tebaisi sigin tosak kan, mibi gildaron Yesu Kristo noman altosak bisapmon ji do kisik kisik nandan daminjek man madep damdisak.

⁸ Ji Yesu dima kawit, mani but dasi galak tan iman. Abisok dima kon, mani nandan gadan iminjek but galaksi nandan. But galak unun

da miktim dakon kisik kisik morap yapman mudosok. Unun gen kaginin da aripmi dima yan tenjenan mudogi. Dimasi.

⁹ Kristo nandan gadan iman do anek Pinjkop da ji yokwikon ban timikdak.

¹⁰ Kalip kombi amin da Pinjkop da abisok nandan yawok daminjek jikon yo tagisi akdisak unun do yan tenjenok awit. Pinjkop da nin yokwikon ban timitdisak unun dakon mibili nandak do pi madepsi awit.

¹¹ Kristo dakon Wup da kombi amin da butgan yan yigek gen kagakon da Kristo da tepmi mibili mibili pakdisak anek don man madep pakdisak unun do yankwok agit. Anjakwan kombi amin da nandawit, "Ni bisapmon nin yokwikon ban timitjak amin apjak?" ae "Unun bisapmon ni yo da noman tokdisak?"

¹² Mani, Pinjkop da yan yoligit, yo morap noman tokdan do kombi gen yawit, unun da bisapmon dima noman toni. Abisok ekwan amin ji da bisapmon noman toni do yawit. Telagi Wup Pinjkop da Kwen Kokup nan yabekban pigit unun da amin tapmim yoban Gen Bin Tagisi yan tenjenok anek Pinjkop da yo asak do kili dayiwit. Anjelo kisi Pinjkop da ji do yo tagisi agit unun pindak nandanjo akdo tagisi nandan.

Pinjkop da telagi egipnenj do yosok

13 Do bisapmi bisapmi nandak nandakji si panthagap anek egipni, anek disi do kila tagisi anek egipni. Yesu Kristo da noman altosak bisapmon Pinjkop da nandan yawok daminej jikon yo tagisi unun akdisak unun do nandan gadat tebaisi anek jomjom ani.

14 Minjat monjiyo da gen gura mit an unuden ani. Kalip nandak nandakji mini, do galaktok yokwi mibili mibili yolgwit, mani abisok anpak unun dima yolni.

15 Pinjkop da ji kili yan damgut, unun telagi, do yo morap anikon jiyo kisi telagi egipni.

16 Nido Pinjkop dakon papia da yan yosok:

“Ji telagi egipni, nido nak telagi egisat.”

Tomni madep nanj nin yumanj nagit

17 Pinjkop bisit iyinej “Dat” yan iyan. Dat unun da man timikgamanj unun do nandanek kokwin dima asak. Nin kalonj kalonj da anpak amanj unun pindagek nin kokwin asak. Do on miktimon egipni bisap morapmon, on miktim unun nin dakon kokupsinin yan dima nandanani, ae Pinjkop do pasalek unun da yongamgwan gin egipni.

18 Nido disi nandanj, kalip babikji da mibili mini dima nandanj pisanek egipgwit jiyo kisi yanjin egipgwit, mani Pinjkop da ji yumanj nanek unun anjagon banj puluganj depgut. Ae ji yum do miktim dakon yo si tasik togi silwa bo gol banj dima yumanj nagit.

19 Kristo dakon yawi, tomni wukwisi nanj yumanj nagit. Kristo unun sipsip moninj gwaljigi minisi.

20 Pinjkop miktim dima wasagit bisapmon, Kristo da ji yumanj nosak do kili manjigit, ae abisok mibi bisap on ekwamanon, Pinjkop da nin panpulugosak do Kristo yipban kili altanj tentenagit.

21 Unun da ji panpuluganban Pinjkop nandanj gadanj imgwit. Unun Pinjkop da Kristo kimakbi tamokon nanj aban pidanban man madep imgut. Do ji Pinjkop do nandanj gadat anek yo ak do yanj teban tok agit unun do jomjom anj.

Nin amin do but dasi galak tanj yomnenj

22 Ji gen bami yolgwit, yan anek disi Pinjkop da dabilon gwaljigi mini awit. Anek Pinjkop dakon minjat aminyo diwari but dasi galak tanj yomanj. Do abisok pi madepsi anj kimagek but dasi galak tanj yominj kimotni.

23 Ji yanj ani, nido egip egip kalugi Pinjkopmon abidawit unun kimot kimori mini. Pinjkop dakon gen dagok

dagogi mini unun da egip egip kalugi unun analon asak.

24 Pinjkop da papiakon gen yanj tosok:

“Minjat amin morap jonj da yanj bisap dubak dima ekwan,

ae man madepni da jarej da yanj tepmi biripmigi monj.

25 Mani Pinjkop dakon gen toktogisi tanj ananj kisak.”

Gen unun jikon Gen Bin Tagisi yanj tenjenawit unun.

2

1 Ji altok altok kalugi kili awit, do anpak yokwi morap yipman mudoni. Top yogok anpak gat, ae jamba but anpak morap gat, ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok gat, ae yanjba yokwi tok morap gat unun kisi yipman mudoni.

2 Monji naknak kalugi mum do galagi madepsi nandan, unun da tilak mum tagisi, ae unudon yo yokwi kinda dima tosok, unun Pinjkopmon da abisak unun timit do galagi madepsi nandani. Mum unun da wupji anpuluganban Pinjkop da egip egip kalugi unun damguron tagan madep ani ae tapmim pani, anjek Pinjkop gat tagisi egipni.

3 Yanj ani, nido Pinjkop da anpak ninon asak unun kili ankilik kawit, anjek Amin Tagi unun tagisi yanj kili nandawit.

Amin Tagi unun gwak egip egipmi tonj

4 Ji Amin Tagikon apni. Unun gwak egip egipmi tonj yombem kinda. Minjat aminyo da kanjba yokwi aban maba kigit, mani Pinjkop da kili manjigit, anjek kanjban tagisisi agit.

5 Jiyo kisi gwak egip egipmi tonj yombem, ae Telagi Wup da tapmimon Pinjkop da panpuluganban iyi dakon yutni dagonj. Yanj aban ji Pinjkop dakon telagi mukwa sogok amin kabini egek Yesu Kristo da manon paret ani. Unun paret Telagi Wup da ji panjtagap aban Pinjkop da paret si galak tosok asak.

6 Unun do Pinjkop da papiakon gen kinda yanj tosok:

“Nandani, yut kodigikon gwak teban tip kindananj tidosot unun nak da kili manjigim.

Unun gwak tagisi ae tebaisi.

Unun abisok yipbo Saion kokup papmon tosok.

Unun do nandanj gadanj imni amin mayaktok aripmi dima pakdanj.”

7 Ji nandanj gadat anj minjat aminyo yanjsi nandanj, Kristo unun gwak wagil tagisisi. Mani nandanj gadat dima anj amin, unun do Pinjkop da papiakon gen yanj tosok:

“Yut agak amin da gwak yokwi yanj yanjek maba kigit, unun gwak tip kinda nanj tidawit da akdak.”

⁸ Ae gen kinda yan tosok:

“Unun da tip da yan kosit obanikon tosok, do amin morapmi kandapmi tidanjek piligi pagek tasik tokdan.”

Unun Pinjkop dakon gen abin yipmanjan, do kandapmi tidanjek piligi pokgon. Kalip Pinjkop da yan ani do kili manjigit.

⁹ Mani, Pinjkop da ji kili manjigit. Ji Kila Amin Madep dakon telagi mukwa sogok amin kabini ekwan. Ji Pinjkop iyi dakon minjat amin kabini ekwan. Egek jikon yo tagisi morap agit unun dakon yan tenjenok ani do yan damgut. Pilin tukyipman degek tenjenikon apni do yan damgut.

¹⁰ Kalip Pinjkop dakon minjat aminyo dima egipgwit, mani abisok minjat amin kabini ekwan. Kalip Pinjkop dakon bupmini dima abidawit, mani abisok kili abidan.

No Rule Minjat amin diwar da binapmon pilik bamok kilegisi anej

(Kilapmi 2.11-3.22)

Nin Pinjkop dakon oman monjisi egipnen

¹¹ Notnonisi, ji on miktimon kokup njwanjwarikon amin da yan ekwan, ae binap amin yombem. Do yanji dayisat, ji but kalip dakon galaktok yokwi manji yomni.

Unun da wupji abin yip do emat asak.

¹² Ji Pinjkop dima nandan iman amin da binapmon pilik bamok kilegisi ani. Asi, gulusun an do gen yan damdan, mani anpakji kilegi koni do don Pinjkop da minjat aminyo gen pikon yop do apjak bisapmon Pinjkop dakon man anjisikdan.

¹³ Gapman mibili mibili dakon geni guramitni, nido Amin Tagi da yan ani do nandisak. Kila amin madep da ji dakon wukwisi egisak do geni guramitni,

¹⁴ ae provins dakon gapman dakon mibiltok amini kisi dakon geni guramitni. Kila amin madep da unun amin yabegek anpak yokwi an amin do kobogi yokwi anyomni, ae anpak kilegi an amin dakon man pawigini do yopgut da ekwan.

¹⁵ Pinjkop da anpak tagisi bangin ani do nandisak. Yan anek kanjo nandan kokwini tagi dima amin da gen kagani sopmanjek gen dima yan damni.

¹⁶ Ji minjat aminyo pulugankwi da yan egipni. Mani “nin puluganbi” yan nandanek kin anpak yokwi mibili mibili di abam. Pinjkop dakon oman monji da yan egipni.

¹⁷ Amin morap kisi do nandaba wukwan yomni, anek Pinjkop dakon minjat aminyo diwar do but dasi galak tan yomni. Pinjkop do

si pasalek egipni. Anek kila amin madep do man madep imni.

Nin Yesu Kristo dakon anpak yolek tepmi panen

¹⁸ Oman monji ji kila aminji dakon pinjini egek nandaba wukwan yomni. Nak kila amin tagisi ji do yo yawori anjaman unun dogin dima yosot. Kila amin yo yokwi anjaman unun kisi dakon pinjini egipni.

¹⁹ Pinjok dakon galaktok yolakwa isal dogin tepmi daba tepmi unun tagi paman yan nandani kan, Pinjok da unun do tagisi nandakdisak.

²⁰ Mani anpak yokwi anakwa dikba tepmi pani kan, Pinjok da ji do nandaban tagi asak? Unun dima. Mani anpak tagi ban anakwa dikba unun do tepmi pani kan, Pinjok da yan do galak tosok.

²¹ Pinjok da anpak unuden yolni do yan damgut, nido Kristo ji panpulugok do tepmi pagit. Ji da yolni do anpak unun kili doligit.

²² "Unun yokwi kinda dima agit,

ae top genyo kisi kinda dima yagit."

²³ Amin da ibipgwit, mani kobogi dima yobipgut. Tepmi pagit, mani panupbal ak do dima yagit. Unun iyi nan Pinjok yo morap kokwin kilegisi agak amin da kisiron yipgut.

²⁴ Kristo tilak kindapmon akgit anek giptimni nan nin

dakon yokwinin imekgit. Yokwi morap yipman mudanek anpak kilegi yol kimotnej mibili yan do anek agit. Giptimni obisi anagakwa tepmi pagit unun da ji panmilip agit.

²⁵ Ji kisi morap sipsip kinda pasilgit da dima nandan pisanek agisak unun da tilak agipgwit. Mani abisok Sipsip Kila Amin Tagisikon tobil apgwit. Unun wupji dakon Kila Amin Tagisi.

3

Mijat eyo dakon gen

¹ Unuden gin, mijat eni ton unun esi dakon pinji egipni. Ae unun kabikon wili diwari Pinjok dakon gen dima guramikgan kan, mijatni ji but tobil ani do gen dima yanakwa anpakji tagisi bangin pindagek but tobil tagi ani.

² Nido, mijat ji dandaba pilik bamok kilegisi anek pinjisi ekwan.

³ Mijat ji amin da dandaba tagisi ani yan do busunji dima panjilim ani, ae giptimji gol ban dima panjilim ani, ae imal tagisi ban dima pani.

⁴ Tilim dima tasik togi ban but kagasi panjilim ani. Tilim unun anpak yaworisi ae tayangok egip egip. Anpak unuden Pinjok da dabilon tagisisi.

⁵ Anpak unuden do galak toni. Nido kalip bisapmon

2:18: Ep 6.5   2:20: 1Pi 3.14,17   2:21: Mt 16.24; Jn 13.15   2:22: Ais 53.9

2:23: Ais 53.7; 1Pi 3.9   2:24: Ais 53.5-6; Ro 6.11   2:25: Esi 34.5-6; Mt 9.36; Jn

10.14; Ibr 13.20-21   3:1: Ep 5.22   3:3: 1Ti 2.9

miñat telagi egek Piñkop da yo tagisi yom do yañ teban tok anyomgut unun do jomjom anjek unun tilim pawit. Anjek eni dakon piñbini egipgwit.

⁶ Sara unun anpak yolek Abraham dakon gen guramigek amin madepno yañ iyigit. Ae ji anpak kilegisi yolek yo kinda do dima pasolni kañ, ji unun Sara dakon gwakni.

⁷ Unuden gin, wili miñatni ton, ji nandak nandak tagisi ban yolek miñatji gat tagisi yitni. Miñat dakon tapmim unun wili dakon tapmim yombem dima, unun madep dima, mani miñatyo kisi egip egip kalugi Piñkop da butgalak do nimisak unun kili abidawit, do ji miñatji do nandaba wikwan yomiñek panpuluganjek anpak tagisi ban anyomiñ kimotni. Anpak unun yolek ani kañ, yo kinda da ji dakon bisit do kosit sopsop dima akdisak.

Bisapmi bisapmi amin do anpak tagisi an yomnen

⁸ Gen on pandagok do yañ yosot. Ji morap kisi but kalon egek amin morap kisi do bupmi nandan yomni. Piñkop dakon miñat aminyo diwarì do but dasi galak tañ yomiñek nandan yawok yomiñek disi do nandaba pisak.

⁹ Amin da yokwi an daba kañ, kobogi do yokwi dima an yomni. Ae yañba yokwi tok an daba kañ, kobogi do

yañba yokwi tok dima an yomni. Kobogi do Piñkop da yo tagisi anyomjak do bisit ani. Piñkop da ji yañ anjek disi gisam timitni do yañ damgut.

¹⁰ Piñkop gen papiakon gen yañ tosok:

“Amin kinda egip egipni tagisi noman tanjakwan bisap tagisi kok do nandisak kañ, unun amin gen yokwi dima yosak, ae top dima yosak.

¹¹ Unun anpak yokwi morap manji yomiñek, anpak tagisi banjin asak.

Unun amin gat but kalon ak do dakon pi an kimotjak.

¹² Nido, Amin Tagi da amin kilegi kilani anjek bisitni do mirak yopmandak, mani yokwi pakpak do nandaban yokwi tañ yomisak.”

Anpak tagi anen dakon tepmi tagi panen

¹³ Ji anpak tagisi tebai yol kimagek ani kañ, namìn da yo yokwi an damjak?

¹⁴ Mani anpak tagisi anjek unun do tepmi pani kañ, Piñkop da yo tagisi an damdisak, do pasol pasol dima ani, ae nandaba kik dima ani.

¹⁵ Butjikon da Kristo kalon nanjin yipba Amin Tagisi egipjak. Ae yo tagisi do jomjom an unun dakon mibili do dayinba kañ, bisapmi

bisapmi kobogi yoyik do tagap tok an kimotni.

¹⁶ Mani geni kobogi yawori ae anpak tagisikon da panjobil yomni. Ae Pinjkop da dabilon kilegisi egipni. Yan aba Kristo yol do anek anpak tagisi anakwa gen yokwi dayan amin unun mayagi pakdan.

¹⁷ Anpak tagisi anakwa unun do amin da jigi daba tepmi pani kan, Pinjkop da ji do tagisi nandakdisak. Mani anpak yokwi anek unun dakon tepmi timitne kan, unun da yo yokwisi asak.

Kristo da nin yokwikon ban timit do kimot anek ae pidagit

¹⁸ Kristo unun amin kilegisi, mani yokwi pakpak minjat aminyo dakon tamo abidanek yokwini wiririgek Pinjkopmon timik panjik do anek kimakgit. Unun bisap kalon kinda kimakgit, ae kinda gat dima kimotjak. Unun miktim aminsi da ekwan amin da anakba kimakgit, mani Telagi Wup da tapmimon da pidagit da egisak.

¹⁹ Unun kin wup dam tebanon egipgwit unun do Pinjkop gen yan tenjenan yomgut.

²⁰ Wup unun da kalip Noa da bisapmon Pinjkop gen abin yipgwit. Noa da bisapmon anpak yokwi madepsi awit, mani Pinjkop da kobogi tepmi dima yomgut. Unun butni yawori tanakwan jomjom anegakwan wigi Noa da tap

wakgani wasan mudagit. Anek minjat aminyo kalonisok 8 kabi dagin tap wakgakon wigakwa pakbi madep da timik panjinakwa Pinjkop da yokwikon ban timikban tagisi egipgwit.

²¹ Pakbi unun da telagi pakbi sogok dakon tilak asak. Pinjkop da ji yokwikon ban timit do telagi pakbikon ban timikdak. Telagi pakbi unun giptim garak wiriritjak do dima, unun Pinjkop da dabilon gwaljigi mini egip do dakon tilak asak. Ji yokwikon ban timit do Pinjkop da Yesu Kristo kimoron nan aban pidagit.

²² Ae Kristo Kwen Kokup kili wigigit da abisok Pinjkop da amin tet do yikdak. Yigakwan anelo ae kila amin madep, ae yo morap tapmimi ton unun da pinbini ekwan.

No Rule Panjilit madepsi da panmuwukbikon noman tan yoba tepmi pan

(Kilapmi 4-5)

4

But kalip dakon anpak yipman mudonej

¹ Kristo giptim timnikon da tepmi pagit, do nandak nandak unun abidagit jiyo yan gin abidan kimotni. Nido, amin kinda giptim timnikon da tepmi pagit kan, unun amin yokwi dakon anpak kili yipman dekgit.

² Ae miktimon egisak bisapmon but kalip dakon anpak dima yoldak, Pinjkop dakon galaktok banjin yoldisak.

³ Ji but kalip dakon anpagon aripmisi agipgwit, anek Pinjkop dima nandan iman amin da anpak an unun ak do galagisi nandawit. Anpak unun, yumabi anpak mibili mibili, ae pakbi teban nanek but upbal agak, ae jap pakbiyo madepsi anek pakbi teban morapmi nanek anpak yokwi agak, ae anpak wagil yokwisi kinda unun kokup kidat do gawak yomyom anpak, unun anpak morap awit.

⁴ Abisok Pinjkop dima nandan iman amin gat anpak yokwi mibili mibili unun sanben yoba dima an, anakwa unun do wiripdagek pidan gen yokwi dayan.

⁵ Mani don gen pikon iyi agek mibili nido anpak unun awit unun do yokdan. Pinjkop da amin si ekwan gat, ae amin kili kimakgwit gat kisi anpakni kokwin ak do kili tagap tak.

⁶ Mibili yan do anek minat aminyo unun kili kimakgwit unun dima kimagek Gen Bin Tagisi nandawit. Asi, yokwi pakpak da kimokgon unuden yokwi awit dakon kobogi do kimot awit, mani Pinjkop da iyi yombem wup egipni do nandagit do Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandawit.

Pinjkop da but galak do yo

nimisak unun pi tagisi yomnen

⁷ Yo morap pasildan dakon bisap kili kapmat toso. Do bisit ak do diso do kila anek dipmin dima pagek kalugi egipni.

⁸ Ae yo madepsi kinda, ji Pinjkop dakon minat aminyo diwari do but dasi galak tan yomyom anpak tebaisi abidoni. Yan ani kan, amin da yokwi an daba diwarini tagi yopni.

⁹ Ae Pinjkop dakon minat aminyo diwari apba ji gat egipni kan, but galagon da kilani tagisi ankimotni.

¹⁰ Pinjkop da ji kalon kalon do but galak dakon yo damgut, do ji kalon kalon Pinjkop dakon oman monji tagisi da egek, ni pi ani do tapmin damgut unun anek amin diwari panpulugoni.

¹¹ Amin kinda Pinjkop gen yan tentenok pi abidagit kan, Pinjkop da iyi yosok yan nandanek gen yosak. Ae amin kinda amin panpulugok pi asak kan, unun amin Pinjkop da tapmin imisak unun da aripmon pi unun an kimotjak. Yan anakwa minat aminyo da yo morap ani unun pindatni, anek Yesu Kristo da manon Pinjkop dakon man ankisini. Unun man madepni ae tapminni dagok dagogi mini tan anan kisas. Unun asi.

Kristo da tepmi pagit unuden, tepmi pak do but galaksi nandanen

¹² Notnonisi, paŋkilit kinda kindap da yaŋ jikon noman tosoĸ. Mani ji wuripdageĸ yo ŋwakŋwarisi kinda da noman taŋ nimisak yaŋ dima nandani.

¹³ Uŋun paŋkiliron ji Kristo da tepmi pagit uŋuden paŋ, do kisik kisik ani. Ae Kristo dakon tilimni altaŋ tenŋenosaĸ bisapmon ji kisik kisik madepsi aŋek butji tagisi tokdisak.

¹⁴ Ji Kristo dakon man abidon, aŋakwa uŋun do amin da gen yokwi dayiŋba kaŋ, ji uŋun do kisik kisik ani. Nido, Piŋkop dakon Wup tilimni wagil tagisisi jikon tosoĸ.

¹⁵ Kaŋ kimotni. Amin dapba kimotni, bo yo kabo noni, bo aŋpak yokwi di ani, bo amin diwari dakon pi paŋupbal ani, aŋakwa tepmi pani kaŋ, uŋun tagi dima.

¹⁶ Mani ji Kristo Dakon Amin ekwaŋ do aŋek tepmi pani kaŋ, mayagi dima nandani. Kristo dakon man uŋun do but galaksi nandaŋek Piŋkop aŋkisini.

¹⁷ Piŋkop da miŋat amin kabini nin gen pikon nipjak dakon bisap kili noman tak. Mibiltok ninon asak, do miŋat aminyo Piŋkop dakon Gen Bin Tagisi manji iman amin kabikon asak bisapmon kobogi yokwisi timitdaŋ.

¹⁸ Piŋkop dakon papia da yaŋ yosok:

“Yokwikon baŋ amin kilegi
timit timit uŋun jigisi,
do Piŋkop manji iman

amin gat yokwi pakpak gat niaŋ agagi?”

¹⁹ Do Piŋkop da galak togon amin diwari tepmi pani do nandisak kaŋ, uŋun amin egip egipni Piŋkop nin wasagit da kisiron yipmaŋek aŋpak tagisi baŋin ak do. Uŋun da bisapmi bisapmi kilanin tagisi aŋkimokdok.

5

Kila amin ji Piŋkop dakon miŋat aminyo kilani tagisi ani

¹ Abisok nak paŋmuwukbi dakon kila amin gat gen yogogi. Nakyo kisi kila amin kinda. Naga da dabilon Kristo kaŋapbo tepmi pagit. Ae nak gat ji gat Kristo dakon tapmim ae man madep noman altosaĸ bisapmon Piŋkop da yo tagisi nin morap kisi do nim do yagit uŋun timitdamaŋ. Kila amin ji pi yaŋ baŋ ani do dayisat.

² Ji Piŋkop dakon miŋat aminyo kila tagisi ani. Uŋun sipsip da yaŋ ji da kisiron ekwaŋ. Piŋkop da kisik kisigon da pi uŋun ani do nandisak. Do pi yaŋon da ani. Amin da tebai dayiŋba uŋun do aŋek pi di abam. Ae tomni timit dogin pi uŋun dima ani. Pi uŋun ak do galagi nandani.

³ Amin madep dagaŋek Piŋkop da miŋat aminyo uŋun kisitjikon yopgut uŋun di pabiŋ yopbam. Ji aŋpak tagisi baŋ aŋakwa pindageĸ yolni.

⁴ Yaŋ ani kaŋ, Sipsip Kila Amin Mibiltogi da altaŋ

tenjenosak bisapmon tomni wagil tagisi unun abidokdan. Tomni toktok teban tosak ae dima tasik togi unun nan abidokdan.

Nin egip egipnin Pinjkop da kisiron yipnen

5 Yawi kaluk ji kila amin da yongamgwan egipni. Ji morap pinji egip egip yol kimagek Pinjkop dakon minjat aminyo da yongamgwan egipni. Nin nandaman:

“Pinjkop da minjat aminyo iyi dakon man pawikwan unun pabinj yopmanjak.

Mani amin pinji ekwan unun nandan yawok yominek yo tagisi an yomisak.”

6 Do disi dakon galaktok pabinj yopmanjek Pinjkop tapmimi ton da yongamgwan egipni. Yan ani kan, iyi nandisak bisap unudon ji panenotjak.

7 Pinjkop da kilasi tagisi asak, do yo morap do nandaba kik an unun kisitnikon yopni.

8 Ji kalugi egek disi do kila tagisi anek egipni. Sunduk uwalji unun laion yombem, unun da madepsi yan tidanek minjat aminyo nok do wusisak.

9 Ji nandan gadaron tebaisi agek panjiklikban kan geni dimasi nandani. Ji nandan, Pinjkop dakon minjat aminyo

diwari miktimi miktimi ekwan, unun ji da tepmi pan yan gin panj.

10 Pinjkop, nandan yawot dakon mibili, unun da ji tilim gulgwani tagisi toktok teban tosok unudon iyi gat kisi egipni do anek Yesu Kristo obakon da ji yan damgut. Bisap pisipmisok gin tepmi pakdan, mani don iyi nandan gadatji panjeban aban toktogisi tebaisi atdan.

11 Unun kalongin dagok dagogi mini tapmim morap kisi tanj imisak. Unun asi.

Gen diwari

12 Sailas, nak da koko unun Yesu yolyol notnosi, ae pi bamisi gin asak, unun da nak anpuluganban gen pisipmi on ji do mandisat. Nak ji dakon but panjeban akdo, ae Pinjkop dakon nandan yawotni bisapmi bisapmi jikon tosok unun dolik do anek papia on mandisat. Ji unun do nandanek tebaisi atni.

13 Panmuwukbi minjat aminyo Babilon* ekwan, unun minjat aminyo Pinjkop da ji gat kisi kili manjigit, unun da gildat tagi yan dayan. Monjino Mak yo kisi da gildat tagi yan dayisak.

14 Panmuwukbi diwari do but dasi galak tanj yoman yan yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

5:5: YT 3.34; Ep 5.21; Jem 4.6   5:6: Mt 23.12; Lk 14.11; Jem 4.10   5:7: Mt 6.25-30   5:8: 1Tes 5.6   5:9: Ep 6.11-13; Jem 4.7   5:12: Ya 12.2,25; 13.13; 15.22,37-40   5:13: Ya 12.2; 2Ti 4.11   * 5:13: Amin diwari da Babilon unun Rom kokup pap do yosok yan nandan.

Kristokon gadaᅇbi amin
morap butji yawori tosak do
bisit asat.

Papia 2 Pita da Mandagit

But piso gen

On papiagwan gen madep ton unun yan. Yesu yolyol minjat aminyo unun yoyindet toptopmi diwari agek minjat aminyo dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi gat panupbal an amin do mirak dimasi yopni do papia on da yosok. Unun yabekbi da gen yomgwit unun tebaisi abidoni, anek Pin kop gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat do pakyan tagi nandaba piosak do yosok. Yabekbi da iyi Yesu dabil da kawit, anek kanakwa Yesu da iyi yoyindet agit.

Amin diwari da Yesu ae dima tobil apdisak, do anpak yokwi morap aman unun da yo madep dima asak yan yawit. Mani on papia da apjak dosi yosok. Asi, unun tepmi dima abisak, mani tepmi dima abisak unun dakon mibili unun yan: Pin kop unun aminjok kinda dimasi pasiljak do nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do minjat aminyo do yawot yawot an yominjek jomjom anegisak (3.9).

Nin egip egipninon anpak tagisi ano teban tanakwan amin yokwi dakon gen pabin yopnen

¹ Nak Saimon Pita, Yesu Kristo dakon oman monjini ae yabekbini. Nak minjat

aminyo nandan gadat tagisisi nin abidagiman unudensi abidawit amin ji do gen on mandisat. Yesu Kristo unun Pin kopnin ae yokwikon ban timit timit aminin, ae iyi dakon anpakni kilegi do anek ji da unun nandan gadat tagisisi abidawit.

² Ji abisok Pin kop ae Amin Taginin Yesu tagisi nandan yoman. Unun anpagon nandan yawot ae but yawot da ji da egip egipmon sigin madep tosak do bisit asat.

Pin kop da nin iyi do manjigit

³ Nin Yesu Kristo nandan imaman, ae iyi unun Pin kop do tapmim madepnikon da egip egipnin panteban asak dakon yo morap gat ae Pin kop dakon anpak anek dakon yo morap aripmisi nimgut. Nin da man madepni gat, ae tapmimni gat, ae anpakni tagisi gat timitnen do anek, nin yan nimgut.

⁴ Yan anek yo wagil tagisisi ae yo madepsi nim do yan teban tok agit. But sulugik anpak da miktin amin ninon tarjek nin madepsi panupbal asak, mani Kristo da nin panpuluganban anpak unun tasik togi unun yapmanek Pin kop iyi dakon egip egip ae anpak abidonej do anek yo tagisi morap unun nimgut.

⁵ Ji unun dosi nandanek, pi tebaisi anek nandan gadatji da tebai tosoj unuden anpak tagisi aba teban tosak. Ae nandak nandak tagisi timit do dakon pi ani, yan aba unun

da anpakji tagisi da yan jikon teban tosak.

⁶ Ae disi do kila anek anpak kalipmi pabin yopni. Anek unun anpak aba nandak nandakji tagisi da yan jikon teban tosak. Ae ji tebai agek jigi guramitni dakon anpak tebai abidoni. Unun anpak aba giptimji kila an unuden teban tosak. Ae Pinjkop dakon anpagon agipni, yan aba tebai agek jigi guramit dakon anpak jikon teban tosak.

⁷ Ae Pinjkop dakon minjat aminyo diwari gat not anek egipni. Anpak unun aba Pinjkop dakon anpagon egip egip da teban tosak. Ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak abidoni. Unun anpak abidanba notsi anek egip egip anpak da jikon teban tosak.

⁸ Anpak unuden timikba egip egipjikon teban toni kan, Amin Taginin Yesu Kristo isal dogin dima nandan gadan imni. Bami morapmi tokdan.

⁹ Mani, amin anpakni unuden mini, unun amin yo dubagikon ton unun aripmi dima pindakgan ae unun amin dabili mini yombem. Pinjkop da yokwi morap kalip awit unun wiririk yoban amin kilegisi awit, mani unun amin Pinjkop da yo tagisi agit unun kili intawit.

¹⁰ Not kabi, Pinjkop da ji kili yan damgut, anek iyi dakon amin kabi egipni do ji manjin deggut. Do iyi dakon amin kabini bamisi egek geni gu-

ramit dakon pini tebaisi ani. Yan ani kan, aripmi dima man potdan.

¹¹ Anakwa kositji wagil witaldaminjakwan Yesu Kristo Amin Taginin ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin iyi kila asak da kagagwan tagi pigini, ae unudon bisap dagok dagogi mini egipdan.

¹² Asi unun yo morap kili nandan mudawit, anek gen bamikon tebaisi akgan. Mani ji da intoni do dima nandisat, do bisapmi bisapmi sigin dayik do nandisat.

¹³ Nak kalugi sigin egipben bisapmon butji sigin pabo pisanakwa unun do sigin nandani kan, tagisi yan nandisat.

¹⁴ Nak nandisat, bisap pisipmisok giptimno yipman degek kimotdisat. Amin Taginin Yesu Kristo da yan kili noligit.

¹⁵ Yan do anek kinagapbo yo morap do dayigim unun do bisapmi bisapmi tagi nandani do anek pi tebaisi aben.

Yabekbi kabi da Pinjkop dakon tenjen Yesukon tanban kawit

¹⁶ Nin da Amin Taginin Yesu Kristo dakon tapmim madep gat ae tobil apdisak unun do dayigiman bisapmon nin amin da nandak nandagon morap gen isali noman tawit unun ban dima dayigiman. Dabilnin da Yesu dakon tenjen ae tapmimni noman tan iban kagiman.

17 Pinjkop Dat da man madep iminek, tenjenti tagisi unun iban noman tan ingut. Anek Pinjkop iyi Kwen Kokup tenjenti madepsi tosok unudon da Yesu do yan yagit, "On Monjino, but dasi galak tan imisat ae but galaksi nandan imisat."

18 Nin unun gat kisi unun telagi ilenon egek gen unun Kwen Kokupgwan da apban nandagiman.

19 Unun yo dabilnin da pindakgiman, do nin kombi amin kalip egipgwit dakon gen do tebaisi nandan gadaman. Ae jiyu kisi geni tebaisi abidoni kan tagisi. Kombi amin dakon gen unun kalin da yan pilin tukgwan sejegakwan wigi Pinjkop da abinek wisawisa dakon gik pap da yan Kristo dakon tenjenti da butjikon tenjenokdisak.

20 Mani, yo madep kinda ji da nandan kimotni unun yan. Kombi amin dakon gen Pinjkop gen papiakon ton unun kombi amin iyi dakon nandak nandak yolek dima mandawit.

21 Nido, kombi amin dakon gen kinda kombi amin da galaktoknikon da yoni do dima noman tagit. Telagi Wup da amin panjtagap aban Pinjkop gen yomgut unun ban yan tenjenok awit.

2

Amin yokwi da panjmuwukbi dakon nandak nandak

panjupbal awit

1 Asi kombi amin toptopmi di Israel amin da binapmon noman tawit. Unuden gin ji da binapmon amin diwari di kisi noman tanek topmon da minjat aminyo Pinjkop dakon gen yoyindet akdan. Anek pasilikon da top gen mibili mibili ji dakon nandan gadat panjupbal agagi ji da binapmon panalon akdan. Ae unun gin dima, Amin Tagi da yuman nagit, mani unun amin da Amin Tagi manji imdan. Anek iyi dakon egip egip panjupbal anakwa tepmisi tasik tokdan.

2 Amin morapmi da unun amin dakon yumabi anpakni mibili mibili unun yoldan. Yan aba amin da anpak bami dakon kosit do yanba yokwi tok akdan.

3 Unun amin pindak galaktok aminsi, do ji dakon monej gwayek do top gen morapmi dayikdan. Mani Pinjkop da unun amin pasilni do kili yagit. Pinjkop dipmin dima pokdok, amin unun panjasik akdisak.

4 Kalip anelo di yokwi aba Pinjkop da yum dima pindakgit. Tipdomon gapma pilin tugisi unjungwan dam tebanon yopgut da ekwan. Egek Pinjkop da kokwin akdisak dakon gildat do jomjom anek ekwan.

5 Kalip minjat aminyo egipgwit unun Pinjkop manji iba yum dima pindakgit. Kulup madep yipban

abınakwan pasilgwit. Mani Noa unun anpak kilegi do yan tenjenok amin, do Pin kop da Noa gat ae minjat aminyo 7 kabi gat kisi kila anakwan tagisi egipgwit.

⁶ Pin kop da Sodom gat Gomora gat tasik tonjil do yanek unun kokup bamot sonbal abilakni dagin tanek wagilsi tasik tagimal. Pin kop da yan aban minjat aminyo Pin kop manji imni amin da unun do nandanek yo yokwisi ninon kisi yan gin noman tan nindan yan si nandani.

⁷ Mani amin kilegi Lot unun Sodom kokupmon egek unun gen teban pabin yop amin dakon yumabi anpakni mibili mibili awit unun pindagek butjik nandagit, do Pin kop da Lot abidanakwan dima tasik tagit.

⁸ Asi, amin kilegi Lot unun Sodom amin da binapmon egek gildari gildari anpakni yokwi unun pindagit, ae gen yokwini yanakwa nandan yomgut. Unun buri kilegisi tanakwan, gen teban pabin yopyop anpak awit unun do nandaban yokwi tanban burikon da jigisi nandagit.

⁹ Nin Amin Tagi da yo unun agit unun do nandanen, anek nin nandanen, Pin kop yolgan amin pankewal noman tan yomni kan, Amin Tagi da unun pankewalon ban timitjak dakon kosit nandisak, ae amin yokwi kobogi do yo yokwisi yomdisak, anakwan wigi Pin kop da amin kok-

win akdisak da gildaron wigikdisak.

¹⁰ Amin diwari kobogi yokwi madepsi timitdan. Unun amin giptimni dakon galaktok yokwi yolgan, ae kila amin dakon gen do nandaba yo isalisi an.

Unun Pin kop gen yoyindet amin toptopmi unun kwen wigik aminsi, ae iyi dakon galaktok banjin yolgan, do Kwen Kokup anelo mibiltogi tapmimi tonji unun ibip do timisok di dima pasolgon.

¹¹ Anelo morap yoyindet amin toptopmi unun yapmangan, mani Amin Tagi da dabilon yanba yokwi tok an yominek anelo mibiltogi gen dima yan yoman.

¹² Unun amin jon bit kilapyo yombem buri mini, do giptim dakon galaktok banjin yolgan. Unun amin jon kilap amin da timigek dapba kimotni dogin miktimon altawit unun yombem. Yo mibili dima nandan pison, unun do gen yokwi yon. Unun jon bit kilapyo da tasik ton unuden tasik tokdan.

¹³ Anpak yokwi mibili mibili anek amin diwari panupbal awit, do yokwi awit dakon kobogi yokwisi timitdan. Gildaron jap morapmisi ae pakbi teban noknok do kisik kisik bamisi dakon anpak unun yan si nandan. Ji gat kisi jap non, anek yan aba ji garakji ton daganakwa man binji tagi unun panupbal an.

Mani anpak toptopmi unun an unun do kisik kisik an.

¹⁴ Bisapmi bisapmi minjat pindak galak tanek yumabi anpak ak do nandan. Yokwi agak dakon galagi aripmi dima aba mudogi. Nandan gadatni dima teban tanbi amin unun pangalak anek ilik pangwa yokwi an. Ae pindak galaktok dakon anpak do pakyanansi nandan. Pinjkop da unun amin obisi panjasik akdisak.

¹⁵ Unun anpak kilegi do manji yominek Balam, Beo dakon monji, dakon kosit nan yolgwit. Balam unun anpak yokwi anek unun anpak yokwi agit dakon tomni timit do galagisi nandagit.

¹⁶ Mani donki kinda da amin da yan gen yanek Balam dakon anpak yokwini do tebai iyigit. Donki gen dima yon, mani unun donki da unun aban kombi amin unun nugigi anpak ak do nandagit unun yipgut.

¹⁷ Unun yoyindet toptopmi pakbi dabil da yan wagil kibidan mudan, ae gikwem madepsi ban mirim da pisonban dukwan dukwan kwan unun yombem. Unun Pinjkop da kokup pilin tuk pilisi unun kili anoman agit, do unudon panji egipdan.

¹⁸ Unun amin gen pap yanek geni isali do giptim pawigik an. Unun da amin yumabi anpak gat ae giptim dakon anpak yokwi mibili mibili ani do pangalak aba unun ak do

but sulugik an. Unun anpak anek abisok anpak yokwi yipman amin, unun ilikba kin unun amin yokwi yolgan.

¹⁹ Unun amin yokwi da yan yoyan: "Ji nin nolni kan, napmi mini tagisi egipdan." Mani iyi anpak si tasik toni dakon oman monji ekwan. Nido, amin kinda yo kinda yipban unun da kilani asak kan, unun amin unun yo dakon oman monji egisak.

²⁰ Asi, unun Yesu Kristo unun Amin Taginin ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin yan dakon nandak nandak kili timikgwit. Yan aba unun nandak nandak da panpuluganban on miktim dakon anpak injani unun yapgwit. Mani anpak yokwi unudenon aeni kin gadanba unun da dam tebanon egipni kan, unun yokwisi egipdan. Mibiltok yokwi egipgwit, mani anpak injani unun da damon aeni yopjak kan, yokwi dakon yokwisi egipdan.

²¹ Mibiltok kosit kilegi do dima nandawit tam, unun da jigi. Mani Pinjkop dakon gen telagisi abidanek manji imgwit do wagol jigisi ekwan.

²² Yo unun noman tan yomisak unun gen bamisi kinda da unun do yan yosok:

"Pinjan wanditdit anek
tobil kin wanditditni
nosok."

Ae gen kinda yan yosok, "Bit pakbikon pakbi kili sosok, mani kin nenagon ae sosok."

3

Asisi Amin Tagi apdisak

¹ Notnonisi, on papia ji do mandisat. On papia bamotgwan gen damisat unun ji dakon nandak nandak pabo pisanban on yo morap do nandanejek nandak nandakji kilegisi tosak do anek mandisat.

² Kombi amini telagi da yo don altokdan dakon geni yan tenjenok awit, ae Amin Tagi yokwikon ban timit timit Aminin dakon gen tebani disi dakon yabekbi da damgwit unun kisi aesi nandani do nandisat.

³ Yo madep ji da si nandan pisoni unun yan: Mibi gildaron yansul amin noman tokdan, anek butni dakon galaktok yokwi unun yoldan.

⁴ Jigalak gen yansi yokdan, "Unun ae tobil apdisat yan teban tok anek dayigit, ma? Unun dukwan egisak? Babiknin kimakgwiron da win abisok ekwamanon yo morap kalipsigwan miktim noman tanjakwan tawit yan gin tonj."

⁵ Unun pakyanansi nandanejek unun yo do nandak do dima galak tonj. Kalip Pinjkop da yanban kundu noman tagit. Anek miktim pakbi binap nan abidan awin yipban noman tagit.

⁶ Ae don Pinjkop da yanban pakbi da kulup madep anek on miktim witjinban miktim obisi yokwi tagit.

⁷ Ae abisok Pinjkop da yanban kundu gat miktim gat kindap da noman tanjek panupbal ani do jomjom an. Unun bisapmon gen kokwin bisap madep noman tosak, ae amin Pinjkop do manji imgwit unun wagilsi tasik tokdan.

⁸ Notnoni, ji yo kalon on do dima intoni: Amin Tagi da nandak nandagon gildat kalonji unun bilak 1 tausen da arip asak, ae bilak 1 tausen unun bisap pisipmisok gildat kalonji yombem gin yan kosok.

⁹ Amin diwari da yon unun da tilak Amin Tagi yo aban noman toni do yan teban tagit unun ak do yawot yawot dima asak. Unun amin kindapasiljak do dima nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do but yaworon da ji do jomjom anegisak.

Miktim on gat kundu gat pasildamal

¹⁰ Mani, Amin Tagi Dakon Gildat unun kabo noknok da but pisoni mini aban unun da tilak noman tokdisak. Unun gildaron kundukon wuwik madepsi noman tanjek yo morap kundukon tonj unun kindap da sonban wagil son mudokdan. Ae miktim gat ae yo morap miktimon tonj unun kisi kindap da sonban sanbenjek dima tokdan.

¹¹ Nandani, yo morap kosit yanon dasi pasildan, do ji nianjen anpak ban yolek ani?

Ji telagisi egek Piŋkop dakon anpak ban yolek ani.

¹² Anpak unun anek Piŋkop da apjak gildat do jomjom ani, anek unun gildat tepmisi noman tosak do antep an kimotni. Unun gildaron gin kundu son pasildisak, anakwan kindap tedepmini madepsi unun da yo moniŋ moniŋ morap Piŋkop da unun ban miktim wasagit unun sonban pakbi dagokdan.

¹³ Mani, Piŋkop da miktim kunduyo kalugi wasok do yan teban tok kili agit, ae amin anpak kilegisi an unun dagin unudon egipdan. Nin yo unun da noman tosak do jomjom aman.

Nin kan kimagek Amin Tagi do jomjom anen

¹⁴ Notnoni, ji yo unun noman tosak do jomjom an, do Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi egipnen yan dakon pi tebaisi an kimotni. Yan anek yo kindakon gulusunji kinda dima tosak. Ae Piŋkop gat but kalonsi egipni. Yan anakwa Amin Tagi da gildaron Piŋkop da ji dakon anpakji tagisi unun pindatjak.

¹⁵ Ji nandanisi, Amin Tagi sigin jomjom anek nin do yawori an nimisak. Unun yan asak, nido nin yokwikon ban timit do nandisak. Piŋkop da notninsi Pol do nandak nandak tagisi iban ununyo kisi da gen oden ban mandan damgut.

¹⁶ Papia morap mandagitgwan on yo noman tokdan do yagit. Asi, unun papiagwan gen di ton unun tagi dima nandan pisogi, do nin mibili nandak do pi tebaisi aman. Do amin nandak nandakni mini ae amin nandan gadatni dima teban tanbi da gen unun mandagit panupbal anek gen njwaknjwari yon. Ae Piŋkop da papiakon gen diwari ton kisi yan gin an. Yan an do anek unun wagil tasik tokdan.

¹⁷ Notnoni, yo unun altokdan unun ji kili nandawit. Do ji disisi do kila tebaisi an kimotni. Gen teban pabiŋ yop amin dakon topni da ji ilik pangwa nandan gadatjikon sanbenek tebai dima di akbam.

¹⁸ Yesu Kristo Amin Taginin ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin, unun da ji do nandan yawok daminjakwan pakyanisi nandan iman. Yum kanakwa Kristo dakon nandan yawotni da jikon paptan madep tosak. Anakwan unun dakon nandak nandak morap sanbenek timitni. Yesu unun abisok ae bisap dagok dagogi mini man madepni tan anan kikdisak, do ankinsin kimotnen. Unun asi.

Papia 1 Jon da Mandagit

But piso gen

Jon, Yesu dakon pañdetni kinda da papia on mandagit.

Papia on dakon mibili bamori kisi. Jon unun Yesu yolyol amin pañpulugañban Piñkop Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kalonji egipneñ do yosok. Ae pilin tuk dakon miñat aminyo da pañkilikba Piñkop dima yipmañdetni do yosok.

“Pilin tuk dakon amin kabi” unun da gen bamori yañ yoñ: Kinda unun on miñtimon yo toñ unun tagi dima, do Yesu unun Piñkop dakon Monji tam, amin dagañek miñat aminyo nin da ekwamañ unun da aripmon miñtimon yo morap gat aripmi dima gadanom. Ae kinda yoñ unun Yesu unun asi Piñkop dakon Monjisi tam aminsi aripmi dima dagañban.

Yañ yoñ, amin kinda Piñkop gat tagisi egip do nandisak kañ, miñtim dakon yo morap do nandak nandak dima asak. Anpak kilegi gat ae amin do but dasi galak tañ yomyom anpak unun kisi on miñtim dakon anpak, do unun do but dima yopni yañ yawit.

Jon da Yesu yolyol amin gen unun do mirak dimasi yopni do yosok. Yañ yosok, Yesu Piñkop dakon Monjisi da aminsi dagagit, do miñat

aminyo Yesu nandañ gadañ imiñek Piñkop but dasi galak tañ imiñek ae amin do but dasi galak tañ yomiñ kimotni do yosok.

Nin tenñikon egek pilin tuk dakon amin dakon top geni dima nandañ yomneñ (Kilapmi 1.1-3.10)

Gen egip egipmi toñ unun nomansi altagit

¹ Nin Gen egip egipmi toñ unun do yañ tenñok aman. Unun Gen abikisigwan wasok wasogikon kili egipgut da egisak. Nin mirak yopmañapno gen yagit, ae dabil da kagimañ, ae kisit da kwenikon igayigimañ.

² Unun egip egip nomansi altañban kagimañ. Nin unun egip egip dagok dagogi mini do yañ tenñok an damañ. Unun Dat gat egipgut da nomansi altañban kagimañ.

³ Ji nin gat but kalon anek egipneñ do anek yo kañ nandaño agimañ unun do dayamañ. Nin Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kalon anek ekwamañ.

⁴ Kisik kisiknin da madepsi tugañ tosak, yañ do gen on mandañ damamañ.

Tenñikon gin egipneñ

⁵ Yesu Kristo da gen yañban nandagimañ unun nañ gin dayamañ. Gen unun yañ: Piñkop unun tenñi. Unudon pilin tukjok kinda dimasi toso.

⁶ Nin unun gat but kalon ekwaman yan yanek kosit pilin tukgwan agipnen kan, nin top yanek anpak bamisi dima aman.

⁷ Mani iyi tenjenikon egisak unun da tilagon tenjenikon agipnen kan, nin Pin kop dakon amin kabini gat but kalon aman. Anek Monji Yesu dakon yawi da diwarinin kisisi suganban jimjimi minisi aman.

⁸ Nin diwarinin mini yan yoman kan, nin ninban pankealgaman. Anek gen bami ninon dima tosok.

⁹ Mani diwarinin yan kwok anen kan, Pin kop da yo ak do yagit unun akdisak, unun anpak kilegikon da diwarinin yopman nimjak, anek anpak yokwi morap ninon ton unun wiririkban gwaljigi mini an mudonen.

¹⁰ Pin kop da nin do yokwi pakpak amin yan yanakwan nin diwarinin mini yan yoman kan, unun gen yoman unun da Pin kop unun top amin yan iyaman. Anek Pin kop dakon gen butninon dima tosok.

2

Kristo unun panpulugoknin

¹ Minjat monjiyono, yokwi dima ani do anek papia on mandan damisat. Mani amin kinda yokwi asak kan, amin kilegisi Yesu Kristo da nin pangolgol anek Dat gen iyisak.

² Yesu iyi diwarinin wiririt dakon paret dagagit. Ae nin

do gin dima, amin morap miktimi miktimi ekwan unun dakon diwarini kisi do agit.

Amin kinda Pin kop pakyansi nandan imisak unun da anpakni yoldak

³ Nin Pin kop dakon gen teban guramigaman kan yan si nandaman, nin Pin kop pakyansi nandan imaman.

⁴ Amin kinda "Nak Pin kop pakyansi nandan imisat" yan yosok, mani gen tebani dima guramikdak kan, unun amin top amin kinda. Gen bami butnikon dima tosok.

⁵ Mani amin kinda gen tebani guramikdak kan, unun amin da Pin kop pakyansi but dasi galak tan imisak. Yan anek egip egipni Pin kop monsi tanakwan egisak.

⁶ Nin egip egipnin Pin kop monsi tanakwan ekwaman yan yonen kan, Kristo da anpak agit unun an kimotnejsi.

⁷ Not kabi, on gen teban mandan damisat unun kalugi dima, unun kalipmi. Ji unun gen teban nandan gadat si wasanek awit bisapmon kili abidawit. Gen kili nandawit unun gen teban kalipmi on unun gin.

⁸ Mani on gen teban mandan damisat unun da kalugi yan kinda asak. Pilin tuk unun pasil do anakwan tenjen bamisi unun kili yamandak, do unun gen teban dakon bami Kristokon tanban

koman, ae jikon yo kisi tanban koman.

⁹ Amin kinda nak tenjenikon egisat yan yosak, mani panmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok an imisak kan, unun amin pilin tukgwan sigin egisak.

¹⁰ Amin kinda amin do but dasi galak tan yomisak kan, unun tenjenikon egisak. Tenjenikon agakwan yo kinda da aripmi dima kesalban anjatjak.

¹¹ Mani amin kinda panmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok an imisak, unun amin pilin tukgwan egisak. Pilin tuk da dabili sopmak, do unjungwan agek dukwan agisak unun buri dima pisosok.

¹² Minjat monjijono, Kristo dakon man do anek Pinjkop da yokwisi yopman damgut. Unun do anek on papia mandan damisat.

¹³ Dat kabi, amin unun wasok wasogikon egipgut da egisak unun nandan iman. Unun do anek on papia mandan damisat. Wili gimonji, ji Yokwi Ami kili abin yipgwit. Unun do anek on papia mandan damisat.

¹⁴ Minjat monjiyo, ji Dat pakyanji nandan iman. Unun do anek on papia mandan damisat. Dat kabi, amin unun wasok

wasogikon egipgut da egisak unun nandan iman. Unun do anek on papia mandan damisat. Wili gimonji, ji amin tebaisi, ae Pinjkop dakon gen ji da buron tebaisi tosok, ae Yokwi Ami kili abin yipgwit. Unun do anek on papia mandan damisat.

On miktim dakon yo morap do but dasi dima galak tonen

¹⁵ On miktim gat ae yo morap miktimon ton unun do but dasi dima galak toni. Amin kinda on miktim do but dasi galak tan imisak amin Dat but dasi dima galak tan imisak.

¹⁶ On miktim dakon anpak yokwi morap unun Daron da dima aban. Anpak unun yan: yokwi ak do but kindap agak, ae pindak galaktok, ae yo kabini morapmi tan yoman unun do pibit tidok anpak. Unun kisi on miktim dakon anpak.

¹⁷ On miktim gat ae galaktok yokwini gat pasuldamal, mani amin kinda Pinjkop dakon galaktok yoljak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak.

Kristo dakon uwalni kili noman tak

¹⁸ Minjat monjijono, abisok mibi bisapmon ekwaman. Kristo dakon uwal unun apdisak dakon geni kili nandawit. Abisok uwalni morapmi kili noman tan, do

nin mibi bisapmon ekwaman
yan nandaman.

19 Unun amin kabi kalip
nin gat egipguman da nip-
man kiwit. Mani unun nin
da kabikon nani dima. Nin
da kabikon nani tam nin gat
sigin egipnom. Mani kilini
kiwit unun da nolisak, unun
nin da kabikon nanisi dima.

20 Mani Telagi Wup kili
abidawit, do ji kisisi gen bami
nandan.

21 Gen bami dima nandan
yanon da on gen dima man-
dan damisat. Ji gen bami nan-
dan, ae gen bami da top gen
dima panalon asak yan nan-
dan do anek papia on man-
dan damisat.

22 Top amin unun namin?
Yesu unun Kristo, Pinjop
da minjat amin kabiyoni
yokwikon ban timitjak do
manjikbi amin dima yan
yosok amin unun top amin.
Unun amin unun Kristo dakon
uwalni. Unun Dat gat ae
Monji gat kisi do wasip yosok.

23 Amin kinda Monji do
wasip yosok unun Dat do
kisi yosok. Mani amin kinda
Monji nandan gadan imisat
yan yosok unun Datyo kisi
nandan gadan imisak.

*Telagi Wup da gen bami
niyinj dekdak*

24 Ji nandan gadat wasanek
awit bisapmon gen nandawit
unun tebaisi abidoni. Yan ani
kan, egip egipji Monji gat Dat
garon tanjakwan egipdan.

25 Kristo da egip egip dagok
dagogi mini nim do yan teban
tok agit.

26 Top gen dayinba kosit
kilegi yipman detdan amin
dakon mibilni nandani do on
papia mandan damisat.

27 Mani Kristo da Telagi
Wup kili daban abidawit.
Unun ji gat sigin egisak, do
namin amin da dayindet asak
yan do wisik wisik agagi
mini. Telagi Wup da iyi yo
morap do dayinj dekdak. Ae
gen morap dayisak unun top
dima, bamisi ban dayisak, do
Telagi Wup da dayinj dekdak
unun da aripmon Kristokon
gadanek egipni.

*Nin abisok Pinjop dakon
gwakni kabi ekwaman*

28 Minjat monji kabino,
ji Kristokon gadani. Yan
anjakwa abinj noman tosak
bisapmon nin tebaisi agek
injamnikon mayaktok dima
panej.

29 Kristo unun amin kilegisi
yanji nandaman, do ununyo
kisi nandaman, amin morap
anjak kilegi an unun Pinjop
dakon gwakni kabi ekwan.

3

1 Mao, Dat da nin do but
dasi galak tan nimisak unun
madepsi daman. Pinjop
dakon gwakni kabi yanji
niyisak. Asi, nin Pinjop
dakon gwakni kabi ekwa-
man. Miktim amin da Pinjop
dima nandan imgwit, unun

do anek ninyo kisi dima nandan niman.

² Not kabi, nin abisok Piŋkop dakon gwakni kabi ekwaman, ae don egip egip nian egipdaman unun dima nandano pisosok. Mani yan nandaman, Kristo da abin noman tosak bisapmon Kristo bamisi kokdaman, do nin iyi yombemsi da egipdaman.

³ Amin morap unun do nandan teban tanek ekwan amin unun Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi egip do pini an. Yan anek Kristo gwaljigi minisi egisak unun yombem gin ekwan.

⁴ Yokwi an amin unun Piŋkop dakon gen teban yapmanan. Yokwi agak unun gen teban yapyap anpak.

⁵ Ji nandan, Kristo unun diwari wiririt do abin noman tagit, ae iyikon diwarini minisi.

⁶ Amin kinda Kristokon egisak kan yokwi dima asak. Amin kinda yokwi sigin asak kan, unun Kristo bamisi dima nandan imisak.

⁷ Minat monji kabino, amin da kosit kilegi yipman detni do top dayikdan do kan kimotni. Amin kinda anpak kilegi asak unun amin kilegi, Kristo yombem egisak.

⁸ Amin kinda yokwi asak unun Sunduk dakon amin, nido wasok wasogikon da Sunduk unun yokwi sanbek sanbek agit da asak. Piŋkop

dakon Monji unun Sunduk dakon pi tuwil pantasik ak do abin noman tagit.

⁹ Amin kinda Piŋkopmon da altosok unun Piŋkop dakon egip egipni unun aminon tosok, do yokwi dima an an asak. Piŋkopmon da altanbi, do yokwi aripmi dima an an asak.

¹⁰ Piŋkop dakon gwakni kabi ae Sunduk dakon gwakni kabi yanon da kokwinigek nandaman. Amin kinda anpak kilegi dima asak, unun Piŋkop dakon monji dima. Ae amin kinda panmuwukbi notni do but dasi dima galak tan yomisak, unun Piŋkop dakon monji dima.

**Yesu da amin do but
dasi galak tan
yomyom dakon
anpak noligit**
(Kilapmi 3.11-5.21)

*Nin kalon kalon amin do
but dasi galak tan yomner*

¹¹ Nin Kristo wasanek nandan gadan imguman bisapmon gen kili nandagiman unun yan: Nin kalon kalon panmuwukbi notnin do but dasi galak tan yomin yomin anej.

¹² Ken da agit unuden dima anej. Unun Yokwi Ami dakon amin egek padige anakban kimakgit. Mibili nido anakban kimakgit? Iyi dakon anpak unun yokwi, ae padige dakon anpak unun kilegi, mibili yan do agit.

13 Not kabi, miktım amin da nandaba yokwi tok anđamni kañ, ðima wurıpatni.

14 Nin pañmuwukbi notnin ðiwari do but dasi galak tañ yomamañ. Yan amañ do anek yan nandamañ, nin kimot dakon kosit kili yıpgumañ da egıp egıp dakon kosit nañ yol-gamañ. Amin kind a amin do but dasi ðima galak tañ yomisak uñun amin kimot da kosiron sigin agısak.

15 Amin kind a notni do nandaba yokwi tok an imısak kañ, uñun amin uñun amin dapdap amin kind a. Disi nandañ, amin dapdap amin uñun egıp egıp dagok dagogi mini ðima timikgañ.

16 Nin amin do but dasi galak tañ yomyom dakon anpak bamisi uñun nandamañ, nido Yesu uñun nin pañpulugok do egıp egıpnı paregek kimakgit. Ae ninyo kisi pañmuwukbi notnin pañpulugok do egıp egıpnın paregek kimotneñsi.

17 Mani amin kind a miktım dakon yoni tañ imınakwa notni kind a wadak wadak anek egakwan kañek bupmi nandañ imınek ðima anpulugosak kañ, Piñkop da amin do but dasi galak tañ yomisak uñun dakon anpak uñun aminon ðima tosok.

18 Miñat monjiyono, amin do but dasi galak tañ yomneñ uñun genon dagin ðima yoneñ, anpagon da bamisi aneñ.

Pañmuwukbi Piñkop da dabilon tebaisi atni

19-20 Nin amin do but dasi galak tañ yomamañ kañ yañsi nandamañ, gen bami yolgamañ. Ae butnin da nin pañkiligek gen yan nimısak kañ, Piñkop da dabilon butnin yawori tosak, nido Piñkop da yo morap kisi nandañ mudosok, ae nandak nandakni da butninon nandak nandak toñ morap uñun yapmañ mudosok.

21 Not kabi, butningwan da nin gwaljigi mini yañsi nandamañ kañ, Piñkop da dabilon pasol pasoli mini atneñ.

22 Nin gen tebani yolgamañ ae anpak aneñ do galak tosok uñun amañ, do bisiron da yo nido iyamañ uñun nimısak.

23 Gen tebani uñun yan: Monji Yesu Kristo nandañ gadañ imneñsi, ae iyi niyigit uñudeñ gin amin do but dasi galak tañ yomneñ.

24 Amin kind a gen tebani guramikdak uñun amin Piñkopmon egısak, ae Piñkop uñun aminon egısak. Piñkop da Telagi Wupni ningut, do nin yañsi nandamañ, Piñkop ninon egısak.

4

Ji wup mibili mibili kokwin ani

1 Not kabi, on miktımombi amin toptopmi morapmi ekwan, do amin da abınek Piñkop dakon Wup da gen on nimik yan dayınba

kañ, tepmi dima nandan gadani. Asi, Piñkop dakon Wup da gen yomik bo dima, yañ do pañkiligek pindatni.

² Piñkop dakon Wup da pi asak bo dima yañon da kañ nandanjo ani: Amin kinda da Yesu Kristo unun aminsi dagagit yañ yosak kañ, unun Piñkop da yabekdak yañ nandan imni.

³ Mani amin kinda Yesu do yañ dima yosak kañ, unun Piñkop da dima yabekdak, unun Kristo dakon uwalni dakon wup da yabekdak. Unun don apdisak yañ kili nandawit. Unun kili abik da miktimon egisak.

⁴ Miñat monjiyono, ji Piñkop dakon amin kabi ekwan. Wup jikon egisak unun da wup yokwi miktim aminon pi asak unun yapmandak, do ji kombi amin toptopmi unun kili pabiñ yopgwit.

⁵ Unun amin kabi unun miktimon nani, do gen yoñ unun miktimon nani bañ yañakwa miktim amin da geni nandan yomañ.

⁶ Nin Piñkopmon nani. Piñkop nandan iman amin unun da genin nandan nimañ. Mani amin Piñkopmon nani dima unun da genin dima nandan nimañ. Yañon da Wup bami ae wup toptopmi kokwin amañ.

Piñkop do but dasi galak tañ imnen kañ, amin do yañ gin aneñ

⁷ Not kabi, amin do but dasi galak tañ yomyom anpak unun Piñkopmon da abisak, do amin do but dasi galak tañ yomneñ. Amin morap amin do but dasi galak tañ yomañ unun Piñkopmon da altañbi, ae Piñkop nandan iman.

⁸ Piñkop unun but dasi galak tañ yomyom dakon ami, do amin kinda amin do but dasi dima galak tañ yomisak unun Piñkop dima nandan imisak.

⁹ Piñkop da iyi dakon Monji kalonji nañ nin da egip egip unun obakon da abidoneñ do yabekban miktimon pigit. Piñkop yañ anek nin do but dasi galak tañ nimisak unun noligit.

¹⁰ Amin do but dasi galak tañ yomyom anpak unun yañ: Nin da Piñkop do galak tañ ingumañ unun da yo bami dima agit, mani Piñkop da nin do but dasi galak tañ nimañek Monji yabekban nin dakon diwari wiririt do kimakgit.

¹¹ Not kabi, nin do but dasi galak tañ nimañek yañsi agit, do nin kalon kalon amin do but dasi galak tañ yomañ kimotneñsi.

¹² Amin kinda da Piñkop dimasi kagit, mani nin amin do but dasi galak tañ yomneñ kañ, Piñkop ninon egisak, ae but dasi galak tañ yomyom anpakni unun ninon bamisi toso.

¹³ Piñkop da Wupni nimgut, do nin Piñkopmon ekwamañ ae Piñkop ninon egisak yañsi

nandaman.

¹⁴ Ae Dat da yo agit unun kili kagiman, unun Monji yabekban miktim amin kisisi yokwikon ban timit do pigit. Nin unun dakon yan tenjenok aman.

¹⁵ Amin kinda da Yesu do asi Pinjkop dakon Monji yan yosok amin Pinjkop unun aminon egisak, ae unun amin Pinjkopmon egisak.

¹⁶ Nin nandaman, Pinjkop da nin do but dasi galak tan nimisak, ae nin unun dogin nandan gadaman.

Pinjkop unun but dasi galak tan yomyom anpak dakon ami. Amin kinda but dasi galak tan yomyom anpak anjek egisak unun amin Pinjkop gat ekwamal, ae Pinjkop unun amin gat egisak.

¹⁷ Nin yanjsi egipnen kan, but dasi galak tan yomyom dakon anpak ninon bamisi tosak. Nin on miktimon Kristo yombem da ekwaman, do Pinjkop da amin kokwin asak bisapmon pasol pasol dima anen.

¹⁸ Amin kinda amin do pakyanjsi but dasi galak tan yomisak unun pasol pasol dima nandisak. Butdasi galak tan yomyom dakon anpak egip egipninon bamisi tosak kan, pasol pasol yolban kin mudosak. Kobogi yokwi timitdaman yan do anjek pasol pasol nandaman. Amin kinda pasol pasol nandisak unun amin but dasi galak tan yomyom dakon anpak egip egipnikon bamisi dima tosak.

¹⁹ Pinjkop da mibiltok nin do but dasi galak tan nimgut, do nin amin do but dasi galak tan yomaman.

²⁰ Amin kinda "Nak Pinjkop but dasi galak tan imisat" yan yosak, mani panmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok animisakan, unun top amin kinda. Amin kinda notni noman pindakdak unun but dasi dima galak tan yomisak, unun amin Pinjkop dima kokogi unun but dasi aripmi dima galak tan imisak.

²¹ Kristo da gen teban kinda nimgut unun yan: Amin kinda Pinjkop do but dasi galak tan imjak kan, panmuwukbi notni do yan ginsi asak.

5

Miktim dakon tapmim abin yipmanjaman

¹ Amin morap Yesu unun Kristo, Pinjkop da minat amin kabini yokwikon ban timitjak do manjikbi amin yan nandan gadan unun amin Pinjkopmon da altanji. Amin morap dat kinda do but dasi galak tan iman unun minat monjiyoni kisi do yan gin nandan.

² Nin Pinjkop but dasi galak tan imaman ae gen tebani guramigaman kan nin yanjsi nandanen, nin Pinjkop dakon minat monjiyoni but dasi galak tan yomaman.

³ Pinjkop but dasi galak tan imaman kan, nin gen tebani guramitnen. Ae gen tebani

uŋun guramit do jigi dima pamaŋ,

⁴ nido amin morap Piŋkopmon da altanbi uŋun da miŋtim dakon tapmim abin yipmanŋan. Nin nandan gadatnin do anek emaron teban tanek miŋtim dakon tapmim abin yipmanŋaman.

⁵ Namin dasi on miŋtim dakon tapmim abin yipmanŋan? Amin Yesu do Piŋkop dakon Monji yanŋi nandan gadan uŋun da.

Piŋkop Monji dakon gen

⁶ Yesu Kristo uŋun abinŋek telagi pakbi sogit, ae yawini tilak kindapmon tagalgit. Pakbi gin dima sogit, yawini yo kisi tagalgit. Telagi Wup, gen bami dakon amisi, uŋun da Yesu Kristo dakon mibili yanŋ tenŋenŋok asak.

⁷⁻⁸ Telagi Wup gat ae pakbi gat ae yawi gat uŋun kapbi da Yesu Kristo do yanŋ tenŋenŋaba gen kalonji asak.

⁹ Amin da gen yoŋ uŋun nandan gadaman, mani Piŋkop da Monji do gen yagit uŋun da amin dakon gen yapmanŋak.

¹⁰ Amin kinda Piŋkop dakon Monji do nandan gadasak uŋun Piŋkop da gen yagit uŋun abidanek burikon yipmanŋak. Mani amin kinda Piŋkop da Monji do gen yagit uŋun nandaban bami dima asak kan, uŋun amin Piŋkop do top amin kinda yanŋ yosok.

¹¹ Piŋkop da Monji do yanŋ yagit: Uŋun da egip egip

dagok dagogi mini nimdosi yagit. Uŋun egip egip dagok dagogi mini Monjikon toso.

¹² Amin kinda egip egipnikon Piŋkop dakon Monji gat kalonji ekwamal uŋun amin egip egip dagok dagogi mini kili abidagit. Anjakwan amin kinda Monji gat kalonji dima ekwamal uŋun amin egip egip dagok dagogi mini dima abidosok.

Egip egip dagok dagogi mini kili abidagiman yanŋi nandanen

¹³ Piŋkop Monji dakon man do nandan gadan iman amin, ji da egip egip dagok dagogi mini kili abidawit yanŋ nandan do anek gen on mandan damisat.

¹⁴ Do but bamori mini inamikon agek yanŋi nandanen, nin Piŋkop dakon galaktok yolek bisit iyinen kan, bisitnin nandan nimdisak.

¹⁵ Bisitnin kisi nandan nimisak yanŋ nandan kan, yo nido bisit iyaman uŋun abidokdaman yanŋi nandanen.

¹⁶ Amin kinda da panmuwukbi notni kinda kanjakwan wupni aripmi dima kimotjak da aripmon yokwi kinda asak kan, bisit an iban Piŋkop da egip egip injak. Nak wupji dima kimotni da aripmon yokwi an uŋun do yosot. Yokwi kinda toso uŋun anek wupji wagil kimotdan. Nak

uḡun do bisit ani do dima yosot.

¹⁷ Anḡpak morap kileḡi dima amanḡ uḡun kisi yokwi. Mani yokwi diwari uḡun da kimot dima anḡalon anḡ.

¹⁸ Nin nandamanḡ, Piḡkopmon da altanḡbi miḡat amin morap uḡun yokwi dima anḡ anḡ. Piḡkop dakon Monji da paḡkutnosok, do Yokwi Ami da ariḡmi dima igayisak.

¹⁹ Nin nandamanḡ, nin Piḡkop dakon miḡat monjiyoni ekwamanḡ, mani amin diwari morap Yokwi Ami da kilani asak.

²⁰ Nin nandamanḡ, Piḡkop dakon Monji da abiḡ Piḡkop bamisi nandanḡ imnenḡ do butnin paban piḡsagiḡmanḡ. Nin Piḡkop bamisi gat ae Monji Yesu Kristo gat gadat gadat agiḡmanḡ. Yesu Kristo uḡun Piḡkop bamisi, ae egip egip dagok dagogi mini dakon mibiḡlisi.

²¹ Miḡat monjiyono, ji kokup kidat* da kagikon egipni.

5:18: 1Jn 3.9

* 5:21: Kokup kidat uḡun Piḡkop yipmanḡek yo ninanḡ egip egipgokon yo madep yanḡ nandisal uḡun da kokup kidatgo asak.

Papia 2 Jon da Mandagit

But piso gen

Amin morapmi da Jon Yesu dakon pañdetni unun da mani anjksibinjek iyi do 'kila amin kinda' yan yanjek papia on mandagit yan nandan. Papia on kokup kinda dakon pañmuwukbi do mandagit. Unun pañmuwukbi do tilak anjek 'minjat kinda gat gwakni gat' yan yosok. (Gagi 4-5 do koki.) Unun minjat dakon peni dakon gwakni unun pañmuwukbi ae kabi kinda do yosok. Unun da gagi 13 non gildatni tagi yipmanjan.

On papia dakon gen madep ton unun Pinjkop dakon gen pañupbal anjek top yon amin pindak kimagek amin do but dasi galak tan yomyom anpak an kimotni do yosok.

Nin Pinjkop gen tebaisi abidanek gen njwakjwari do pindak kimotneñ

¹ Nak pañmuwukbi dakon kila amin da minjat gak gat ae gwakgo* gat do papia on mandan damisat. Pinjkop da gak iyi do manjigit. Nak asisi ji do but dasi galak tan damisat, ae nak gin dima, minjat amin morap gen bami nandan unun kisi da ji do but dasi galak tan daman.

² Gen bami ninon tosok, ae dagok dagogi mini tokdisak.

Unun do anjek but dasi galak tan damaman.

³ Gen bamikon ae but dasi galak tan yomyom anjagon Pinjkop Dat ae Monji Yesu Kristo unun da gisam dabal nandan yawotni gat ae bupmini gat ae but yawotni gat da ji da egip egipmon tosak do bisit asat.

Butdasi galak tan yomyom dakon anpak aneñ

⁴ Dat da aneñsi do yagit unun da aripmon minjat gak dakon minjat monjiyo diwari da gen bami yolgan. Nak unun dakon gen nandanek but galak madepsi nandagim.

⁵ Ae minjat, gen kinda yolni do nandisat unun yan: Nin kalon kalon amin do but dasi galak tan yomij yomij aneñ. Gen teban unun kalugi dima. Ji nandan gadat si wasanek awit bisapmon da unun gen teban kili abidawit da abidan anan oban.

⁶ Butdasi galak tan yomyom dakon mibilisi unun yan: Nin Pinjkop dakon gen tebani guramigek agipneñ. Ji wasanek nandan gadat si awit bisapmon da gen teban kinda nandawit unun yan: but dasi galak tan yomyom dakon anpak anek agipni.

Kristo dakon gen tebai abidoneñ

⁷ Kosit kilegi yipman detni do pañkewaljan amin morapmi miktimi miktimi akwan. Unun da Yesu Kristo

* **1:1:** Unjudon 'minjat gak gat ae gwakgo gat' unun pañmuwukbi kinda dakon tilak asak. **1:4:** 3Jn 3 **1:5:** 1Jn 2.7 **1:7:** 1Jn 4.1-3

aminsî dagagît yanj dima nandan teban tonj. Amin unjuden unjun top amin ae Kristo dakon uwalni.

⁸ Do pakyanjsi kanj kimotni. Pi teban anjek yo abidawit unjun di yipmanj dekbam. Pakyanjsi kanj kimotni kanj, unjun dakon tomni tagi timitdanj.

⁹ Amin kinda Kristo dakon gen yipmanjek gen njwaknjwarikon kisak kanj, Pinjkop unjun amin gat dima egisak. Mani amin kinda Kristo dakon gen tebai abidosok amin unjun Dat gat ae Monji gat unjun aminon ekwamal.

¹⁰ Amin kinda da abinj Kristo dakon gen bami dima dayinjdetjak kanj, unjun amin gildat tagi yanj dima iyini, ae yutjikon dima anjini.

¹¹ Amin kinda unjuden amin gildat tagi yanj iyisak kanj, anj puluganjban pi yokwini kisi da amal.

Kila amin da kinj pindat do nandagit

¹² Gen morapmi tonj, mani papiakon mandak do dima nandisat. Abinj dandabo gen yanj nandat anej kanj tagisi yanj nandisat. Yanj anej kanj, nin dakon kisik kisik da madepsi tugosak.

¹³ Pego dakon gwakni Pinjkop da iyi do manjigît, unjun da gildat tagi yanj gayanj.

Papia 3 Jon da Mandagit

But piso gen

2 Jonon mandagit unuden gin on papia mandagit amin da iyi do 'kila amin' kinda yan yosok. Amin morapmi da Jon Yesu dakon panjet kinda da mandagit yan nandan.

Jon da papia on kila amin kinda mani Gaius unun do mandagit. Gaius dakon man awigigit, nido Yesu yolyol amin diwari panpulugagit. Ae amin kinda mani Diotrepes unun kan kimotjak do iyigit, nido Diotrepes da Yesu dakon gen bin tagisi yogok amin yolban kiwit. (Gagi 9-10 do koki.)

Pinjkop dakon pi amin panpulugonej

1 Nak panmuwukbi dakon kila amin da notnosi Gaius gak do papia on mandan gamisat. Nak asisi gak do but dasi galak tan gamisat.

2 Not giman, wupgo tagisi toso, unuden gin yo morap asal unun abi tagisi noman toni, ae giptingo yo kisi tagisi tosak yan do bisit asat.

3 Panmuwukbi notnin di da abin gak da gen bami abidan kimagek egisal unun dakon geni nayinba but galak madepsi nandagim.

4 Nak dakon minjat monjiyono gen bami yolgan dakon geni nandisat

bisapmon kisik kisik diwari nandisat unun yapmanjek kisik kisik madepsi nandisat.

Gaius pi tagisi agit

5 Not giman, gak but dasi nandanek panmuwukbi not panpulugosol. Ae dima nandan yomisal, mani yum pindagek panpulugosol, do gak pi tagisi kinda nan asal.

6 Diwari da on panmuwukbi kabikon abin gak da amin do but dasi galak tan yomisal unun dakon geni yanba nandagiman. Gepman degek kik do ani bisapmon Pinjkop da nandisak unun da aripmon panpulugok abi.

7 Yesu dakon pi ak do nandanek kin pi unun anek Pinjkop dima nandan iman amin kabikon panpulugok di dima timikgan.

8 Nin Pinjkop dakon pi amin unuden panpulugonej kan tagisi. Yan anek kan do nin unun gat pi kalonj anek Pinjkop dakon gen bami jonitnenj.

Diotrepes anpak yokwi agit

9 Nak gen diwari panmuwukbi do kili mandagim, mani Diotrepes unun mibiltok amini egip do nandisak, do nin dakon gen dima nandisak.

10 Yando, opben kan anpak asak unun do yan kwok aben. Unun nin do yanba yok anek gen yokwi mibili mibili yosok. Ae Yesu dakon pi amin yutnikon dima panjisak. Ae unun gin dima, panmuwukbi da pi amin iyi da

yutnon paŋkik do aba yaŋsop anyomisak. Ae paŋmuwukbi kabɪ da waŋga egipni do yoldak.

Demitius aŋpak tagisi agit

¹¹ Not gimano Gaius, aŋpak yokwi dima yolek abi, aŋpak tagisi baŋ yolek abi. Amin kinda aŋpak tagi asak uŋun Piŋkop dakon amin. Mani amin kinda aŋpak yokwi asak uŋun Piŋkop dima kaŋbi.

¹² Amin kisi da Demitius dakon aŋpak tagisi uŋun do yoŋ. Ae Piŋkop dakon gen bami uŋunyo kisi aŋpakni tagisi uŋun da aŋtenŋen asak. Ninyo kisi aŋpakni tagisi uŋun do yomaŋ. Disi nandaŋ, gen uŋun bamisi yomaŋ.

Kila amin da Gaius kok do nandagit

¹³ Gen morapmi toŋ, mani papiakon mandak do dima nandisat.

¹⁴ Abiŋ gandabo gen yaŋ nandat andeŋ kaŋ, tagisi yaŋ nandisat.

¹⁵ But yawot gagon tosak. Notgoni idon ekwamaŋ uŋun da gildat tagi yaŋ gayaŋ. Notnoni uŋudon ekwaŋ amin kalon kalon manikon da gildat tagi yaŋ yoyiŋ yoyiŋ aki.

Papia Jut da Mandagit

But piso gen

Gen on papiagwan ton unun 2 Pita kon gen ton unun yombem pali. Unun Pinjkop dakon miñat aminyo Gen Bin Tagisi dakon uwalni da gen yon unun do mirak dimasi yopni do yosok. Papia da yan yosok, “Pinjkop da miñat amin kabini nin nandan gadat kalonji kongin atneñ do yosok. Ae amin kinda da nin da nandan gadat aman unun kulabik aripmi dima asak.” (Gagi 3 kon koki).

Jut da yoyindet toptopmi do pindak kimotni do yosok. Unun da yan yon, Pinjkop dakon nandan yawotni unun madepsi do yokwi morap galak tokjikon tagi ani yan yon. Unun topsi yon do kan kimotni do yosok. (Gagi 4 kon do koki.)

Ji nandan gadatji do kila anek Gen Bin Tagisi dakon uwalni pabin yopni

¹ Nak Jut, nak Yesu Kristo dakon oman monjini, ae Jems dakon padige.

On papia unun Pinjkop da miñat aminyo yan damgut ji do mandisat. Pinjkop Dat da but dasi galak tan damisak, anjakwan Yesu Kristo da iyi kilasi tagisi asak.

² Pinjkop da panpuluganban bupmi anpak gat, ae but

yawot anpak gat, ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak da egip egipjikon madepsi tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi dakon uwal dakon gen

³ Notnonisi, mibiltok nak Pinjkop da nin morap yokwikon ban timit do anek pi madepsi agit unun do papia mandan dam do galagi madepsi nandat, mani abisok gen kinda mandaken yan nandisat unun yan: ji nandan gadatji kilani tebaisi anek uwalji dakon gen pabin yopni. Pinjkop da nandan gadat kalonji on miñat amini nin do ningut, do amin kinda da yo nin da nandan gadaman unun kulabik aripmi dimasi asak.

⁴ Nak gen unun dayisat, nido Pinjkop manji iman amin di panmuwukbigwan pasilikon da kili abin pigen. Unun amin gen yokwisi yan yon, “Pinjkop dakon nandan yawotni madepsi, do yumabi anpak mibili mibili tagi anen.” Unun amin da Amin Tagi Yesu Kristo Kila Amin Madepnin kalonji manji iman, do kalipsigwan Pinjkop gen papia da yagit unun da aripmon unuden amin pasildan.

⁵ Ji Amin Tagi da kalip yo agit unun kili nandawit, mani butji pabo pisanban unun do sigin nandani do dayisat. Amin Tagi da kalip Israel amin uwal da kisiron ban timikban Isip yipman kiwit.

Anek don nandan gadat dima awit amin unun panwasik agit.

⁶ Ae anjelo do nandani. Diwari unun Pinjkop da pi yomgut unun ak do dima galak tawit, anek kokupni yipman dekgwit. Yan awit do Amin Tagi da nap teban tebaisi unun ban panwasik agit, ae dam teban pilin tuksigwan yopgut da ekwan. Unun Pinjkop da kobogi do yo yokwisi yomdisak dakon bisap madep do jomjom anek ekwan.

⁷ Ae Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat ae kokup unun da kapmatjok tawit unun do nandani. Ununyo kisi anpak yokwisi awit. Wili minjaty kisi da yumabi anpak mibili mibili awit, do Pinjkop da kindapmon sonban pasilgwit. Unun da mama gen niyinek yan nolisak, yokwi pakpak amin morap kindap kimot kimori mini unungwan kobogi timitdan.

⁸ Ji dakon nandak nandak panupbal ak do pi an amin ununyo kisi yan gin anpak yokwi an. Dipmin mibili mibili pindagek unun da panwasik aban yumabi anpak anek giptim timni panupbal aba inanis an, ae Pinjkop kwen wigik an iminek anjelo tapmimi ton unun do yanba yokwi tok an.

⁹ Maikel unun anjelo morap dakon mibiltok amini, mani unun yan dima agit. Maikel

gat Sunduk gat namin da Moses dakon giptim abidosak yan do gen emat agimal bisapmon, Maikel Sunduk do yanba yokwi tok an iminek gen yan imdo si pasalgit. Yan gin yagit, "Amin Tagi da iyi gen tebaisi gayisak dosi nandisat."

¹⁰ Mani unun amin yo morap mibili dima nandan pison unun do yanba yokwi tok an. Unun bit kilapyo buri mini yombem da giptim dakon galaktok yolgan. Unun anpakni da obisi panupbal an.

¹¹ Awa, kan kimotni. Unun Ken dakon anpak an. Unun Balam da agit unuden monen timit do tek kindap an. Unun Kora da agit unuden Pinjkop kwen wigik an iman, do wagil pasildan.

¹² Ji but kalon anek jap noknok bisap madepmon yikgan bisapmon unun amin ji da binapmon yikgan unun imal kwakwagikon garak an unun yombem. Mani unun ji gat yigek jap nok do mayagi dima nandan. Unun amin iyi bangin panpulgok dogin nandan. Unun gikwem sikak dima yopba manakwa mirim da pisonba dukwan dukwan kwan unun yombem. Unun kindap bami toktok bisapmon bami dima pokgon, ae geli walimbil pilikbi, do kosit bamot kimakgit.

¹³ Unun amin tap madepsi tamalikgan unun yombem. Yokwini dakon mayagi

tarak ae sibit sibit da yan ilenikon noman ton. Unun kundukon gik kositni ban dima yolek akwan unun yombem. Do Pin kop da kokup pilin tuk dakon pilin tugisi kili anoman an yomgut, unudon kin toktok teban egi wigikdan.

14 Enok unun Adam dakon babiknikon da altanban kosiri 7 agit. Unun da unun amin yokwi do kombi gen yanek yan yagit, "Koni, Amin Tagi telagi aneloni tausen morapmi gat apdisak.

15 Abinek minjat amin morap gen pikon yopdisak. Anek anpak yokwi awit ae gen yokwisi yan imgwit dakon kobogi yomdisak."

16 Unun amin yo morap noman tan yoman unun do nandaba yokwi tok anek gen morapmi yon. Unun iyi dakon butni dakon galaktok yokwi unun yol do galak ton. Unun gen pap yanek giptim pawigik anek iyi dakon man pawikwan. Anek minjat aminyo unun panpulugoni do pangalak an.

Nandan gadatji yipba unun da butji pan teban asak

17 Mani notnonisi, yo don altokdan unun do aesi nandani, unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon yabekbini da kili yan tentenan damgwit.

18 Unun da yan dayiwit, "Mibi gildaron jigilak gen yogok amin noman tokdan. Anek Pin kop manji iminjek

iyi dakon galaktok yokwi yoldan."

19 Unun amin da panmuwukbi panwasan. Unun miktim dakon galaktok ban gin yolgan. Telagi Wup unun aminon dima egisak.

20 Mani notnonisi, ji bisapmi bisapmi nandan gadatji Pin kop da iyi ji do damgut unun yipba unun da butji pan teban asak. Ae Telagi Wup da tapmimon bisit ani.

21 Pin kop da ji do but dasi galak tan damisak, do unun da kapmatjok egek bisapmi bisapmi Amin Taginin Yesu Kristo do jomjom anakwa bupmini nomansi analon anakwan egip egip teban abidoni.

22 Nandan gadatni dima teban tanbi amin do bupmi nandan yomni.

23 Ae amin diwari kindapmon ekwan, do ji tepmisi yokwikon ban timitni. Ae diwari do bupmi anpak an yomni bisapmon, yokwikon gepni yan do kan kimagek pasol pasol gat kisi ani. Unun but kalip dakon anpak yolek garak gin awit. Ji yo morap Pin kop da dabilon garagi tagi unun da dubagikon egipni.

Nin Pin kop dakon man awiginerj

24 Kili nak Pin kop an kisisat. Tapmimni madepsi, do kilasi anakwan aripmi dima mokdan. Unun da timik pan ki depban iyi gat tilimnikon egek

gulusunji mini ae kisik kisik
 madepsi tan damdisak.

²⁵ Uñun kalon dagin Pinjop
 egisak. Añek Yesu Kristo
 Amin Taginin da pi agit uñun
 do añek nin yokwikon ban
 timikgit. Do mani awigineñ.
 Uñun Kila Amin Madep
 egisak, ae tapmim madepni
 tan imisak, ae yo morap
 dakon busunji egisak. Wasok
 wasogikon yan egipgut, ae
 abisok kisi yan gin egisak, ae
 don bisap morap kisi yan gin
 egipdisak teban. Uñun asi.

Kristo da Gen Pasili Jon do Panjalon An Imgut

But piso gen

On papia Jon da mandagit. Unun Jon da gin Gen Bin Tagisi gat ae 1 Jon, 2 Jon, ae 3 Jon kisi mandagit.

On papia unun amin da Yesu yolyol amin madepsi panupbal awit bisapmon Jon da mandagit. Yo yokwisi an yomgwit, nido Yesu yolyol amin unun Yesu Kristo do Amin Taginin yansi nandan gadan imgwit. On papia da Yesu yolyol amin dakon nandan gadatni panteban anjakwan jigi madep unun da dima pabin yopjak yan do yosok.

On papia da yo don noman tokdan unun do tilak gen morapmi yosok. Yesu yolyol amin unun bisapmon egipgwit unun da tilak gen nandan pisawit, mani nandan gadatni mini amin dima nandawit. Tilak gen unun dakon mibili unun yan: Yesu Kristo unun Amin Tagi, ae unun da kisiron da Pin kop da uwalni kisi morap pabin yopdisak, anek Sunduk yo kisi abin yipdisak. Anek Yesu pini an mudosak bisapmon Pin kop da minjat aminyo tebaisi agek nandan gadatni dima yipman dekgwit amin do tomni yomdisak. Anjakwan Pin kop gat egek ae sanbenek

jigi dima pakdan, nido Pin kop da yo morap aeni panjaluk an mudokdisak.

*Yesu Kristo da panmuwukbi 7 kabi do gen yipgut
(Kilapmi 1-3)*

¹ Gen on pasili tawit, ban Yesu Kristo da panjalon agit. Yesu da oman monjini yolisak do Pin kop da imgut. Yo unun tepmisi altokdan. Yesu da aneloni yabekban abin pi monjini nak Jonon gen on nayigit. Nak da pi monjini diwari yoliken yanon da nayigit.

² Yo morap noligit unun bamisi pindakgim. Pin kop dakon gen ae Yesu Kristo dakon gen unun bamisi.

³ Pin kop yo morap noman toni do yagit unun dakon bisap kwan tosok, do amin kinda da on kombi gen panmuwukbi do manjin yomjak kan, unun kisik kisik tagi asak. Ae gen on mandabi unun nandanek guramitni amin, ununyo kisi kisik kisik ani.

Jon da panmuwukbi 7 kabi do gen mandagit

⁴ Nak Jon da panmuwukbi 7 kabi Esia Provinskon ekwan ji do gen on mandisat. Pin kop abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don egipdisak unun da nandan yawok daman jakwan butji yawori tosok. Ae wup 7 kabi Pin kop dakon kila amin madep yityit tamo da inamon ekwan ununyo kisi da nandan yawok

damanjakwan butji yawori tosak.

⁵ Yesu Kristo, Pinjkop dakon gen bamisi yan tetenjak amin, unun kimoron da mibiltan pidagit. Ae unun kila amin madep morap miktimon ekwan unun dakon Amin Tagini. Unun kisi da but yawot nandan damanjakwan butji yawori tosak.

Yesu da nin but dasi galak tan nimisak, ae iyi dakon yawi da yokwinin wiririk mudagit.

⁶ Yan anek nin unun gat amin kila anen do manjin nipgut, ae iyi dakon Pinjkop ae Datni unun dakon oman anen do mukwa sogok amini egipnen do manjin nipgut. Bisap mudok mudogi mini Yesu Kristo dakon tilimni ae tapmim madepni tan imdisak. Unun asi.

⁷ Koni. Unun gikwem gat kisi apdisak. Abinjakwan amin morap kisi da dabil da kokdan. Amin morap Yesu sugawit unun kisi da kokdan. Anakwa amin morap miktimon ekwan kisi da unun do nandanek kunam bupmiyo madepsi akdan. Asi, yo morap unun altan mudokdan. Unun asi.

⁸ Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami, abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don apdisak, unun da yan yosok, "Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat."

Jon da Kristo kagit

⁹ Nak Jon, ji dakon notji. Nin Yesu dakon amin kabi, ae Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan kaloni ekwaman, do but yaworon da jigi ae tepmiyo kaloni paman. Panek kisin da dima alek tanek tebai akgaman. Nak Pinjkop dakon gen yan tetenjanek, "Nak Yesu nandan gadan imisat" yan yagim, do anek nak abidan tap binap miktim tim Patmos unudon nepgwit da egisat.

¹⁰ Amin Tagi dakon gildatni Sondakon, Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugagit. Anjakwan manjinokon nandanapbo amin kinda gen madepsi yan tidanek kwen da yan yagit.

¹¹ Unun amin da yan yagit, "Yo morap pindakdal unun papiakon mandan yopbi panmuwukbi 7 kabi do kini. Mandan yopbi panmuwukbi Epesas kokup papmon ekwan, ae Smena, ae Pegamum, ae Taitaira, ae Sadis, ae Piladelpia ae Laodisia do kini."

¹² Yanban nak gen nayigit amin unun kok do tobigim. Tobilek tetenji tamo gol ban wasanbi 7 kabi pindakgim.

¹³ Unun da binapmon "amin dakon monji yombem kinda" akban kagim. Unun imal dubakni paban pigi kandapni kisi witjigit. Anek nap kinda gol ban wasanbi nan pibirikon angwasiyek wamgut.

14 Busunji ae busunj dangwani unjun kwakwagisi, sipsip dakon dangwan ae gik sitnanj yombem. Ae dabilni kindap tebaisi sosonj unjun yombem.

15 Kandapni unjun tenjenjisi ain kinda mani bras kindapmon sosonj unjun yombem. Ae tekni nandagim unjun pakbi madepsi pokgon unjun dakon wiwik yombem.

16 Kisiri amin tet da gik 7 kabi timikgit. Ae emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi unjun gen kaganigwan da pawinj tagit. Gildat da tebaisi wisisak unjudej tomno dabilni madepsi tenjenjagit.

17 Nak unjun kanjek kandapnikon manj pagek amin kimakbi da yanj pakgim. Pagapbo kisitni amin tet da kwenokon witjinek yanj yagit, "Dima pasolgi. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat.

18 Nak Egip Egip Egisat Amin. Nak kimakgim, mani koki, nak egip egip dagok dagogi mini egi ananj kisasat. Kimot dakon yoma wital, ae amin kili kimakgwit unjun dakon kokup dakon yoma wital kisitnokon tonj.

19 Do gak yo pindakdal unjun dakon geni mandaki. Yo abisok tonj, ae yo don noman tokdanj, unjun do mandaki.

20 Gik 7 kabi kisitno amin tet do tarba pindal, ae tenjenj tamo gol banj wasanji 7 kabi yanj pindal, unjun dakon mibili pasili tosok. Mibili

unjun yanj: gik 7 kabi unjun panjmuwukbi 7 kabi dakon anjeloni. Anjakwa tenjenj tamo 7 kabi unjun panjmuwukbi 7 kabi."

2

Epesas panjmuwukbi do gen yipgut

1 Unjun da sanjenjek yanj yagit, "Gak panjmuwukbi Epesas kokup papmon ekwanj unjun dakon anjeloni do gen yanj mandaki:

Nak gik 7 kabi kisitno amin tet da timigek tenjenj tamo gol banj wasanji 7 kabi da binapmon agisat. Agek gen on yipbo gagon obisak.

2 Anjak asal ae pi teban asal unjun kili nandanj mudagim. Gak tebaisi agek amin anpakni yokwi do dima galak tanj yomisal. Diwari da yanj gayiwit, 'Ninyo kisi yabekbi', mani unjun yabekbi dima yanj unjun gaga kili geni kokwinigek top amin yanj pindakgil.

3 Amin da gandaba mano abidosol do yo yokwisi arjamanj. Mani tebaisi agek jigi unjun imegek kuraktok dima asal.

4 Mani nak gak gat gen tonj. Nandanj gadat kaluk agil bisapmon nak do but dasi galak tanj namgul, mani abisok yanj dima asal.

5 Kalip tagisi egipgul do nandaki. Gak kili mal. Do anjak kalip agil unjun do aego nandanjek but tobil anjek anjak kalip agil unjudej abi.

Yañ dima abi kañ, abin lamgo unun si gwayeken.

⁶ Mani anpakgo tagisi kinda unun yañ: Nikolas dakon amin kabi dakon anpak do nandaba yokwi tok asal. Nagayo kisi unun amin dakon anpak do nandako yokwi tosok.

⁷ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani. Amin kinda emaron teban tosak kañ, nak da yañ dagan iminapbo egip egip kindap walon jap pan nosak. Kindap unun Paradais kon Pinjop da pigaga tosok.”

Smena panmuwukbi do gen yipgut

⁸ Unun da sanbenek yañ yagit, “Gak panmuwukbi Smena ekwan unun dakon aneloni do gen yañ mandaki:

Nak wasok wasoksi ae mibisi egisat. Nak kimakgim da aeno kalugi egisat. Gen on yipbo gagon obisak.

⁹ Gagon jigi ae tepmiyo morapmi noman tan gamañ, ae yogo minisi da egisal, unun nandan gamisat. Mani yogo morapmisi. Amin diwari da gen yokwi yañ gamañ unun nandisat. Unun amin da iyi do nin Juda amin yañ yon, mani unun Juda amin dima, unun Sunduk dakon amin kabi.

¹⁰ Donjok tepmi pakdisal. Mani unun do pasol pasol dima abi. Ji panjewal do Sunduk da ji da binapmon amin

diwari ban dam tebanon yopdisak. Yañ aban jigi ae tepmiyo gildat 10 da aripmon pakdan. Dikba kimotni do yoni kañ, tebaisi agek nandan gadatji dima wital kisak. Anakwa egip egip dakon pelit tilimi tonj dabenj.

¹¹ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani. Amin kinda emaron teban tosak kañ, unun amin kimot da ae kinda gat aripmi dima anupbal asak.”

Pegamum panmuwukbi do gen yipgut

¹² Unun da gen sanbenek yagit, “Gak panmuwukbi Pegamum kokup papmon ekwan unun dakon aneloni do gen yañ mandaki:

Nak emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi unun abidosot. Gen on yipbo gagon obisak.

¹³ Kokup egisal unudon Sunduk dakon kila amin madep yityit tamoni unudon tosok unun nandisat. Mani nak dakon man abidan kimokdol. Antipas, nak dakon gen dakon yañ tetenok amin tagisi kinda, unun Sunduk da egisak kokupmon anakba kimakgit. Yañ anakwa gak unun bisapmon nak do wasip dima yagil.

¹⁴ Mani nak gak gat gen tonj. Gagon amin di da Balam dakon anpak abidan kimokgon. Balam dakon

anpak unun yan. Kalip Balam da Balak Israel amin panjkewal dakon mibili iyin dekgit. Iyin dekban Balak da Israel amin panjkewalban yokwi anek kokup kidat do bit kilapyo mukwa sowit unun nawit. Ae yumabi kisi awit.

¹⁵ Unuden gin amin di gagon ekwan unun Nikolas dakon amin kabi dakon geni guramikan.

¹⁶ Gak but tobil abi. Yan dima abi kan, nak kili ununjok gagon obinek gen kaganokon emat agak siba tosok unun nan unun aminon emat akdisat.

¹⁷ Amin mirakni ton da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani. Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da mana di abisok pasili ton unun iben. Ae tip kwakwagi kinda iben. Unun tipmon man kalugi kinda mandabi da tosak. Unun man amin kinda da dima nandisak. Amin tip abidosak unun amin dagin nandakdisak.”

Taitaira panmuwukbi do gen yipgut

¹⁸ Unun da gen sanbenek yagit, “Gak panmuwukbi Taitaira kokup papmon ekwan unun dakon anelo do gen yan mandaki:

Nak Pinjok dakon Monji. Dabilno unun kindap tepmisi sosok unun yombem, ae kandapno

tenjenosok unun ain kinda mani bras suganba kwakwagisi an unun yombem. Gen on yipbo gagon obisak.

¹⁹ Anpak morap asal unun nandan mudosot. Gak amin do but dasi galak tan yomisal, ae nak nandan gadan namisal, ae amin diwari panpulugok do pi asal. Nak nandisat, pi mibiltok agil unun yapmanek abisok pi madepsi asal.

²⁰ Mani nak gak gat gen ton. Gak Jesebel yipbi gak gat ekwamal. Minjat unun da nak kombi amin kinda yan yosok, mani pi monjino top panjkewalek yumabi anpak, ae jap kokup kidat do paret abi unun noni do yoyin dekdak.

²¹ But tobil asak do nandanek bikbik imisat. Mani but tobil anek yumabi anpakni yipman det do dima nandisak.

²² Do unun minjat sot kinda ibo tepmi madepsi pakdisak. Ae amin morap unun minjat gat yumabi awit but tobil anek unun minjat dakon anpakni dima yipman mudoni kan, ununyo kisi jigi ae tepmiyo madepsi yomdisat.

²³ Ae monji gwayoni kisi dapbo kimotni. Yan anapbo panmuwukbi kisi morap da nak da amin but ae nandak nandakyo pindagek ji kalon kalon anpak ani da aripmon tomni damdisat yan nandan namdan.

24 Mani panmuwukbi diwari Taitaira ekwan ji minjat unun dakon gen dima yolgan, ae 'Sunduk dakon geni pasili' yan yon, unun dakon mibili nandak do pini dima awit. Yan dayisat, jigi kinda gat dima daben.

25 Mani yo morap timikgan unun tebaisi timigakwa wigi nak da opben dakon bisap asak.

26 Emaron teban tanek geno guramigakwan wigi bisap madep apjak amin unun yan mudan ibo miktim morap kila akdisak.

27 'Kila amin pini tapmimi tonji anek ain win kirin nan uwalni pudan monin monin akdisak, amin da miktim kwoba pudan monin monin an unun da tilagon akdisak.'

Datno da yan mudan namgut, unun da tilak unun amin do yan mudan iben.

28 Ae wisawisa do gik wisak unun kisi iben.

29 Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyansi nandani."

3

Sadis panmuwukbi do gen yipgut

1 Unun da sanbenek yan yagit, "Gak panmuwukbi Sadis kokup papmon ekwan unun dakon anjeloni do gen yan mandaki:

Nak Pin kop dakon wup 7 kabi timikdat, ae gik 7 kabi kisi timikdat. Gen on yipbo gagon obisak. Anpak morap asal unun kisi nandan mudosot. Amin da gak do yan yon, 'Sadis panmuwukbi kabi unun egip egipmi tonji.' Mani kili kimakgil.

2 Dipmingo yopbi kit! Anpakgo diwari dima kimakgwit unun panjeban abi. Nido anpakgo kinda Pin kopno da dabilon kilegisi yan kinda dimasi kat.

3 Gen bami kalip nandanek abidagil, unun do aego nandabi. Nandanek guramigek but tobil abi. Dipmin dima yipbi kisak kan, kabo noknok da tilagon apdisat. Abinapbo gagon opdisat dakon bisap dima nandakdisal.

4 Mani amin kabisok kinda Sadis ekwan unun imalni dakon kila anek garak dima awit. Unun amin kabi dakon anpakni kilegisi, do imal kwakwagi paba nak gat tagi agipnen.

5 Amin kinda emaron teban tosak kan, unun do kisi imal kwakwagi pan iben. Ae egip egip papiakon mani dima wiririkgen. Datno da inamon ae anjeloni da inamon mani yan tenjenoken.

6 Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyansi nandani."

Piladelpia panmuwukbi do gen yipgut

⁷ Unjun da sanbenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Piladelpia kokup papmon ekwan dakon anjeloni do gen yan mandaki:

Nak telagisi, ae anpak bamisi dakon ami. Nak da Dewit dakon yoma witdal abidosot. Nak da yoma witdaldat, amin kinda da aripmi dima sop sopmi. Ae nak da yoma sopmandat, amin kinda da aripmi dima witdali. Gen on yipbo gagon obisak.

⁸ Anpak morap asal unjun kili nandan mudagim. Koki! Injangokon yoma kinda witdalbo pisosok. Ae amin kinda da aripmi dima sopjak. Nak nandisat, tapmingo madep dima, mani nak dakon gen guramigek nak dakon man do wasip dima yagil.

⁹ Sunduk dakon amin kabi unjun da iyi do nin Juda amin yan yon, mani unjun Pinjkop dakon amin dima, unjun top amin. Nak da unjun amin yabekgo abin gak da kandap mibilon nwanben anek nak da ji but dasi galak tan damisat yan si nandani.

¹⁰ Nak dakon gen guramigek jigi altan gamgwit bisapmon butgo yawori tanakwan tebaisi akgil. Yan agil do jigi madep miktimi miktimi amin panjewal do noman tokdisak bisapmon kilago anapbo jigi unjun dima

altan gamjak.

¹¹ Gagon tepmisi apdisat. Yo abidosol unjun tebaisi abidoki. Amin kinda da tomnigo unjun di gwayenban.

¹² Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da gwak yan moko agek Pinjkopno dakon telagi yut anteban asak. Anek Pinjkop dakon yut yipmanek aeni wanja dima pigisak. Unjun aminon Pinjkopno dakon man, ae Pinjkopno dakon kokup pap dakon man mandaken. Kokup pap unjun Jerusalem kalugi, unjun Kwen Kokup yipmanek Pinjkopnokon da pikdisak. Ae naga dakon mano kalugi kisi unjun aminon mandakdisat.

¹³ Amin mirakni ton da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unjun pakyan si nandani.”

Laodisia panmuwukbi do gen yipgut

¹⁴ Unjun da sanbenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Laodisia kokup papmon ekwan unjun dakon anjeloni do gen yan mandaki:

Nak Pinjkop dakon geni gat ae yan teban tok geni gat do gen unjun asisi yan yogok amin. Nak Pinjkop dakon gen bamisi yan tentenok amin. Bisapmi bisapmi geni bamisi gin yan tentenosot. Pinjkop da yo morap wasagit dakon mibilisi nak da gen on yipbo gagon obisak.

15 Anpak morap asal unun kisi nandan mudosot. Nak nandisat, gak mirimi dima, ae tedepmi dima. Gak da mirimi bo ae tedepmi egipbi do nandisat.

16 Mani dima. Gak tedepmi yangok egisal. Gak tedepmisi dima ae mirimisi yo dima. Yan do anek gen kaganokon da gak wanditdisat.

17 Gak 'Monejno morapmi ae yo kabino morapmi ton. Yo kinda do wadak wadak dima asat' yan yosol. Mani dima. Amin da bupmisi nandan gamni da tilagon yokwisi egisal. Gak yogo minisi da egisal, ae dabilgo mini, ae molan molan agisal. Anek gaga dima nandabi pisosok.

18 Yan do anek nawa gen on gamisat. Nak dakon golno kindapmon sonba gwaljigi minisi an unun gol ban yubi kan, monenjo morapmisi tan gamdan. Ae giptingo wam do imal kwakwagi ban yubi kan, amin da gandaba molan dima agipbi, ae mayagigo mini. Ae dabil marasin di yumanek dabilgokon yopbi kan, tagisi sintokdisal.

19 But dasi galak tan yomisat amin unun tebai yoyinek anpakni panjilek ani do jigi yomisat. Do anpakgo panjilek ak do pi tebai anek but tobil abi.

20 Nandaki! Nak yomakon agek yoma domon tidanek yan yosot: Nak yutnon tagi wiken? Amin kinda tekno nan-

daneq yoma witdaljak kan, nak wigiko unun gat egek jap nonden.

21 Amin kinda emaron teban tosak kan, unun amin do yan dagan ibo kila amin madep yityit tamonokon nak gat kisi yitden. Kalip nak da emaron teban tanek Datno gat kisi kila amin madep yityit tamonikon yikgim unuden yitden.

22 Amin mirakni ton da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani."

Sipsip Monin da Kwen Kokupmon Papia Kinda Witdalakwan Miktin Aminon Yo Yokwisi Noman Tokdan

(Kilapmi 4-11)

4

*Kwen Kokupmon Pinjkop
gawak iman*

1 Unun da kwenon aeno kanapbo Kwen Kokupmon yoma kinda witdal kigit da tanban kagim. Kanapbo amin unun kalip nak do kwen da yan tebaisi yan tidanek yan namgut unun da yan yagit, "Idon winaki yo morap don altokdan goliko."

2 Nayinban unudon gin Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugagit. Anakwan Kwen Kokup kila amin madep yityit tamo kinda

tanban kagim. Unun tamokon amin kinda yikban kagim.

³ Unun amin tip jaspae ae tip gami konilian da yan tenjenagit. Kilap ban kinda da kila amin madep yityit tamo unun anawasigit. Kilap ban kildani unun tip kalikaligi emeral yan.

⁴ Kila amin madep yityit tamo 24 kabi da kila amin madep yityit tamo unun anawasijek tanba pindakgim. Unun tamokon kila amin 24 kabi da yikgwit.* Unun kila amin imalni kwakwagi ban pawit, ae busunikon pelit kildani ton gol ban wasanbi ban pawit.

⁵ Kila amin madep yityit tamokon da mal dakon tenjeni da yangwit. Anakwa nandanapbo wuwik madepsi noman tanakwa kiririn agit. Kila amin madep yityit tamo noman da kalin 7 kabi sowit. Kalin unun Pinjokop dakon wupni 7 kabi.

⁶ Kila amin madep yityit tamo noman da yo kinda tagit, unun tap idap daman glas ban wasanbi yombem, ae wagil kwakwagisi.

Yo 4 kabi egip egipmi ton unun kila amin madep yityit tamo dakon ilenji 4 kabikon akgwit. Yo 4 kabi unun burikon ae manjikon kisi dabil morapmi da giptimi kisi ilimikgwit.

⁷ Yo egip egipmi ton kinda unun laion yombem. Ae

kinda unun bulmakau wili yombem. Ae kinda unun tomno dabilni amin dakon yombem. Ae kinda unun singin madep kwen agegisak yombem.

⁸ Yo 4 kabi egip egipmi ton kalon kalon unun kisi piri 6 kabi tan yomin yomin awit. Anakwa giptimi kalon dabil morapmi da ilimikgwit. Ae piri da mibilgwan kisi tawit. Gildari ae kalbi kisi ak nandari mini yan yon,

“Telagi, telagi, telagi.

Amin Tagi Pinjokop
Tapmim Ami kalipsi
egipgut,
ae abisok egisak,
ae don apdisak,
unun telagisi” yan yon.

⁹ Yo egip egipmi ton kabi unun da Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak ae egip egip dagok dagogi mini egisak unun do kisik kisik madepsi anek mani awigek ya yan iyan. Bisapmi bisapmi yo 4 kabi egip egipmi ton unun yan anakwa

¹⁰ kila amin 24 kabi da Amin unun kila amin madep yityit tamokon yikdak unun da buron man pokgon. Man pagek egip egip dagok dagogi mini egisak Amin unun gawak iman. Ae pelitni kildani ton gol ban wasanbi unun kila amin madep yityit tamo tosok unudon noman ilik yopmanek kap yan yon,

¹¹ “Amin Tagi Pinjokopin,

4:3: Esi 1.28   **4:4:** PA 3.18   * **4:4:** Unun kila amin unun anjelo man madepni ton kabi kinda do yosok.   **4:5:** Esi 1.13; Sek 4.2; PA 1.4; 8.5; 11.19; 16.18   **4:6:** Esi 1.5-10,22; 10.14   **4:8:** Ais 6.2-3; Esi 1.18; 10.12   **4:10:** PA 19.4

gak da yo morap galak-
tokgokon wasagil da
abisok tonj.

Yañ agil do miñat amin
morap kisi da gak do
kisik kisik madepsi
añek mango awigini,
ae tapmingo madepsi
da yongamgwan pinji
egipni kañ tagisi.”

5

*Jon da papia kinda kili
sopgwit kagit*

¹ Amin unun kila amin
madep yityit tamokon yikgit
unun kisitni amin tet do papia
gironjikbi kinda tanban kagim.
Papia unun teri teri kildani
tonj, ae kendol pakbi bañ
kosiri 7 kabi añteban abi.

² Ae añelo tapmimi tonjsi
kinda kañapbo gen papmon
da yañ tidañek yañ yagit,
“Namin amin kilegisi kinda
dasi kendol pakbi bañ
pañteban abi pakdegek papia
tagi witaljak?”

³ Mani amin Kwen Kokup
ekwañ, bo ae miktimon
ekwañ, bo ae miktim da
mibiligwan ekwañ kinda
da papia unun aripmi dima
witaljak bo ae aripmi dima
kosak.

⁴ Nak papia unun amin
kinda da aripmi dimasi
witaljak bo ae kosak yañ
kañek kunam madepsi
sañbek sañbek morapmi
tagim.

⁵ Yañ añaapbo kila amin
kabikon da kila amin kinda

da yañ nayigit, “Gak kunam
dima takgi. Koki! On Laion
Juda amin kabikon altagit,
unun Dewit dakon babinikon
gugi unun da don noman
tañ wigit. On Laion emaron
teban tagit. Yañ agit do
unun da papia kendol pakbi
bañ kosiri 7 kabi pañteban
abi unun pakdegek tagi
witaljak.”

Jon da Sipsip Moniñ kagit

⁶ Yañ nayinakwan Sipsip
Moniñ kinda akban kagim.
Unun paret ak do si añakba
kinakgit yombem. Unun
kila amin madep yityit tamo
da binapmon agakwan yo 4
kabi egip egipmi tonj gat ae
kila amin gat da angwasiwit.
Sipsip Moniñ unun jomni
7 kabi, ae dabilni 7 kabi.
Dabilni unun Pinjop dakon
wupni 7 kabi. Unun Pinjop
da yabekban miktimi miktimi
kinj mudawit.

⁷ Kili Sipsip Moniñ da kila
amin madep yityit tamokon
kinj Amin yikgit da kisiri
amin tet do papia tagit unun
abidagit.

⁸ Papia unun abidanakwan
yo 4 kabi egip egipmi tonj,
ae kila amin 24 kabi gat da
Sipsip Moniñ da kapmatjok
mañ pakgwit. Kisisi kalonj
kalonj gita moniñni gat ae gol
idapni gat timik timik awit.
Gol idapmon yo kibañi tagisi
tugawit, unun Pinjop dakon
miñat amin kabiyoo dakon
bisitni.

9 Yan anek kap kalugisi
kinda yan yawit,

“Gak da papia gironjikbi
abidanek kendol pakbi
ban panjeban abi unun
aripmi tagi pakdekgi.

Nido gikba kimagek yaw-
igo nan minjat aminyo
Pinjkop do im do anek
yuman nagil.

Asi, amin mibili mibili ek-
wan,

ae geni mibili mibili,
ae giptimni mibili mibili,
ae miktimi miktimi ek-
wan kisi yuman nagil.

10 Yuman nanek amin kila ani
do manjin yopgul,

ae nin dakon Pinjkop
dakon oman ani do
mukwa sogok amini
manjin yopgul.

Unun da kila amin madep
egek miktimon amin
kilani akdan.”

*Sipsip Monin dakon man
anjisiwit*

11 Kili aeno kan egapbo
anjelo morapmisi dakon geni
nandagim. Unun anjelo dakon
tilakni milion morapmisi ae
tausen morapmisi da arip.
Unun anjelo kila amin madep
yityit tamo ae yo egip egipmi
tonj ae kila amin kabi ban
panjwasinek akgwit.

12 Yan tidanek kap kinda
yan yawit,

“Sipsip Monin on kalip anakba
kimakgit.

Unun da man madep gat,
ae yo tagisisi morap gat,
ae nandak nandak tagisi
gat,

ae tapmimi wukwisi
unun kisi tagi timitjak.

Amin morap kisi da mani
anjanek kisik kisik an
iminjek ya yan iyini kan
unun kilegisi.”

13 Ae yo morap Pinjkop da
wasagit unun dakon geni kisi
nandagim. Yo morap Kwen
Kokup ekwan, ae miktimon
ekwan, ae miktim kagagwan
ekwan, ae tap kaga ekwan
kisi dakon geni nandagim.
Unun da yan yawit,

“Amin unun kila amin madep
yityit tamonikon
yikdak,

ae Sipsip Monin gat kisi,
nin jil dakon tilim gat ae
tapmim gat pindagek
kisik kisik anek dagok
dagogi mini man
madep damamanj.”

14 Anakwa yo 4 kabi egip
egipmi tonj unun da yan yawit,
“Unun asi.” Yan yanakwa kila
amin kabi da manj pagek
gawak yomgwit.

6

*Sipsip Monin da kendol
ban papia sonj anjeban awit
unun pakdekgit*

1 Nak kanapbo Sipsip Monin
da papia gironjikbi abidanek
kendol pakbi ban kosiri
7 kabi panjeban abi unun
mibiltok nani pakdekgit.
Pakdegakwan yo egip egipmi
tonj 4 kabikon da kinda gen
yagit. Geni unun kiririnj da
yan yagit, “Gak op.”

² Aeno kanjek os kwakwagi kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda obipni abidanjek yikgit. Unun amin do kila amin madep dakon pelit kinda imgwit. Iba emaron teban tagit da tilagon kigit. Kinjek emat morapmi sigin anek teban token yanjon da nandanjek kigit.

³ Sipsip Moninj da kendol pakbi ban papia anteban abi 2 unun pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi tonj 2 unun da yagit, "Gak op."

⁴ Yanjakwan os gami kinda apban kagim. Unun da kwenon amin yikgit unun do tapmim ibi. Unun tapmim unun on miktimon yawori tosok unun pandagosak dakon tapmim. Pandaganban amin da notni dapman dapman anek kimotdan. Unun pi asak do emat agak siba madepsi kinda imgwit.

⁵ Kili ae Sipsip Moninj da kendol pakbi ban papia anteban abi 3 unun pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi tonj 3 unun da yagit, "Gak op." Yanjakwan os pilisi kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda yikgit, unun jap kokwin agak yo kinda kisirikon abidagit.

⁶ Anjakwan amin dakon tek yombem kinda nandanapbo yo egip egipmi tonj 4 kabikon da yan yagit, "Amin kinda gildat daman kinda dakon pi asak dakon tomni timitjak unun wit yigi moninisok kinda gin abidosak, bo bali

kwoba kapbi gin timitjak. Mani gak olip nelak gat ae wain gat dima pantasik abi."

⁷ Sipsip Moninj da kendol pakbi ban papia anteban abi 4 unun pakdekgit. Pakdegakwan nandanapbo yo egip egipmi tonj 4 da yan yagit, "Gak op."

⁸ Yanjakwan os kilonkiloni kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda yikgit unun mani Kimot. Amin Kili Kimakgwit Dakon Kokupni unun kapmatjok da yolgit. Amin miktimi miktimi ekwan kokwin 4 kabi anek kabi kinda dapbal kimotni do tapmim yobi. Diwari emat agak siba ban dapbal kimotni, ae diwari jap do madepsi anek kimotni, ae diwari sot yokwisi da timitjak, ae diwari jon bit kilapyo da dapman noni.

⁹ Sipsip Moninj da kendol pakbi ban papia anteban abi 5 unun pakdekgit. Pakdegakwan amin kimakgwit dakon wupni alta da mibilgwan pindakgim. Kalip unun amin da Pin kop dakon gen tebaisi abidanjek unun dakon yan tenjenok anakwa uwal da dapba kimakgwit.

¹⁰ Amin wup unun da tebaisi yan tidanjek yan yawit, "Amin Tagi Tapmim Ami, gak telagisi egisal, ae anpakgo wagil bamisi gin. Nin bisap nianyasi gak do jomjom anapno miktim amin gen pikon yopmanjek yawinin dakon kobogi yobi?"

11 Yanba unun amin do paba pigik dubagi kwakwagisi kalon kalon yominek yan yoyiwit, “Ji jomjom pisipmisok ani. Uwal da oman amin pi isalji gat, ae notji gat dapdan. Ji dikba kimakgwit, yan gin dapba kimotdan. Amin nian da dapdan unun Pinjkop da kili manjigit. Uwal da unun kisisi dapman mudanakwa don Pinjkop da yawisi dakon kobogi yomdisak.”

12 Sipsip Monin da kendol pakbi 6 papia anteban awit unun pakdekgit. Pakdegakwan miktim wudip madepsi agit. Anjakwan gildat dabil yik garan yombem pilisi agit, ae kanek gimanisi yawi yombem agit.

13 Anjakwan gik kundukon ton miktimon mawit. Gik mawit unun pik kindap dakon sopmi dima pek tanakwa mirim da pisonakwa mon unun da tilak mawit.

14 Anjakwa papia gironjik yopmanjaman, unun da tilagon kundu si kin pasilgit. Anjakwan kabap gat ae tap binap miktim tim ton unun tamoni yopman degek duwalik kiwit.

15 Anjakwa miktim dakon kila amin madep gat, ae amin man madepni ton gat, ae emat amin dakon mibiltok amini gat, ae yoni morapmi amin gat, ae amin tapmimi ton gat, ae oman amin, ae amin morap isal ekwan,

unun kisisi pasal kin tip gobpatgwan ae kabapgwan tip madep ton unun da nibiligwan pasil do kiwit.

16 Anek kabap gat ae tip gat do yan tidanek yawit, “Ji nin da kwenon man witjin nimanakwa pasili egipnerj. Pasili egapno Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak unun dima nindasak, ae Sipsip Monin butjap damani nandanek kobogi yokwi dima nimjak.

17 Amin do butjap madepsi nandanek kobogi yokwisi yomdamal dakon gildat madep kili unun abik. Namun amin dasi tapmimni unun abin yipmanek tagi egipjak?”

7

Israel amin 144 tausen da Pinjkop dakon tilak abidawit

1 Unun da kwenon anelo 4 kabi miktim dakon kodigi 4 kabikon akba pindakgim. Mirim da miktim gat ae tap gat ae kindap gat dima pisoni yan do mirim 4 kabi unun tebaisi timikgwit.

2 Yan anjakwa anelo kinda gildat wisak tetgin da apban kagim. Unun da Pinjkop egip egipmi ton dakon tilak aminon yop do yo kinda abidanek apgut. Abinek anelo 4 kabi Pinjkop da miktim gat tap gat pantasik ani do tapmim yomgut unun do madepsi yan tidagit.

³ Yan tidaneḡ yan yagiṡ, “Ji miḡtim ae tap ae kindap tepmiṡi paṡtasik ak do dima nandani. Mibiltok Piṡkopnin dakon tilak pi monjini da iṡamon yopdamaṡ. Yan aṡapno don yo morap tagi paṡtasik ani.”

⁴ Ae nandaṡapbo amin tilak timikḡwit dakon tilak yanba nandagiṡ. Israel amin kabi morap da binapmon amin 144 tausen da tilak uṡun timikḡwit.

⁵ Juda amin kabikon amin 12 tausen da timikḡwit.

Ae Ruben da kabikon 12 tausen
ae Gat da kabikon 12 tausen

⁶ ae Ase da kabikon 12 tausen
ae Naptali da kabikon 12 tausen
ae Manase da kabikon 12 tausen

⁷ ae Simeon da kabikon 12 tausen
ae Liwai da kabikon 12 tausen
ae Isaka da kabikon 12 tausen

⁸ ae Sebulan da kabikon 12 tausen
ae Josep da kabikon 12 tausen
ae Benjamin da kabikon 12 tausen.

Uṡun amin da Piṡkop dakon tilak timikḡwit.

Miṡat amin morapmi da Piṡkop gawak imḡwit

⁹ Ae uṡun da kwenon amin morapmiṡi pindagiṡ, uṡun manjiri mini. Amin uṡun amin kabi kabi egi egi aṡ uṡun morap kisi dakon. Ae miḡtim morap kisi, ae giṡtim

mibili mibili, ae gen mibili mibili uṡun kisi kila amin madep yityit tamo, ae Sipsip Monji da iṡamon akḡwit. Uṡun ilikba pigik kwakwagiṡi ae dubagi baṡ pawit. Ae kisirikon jobbaṡ tam baṡ timikḡwit.

¹⁰ Uṡun amin kabi madep tebaisi yan tidaneḡ yan yawit, “Piṡkopnin kila amin madep yityit tamonikon yikdak, ae Sipsip Moniṡ kisi uṡun daḡin nin yokwikon baṡ timikbal tagiṡi ekwamaṡ.”

¹¹ Aṡakwa aṡelo morap kila amin madep yityit tamo, ae kila amin, ae yo 4 kabi egiṡ egiṡmi toṡ uṡun paṡwasineḡ akḡwit. Ageḡ kila amin madep yityit tamo kaṡek maṡ pageḡ tomno dabiṡni miḡtingwan yopmaṡek Piṡkop gawak imḡwit.

¹² Aṡek yan yawit, “Uṡun asi! Nin dagok dagogi mini Piṡkopnin do ya yan iyineḡ kisik kisik madepsi aṡek man madepni do yan teṡteṡoneṡ.

Dagok dagogi mini nandaṡ kokwini tagiṡi, ae tapmiṡ madepni taṡ imdiṡak. Uṡun asi!”

Uṡun amin kabi dakon tepmi kili uṡun mudosok

¹³ Kila amin kabikon da kindi da yan nayigiṡ, “On amin ilikba pigik dubak kwakwagi payiṡ uṡun

namin? Ae dukwan da aben?”

¹⁴ Yanban iyigim, “Amin tagi, gaga nandisal.”

Yanapbo yan nayigit, “On amin uwal da kisiron jigi tepmiyo madepsi pawit da abisok tagi ekwan. Imalni Sipsip Moniɗ dakon yawi ban suganba kwakwagisi awit.

¹⁵ Yan awit do anek Piɗkop dakon kila amin madep yityit tamokon noman ak-gaɗ. Gildari ae kalbiyo Telagi Yut Madepnikon egek omani an iman. Piɗkop kila amin madep yityit tamokon yikdak, iyi unun gat egek pan-kutnosak.

¹⁶ Jap do ae dima akdan, ae pakbi do dima akdan. Gildat da giptimni tebai dima pindatjak, ae yo kinda da giptimikon pindakban tedepmi dima nandakdan.

¹⁷ Nido, Sipsip Moniɗ kila amin madep yityit tamo da binap yikdak, unun da kila amini egipdisak. Anek pakbi egip egipmi ton da dabilikon unudon pan-kikdisak. Anakwan Piɗkop da dabil pakbini kisisi wiririkban kunam sanbenek dima tatdan.”

8

Sipsip Moniɗ da kendol pakbi ban pan-teban abi 7 unun pakdekgit

¹ Sipsip Moniɗ da kendol pakbi 7 papia anteban awit unun pakdekgit. Pakdegakwan Kwen Kokupmon wayini

minisi tagit. Yan tanakwan wigi 30 minit da tilak agit.

² Ae koko anelo 7 kabi Piɗkop da inamon akgan unun do kwen 7 yan yoba timikgwit.

³ Anakwa ae anelo kinda alta da kapmatjok pan-ki akgit. Unun anelo gol idap kinda yo kibani tagisi unudon idawik mukwa kibani tagisi sok do abidagit. Anakwan yo kibani tagisi morapmisi imgwit. Iba Piɗkop dakon amin dakon bisit gat timik kakwanek alta gol ban wasanbi Piɗkop dakon kila amin madep yityit tamokon noman tosok, unudon mukwa son imgut.

⁴ Yan anakwan mukwa kibani tagisi gat, ae Piɗkop dakon amin dakon bisitni gat, anelo da kisiron da Piɗkop da inamon wigiwit.

⁵ Anakwa anelo da kindap altakon tagit unun abidan mukwa soksok idapgwani yopban tugaɗba kindap maban miktimon mawit. Miktimon manakwa mal dakon tenjeni da yangwit. Anakwa nandanapbo wuwik madepsi noman tanakwa kiririn agit, ae miktim wudip agit.

Anelo 4 kabi da kwen pisowit

⁶ Anakwan anelo 7 kabi unun kwen 7 kabi timikgwit unun pisok do tagap tawit.

⁷ Anelo mibiltok akgit unun da kweni pisonakwan ais ae kindap ae yawi gat pan-kolop

abi gat kisi miktimon mawit. On miktim daman ae kindapyo kokwin aba kabi kapbi anakwa miktim kabi kindasogit, ae kindap dakon kabi kindasogit. Ae jon kaluk kalugi kisisi son mudawit.

⁸ Ae anjelo unun da bunon nani kweni pisogit. Anakwan yo kindasogit kabap madepsi yombem si sonakwan, maba tap kaga pigi magit. Unun tap kokwin aba kabi kapbi anakwa kabi kindasogit yawi dagagit.

⁹ Ae yo egip egipmi ton tap kagagwan ekwan unun kokwin aba kabi kapbi anakwa kabi kindasogit si kimakgwit. Ae tap wakga yo kisi kabi kapbi kokwin anakwa tap wakga kabi kindasogit wagilsi tuwil ki tasik tawit.

¹⁰ Ae anjelo 3 kweni pisogit. Anakwan gik madepsi kindasogit kalij da yan sonjek kundu yipman abij magit. Unun pakbi madep madep pokgon unun kabi kapbi yan kokwin awiron kabi kindasogit magit. Ae pakbi dabilon magit.

¹¹ Gik unun dakon mani unun Yo isipmi ae Emari Ton. Unun abij pakbi kabi kindasogit manakwan pakbi unun isipmisi agit, do amin morapmisi pakbi unun nanjek kimakgwit.

¹² Ae anjelo 4 kweni pisogit. Anakwan gildat ae kanek ae gikyo unun kokwin aba kabi kapbi anakwa gildat kabi kindasogit ae kanek kabi kindasogit ae gik morap dakon kabi kindasogit

panupbal anakwan pilin tuk awit. Yan awit do gildari dakon ae kalbi dakon tenjenti tagi dima tenjentaawit.

¹³ Unun da kwenon singin madepsi kindasogit kwen binap akwan kagim. Singin unun madepsi yan tidanjek yan yagit, “Bupmisi, bupmisi, bupmi madepsi miktimon ekwan amin. Anjelo kapbi kweni pisokdan, anakwa miktimon amin jigi madepsi pakdan.”

9

Anjelo 5 kweni pisogit

¹ Anjelo 5 unun kweni pisonakwan gik kindasogit kundukon da abij miktimon kili magit kagim. Gapma dubagisi ae kidagi mini unun dakon yoma witdal unun gik do imgwit.

² Anakwa gik da gapma unun witdalakwan unun gapmagwan da kindasogit madepsi sosok dakon mukwa da wigit. Mukwa gapmagwan da wigit unun da gildat dabil gat ae kundu gat dakon kosit sopmanakwan pilin tuk agit.

³ Anakwan pilak pilak da mukwa kagagwan da miktimon mawit. Unun pilak pilak do skopion dakon tapmim yomgwit.

⁴ Pilak pilak unun yan yoyiwit, “Ji jon gat, ae yo mibili mibili miktimon kwan gat, ae kindasogit gat unun dima panupbal ani. Ji amin Pinjokop

dakon tilakni injamikon mini unjun ban gin panjupbal ani.

⁵ Ji unjun amin tepmi pi madepsi kanek 5 da butgwan tagi yomni, mani dima dapba kimotni." Tepmi pi yomni unjun skopion da amin injinj yoba tepmi madepsi pan unjun da tilagon yomdan.

⁶ Unjun bisapmon amin kimot do kosit wisik akdan, mani kimot dima kokdan. Kimot do tagisi nandakdan, mani sigin egipdan.

⁷ Pilak pilak unjun os amin da emat do panthagap an yombem pindakgim. Busunikon pelit gol ban wasanbi yombem da tan yomgwit. Tomno dabilni unjun amin dakon yombem.

⁸ Busun dangwani unjun dubagisi minat dakon yombem, ae geni unjun laion dakon yombem.

⁹ Paba pigik ain yombem ban pibiri witjiwit. Piri unjun karis morapmi os da emaron kik do ilik pawilakwa wuwik madepsi noman ton unjudej awit.

¹⁰ Paljigi skopion dakon yombem, pakbi emari ton aminon yopban pigini dakon kisikni paljigikon tan yoman. Kanek 5 yan amin tepmi madepsi yomyom dakon tapmim tan yoman.

¹¹ Gapma dubagisi kidagi mini dakon aneloni da kila amin madepni egi yomgut. Ibru genon da unjun anelo do Abadon yan yawit. Ae Grik genon da Apolyon yan yawit.

Unjun gen dakon mibili: Yo Morap Panjasik Ak Amin.

¹² Jigi mibiltok altogi, kili unjun altan mudak. Nandabi. Jigi bamori don noman tokdamal.

Anjelo 6 kwenji pisogit

¹³ Anjelo 6 kwenji pisonakwan gen kinda noman tanban nandagim. Alta gol ban wasanbi, Pinjop da injamon tosok, unjun dakon kodigi 4 kabikon jom 4 kabi tawit unjudon da yagit.

¹⁴ Gen unjun altagit da anjelo kwen abidagit unjun yan iyigit, "Anjelo 4 kabi pakbi madep Yupretiskon panjeban awit da ekwan unjun wital yopbi kini."

¹⁵ Yanban anjelo 4 kabi unjun kin amin morap miktimon ekwan unjun kabi kapbi kokwinigek, kabi kind si dapba kimotni do wital yopgut. Anjelo kabi unjun kili noman tawit da pi unjun ak do awa ae gildat, kanek, ae bilakyo dogin jomjom awit.

¹⁶ Ae nandanapbo emat amin oskon yikgwit dakon tilakni yawit, unjun 200 milion yan. Tilakni nandanapbo yawit.

¹⁷ Unjun dipmin yombem kanek os gat ae amin os kwenon yikgwit, unjun yan pindakgim: amin unjun emat dakon yikimalyo pawit. Paba pigik unjun gami, ae pili, ae kilonkiloni ban pawit. Os dakon busunji unjun laion dakon busunji yombem. Anakwa os da gen kagagwan

da milen asip ae mukwa ae salfa tip si sojek wiwit.

¹⁸ Unjun amin kokwin kabi kapbi anek, yo yokwi kapbi unjun os da gen kagagwan da altawit da minat aminyo kabi kinda dapba kimakgwit.

¹⁹ Os unjun dakon tapmimni gen kagani gat ae paljigi garon tawit. Paljigi unjun tunjon amin emari tonj yombem. Paljigi diwarikon tunjon amin dakon busunji tonj, do unjun banj amin panjupbal awit.

²⁰ Amin diwari unjun yo yokwisi kapbi da dima dapba kimakgwit amin but tobil dima awit. Konj gat ae kokup kidat iyi kisit da wasawit gat sigin gawak yomgwit. Kokup kidat unjun gol ae silwa ae ain kinda mani bras ae tip ae kindap banj wasawit, unjun dima sinjonj ae gen dima nandanj ae kosit dima akwanj.

²¹ Unjun amin da amin diwari dapba kimakgwit, ae sot mawomyo anek yo tapmimi tonj diwari pawilgwit, ae yumabi awit, ae amin diwari dakon yo kabi panjisibiwit. Mani but tobil anek yo unjun yop do dima nandawit.

10

Anjelo da papia Jon do iban nagit

¹ Ae kanapbo anjelo tapmimi tonj kinda Kwen Kokup da pigit. Unjun giptimi gikwem nanj wamgut, ae busunji da kwenon kilap banj kinda tagit.

Tomno dabilni gildat da yan tenjentagit. Anjakwan kandap bamotni milen asip yombem.

² Unjun anjelo papia gironjikbi moninj kinda kisirikon abidagit, ae papia unjun witald kwi da tagit. Unjun kandapmi amin tetgin do tap kwenon yipgut, anek kandapmi teri kinda miktimon bamagit.

³ Anek laion da madepsi yan tidonj, unjuden madepsi yan tidanjakwan kiririnj 7 kabi da madepsi yawit.

⁴ Kiririnj 7 kabi yanakwa gen yawit unjun mandak do agim, mani Kwen Kokupgan da tek kinda yan noman tagit, “Kiririnj 7 kabi dakon gen unjun nandak nandakgokon gin toni. Dima mandabi.”

⁵ Kanapbo anjelo tap idapmon ae miktimon bamanj akgit, unjun kisiri amin tetni Kwen Kokup gin do anenakgit.

⁶ Anjenagek gen yan anteban agit. Pinjkop egip egip dagok dagogi mini egisak, kundu gat ae yo morap kundukon tonj, ae miktim gat ae yo morap miktimon tonj, ae tap gat ae yo morap tap kagagwan tonj unjun wasagit Amin da manon gen yan anteban anek yan yagit, “Bisap kili unjun mudokdisak. Pinjkop ae sanjenek jomjom dima akdisak.

⁷ Anjelo 7 kwenj pisonjakwan Pinjkop da yo ak do yagit da pasili tonj, unjun panjalon aban bami tonj akdisak. Unjun gen

kalipsigwan kombi amin pi monjini do yomgut.”

⁸ Anjelo yan yanjakwan tek unjun Kwen Kokup da aeni noman tanjek nayigit, “Gak kin anjelo unjun tap idapmon ae miktimon baman akdak da kisiron papia tosok unjun abida.”

⁹ Nayinban kin anjelo yan iyigim, “Papia monin unjun nak do nam.” Iyiko yan nayigit, “Abidanek na. Gen kagagokon kaban dakon pakbini yombem galagini tagisi akdisak, mani but kagagowan emat akdisak.”

¹⁰ Yanjakwan papia unjun kisirikon nan abidanek nagim. Nanek gen kaganokon kaban pakbi yombem galagini tagisi nandagim, mani si nan mudanek butnogwan emat aban nandagim.

¹¹ Ae yan nayigit, “Gak aego minjat amin morapmikon, ae miktim morapmikon, ae amin geni mibili mibili yonon, ae kila amin madep morapmikon yo noman tokdan, unjun do kombi gen yoki.”

11

Amin bamori da Pinjkop gen yan tenjenagimal

¹ Amin kinda da tilak yopyop kindap kirin kinda naminek yan nayigit, “Gak pidanek Pinjkop dakon telagi yut gat ae alta gat tilak yopman. Yan anek amin unjun

yutgwan Pinjkop gawak iman unjun manjiki.

² Mani tamo wanga da tosok unjun Amin Nwakjwari Kabi da egipni do parekbi, do unjun tilak dima yipbi. Unjun amin kabi da abin Pinjkop dakon telagi kokup pap pabin yopmanek kila tebaisi anek bamanakwa kanek 42 yan akdisak.

³ Anakwa nak da amin bamori unjun geno yan tenjenonjil do tapmim yoben. Amin bamot unjun bupmi dakon yik imalyo ban pakdamal. Anek nak dakon gen yan tenjenanakwal gildat 1,260 yan akdisak.”

⁴ Amin bamot unjun miktim daman dakon Amin Tagini da inamon olip kindap bamot ae lam bamot akgamal unjun mani.

⁵ Uwalni da yo yokwi an yomni kan, kindap gen kaganikon da noman tanjek sonba mini an. Asi, amin di unjun amin bamot yo yokwi an yomni kan, kosit yanon da si kimotdan.

⁶ Unjun amin bamot kundu kosit sopman ibal kombi gen yonjil bisapmon sikak dima moni dakon tapmim tan yoman. Ae pakbi kulabik abal yawi dagoni dakon tapmim kisi tan yoman. Ae miktim aminon wasok mibili mibili abal amin yokwi toni dakon tapmim kisi tan yoman. Yo unuden galaktoknikon tagi anjil.

⁷ Pinjkop dakon gen yan tenjeran anki wasip anjakwal, jon kilap yokwisi kinda unun gapma kidagi mini yipman degek kwen wikdisak. Win amin bamot gat emat wamanek amin bamot pabin yopmanek dapban kimotdamal.

⁸ Anjakwan bumjotni unun kokup pap da kosit oba madepmon tokdamal. Kokup pap unun tilak anek mani Sodom ae Isip yan yon. Unun kokup pap unudon gin kalip Amin Tagini tilak kindapmon anakba kimakgit.

⁹ Amin mibili mibili geni mibili mibili yon, ae giptimni miktimi ekwaran da amin morapmisi da gildat kapbi ae gildat teri kinda amin bamot dakon bumjot pindatdan. Ae yum pindagakwa amin da bumjotni dimasi wayitni do yokdan.

¹⁰ Miktim amin da amin bamot unun kili wagil kunjwamal yan pindagek, but kwaktok nandanek notni do but galak yo yomdan, nido kombi amin bamot unun miktim amin tepmi madepsi yomgumal.

¹¹ Mani gildat kapbi gat ae gildat teri kinda kin mudarakwa, Pinjkop da egip egip mirim yipban amin bamot da butgwan pukwa pidan akgimal. Agakwal amin bamot pindakgwit amin unun madepsi pasalgwit.

¹² Anjakwa amin bamot unun

nandanakwal amin kinda da Kwen Kokupgwan da tebai yan tidanek yan yoyigit, "Jil idon winjil." Yanjakwan uwalni pindagakwa amin bamot gikwem kagagwan wigek Kwen Kokup wigigimal.

¹³ Wugakwal unudon gin wudip madepsi kinda anjakwan kokup pap dakon timi kinda tasik tagit. Anjakwan timi 9 kabi dagin tagi tawit. Unun wudip da amin 7 tausen yan dapban kimakgwit. Anakwa si egipgwit amin madepsi pasalek Kwen Kokup Pinjkop dakon man yan anjisiwit.

¹⁴ Kili jigi madepsi kosiri 2 kili unun mudak. Mani nandani, bisap pisipmisok egek jigi 3 noman tokdisak.

Anjelo 7 kwen pisogit

¹⁵ Kili anjelo 7 kweni pisogit. Anjakwan nandanapbo Kwen Kokupgwan da madepsi yan tidanek yawit, "Pinjkop Amin Taginin gat ae Kristoni gat, unun bamot miktimi miktimi dakon kila amin madep dagamal. Amin Tagi da kila amin madep dagok dagogi mini egi wugikdisak."

¹⁶ Anjakwan kila amin 24 kabi iyi da kila amin madep yityit tamokon Pinjkop da inamon yikgan, unun njakben anek tomni dabilni miktimon yopmanek Pinjkop gawak imgwit.

¹⁷ Anek yan yawit,

“Amin Tagi Pinjkop Tapmim
 Ami,
 gak abisok egisal,
 ae kalipsigwan egipgul.
 Tapmim madepgo
 abidanjek kila amin
 madep pigo wasanjek
 asal,
 do nin ya yan gayamanj.

- 18 Pinjkop do kuraktok an
 amin unun Pinjkop
 do butjap madepsi
 nandawit,
 mani gak da butjap
 madepsi pakdisal
 bisap kili unun noman
 tosok.
 Abisok amin kimakgwit
 gen pigokon opni
 dakon bisap.
 Abisok pi monjigo do
 tomni tagisi yomdisal
 dakon bisap.
 Unun kombi amin, ae
 gaga dakon minjat
 amin kabi, ae gak
 dakon man do pasalek
 ekwanj amin, unun
 amin mani tonj ae mani
 mini kisi do tomni
 tagisi yomdisal.
 Abisok minjat aminyo
 panupbal awit amin,
 unun panjasik aki
 dakon bisap.”

19 Kila amin da yan mu-
 danakwa, anjelo da Pinjkop
 dakon Telagi Yut Madep
 Kwen Kokup tosok unun
 witdalgwit. Anakwa Pinjkop
 dakon Sanjek Sanjek Kinam
 Telagi Yut Madepmon tanban
 kawit. Mal da dukwan
 dukwan yamanakwan kiririn

unun wuwik madepsi yagit.
 Anakwan miktim wudip
 anakwan ais morapmi sikak
 da yan mawit.

**Sunduk gat amin
 kabini gat wagilsi
 tasik tawit**
(Kilapmi 12-20)

12

*Jon da minjat gat ae nugim
 yokwisi madep gat pindakgit*

1 Kili kundukon tilak
 njwakjwarisi kinda noman
 tagit. Tilak unun yan: Minjat
 kinda gildat dabil nanj imali
 do wangut. Anakwan kanek
 kandapni da mukgwan tagit,
 ae gik 12 kabi da busunikon
 peliri do tanj ingwit.

2 Minjat unun monji kwapni
 tonj. Monji altok do anakwan
 tepmi nandanjek madepsi yan
 tidagit.

3 Ae kundukon tilak kinda
 gat noman tagit. Tilak
 unun yan: nugim yokwisi
 giptimi gami madepsi kinda
 noman tagit. Unun nugim
 yokwisi unun busunni 7
 kabi. Anakwan jomi 10 yan
 busunikon kwawit. Anakwan
 kila amin madep pelit 7 kabi
 da busunikon tawit.

4 Unun dakon paljigi da
 kundukon gik morapmi
 wiririkban miktimon mawit.
 Unun gik kokwin kabi kapbi
 anjek, unun dakon kabi kinda
 kisisi miktimon mawit.

Nugim yokwisi unun minjat
 unun da monji anjalak do agit
 unun da inamon akgit. Minjat

uḡun da monji anjalānban
monji uḡun si nok do jomjom
aneḡ akgit.

⁵ Anakwan miḡat uḡun
monji wili anjalagit. Uḡun wili
da kila agak dakon ain teban
abidaneḡ miḡat amin morap
miktimon ekwan uḡun kila
tebaisi akdisak. Miḡat monji
altanban uḡudon giḡn anan
kwen Piḡkop ae Piḡkop da
kila amin madep yityit tamo
uḡudon awigiwit.

⁶ Anakwa miḡat uḡun pasal
kiḡ miktim amini minikon
kigit. Uḡudon Piḡkop da
tamoni kili anḡnoman agit.
Uḡudon kilani aneḡ jap
imiḡakwa wigiḡildat 1,260 yan
asak.

⁷ Kili Kwen Kokup emat
madepsi kinda noman tagit.
Maikel gat aneḡo kabini gat
nugiḡm yokwisi madep uḡun
gat emat wangwit. Ae nugiḡm
yokwisi madep gat ae aneḡo
kabini kisi emat kobogi awit.

⁸ Mani emaron teban toni
dakon tapmim dima tan
yomgut, do Kwen Kokup ae
sanbenek dima egipgwit.

⁹ Piḡkop dakon aneḡo da
nugiḡm yokwisi madep maba
pigigit. Nugim yokwisi
madep uḡun kalipsigwan
egipgut, miktimon amin
morap yokwi ani do
pankewaldak. Mani kinda
Kon, ae mani kinda Sun-
duk yan yon. Uḡun maba
miktimon pigit, ae aneḡloni kisi
uḡun gat maba piwit.

¹⁰ Kili uḡun da kwenon nan-

danapbo Kwen Kokupgwan
da amin kinda da madepsi
yan tidaneḡ yan yagit,

“Abisok Piḡkopnin da miḡat
amin kabini yokwikon ban
timikdak. Tapmimni altan
tenteḡanekwan kila amin
madep yikdak. Anakwan
Kristoni man madepni gat
ae tapmimni gat abisok
timikdak. Nido, notnin
gen yan yomisak amin
abisok aneḡo da kili maba
pigik. Uḡun gildat kalba
ae kalbiyo Piḡkopnin da
iḡamon gen yan yomgut.

¹¹ Notnin egip egipni
pankutnok do dima nandawit.
Sipsip Moniḡ da yawikon,
ae Piḡkop dakon gen yan
tenteḡawiron da tapmim
panek emaron teban taneḡ
uwal abin yipgwit. Kimot do
pasol pasol dima awit.

¹² Kwen Kokup gat ae Kwen
Kokup ekwan amin morap ji
kisik kisik ani! Mani miktim
gat ae tap gat yagosil! Nido
Sunduk jikon kili pik. Pik
da bisap pisipmisok egipdisat
yan nandisak, do butjap
madepsi nandisak.”

¹³ Nugim yokwisi uḡun nak
maba miktimon pigim yan
kanek, miḡat uḡun monji wili
anjalagit uḡun anḡsopgut.

¹⁴ Mani nugim yipmanek
dubagikon miktim amini
minikon tagi pidan kisak
do sinḡin madepsi dakon
piri bamori uḡun miḡat
do imgwit. Uḡudon kiḡ
bilak kapbi ae bilak diwari

kinda egakwan kilani anakwa nugim yokwisi madep da aripmi dima anupbal asak.

¹⁵ Kili nugim yokwisi madep unun da pakbi gen kaganikon da wandikgit. Pakbi unun pakbi madepsi da yan pak abigek minat unun yolgit. Nugim yokwisi unun pakbi pak abigek minat unun anan abigakwan pasiljak yanon da agit.

¹⁶ Mani miktim da minat anpuluganjek gen kagani anan kinakwan nugim yokwisi madep da pakbi unun wandikgit unun miktim da si nan mudagit.

¹⁷ Anakwan nugim yokwisi madep unun minat do butjap madepsi nandagit, do minat unun dakon monji diwari gat emat wam do kigit. Minat dakon monji unun Pinjkop dakon gen teban morap guramik kimokgon, ae Yesu dakon gen yan tenjenanjek Yesu yolgan amin unun.

¹⁸ Nugim yokwisi unun tap idap da ilenikon akgit.

13

Jon kilap yokwisi bamori noman tagimal

¹ Ae kanapbo jon kilap yokwisi kinda tap kagagwan da noman tan wigit. Unun busunji 7 kabi. Anakwan jomi 10 kabi da busunikon kwawit. Anakwa kila amin madep dakon pelit 10 kabi jomikon tawit. Ae busunikon man tan tan awit. Man unun

Pinjkop jigilak mibili mibili yan imam dakon man da tawit.

² Jon kilap yokwisi unun kagim unun jon pusiket madep lepat yan yon, unun yombem. Mani kandapmi unun bea dakon yombem, ae gen kagani laion dakon yombem. Nugim yokwisi madep unun da iyi dakon tapmim, ae kila amin yityit tamoni, ae kila agak dakon yan dagok madepni, unun jon kilap yokwisi do imgut.

³ Unun jon kilap yokwisi dakon busunji kinda si kimori da tilak wudani tan imgut, mani aeni kibidagit. Anakwan miktimon minat amin morap kisi unun kan nimmimegek yolgwit.

⁴ Nugim yokwisi madep unun da jon kilap yokwisi do kila amin pi asak do yan mudan imik, do nugim yokwisi madep unun gawak imgwit. Ae jon kilap yokwiyi kisi gawak iminek yan yawit, "Namin amin jon kilap yokwisi yombem? Ae namin amin gat emat aripmi tagi wanjil?"

⁵ Pinjkop da yum kanakwan jon kilap yokwisi unun iyi do nandaban wigakwan Pinjkop do jigilak yan imgut, ae kanek 42 da aripmon pi unun asak dakon yan dagok Pinjkop da imgut.

⁶ Unun gen kagani witdalek Pinjkop jigilak yan imgut. Yan iminek Pinjkop dakon man, ae Pinjkop dakon kokup, ae amin

Kwen Kokup ekwanj kisi do manji gen yagit.

⁷ Pinjkop da yum kanjakwan Pinjkop iyi dakon minjat amin kabikon emat agit. Emat anjek dapmanjek pabinj yopgut. Unjun amin kisi dakon kila amin madep tagi egipjak, ae miktimi miktimi kisi, ae gen mibili mibili yonj kisi, ae giptimi mibili mibili kisi dakon kila amin madep tagi egipjak dakon yanj dagok anj ibi.

⁸ Pinjkop da miktim dima wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani dima mandagit, unjun amin da jonj kilap yokwisi gawak imdanj. Papia unjun Sipsip Moninj kalip anjakba kimakgit, unjun dakon.

⁹ Amin mirakni tonj da gen on pakyanjsi nandani!

¹⁰ Amin kinda dam tebanon pigisak do manjikbi kanj, unjun dam tebanon pigikdisak. Ae amin kinda emat agak sibakon kimotjak do manjikbi kanj, emat agak sibakon kimotdisak. Yo unjuden noman tanja, Pinjkop dakon minjat amin kabi butni yawori tanjakwa tebai agek nandanj gadatni tebaisi abidoni.

Jonj kilap yokwisi 2 unjun da miktim amin panjekwalgit

¹¹ Aeno jonj kilap yokwisi kinda gat kanjapbo miktim kagagwan da wigit. Unjun jomi bamori sipsip moninj dakon jom yombem. Ae gen yogokni unjun nugim yokwisi

madep kinda egisak dakon yombem.

¹² Jonj kilap yokwisi 2 unjun da jonj kilap yokwisi mibiltok nani dakon kila agak dakon tapmim kisisi yanj dagok anj imgut. Unjun tapmim nanj jonj kilap yokwisi mibiltok nani da injamon pi agit. Unjun tebaisi yoyinjakwan miktim gat ae minjat aminyoni gat da jonj kilap yokwisi mibiltok nani gawak imgwit. Jonj kilap yokwisi si kimori da tilak wudani tanj imgut mani wudani aeni kibidagit.

¹³ Jonj kilap yokwisi 2 unjun da wasok tapmimi tonj madep madep banj agit. Wasok tapmimi tonj kinda agit unjun yanj: Amin da dabilon wasok aban kindap si sonjek Kwen Kokup yipmanjek miktimon piwit.

¹⁴ Pinjkop da tapmim iminjakwan wasok tapmimi tonj morap jonj kilap yokwisi mibiltok nani da injamon anjek miktim amin panjekwalgit. Anjek jonj kilap yokwisi unjun kalip emat agak siba da anjakgit, mani abisok egisak gin, unjun dakon man yanj anjksik do kindap banj wupni pasini do tebaisi yoyigit.

¹⁵ Pinjkop da tapmim iminjakwan egip egip dakon mirim jonj kilap yokwisi dakon wupmi wasawit do iban gen yagit. Ae amin morap jonj kilap yokwisi dakon wupmi wasanji do dima gawak imni unjun da si

dapban kimotdan.

¹⁶ Jon kilap yokwisi 2 da tebaisi yoyinban amin morap dakon kisit amin tetnikon, ae inamnikon tilak kinda yipgwit. Amin isali, ae mani ton, ae yoni morapmi amin, ae yoni mini amin, ae oman amin dima ekwan amin, ae oman amin ekwan amin kisi tilak yopman yomgwit.

¹⁷ Do amin kinda unun jon kilap yokwisi dakon tilakni mini kan, aminon yuman nok dima asak, ae unudon yuman nok dima ani. Jon kilap yokwisi dakon tilakni unun iyi dakon mani, ae mani dakon namba.

¹⁸ Amin nandak nandakni tagisi da jon kilap yokwisi dakon namba pakyanji manjin nandisak. On unun amin dakon namba. Nambani unun 666.

14

Sipsip Moniḡ dakon miḡat amini kap kalugi yawit

¹ Nak aeno kanapbo, Sipsip Moniḡ Saion Kabap unudon akban kagim. Agakwan amin 144 tausen unun gat kisi akgwit. Sipsip Moniḡ dakon man gat ae Datni dakon man gat inamnikon mandabi.

² Ae nandanapbo wuwik tagisi kinda Kwen Kokupgan da apgut. Unun pakbi madep morapmi dakon wuwik yombem, ae kiririn madep da yan agit. Wuwik nandagim unun amin da

gita tidanakwa gen yon unun dakon wuwik yombem.

³ Kap kalugi kinda Pin kop dakon kila amin madep yityit tamokon yawit. Ae yo 4 kabi egip egipmi ton da inamon ae kila amin da inamon yawit. Amin 144 tausen yan Pin kop da miktimon miḡat aminyo da binapmon yokwikon ban yuman nan yopgut, unun kabi dagin kap unun tagi nandaba pisosak.

⁴ Unun amin kabi miḡat gat yumabi dima anek gwaljigi minisi egipgwit. Kokup morap Sipsip Moniḡ da kik do agit, unun yol awilgan gin. Unun Pin kop da miktimon amin da binapmon ban yokwikon ban yuman nan yopgut, do unun Pin kop da miḡat amin kabini mibiltoksi timikgit da yanji egipdan. Yan agit, do iyi gat ae Sipsip Moniḡ gat dakon miḡat amin kabi egipni.

⁵ Top gen kinda dimasi yawit. Gulusunni mini egipgwit.

Anelo kapbi da yan tenḡenok awit

⁶ Nak aeno kanapbo ae anelo kinda kwen binap kwan kagim. Unun da Gen Bin Tagisi dagok dagogi mini amin miktimon ekwan yoyin tenḡenosak do yabekbi. Miktimi miktimi miḡat amin kabi morap, ae geni mibili mibili yon, ae giptim kildani mibili mibili unun kisi do yabekbi.

⁷ Uñun da abin gen papmon da yan yagit, “Pin kop do pasal iminek man madepni yan anenotni, nido Pin kop da amin gen pikon yopjak dakon bisap madep kili abik. Pin kop kundu ae miktim ae tap ae pakbi dabil morap wasan yopgut unun gawak imni.”

⁸ Ae anelo kinda bujon yolgit unun da yan yagit, “Kokup madep Babilon unun kili tuwil kigit. Asi, unun kili tuwil kigit. Kokup madep Babilon amin da yumabi anpakni tebaisi tan yomgut. Ae minjat amin kabi morap miktimon ekwan unun kisi da yumabi anpak ani do tebaisi yoyin dekgwit. Unun awit unun wain morapmi yoba nawit yan yombem agit.”

⁹ Uñun anelo bamot da bujon ae kinda da abin gen papmon da yan yagit, “Amin kinda jon kilap yokwisi ae wupni gawak iminek tilakni injamikon ae kisirikon abidosak kan

¹⁰ wain kinda nokdisak. Wain unun Pin kop dakon butjap nan nokdisak. Wain unun pakbisi nan dima anyawot akdisak. Tomni yokwisi yomjak kapmon iyi dakon butjapni tagalban nokdisak. Unun amin Pin kop dakon telagi anelo kabi da injamon, ae Sipsip Monin da injamon tepmi madepsi pakdisak. Tip salfa tepmisi sosok unudon tepmi madepsi pakdisak.

¹¹ Kindap unun sonjakwan tepmi panigwan da mukwa mudok mudogi mini pidokdisak. Amin kinda jon kilap yokwisi ae wupni gawak iminek mani dakon tilak abidosok unun amin yik nandat dimasi asak. Gildari gildari ae pilini pilini tepmi pi mudok mudogi mini pakdisak.”

¹² Unun bisapmon Pin kop dakon minjat amin kabi butni yawori tanakwa geni guramikgan, ae Yesu tebaisi nandan gadan iman amin unun tebaisi atdo.

¹³ Kili nandanapbo Kwen Kokupmon da amin kinda da yan yagit, “Gen yan mandaki, ‘Abisok minjat amin kabi Amin Tagi nandan gadan iminek kimokgon ae don kimotni unun kisik kisik tagi ani.’” Ae Telagi Wup da yansi yosok, “Asisi, amin unun oman pi madepsi awit unun yipmanek yik yawot pani. Yan anakwa anpak kilegisi awit unun mandabi da ton unun da yolba kisi kini.”

Miktimon jap morap bami kili pik tawit, unun pakpak dakon bisap noman tak

¹⁴ Unun da kwenon nak gikwem kwakwagi kinda kagim. Unun gikwemon “amin dakon monji yombem kinda”

yikban kagim. Busunikon kila amin madep dakon pelit gol ban wasanbi kinda tagit,

14:8: Ais 21.9; Jer 51.7-8; PA 17.2; 18.23
14:12: PA 13.10

14:9: PA 13.12-17

14:10: WW 19.24;

Kap 75.8; Ais 51.17,22; Jer 25.15-16; Esi 38.22; PA 16.19; 20.10

14:11: Ais 34.10

14:14: Dan 7.13

ae kisitnikon jap bami pakpak siba geni tepmisi kindabidagit.

¹⁵ Ae anjelo kinda Pinjkop da Telagi Yut Madepmon da abigi amin unjun gikwemon yikgit unjun tebaisi yan tidañek yan iyigit, “Sibago abidañek jap bami tan balja. Miktimon jap morap kisi kili pik tan, do abisok jap unjun baljoki dakon bisap.”

¹⁶ Yanakwan amin unjun gikwemon yikgit unjun sibani abidañek miktimon jap pik tawit unjun baljagit.

¹⁷ Ae anjelo kinda gat Pinjkop dakon Telagi Yut Madep Kwen Kokup tosok unjun yipmanek wanga pigit. Unjunyo kisi jap bami pakpak sibani geni tepmisi kindabidagit.

¹⁸ Ae anjelo kinda alta yipmanek apgut. Anjelo unjun kindap sosok dakon kila agak dakon tapmim tan ingut. Unjun da anjelo jap bami pakpak siba geni tepmisi abigit amin gen tebaisi yanek yan iyigit, “Miktimon wain sop kili pik tan mudan, do gak sibago geni tepmisi unjun abidañek miktim dakon wain sop unjun mandañek timi kindakon gin panmuwukgi.”

¹⁹ Yanakwan anjelo sibani abidan miktim dakon wain sop mandañek panmuwuk yopgut. Yopmanek wain sop unjun baman til do baman til tamo madep kindagwan similgit. Baman til tamo madep unjun Pinjkop dakon

butjap dakon tilak asak.

²⁰ Unjun wain sop baman til tamo madep kokup pap da wanga tagit, wain sop unjudon baman tilgwit. Anakwa unjungwan da yawi madepsi pak abigek miktim kisi witjiban 300 kilomita da arip agit. Anakwan yawi winañ winañ os da gen kagakon ain tim tosok unjun da aripmon wigigit.

15

Anjelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi timikgwit

¹ Ae Kwen Kokupmon tilak masi masimi ae tapmimi tonji kinda noman tanban kagin. Anjelo 7 kabi pindakgin. Unjun da amin panupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit. Yo yokwisi unjun da mudanakwa ae yo kinda dima noman tosok, Pinjkop dakon butjapni wagil mudokdisak.

² Ae yo kinda tap idap madep yombem kagin. Unjun tap idapmon glas gat kindap gat iktagilbi. Tap idap glas yombem unjun da kidipminon amin morapmi akgwit. Unjun amin kabi emaron teban tanek jon kilap yokwisi gat ae wupni gat ae mani dakon nambani abin yipgwit amin. Unjun gita Pinjkop da yomgut unjun timikgwit.

³ Anjek Pinjkop dakon oman amini Moses gat, ae Sipsip Monin gat dakon kap yawit. Kap unjun yan: “Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami,

pi masi masimi tapmimi
tonjsi asal.

Amin kabi morap dakon
Kila Amin Madepni,
anjpakgo unun kilegisi
ae bamisi.

4 Amin Tagi, gak kalon
dagin telagisi egisal,
do namin da gak do
pasalek mango dima
yanj ankisisak?

Anjakgo kilegisi unun kili
altan noman tawit, do
miktim morap dakon
amin da abinek gawak
gamdan.”

5 Unun da kwenon aeno
sintoko Pinjkop dakon telagi
imal yutni Kwen Kokup tosok
unun witaldalgwit.

6 Anjelo 7 kabi unun amin
panjupbal ak do yo yokwisi 7
kabi timikgwit, unun Pinjkop
dakon yut yipmanjek wanga
piwit. Unun imal gwaljigi
minisi tenjenini tonj banj
pawit. Ae pibirikon imal
dak gol banj wasanji banj
panjwasinejek wamgwit.

7 Yo 4 kabi egip egipmi tonj
da kabikon kinda da idap
madep gol banj wasanji 7
kabi anjelo 7 kabi do yomgut.
Pinjkop, dagok dagogi mini egi
anjanj kisasak teban, unun dakon
butjapni unun idap madep-
mon tujan tawit.

8 Ae Pinjkop dakon tilimni
gat ae tapmimni gat dakon
mukwa Telagi Yut Madep-
mon tujan tawit. Amin kinda
da unjungwan aripmi dima
wigisak. Anjelo 7 kabi da yo

yokwisi 7 kabi banj pini aba
daganjakwa don wigigi.

16

*Idap madep 7 kabi Pinjkop
dakon butjapni tonj unun tagal-
gwit*

1 Nandanapbo Pinjkop da
Telagi Yut Madepgan tek
madepsi kinda nandagim.
Unun anjelo 7 kabi tebai yanj
tidanek yanj yoyigit, “Ji Pinjkop
dakon butjap unun idap
madep 7 kabikon tonj unun
pabidanj panjki miktimon
tagalni.”

2 Yoyinban anjelo mibiltogi
da idap madepni miktimon
tagalgit. Yanj anjakwan
wuda teban yokwisi tepmini
madepsi mibili mibili amin
jonj kilap yokwisi dakon
tilakni tanj yomgwit, ae
wupni wasanji do gawak
imgwit, unun da giptim timon
yikgwit.

3 Ae anjelo 2 idap madepni
tap idapmon tagalgit.
Tagalban tap idap amin
kili kimakbi dakon yawi
yombem agit. Anjakwan tap
kagagwan yo morap egip
egipmi tonj unun kimakgwit.

4 Ae anjelo 3 idap madepni
pakbi madep ae pakbi dabil
da kwenon tagalgit. Tagal-
ban pakbi morap kisi yawi
dagawit.

5 Anjakwan nandanapbo
anjelo pakbi kila agit unun
da yanj yagit, “Pinjkop, Telagi
Amin, gak abisok egisal, ae
kalipsigwan egipgul. Anjakgo

wagil kilegisi, do kokwin kilegisi anek yo yokwisi altan yomni do yagil.

⁶ Unun amin kabi da kombi amingo gat, ae minjat amin kabigo gat dapmanakwa yawini tayinigiwit. Yokwi unun awit do gak da yawi kolej yobi non. Yokwi awit dakon kobogi tagi timikgan.”

⁷ Ae nandanapbo altakon da amin kinda da yan tidanek yan yagit, “Amin Tagi Pinkop Tapmim Ami, gak da amin gen pikon anpakni kokwin an yomisal. Asisi, gen pikon yopyopgo unun wagil bamisi ae kilegisi gin asal.”

⁸ Kili anelo 4 da idap madepni gildaron tagalgit. Tagalakwan Pinkop da gildat do tapmim iminjakwan gildat da madep tanek amin son yomgut.

⁹ Gildat tepmisi sojek, amin unun obisi son yomgut. Anjakwan Pinkop ibipgwit. Pinkop da nandanakwan yo yokwisi unun altan yomgwit, mani but tobil anek mani dima yan ankisiwit.

¹⁰ Kili anelo 5 da jon kilap yokwisi dakon kila amin madep yityit tamokon idap madepni tagalgit. Tagalakwan amin morap jon kilap yokwisi da kila agit, unun pilin tuk madepsi altan yomgut. Tepmi madepsi nandanek meli injiwit.

¹¹ Tepmi madepsi pawit, ae giptimnikon wuda tawit, unun do nandanek Kwen

Kokup dakon Pinkop ibipgwit. Mani anpak yokwisi awit unun but tobil anek manji yom do dima nandawit.

¹² Ae anelo 6 da idap madepni pakbi madep Yupretiskon tagalgit. Tagalban pakbi wagilsi kibidanakwan amin tagi madep gildat da si wisak tetgin da opni do kosit anjroman agit.

¹³ Ae kon kapbi mengak yombem pindakgim. Kinda unun nugim yokwisi da gen kagakon da wigit, ae kinda unun jon kilap yokwisi da gen kagakon da wigit, ae kinda kombi amin toptopmi da gen kagakon da wigit.

¹⁴ Unun kon yokwisi kabi wasok tapmimi ton mibili mibili awit. Unun miktimi miktimi dakon kila amin madepni do dukwan dukwan kiwit. Unun kin kila amin madep timikba emat amini gat abin muwukba, Pinkop Tapmim Ami da amin gen pikon yopdisak dakon bisap madepmon Pinkop gat emat wam do muwutdan.

¹⁵ “Nandani. Nak tepmisi kabo noknok da tilagon jikon opdisat. Amin kinda dima pagek yik imalni iyi da kapmatjok toni kan, unun amin kisik kisik asak. Nido, unun amin molan molan dima agipjak, anjakwan amin da mayagini aripmi dima kokdan.”

¹⁶ Kili kon da kila amin

madep gat emat amini
gat timik panjabinj miktim
tim kinda Ibru genon da
Amegedon yan yon unjodon
panmuwukgwit.

17 Kili anjelo 7 da idap
madepni kundukon tagalgit.
Anjakwan Pinjkop da Telagi
Yut Madepgwan, kila amin
madep yityit tamonikon da
amin kinda dakon gen kaga
da yan tidanjek yan yagit, “Kili
unjun mudosok.”

18 Yanjakwan mal da duk-
wan dukwan kisi yangwit.
Anakwa wuwik madepsi no-
man tanjakwan kiririnj anakwa
wudip madepsi agit. Wudip
unjun madepsi daman agit.
Miktimon amin egi ananj obanj
bisapmon wudip madep
unjuden kinda kalip dima
noman tagit.

19 Kili kokup pap Babilon
pudanj ki timi kapbi awit.
Anakwa minjat amin morap
dakon kokup pap morap
wagil tuwil ki tasik tanj
mudawit. Pinjkop da kokup
pap Babilon dakon anpak
yokwisi do nandanjek, wain
kapmon iban nagit. Wain
unjun Pinjkop dakon butjap
damani.

20 Wudip daman anakwan
miktim tim morap tap binap
tawit unjun kisisi tap kagag-
wan pigiwit, ae kabap morap
kisisi tuwil ki minisi awit.

21 Anakwa ais sikak madepsi
mawit. Ais tim kalonj kalonj
mawit dakon jigini unjun
50 kilo da arip. Unjun ais

sikak kundukon da amin
da kwenon manjek, amin
wagilsi dapmanj panjasik
awit. Pinjkop da ais sikak
unjun yipban manj obisi
panjupbal aban unjun do
Pinjkop ibipgwit.

17

*Yumabi minjat madep
tomni yokwisi timikgit*

1 Unjun anjelo 7 kabi idap
madep 7 kabi timikgwit
kabikon da kinda da abinj yan
nayigit, “Gak apbi yumabi
minjat pakbi madep madep da
kapmatjok yikdak, ni tomni
yokwi banj timitdisak unjun
goliko.

2 Miktim dakon kila amin
madepni unjun minjat gat
yumabi morapmi awit. Ae
miktim amin morapmi kisi
minjat unjun gat yumabi awit
unjun but upbal anjek pakbi
teban noknok amin yombem
awit.”

3 Kili Telagi Wup da
butnokon pigi madepsi
tuganjakwan anjelo unjun da
nak ananj miktim amin dima
ekwanj timon anki nepgut.
Unjudon minjat kinda jonj
kilap yokwisi gami kinda da
kwenon yikban kagim. Unjun
jonj kilap yokwisi da kwenon
man morapmisi tawit. Unjun
man morap unjun Pinjkop
do manji gen mibili mibili
tawit. Jonj kilap yokwisi unjun
busunji 7 kabi, ae jomi 10
kabi yan busunjikon kwawit.

4 Miñat unun imal pagit unun gami ae pili yombem ban pagit. Tilimni gol ban wasanbi mibili mibili, ae tilim tip kildani tagisi ban wasanbi, ae kindirin yoman nogi wukwisi ban wasanbi ban pagit. Kisirikon kap gol ban wasanbi kinda nan abidagit. Pinjop da dabilon anpak injan injani agit gat, ae yumabi agit dakon garak gat, unun kisisi unun kapmon tujan tawit.

5 Miñat unun injamnikon mani mandawit. Mani unun tilak gen yombem kinda. Mani unun yan: “Kokup Pap Madep Babilon, unun Yumabi Miñat Morap gat, ae Anpak Yokwisi Miktimon Tosok unun dakon Meni.”

6 Unun miñat da Pinjop dakon telagi amin kabi, Yesu nandan gadan iminek mani yan tentenawit amin dapban kimakgwit. Unun miñat kanapbo amin unun dakon yawini nanek but upbal amin yombem agit. Unun kan wiripdagek but morap nandagim.

7 Kili anelo da yan nayigit, “Gak nido wuripdakdal? Miñat jon kilap yokwisi busunni 7 kabi ae jomi 10 kabi unun da kwenon yikban kwamal, unun bamot dakon mibili pasili tosok, mani nak unun do golikdisat.

8 Jon kilap yokwisi kagil, unun kalipsigwan egipgut, mani abisok ae dima egisak. Mani gapma kidagi mini

yipmanek kwen wikdisak. Winjek Pinjop da anakban wagil pasildisak. Miktim amin, Pinjop da miktim dima wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani dima mandagit amin kabi, unun da jon kilap yokwisi kanek wuripdatdan. Nido, kalip egipgut, ae abisok dima egisak, ae don noman tokdisak.

9 “Amin nandak nandakni tagisi da yo unun do tagi nandaba pisokdisak. Busun 7 kabi unun ilen 7 kabi dakon tilak asak. Hen 7 kabikon miñat unudon yikdak.

10 Ae busun 7 kabi unun kila amin madep 7 kabi dakon tilak kisi asak. Kila amin madep 5 unun kili kimakgwit, ae kinda abisok egisak, ae kinda don noman tokdisak. Noman tosok bisapmon bisap pisipmisok egipdisak.

11 Jon kilap yokwisi unun kalip egipgut da abisok dima egisak, unun kila amin madep unun 8. Mani kila amin madep 8 unun 7 kabi da kabikon nani. Unun wagil pasildisak.

12 “Ae jom 10 kabi unun jon kilap yokwisi da kwenon kwawit, unun kila amin madep 10 kabi dakon tilak asak. Unun kila amin madep dima noman tan. Mani jon kilap yokwisi unun gat yan dagok kalonji panek kila amin madep pini unun 1 awa da tilak gin akdan.

13 Kila amin madep unun

nandak nandakni kalonj dagin tokdisak. Anek kila amin pi asak do tapmimni gat ae yan dagokni gat unun jon kilap yokwisi dogin imdanj.

¹⁴ Yan aba Sipsip Monin gat emat wamdanj. Wamanjek Sipsip Monin da wagilsi pabinj yopdisak, nido, unun amin tagi morap dakon Amin Tagini, ae kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni. Unun dakon amin kabini unun iyi yan yomgut anek iyi do manjin yopgut da geni tagisi guramikganj. Unun amin kabi gat Sipsip Monin gat da emaron teban tokdanj.”

¹⁵ Anjelo da sanbenjek yan nayigit, “Pakbi madep unun karjaki yumabi minjat unun da kapmatjok yikban kal, unun amin mibili mibili morap gat, ae giptim mibili mibili gat, ae gen mibili mibili morap gat, ae amin kabi morap egi ananj kwanj unun dakon tilak asak.

¹⁶ Jom 10 kabi unun pindal, unun jom gat ae jon kilap yokwisi gat da unun yumabi minjat do nandaba yokwi tok anjmdanj. Unun obisi antasik anek imalni kisisi wiririkba molanj atdisak. Yan anek giptimni dakon sabamni nanjek kindapmon wagil sokdanj.

¹⁷ Pinjok da iyi kila amin madep 10 kabi unun do nandak nandak yomdisak. Yoban yo morap noman toni do kili nandagit, unun noman tokdanj. Unun but kalonj anek

kila amin madep tapmim pawit unun tapmim kisi jon kilap yokwisi dogin imdanj. Yan anjakra wigi Pinjok da yo morap altanj mudoni do yagit unun altanj mudokdanj.

¹⁸ Minjat unun kal, kokup pap madep unun kila amin madep morap miktimi miktimi egi ananj kwanj unun da kilani asak dakon tilak asak.”

18

Babilon kili tasik tagit

¹ Unun da kwenon karjapbo anjelo kinda gat Kwen Kokup yipmanj pigit. Unun man bini tonj, ae tilimni tagisi do anek miktim madepsi tentenajagit.

²⁻³ Tebaisi yan tidanjek yan yagit, “Miktim morap dakon amin Babilon gat yumabi morapmi awit. Unun dakon waini tebaisi banj yan nawit. Ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat kisi yumabi unun gat awit. Babilon amin unun yoni morapmi ae yaworisi egek kisik kisik egipgwit, do miktimi miktimi monenj ilit pi anj amin unun yoni morapmi amin dagawit. Anjak yokwisi unun agit do kokup pap madep Babilon unun kili tasik tak! Unun kili tasik tak! Unun abisok konj da egipni dakon tamo dagak. Konj yokwisi gat, ae minam injani yokwisi mibili mibili gat kisi unudon ekwanj.”

⁴ Ae Kwen Kokupgan da amin kinda da yan yagit, “Minjat amin kabino, ji kokup

pap unun yipmanek abigini. Anpak yokwi asak, do unun gat agek yokwi di abam. Ae yokwi agit dakon kobogi timitdisak, do jiyo kisi di timikbam.

⁵ Yokwini panabin kakwanakwan Kwen Kokup da tilagon wigigit. Pinjop da yokwi morapni agit unun pakyanji nandan kimokdok.

⁶ Ji unun yumabi minjat da amin do anpak yokwisi nian anyomgut, unun anpak yan gin an imni. Unun da pakbi teban tebaisi kapmon wasagit.

⁷ Unun iyi dakon man awigek yumabi mibili mibili agit. Do yokwi morapmi unun agit, unun da aripmonsi tepmi madepsi iminjakwa kunam morapmisi tatjak. Unun iyi dakon man awigek yan yosok, 'Nak minjat madep egisat, do minjat madep da yityit tamo madepmon nak unudon yikdat. Nak minjat sakwabat da yan isal dima egisat. Jigi abisok dima altan namni anakwa kunam aripmi dima takgen. Aripmi dimasi.'

⁸ "Yan yosok, do yo yokwisi mibili mibili gildat kalongin altan imdan. Sot yokwisi noman tokdan, ae amin morapmi kunam tatdan, ae jap do madepsi akdan. Anakwa kindap da Babilon sonban pasildisak. Pinjop Amin Tagi, unun tapmimni madepsi, unun da Babilon dakon anpak kili kokwinikgit, do si tasik tosak do yagit.

⁹ "Miktimi miktimi dakon kila amin madep unun gat yumabi awit, ae yaworisi ae kisik kisiksi egipgwit, do kokup pap unun sosak dakon mukwani pidanban koni bisapmon bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan.

¹⁰ Kanba tepmi yokwisi unun paban kanek, madepsi pasoldan. Anek dubagikon da agek yan yokdan, 'Bupmi, bupmisi, Babilon gak. Gak madepsi, ae kokup pap tebaisi! Bisap awa kaloni dogin yokwi agil dakon kobogi yo yokwisi kili noman tan gamik!'

¹¹ "Amin da sanbenek yo kabini dima yumdan, do monej ilit ilit amin miktimi miktimi ekwan unun da Babilon do nandanek bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan.

¹² Yumanj nok dakon yoni unun gol, silwa, ae tip tomni wukwisi, ae kindirinj tomni wukwisi, ae imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili, ae silka imal, ae kindap kibanj tagisi morap kisi, ae elepan jom ban yo mibili mibili wasawit kisi, ae yo mibili mibili kindap tomni wukwisi ban wasawit gat, ae ain kinda mani bras, ae ain gat, ae tip tilakni mibili mibili yan.

¹³ Ae yomanj nok dakon yoni diwaris kisi tan yomgwit, unun sinamon, ae jap

pangalak ak yo mibili mibili, ae mukwa kibanji tagisi sogok dakon yo, ae bit nelak kibanji tagisi mibili mibili, ae wain, ae olip dakon nelagi, ae plaua tagisi gat, ae wit. Ae bulmakau, ae sipsip, ae os, ae oskon da amin pawil tamo, ae oman monji kisi. Unjun yo morap amin di da sanbenek yumyumi mini.

14 Monej ilit ilit amin unjun da yan yokdan, 'Yo tagisi morap unjun butgo dasi timikgen yan nandagil, unjun yo morap gak da dubagisikon tonj. Yo tagisi morapgo yumanj nogi wukwisi gat, ae tilingo tagi tagi morapgo unjun kisisi pasil mudanj. Ae sanbenek dima pindatdisal.'

15 "Ae amin monej ilit pi unjun yo morap banj awit, anek unjun kokup papmon monej morapmisi timikgwit, unjun amin da kokup pap unjun da tepmi yokwisi pakdisak unjun kanek madepsi pasoldanj. Anek dubagisikon da agek kunam bupmiyo anek but yokwisi egipdanj.

16 Anek yan yokdan, 'Kokup pap madep, wagil bupmisi! Kalip imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili banj pagil. Yan anek giptingo gol, ae tip kildani tagisi, ae kindirinj yumanj nogi wukwisi banj panjtilim agil.

17 Bisap awa kalonji dogin monej morap unjun gat ae tilim gat unjun wagil tasik tanj

mudanj.'

"Tap wakga pawilganj amin morap gat, ae tap wakgakon da miktim njwaknjwarikon kwanj amin morap gat, ae tap wakgakon pi anj amin morap gat, ae amin morap tap idapmon monej ilit pi anj amin, unjun kisi Babilon da dubagikon agek

18 kindap sonj imjak dakon mukwa kanek, yanji yanj tidokdanj, 'Kokup pap madepsi oden kinda dimasi tagit.'

19 Yanj yanjek miktimon kimbabanj timik busunjonikon maba wugakwa, bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdanj. Yanj anek yanj tidanj yanj yokdanj, 'Kokup pap madep awa, bupmisi! Tap wakga dakon ami morap tap idapmon akwanj unjun kokup pap dakon monej morapni banj timigek yoni morapmi amin dagawit. Bupmisi! Bisap awa kalonji dogin unjun kokup pap wagilsi tasik tosok!'

20 "Kwen Kokup gat, ae Pinjkop dakon minjat amin kabi gat, ae yabekbi kabi gat, ae kombi amin kabi gat, ji kisi unjun kokup papmon abisok yo noman tosok unjun do kisik kisik ani. Pinjkop da unjun kokup pap da jikon anjak yokwi andangut unjun kokwinigek unjun dakon kobogi imisak."

21 Gen unjun yanj mudanjakwan anjelo tapmimi

19

tonj kinda da tip madep kinda abidagit. Tip unjun wit misinikganj dakon tip dakon tilak, madepsi. Tip unjun anjenak maban tap kaga pigigit. Maban pigakwan yan yagit, "On asat yan gin unjun kokup pap madep Babilon abidanj tebaisi maba pigikdisak. Maba pigakwan amin da ae sanjenek dima kokdanj.

²² Do Babilon gagon gita dakon gen, bo kinam kirinj dakon gen, bo kwenj, ae sanjenek gak da nagalgwan dimasi yokdanj. Ae kisit kilda amin pi mibili mibili an unjun sanjenek gagon dima egipdanj. Ae tip madep da wit misinikganj dakon wuwigi gagon sanjenek dima tosak.

²³ Ae lam dakon tenjenj ae sanjenek dima tenjenanj gamjak. Ae minjat eyo anek sonnok anj dakon wuwigi gagkwan ae sanjenek dima noman tokdanj. Kalip monej ilit amingo miktim amin morap da dabilon wukwisi da egipgwit. Gak amin panjkilit wasok mibili mibili anek miktimi miktimi dakon amin top panjkewalgil."

²⁴ Pinjkop da kanjan unjun kokup pap da kombi amini dapgut ae minjat amin kabini dapgut dakon gulusunji madepsi tanj imisak. Ae miktimon minjat aminyo uwal da dapba kimakgwit, unjun dakon gulusunji kisi Babilon dogin toso.

Amin da Babilon tasik tagit unjun do kisik kisik awit

¹ Ae unjun da kwenon, amin morapmi Kwen Kokup egek madepsi yan tidonj dakon wuwik yombem nandagim. Yan tidanek yan yawit, "Pinjkop anjksino! Nin dakon Pinjkop unjun dagin nin yokwikon banj timikgit. Unjun man madepni tonj ae tapminni tonj.

² Asisi, Pinjkop gen kokwini unjun wagil bamisi ae kilegisi gin asak. Yumabi minjat madep unjun da miktim amin morap gat yumabi anpak anek panjupbal agit. Yan agit do Pinjkop da kobogi yokwisi imisak. Minjat unjun Pinjkop dakon pi monji dapban kimakgwit, do kobogi imisak."

³ Ae yan tidanek yawit, "Pinjkop anjksino! Kindap da unjun kokup pap sogit dakon mukwani dagok dagogi mini wigisak!"

⁴ Kila amin 24 kabi gat, ae yo 4 kabi egip egipmi tonj njwakbenj anek Pinjkop kila amin madep yityit tamonikon yigakwan gawak imgwit. Anek yan yawit, "Unjun asi. Pinjkop anjksino!"

⁵ Ae Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon da amin kinda da yan tidanek yan yagit, "Pinjkop dakon pi monji, Pinjkop do pasalek ekwan amin, ji amin mani

mini ae mani tonj, ji Pinjkop anjkisini!”

Sipsip Moniņ miņat paņakwan jap noknok madep awit

⁶ Ae amin morapmisi da yaņ, gen yaņba nandagim. Wuwikni unun pakbi madepsi pokdok unun dakon wuwik yombem. Ae unun kiririņ da yaņ madepsi yawit. Unun da yaņ tidaneņ yaņ yawit, “Pinjkop anjkisino! Amin Tagiņin Pinjkop Tapmim Ami kila amin madep egek pini asak.

⁷ Kili Sipsip Moniņ da miņat pakdisak dakon bisap kili noman tosok, ae miņat iyi kili tagap tak da egisak, do butnin tagisi anjakwa kisik kisik madepsi anjek mani yaņ anjkisineņ.

⁸ Pinjkop da imal kwakwagisi tagisi, tenteni madepsi, ae gwaljigi mini unun miņat do imgut.” (Unun imal kwakwagisi ae tagisi unun Pinjkop dakon amin da anpak kilegisi awit dakon tilak asak.)

⁹ Ae anelo da yaņ nayigit, “Gen yaņ mandaki: ‘Amin unun Pinjkop da Sipsip Moniņ da miņat pakdisak da soņnok madepmon kini do yaņ yomisak unun amin kisik kisik tagi ani.’” Ae sanbenek yaņ nayigit, “Gen on Pinjkop dakon gen bamisi.”

¹⁰ Kili nak anelo dakon kandanap da kapmatjok njwakben

anjek gawak im do agim. Mani yaņ nayigit, “Yaņ dima abi! Gak gat ae not kabigo gat da Yesu da gen yaņ tentenagit unun nandan gadan amin kabi, ji da Pinjkop oman anjiman, unuden gin nak kisi oman amini gin, do Pinjkop naņ gawak ibi. Nin nandaman, Yesu Kristo da gen yaņ tentenagit, unun dagin amin panjtagap aban kombi gen yoņ.”

Jon da amin kinda os kwakwagikon yikban kagit

¹¹ Nak kanapbo Kwen Kokup witdal kigit. Anjakwan os kwakwagi kinda akban kagim. Unun oskon amin kinda yikgit, mani unun yaņ: Pini Do Butdasi Nandaneņ Anjgisak Amin, ae Anpak Bamisi Asak Amin. Gen kokwin pi asak, ae emat asak, unun anpakni kilegisi naņ yolek asak.

¹² Dabilni unun kindap dakon mileņ asip yombem, ae busunikon kila amin madep dakon pelit morapmi taņ imgwit. Giptimikon man kinda mandawit. Iyi gin kalon da man unun nandisak, amin diwari dima nandan.

¹³ Imal dubak pagit unun yawi madepsikon anjbiņ abi naņ pagit. Mani unun Pinjkop Dakon Gen.

¹⁴ Kwen Kokup dakon emat amin unun osni kwakwagi unudon yigek yol anaj kiwit. Imal kwakwagisi gwaljigi minisi ban pawit.

15 Emat agak siba geni tepmisi kinda, gen kaganigwan da wigit. Unjun emat agak siba nanj amin kabi morap miktimi miktimi egi ananj kwanj unjun pabinj yopdisak.

“Ain kirinj nanj abidanek amin kabi morap kilani tebaisi akdisak.”

Yanj anek wain sop pinjil tip gapmakon wain sop bamanj tildisak. Unjun Pinjkop Tapmim Ami dakon butjapni dakon tilak asak.

16 Imal dubaknikon, ae sunjilikon man yanj mandabi: “Kila Amin Madep Dakon Kila Amin Madepni, ae Amin Tagi Dakon Amin Tagini.”

17 Ae gildaron anjelo kinda akban kagim. Unjun da minam kwen binap akwanj do yanj tidanek yanj yoyigit, “Ji Pinjkop dakon jap noknok madep do abinj muwutni.

18 Anek kila amin madep dakon giptim timni noni, ae emat amin dakon mibiltok amini dakon giptim timni noni, ae amin tebai dakon giptim tim, ae os gat ae amin os kwenon yikganj amin dakon giptim tim, ae amin morap kisi dakon giptim timni noni: oman dima ekwanj amin, ae oman amin, ae amin mani mini, ae amin mani tonj kisi dakon giptim tim noni.”

19 Ae jonj kilap yokwisi gat, ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat ae emat amini gat da abinj muwukgwit. Unjun amin unjun oskon

yikgit gat ae emat amini gat emat wam do anek muwukgwit.

20 Mani jonj kilap yokwisi unjun gat ae kombi amin toptopmi gat timikgwit. Kombi amin toptopmi unjun jonj kilap yokwisi da dabilon wasok tapmimi tonj morapmi anek amin panjkewalban tilakni abidawit, ae wupni wasanji do gawak imgwit. Jonj kilap yokwisi gat kombi amin toptopmi gat dima kimagek egakwal gapma madep tip salfa unjungwan tugawit da sosok unjungwan maba pigigimal.

21 Anakwa amin unjun oskon yikgit, unjun da emat agak siba gen kaganikon tagit unjun nanj jonj kilap yokwisi dakon emat amini kisi morap dapban kimakgwit. Anakwan minam morap da unjun emat amin dakon giptimni nanjek buri tugawit.

20

Sunduk bilak 1 tausen yanj dam tebanon egipgut

1 Kili kanjapbo anjelo kinda Kwen Kokup yipmanj pigit. Kisirikon gapma kidagi mini dakon yoma witald abidagit, ae nap teban madepsi kinda kisi abidagit.

2 Unjun da nugim yokwisi madep kalipsigwan egipgut unjun abidagit. Mani kinda Konj, ae mani kinda Sunduk yanj yonj. Anjelo da nap teban

nan wamanj anteban aban bilak 1 tausen egipgut.

³ Kili anjelo da maban gapma kidagi minikon pigigit. Pigakwan gapma unun dakon yoma sopmanjek tebaisi anteban agit. Miktim amin morap aripmi dima panjkewaljak, yan do agit. Unun bilak 1 tausen mudanjakwan don yipman dekba bisap pisipmisok galaktoknikon egipdisak.

⁴ Ae kila amin madep yityit tamo pindakgim. Unun tamokon amin unudon yikgwit. Pinjkop da gen kokwin ani do yan mudanj yomgut. Ae amin uwal da tegi mandanj daganjek dapba kimakgwit, unun dakon wupni pindakgim. Kalip unun amin da Pinjkop dakon gen tebaisi abidanjek, Yesu do yan tenjenok anjakwa uwal da dapba kimakgwit. Unun amin jon kilap yokwisi gat ae wupni wasanji gat do dima gawak imgwit, ae unun dakon tilakni injamnikon ae kisitnikon dima timikgwit. Unun amin egip egip aeni abidanjek Kristo gat kila amin madep egakwa bilak 1 tausen agit.

⁵ Unun wasok wasok amin kimoron da pidonj amin. (Amin diwari kimakgwit unun bisapmon egip egip dima abidawit. Unun bilak 1 tausen mudanjakwan don egip egip abidokdanj.)

⁶ Amin unun wasok wasoksi aeni pidoni amin unun

kisik kisik tagi ani. Pinjkop da unun amin iyi do manjigit, do kosiri kinda gat aripmi dima kimotdanj. Unun Pinjkop ae Kristo dakon mukwa sogok amin egek Kristo gat bilak 1 tausen kila amin madep egipdanj.

Sunduk tasik tagit

⁷ Bilak 1 tausen unun mudanjakwan, gapma kidagi mini dakon yoma witalakwa Sunduk dam tebani yipman abigikdisak.

⁸ Unun wanga abigek minjat aminyo miktimi miktimi ekwan unun panjkewaldisak. Unun amin kabi mani Gok ae Megok yan yon. Sunduk da emat ani do panjmuwutdisak. Emat amin kabini dakon tilakni unun tap kidipminjon niman ton yombem morapmisi.

⁹ Unun miktimi miktimi da apgwit. Abin Pinjkop dakon minjat amin kabi gat ae kokup pap Pinjkop da si galak tanj imisak unun gat anjgwasiwit. Mani Kwen Kokup da kindap da pinj emat amin unun sonj yoban mini awit.

¹⁰ Sunduk da amin panjkewalgit, do Pinjkop da Sunduk maban gapma madep tip salfa tepmisi soson unudon pigigit. Jon kilap yokwisi gat ae kombi amin toptopmi gat unun bamot unun gapmakon kili egipgumal. Unun amin kapbi kalbi ae gildari tepmi

madepsi bisap mudok mudogⁱ mini panjegipdan^{an} teban.

Gen pi madepsi noman tagit

¹¹ Unjun da kwenon kila amin madep yityit tamo madep kwakwagiⁱ kinda tanban kagim. Ae unjun tamokon amin kinda yikban kagim. Anjakwan miktim gat ae kundu gat yipman^{an} dek kigimal. Ae sanbenjek dima tagimal.

¹² Amin kimakbi pindakgim. Unjun amin mani ton^{an}, ae mani mini, unjun kila amin madep yityit tamokon noman akgwit. Kili anjelo da papia di kwini^{ng}wit. Ae papia kinda kisi kwini^{ng}wit, unjun egip dakon papia. Anjakwan Pinj^okop da unjun papia^{kon} gen tawit unjun pindagek amin kimakgwit unjun dakon anpak kalip awit unjun kokwin agit.

¹³ Ae amin kalip tap idap^gwan kimakgwit unjun kisi Pinj^okopmon kwa anpak morap kalip awit unjun kokwin agit. Ae kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo unjun bamot yum pindagakwal amin kimakgwit unjun Pinj^okopmon kwa amin kalon^{an} kalon^{an} da anpak kalip awit unjun pindagek kokwin agit.

¹⁴ Kili kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo unjun maban pakbi idap kindap sosok unjun^{an} pigigimal. Pakbi idap unjun kindap sosok

unjun amin kosiri kinda gat kimokgon^{an} dakon tamoni.

¹⁵ Amin morap mani egip egip papia^{kon} dima ton^{an} unjun kisi maba pakbi idap kindap sosok unjun^{an} pigiwit.

Pinj^okop da yo morap panj^okaluk akdisak (Kilapmi 21-22)

21

Kundu kalugi gat ae miktim kalugi gat pindakgim

¹ Unjun da kwenon nak kundu kalugi gat ae miktim kalugi gat pindakgim. Kundu mibiltogi gat miktim mibiltogi gat unjun kili wagil kin^{an} pasilgimal. Ae tap idap sanbenjek dima tagit.

² Ae Pinj^okop dakon telagi kokup pap unjun kagim. Unjun Jerusalem kalugi. Unjun koko Pinj^okop gat egipgumal, da Kwen Kokup yipman^{an} dek pigit. Unjun tilimni tagisi, minjat da amin pak do tagap tanjek tilimni tagisi pasak unjun^{an}.

³ Ae kila amin madep yityit tamokon da amin tek kinda madepsi yan tidanban nandagim, "Nandani. Abisok Pinj^okop dakon yut amin da binapmon tanjakwan iyi dakon minjat amin kabini egipni. Asi, Pinj^okop iyi unjun gat egipdan^{an}. Anjek unjun dakon Pinj^okopni egipdisak.

⁴ Unjun kabikon kunam pakbi morap dabilikon toni

20:12: Dan 7.9-10; Mt 25.31-46; Ya 17.31; 2Ko 5.10; PA 13.8 **20:13:** Ro 2.6; 1Pi 1.17; PA 2.23; 22.12 **21:1:** Ais 65.17; 2Pi 3.13 **21:2:** Ais 52.1; 61.10; Ibr 11.16; 12.22; PA 3.12 **21:3:** MS 26.11-12; Esi 37.27; Sek 2.10; 2Ko 6.16 **21:4:** Ais 35.10; 65.19; PA 7.17

uñun kisisi wiririkban kuanam sanbenek dima tatdan. Ae amin sanbenek dima kimotdan, ae but yokwi anek sanbenek kuanam dima tatdan, ae tepmi sanbenek dima pakdan. Nido miktim kalipmi gat yoni kalipmi gat uñun kisisi pasil mudokdan.”

⁵ Amin uñun kila amin madep yityit tamokon yikgit, uñun da yan yagit, “Nandani, yo morap abo kalugi an mudon.” Aeni sanbenek yan yagit, “Gen on mandaki. Nido gen gayisat uñun bamisi. Amin morap kisi da uñun do tagi nandan gadagi.”

⁶ Yanek yan nayigit, “Pi uñun mudosok. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Pi morap asat uñun wasip anan asat. Amin kinda tegi bap tosak kan, nak da yipbo pakbi dabil egip egipmi ton ae yuman nogi mini uñun nosak.

⁷ Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da uñun yo morap iben. Anek nak da Pinkopni egapbo uñun da monjino egipjak.

⁸ Mani amin pasalek duwalik pukwan, ae nandan gadat dima an, ae anpak yokwisi morapmi an, ae amin dapba kimokgon amin, ae amin yumabi an, ae sot mawomyo anek yo tapmimi ton pawilgan amin, ae kokup kidat do gawak yoman amin, ae amin morap top yon, uñun iyi da kokupmon pigikdan. Uñun pakbi idap kindap

tepmi madepsi salfa tip da soson uñun. Uñun amin kimot kosiri kinda gat an uñun dakon tamoni.”

Jon da Jerusalem kalugi kagit

⁹ Kili anelo kinda nagon apgut. Anelo uñun anelo 7 kabi idap madepmon Pinkop dakon butjap mudosak do amin panupbal ak dakon yo yokwisi 7 kabi timikgwit uñun kabikon nani kinda. Anelo yan nayigit, “Gak apbi Sipsip Monin dakon minjatni abisok pakdisak uñun goliko.”

¹⁰ Kili Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tunganakwan anelo uñun da nak bedan anki ileñ madepsi ae kwensi kinda uñudon nepgut. Anki nepmanek Pinkop dakon kokup pap Jerusalem noligit. Uñun koko Pinkop gat egipgumal, da Kwen Kokup yipman dek pinban kagim.

¹¹ Pinkop dakon tilimi madepni uñun kokup papmon tentenagit. Tentenini uñun ñwakñwarisi, tip yuman nogi wukwisi dakon tentenini yombem. Uñun tip jasper yombem da yan tentenagit. Uñun glas yombem gwaljigi minisi.

¹² Kokup pap yoma nagalni uñun kwensi. Uñun yoma kagani 12 kabi, ae anelo 12 kabi uñun yoma kagakon akan. Anakwa Israel amin kabi

12 dakon man yoma domon tawit.

¹³ Nagal unjun dakon diwari gildat da wisak tetgin do yoma kagani kapbi tawit. Ae not tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae saut tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae nagal unjun dakon diwari gildat da pigisak tetgin nani do yoma kagani kapbi kisi.

¹⁴ Kokup pap unjun dakon nagal tebaisi tosak do kwinjiri tip daman 12 kabi mibilikon tawit. Sipsip Monij dakon yabekbi 12 kabi dakon mani unjun tipmon tawit.

¹⁵ Anjelo gen nayigit unjun da kalinj kirinj gol ban wasanji kinda abidagit. Unjun nan kokup pap gat, ae nagal madepni unjun gat, ae nagal unjun dakon yoma kagani tilak yop do abidagit.

¹⁶ Kokup pap dakon ilenji 4 kabi dakon tilakni unjun kalonji gin. Dubagini ae madepni unjun kisi aripginsi. Anjelo da kokup pap kalinj kirinjni nan tilak yipban 2,200 kilomita da arip agit. Kokup pap dakon ilenji 4 kabi dakon tilakni gat, ae kokup pap dakon kwen nani kisi dakon tilakni unjun aripginsi.

¹⁷ Ae kokup pap dakon nagal kisi tilak yipgut. Yan aban nagal kwen wigigit dakon tilakni 65 mita da arip agit. Tilak yopyop unjun amin da tilak yopmangan unjun nanjin anjelo da nagal dakon tilak yopgut.

¹⁸ Kokup pap dakon nagal unjun tip jaspas ban wasanji. Anjek kokup pap unjun gol jimjimi minisi ban wasanji. Kokup pap unjun dakon gol unjun glas yombem gwaljigi minisi.

¹⁹ Kokup pap dakon nagal dakon teban tokni unjun Pinjop da tip yumanj nogi wukwisi mibili mibili unjun ban panjilim agit. Tip 1 tagisi nagal mibilon tagit unjun tip jaspas. Ae tip 2 unjun tip pili unjun tip sapaia. Ae tip 3 unjun tip aget. Ae tip 4 unjun kalikaligi, unjun tip emeral.

²⁰ Ae tip 5 unjun tip sadonikis, unjun gami kwakwagi kisi. Tip 6 unjun tip giman konilian. Ae tip 7 unjun kilonkilonji, unjun krisolait. Ae tip 8 unjun tip kalikaligi njwaknjwari kinda unjun beril. Ae tip 9 unjun tip kilonkilonji njwaknjwari kinda unjun topas. Ae tip 10 unjun tip krisopres. Tip 11 unjun tip aiasin. Ae tip 12 unjun tip gami njwaknjwari kinda tip ametis.

²¹ Yoma kaga 12 kabi unjun pel 12 kabi, unjun kindirinj yumanj nogi wukwisi. Yoma kalonj kalonj pel madep kalonj kalonj ban wasanji. Kokup dakon kosit pap unjun gol banjin wasanji. Gol unjun gwaljigi minisi glas yombem.

²² Unjun kokup papmon Telagi Yut Madep kinda dima tanban kagim. Nido, Amin Tagi Pinjop Tapmam Ami gat ae Sipsip Monij gat da iyi Telagi Yut Madep da yan

egipgumal.

²³ Unjun kokup papmon gildat gat kanek gat pini mini. Nido, Pinjkop dakon tilimni da kokup pap tentenjan imisak. Anjakwan Sipsip Moninj unjun kokup pap dakon lamni da yan egisak.

²⁴ Amin miktimi miktimi egi anjan kwan da unjun kokup pap dakon tentenikon agipdan. Anakwa miktimi miktimi dakon kila amin madep da yoni tagi unjun yuman nogi wukwisi unjudon panjopdan.

²⁵ Unjun kokup papmon pilin kinda dima tokdisak, do kokup pap dakon nagal dakon yoma dagok dagogi mini pisokdan.

²⁶ Amin miktimi miktimi egi anjan kwan unjun yoni tilimi tagisi tonj gat ae man madep imim anpakni kisi timigek unjudon panjopdan.

²⁷ Mani pilin tuk dakon yo gat, ae amin anpak yokwi mibili mibili anj gat, ae top yonj amin unjun kokup papmon dima pigini. Minjat aminyo Sipsip Moninj dakon egip egip papiakon mani tonj, unjun dagin unjun kokup papmon pigikdan.

22

Jon da egip egip pakbi gat ae egip egip kindap gat pindakgit

¹ Kili anjelo unjun da pakbi madep kinda noligit. Unjun

egip egip yomyom pakbi. Unjun glas yombem gwaljigi minisi agit. Pakbi unjun Pinjkop gat ae Sipsip Moninj gat da kila amin madep yit yit tamogwan da pak abigisak.

² Pak abigi kokup pap da kosit madep da binapsi nanj pak kisak. Pakbi da ilenji teri teri egip egip yomyom kindap akdak. Kindap unjun bilak kinda da butgwan bami pot do kosiri 12 yan anj anj asak. Kanek morap kisi bami tanj tanj asak. Ae kindap unjun dakon tami unjun amin miktimi miktimi egi anjan kwan unjun sotni panjmilip ak do tonj.

³ Yo morap jobit pabi unjun yo morap sanjenek ae dima tokdan. Pinjkop gat ae Sipsip Moninj gat dakon kila amin madep yityit tamo unjun kokup papmon tosak. Ae Pinjkop dakon oman amin da gawak imdan.

⁴ Gawak iminek tomno dabilni kokdan, ae Pinjkop dakon mani oman amini da injamnikon tokdisak.

⁵ Pilin ae sanjenek dima tokdisak. Anjakwan lam gat ae gildat gat pini mini, nido Amin Tagi Pinjkop da iyi minjat amin tentenjan yomdisak. Anjakwan oman monjini kila amin madep dagok dagogi mini egi wigikdan.

⁶ Anjelo unjun da yan nayigit, "Gen unjun bamisi. Amin morap kisi da unjun do tagi

nandanj gadagi. Pinjkop Amin Tagi da kombi amin dakon wup panjtagap aban geni yanj tenjtenj. Unjun anjloni yabekban abinj yo tepmisi noman togi unjun oman monjini nin noligit.”

Yesu apdisak

⁷ Yesu da yosok, “Nandani! Nak kili unjunjok apdisat. Minjat aminyo kombi gen on papiakon toj unjun guramikanj, unjun kisik kisik ani.”

⁸ Nak Jon da gen on nandanek yo unjun pindakgim. Yo unjun nandanj pindakyo anj mudanek anjelo unjun yo morap noligit unjun da kandap mibilon njwakben anjek gawak im do agim.

⁹ Mani yanj nayigit, “Yanj dima abi! Nak kisi oman amin gin. Nak gak gat ae kombi amin kabi notgoni unjun dakon pi isalji, ae amin morap on papiakon gen toj unjun guramikanj amin unjun dakon pi isalni. Pinjkop kalon nanjin gawak ibi.”

¹⁰ Yanj nayinek sigin yanj yagit, “Kombi gen on papiakon toj unjun dima sopman anteban abi. Nido, Pinjkop da yo morap unjun akdisak dakon bisap kili kwanj tak.

¹¹ Amin anjak yokwi anj, unjun yum pindagakwa sanjenek ani. Ae amin anjak injan injani anj, unjun yum pindagakwa sanjenek ani. Ae amin anjak kilegisi anj, unjun yum pindagakwa sanjenek

ani. Ae amin telagi ekwanj, unjun yum pindagakwa telagi sigin egipni.”

¹² Yesu da yanj yagit, “Nandani, nak tepmisi apdisat. Minjat amin morap tomni yom do apdisat. Anjak awit dakon kobogi do tomni anjak awit da aripmon yomdisat.

¹³ Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Nak mibiltok egisat, ae bunjonsi egisat. Nak yo morap dakon mibili. Pi morap asat unjun wasip anj anj asat.”

¹⁴ Amin pabi pigik dubakni sugonj unjun kisik kisik tagi ani. Unjun da egip egip yomyom kindap dakon bami tagi panj noni, ae unjun da kokup pap da yoma kaga nanj tagi pigini.

¹⁵ Anjakwa amin anjak yokwisi anj amin gat, ae amin sot wamwam anjek yo tapmimi toj pawilganj amin gat, ae yumabi anj amin gat, ae amin dapba kimokgonj amin gat, ae kokup kidat gawak imanj amin gat, ae amin anjak toptopmi do galak tanjek yolganj, unjun amin morap Pinjkop dakon kokup pap da wanga egipdanj.

¹⁶ “Nak Yesu, nak da anjelono yabekgo jikon obik da panjmuwukbi jikon gen on yanj tenjtenjosok. Nak kila amin madep Dewit da babi kabikon da gugit wugit unjun nak mani. Ae nak Dewit Dakon Monji, ae nak

Wisawisa Dakon Gik Pap Madepsi Tenjenosok unun.”

¹⁷ Telagi Wup gat ae miñat unun Sipsip Moniñ pakdisak gat da yan yomal, “Gak apbi.” Ae amin morap gen on nandani ji kisi yan yoni, “Gak apbi.”

Amin kinda tegi bap tosak kan tagi apjak. Amin kinda pakbi nok do nandisak kan, unun amin abinek egip egip yomyom pakbi tagi nosak. Unun Pinjkop da but galak do yumsi nimisak.

Jon da gen on papiakon toñ unun nandani amin do gen tebaisi yipgut

¹⁸ Nak da on papiakon kombi gen toñ unun nandani amin morap do gen tebai yipmandat. On gen tosgon amin kinda gen kinda gat sanbesak kan, amin

panupbal ak yo yokwisi on papiakon toñ, unun Pinjkop da sanbenban unun aminon noman tan imdan.

¹⁹ Ae amin kinda da kombi gen on papiakon toñ di wiriritjak kan, Pinjkop da yo tagisi on papiakon toñ unun wiririk imjak. Anakwan unun amin egip egip yomyom kindapmon jap dima pan nosak, ae Pinjkop da telagi kokup papmon unudon dima egipjak. On papiakon unun dakon geni toñ.

²⁰ On yo morap do yan tenjenok asak amin da abisok yan yosok, “Asisi, nak kilisok unun apdisat.”

Asi, Amin Tagi Yesu gak apbi.

²¹ Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni unun Pinjkop dakon miñat amin kabikon tosak.